Evans's sale

Lit. cap. Color

1
21

M: Wodhull
May 10th 1802

No 3583.
Bib. Instruct. No 2124, 2125.
Bib. Gaignat No 3838.
Bib. Valiere No 3838.

see Maittaire Ann. Typ. V. 1 p. 281 note 2
& Panzer V. 2 p. 410 No 15
the Dedication of this copy 5 leaves prefix'd to
the contents is in the name of Card. Bessarion as
mentioned by the former: Panzer says it has
the name of Jos. Andr. Aleriens: this name
does not occur to me either at the beginning
or end: but on looking into it I find Bessarion
extoll'd & repeatedly spoken of in the third person.
p. 5. - Maittaire's mistake as well as mine were
probably owing to seeing the grafted leaf
of this very copy, which appears from Mr Dibdin's
reference to Bib. Smith. part 2 p. 72 to have the
words
Paulo 2 p. Andreas Aleriensis"
cut off.

Collat. compleat first leaf damag'd.

BEſſarion. S.R.E. Epiſcopuſ Cardinaliſ Sabinenſiſ. et
Conſtātinopolitanuſ patriarcha: Niceni ueneranda nū/
cupatiōe terrarū ubiq; celeberrimuſ: q̄q̄ ſummiſ reipublice
chriſtiane negotiiſ impedituſ: merita tamē indignatiōe cōmotuſ:
ac ueritatiſ ſtudio: incredibiliter inflammatuſ: quod tua ſanctitaſ
maxime omnium nouit pater beatiſſime: Paule ſecunde Venete:
defenſiōiſ platonice immo diuine philoſophie: quādo nil aliud ē
Plato: q̄ uere philoſophie exēplar: libroſ nup ſcribere adgreſſuſ:
tanta id mageſtate ac felicitate egit: ut conuitiatorē calūnioſum
credi Plato ipē diuinitatiſ ſecretariuſ: poſſit: uel ſuggeſſiſſe: uel op/
taſſe: uel emiſſe. qui enim inter mortaleſ quōdam: nō ſola hominū
beniuolentia: ut multi: ſed ingenii uiuentiſ amplitudine: & ſuperie
ncti diuinitate: pro diuo ſemper fuerat habituſ: quiq; hodie: tan̄q̄
ingeniiſ ipſiſ quoq;: & ſcriptiſ: calamitaſ: ac ueluti frequenſ a morte
interitus: certiſ tempeſtatibuſ oriatur: a latinorum pauciſſimiſ: in
exiguiſ quibuſdam opuſculiſ: legebatur: a plurimiſ omnino igno/
rabat: uix unica Platoniſ umbra: ueriuſ q̄ nomine: fuiſſe aliquādo
inter philoſophoſ credituſ: iſ inq̄ ita Beſſarioīſ tui pater beatiſſime
defenſione perlecta: ſapiētie ipſiuſ Antiſtei: & uirtutiſ minime fu/
cate magiſter: oceano quidem uberior: facillime in omi ſcientiarū
genere excelluiſſe perſpicietur. Platoq; ipſe id quaſi uidenſ: dum a
maximo Beſſarione laudet: reprehēdi ſe a ceteriſ facile patietur.
Quiſ enī tali ac tanto teſtimonio aliq[illegible] n ſiqua ſint: aurita iudi/
cia: nō ſe putabit debere contēnere? u[illegible] de hoc diuino Platō[illegible]
noſtro dixiſſe Antimachum: clarum poetam[illegible] qui cum con/
uocatiſ auditoribuſ: legeret eiſ magnum quoddam uolume[illegible]um:
& eum legentem omneſ preter Platonem: reliquiſſent: legam inq̄
nihilo minuſ. Plato enim mihi unuſ inſtar eſt omnium. Id ueriſſi/
me ac ſanctiſſime de Beſſarione ſapientiſſimo dici queat. Cuiuſ cū
ea ſit: ut ipſe ſemper predicaſ pater ſanctiſſime: in rerum omnium
maximarum uſu peritia: ea in cōſiliiſ: uel grauitaſ: uel perſpiciētia:
ut nihil de ſūmiſ unq̄ rebuſ fiat: ſi Niceni uniuſ deſit autoritaſ. In
ſtudiiſ autem maioribuſ: & humaniſ omībuſ: & diuiniſ: ea facultaſ
& copia: ut plura legiſſe credi neminē poſſit: acriuſ lecta: & recti/
uſ intellexiſſe: uberiuſ pauciſſimoſ cultiſſimiſ quibuſq; temporibuſ:
clariuſq; ſcripſiſſe: ipſe iuſte pro populo: ſeu maliſ: pro terrarū orbe:
Platoniſ defenſor: unuſ ſatiſ eſſe cenſeatur: etſi in muſcam aquila:

..icem elephaſ: putari poſſe rep...iſſe uideatur. Tametſi pate
..ementiſſime: nemo eſt: qui ſeſe doctrinarum audeat profiteri ſtu/
dioſū: aut uirtutum haꝝ: etiā mediocriū cultorē: q diuini Platoniſ
non mireť mageſtatē: hominiſq; minime imitabiliſ: nō ſūmopere
immortalitate rapiať. quē cū in libriſ ſuiſ omībuſ: tum in oratore.
M. Cicero maximiſ phiſ cōparat: & omībuſ plane hiſ uerbiſ: ante/
ponit. Quanq̄ enī & phī quidā: ornate loquuti ſūt. Siquidem &
Theophraſtuſ diuinitate loquendi nomen inuenit. & Ariſtoteleſ
Socratē ipſū laceſſiuit. & Xenophōtiſ uoce multaſ quaſi loquutaſ
ferunt: & longe omnium quicunq; ſcripſerunt: aut loquuti ſunt:
extitit & grauitate princepſ Plato. quē etiā in libri tertii de ora/
tore pfatione ita laudat: & extollit: ut magiſ fieri nequeat omnino
libroſ Platoniſ mirabiliter ſcriptoſ legi: qui ſcripti ſunt diuinituſ.
Plato linguę: aīmi: & uirtutiſ magiſter. Itēq; in oratore. nec uero
Ariſtotelē in philoſophia deterruit a ſcribendo āplitudo Platōiſ:
In bruto uero ita. quiſ enim uberior in dicendo Platone? Iouem
ſic ut aiunt philoſophi. ſi grece loquať: loqui: quin & Demoſthenē
ſcienſ: dicere de ſeſe in quadam epiſtola: ſe ſtudioſe legiſſe Platonē.
Quorſum hec inquieſ Beatiſſime pater: de Platone tam multa?
Equidem ſcripta a clariſſimo Beſſarione: tum cetera: tum pro Pla/
tone maxīe: ſuperioribuſ menſibuſ plegenſ: putaui optimo cōſilio
factum iri. ſi platonicoſ nonnulloſ: eoſq; grauitate & doctrina in
primiſ excellenteſ: latinorum multiſ: propter librorum raritatem
multiſ: item propter lingue uetuſtatem: immouero incredibilē ele/
gantiam: ignotoſ: uelut ex tineiſ potiuſ: q̄ ſcriniiſ: erutoſ: ea qua
cōſueui opera in ... ſollertia: noſtriſ hominibuſ traderem per/
legendoſ. quātulacūq; ualerē in tollēdiſ mendiſ laboranſ diligētia.
.L. igitur Apuleium platonicum: in quo uno: ſumme eruditioni
precipua lingue copia: & gratia coniuncta eſt: mediocri uigilan/
tia: ut in exemplariorum penuria licuit: redegi in unum corpuſ:
uariiſ in lociſ membratim perquiſitum: eūq; impreſſoribuſ noſtriſ
tradidi exarandū. De quo pater beatiſſime: quedam: fortaſſiſ lec/
turiſ non ingrata: huic inſerere ad te epiſtole ſtatui: non tam ut
faciliore opera: Apuleiuſ intelligeretur: id enim longioriſ lucubra/
tioniſ indiget: q̄ ut in nouā materiam: ueluti inacceſſā priuſ uiam
recenſ ingreſſoſ: indiciiſ quibuſdam & quaſi certioribuſ ſigniſ: quo
magiſ: & cōfiderent: & procederēt: admonerem: ne rei ignoratiōe
pluſ iuſto trepidarēt: ut de opuſculiſ quoq; ipſiſ: que in corpuſ unū.

redegi: quã ipſe opinionẽ habeã: explicarẽ: potiuſ: q̃ ſentent ã ferrẽ. Eoq; itẽ pacto poſſet uideri: q̃liſ Plato ipſe fuerit: a quo tam magne dictioniſ orta eſt occaſio: q quidẽ a grauiſſimiſ atq; eruditiſſimiſ philoſophiſ habituſ eſt ueriuſ pro oraculo: ne dicam deo: q̃ pro magiſtro. De alcinoo quoq; cauſam adderem: q̃re illũ Apuleii noſtri opuſculiſ annexuiſſẽ. Pauciſ ergo audiãt: mecũq; intelligere ſtudeãt: Apuleii platonici ſtudioſi. Lucianuſ ille Sy/ ruſ argutuluſ in p̄miſ: atq; eleganſ: uel ſophiſta: uel philoſophuſ ut omneſ greci ſuffragãtur. Satyruſ tamen quidam: in philoſo/ phoſ: luſu ueriuſ: q̃ calumnia: multa ſcribenſ cum gratia: nemini philoſophorum pepercit omnino. Hic Lucianuſ aſinũ inter ce/ tera aureum luſit. Seq; in eum finxit eſſe commutatũ: cuiuſ rei uarie traditur argumentum: quod nõ eſt huiuſ dictioniſ: et tpiſ explicare. hunc aſinũ noſter Luciuſ emulaturuſ ingenii alioqui exuberantiſ: et ut Afer acerrimi: philoſophuſ omnium illiuſ eui ſubtiliſſimuſ: ſeſe dicit ſciẽdi: atq; expiendi: incenſum cupiditate: tum terrarum alio: tum in theſſaliam eẽ profectũ. Iſticq; apud magaꝶ maximã: quãdo quidẽ ea tempeſtate mulieres theſſale magice potiſſimum ſciebãt diuerſitatẽ: haud optabili occaſione: dum in auem affectaret uerti: ſeſe in aſinum eſſe figuratum: qua de cõuerſiõe diuuſ Auguſtinuſ noſter in p̄clariſſimo de ciuitate dei opere: quid opinetur expreſſit. In corpe tñ aſinino mentem hominiſ ſui ait ſe retinuiſſe. Atq; ita ſub aſino latitantem multa commoditate: difficilia alioqui cognitu: didiciſſe. Verum priuſq̃ aſino ueſtiatur fabellaſ mirificaſ: ad rẽ pertinẽteſ: inducit. Aſino ex inde cõtectuſ: in erũnoſaſ: ac multifariaſ incidit calamitateſ: quaſ feſtiua dictione commeminit. Quo in toto ſermõe: ſi quiſ recte intendat: moreſ humanoſ effictoſ: liquido perſpiciet ex/ plicari: et impremeditataſ fallaciarum argutiaſ diſcet: quibuſ etiam cauti ſepiſſime capiantur: cũ non homo homini: ſed lupuſ ſit potiuſ homo: ut ſcite plautuſ inquit: dum qualiſ ſit homo: nõ noſcitur. Inſpergit tamen ubiq; reſ eiuſmodi noſter Luciuſ: ex quibuſ omniũ eruditiſſimuſ ut predixi illiuſ temporiſ mortaliũ: facile fuiſſe uideatur. quod ex ea potiſſimum cernere ẽ fabula: quam obiter anũ quandã conſolatricẽ puelle captiue referentẽ inducit: quam quidem rem: qui certiuſ cupiunt noſſe · fulgẽtii de ea ipſa fictione interpretamẽta perquirant. Iſ enim uir doctuſ in p̄miſ cõmentatuſ eſt illã. Tandẽ exanclatiſ multiſ erũnoſiſq;

laboribuſ:ut ipſe ait:id eſt cũ ſumma animi anxietate:et corpꝭ
moleſtia ſuperatiſ:ac uictiſ:tranſcurſiſq; multiplicibuſ uite huiuſ
fallacium hominum machinamentiſ:atq; exercitiiſ.lune auxili/
atriciſ ope:roſiſ de mãu egyptii ſacerdotiſ acceptiſ:ac deuoratiſ:
homini eſt priori ſuo reſtitutuſ:& religionibuſ magniſ initiatuſ.
hic eſt aſinuſ ille aureuſ: tanto dicendi lepore ac ſale et lingue
gratia compoſituſ:ut quiſqſ illũ ſtudioſiuſ lectitarit:in dictione
latina fieri terſior queat atq; cumulatior. Nam ꝙ reſ ſũt diuer/
ſiſſime omneſ ſecretioreſ lingue theſauroſ:in eo lutiuſ effũdit.ac
quantum in dicendo ualuerit reſerat:uerbiſ adeo propriiſ et ac/
commodatiſ ut non ſcribere:ſed pingere plane hiſtoriã uideat̃.
ꝑpauca ſane uti ego arbitror in media uita homini poſſunt ac/
cidere: que latine proferre:aut ſcribere cupienti. hinc depromi
ſufficienter non ualeant:ubiq; enĩ ẽ lepiduſ caſtigatuſ uenuſtuſ
aptuſ uariuſ copioſuſ cõcinnuſ preſto:ut naſci ibidem nõ extra
adſciſci uideatur oratio:dixerit fortaſſiſ aliquiſ:minuſ tritã eſſe:
atq; uſurpatam Apuleii noſtri dictionem. Idipſum eſt:qđ ego
demiror:quod laudo:quod extollo.quia non detrita quadam:
non ſuccida: non ruſtica:non ſqualenti et lacinioſa:oratiõe:nõ
ꝓculcata:non uulgatiſſima deniq; reſ cotidianaſ ex media uita
ſumptaſ ediſſerit:qppe qui non popiniſ:aut meritoriiſ taberniſ:
aut nugalibuſ triuiiſ:aut miſticorũ compitiſ ſcribit:ſed elegantie
ac cultioriſ doctrine urbaniſ hominibuſ atq; ſtudioſiſ.de multiſ
tamen beatiſſime pater:ſi per uitam licebit et tuam clemẽtiſſimã
ſanctitatem: ubi a recognitionum munere pauxillum quiuero
reſpirare:animuſ ẽ mihi:rudibuſ: inexpertiſq; et litterarũ tyro/
cinia ingredi incipiẽtibuſ:aliquid ſcribere:nũc hec ipa emẽdād[illegible]
ut ego puto neceſſitaſ:ut quibuſdã fortaſſe uideatur ſimplicitaſ:
ne dixerim temeritaſ: totum me ſibi uindicat abſorbet et abli/
gurit:ut uix reficiendi corpuſculi mihi tempuſ idoneũ ſuperet.
quod facili opera ꝑſpiciet:quiſquiſ uidebit:que noſtri imp̃ſſoreſ
prelegente me effinxerint.effigantq; aſſidue: que quidem:uel
percurrere:nedum attentiuſ recognoſcere:in tantiſ temporum
anguſtiiſ:curiſq; multiplicibuſ:rei etiam familiariſ:et ĩſuper ex/
emplariorum peruerſitate:arduum ad modum foret:quod deo
et te pater beatiſſime eiuſ uicario ſanctiſſimo teſte:ideo dico:ut
equo animo patiantur:nonnunq̃ legenteſ:ſi que inuenerint ad
unguem minuſ:ac rubricã:et punctũ caſtigata:atq; deſcripta.

et me tñ non putent hiſ uerbiſ culpã deprecari. Quiſ enĩ audeat
poſſit ue: in tot tamq; confragoſiſ mendiſ: tã prauiſ deſcriptõibuſ:
tã raro lectiſ autoribſ omneſ mendaſ ſperare ſe dempturũ? Et ut
quod certũ eſt dicam: impreſſorũ quoq; noſtrorũ operarii: non
nulliſ in lociſ ab exemplaribuſ meiſ aliquantũ aberrãt. q̃d aliter
certe fieri ẽ perdifficile. Si tamen deuſ dederit mihi tuarũ caſtaꝝ
precũ pater beatiſſime merito: ut aliqñ. C. Plinium difficillimum
illũ oĩm q̨ ſcripſerũt: propter mendaſ autorẽ quem impreſentia
cũ meo Theodoro Gaza eruditiſſimo in manibuſ teneo: uel me/
diocriter abſoluã: propoſitũ ẽ in noticiã ferre: tã Plinii ipſiuſ nõ
nulla: q̃ Apuleii: et eiuſmodi reliquorũ quorũdã uerba deſueta:
ex fragmẽtiſ ueterũ ſcriptoꝝ: que licebit: colligẽdo: recẽtioribuſ
etiam noſtriſ adiunctiſ: amicorũq; undiq; imploratiſ auxiliiſ: ut
hodie certe manca latinitaſ: ĩ uerboꝝ deſitoꝝ ꝓpe explicatione:
pluſ aliquãtulũ habeat adiumẽti. Sed hiſ miſſiſ ad Luciũ noſtrũ
redeamuſ. Methamorphoſin uti prediximuſ: quã fabulam ipſe
grecanicã appellat: nõ interpreſ Apuleiuſ: ſed emulator ſcripſit.
Ab ea ego: uti a maioriſ opere libello: initiũ feci. ¶ Secũdũ locũ
obtinent floridoꝝ quattuor libelli: neq; enim hoc tẽpore plureſ
potui diligentia multa adhibita: indipiſci: ea nũcupatiõe merito
inſcripti. Floſculiſ enim et odoramentiſ doctrine omniſ in illiſ
oratio inſperſa eſt. Sunt enim ueluti breuiſſimi: ac caſti quidam
panegyrici. ſed rebuſ grauibuſ pregnanteſ: et farti: ad africe ꝓcõ/
ſuleſ ab Apuleio habiti: in ꝓuintie ipſiuſ capite: urbe carthagine.
In iiſ hiſtoria ſane breuiſ ẽ: ſed uarietate mirãda: uſq; adeo legẽtẽ
explenſ: & oblectanſ: ut pauci libelli pluſ contineant uoluptatiſ.
Tertio uero ab aſino et floridiſ loco magnificaſ ĩ ꝓmiſ: et doc/
tiſſimaſ: magice calũnie defenſiõeſ poſui. in q̨buſ mirifice dictioni
luciane: adiuncta ẽ rerum abſtruſarũ penituſ: magna uarietaſ et
cognitio neceſſaria. Eſt enĩ ſequentiũ oĩm opuſculorũ: id ipſum
ꝑcipuũ. ¶ Quartuſ erit de deo ſocratiſ liber: a diuo noſtro Au/
guſtĩo ſepiuſ ĩ ꝑclariſ uoluminibuſ de ciuitate dei; ad rerũ ꝓmaꝝ
et celeſtium opportune citatuſ teſtimonia. Ibi de geniiſ multa
dicuntur. Quiſ item fuerit deuſ ille: ut uetereſ dicebant: Socratiſ
philoſophi cõſiliariuſ: arbiterq;: ibidẽ facile ꝓſpiciet: & clariſſĩe.
preterea quiſ et quantuſ magiſter: in ipſa diuinarũ rerum prima
philoſophia noſter fuerit Plato. Quintuſ ordine iſ liber ſequitẽ
qui quaſi calumniatoreſ futuroſ Platoniſ aliquando preſagienſ.

uelúti dedita opa.ad defẽſionẽ diuini hõiſ putari põt eẽ pſcptuſ:
atq; pparatuſ. Qui qdẽ:ut ipſe qd ſentiã:exſponſu dicã:planiore
dictiõe q̃dam:q̃ ceteri ſcriptuſ ẽ ab Apuleio:queẽadmodũ et reliq
quoq; omẽſ:de qbuſ ſubĩde explicabo. Forſitanq; nõ eẽ Apuleiu:
ex huiuſmõi oratõiſ filo arguerent:niſi extarent & uaria:& ue/
tuſtiſſima nõ nullibi exemplaria:indicibuſ Lucii noſtri platonici
preſignata:que hoc tpe a me rome nequerũt:admodũ id optãti:
iuenirí. Sed hec ſatiſ ſint de mea libelloꝝ Apuleii opiniõe. Ad rẽ
redeo. licet pater beatiſſime uera fateri. Fuere etiam aliiſ tem/
poribuſ platonomaſticeſ quidam:pro ſuiſ meritiſ digne munerati,
meri ipſi uerberoneſ:in antiſtitem nature auſi iactare conuitia.
Ii non ea copia:qua nouuſ quidam Therſiteſ:ſed a magniſ tamẽ
achillibuſ:pugniſ iuſte ultioniſ:ſunt mactati. Quibuſ ſi merita
ſacrificii quoq; alicuiuſ gratia rependi debet:digni profecto ſũt
omneſ:eo ſacro:quo Iuniuſ Brutuſ tyrannorum tarquiniorum
ab urbe tua roma exactor:pro capitibuſ hũaniſ:Maniam larũ
matrem:propiciandam eſſe inſtituit. cum enim priuſ ſacri ĩmaniſ
horrore:larue illi:et uere furioſe:capitibuſ humaniſ:deteſtabili
ueſania fieret reſ diuina:quod etiam Macrobiuſ grauiſ autor:
meminit:libertatiſ romane dignuſ aſſertor: et patronuſ Iuniuſ
Brutuſ:Allii fetentiſ:& papaueriſ ſomniculoſi:capitibuſ:iuſſit cõ/
gruenſ Manie fieri ſacrificiũ. hoc queſo honore calũniatoreſ et
Platoniſ:et reliquoꝝ eiuſmodi uirorum. pater beatiſſime patere
honorari. Quid enĩ feſtiuiuſ poſſit excogitari:nõ inuenio:nam
fetutiniſ:& olẽticetiſ omĩbuſ ĩmerſari taleſ iure debẽt:atq; obrui:
& cũ Allii oratiana quoq; execratiõe:in ultimaſ terraſ deportari.
ubi perpetuo ſõno & ueterno ſopiti q̃ſi nũq̃ fuerĩt: ignorent.qñ
pcipiti rotati uertigine:iiſ uiriſ detrahũt:q hũanitatẽ diuiniſ or/
namẽtiſ ĩduerũt. luminibuſq; ſplẽdidiſſimiſ illuſtrarunt. quoſ ſani
capitiſ omneſ hoĩeſ uenerantur. ſuſpiciunt. admirant. quippe qui
pene iacentẽ in tenebriſ ignorãtie mũdũ:ſciẽtia ſua:et laboribuſ
perpoliuerũt. oſtenderũtq; quo nam adiumẽto ab infimiſ terriſ:
ad ſuperna ſydera hoĩeſ euolarẽt. & ueluti fortioreſ intellectiõiſ
diuine alaſ:quibuſ facere id poſſent: addiderũt. qualem:omnium
grauiſſimo teſtimonio:et uero:tam noſtroꝝ:q̃ gentiliũ: Platonẽ
fuiſſe:qui neſcit:ẽ ruſticuſ. q diſſimulat:ingratuſ. q negat:pditus.
qui calumniat:amarulentuſ prorſuſ atq; deteſtanduſ. cui uiro ſi
uel alterũ parẽ gentiliũ etaſ omĩſ ante domini noſtri Ieſu chriſti

aduentū habuiſſet: potuit mūduſ ſqualenſ nō dicā ab om̄i cecitatiſ
errore: nam id per clementiſſimū deū ipſum dūtaxat: erat futurū:
ſed profecto prope ab om̄i inſcitia liberari. qualia enim Ieſu bone
docuiſſet: qui tanto ſublimi Platone fuiſſet maior: quanto diuinuſ
ipſe homo: maioribuſ ſuiſ omnibuſ anteiuerat? Quod ſi preſentiſ
negotii: & inſtituti operiſ munuſ primum foret: dicere ſpeciatim:
que reſ tanta poſſit de Platone: expanderē equidem aliiſ antemniſ
uela grandiora. oſtenderemq; me quoq; caſtiſſimo & purgatiſſimo
illi Antiſtiti ſapientie: nō nihil aliqn̄ uigilaſſe. Verū ad Apuleium
reuertor: hic philoſophuſ: etſi breuiter: aliquo tn̄ pacto: dogma:
hoc ē decretū ac ſanctionē Platoniſ expoſuit. & eiuſ ipſiuſ partē:
ſub philoſophie uocabulo tantūmodo delibauit. Sextum locū
obtinet de mūdo liber: ab Ariſtotile ſapientiſſimo: & phyſicorum
maximo: ad Alexandrū regem ſcriptuſ: ab Apuleio noſtro latiniſ
exhibituſ: ut unuſ uir ex p atonicoꝝ familia: uterq; poſſet: & pla/
tonicuſ: & ariſtotelicuſ eſſe cenſeri: maximo utriq;: & in ſuo genere
philoſophorū ꝓmario: affectiſſimuſ. atq; laudiſ utriuſq; p̄dicator
indefectuſ. & merito. utrunq; enim idem recta expenſione ſentire:
minimeq;: quod quidā arbitrātur: diſſentire: eo modo tacituſ iudi/
cabat. quo in libello: tanta eſt preter illiuſ rei cognitionem: qua
de agitur. hoc tempore: uel utilitaſ: uel facultaſ: ut pauci fortaſſiſ
latinorum libelli: utriuſq; lingue: in eo ſcientiarū genere ſtudioſiſ:
uideri cōmodioreſ poſſint. Cum preſertim idem ipſe ſit Trime/
giſtum interpretatuſ: & antiquiſſimū: & diuinū philoſophum. qui
liber ſeptimū locum in operibuſ tenebit Apulei. Eiuſmodiq; inter/
pretamēto: iiſ gradū omnibuſ faciet: qui pure ac latine: illa quoq;
uoluerint: que a forēſi magiſ ſūt dictiōe remota: neq̄q̄ horridule
interp̄tari. Extremū in hoc opere poſuimuſ: nō ita pridē cōuerſū
Alcinoum philoſophum: & ipſum platonicum: latiuſ paulo: diuini
Platoniſ ſanctioneſ & decreta explicantem. cuiuſ interpreti patri
reuerendo epiſcopo tropienſiſ honorem ſuum iuſte ſeruauimuſ.
prefationē eiuſ libro Alcinoi apponendo. quod eo etiā pleniore
egimuſ uoluptate: quia hic libelluſ ad uirum maximū Nicolaum
cuſenſem: Cardinalem dum uiueret ſancti Petri ad uincula: cuiuſ
nōſ ipſi in gratiſſimo nobiſ: & utiliſſimo fuimuſ ſex continuoſ ānoſ
obſequio: ē inſcriptuſ. de cuiuſ quidē uiri ſūmiſ laudibuſ: & uirtute:
quiſquiſ uelit ſcribere: facillime: quod laudet obuium promptumq;
inueniet: ubi tamē deſinat: aut cui: qd p̄ferat: de ſūmiſ eiuſ meritiſ:

uel ornamētiſ:nunq̄ ſi ſapiat: poterit exacte iudicare. fuit enim uir ille: quod non tibi pater beatiſſime: ſed poſteriſ dico: tanta bonitate: ut uir eo melior nunq̄ ſit natuſ. uitiorum omnium hoſtiſ acerrimuſ: atq; publicuſ inimicuſ. & faſtuſ atq; ambitióiſ ita aduerſariuſ: ut quiuiſ maxime quibuſ hominum quorundam peruerſa opinio: quantomagiſ abundant: eo ſe putant firmiuſ & auguſtiuſ dignitatiſ ſue locum gradūq; ſeruare. ſeq; ipſoſ ma/giſ honorari. Tanta uero integritaſ: ut faciliuſ Apenninuſ: aut alpeſ relique: q̄ ſancte ac iuſte ab eo ſemel concepta ſententia: loco potuerint dimoueri. Nec quiſquā illi uiro abſq; iuſtitia: & pietate: caruſ unq̄ fuit. Ea honeſtorum laborum patientia: in decliui etiā ſenectute: iam poſito: ut annoſ cum labore eſtimā/teſ: aliquid in eo maiuſ homine facile eſſe ſentirent. Ea & bene/faciendi: & gratificādi promptitudo: ut natuſ omnibuſ maxime: ſibiipſi minime uideretur. Ea gratie referende: ſi preuētuſ: ut fit: a quopiam merito foret: feſtinatio: & copia: ut uitam quoq; pro benemerentibuſ effundendo: ſe tamen ſatiſfacere non poſſe be/neficiiſ iudicaret. uſq; adeo uero ſtudioſuſ: ut meipſo preſente: & maxime admirante: in hyberno quoq; lōgo itinere: totū diem: ultra milia paſſum quadraginta: germanica tranſigenſ equitatio/ne: que ſolet eſſe laborioſior: noctibuſ tamen: & ſenex: & quod credi poterat: defatigatuſ: ſtrato ſe proripienſ ſuo: grauiſſimaſ theologie interdiu ſecum obiter commentataſ: manu ſua ſcriberet queſtioneſ. nobiſq; audiendi eiuſ percupidiſ: in uia: poſtridianiſ ſemper manſionibuſ faciendiſ: diuini animi ſui inuentioneſ ex/plicaret. Sane quidem tanta doctrinarum omnium ubertate Nicolauſ: quod eſt dictu mirabile: fuit: ut quicquid ex tempore dicendum incidiſſet: tali id ſemper ille copia ediſſereret: ut ei ſolū facultati cenſeretur ſtuduiſſe. Vir ipſe: quod rarum eſt in ger/maniſ: ſupra opinionem eloquenſ. & latinuſ. hiſtoriaſ idem omniſ non priſcaſ modo: ſed medie tēpeſtatiſ: tū ueteres: tum recenſio/reſ: uſq; ad noſtra tempora memoria retinebat. Geſta precipue conciliorum omnium: eccleſiaſticam ſcilicet hiſtoriam: non ſum/matim: ſed per capita ſingula: & ueluti diariaſ ipſaſ actioneſ: examuſſim crebro referebat. rerum origineſ quaſi chriſtianuſ Cato: & facti cuiuſq; ordinem explicabat: ut uel unica iſta re uideri facile quiret admiraliſ. que tamen maioribuſ ceteriſ com/parata: inter illiuſ laudeſ: locū ſibi minimū uindicabit. poetaſ &

oratoreſ diſſimulabat ſane. ueꝝ ut erat ingenio pameno: nequaq̃ ignorabat. In diſciplinis mathematicis ſuo tēpore Nicolao doc/ tior fuit nemo. quod quidē uiri illius plurime teſtantur ſcriptiōeſ. Iuſ ciuile: & pontifitiū recte: pureq; didicerat. & ut immortali atq; eterna memoria erat: tanq̃ tunc primū ex illoꝝ ſtudioꝝ officina produiſſet: memoriter ſanctiōeſ: & patrū decreta omnia: & doc/ toꝝ inſuper ſentētiaſ recitabat. philoſophie ariſtotelice acerrimuſ diſputator fuit. Theologie uero Chriſtiane ſummuſ interpreſ & magiſter. & celeſtiſ arcani antiſteſ ſapiētiſſimuſ. at Platoniſ noſtri & pythagoreorū dogmatum: ita cupiduſ: atq; ſtudioſuſ: ut nemo magiſ illi ſcientie putaret intendiſſe. qđ equidem duobuſ exempliſ breuiter & ueriſſime: confirmabo. Proclum habebat platonicum mendoſiſſime ſcriptum. acri tamē ingenio adeo ei rei intelligende: aſſiduuſ inſtiterat: ut etiā ex mediiſ librariorum mendiſ ſolidam rerum eliceret ueritatem. qđ ea ratiōe perſpectū eſt: quia deinde oblato illi forte fortuna: uero quodā exemplari: ita inuentuſ eſt Procluſ ipſe ſcripſiſſe: ueluti Nicolauſ ingenio ſuo fuerat cōiecta/ tuſ. Parmenidem Platoniſ: magna ueluti ardenſ ſiti: de greco in latinum fecit conuerti. Item Platoniſ theologiā: a Proclo: quem modo nouimauimuſ. ſcriptam hiſ ille libriſ: ueluti theſauriſ ſuiſ: & propriiſ: maxime recreabat: ut nulli alii rei tantopere uigilaret. qđ quare in epiſtole huiuſ calce dedita opera poſuerim: tibi pater beatiſſime ut dicam: eſt neceſſe. Nam de Nicolao tuo cetera me rectiuſ: & pleniuſ ipſe cognouiſti. oſtendi initio mee prefationiſ: uirum excellētiſſimū Beſſarionē cardinalē nicenū: Platōi magna ratione eē affectiſſimū. Idipſum & de Nicolao Cuſenſi cardinale dū uiueret ſancti petri declaraui. Quiſ igitur niſi ineptuſ & uanuſ audebit noſtra etate a uiriſ hiſ duobuſ: facile doctorū ꝑncipibuſ: diſſentire? quiſ grauiſ: & ſanuſ: non maxime conſentire? uideſ pater beatiſſime plane uideſ: quanto aſilo agi: quāta uertigine contor/ queri debeat quiſquiſ ſeſe obtrectatorem: & quaſi polinctorem: diuini Platoniſ audeat profiteri: quem priſci omneſ: quem uetereſ: quem medie tempeſtatiſ homineſ: quem noſtre etatiſ maximi: quē greci: quem barbari: quē chriſtiani: omēſ eruditiſſimi: oraculi uice colant. obſeruent. & predicent. prodeant ex gurguſtiiſ: ſi ſatiſ ſibi nondum uidentur: preuaricatiōe preterita deliraſſe: clareteſ noui: aderunt Entelli: ad pugnandū: non precipiteſ illi quidē: ſed iuſta indignatiōe ꝓuocati. ꝓdeant Therſite & Achilleſ aderūt: uincēdi

fiducia: & diuiniſ armiſ inſtructi. prodeant Marſie: & Apollineſ prouocent: ut Muſiſ arbitriſ: ac iudicibuſ: diffluāt excoriati. nō in noſtri orbiſ fōteſ: ſed in cocytoſ infernoſ: Lethea ſ uorragineſ: atq; eſtuoſoſ phlegetōteſ. da ueniā pater beatiſſime: cōtra fabuloſoſ: & lucifugaſ: boſce: fabuliſ utenti. nam ſi reſipiſcent: quod equidem opto palinodiaſ cōmodum per plateaſ decātabunt. neq; id ſolum: ſed ꝑ & compita ſcriptaſ affigent: ut facti ceci: parte ſui meliore: luminiſ exiguum: luciſq; recuperent. Que enim malū fuit ſtulticia immo que tanta inſania: quiſ ſtupor: puluere ac calce ſolē niti: ac contendere obtenebrare: ut in altū ſublatuſ puluiſ in iaculatorum ipſorum oculoſ recidenſ: lucem omnē eiſ eriperet? quod profecto iiſ accidit: quicunq; platonicū ſolem: ſeſe temere obſcuraturoſ cre/ diderunt. Noſ tñ: non de miſeriſ triūphum optanteſ chriſtaniſq; & Platoniſ ſimul radiiſ: & humāitate illuſtrati: cecoſ iſtoſ miſerati: demuſ errantibuſ: & ſtupidiſ: & nihil cernētibuſ: nihil intelligētibuſ omnino uenie manum. ad fonteſq; omneſ penitentie conſciētieq; deducamuſ: ut loci retractatiōiſ aqua: lippiēteſq; oculoſ inuncti doloriſ medicamento: aliquando diſcant meliora. ingemiſcantq; erraſſe. tibi ſit & tuo gregi felicitaſ ꝑpetua: paſtor eterne: & pōti/ fex ſāctiſſime: ꝑ quē tēpora noſtra aſſidua pace letiora floreſcūt. quod ut perpetuum & tibi: & nobiſ ſit: dominuſ ipſe omnipotenſ miſericorditer impartiat.

¶ L. Apuleii. madaurenſiſ philoſophi platonici metamorphoſeoſ. ſiue de aſino aureo liber primuſ. At ego.
Eiuſdem ſecunduſ. ¶ Vt primum.
¶ Eiuſdem tertiuſ. Commodum.
Eiuſdem quartuſ. ¶ Diem ferme.
¶ Eiuſdem quintuſ. Pſyche. 33
Eiuſdem ſextuſ. ¶ Interea pſyche. 40
¶ Eiuſdem ſeptimuſ. Vt primum. 46
Eiuſdem octauuſ. ¶ Noctiſ gallicinio.
¶ Eiuſdem nonuſ. Sic ille neq̃ſſimuſ.
Eiuſdem decimuſ. ¶ Die ſequenti.
¶ Eiuſdem undecimuſ & ultimuſ. Circa primã ferme.
Lucii Apuleii madaurenſiſ. philoſophi platonici floridorũ liber primuſ incipit. ¶ Vt ferme. 54
¶ Floridorum ſecunduſ. Et Hippiaſ. 56
Floridorum tertiuſ. ¶ Priuſq̃. 59
¶ Floridorum quartuſ. Tanta multitudo. 91
Lucii Apuleii madaurenſiſ. philoſophi platonici apologie ſiue defenſioniſ magie. ad clariſſimũ uirum Claudium Maximũ pro/conſulem. pro ſe. oratio prima. ¶ Certuſ equidem. 94
¶ Apologie. oratio ſecunda. Nunc tempuſ eſt. 113
Lucii Apuleii madaurenſiſ. philoſophi platonici. de deo Socratiſ liber incipit. ¶ Qui me uoluiſtiſ. 124
¶ Lu. Apuleii madaurenſiſ. philoſophi platonici. de dogmate Pla/toniſ liber. Platoni habitudo. 131
De philoſophia liber. ¶ Moraliſ philoſophia. 136
¶ L. Apuleii madaurẽſiſ. philoſophi platonici Coſmographia. ſiue de mundo. ad Fauſtinum liber incipit. Conſideranti mihi.
¶ Hermetiſ Trimegiſti. dialoguſ. Luc. Apuleii madaurenſiſ philo/ſophi platonici in latinum cõuerſio. ¶ Aſclepiuſ iſte.
¶ Alcinoi diſciplinarum Platoniſ epitoma. id eſt. breuiariũ incipit.
¶ Epiſcopi Tropiẽn ad Nicolaũ Cuſenſem Cardinalem cõnuerſio.
¶ Cum te intelligam. 162

ATego tibi ſermõe iſto mileſio uariaſ fabulaſ cõſerã: aureſq; tuaſ beniuolaſ: lepido ſuſurro permulceã: modo ſi papyrum egyptiam: ar/gutia nilotici calami inſcriptã: non ſpreueriſ inſpicere: figuraſ fortunaſq; hominũ in aliaſ imagineſ cõuerſaſ: & in ſe rurſũ mutuo nexu refectaſ: ut mireriſ: exordior. Quiſ ille. paucíſ accipe. Hymetoſ Attica: & Iſthmoſ Ephirea: & Tenaroſ ſpartiaca glebe feliceſ: eternũ libriſ felicioribuſ: credite: mea uetuſ ꝓſapia ẽ. Ibi inq̃ in Atthide: p̄miſ puericie ſtipẽdiſ merui. Mox in urbe latia aduẽa: ſtudiorum quiritium: indigenam ſermonem: erumnali labore: nullo magiſtro preeũte: aggreſſuſ excolui. En ecce prefamur ueniam. ſi quid exotici ac forenſiſ ſermoniſ rudiſ locutor offendero. Iã hec ꝗdem ipſa uociſ immutatio: deſultorie ſcientie ſtilo: quem acceſſimuſ: reſpondet. Fabulam grecanicam incipimuſ. lector intende: letaberiſ. ¶ Theſſaliam: nam & illic originiſ materne noſtre fundamenta a plutarcho illo inclito: ac mox Sexto philoſopho nepote eiuſ ꝓdita: gloriã nobiſ faciũt: eam theſſaliam ex negotio petebam. Poſtq̃ ardua montium: et lubrica uallium: & roſcida ceſpitum: & gleboſa camporum emerſi: me equo indigena: peralbo uehẽſ: iam eo quoq; admodũ feſſo: ut etiam fatigationem ſedentariam: inceſſuſ uegetatiõe diſcuterẽ: in pedeſ deſilio. equi ſudorem: et frontem curioſe extrico. auriſ remulceo. frenoſ detraho. in gradum lenem ſenſim ꝓueho: quoad laſſitudiniſ incommodũ: alui ſolitũ: ac naturale preſidiũ eliq̃ret. Ac dum iſ ientaculum ambulatoriũ: prataq; preterit: ore in latuſ detorto pronuſ adlectat: duobuſ comitum: qui forte paululum proceſſerãt: tertiũ me facio. & dũ auſculto: q̄d ſermõiſ agitaret? Alter exorto cachinno: Parce inq̄t ĩ uerba iſta: hec tã abſurda: tamq; immania mentiendo. ¶ Iſto accepto: ſititor alioquin no/uitatiſ: immo uero inq̃ imptite ſermonem: nõ quidem curioſum: ſed qui uelim ſcire uel cuncta: uel certe plurima. ſimul iugi quod inſurgimuſ aſperitudinem: fabulaꝝ lepida iucunditaſ leuigabit. ¶ At ille qui ceperat. ne inquit iſtud mẽdaciũ tam uerũ eſt? q̃ ſiq uelit dicere: magico ſuſurramine amneſ agileſ reuerti. marepigrũ colligari. uẽtoſ inanimeſ expirare. ſolẽ inhiberi. lunã deſpumari.

ſtellaſ euelli.diē tolli.noctē teneri. Tūc ego in uerba fidētior:
heuſ tu inq̄:cui ſermōem ieceraſ priorem:ne pigeat te:uel tedeat
reliqua ꝑtexere. Et ad aliū. Tu uero craſſiſ auribuſ: & obſtinato
corde:reſpuiſ:que forſitan uere perhibeant̄. minuſ hercule calleſ
prauiſſimiſ opinióibuſ ea putari mendacia:que uel auditu noua:
uel uiſu rudia. uel certe ſupra captū cogitatōniſ ardua:uideant̄.
que ſi paulo accuratiuſ exploraríſ: nō modo compertu euidētia:
uerumetiā factu facilia:ſentieſ. Ego denique ueſpera dū pollēte
caſeate modico ſecuriuſ offulam grandiorem in cōuiuaſ emuloſ
contruncare geſtio:mollicie cibi glutinoſi faucibuſ inherentiſ.&
ima gula ſpirituſ detinētiſ: minimo minuſ interii.& tamē athenis
proximo:& añ poetilen porticū:iſto gemio obtutu circulatorē
aſpexi equeſtrem. ſpatam preacutā:mucrone infeſto deuoraſſe.
ac mox eundem inuitamento exigue ſtipiſ uenatoriam lanceam
qua parte minatur exitium:in ima uiſcera cōdidiſſe.& ecce pone
lancee ferrum:qua bacillū inuerſi teli ad occipitium:p inguinē
ſubit:puer in mollitiem decoruſ inſurgit. Inq; flexibuſ tortuoſiſ
eneruam:& exoſſam ſaltationē explicat: cū omniū:q aderamuſ:
admiratione. diceres dei medici baculo:qd̄ ramuliſ ſemiamputatiſ
nodoſum gerit: ſerpentē generoſū:lubricis amplexibuſ inherere.
ſed iam cedo tu ſodeſ:q ceperaſ:fabulam remetire. Ego tibi ſoluſ
hic pro iſto credā:& quod ingreſſui primū fuerit ſtabulū prādio
participabo.hic tibi merceſ poſita ē. ¶ At ille Iſtud quidē quod
polliceriſ:eq bonique facio. Verū quod inchoaueram:porro ex/
ordiar. Sed tibi priuſ deierabo ſolem iſtum uidētem deū:me uera
cōpta memorare.ne et uoſ ulteriuſ dubitetiſ:ſi theſſaliam ꝓximā
ciuitatē perueneritiſ: ꝗ ibidē paſſim p ora populi ſermo iactet̄:
que palam geſta ſūt.ſed ut priuſ noritiſ qui ſim:& cuiatiſ:& quo
queſtum nunc eam:audite. aegienſiſ quidem ſum:etneo melle uel
caſeo & huiuſcemodi cauponaꝝ mercibuſ per theſſaliam. etoliā.
boetiā. ultro citro diſcurrenſ.comperi itaq; hypate:que ciuitaſ
cūcte theſſalie añ pollet:eēt caſeuſ recens:& ſciti ſaporiſ:admodū
cōmoduſ ꝑcio diſtrahi: feſtinuſ adcucurri.id ōme preſtinaturuſ.
ſed ut fieri aſſolet:ſiniſtro pede ꝓfectū:me ſpeſ compendii fruſ/
trata eſt. omne enī pridie lupuſ negotiator magnariuſ coemerat.
Ergo igitur inefficaci celeritate fatigatuſ? commodum ueſpera
oriente:ad balneaſ proceſſeram. ¶ Ecce Socratem contubernalē
meū conſpicio. humi ſedebat:ſciſſili palliaſtro ſemiamictuſ.pene

aliuſ lurore ac miſera macie deformatuſ: qualia ſolēt fortune de/
terrima: ſtipeſ in triuiiſ erogare. hūc talem q̃q̃ neceſſariū: & ſūme
agnitū: tamē dubia mente propiuſ acceſſi. Hem inq̃ mi Socrateſ
quid iſtud? que facieſ? qđ flagitiū? At uero domi tue iā defletuſ
& cōclamatuſ eſ. liberiſ tuiſ tutoreſ iuridici ꝓuintialiſ decreto dati.
uxor p̃ſolutiſ feralibuſ offitiiſ. luctu & merore diuturno defor/
mata: diffletiſ pene ad extremam captiuitatē oculiſ ſuiſ: domuſ
infortunium: nouarum nuptiarum gaudiiſ: a ſuiſ ſibi parentibuſ
hylarare compellitur. At tu hic laruale ſimulachrum: cū ſummo
dedecore noſtro uiſeriſ. Ariſtomene inqt ne tu fortunaꝝ lubricaſ
ābageſ: & inſtabileſ incurſiōeſ: & reciprocaſ uiciſſitudīeſ ignoraſ?
& cum dicto ſutili centuculo faciem ſuam: iam dudū punicātem
pre pudore obtexit. ita ut ab ūbilico pubetenuſ: cetera corporiſ
renudaret ¶ Nec deniq; ꝑpeſſuſ ego tā miſeꝝ erūne ſpectaculū:
iniecta manu ut adſurgat: enitor. At ille ut erat capite uelato:
ſine ſine inquit. fruatur diutiuſ trophea fortuna: quod fixit ipſa.
effici ſequatur. Et ſimul unā ex duabuſ laciniiſ meiſ exuo. eūq;
propere ueſtio dicam: an ne contego? & ilico lauacro trado. qđ
unctui. ꝙ curſui. ipſe preminiſtro. ſordiū enormē eluuiem opoſe
effrico. Probe curato: ad hoſpitium: laſſuſ ip̄e fatigatū egerrime
ſuſtinenſ perduco. lectulo refoueo. cibo ſatio. poculo mitigo. fa/
buliſ permulceo ¶ Iam ad lubentia procliuiſ eſt ſermoniſ & ioci:
& ſcitum eſt cauillū: iam dicacitaſ tinnula: cū ille imo de pectore
cruciabile ſuſpirium ducenſ: dextra ſeruiente: frontem replaudēſ:
me miſerum infit. qui dū uoluptatem gladiatoru ſpectaculi: ſatiſ
famigerabiliſ conſector: in haſ erumnaſ incidi. nam ut ſciſ optime
ſecūdū queſtum macedonia profectuſ: dū menſe decimo ibidem
attentuſ nū matior reuortor: modico priuſ q̃ lariſſam accederem:
per tranſitum ſpectaculum obituruſ: in quadam auia & laciniosa
conualle a uaſtiſſimiſ latronibuſ obſeſſuſ: atq; omnibuſ priuatuſ
tandem euado. & utpote ultime adfectuſ: ad quandam cauponā
Meroen anū: ſed admodum ſcitulā: deuorto. eiq; cauſaſ & ꝑegri/
natōniſ diuturne: & domuitōiſ anxie: & ſpoliatōiſ diuine: aperio.
& dū miſere refero: que memini: illa me q̃būane tractare adorta:
cene grate atq; gratuite: ac mox urigīe ꝑcita: cubili ſuo applicat.
& ſtatim miſer: ut cum illa acquieui: ab unico cōgreſſu annoſam
ac peſtilentem contraho. & ipſaſ etiam laciniaſ: quaſ bōi latroneſ
contegendo mihi conceſſerant: in eam contuli. operulaſ etiā quaſ

adbuc uegetuſ: ſaccariam facienſ merebã. quod me ad iſtam faciẽ
quam pauloante uidiſti: bona uxor & mala fortuna perduxit.
Pol quidem tu dignuſ inq̃ eſ extrema ſuſtinere. ſi quid eſt tamẽ
nouiſſimo extremiuſ: qui uoluptatem ueneriam: & ſcortũ ſcorteũ
lari & liberiſ pretuliſti. At ille digitũ a pollice proximũ: ori ſuo
amouenſ: & in ſtuporẽ attonituſ: tace tace inquit: & circũſpicienſ
tutamenta ſermõiſ: parce inquit in feminam diuinam. nequã tibi
lingua intemperante noxã contrabaſ. Ain tandem inq̃ potenſ
illa: & regina caupona? quid mulieriſ eſt? Saga inquit & diuini
potenſ. celum deponere. terram ſuſpendere. fonteſ durare: monteſ
diluere. mãeſ ſublimare. deoſ infirmare. ſidera extinguere. tartaꝝ
ipſum illuminare. Oro te inq̃: & oro te inq̃: auleum tragicum di/
moueto. & ſiparũ ſcenicum cõplicato. & cedo uerbiſ cõmunibuſ.
Viſ inquit unũ uel alterũ: immo plurima eiuſ audire facta? nã
ut ſe ament efflictim: non mõ incole: uerũ etiã indi: uel erbiopeſ
utriq;: uel ipſi antiocboneſ: folia ſunt artiſ. & nuge mere. ſed quod
in conſpectu plurium perpetrauit audi. Amatorem ſuũ ꝙ in aliã
temeraſſet: unico uerbo mutauit in ferã caſtorẽ. ꝙ ea beſtia cap/
tiuitati metuenſ: ſe ab inſequentibuſ repreciſiõe genitaliũ liberat
ut illi quoq; ſimile: ꝙ uenerem babuit ĩ aliã: ꝓueniret. Cauponẽ
quoq; uicinũ: atq; ob id emulũ deformauit in ranã. & nũc ſenex
ille doliũ innatanſ uini ſui: aduẽtoreſ priſtinoſ in fece ſubmiſſuſ
officioſiſ ronciſ raucuſ appellat. Aliũ de foro quidem: ꝙ aduerſuſ
eam locutuſ eſſet: in arietem deformauit. & nunc arieſ ille cauſaſ
agit. Eadẽ amatoriſ ſui uxorem: ꝙ in eã dicacule ꝓbrũ dixerat:
iam in ſarcinam pregnationiſ obſeto utero: & repugnato fetu: ꝑ/
petua pregnatione dãnauit. Et ut cũcti numerant: octo ãnorũ
onere miſella illa: uelut elepbantum paritura diſtẽditur. Que cũ
ſubinde: ac multi nocerentur: publicituſ indignatio percrebruit:
ſtatutũq; eſt. ut in eã die altera ſeueriſſime ſaxorũ iaculatiõibuſ
uindicaretur. Quod conſilium uirtutibuſ cantionũ anteuertit. &
ut illa Medea uniuſ diecule a Creone impetratiſ induciiſ: totam
eiuſ domũ: filiamq; cum ipſo ſene flammiſ coronalibuſ deuſſerat:
ſic bec deuotiõibuſ ſepulcbralibuſ in ſcrobem procuratiſ: ut mibi
temulenta narrauit: proxime cunctoſ: in ſuiſ ſibi domibuſ tanta
numinũ uiolentia clauſit: ut toto biduo: non clauſtra perfringi:
non foreſ euelli: nõ deniq; parieteſ ip̃i quiuerint perforari: quoad
mutua bortatione conſone clamitarent: q̃ſanctiſſime deierenteſ:

ſeſe neq; ei manuſ admolituroſ. & ſiqui aliud cogitarint: ſalutare laturoſ ſubſidium. & ſic illa propitiata: totam ciuitatem abſoluit. At uero cetuſ illiuſ autorem nocte intempeſta: cũ tota domo id eſt parietibuſ & ipſo ſolo. & omni fundamento: ut erat clauſa: ad centeſimũ lapidẽ in aliã ciuitatẽ ſummo uertice montiſ exaſpati ſitam: & ob id ad aq̃ſ ſterilẽ tranſtulit. Et qm̃ dẽſa inhabitantiũ edifitia locum nouo hoſpiti non dabant: ante portam proiecta domo diſceditꝰ. ¶ Mira inq̃ nec minuſ ſeua mi Socrateſ memoraſ. deniq; mihi quoq; nõ paruam incuſſiſti ſollicitudinem: imo uero formidinẽ. iniecto nõ ſcrupulo: ſed lãcea: nequo numiniſ miſterio ſimiliter uſa: ſermõeſ iſtoſ noſtroſ anuſ illa cognoſcat. Itaq; ma/ turiuſ qeti noſ reponamuſ. & ſomno leuata laſſitudine noctiſ: añ lucẽ aufugiamuſ iſtĩc q̃ putaſ lõgiſſime. Hec adhuc me ſuadẽte: inſolita uinolẽtia: ac diuturna fatigatõe ꝑtẽtatuſ bonuſ Socra/ teſ iam ſopituſ ſtertebat altiuſ. Ego uero adducta fore: peſſuliſq; firmatiſ: grabattulo etiã pone cardine ſuppoſito: & ꝓbe adgeſto: ſuper eum me recipio. Ac primum pre metu aliquantiſper uigilo dein circatertiã ferme uigiliã paululũ cõniueo. cõmodũ qeuerã: & repente impulſu maiore: q̃ ut latroneſ crederes: ianue reſerantᷓ: imo uero fractiſ & euulſiſ fũditus cardinibuſ ꝓſternũtᷓ. grabattuſ alioquin breuiculuſ: & uno pede mutiluſ: ac putriſ: impetuſ tanti uiolẽtia ꝓſternitᷓ. me quoq; euolutũ: & excuſſũ humi recidenſ in iuerſũ coopit ac tegit. Tũc ego ſenſi naturaliter quoſdã affectuſ in cõtrariũ ꝓuenire. Nã ut lachryme ſepicule de gaudio ꝓdeũt: ita & in illo nimio pauore: riſum nequi cõtinere: de Ariſtomene teſtudo factuſ. Ac dũ ĩfimũ deiectuſ obliquo aſpectu. quid rei ſit grabattuli ſollertia munituſ oppior: uideo mulireſ duaſ altioriſ etatiſ: lucernã lucidã gerebat una. ſpõgiã & nudũ gladiũ altera. Hoc habitu Socratẽ bene qetũ circũſtetere. Infit illa cũ gladio: hic eſt ſoror Panthia. caruſ Endoſmion. hic catamituſ meuſ: qui diebuſ ac noctibuſ illuſit etatulã meã. hic q meiſ amoribuſ ſub/ terhabitiſ: non ſolũ me diffamat probriſ: uerũetiã fugã inſtruit. At ego ſcilicet Vlyxi aſtu deſerta ſum: & Calipſoniſ eternã ſoli/ tudinẽ flebo. & porrecta dextera: meq; Panthie ſue demõſtrato. At hic ĩqt bonuſ cõſiliator Ariſtomeneſ: q fuge huiuſ autor fuit. & nũc morti proximuſ: iam humi ꝓſtratuſ: grabattulo ſuccubãſ iacet: & hic omnia conſpexit: impune ſe relaturꝰ meaſ cõtumeliaſ putat: Faxo eũ ſero: imo ſtatim: imo uero iam nũc: ut & ꝑcedẽtiſ

dicacitatiſ:& inſtantiſ curioſitatiſ peniteat. Hec ego ut accepi
ſudore frigido miſer ꝑfluo.tremore uiſcera quatior.ſuccuſſuſq; ſũ
adeo:ut grabattuluſ etiam inq̃etuſ ſuꝑ dorſum meũ palpitando
ſaltaret. At bona Panthia quin igitur inquit ſoror hunc primũ
bacchatim diſcerpimuſ? uel mẽbriſ eiuſ deſtinatiſ:uirilia deſecamuſ.
Ad hec Meroe:ſic enim re ab ſe nomen eiuſ:q̃ fabuliſ Socratiſ
cõuenire ſentiebã: immo ait ſuperſit hic ſaltem: qui miſelli huiuſ
corpuſ: ꝑua cõtumulet humo:& capite Socratiſ in alterũ dimoto
latuſ:ꝑ iugulũ ſiniſtrum:capulotenuſ gladiũ totũ ei demergit.&
ſanguiniſ eruptionẽ uterculo admoto excipit digenter. ut nulla
ſtilla compareret uſquam.hec ego meiſ oculiſ aſpexi.nam etiam:
ne quid demutaret credo a uictime religione:immiſſa dextera ꝑ
uulnuſ illud ad uiſcera pẽituſ:cor miſeri cõtubernaliſ mei Meroe
bõa ſcrutata ꝓtulit. cũ ille impetu teli preſecata gula uocẽ: ĩmo
ſtridorem incertum ꝑ uulnuſ effunderet.& ſpm̃ rebulliret. Quod
uulnuſ:qua maxime patebat:ſpongia effulciens Pãthia: heuſ tu
inquit ſpõgia caue in mari nata: ꝑ flumẽ ne tranſeaſ. hiſ editiſ ab
una:remoto grabattulo:uaricuſ ſuper faciẽ meã reſidenteſ: ueſicã
exonerãt.quoad me urine ſpurciſſime madore pluerent. Cõ/
modũ limẽ euaſerant:& foreſ ad p̄ſtinũ ſtatũ integre reſurgũt.
cardineſ ad foramĩa reſidẽt. poſteſ ad repagula redeũt. ad clauſtra
peſſuli recurrũt. At ego ut eram etiã nũc humi ꝓiectuſ inanimiſ:
nuduſ:& frigiduſ:& lotio perlituſ:quaſi recẽſ utero matriſ edituſ:
immo uero ſemimortuuſ:uerũ etiã ipſe mihi ſupuiuẽſ:& Poſthu/
muſ .uel certe deſtinate iã cruci cãdidatuſ: qd inq̃ de me fiet: ubi
iſte iugulatuſ mãe paruerit? Cui uidebor uerisimilia dicere: ꝑ ferẽſ
uera: ꝓclamareſ ſaltem ſuppetiatum: ſi reſiſtere uir tantuſ mulieri
nequibaſ. ſub oculiſ tuiſ homo iugulatur:& ſileſ? Cur autem te
ſimile latrocinium nõ ꝑemit? Cur ſeua crudelitaſ: uel ꝓpter indiciũ
ſceleriſ arbitro peperat? Ergo qm̃ euaſiſti mortem: nũc illo redi.
Hec identidem mecũ replicabã.& nox ibat in diẽ. optimũ itaq;
factu uiſum eſt: anteluculo furtim euadere:& uiam licet trepido
ueſtigio capeſſere. ſumo ſarcinulam meam. ſubdita claui peſſuloſ
reduco. At ille ꝓbe & fideleſ ianue: que ſua ſpõte deſerate nocte
fuerant: uix tandem:& egerrime tũc clauiſ ſue crebra immiſſiõe:
patefiunt. Et heuſ tu inq̃ ubi eſ: ualuaſ ſtabuli abſolue. anteluculo
uolo ire. Ianitor pone ſtabuli hoſtiũ humi cubitanſ:& iã nũc
ſemiſomnuſ: quid tu inquit: ignoraſ latrõibuſ inueſtari uiaſ? qui

hoc noctiſ iter incipiſ. Hem. & ſi tu alicuiuſ facinoriſ tibi cóſciuſ
ſcilicet mori cupiſ: noſ cucurbite caput non habemuſ: ut ꝑ te mo/
riamur. Non longe inq̃ lux abeſt. ſed & preterea qd uiatori de
ſũma pauperie latróeſ auferre poſſũt? An ignoraſ inepte: nudũ
nec a. x. paleſtritiſ te ſpoliari poſſe. Ad hec ille marciduſ & ſemi/
ſopituſ: in alterũ latuſ euolutuſ: unde aũt inqt ſcio: an cõuectore
illo tuo: cum quo ſero deuerteraſ iugulato: fuge mãdeſ preſidiũ.
¶ Illud hore memĩ me terra dehiſcente: ima tartara: inq; hiſ canẽ
cerberum: ꝓrſuſ eſuriẽtem mei proſpexiſſe. ac recordabar ꝓfecto
bonam Meroen: nó miſericordia iugulo meo pepciſſe: ſed ſeuitia
cruci me ſeruaſſe. In cubiculũ itaq; reuerſuſ. de genere tumultu/
ario mortiſ mecũ deliberabã. Sed cũ nullũ aliud telũ mortiferũ
fortuna: q̃ ſolũ mihi grabattulũ ſubminiſtraret. Iã iã grabattule
inq̃ aío meo cariſſime: q mecũ tot erumnaſ exanclaſti: conſciuſ &
arbiter que nocte geſta ſũt: quẽ ſolũ ĩ meo reatu teſtẽ ĩnocẽtie
citare poſſũ: tu mihi ad inferoſ feſtinãti: ſubmĩſtra telũ ſalutare.
Et cũ dicto reſtim q̃ erat ĩtextuſ: aggredior expedire. ac tigillo
quod feneſtre ſubditum altrinſecuſ ꝓmĩebat. Iniecta atq; obdita
pte funiculi: & altera firmiter ĩ nodũ coacta. aſcẽſo grabattulo:
ad exitiũ ſublimatuſ: & miſſo capite laqueũ induo. Sed dũ pede
altero: fulcimentum quo ſuſtinebar repello: ut ponderiſ deductu
reſtiſ ad ingluuiem adſtricta: ſpirituſ officia diſcluderet: repente:
putriſ alioquin: & uetuſ funiſ diſrumpitẽ. Atq; ego de alto recidẽſ:
Socratẽ nã iuxta me iacebat ſup ruo. cũq; eo in terrã deuoluor.
Et ecce in ipſo momento: ianitor introrupit: exerte clamitanſ.
Vbi eſ tu: q alta nocte immodice feſtĩabaſ: & nũc ſtratiſ inuo/
lutuſ? Ad hec neſcio an caſu noſtro: an illiuſ abſono clamore:
exprectuſ Socrateſ exurgit ṗor. Et ne ĩqt ĩmerito ſtabularioſ
hoſ omneſ hoſpiteſ deteſtant̃. Nã iſte curioſuſ dum importune
irrumpit: credo ſtudio rapiendi aliquid: clamore uaſto: marciduſ
alioqn me altiſſimo ſomno excuſſit. ¶ Emergo letuſ: atq; alacer:
inſpato gaudio perfuſuſ: & ecce ianitor fideliſſime: comeſ & pater
meuſ: & frater meuſ: quem nocte ebriuſ occiſũ a me calũniabariſ:
& cũ dicto Socratẽ deoſculabar ãplexuſ. At ille olore alioqn
ſpurciſſimi hũoriſ pcuſſuſ: quo me lamie ille infecerãt: uehemẽter
aſpernatẽ. Apagete inquit fetorem extreme latrine. & cauſaſ cepit
huiuſ oloriſ comiter inquirere. At ego mire adficto ex tẽpore:
abſurdo loco: in alium ſermõem intentionem eiuſ denuo diriuo.

& ĩſecta dextra: qn̄ imus inq̃. & itineris matutini gratiã capimus?
Sumo ſarcinulã. & p̄cio manſiõis ſtabulario pſoluto capeſſimus
uiã. Aliq̃ntũ ꝓceſſeramus. & iã iubaris exortu cũcta colluſtrantẽ.
& ego curioſe ſedulo arbitrabar iugulũ comitis: q̃ parte gladiũ
delapſũ uideram. & mecũ ueſane aio: qn̄ poculis & uino ſepultus:
extrẽa ſõniaſti: ecce Socrates integer. ſanus ĩcolumis. ubi uulnus?
ſpongia ubi? poſtremo cicatrix tam alta: tam recens? & ad illum.
Ne ĩmerito inq̃ medici fidi cibo & crapula diſtẽtos: ſeua & grauia
ſomniare autumãt. mihi deniq; ꝙ poculis uesperi minus tẽperaui:
nox acerba diras & truces imagines obtulit. ut adhuc me credam
cruore humão aſperſum. atq; impiatũ. Ad hec ille ſubridens. At
tu inquit non ſanguine: ſed locio perfuſus es. uerũtamen & ipſe p
ſomniũ iugulari uiſus ſum. nihil nam & iugulũ iſtũ dolui. & cor
ipſum mihi auelli putaui. & nunc etiam ſpiritu deficior. & genua
q̃tior. & gradu titubo. & aliquid cibatus refouendo ſpũ deſidero.
En inq̃m paratum tibi adeſt ientaculum. & cum dicto mantica
mea humero exuo. Caſeum cum pane ꝓpere ei porrigo. & iuxta
platanũ iſtã reſidamus aio. quo facto: & ipſe aliqd indidẽ ſumo:
Eũq; auide eſitãtẽ aſpiciẽs: aliq̃nto interiore macie. atq; pallore
buxeo: deficiẽtem uideo. Sic deniq; eũ uitalis color turbauerat:
ut mihi pre metu: nocturnas etiã furias illas imaginãti: fruſtulũ
panis: qđ p̄mũ ſumpſeram: q̃uis admodũ modicũ: mediis faucibus
inhereret. ac neq; deorſum demeare: neq; ſurſum remeare poſſet.
Nam & breuitas ipſa cõmeantiũ: metum mihi cumulabat. Quis
enim de duobus comitum: alterum ſine alterius noxa peremptũ
crederet? Verũ ille ut ſatis detruncauerat cibũ ſitire impatienter
ceperat. Nã & optimi caſei bonam partem: auide deuorauerat. &
haud ita lõge radices platãi leuis fluuius in ſpẽm placide paludis
ignauius ibat. Argẽto uel uitro emulus ĩ colorẽ. En inq̃ explere
latice fontis lacteo. Adſurgit. & oppertus paululũ: planiorẽ ripe
marginẽ cõplicitus ĩ genua adpronat ſe auidus adfectãs poculũ.
necdũ ſatis extremis labiis ſummũ aque rorẽ attigerat: & iugulo
eius uulnus dehiſcit in profundũ patorem. & illa ſpongia repẽte
de eo deuoluitur. eamq; paruus admodum comitatẽ cruor. deniq;
corpus exanimatũ in flumen pene corruerat: niſi ego altero eius
pede retento: uix & egre ad ripã ſupiorẽ attraxi. Vbi defletũ ꝓ
tẽpore comitẽ miſellũ arenoſe humo: in amnis uicinia ſempiterna
contexi. Ipſe trepidus & eximie metuens mihi: ꝑ diuerſas & auias

ſolitudineſ aufugi. Et quaſi conſciuſ mihi cediſ humane: relicta patria & lare: ultroneum exſiliũ amplexuſ: nũc aetoliam: nouo cõtracto matrimõio: colo. ¶ Hec Ariſtomeneſ: at ille comeſ eiuſ q ſtatim initio: obſtinata incredulitate ſermõem eiuſ reſpuebat. Nihil inqt hac fabula fabuloſiuſ. nihil iſto mendacio abſurdiuſ. & ad me cõuerſuſ. Tu aũt ĩqt uir: ut habituſ & habitudo demõ/ſtrat ornatuſ accediſ huic fabule? Ego uero inq̃ nihil ĩpoſſibile arbitror. ſed utcunq; fata decreuerint: ita cuncta mortalibuſ ꝑ/uenire. Nam & mihi & tibi: & cunctiſ hõibuſ multa uſu euenire mira: & pene infecta: que tñ ignaro relata fidẽ perdant. Sed ego huic & credo herculeſ: & grataſ gratiaſ memini: ꝙ lepide fabule feſtiuitate noſ auocauit. aſperã deniq; ac ꝑlyxã uiã ſine labore & tedio euaſi. Quod beneficiũ etiam illum uectorem meũ credo letari: ſine fatigatione ſui: me uſq; ad iſtam ciuitatiſ portam: non dorſo illiuſ: ſed meiſ auribuſ prouecto. Iſ finiſ nobiſ: & ſermõiſ & itineriſ cõmuniſ fuit. Nam comiteſ utriq; ad uillulaſ ꝓximaſ leuorſũ abire. Ego uero qđ primũ ingreſſu ſtabulũ cõſpicatuſ ſum: acceſſi. & de quadam anu caupona ilico percontor. Eſt ne inq̃ hypata hec ciuitaſ? Annuit. Noſti ne Milonem quandam e prioribuſ? Arriſit. Et uere inquit ꝓmuſ iſtic perhibet̃ Milo. qui extra pomeriũ & urbem totam colit. ¶ Remoto inq̃ ioco pareñſ optima: dic oro & cuiatiſ ſit: & qbuſ diuerſetur edibuſ. Videſne inquit extremaſ feneſtraſ: que foriſ urbem ꝓſpiciũt: & altrinſecuſ foreſ proximũ reſpiciẽteſ angi portũ: inibi iſte Milo diuerſatur. ampliter nũmatuſ: & longe opulentuſ: uerum extreme auaricie: & ſordiſ infime: infamiſ homo. fenuſ dẽiq; copioſũ ſub arrabone auri & argenti crebriter exercenſ: exiguo lare incluſuſ: & erugini ſemper intentuſ: cum uxore etiã calamitatiſ ſue comite habitat. neq; preter unicam paſcit ancillulã. & habitu mendicantiſ ſemꝑ ĩcedit. ¶ Ad hec ego riſu ſubiicio: benigne inq̃: & ꝑſpicue Demeaſ meuſ in me cõſuluit: q peregrinaturꝫ tali uiro cõciliauit: in cuiuſ hoſpitio: nec fumi: nec nidoriſ nebulã uererer. & cũ dicto: modico ſecuſ ꝓgreſſuſ hoſtium accedo. & ianuam firmiter oppeſſulatam pulſare uocaliter incipio. Tandem adoleſcentula quedã ꝓcedẽſ. ¶ Heuſ tu inquit: qui tam firmiter foreſ uerberaſti: ſub qua ſpecie mutuari cupiſ? An tu ſoluſ ignoraſ: preter aurũ argentũq; nullũ noſ pignuſ admittere? Meliora inq̃ ominare: & potiuſ reſponde: an intra edeſ herum tuum offenderim? ¶ Plane inquit. ſed que

cauſa queſtióiſ huiuſ? ¶ Litteraſ ꝯa corinthio Demea ſcꝑtaſ ad
eú reddo. Dú annútio inqt: hic .oidē oppiminor. Et cú dicto
rurſum foribuſ opeſſulatiſ intro capeſſit. modico deinde regreſſa:
patefactiſ edibuſ. Rogat te inqt. ítuli me. eúq; accubátē: exiguo
admodum grabattulo: & cómodum cenare incipientem inuenio.
aſſidebat pedeſ uxor: & menſa uacua poſita: cuiuſ móſtratu: En
inqt hoſpitiú. Bene ego. & ilico eiſ litteraſ Demee trado. Quibuſ
proſperiter lectiſ: amo inqt meú Demeá: q mihi tantú cóciliauit
hoſpitem. Et cum dicto: iubet uxorē decedere. Vtq; in eiuſ locú
aſſideam: iubet: meq; eam nunc uerecundia contantem: abrepta
lacinia detrahenſ: adſide inquit iſtic. Ná pre metu latronú: nulla
eſt fibula: anne ſufficiētem ſupellectilem parare nobiſ licet. Feci.
¶ Et ſic: ego te inquit etiam de iſta corporiſ ſpecioſa habitudíe:
deq; hac uirginali prorſuſ uerecundia: genéroſa ſtirpe proditum.
& recte cóiicerem. Sed & meuſ Demeaſ eadem litteriſ ꝓnuntiat.
ergo breuitatem Gurguſtioli noſtri ne ſpernaſ peto: erit tibi ad/
iacenſ: & ecce illud cubiculum: honeſtum receptaculú: fac libēter
diuerſeriſ í noſtro. Nam & maiorem domú dignatióe tua feceriſ:
& tibi ſpecimen glorioſum arrogariſ. ſiſ contentuſ lare paruulo:
Theſei illiuſ cognominiſ patriſ tui uirtuteſ emulaueriſ: q non eſt
aſpernatuſ Aleſ anuſ hoſpitiú tenue. Et uocata ancillula. Fotiſ
inqt ſarcinulaſ hoſpitiſ ſuſceptaſ cú fide conde in illud cubiculú.
Ac ſimul ex promptuario oleú unctui: & lintea terſui: & cetera
hec eidē uſui profer ociter. Et hoſpitem meú produc ad ꝓximaſ
balneaſ. ſatiſ arduo itinere: atq; prolixo fatigatuſ eſt. Hiſ ego
auditiſ: moreſ atq; parſimoniá ratiocinanſ Miloniſ: uolenſq; me
artiuſ ei conciliare. Nihil inq̄ rerum iſtarú: que itineriſ ubiq; noſ
comitant̄: indigemuſ. Sed & balneaſ facile percontabimur. Pláe
quod eſt mihi ſumme principium: equo qui me ſtrenue peruexit:
fenú atq; ordeú: acceptiſ iſtiſ numuliſ tu Fotiſ emito. Hiſ actiſ:
& rebuſ meiſ in illo cubiculo conditiſ: pergenſ ipſe ad balneaſ: ut
priuſ aliquid nobiſ cibatui proſpicerem: foꝝ cupediniſ peto. Inq;
eo piſcatum opiparem expoſitum uideo: & percóttato precio: ꝙ
centum numiſ indicaret aſpernatuſ. xx. denarioſ pſtinaui. ¶ Inde
me commodum egredientem: cótinuatur Pythiaſ condiſcipuluſ
apud athenaſ athicaſ meuſ. q me poſt aliq̄ntulum multú tēporiſ
amanter agnitum inuadit. amplexuſq; ac comiter deoſculatuſ.
Mi luci ait: ſat pol diu eſt: ꝙ interuiſimuſ te. At herculeſ exinde

eVaſtio magiſtro digreſſi ſu ɔuſ. Que aũt tibi cauſa ꝑegrinatõiſ huiuſ? ¶ Craſtino die ſcieſ inq̄. Sed quid iſtud? uoti gaudeo. Nã & lixaſ & uirgaſ: & habitum prorſuſ magiſtratui cõgruentẽ in te uideo. Annonam curamuſ ait. & edilẽ gerimuſ. & ſiqd abſonare cupiſ utiq; commodabimuſ. Abnuebam: qppe q iam cene affatim piſcatũ proſpexeramuſ. Sed enĩ Pythiaſ uiſa ſportula: ſuccuſſiſq; in aſpectum planiorem piſcibuſ. At haſ quiſquiliaſ q̄nti paſti?
¶ Vix inq̄m piſcatori extorſimuſ accipere. xx. denarioſ. ¶ Quo audito. ſtatim adrepta dextra poſtliminio me in forũ cupedinĩſ reducereſ. Et a quo inquit iſtorum nugamenta hec comparaſti? Demonſtro ſeniculum. in angulo ſedebat. Quem confeſtim pro edilitatiſ imperio uoce aſperrima increpanſ. ¶ Iam iam inqt nec amiciſ quidem noſtriſ: uel omnino ulliſ hoſpitibuſ parcitiſ? Quid tã magniſ pretiiſ piſceſ friuoloſ indicatiſ? & florẽ theſſalie regiõiſ inſtar ſolitudiniſ: & ſcopuli ediliũ caritate deducitiſ: ſed non im/pune. iam enĩ faxo ſciaſ. quemadmodũ ſub meo magiſterio mali debeant coherceri. & profuſa in medium ſportula: iubet officialẽ ſuum inſuper piſceſ inſcendere. ac pedibuſ ſuiſ totoſ obterere. qua contentuſ morum ſeueritudine: meuſ Pythiaſ: ac mihi ut abirem ſuadenſ. Sufficit mihi o Luci inqt ſeniculi tanta hec cõtumelia. Hiſ actiſ: conſternatuſ ac ꝓrſuſ obſtupiduſ. ad balneaſ me refero: prudentiſ condiſcipuli ualido conſilio: et numiſ ſimul priuatiſ et cena. lautuſq; ad hoſpitiũ Milõiſ: ac dehĩc cubiculũ: me reporto. Et ecce Fotiſ ancilla: rogat te inquit hoſpeſ. ¶ At ego iam inde Miloniſ abſtinentie cognitor: excuſaui comiter: ꝙ uie uexatõem non cibo: ſed ſomno cenſerem diluendã. Iſto accepto pergit ipſe. & iniecta dextra clementer me trahere adoritur. Ac dum contor dum modeſte renitor. Non priuſ inquit diſcedam: q̄ me ſeq̄riſ. Et dictum iureiurando ſecutuſ iam obſtinatiõniſ ſue: me ingratiſ obedientem perducit ad illum ſuũ grabattulũ: & reſidenti: q̄ ſalue agit inquit Demeaſ noſter. quid uxor. quid liberi. qd uernaculi?
¶ Narro ſingula. percunctat̃ accuratiuſ cauſaſ etiã ꝑegrinatõiſ mee. quaſ ubi probe ꝑtuli: iã & de patria noſtra & eiuſ ꝓmoribuſ: ac deniq; de ipſo preſide ſcrupuloſiſſime exploranſ: ubi me poſt itineriſ tam ſeui uexationem ſentit. fabularꝫ quoq; ſerie fatigatũ: in uerba media ſomnolentum deſinere: ac nec quicq̄ defectũ iam incerta uerborum ſalebra balbutire: tandem patitur cubitum cõ/cederẽ. Euaſi aliq̄ndo rancidi ſeniſ loquax & famelicũ cõuiuiũ.

ſomno non cibo grauatuſ. cenatuſ ſoliſ fabuliſ. & in cubiculum
reuerſuſ optate me qeti redddidi.

VT primum nocte diſcuſſa: ſol nouuſ diē fecit:
& ſōno ſimul emerſuſ: & lectulo: ãxiuſ alioqn
& nimiſ cupiduſ cognoſcendi: que rara miraq;
ſūt: reputãſq; me media theſſalie loca tenere:
quo artiſ magice natiua cãtamía totiuſ orbiſ
cōſono ore celebrantur. fabulãq; illã optimi
comitiſ Ariſtomeniſ: de ſitu ciuitatiſ huiuſ
exortã: ſuſpenſuſ alioqn: & uoto ſimul: & ſtudio: curioſe ſingula
cōſiderabã. Nec fuit ĩ illa ciuitate: qđ aſpiciēſ: id eē crederem: qđ
eēt. ſed oĩa ꝓrſuſ ferali murmure ĩ aliã effigiē tranſlata. ut & la/
pideſ: quoſ offenderē: de hoĩe duratoſ: & aueſ: q̃ſ audirem: indidē
plumataſ: & arboreſ que pomeriū ambirent: foliataſ ſimiliter: &
fōtanoſ laticeſ de corꝑibuſ hūaniſ fluxoſ crederē. Iã ſtatuaſ &
imagĩeſ ĩceſſuraſ. ꝑieteſ locuturoſ: boueſ & id genuſ pecua dictura
p̃ſagiū. de ipſo uero celo: & iubariſ orbe: ſubito uenturū oraculū.
Sic attōituſ. immouero cruciabili deſiderio ſtupiduſ: nullo quidē
initio: uel omnino ueſtigio: cupidiniſ mee repto: cūcta circuibã.
tamen dū in luxu nepotali ſimul hoſtiatim ſingula ꝑerro: repēte
me neſciuſ foꝝ cupediniſ intuli. Et ecce mulierē quãpiã frequēti
ſtipatam famulatione: ibidem gradientē: adcelerato ueſtigio: cō/
prehendo. Aurum in gemmiſ: & in tuniciſ ibi inflexū: hic intextū
matronam profecto confitebatur. huiuſ adherebat lateri ſenex:
iam grauiſ in anniſ: q ut primū me conſpexit. Eſt inqt Herculeſ
hic Luciuſ. & offert oſculum. & ſtatim: incertum quidnã: in aurē
mulieriſ obgannit. Quin inquit etiam uel ipſam parentem tuam
accediſ. & ſalutaſ? Vereor inq̃ ignote mihi feĩe. & ſtatim rubore
ſuffuſuſ: reiecto capite reſtiti. ¶ At illa obtutum in me conuerſa:
En inqt ſanctiſſime Saluie matriſ generoſa probitaſ. ſed & cetera
corporiſ exeq̃biliter ad regulam: q̃ diligenter aliqd adfigūt: ſunt
cōgruētia. Inenormiſ ſucculēta ꝓceritaſ. gracilitaſ. rubor tꝑatuſ.
flauū & inaffectatum capillicium. oculi ceſii quidem: ſed uigileſ: &
in aſpectuſ micanteſ prorſuſ aquilinoſ. quoquouerſum floriduſ:
ſpecioſuſ & immeditatuſ inceſſuſ. & adiecit. Ego te o Luci meiſ
iſtiſ manibuſ educaui. quidni parentiſ tue: non modo ſanguiniſ:
uerū alimoniarum etiam ſotia. Nam & familia Plutarchi ambe
prognate ſumuſ: & eandē nutricem ſimul bibimuſ. & innexu ger/

manitatiſ una coaluimuſ.nec aliud noſ: q̄ dignitaſ diſcernit.quod clariſſimaſ illa:ego priuataſ nuptiaſ fecerimuſ.Ego ſū Byrrhena illa:cuiuſ forte ſepicule nomē inter tuoſ frequētatū educatoreſ retineſ.Accede itaq; hoſpitiū fiducia:immouero iam tuū ꝓprium larem. Ad hec ego iam ſermōiſ ipſiuſ mora:rubore digeſto.Abſit inq̄ parenſ:ut Milonem hoſpitem:ſine ulla querela deſeram. Sed plane quod offitiiſ integriſ poteſt effici:curabo ſedulo: quotienſ itineriſ huiuſ ratio naſcetur:nunq̄ erit:ut non apud te deuortar. Dum hunc & huiuſmodi ſermonem altercamur:paucıſ admodū confectiſ paſſibuſ:ad domum Byrrhene peruenimuſ.Atria lōge pulcherrima columniſ quadrifariā:per ſinguloſ anguloſ ſtātibuſ: attollebant ſtatuaſ Palmariſ dee.Facieſ queq; pinniſ explicatiſ: ſine greſſu pile uolubiliſ:inſtabile ueſtigium plātiſ roſcidiſ deci/tanteſ:nec ut maneāt:inherent. & iam uolare creduntur.ecōtra lapiſ pariuſ ī dianam factuſ:tenet libratam totiuſ loci medietatē. ſignum perfecte luculentum:ueſte reflatum:procurſu uegetum: introeūtibuſ obuiū:& maieſtate numiniſ uenerabile.cāeſ utrinq; ſecuſ dee latera muniunt.q caneſ & ipſi lapiſ erant. Hiſ oculiſ mi/nanť.aureſ rigent.nareſ hiant.ora ſeuiunt.& ſicunde de ꝓximo latratuſ ingruerit:eum putabiſ de faucibuſ lapidiſ exire.& in quo ſummū ſpecimē opere fabriliſ egregiuſ ille ſignifer ꝓdidit:ſublatiſ canibuſ impetuſ arduuſ:pedeſ imi reſiſtunt.currūt prioreſ. Pone tergum dee:ſaxum inſurgit in ſpelunce modum muſciſ:& herbiſ: & foliiſ:& uirguliſ:& ſic ubi pampiniſ:& arbuſculiſ:alibi de lapide florentibuſ:ſplendor intuſ umbra ſigni:de nitore lapidiſ:ſub ex/trema ſaxi margine:poma & uue faberrime polite depēdent:q̄ſ arſ emula nature: ueritati ſimileſ explicuit. Puteſ ad cibum inde quedam:cum muſtulentuſ autumnuſ matuꝝ colorem afflauerit: poſſe decerpi.& ſi fonteſ:qui dee ueſtigio diſcurrēteſ in lenem ui/brantur undam: pronuſ aſpexeriſ: credeſ illoſ:ut rure pendenteſ racemoſ:inter cetera ueritatiſ:nec agitatōiſ offitio carere.Inter mediaſ frondeſ lapidiſ Acteon ſimulachrum:curioſo obtutu in dorſum proiectuſ:iā in ceruū ferimuſ.& in ſaxo ſimul:& in fonte loturam dianā opperienſ uiſť: Dum hec idētidem rimabūduſ eximie delector.tua ſunt inquit Byrrhena:cuncta:que uideſ.Et cū dicto ceteroſ omneſ:ſermōe ſecreto decedere precepit.Quibuſ diſpulſiſ omnibuſ: Per hāc inquit deā o Luci cariſſime:ut āxie tibi metuo:& utpote pignori meo longe prouiſum cupio. Caue

tibi. ſed caue fortiter a maliſ artibuſ: & facīoroſiſ illecebriſ Pam/
phileſ illiuſ: que cum Milone iſto: quē dicıſ hoſpitem: nupta eſt.
maga p̄mi nominiſ: & oīſ carminiſ ſepulchraliſ magiſtra credit.
que ſurculiſ: & lapilliſ: & id genuſ friuoliſ inhalatiſ omnem iſtam
lucem mūdi ſideraliſ: imiſ tartari: & in uetuſtū chaoſ ſubmergere
nouit. Nam ſimul quenq̃m conſpexit ſpecioſe forme iuuenem:
uenuſtate eiuſ ſumitur. & ilico in eum & oculum & animum de/
torquet. Serit blandiciaſ: inuadit ſpiritū. amoriſ profundi pedicıſ
eterniſ alligat. Tunc minuſ morigeroſ: & uileſ faſtidienſ: in ſara:
& in pecua: & quoduiſ aīmal: pū cto reformat. Alioſ uero ꝓrſuſ
extīguit. hec tibi trepido & cauēda cēſeo. Nā & illa urit ꝑpetuū.
& tu puer etatē: & pulchritudinē: capax eiuſ eſ. Hec mecū Byr/
rhena ſatiſ āxia. At ego curioſuſ alioqn: ut p̄mū artiſ magice ſemꝑ
optatum nomē audiui: tm̄ a cautela Pāphileſ abfui: ut etiā ultro
geſtirē: tali magiſterio me uolenſ ampla cum mercede tradere. &
ꝓrſuſ in ipm̄ barathrū ſaltu concito p̃cipitare. Feſtinuſ deniq; &
uecorſ animi: manu eiuſ uelut cathena quadā memet expedio. &
ſalue ꝓpere addito: ad Miloniſ hoſpitiū ꝑniciter euolo. Ac dum
amēti ſimiliſ celero ueſtigiū. Age inq̃ o luci. euigila. & tecū eſto.
habeſ exoptatā occaſionē. & uoto diutino poteriſ fabuliſ miſeriſ
explere pectuſ. aufer formidineſ puerileſ. cominuſ cū re ipſa gna/
uiter cōgredere. & a nexu q̄dē uenerio hoſpitiſ tue tēpera. & ꝓbi
Miloniſ genialem torum religioſuſ ſuſpice. Verū enīuero Fotiſ
famula petatur ānixe. Nā & forma ſcitula: & moribuſ ludicra:
& prorſuſ argutula eſt. Veſperi quoq; cum ſomno concedereſ: &
in cubiculum te deduxit: comiter & blande lectulo collocauit. &
ſatiſ amāter cohoprit. & oſculato tuo capite q̃ inuita diſcederet:
uultu prodidit. Deniq; ſepe retrorſa reſpiciēſ ſubſtitit. q̄d bonū:
felix & fauſtū ſit. Itaq; licet ī ſalutare nō erit: Fotiſ illa tēptet.

¶ Hec mecum ipſe diſputanſ: foreſ Miloniſ accedo. & quod aiūt:
pedibuſ in ſententiā meā uado. Nec tn̄ Milonē domi uel uxorē
eiuſ offendo. ſed tantum caram meam Fotidem. que ſuiſ dominiſ
parabat Iuſcum fartim circūciſum. & pulpam fruſtatim cōſectā.
abacum paſcue hirulentā. & quidem naribuſ iam mihi ariolabar:
tu cetum perq̃ ſapidiſſimum. Ipſa linea tunica mūdule amicta: &
rurſuſ ſe a faſciola p̃nitēte altiuſcule: ſub ipſaſ papillaſ ſuccintula:
illud cibarium uaſculum floridiſ palmuliſ rotabat in circulum: &
in orbiſ flexibuſ crebra ſuccutienſ: et ſimul membra ſua leniter

illubricanſ: lumbiſ ſenſim uibrantibuſ: ſpinam mobilem quatienſ placide: decẽter undabat. Iſto aſpecto defixuſ obſtupui. & mirabunduſ ſteti. Steterũt & membra que iacebant ante. & tandẽ ad illam q̃ pulchre: q̃q̃ feſtiue inq̃. Fotiſ mea ollulam iſtam cum natibuſ intorqueſ. q̃ mellitum pulmẽtum apparaſ. felix & certiuſ beatuſ: cui permiſeriſ illuc digitum intingere. Tunc illa lepida alioquin & dicacula puella. diſcede inquit miſelle q̃ procul a me: a foculo diſcede. nã ſi te uel modice meuſ igniculuſ afflauerit: ureriſ intime. Nulluſ extinguet ardorem tuum: niſi ego. que dulce condienſ & ollam & lectulum: ſuaue quatere noui. Hec dicenſ in me reſpexit. & riſit. nec tamen ego priuſ inde diſceſſi: q̃ diligẽter omnem eiuſ exploraſſem babitudinẽ. uel quid ego de ceteriſ aio? Cum ſemper mibi unica cura fuerit. caput capillumq; ſedulo: et publice priuſ intueri: & domi. poſtea perſtrui? Sicq; iudicii buiuſ apud me certa & ſtatuta ratõne: uel ꝙ precipua parſ iſta corpiſ: in aperto & perſpicuo poſita: prima noſtriſ luminibuſ occurrit. & quidem in ceteriſ membriſ floride ueſtiſ bylariſ color: boc in capite nitor natiuuſ operatur. Deniq; plereq; indolem gratiaſq; ſuaſ probature. laciniaſ omneſ exuũt. amicula dimouent. nudam pulcbritudinem ſuam prebere ſe geſtiũt. magiſ de cutiſ roſeo rubore: q̃ de ueſtiſ aureo colore placiture. At uero qđ nefaſ dicere: nec ꝙ ſit ullũ buiuſ rei tam durũ exemplũ: ſi cuiuſlibet eximieq; pulcberrimeq; femine caput capillo ſpoliaueriſ: & faciem natiua ſpecie nudaueriſ: licet illa celo deiecta: mari edita: fluctibuſ educata: licet inq̃ uenuſ ipſa fuerit: licet om̃i gratiaꝝ cboro ſtipata: & tota cupidinũ populo comitata: & balteo ſuo cincta: cinnama fraganſ: & balſama roranſ: calua proceſſerit: placere non poterit. nec uulcano ſuo. Quid cũ capilliſ color gratuſ: & nitor ſplẽdiduſ inlucet? Ecce ſoliſ aciẽ uegetuſ fulgurat: uel placiduſ renitet. At incontrariam grauem uariat aſpectum. & nunc aurum coruſcanſ: in melliſ lenẽ deprimit umbram. Nũc coruina nigredine ceruluſ columbarum colliſ floſculoſ emulatur. uel cum guttiſ arabiciſ obunctuſ: & pectiniſ arguti dente tenui diſcriminatur. Et pone uerſum coactuſ: amatoriſ oculiſ occurrenſ: inſtar ſpeculi reddit imaginem gratiorem: quid cum frequenti ſobole ſpiriſuſ cumulat uerticem? uel prolyxa ſerie porrectuſ dorſa ꝑmanat. Tãta deniq; eſt capillamẽti dignitaſ. ut q̃uiſ auro: ueſte: gẽmiſ: omniq; cetero mundo exornata mulier incedat: tamen niſi capillũ diſtinxerit:

ornata non poſſit uideri:ſed in mea Fotide:nõ operoſuſ:ſed in/
ordinatuſ ornatuſ addebat gratiam. Vbereſ enim crineſ: leniter
emiſſoſ.& ceruice dependuloſ.ac deinde p colla diſpoſitoſ ſenſimq;
ſinuato patagio reſidenteſ:paulíſp ad finẽ conglobatoſ:in ſũ mũ
uerticem noduſ adſtrinxerat. Nec diutiuſ quiui tantũ cruciatum
uoluptatiſ eximie ſuſtinere. Sed pronuſ in eam qua fine ſummũ
cacumen capilluſ aſcendit:mellitiſſimum illud ſauiũ impreſſi. Tũ
illa ceruicẽ intorſit.& ad me conuerſa limiſ & morſicãtibuſ oculiſ.
¶ Heuſ tu Scholatice ait:dulce & amarũ guſtulum carpiſ.Caue
ne nimia melliſ dulcedine diutinam biliſ amaritudinem trahaſ.
Quid iſtic inq̃ eſt:mea feſtiuitaſ.cũ ſim paratuſ: uel uno baſiolo
interim recreatuſ: ſuper iſtũ ignem porrectuſ aſſari? Et cũ dicto
artiuſ eam complexuſ cepi ſauiari. Iãq; emula libidine ĩ amoriſ
parilitatem cõgermaneſcenti mecum. Iam patentiſ oriſ inhalatu
cinnameo. & occurſantiſ lingue illiſu nectareo:prona cupidine
adliueſcente:pereo inq̃m:immo iam dudũ perii:niſi tu ꝑpiciariſ.

Ad hec illa rurſũ me deoſculato:bono animo eſto inquit. Nã
ego tibi mutua uoluntate mancipata ſum. nec uoluptaſ noſtra
differetur ulteriuſ.ſed prima face in cubiculum tuum adero. Abi
ergo:ac te compara.tota enim nocte tecum fortiter:& exanimo
preliabor. Hiſ & talibuſ obgannitiſ ſermõibuſ:inter noſ diſceſſũ
eſt.Cõmodũ meridieſ acceſſerat:& mittit mihi Byrrhẽa Xeniola
porcũ optimũ:& quinq; gallinulaſ:& uini cadum in etate ꝓcioſi.
Tũc ego uocata Fotide.Ecce inq̃ ueneriſ hortator & armiger
liber:aduenit ultro.uinum iſtud ſorbeamuſ hodie omne.q nobiſ
reſtinguat pudoriſ ignauiam.& alacrẽ uigorem libidiniſ ĩcutiat.
hec enim ſitarchia nauigio ueneriſ indiget ſola:ut in nocte per/
uigili:& oleo lucerna:& uino calix abundet:diẽ ceterũ lauacro
ac dehinc cene dedimuſ. Nam Miloniſ boni concinnaticiã men/
ſulam rogatuſ accubueram:q̃ pote tutuſ ab uxoriſ eiuſ aſpectu:
Byrrhene monitorum memor. & perinde in eiuſ faciem oculoſ
meoſ:ac ſi in auernũ lacum formidanſ deieceram:ſed aſſidue re/
ſpicienſ preminiſtrantem Fotidem:inibi recreabar animi.Cũ ecce
iam ueſpera:lucernã intuenſ:Pamphile:q̃ larguſ inquit hymber
aderit craſtino.& percontanti marito:qui cõperiſſet iſtud? Re/
ſpondit ſibi lucernam predicere. Quod dictum ipſiuſ Milo riſu
ſecutuſ.grandem inquit iſtam lucerne ſibyllã parcimuſ:que cũcta
celi negotia:& ſolem iſpum de ſpecula candelabri contuetur. Ad

hec ego ſubiiciēſ. Sūt aio ꝑma huiuſcemōi diuinatōiſ expimēta.
nec mirum: licet modicum iſtud igniculum: & manibuſ humaniſ
laboratum: memorem tamē illiuſ maioriſ: & celeſtiſ igniſ: uelut ſui
parentiſ: quid eſſet editurus in etheriſ uertice: diuino preſagio: et
ipſum ſcire: & nobiſ enunciare. Nam & corinthi: nunc apud noſ
paſſim: chaldeuſ quidam hoſpeſ: miriſ totam ciuitatem reſponſiſ:
turbulēta & arcana fatorum ſtipibuſ emerendiſ: edicit in uulgū:
qui dieſ copulam nuptialem adfirmet. qui fundamenta menium
perpetuet. qui negociatori commoduſ. qui uiatori celebriſ. q na/
uigiiſ opportunuſ. mihi denicꝫ prouentum huiuſ peregrinationiſ
inquirenti: multa reſpondit. & oppido mira. & ſatiſ uaria. Nunc
enim gloriam ſatiſ floridam: nunc hiſtoriam magnam. & incre/
dendam fabulam: & libroſ me facturū. Ad hec renidenſ Milo:
qua inqt corporiſ habitudine preditus: quoue noīe nuncupatuſ:
hic iſte chaldeuſ eſt? Proceruſ inq̄m. & ſuffuſculuſ Diophaneſ
nomine. Ipſe eſt ait. nec ulluſ aliuſ. Nam & hic apud noſ multa
multiſ ſimiliter effatuſ: non paruaſ ſtipeſ: immouero mercedeſ
optimaſ iam conſecutuſ fortunā ſeueram: an ſeuā uerius dixerim:
miſer incidit. Nam die quadam: cū frequentiſ populi circulo cō/
ſeptuſ: coroe circunſtantium fata donaret. Cerdo quidam nomīe
negociator. acceſſit eum. diem commodū peregrinationi cupienſ.
quem cum electum deſtinaſſet illi. Iam depoſita crumena. Iam
profuſiſ numuliſ: iam dinumeratiſ centū denariiſ: quoſ mihi cedē
diuinationiſ auferret: ecce quidam de nobilibuſ adoleſcentuluſ a
tergo adrepenſ eum lacinia prehendit. & conuerſuſ: amplexuſcꝫ
exoſculatur artiſſime. At ille ubi primum cōſauiatuſ eum: iuxta
ſe ut aſſideret effecit: attonituſ & repentine uiſiōiſ ſtupore: & pre/
ſentiſ negotii: quod gerebat: oblituſ infit ad eū. Quā olim eqdem
exoptatuſ nobiſ aduenis? Reſpondit ad hec ille aliuſ. cōmodum
ueſpera oriente. ſed uiciſſim tu quocꝫ frater mihi memora. quem/
admodū exinde ut de euboea inſula feſtinuſ enauigaſti. & mariſ
& uie confeceriſ iter. Ad hec Diophaneſ ille chaldeuſ egregiuſ:
mente uiduuſ: necdum ſuuſ. Hoſteſ inquit: & omeſ inimici noſtri:
tam diram: immouero ulyxeam peregrinationem incidant. Nā
& nauiſ ipſa qua uehebamur uariiſ turbinibuſ ꝓcellaꝝ quaſſata:
utrocꝫ regimīe amiſſo: egre ad ulterioriſ ripe marginem detruſa:
precipicio demerſa eſt. et noſ omnibuſ amiſſiſ: uix enatauimuſ.
quodcuncꝫ uel ignotorum miſeratiōe uel amicorum beniuolētia

extraximuſ:id om̃e latrocinaliſ inuaſit manuſ. quorum audacie
repugnanſ etiam nomine Ariſuatuſ unicuſ frater meuſ.ſub iſtiſ
oculiſ miſer iugulatuſ eſt. ¶ Hec eo adbuc narrante meſto: cerdo
ille negotiator correptiſ numuliſ ſuiſ. quoſ diuinationiſ mercedi
deſtinauerat:protinuſ aufugit. ac debinc. tunc demũ Diophaneſ
expergituſ. ſenſit impudentie ſue labem. Cum etiam noſ omneſ
circunſecuſ adſtanteſ: in clarum cachinnum uideret effuſoſ. Sed
tibi plane Luci domine: ſoli omnium chaldeuſ ille uera dixerit.
ſiſq; felix. & iter dexterum porrigaſ. Hec Milone diutine ſer/
mocinante: tacituſ ingemiſcebam. mibiq; nó mediocriter ſuccen/
ſebam: ꝙ ultro inducta ſerie inopportunarum fabularũ: partem
bonam ueſpere: eiuſq; gratiſſimum fructum amitterem. & tandẽ
deniq; deuorato pudore: ad Milonem aio. Ferat ſuã Diophaneſ
ille fortunam: & ſpolia populorum rurſum cóferat mari pariter
ac terre. mibi uero fatigationiſ beſterne etiam nunc ſautio: da
ueniam maturiuſ concedam cubitum. Et cũ dicto faceſſo. & cu/
biculum meum contendo. Atq; illic deprebẽdo epularum diſpo/
ſitióeſ ſatiſ cóciñaſ. Nam & pueriſ extra limẽ: credo ut arbitrio
nocturni gannituſ ablegarẽtur: bumi: q̃ procul diſtractũ fuerat
grabattulum meum. aſſiſtit menſule cene totiuſ boneſtaſ reliq̃aſ
toleranſ: & caliceſ boni: iam infuſo latice ſemipleni ſolã temperiẽ
ſuſtinenteſ. & laguena iuxta: offitio ceſim deaſcento pateſcenſ.
faciliſ bauritu. prorſuſ gladiatorie ueneriſ antecenia. Commodũ
cubueram: & ecce Fotiſ mea iam domina cubitum reddita: iacta
proximat roſe ſerta. & roſa ſoluta in ſinu tuberãte: ac me preſſim
deoſculato: & corolliſ reuí cto. ac flore proſperſo: arripit poculũ
ac deſuper aqua calida iniecta: porrigit bibã. idq; modicũ p̃uſ q̃
totum exorberem: clementer inuadit. Ac relictum pullulatim la/
belliſ minuenſ: meq; reſpiciẽſ ſorbillat dulciter: ſequẽſq; & tertiũ
inter noſ uiciſſim & frequẽſ alternat poculum. Cum ego iã uino
madenſ: nec animo tantum: uerum in corpore ipſo ad libidinem:
inquienſ alioquin: & petulanſ: etiam ſautiuſ pauliſper inguinum
ſine lacinia remota impatientiam ueneriſ Fotidi mee monſtranſ:
miſerere inq̃. & ſubueni maturiuſ. Nam ut uideſ: prelio q̃d nobiſ
ſine fenali offitio indixeraſ: iam proximante uebementer intẽtuſ:
ubi primam ſagittam ſeui cupidiniſ in ima precordia mea delapſã
excepi: arcum meum & ipſe uigore tetendi. & oppido formido ne
neruuſ rigoriſ nimietate rumpatẽ. ſed ut mibi morẽ pleniuſ geſſeriſ:

ineffuſum laxa crinẽ:& capillo fluente undanẽ ede complexuſ amabileſ. Nec mora: cum om̃ibuſ illiſ cibariiſ uaſculiſ raptim re/motiſ. laciniiſ cũctiſ ſuiſ renudata: crinibuſq; diſſolutiſ ad hylarẽ laſciuiam: in ſpeciẽ ueneriſ: que marinoſ fluctuſ ſubitat pulchre reformata: pauliſper etiam glabella femina: uel roſea: palmula potiuſ obumbranſ de induſtria: q̃ tegenſ: uerecũdia preliare inq̃t: & fortiter preliare. Nec enim tibi cedã. nec terga uortã. cominuſ in aſpectum: ſi uir eſ dirige. & graſſare gnauiter. & occide mori/turuſ. hodierna pugna non habet miſſionem. Hec ſimul dicenſ: inſcenſo grabattulo: ſuper me ſenſim reſidenſ: ac crebra ſubſilienſ: lubricaſq; geſtibuſ mobilẽ ſpinã quatienſ: pendule ueneriſ fructu me ſatiauit. uſq; dum laſſiſ animiſ: & marcidiſ artibuſ defatigati: ſimul ãbo corruimuſ: inter mutuoſ amplexuſ animaſ anhelanteſ. hiſ & huiuſmodi colluctationibuſ ad confinia luciſ uſq; ꝑuigileſ egimuſ: poculiſ interdum laſſitudinem refouẽteſ. & libidinem in/citãteſ. & uoluptatẽ integranteſ. Ad cuiuſ noctiſ exẽplar ſimileſ adſtruximuſ aliaſ pluſculaſ. Forte quadam die mecũ magnoꝑe Byrrhena cõtendit: apud eam cenule intereſſem. & cum impẽdio excuſarem: negauit ueniã. Ergo igitur Fotiſ erat adeunda: deq; nutu eiuſ cõſilium: uelut auſpicium petendum: que q̃q̃ inuita ꝙ a ſe ungue latiuſ digrederer: tamen comiter amatorie militie breuẽ commeatum indulſit. Sed heuſ tu inquit caue: regrediare cena maturiuſ. nam ueſana factio nobiliſſimoꝝ iuuenũ: pace publica infecta: paſſim trucidatoſ per mediaſ plateaſ uidebiſ iacere. Nec preſidiſ auxilia longinqua leuare ciuitatem tanta clade poſſunt. Tibi uero fortune ſplendor inſidiaſ: contemptuſ etiam ꝑegrina/tioniſ poterit afferre. ¶ Fac ſine cura inq̃m ſiſ Fotiſ mea. Nam preter ꝙ epuliſ alieniſ uoluptateſ meaſ anteferrem: metum etiam iſtum tibi demam: maturata regreſſiõe. Nec tamen incomitatuſ ibo. Nã gladiolo ſolito cinctuſ altrinſecuſ: ipſe ſalutiſ mee ꝑſidia geſtabo. Sic paratuſ cene me cõmitto. frequenſ ibi numeruſ epu/lonũ. & utpote apud primatem feminã floſ ipẽ ciuitatiſ. opipareſ citro & ebore nitenteſ. lecti aureiſ ueſtibuſ intecti. Ampli caliceſ. uarie q̃dẽ gratie: ſed precioſitatiſ uniuſ. Hic uitrũ fabre ſigillatũ. ibi criſtallum impictum. argentũ alibi clarum. & aurũ fulguranſ. & ſuccinum mire cauatum: et lapidem ut bibaſ. & quicquid fieri non poteſt: ibi eſt. diriuitoreſ pluſculi ſplendide amicti. fercula copioſa. ſcitule ſubmĩſtrata: pueri calamiſtrati. pulchre induſiati.

gemmas formatas in pocula uini uetuſti frequenter offerre. Iam inlatis luminibus epularis ſermo percrebruit. Iam riſus adfluens. & ioci liberales. & cauillus hincinde. Tu infit ad me Byrrhena q̃ cōmode uerſaris in noſtra patria. quod ſciam: templis: & lauacris. & ceteris operibus: lōge cunctas ciuitates antecellimus: utenſiliū preterea pollemus affatim. certa libertas ocioſa. & negocioſa qdē aduenientē romana frequētia. modeſto uero hoſpiti qes uillatica. omniq; deniq; prouintie uoluptarii ſeceſſus ſumus. Ad hec ego ſubiciens: uera memoras. nec uſq̃ gentium: magna me liberum: q̃ hic fuiſſe credidi. ſed oppido formido. cecas & īeuitabiles latebras magice diſcipline. Nam ne mortuoꝝ quidem ſepulchra tuta dicuntur. ſed & buſtis & rogis reliquie quedam. & cadauerum preſegmina: ad exitiabiles uiuētium fortunas petunt. Et cātatrices anus in ipſo momēto choragii funeris perpeti celeritate: alienam ſepulturam anteuortūt. ¶ His meis addidit aluis. immouero iſtic nec uiuētibus quidem ullis parcitur. & neſcioqui ſimile paſſus ore undiq; omnifariam deformato: truncatus eſt. Inter hec. cōuiuiū totum in licētioſis cachinnis effunditur. omniūq; ora & obtutus: inunū quempiam angulo ſecubantem conferuntur. qui cunctoꝝ obſtinatōne confuſus: indigna murmurabundus: cū uellet exurgere. Immo mi Telephron Byrrhēa inquit: & ſubſiſte paulisper. & more tue urbanitatis fabulam illam tuam remetire. ut & filius meus iſte Lucius lepidi ſermonis tui perfruatur comitate. Ac ille: tu quidem domina ait: in offitio manes ſancte tue bonitatis. ſed ferenda non eſt quorundam inſolentia. ¶ Sic ille commotus.

Sed inſtanti Byrrhene que cum adiuratione ſue ſalutis: ingratis cogebat effari: perfecit: ut uellet. Ac ſic aggeratis in cumulum ſtragulis. & effultis ī cubitū. ſuberectiſq; ī toꝝ: porrigit dexterā: & inſtar oratorum cōformat articulū. duobuſq; infimis cōcluſis digitis: ceteros eminus porrigens. & infeſto pollice clementer ſubrigēs infit Telephron. ¶ Pupillus ego mileto ꝓfectus ad ſpectaculum olympicum: cum hec etiam loca prouintie famigerabilis adire cuperem: peragrata cuncta theſſalia: fuſcis auibus lariſſam acceſſi. ac dū ſingula perranſ: tenuato admodū uiatico: pauptati mee fomenta conquiro: conſpicor medio foro procerum quendā ſenem. inſiſtebat lapidem. claraq; uoce predicabat. Si qui mortuū ſeruare uellet. de precio liceretur. & ad quempiam pretereuntium. Quid hoc inq̃ cōperior? hiccine mortui ſolent aufugere? Tace

reſpondit ille. Nam oppido puer: & ſatiſ peregrinuſ eſ: meritoq;
ignoraſ theſſalie te conſiſtere. ubi ſage mulereſ: ora mortuorum
paſſim demorſicāt. eaq; ſunt illiſ artiſ magice ſupplemēta. Cōtra
ego: & que tu inq̄m: dic ſodeſ cuſtodela iſta feraliſ? Iam primum
reſpondit ille: perpetem noctem eximie uigilandum eſt. exertiſ
& inconuerſiſ oculiſ: ſemper in cadauer intentiſ. nec acieſ uſquam
deuertenda. immo ne obliquāda quidem. quippe cum deterrime
uerſipelleſ in quoduiſ animal ore conuerſo latenter obrepant. ut
ipſoſ etiam oculoſ ſoliſ & iuſticie facile fruſtrentur. Nam & aueſ
& rurſum caneſ: & mureſ. immouero etiam muſcaſ induunt. Tūc
diriſ cantaminibuſ ſomno cuſtodeſ obruunt. nec quiſ q̄ definire
poterit: quātaſ latebraſ nequiſſime mulereſ pro libidine ſua cō/
miniſcunt. nec tamen huiuſ tam exitiabiliſ opere merceſ amplior
q̄ quaterni uel ſeni ferme offeruntur aurei. Ehem & quod pene
preterieram: ſiqui non integrum corpuſ mane reſtituerit: quicod
inde decerptum diminutumq; fuerit: id om̄e de facie ſua defectū
ſartire compellitur. Hiſ cognitiſ animum meum commaſculo. &
ilico accedenſ preconē. Clamare inq̄ iā deſine. adeſt cuſtoſ paratuſ.
cedo premium. Mille inquit numi deponentur tibi ¶ Sed heuſ
iuueniſ caue diligenter. principum ciuitatiſ filii cadauera maliſ
harpyiſ probe cuſtodiaſ. Ineptiaſ inq̄ mihi narraſ. & nugaſ meraſ.
uideſ hominem ferreum & inſomnem certe. perſpicatiorem ipſo
lynceo: uel argo & oculeū totū. Vix finieram. & ilico me ꝑduxit
ad domum quampiam. cuiuſ ipſiſ foribuſ obſeptiſ: per quandam
breuem poſticulam introuocat me. & cōclaue quoddā obſeratiſ
liminibuſ umbroſum demonſtrat cubiculum. matronam flebilem
fuſca ueſte cōtextam: quā propter adſiſtenſ: Hic inqt auctoratuſ
ad cuſtodiam mariti tui fidenter acceſſit. At illa crinibuſ antepē/
duliſ hincinde dimotiſ: etiam in merore: luculentam proferenſ
faciem: meq; reſpectāſ. Vide oro inqt q̄ expergite munuſ obeaſ.
Sine cura ſiſ inq̄ modo corollarium idoneū cōparaſ. hic placito
otiuſ ſurrexit. & ad illud me cubiculum inducit. ibi corpuſ. ſplē/
dētibuſ linteiſ coopertum: introductiſ quibuſdam ſeptē teſtibuſ:
manu reuelat. & diutine uſu perfleto: obteſtata fidem preſentiū.
ſingula demonſtrat anxie. uerba concepta de induſtria quodam
tabuliſ prenotante. Ecce inquit naſuſ integer. incolumeſ oculi.
ſalue aureſ. inlibate labie. mentum ſolidum. uoſ in hanc rem boni
quiriteſ teſtimonium perhibetote. & cum dicto: conſignatiſ illiſ

tabuliſ faceſſit. At ego. Iube inq̄m domina: cuncta que ſunt uſui
neceſſaria: nobiſ exhiberi. At que inquit iſta ſunt? Lucerna aio
pregrandiſ. & oleũ ad lucem: luci ſufficienſ. & aq̃ cum cenophoriſ.
& calice cenarũq; reliquiſ diſcuſ ornatuſ. Tũc illa capite q̄ſſanti:
abi inquit fatue: qui in domo funeſta cenaſ & parteſ requiriſ: in
qua tot iugiſ iam diebuſ ne fumuſ quidem uiſuſ eſt ulluſ. An iſtic
comeſatum te ueniſſe crediſ? quin ſumiſ potiuſ loco congruenteſ
luctuſ: & lachrymaſ? Hec ſimul dicenſ reſpexit ancillã. Et Myr/
rhene inquit lucernam & oleũ trade cõfeſtim. & incluſo cuſtode
cubiculo ꝓtinuſ faceſſe. Deſolatuſ ad cadaueriſ ſolatiũ ꝑfrictiſ
oculiſ: & obarmatiſ ad uigiliaſ: animum meum ꝑmulcebam can/
tatiõibuſ. Cum ecce crepuſculum: & nox ꝓuecta: & nox altior:
& deinde cõcubia altiora: & iam nox intempeſta. mihiq; oppido
formido cumulatior quidem: cum repente introrepenſ muſtelã
circa me cõſtitit. obtutumq; acerrimũ in me deſtituit. ut tantillũ
animaliſ pre nimia ſui fiducia mihi turbarit animũ. deniq; ſic ad
illam. Quin abiſ inq̃ impurata beſtia. teq; ad tui ſimiliſ muſculoſ
recondiſ: anteq̄m noſtri uim preſentariam experiariſ: quin abiſ?
Terga uortit. & cubiculo protinuſ exterminatur. Nec mora cũ
me ſomnuſ profunduſ in imum barathrum repente demergit. ut
ne deuſ quidem delphicuſ ipſe: facile diſcerneret: duobuſ nobiſ ia/
centibuſ: q̄ſ eẽt magiſ mortuuſ. ſic inaĩmiſ & indigeſ alio cuſtode:
pene ibi non eram. cõmodum noctiſ induciaſ cãtuſ perſtrepebat
criſtate cohortiſ. Tãdem expergituſ: & nimio pauore perterrituſ:
cadauer accurro. & admoto lumĩe: reuelataq; eiuſ facie rimabar
ſingula que cuncta conuenerant. ¶ Ecce uxor miſella flenſ: cum
heſterniſ teſtibuſ introrupit anxia. & ſtatim corpori ſuperruenſ:
multũq; ac diu deoſculata: ſub arbitrio luminiſ recognoſcit oĩa:
& conuerſa Philodeſpotum requirit autorem, ei precipit: bono
cuſtodi redderet ſine mora premium. & oblato ſtatim: ¶ Sumaſ
inquit. tibi iuueniſ gratiaſ agimuſ. Et herculeſ ob ſedulum iſtud
miniſterium: inter ceteroſ familiareſ dehinc numerabimuſ. ¶ Ad
hec ego inſperato lucro: diffuſuſ in gaudiũ. & ĩ aureoſ refulgẽteſ:
quoſ identidem manu mea uentilabam attonituſ: immo inq̃ dña:
de famuliſ tuiſ unũ putato. & quotieſ operã noſtram deſiderabiſ:
fidenter impera. Vix effatum me ſtatim familiareſ omnifariã
exertiſ raptim cuiuſq; modi teliſ inſequuntur. Pugniſ ille malaſ
offẽdere. ſcapulaſ aliuſ cubitiſ impĩgere. palmiſ infeſtiſ hic latera

ſuffodere. calcibuſ inſultare. capilloſ diſtrahere. ueſtē diſcindere:
ſic in modum ſuperbi iuueniſ Adonii: uel muſteluatiſ pipletiſ la/
ceratuſ. atq; diſcerptuſ: domo proturbor. Ac dū in ꝓxima platea
refouēſ aīm: infauſti atq; improuidi ſermōiſ mei ſero reminiſcor:
dignumq; me pluribuſ etiam uerberibuſ fuiſſe merito conſentio:
ecce iam ultimum defletuſ atq; cōclamatuſ proceſſerat mortuuſ.
rituq; patrio: utpote unuſ de optimatibuſ: pompa funeriſ publici
ductabatur per forum. occurrit adanxiuſ quidam meſtuſ: in la/
chrymiſ genialem caniciem inuelleraſ ſenex. & māibuſ ambabuſ
inuadenſ torum: uoce contenta quidem: ſed aſſiduiſ ſingultibuſ
impedita. Per fidem ueſtram inqt quiriteſ: per pietatem publicā
perempto ciui ſubſiſtite. & extremū facinuſ in nefariam ſceleſtāq;
iſtā mulierem ſeueriter uindicate. Hec enī nec ulluſ aliuſ miſerū
adoleſcentem ſororiſ mee filium in adulteri gratiam: & ob p̄dam
hereditariā extinxit ueneno. Sic ille ſenior lamētabileſ queſtuſ
ſinguliſ inſtrepabat. Seuire uulguſ interdum. & facti ueriſimili/
tudine ad criminiſ crudelitatē impelli. conclamant ignem. reqrūt
ſaxa. paruuloſ ad exitium mulieriſ hortantur. Emeditatiſ ad hec
illa fletibuſ: q̄q; ſanctiſſime poterat adiuranſ cūcta numīa: tantū
ſceluſ abnuebat. Ergo igit̄ ſenex ille: ueritatiſ arbitriū ī diuinā
prouidentiam reponamuſ. Zachlaſ adeſt egyptiuſ: propheta p̄/
mariuſ: qui mecum iam dudum grandi premio pepigit: reducere
ab inferiſ ſpiritum. corpuſq; iſtud poſtliminio mortiſ aīmare. Et
cum dicto: iuuenem quempiam: linteiſ amiculiſ illectum: pedeſq;
palmeiſ baxeiſ inductū: & aduſq; deraſo capite: producit ī mediū.
huiuſ diu manuſ deoſculatuſ: & ipſa genua contingenſ: Miſerere
ait ſacerdoſ. Miſerere per celeſtia ſydera. per inferna numina: per
naturalia elemēta. per nocturna ſilentia: & adepta cooeptitica. &
p incremēta nilotica. & arcana memphitica. & ſiſtra phariaca. da
breuem ſ̄ liſuſuram. & ineternum conditiſ oculiſ: modicam lucem
infunde. non obnitimur: nec terre rem ſuam denegamuſ. Sed ad
ultioniſ ſolatium: exiguum uite ſpatium deprecamur. Propheta
ſic propiciatuſ herbulā quāpiā. iii. ob oſ corporiſ: & aliā pectori
eiuſ imponit. Tūc orientem obuerſuſ: uel incrementa ſoliſ auguſti
tacituſ imprecatuſ: uenerabili ſcena: facieſ & ſtudia preſentium: ad
miraculum tātum certatim adrexit. Immitto me turbe ſotium.
& pone ipſum lectulū editiorem quendā lapidem inſiſtenſ: cūcta
curioſiſ oculiſ arbitrabar. Iam tumore pectuſ extolli. iam ſalubriſ

uena pulſari. Iam ſpiritu corpuſ impleri. & adſurgit cadauer. &
profatur adoleſcenſ. Quod oro me poſt lethea pocula: iā ſtygiiſ
paludibuſ innatantē. ad momentarie uite reducitiſ offitia? deſine
iam precor: deſine. ac me in meam quietem permitte. Hec audita
uox de corpore. ſed aliquāto propheta commotior. Quin referſ
ait populo ſingula. tueq; mortiſ illuminaſ arcana? an non putaſ
deuotionibuſ meiſ poſſe diraſ inuocari? poſſe tibi membra laſſa
torqueri? Suſcipit ille de lectulo. & uno congeſtu populum ſic
adorat. Maliſ noue nupte peremptuſ artibuſ: & adductuſ noxio
poculo: torum repente adultero mancipaui. Tunc uxor egregia
capit preſentem audaciam. & mente ſacrilega coarguenti marito:
reſiſtenſ altercat. Populuſ eſtuat: diuerſa tendenteſ: hi peſſimam
feminam uiuentem ſtatim cum corpore mariti ſepeliendam: Alii
mendacio cadaueriſ fidem non habendam. ſed hāc contationem
ſequenſ adoleſcentiſ ſermo diſtinxit: nam rurſuſ altiuſ ingemiſ/
cenſ. Dabo inquit: dabo uobiſ intemerate ueritatiſ documenta
perlucida. & quod prorſuſ aliuſ nemo cognouerit: iudicabo. Tunc
digito me demonſtranſ: nam cum corporiſ mei cuſtoſ hic ſagaciſ/
ſimuſ: exertam mihi teneret uigiliā: cantatriceſ anuſ: exuuiiſ meiſ
imminēteſ: atq; ob id reformate fruſtra ſepiuſ: cū induſtriā ſedulā
eiuſ fallere nequiuiſſent: poſtremū iniecta ſomni nebula: eoq; in
profundā quietē ſepulto: me nomine ciere non priuſ deſiere: q̃ dū
hebeteſ artuſ: & membra frigida: pigriſ conatibuſ ad artiſ magice
nitantur obſequia. hic utpote uiuuſ quidem: ſed tantum ſopore
mortuuſ: qꝑ eodem mecum uocabulo nuncupatur: ad ſuū nomen
ignaruſ reſurgit. Et inexanimiſ umbre modū: ultroneuſ gradiēſ:
q̃q̃ foribuſ cubiculi diligenter obcluſiſ: ꝑ quoddā foramē ꝓſectiſ
naſo priuſ: ac mox auribuſ: uicariam pro me lanienam ſuſcitauit.
utq; fallacie reliqua conuenirent. ceram in modum proſectarum
formatam aurium ei applicant examuſſim. naſoq; ipſiuſ ſimilem
comparant. Et nunc adſiſtit miſer hic. premiū non induſtrie: ſed
debilitatōniſ cōſecutuſ. Hiſ dictiſ ꝑterrituſ temptare aggredior:
iniecta manu naſum prehēdo? ſequitur. aureſ pertracto. deruūt:
ac dum directiſ digitiſ: & detortiſ nutibuſ preſentiū denotor. dū
riſuſ ebullit: inter pedeſ circunſtantium frigido ſudore defluenſ:
euado. nec poſtea debiliſ: ac ſic ridiculuſ: lari me patrio reddere
potui. ſed capilliſ hincinde laterum deiectiſ: auriū uulnera celaui.
naſi uero dedecuſ. linteolo iſto p̃ſſim adglutiāto: decēter obtexi.

Cum primum Telephron hanc fabulã poſuit: compotoreſ uino
madidi: rurſum cachinnum integrant. dumq; bibere ſolitariam
poſtulãt. ſic ad me Byrrhena. ſollemniſ inquit dieſ a primiſ cuna/
buliſ huiuſ urbiſ cõdite craſtinuſ aduenit: quo die ſoli mortaliũ
ſanctiſſimum deum riſum: hylaro atq; gaudiali ritu ꝓpicia muſ.
hunc tua preſentia nobiſ efficieſ gratiorem. Atq; utinam aliquid
de proprio lepore letificum honorando deo commiṅiſcariſ: quo
magna pleniuſq; tanto numini litemuſ. Bene inq̃: & fiet. ut iubeſ.
Et uellem herculeſ materiam reperire aliquam q̃ deuſ tantuſ ef/
fluenter indueret. Poſt hec monitu famuli mei: qui noctiſ ad/
mõebat: iã & ipſe crapula diſtentuſ: ꝓtinuſ exurgo. & appellata
proſpere Byrrhena: titubante ueſtigio domuitionẽ capeſſo. Sed
cum primam plateam uadimuſ: uento repentino lumen quo nite/
bamur: extinguitur. ut uix improuide noctiſ caligine liberati:
digitiſ pedum detunſiſ ob lapideſ: hoſpitium defeſſi rediremuſ.
dumq; iam iũctim ꝓximamuſ: ecce treſ quidã uegetiſ. & uaſtuliſ
corporibuſ: foreſ noſtraſ: & ſummiſ uiribuſ irruenteſ. ac ne pre/
ſentia quidem noſtra tantillum cõterriti: ſed magiſ magiſq; cum
emulatione uiriũ: crebriuſ inſultanteſ: ut nobiſ ac mihi potiſſimũ
nõ immerito latroneſ eſſe: & quidem ſeuiſſimi uiderentur. Statim
deniq; gladium: quem ueſte mea cõtectum ad hoc uſq; extulerã:
ſinu liberatum arripui: nec contatuſ medioſ latroneſ inuado. ac
ſinguliſ: ut quenq; colluctantem offenderam: altiſſime demergo.
quoad tandem ante ipſa ueſtigia mea uaſtiſ. & crebriſ perforati
uulneribuſ: ſpiritum efflauerint. Sic preliatuſ iam tumultu eo:
Fotide ſuſcitata: patefactiſ edibuſ anhelanſ: & ſudore perlutuſ:
inrepo. meq; ſtatim: utpote pugnantiũ latronũ inuicẽ gerionee
cediſ fatigatum. lecto ſimul: & ſomno tradidi.

C Ommodũ punicãtibuſ phaleriſ: aurora roſeũ
quatienſ lacertum: celum inequitabat: & me
ſecure quieti reuulſũ: nox diei reddidit. eſtuſ
inuadit animum: uel ueſpertini recordatõne
facinoriſ. Complicitiſ deniq; pedibuſ: ac pal/
muliſ in alternaſ digitorum uiciſſitudineſ ſuꝑ
genua connexiſ. ſic grabattum coſſin inſidenſ
ubertim flebã. iam foꝝ & iudicia: iã ſentẽtiã

ipſum deniq; carnificem:imaginabunduſ. An mihi quiſquam tam
mitiſ tamq; beniuoluſ iudex obtinget: qui me terne cediſ perlitũ
cruore: & tot ciuium ſanguine delibutum: innocẽtem ꝓnunciare
poterit? Hanc illã mihi glorioſam peregrinatõem fore chaldeuſ
Diophaneſ. obſtinate predicabat. Hic identidem metũ replicãſ:
fortunaſ meaſ heiulabã. quati foreſ interdũ: & frequẽti clamore
ianue noſtre perſtrepi. nec mora cũ magna irruptiõe patefactiſ
edibuſ: magiſtratibuſ eorumq; miniſtriſ: turbe miſellanee cuncta
completa. ſtatimq; lictoreſ duo de iuſſu magiſtratuum immiſſa
manu trahere me: ſane non renitentem. ac dum primũ angiportũ
inſiſtimuſ: ſtatim ciuitaſ omniſ in populum effuſa: mira denſitate
noſ inſequitur. Et q̃q̃ capite in terram: immo ad ipſoſ inferoſ: iam
deiecto: meſtuſ incederem: obliq̃to tamen aſpectu: rem ãmiratõiſ
maxime cõſpicio. Nã inter tot milia populi circũſedentiſ: nemo
prorſuſ qui nõ riſu dirumperet̃: aderat. tandem pererratiſ plateiſ
omnibuſ: & in modum eoꝝ: qui luſtralibuſ piamentiſ: minaſ por/
tentorũ hoſtiiſ circunforaneiſ expiant: circunductuſ angulatim
forũ eiuſq; tribunal adſtituor. Iãq; ſublimo ſuggeſtu: magiſtra/
tibuſ reſidentibuſ: iam precone publico ſilentium clamãte: repẽte
cuncti conſona uoce flagitant propter cetuſ multitudinem: que
preſſure nimia denſitate periclitaretur: iudicium tantum theatro
redderet̃. Nec mora cũ paſſim populuſ ꝓcurrẽſ: cauee cõſeptum
mira celeritate compleuit. Adituſ etiam & tectum omne fartim
ſtipauerant. Pleriq; columniſ implexi. Alii ſtatuiſ dependuli. nõ/
nulli per feneſtraſ & lacunaria ſemi conſpicui: miro tamen om̃eſ
ſtudio uiſendi pericula ſalutiſ negligebant. Tũc me ꝑ ꝓſcenium
medium: uelut quandam uictimam: publica miniſteria perducũt.
& orcheſtre medie ſiſtunt. ſic rurſum preconiſ ãplo boatu citatuſ:
accuſator quidam ſenior exurgit. & ad dicendi ſpatium uaſculo
quodam inuicem coli graciliter fiſtulato: ac per hoc guttatim
defluo. infuſa aqua populũ ſic adorat. Neq; parua reſ: ac p̃cipue
pacẽ ciuitatiſ cuncte reſpicienſ: & exemplo ſerio ꝓfutura tractat̃
quiriteſ ſanctiſſimi. q̃re magiſ congruit ſedulo: ſinguloſ atq; uni/
uerſoſ uoſ pro dignitate publica ꝓuidere: ne nefariuſ homicida:
totam edium lamen quam cruenter exercuit: impune cõmiſerit.
Nec me putetiſ priuatiſ ſimultatibuſ inſtinctum: odio proprio
ſeuire. ſum nanq; nocturne cuſtodie prefectuſ. nec in hodiernum
credo quenq̃ peruigilem: diligentiã meã culpare poſſe: rem deniq;

ipſam. & que nocte geſta ſūt: cum fide perferam. Nam cum fere
iam tertia uigilia ſcrupuloſa diligentia cuncte ciuitatiſ hoſtiatim
ſingula conſideranſ circūirem: conſpicio iſtum crudeliſſimum iu/
uenem mucrone diſtricto paſſim cedibuſ operantem. Iamq; triſ
numero ſeuitia eiuſ interemptoſ: ante pedeſ ipſiuſ ſpiranteſ adhuc
corporibuſ in multo ſanguine palpitāteſ. & ipſe q̄dem cōſcientia
tanti facinoriſ merito permotuſ: ſtatim profugit. & in domum
quādam preſidio tenebrarū elapſuſ: perpetem noctem delituit.
Sed prouidentia deum: que nihil impunitum nocentibuſ ꝑmittit:
priuſ q̄ iſte clamdeſtiniſ itineribuſ elaberetur: mane preſtolatuſ:
ad grauiſſimum iudicii ueſtri ſacramētum. eum curaui perducere.
habetiſ itaq; reum tot cedibuſ impiatum. reū coram deprehenſum.
reum pegrinum. Conſtāter itaq; in hominem alienum ferte ſen/
tentiaſ de eo crimine: qui etiam in ueſtrum ciuem ſeueriter uindi/
caretiſ. Sic profatuſ accuſator acerrimuſ immanē uocē repreſſit.
Ac me ſtatim preco ſi quid ad ea reſpondere uellem: iubebat in/
cipere. At ego nihil tunc temporiſ ampliuſ q̄ flere poteram. Nō
tam herculeſ truculentam accuſationem intuenſ: q̄ meā miſeram
conſcientiā. Sed tamē oborta diuinituſ audacia: ſic ad illa. Nec
ipſe ignoro q̄ ſit arduum: triniſ ciuium corporibuſ expoſitiſ: eum
qui cediſ arguatur: q̄uiſ uera dicat: & de facto cōfiteatur ultro:
tamen multitudini tante ꝙ ſit innocenſ perſuadere. ſed ſi pauliſꝑ
audientiam publicā mihi tribuerit humāitaſ: facile uoſ edocebo:
me diſcrimen capitiſ: nō meo merito: ſed rationabiliſ indignatōiſ
euentu fortuito: tantam criminiſ inuidiam fruſtra ſuſtinere. Nā
cum a cena me ſeruiſ aliquanto reciperem: potulentuſ alioquin:
ꝙ plane uerum crimen nō diffitebor. ante ipſaſ foreſ hoſpitii: ad
bonum autem Milonem ciuem ueſtrum deuorto. Video quoſdā
ſeuiſſimoſ latroneſ aditum temptāteſ: & domuſ ianuaſ cardinibuſ
obtortiſ euellere giſtienteſ. clauſtriſq; omnibuſ: que accuratiſſime
adfixa fuerant: uiolenter euulſiſ: ſecū iam de inhabitantiū exitio
deliberanteſ. unuſ deniq; & manu promptior: & corpore uaſtior:
hiſ affatibuſ ceteroſ incitabat: heuſ pueri q̄ maribuſ aīmiſ & uiri/
buſ alacribuſ dormienteſ aggrediamur. Omniſ contatio: ignauia
om̄iſ faceſſat e pectore. ſtricto mucrone per totam domū: cedeſ
ambulet. qui ſopituſ iacebit: trucidetur. qui repugnare tēptauerit:
feriatur. ſic ſalui recedemuſ: ſi ſaluū in domo neminē reliquerimuſ.
Fateor quiriteſ extremoſ latroneſ boni ciuiſ offitium arbitratuſ:

ſimul eximie metuenſ. & hoſpitibuſ meiſ & mihi: gladiolo qui me propter huiuſmodi pericula comitabatur: armatuſ. fugare: atq; proterrere aggreſſuſ ſum. At illi barbari prorſuſ & immaneſ ho/mineſ: neq; fugam capeſſunt. & cum me uiderent in ferro: tamen audaciter reſiſtũt. dirigitẽ pluriſ acieſ. Ipſe deniq; dux & ſignifer ceterorum ualidiſſime aggreſſuſ: ilico manibuſ ambabuſ capillo abreptum: ac retro reflexum effligere lapide geſtit. quem dũ ſibi porrigi flagitat: cerea manu percuſſũ feliciter poſterno. Ac mox alium pedibuſ meiſ mordicuſ inherentem: per ſcapulaſ ictu tem/perato: tertiumq; improuide occurrentẽ pectore offẽſo perimo. ſic pace uindicata: domoq; hoſpitu: ac ſalute communi protecta: nõ tam impunem me: uerumetiam laudabilem publice credebam fore. qui ne tantillo quidem unquam crimine poſtulatuſ: ſed ꝓbe ſpectatuſ: apud meoſ ſemper innocentiam commodiſ cunctiſ an/tetuleram. Nec poſſũ reperire cur iuſte ultõniſ: qua cõtra latrõeſ deterrimoſ commotuſ ſum: nunc iſtum reatũ ſuſtineam. cũ nemo poſſit mõſtrare. uel propriaſ inter noſ inimicitiaſ preceſſiſſe: ac ne omnino mihi notoſ illoſ latroneſ uſquam fuiſſe. uel certe ulla ꝑda monſtretur. cuiuſ cupidine: tãtum flagitium credatur admiſſum. Hic profatuſ rurſum lacbrymiſ obortiſ: porrectiſq; ĩ preceſ ma/nibuſ: per publicam miſericordiam: per pignorũ caritatẽ: meſtuſ: tunc hoſ: tunc illoſ deprecabar. Cunq; iam humanitate cõmotoſ: miſericordia fletuũ adfectoſ omneſ ſatiſ crederem: ſoliſ & iuſticie teſtatuſ oculum: caſumq; preſentem meum commendanſ deum ꝓ/uidentie: paulo altiuſ aſpectu relato cõſpicio ꝓrſuſ totũ populũ. riſu cachinnabili diffluebant. Nec ſecuſ illum bonum hoſpitem: parentemq; meum Milonem: riſu maximo diſſolutum. At tunc ſic tacituſ mecum. En fideſ inq̃m. en conſcientia. Ego quidem pro hoſpitiſ ſalute: & homicida ſũ: & reuſ capitiſ inducor. At ille non contentuſ: ꝙ mihi nec adſiſtendi ſolatium perhibuit: inſuper exitium meum cachinnat. ¶ Inter hec quedam mulier ꝑ mediũ theatrum: lachrymoſa & flebiliſ atra ueſte contecta: paruulum quendã ſinu tolerãſ decurrit. ac pone eã anuſ alia pãniſ horridiſ obſita: paribuſq; meſta fletibuſ ramoſ oleaginoſ utreq; quatiẽteſ: que circunfuſe lectulum: quo peremptorum cadauera contecta fuerant. plangore ſublato ſe lugubriter heiulanteſ. Per publicam miſericordiam: per commune iuſ humanitatiſ aiunt: miſeremini indigne ceſoꝝ iuuenum. noſtreq; uiduitati: ac ſolitudini: de uin/

dicta ſolatium date. certe paruuli huiuſ: in primiſ anniſ deſtituti
fortuniſ ſuccurrite. & de latroniſ huiuſ ſanguine: legibuſ ueſtriſ:
& diſcipline publice litate. Poſt hec magiſtratuſ: qui natu maior
adſurgit. & ad populũ talia. De ſcelere quidem: quod ſerio uin/
dicandum: nec ipſe qui commiſit: poteſt diffiteri. ſed una tantum
ſubſiciua ſollicitudo nobiſ relicta eſt: ut ceteroſ ſocioſ tanti fa/
cinoriſ requiramuſ. Nec enim ueriſimile eſt: hominem ſolitariũ:
treſ tã ualidoſ euitaſſe iuueneſ. prohinc tormentiſ ueritaſ eruẽda.
Nam & qui comitabatur eum clanculo profugit. & reſ ad hoc
deducta eſt: ut per queſtionem ſceleriſ ſui participeſ indicet. ut
tam dire factioniſ formido funditus perimatur. ¶ Nec mora cũ
ritu grecienſi igniſ & rota tum omne flagitiorũ genuſ inferunt.
Augetur oppido: immo duplicatur mihi meſticia. quod integro
ſaltem mori non licuerit. Sed anuſ illa: que fletibuſ cuncta tur/
bauerat: priuſ inquit optimi ciueſ: q̃ latronem iſtum miſerorum
pignorum meorum peremptorem cruciandũ adfigatiſ: p̄mittite
corpora necatorum reuelari: ut & forme ſimul & etatiſ contem/
platõne. magiſ magiſq; ad iuſtam indignationẽ arrepti: ꝓ modo
facinoriſ ſeuiatiſ. Hiſ dictiſ applauditur. & ilico me magiſtratuſ
ipſum: iubet corp̄a que lecto fuerãt poſita: mea manu detegere.
luctantẽ me ac diu renitentẽ precedenſ facinuſ inſtaurare noua
oſtenſione: lictoreſ iuſſu magiſtratuum q̃ inſtantiſſime cõpellũt.
manum deniq; ipſam e regiõe lateriſ tundenteſ: in exitium ſuum
ſuper ipſa cadauera porrigunt. Euictuſ tandem neceſſitate ſub/
cumbo. & ingratuſ licet: arrepto pallio. retexi corpora dii boni.
que facieſ rei: quod monſtrum: que fortunarum mearũ repẽtina
mutatio? quanq̃ enim iam in peculio Proſerpine & Orci familia
numeratuſ: ſubito in contrariam faciem obſtupefactuſ heſi. nec
poſſum noue illiuſ imaginiſ ratiõem idoneiſ uerbiſ expedire. Nã
cadauera illa iugulatorũ hominũ erant treſ utreſ inflati: uariiſq;
ſecti foraminibuſ. & ut ueſpertinum prelium meum recordabar:
hiſ lociſ hianteſ: quibuſ latroneſ illoſ uulneraueram. Tunc illiſ
quorundam aſtu pauliſper cohibituſ riſuſ: libere iam exarſit in
plebẽ. hi gaudii nimietate gratulari. illi dolorem uẽtriſ manuũ
compreſſione ſedare. Et certe leticia delibuti: meq; reſpectanteſ
cuncti theatro faceſſunt. ¶ At ego ut primum illam laciniam
prehenderam: fixuſ in lapide ſteti geliduſ. Nihil ſecuſ: q̃m una de
ceteriſ theatri ſtatuiſ: uel columniſ. nec priuſ ab inferiſ emerſi: q̃m

Milo meuſ hoſpeſ acceſſit. & iniecta manu. me renitentē. lachry/
miſq; rurſum ꝓmicantibuſ: crebra ſingultientē: clementi uiolētia
ſecū attraxit. & obſeruatiſ uie ſolitudinibuſ: per quoſdā anfractuſ
domum ſuam perduxit. meſtumq; me atq; etiam tunc trepidum:
uariſ ſolatur affatibuſ. Nec tamen indignationem iniurie que
inheſerat altiuſ meo pectori: ullo mō permulcere quiuit. ¶ Ecce
ilico etiam magiſtratuſ ipſi cum ſuiſ inſignibuſ domum noſtram
ingreſſi: talibuſ me monitiſ delinire geſtiunt. Neq; tue dignitatiſ
uel etiam proſapie tuorum ignari ſumuſ. Luci domīe. nam & ꝓ/
uintiam totam inclyte ueſtre familie nobilitaſ complectitur. Ac
ne iſtud quod uehementer ingemiſciſ. contumelie cauſa perpeſſuſ
eſ. omnem igitur de tuo pectore preſentem triſtitudinem mitte.
& angorem animi depelle. Nam luſuſ iſte quē publice gratiſſimo
deo riſui: per annua reuerticula ſollemniter celebramuſ: ſemper
commenti nouitate floreſcit. Iſte deuſ: autorem ſuum propitiuſ
ubiq; comitabitur amanter. Nec unquam patietur: ut ex animo
doleaſ. ſed frontem tuam ſerena uenuſtate letabit aſſidue. Ac tibi
ciuitaſ omniſ: pro iſta gratia honoreſ egregioſ obtulit. Nam et
patronum ſcripſit. & ut in ea reſteſ: & imago tua decreuit. Ad
hec dicta ſermoniſ uicem refero. Tibi quidē inq̄m ſplendidiſſima
& unica theſſalie ciuitaſ: honorum taliū parem gratiam memini.
Verū ſtatuaſ & imagineſ dignioribuſ meiſq; maioribuſ reſeruare
ſuadeo. Sic pudenter allocutuſ: & paulīſp hylaro uultu renidenſ:
quantumcunq; poteram letiorem me refingenſ: comiter abeūteſ
magiſtratuſ appello. Et ecce quidā intro currēſ famuluſ: rogat
te inquit tua parenſ Byrrhena: & cōuiuii cui te ſero deſponderaſ:
iam appropinquantiſ admonet. ¶ Ad hec ego formidanſ & procul
perhorreſcēſ etiam ipſam domum eiuſ. Quam uellem inq̄ parenſ
iuſſiſ tuiſ obſequiū cōmodare: ſi per fidē liceret id facere: hoſpeſ
enim meuſ Milon per hodierni diei preſentiſſimū numen adiurāſ
effecit: ut eiuſ hodierne cene pignerarer. nec ipſe diſcedit. nec me
digredi patitur: prohinc epulare uadimonium differamuſ. ¶ Hec
adhuc me loquente: manu firmiter iniecta: Milon: iuſſiſ balnea/
ribuſ adſequi: producit ad lauacrum proximum. At ego uitanſ
oculoſ omniū: & quem ipſe fabricaueram riſum obuiorū declināſ:
lateri eiuſ adambulam obtectuſ. Nec qui lauerim. qui terſerim.
qui domum rurſum reuerterim: pre rubore memini. Sic omnium
oculiſ. nutibuſ: ac deniq; manibuſ deuotatuſ: impoſ aīmi ſtupebā.

raptim deniq; paupertina Miloniſ cenula perfunctuſ: curatuſq;
capitiſ acrē dolorē: quem mihi lacbrymarū adſiduitaſ incuſſerat:
cubitū: uenia facile tributa: concedo. & abiectuſ in lectulo meo:
que geſta fuerāt ſingula: meſtuſ recordabar. quoad tādē Fotiſ
mea domine ſue cubitu ꝓcurato: ſui longe diſſimiliſ aduenit. Nō
exleta facie: nec ſermone dicaculo: ſed uultuoſam frontem rugiſ
inſurgentibuſ: adſeuerabat contanter ac timide. Deniq; ſermone
prolato ¶ Ego inquit ipſa confiteor ultro: ego tibi cauſa huiuſ
moleſtie fui. Et cum dicto lorum quempiam: ſinu ſuo depromit:
mihiq; porrigēſ: cape inquit oro te: de perfida muliere uindictā.
immouero licet: maiuſ quoduiſ ſupplicium ſume. nec tamen me
puteſ oro ſponte angorem iſtum tibi cōcinnaſſe. dii mihi meliuſ:
q̄ ut mei cauſa uel tantillum ſcrupulum patiare. ac ſiquid aduerſi
tuum caput reſpicit: id omne protinuſ meo luatur ſanguine. ſed
quod alteriuſ rei cauſa facere miſſa ſum: mala quadam mea ſorte
in tuam recidit iniuriam. Tunc ego familiariſ curioſitatiſ ad/
monituſ. factiq; cauſam delitiſcentem nudari geſtienſ: ſuſcipio.
Omniū quidem nequiſſimuſ: audaciſſimuſq; loruſ iſte: quem tibi
uerberande deſtinaſti: priuſ a me conciſuſ: atq; laceratuſ: interibit
ipſe: q̄ tuam plumeam lacteamq; contingat cutem. Sed mihi cum
fide memora. quod tuum factum ſceuitaſ conſecuta: in meū con/
uertit exitium? Adiuro enim tuum mihi cariſſimum caput: nulli
me prorſuſ: ac ne tibi quidem ip̄i adſeueranti poſſe credere: quod
tu quicq̄m in meam cogitaueriſ perniciem. Porro meditatuſ in/
noxioſ caſuſ incertuſ: uel etiā aduerſuſ: culpe nō poteſt adducere.
Cum iſto fine ſermoniſ: oculoſ Fotidiſ mee udoſ ac tremuloſ et
prona libidine marcidoſ: iam iamq; ſemiadopertuloſ admiſſiſ: &
ſorbillantibuſ ſauiiſ: ſitienter hauriebam. Sic illa leticia recreata:
¶ Patere inquit oro: priuſ foreſ cubiculi diligenter obcludam:
ne ſermoniſ elapſi: profana petulantia: cōmittā grande flagitiū.
Et cum dicto: peſſuliſ iniectiſ: & uncino firmiter immiſſo: ſic ad
me reuerſa: colloq; meo manibuſ ambabuſ implexa: uoce tenui:
& admodum minuta: ❦ Paueo inquit: & formido ſolide domuſ
huiuſ op̄ta detegere: & arcana domine mee reuelare ſecreta. Sed
meliuſ de te doctrinaq; tua preſumo: q preter generoſam nataliū
dignitatem: preter ſublime ingenium ſacriſ pluribuſ initiatuſ pro/
fecto noſti ſanctam ſilentii fidem. quecunq; igitur commiſero:
huiuſ religioſi pectoriſ tui penetralibuſ: ſemp̄ hec intra cōſeptum

clauſa cuſtodia ſoro. et ſimplicitatem relationiſ mee tenacitate:
taciturnitatiſ tue remunerare. Nã me: que ſola mortaliũ noui:
uiſ amoriſ: quo tibi teneor: indicare compellit. Iam ſcieſ omnem
domuſ noſtre ſtatum. Iã ſcieſ domine mee miranda ſecreta: q̄buſ
obaudiunt maneſ. turbantur ſydera. coguntur numina. ſeruiunt
elementa. nec unq̃ magiſ artiſ huiuſ uiolentia nititur: quam cum
ſcitule formule iuuenem quempiam libenter aſpexit. quod q̄dem
ei ſolet crebriter euenire. ¶ Nunc etiam adoleſcentem quendam
Boetium ſumme decorum: efflictim deperit. totaſq; artiſ manuſ:
machinaſ omniſ ardenter exercet. audiui ueſperi meiſ hiſ inquam
auribuſ: audiui: q̄ ni celeriuſ ſol celo ruiſſet: noctiq; ad exercen/
daſ illecebraſ magie maturiuſ ceſſiſſet: ipſi ſoli nubilam caliginem
& perpetuaſ tenebraſ comminantem. hunc iuuenem: cũ e balneiſ
rediret: ipſa tõſtrine reſidentem: heſterna die forte conſpexit. Ac
me capilloſ eiuſ: q̄ iam cede cultrorũ deſecti humi iacebant: clã/
culo p̄cipitauit ferre. quoſ me ſedulo ac furtim colligentẽ tonſor
inuenit. & q̄ alioquin publicituſ malefice diſcipline per infameſ
ſumuſ: adreptam inclementer increpat. Tu ne ultima non ceſſaſ
ſubinde lectoꝝ iuuenũ capillamẽta ſurripere. q̄d ſceluſ niſi tãdẽ
deſineſ: magiſtratibuſ te cõtanter obiiciã. & uerbũ facto ſecutuſ:
immiſſa manu ſcrutatuſ: e mediſ papilliſ meiſ: iam capilloſ abſcõ/
ditoſ iratuſ arripuit. Quo geſto grauiter affecta: mecũq; reputãſ
domine mee moreſ: q̄ huiuſmodi repulſatiſ acriter commoueri:
meq; uerberare ſeuiſſime cõſueuit: iam de fuga conſilium tenebã.
ſed iſtud quidem tui contemplatiõe abieci ſtatim. uerum cũ triſtiſ
inde diſcederẽ: ne ꝓrſuſ uacuiſ manibuſ redirẽ: conſpicio quendã
forficuliſ tondentem caprinoſ utreſ: quoſ cum probe conſtrictoſ:
inflatoſq; & iam pendentiſ cernerem: capilloſ eorũ humi iacẽteſ:
flauoſ: ac per hoc illi Boetio iuueni conſimileſ: pluſculoſ aufero.
eoſq; domine mee: diſſimulata ueritate: trado. Sic noctiſ initio:
priuſ q̃ cena te reciperes: Pamphile mea: iam uecorſ animi: tectũ
ſcandulare conſcendit. quod altrinſecuſ edium patore perflabili
nudatum ad omniſ orientaleſ: ceteroſq; aſpectuſ peruiũ: maxime
hiſ artibuſ ſuiſ cõmodatum ſecreto colit. priuſq; apparatu ſolito
inſtruxit feralem officinã. omne genuſ aromatiſ: & ignorabiliter
iam miniſ litteratiſ. & infelicium nauium durantibuſ damniſ de/
fletorum: ſepultorum etiam cadauerum expoſitiſ multiſ admodũ
membriſ: hic nareſ: & digiti. illic carnoſi claui pendentium. Alibi

trucidatorum ſeruatuſ cruor: & extorta dentibuſ ferarum trunca caluaria. Tunc decantatiſ ſpirantibuſ fibriſ: litat uario latice: nunc rore fontano: nũc lacte uaccino. nũc melle mõtano. libat & mulſa. ſic illoſ capilloſ in mutuoſ nexuſ obditoſ: atq; nodatoſ: cum multiſ odoribuſ dat uiuiſ carbonibuſ adolendoſ. Tunc pro/tinuſ inexpugnabili magice diſcipline poteſtate: & ceca numinũ coactorum uiolentia: illa corpora quorum fumabant ſtridenteſ capilli: ſpiritum mutuantur humanum: & ſentiunt: & audiunt: & ambulant. Et qua nidor ſuarum ducebat exuuiarum ueniunt. & pro illo iuuene Boetio aditum geſtienteſ: foreſ inſiliunt. Cũ ecce crapula madenſ: & improuide noctiſ deceptuſ caligine: audacter mucrõe diſtricto in inſani modũ aiacíſ armatuſ: non ut ille uiuiſ pecoribuſ infeſtuſ: tota laniauit armenta. ſed longe fortiuſ: q treſ inflatoſ caprinoſ utreſ exanimaſti. ut ego te proſtratiſ hoſtibuſ: ſine macula ſanguiniſ: non homicidam nunc: ſed utricidam am/plecterer. ¶ At ego ſic lepido ſermone Fotidiſ inuicẽ cauillatuſ: ergo igitur iam & ipſe poſſum inqm mihi primam iſtam uirtutiſ adoriam: ad exemplum duodeni laboriſ herculei numerare: uel trigemino corpori Gerioniſ: uel triplici forme Cerberi: totidem peremptoſ utreſ coequãdo. ſed ut ex animo tibi uolenſ omne de/lictum: quo me tantiſ angoribuſ implicaſti remittam: preſta qđ ſummiſ uociſ expoſtulo. & dominam tuam: cum aliquid huiuſ diuine diſcipline molitur oſtende: cum deoſ inuocat: certe cũ re/formatu uideam. ſum nanq; coram magie noſcende ardentiſſimuſ cupitor. quanq̃m mihi nec ipſa tu uideare talium rerum rudiſ: uel experſ. Scio iſtud: & plane ſentio. cum ſemper alioquin ſpretorẽ matronalium amplexuum. ſic tuiſ iſtiſ micantibuſ oculiſ. & rubẽ/tibuſ bucculiſ. & renidentibuſ crinibuſ. & hiantibuſ oſculiſ. & fla/grantibuſ papilliſ: in ſeruilem modum addictum: atq; mancipatũ teneaſ uolẽtem. Iam deniq; nec larem requiro. nec domuitionem paro. & nocte iſta nihil ãtepono. Quam uellem inquit reſpõdit illa preſtare tibi o Luci: quod cupiſ: ſed propter inuidoſ moreſ: in ſolitudinem ſemper abſtruſa: & omnium preſentia uiduata: ſolet huiuſmodi ſecreta perficere. Sed tuum poſtulatum prepõam pe/riculo meo. idq; obſeruatiſ opportuniſ temporibuſ ſedulo pficiã: modo ut immo prefata ſum: rei tante fidem: ſilentiumq; tribue. Sic nobiſ garrientibuſ: libido mutua: & animoſ ſimul: & membra ſuſcitat. oĩbuſ abiectiſ amiculiſ. Hactenuſ deniq; ĩtecti bachamur

in uenerem. Cũ qdem mihi iam fatigato de propria liberalitate
Fotiſ puerile obtulit corollarium. Iamq; luminibuſ meiſ uigilia
marcidiſ infuſuſ ſopor: & iam in alium diem noſ attinuit. Ad hũc
modum tranſactiſ uoluptarie paucis noctibuſ: quadam die pcita
Fotiſ: ac ſatiſ trepida me occurrit. Indicatq; dominã ſuã: ꝙ nihil
etiam tunc in ſuoſ amoreſ ceteriſ artibuſ promoueret: nocte pxi/
ma in auem ſeſe plumaturam: atq; ad ſuũ cupitum ſe deuolaturã.
proin memet: ad tante rei ſpeculã caute prepararem. Iamq; circa
primam noctiſ uigiliam: ad illud ſuperiuſ cubiculum: ſuſpenſo: et
inſono ueſtigio me perducit. Ipſaq; per rimam hoſtiorum quã/
piam iubet arbitrari: que ſic geſta ſunt. Iam primum omnibuſ
laciniiſ ſe deueſtit Pamphile. & arcula quadam recluſa pyxideſ
pluſculaſ inde depromit. de quiſ uniuſ opculo remoto: atq; indidẽ
egeſta unguedine: diuq; palmuliſ ſuiſ adfricta: ab imiſ unguibuſ
ſeſe totam: aduſq; ſummoſ capilloſ perlinit. multumq; cũ lucerna
ſecreto collocuta: membra tremulo ſuccuſſu quatit. qſ leniter fluc/
tuantibuſ promicant molleſ plumule. creſcunt & forteſ pinnule.
duratur naſuſ incuruuſ. coguntur ungueſ adunci. fit bubo Pam/
phile. ſic edito ſtridore querulo: iam ſui periclitabunda. paulatim
terra reſultat. mox ĩ altum ſublimata. forinſecuſ totiſ aliſ euolat.
Et illa quidem magniſ ſuiſ artibuſ uolenſ reformatur. ¶ At ego
nullo decantatuſ carmine: preſentiſ tantũ facti ſtupore defixuſ:
quiduiſ aliud magiſ uidebar eſſe: q̃m Luciuſ. Sic exterminatuſ
animi: attonituſ in amẽtiam: uigilanſ ſomniabam. defrictiſ adeo
diu pupuliſ: an uigilarem: ſcire querebam. tandem deniq; reuerſuſ
ad ſenſum preſentium: arrepta manu Fotidiſ. & admota meiſ lu/
minibuſ. Patere oro te inq̃m dum dictat occaſio. magno & ſin/
gulariſ me affectioniſ tue fructu perfrui. et impartire nobiſ
unctulum indidem. per iſtaſ tuaſ papillaſ. mea mellitula. tuumq;
mancipium inremunerabile beneficio. ſic tibi perpetuo pignera.
ac iam perfice. ut mee Veneriſ cupido pigneratuſ aſſiſtam tibi.

Ain inquit uulpinariſ amaſio: meq; ſpõte aſiam cruribuſ meiſ
illidere compelliſ? Siginer meum ipſa lupuliſ conſeruo theſſaliſ.
hunc alitem factum ubi queram? Videbo quando. ¶ Aut mihi
ſceluſ iſtud depellãt celiteſ inq̃: ut ego q̃uiſ ipſiuſ aquile ſublimiſ
uolatibuſ toto celo peruiuſ: & ſupremi Iouiſ certuſ nuntiuſ uel
letuſ armiger: tamẽ nõ ad meum nidulum poſt illam pugnarum
dignitatem ſubinde deuolem? Adiuro perdulcem iſtum capilli

perdulcem iſtum capilli tui nodulum: quo meum uinxiſti ſpiritũ: me nullam aliam mee Fotidi malle. Tunc etiam iſtud meiſ co/ gitationibuſ occurrit: cum ſemel auem talem perunctuſ induero: domuſ omniſ procul me uitare debere. Quam pulchro enim q̃q̃m feſtino matrone perfruent̃ amatore buboĩe? q̃d ꝙ iſtaſ noctur/ naſ aueſ: cum penetrauerint larem quempiam ſollicite prebenſaſ: foribuſ uidemuſ adfigi: ut quod infauſtiſ uolatibuſ: fãilie minant̃ exitium: ſuiſ luãt cruciatibuſ? Sed quod ſiſcitari pene preterii: quo dicto facto ue rurſum exutiſ pinnuliſ illiſ: ad meum redibo Luciũ: ¶ Bono animo eſ: quod ad huiuſ rei curam pertinet: ait: nam mihi domina ſingula mõſtrauit. que poſſunt rurſuſ in facieſ hominum: taleſ figuraſ reformare. Nec iſtud factum puteſ ulla beniuolentia ſed ut ei redeunti medelã ſalubrẽ poſſem ſubſiſtere. ſpecta deniq; q̃paruuſ. q̃q; futilibuſ tanta reſ procuret̃. Herculiſ Anethi modicum cum lauri foliiſ immiſſum: rore fontano datur lauacrũ: & poculum. Hec identidem adſeueranſ: ſumma cum tre/ pidatõne inrepit cubiculum: & pyxidem depromit arcula: quam ego amplexuſ: ac deoſculatuſ priuſ: utq; mihi proſperiſ faueret uolatibuſ deprecatuſ: abiectiſ propere laciniiſ totiſ: auide manuſ immerſi. & haurito pluſculo uncto: corporiſ mei mẽbriſ perfricui. iamq; alterniſ conatibuſ: libratiſ brachiiſ: in auẽ ſimilem geſtiebã. nec ulle plumule: nec uſq̃ pinnule. ſed plane pili mei craſſantur in ſetaſ. & cutiſ tenella duratur in corium. & in extimiſ palmuliſ perdito numero: toti digiti cogunt̃ ĩ ſingulaſ ungulaſ. & de ſpine mee termino grandiſ cauda procedit. iam facieſ enormiſ. & oſ ꝓ/ lyxum. & nareſ hianteſ. & labie pendule. ſic & aureſ in modiciſ horripilãt auctibuſ. Nec ullum miſere formatõiſ uideo ſolatiũ: niſi quod mihi iam nequeunti tenere Fotidem: natura creſcebat. ac dum ſalutiſ inopia cuncta corporiſ mei conſideranſ: non auem me: ſed aſinum uideo. Querenſ de facto Fotidiſ: ſed iam humano geſtu ſimul: & uoce priuatuſ: q̃d ſolũ poteram poſtrema deiecta labia: humidiſ cum oculiſ: obliquum reſpicienſ: ad illam taciturſ expoſtulabam. Que ubi me primũ talem aſpexit: percuſſit faciẽ ſuam manibuſ infeſtiſ: & occiſa ſũ miſera clamabat. Me trepidatio ſimul & feſtinatio fefellit. & pyxidum ſimilitudo decepit. ſed bene ꝙ facilior reformatõniſ huiuſ: medela ſuppeditat. Nam roſiſ tñ demorſicatiſ exibiſ aſinum. ſtatimq; in meum Luciũ: poſtliminio redibiſ. Atq; utinã de more ueſperi paraſſem nobiſ corollaſ aliq̃ſ.

nec moram talem patereriſ:uel noctiſ uniuſ.ſed primo diluculo:
remedium feſtinabitur tibi. Sic illa merebat. Ego uero quanq̃
perfectuſ aſinuſ: & pro Lucio iumentum:ſenſum tamen retinebā
humanum. Diu deniq; ac multum mecum ipſe deliberaui. Ac ne/
quiſſimam facinoroſiſſimamq; feminā illam:ſpiſſiſ calcibuſ feriēſ
& mordicuſ adpetenſ:necare deberem. Sed ab incepto temerario:
melior me ſentētia reuocauit.ne morte mulctata Fotide:ſalu/
tareſ mihi ſuppetiaſ rurſuſ extinguerē. Deiecto itaq; & quaſſanti
capite:ac demuſſata temporali contumelia: duriſſimo caſui meo
ſeruiēſ:ad equum illum uectorem meum probiſſimum in ſtabulū
concedo.ubi alium etiam Miloniſ quondam hoſpitiſ mei aſinum
ſtabulantem inueni. Atq; ego rebar ſi quod ineſſet mutiſ aīalibuſ
tacitum ac naturale ſacramentum:agnitione ac miſeratione qua/
dam inductum equum illum meū: hoſpitium ac loca lauta mihi
prebiturum. Sed proh Iupiter hoſpitaliſ:& fidei ſecreta numīa:
preclaruſ ille uector meuſ:cum aſino capita conferunt:in meāq;
perniciem ilico conſentiunt:& uerenteſ ſcilicet cibariſ ſuiſ:uix me
preſepio uidere proximantem:deiectiſ auribuſ tam furenteſ:in/
feſtiſ calcibuſ inſequuntur. & abigor q̃m procul ab ordeo: quod
appoſuerā ueſperi:meiſ māibuſ illigatiſſimo famulo. Sic affectuſ
atq; in ſolitudinem relegatuſ:angulo conceſſeram ſtabuli. Dumq;
de inſolentia collegarum meorum mecum cogito: atq; in alterū
diē auxilio roſario: Luciuſ denuo futuruſ: equi pfidia uindictā
meditor:reſpicio pile medie:que ſtabuli trabeſ ſuſtinebat:In ipſo
uere meditullio Heppone dee ſimulacbrum reſidenſ edicule:qđ
accurate corolliſ roſeiſ equidē recentibuſ fuerat ornatum.Dēiq;
agnito ſalutari preſidio:pronuſ ſpei:quantum extenſiſ prioribuſ
pedibuſ adniti poterā:inſurgo ualide.& ceruice prolyxa nimiūq;
porrectiſ labiiſ.quanto maxime niſu poteram corollaſ appetebā.
Quod me peſſima ſcilicet ſorte conantem:ſeruuluſ meuſ:cui ſemp
eq cura fuerat mandata:repente conſpicienſ:indignatuſ exurgit.
& quouſq; tandem inquit cautberium patiemur iſtum: pauloan̄
cibariſ iumentorum: nunc etiam ſimulacbriſ deorum infeſtum?
quin iam ego iſtum ſacrilegum: debilem: claudumq; reddam. et
ſtatim telum aliquod queritanſ emere:faſcem lignorum poſitum
offendit: rimatuſq; frondoſum fuſtem:cunctiſ uaſtiorem: non
priuſ miſerum me tundere deſiit: q̃m ſonitu uehementi: et largo
ſtrepitu percuſſiſ ianuiſ:trepido etiam rumore uicinie cōclamātiſ

latroneſ: profugit territuſ. Nec mora cum impatefactiſ edibuſ:
globuſ latronum inuadit oĩa: & ſingula domuſ membra cingit
armata factio. Et auxiliiſ hincinde conuolantibuſ: obſiſtit diſ/
curſuſ hoſtiliſ. cũcti gladiiſ ac facibuſ inſtructi: noctẽ illuminãt.
coruſcat ĩ modũ ortuſ ſoliſ igniſ & mucro. Tũc horreũ quoddã
ſatiſ ualidiſ clauſtriſ obſeptũ obſeratũq;: qđ mediiſ edibuſ cõſtitu/
tum: gaziſ Miloniſ fuerat refertũ: ſecuribuſ ualidiſ aggreſſi: diſ/
findũt. quo paſſim recluſo totaſ opeſ uehũt. Raptimq; cõſtrictiſ
ſarcinis ſinguli ꝑtiunt. Sed geſtaminũ moduſ numerũ gerulorꝫ
excedit. Tũc opulẽtie nimie: nimio ad extremaſ incitaſ deducti:
noſ duoſ aſinoſ: & equũ meum: productoſ e ſtabulo: q̃tũ poſſunt
grauioribuſ ſarciniſ onerant. & domo iã uacua: minãteſ baculiſ
exigunt. unoq; de ſociiſ ad ſpeculandum: qui de facinoriſ inq̃ſitõe
nuntiaret relicto: noſ crebro tũdenteſ: ꝑ auia montiũ ducũt cõ/
citoſ. Iãq; rerũ tantarꝫ pondere. et mõtiſ ardui uertice: & ꝓlyxo
ſatiſ itinere. nihil a mortuo differebã. ſed mihi ſero q̃dem: ſerio tñ
ſubuenit ad auxilium ciuile decurrere: & interpoſito uenerabiliſ
principiſ noĩe: tot erũniſ me liberare. Cũ dẽiq; iã luce clariſſima:
uicum quẽpiam frequentẽ. & nundiniſ celebrẽ preteriremuſ: inter
ipſaſ turbulaſ grecorꝫ: gemino ſermone: nomen auguſtũ cæſariſ
inuocare temptaui. et o q̃dem tm̃ diſertum ac ualidũ clamitaui.
reliquũ aũt ceſariſ nomen enuntiare nõ potui. aſpernati latrõeſ
clamorẽ abſonũ meũ: cedenteſ hincinde miſerũ coriũ: nec cribriſ
iam idoneũ relinquũt. Sed tandẽ mihi inopinatã ſalutẽ Iupiter
ille tribuit. Nã cũ multaſ uillulaſ: & caſaſ ãplaſ p̃terimuſ hortulũ
quendã ꝓſpexi ſatiſ amenũ. In quo p̃ter ceteraſ grataſ herbulaſ:
roſe uirgĩeſ matutĩo rore florebãt. hiſ inhiãſ: & ſpe ſalutiſ alacer
ac letuſ ꝓpiuſ acceſſi: dũq; iã labiiſ undantibuſ affecto: cõſilium
me ſubit lõge ſalubriuſ: ne ſi rurſũ aſino remoto ꝓdirẽ in Luciũ:
euidenſ exitiũ inter manuſ latronũ offenderem: uel artiſ magice
ſuſpitõe: uel iudicii futuri criminatiõe. Tũc igit̃ a roſiſ: & q̃dem
neceſſario tẽperaui. & caſum p̃ſentẽ tolerãſ ĩ aſini faciẽ fena ro/
debamuſ.

DIem ferme circa mediũ: cũ iam flagrantia ſoliſ
caleret: in pago quodam: apud notoſ ac famili/
areſ latronibuſ ſeneſ diuertimuſ. Sic enim p̃moſ
adituſ: & ſermo prolyxuſ. & oſcula mutua q̃uiſ
aſino ſentire p̃ſtabãt. Nã & rebuſ eoſ q̃buſdam

dorſo meo depromptiſ munerabantur. Et ſecretiſ gannitibuſ: ꝙ
eſſent latrocinio parte: uidebantur indicare. Iamq; noſ om̄i ſar/
cina leuatoſ: i̅ pratum proximum paſſim libero paſtui tradidere.
nec me cū aſino uel equo meo compaſcuuſ cetuſ attinere potuit:
adhuc inſolitum alioquin prandere fenum. Sed plane pone ſta/
bulum ꝑſpectum hortulum: iam fame perdituſ: fidenter inuado:
& q̄muiſ crudiſ oleribuſ: affatim tamen uentrem ſagino. Deoſq;
comprecatuſ omniſ: cuncta proſpectabam loca: ſicubi forte con/
terminiſ in hortuliſ: candenſ reperirē roſariū. nam & ip̄a ſolitudo
iam mihi bonam fiduciā tribuebat. ſi deuiuſ & protectuſ abſcō/
dituſ: ſumpto remedio de iumenti q̄drupediſ incuruo gradu rurſū
erectuſ in hominem: inſpectante nullo reſurgerem. Ergo igitur
cum in iſto cogitationiſ ſalo fluctuarem: aliq̄nto longiuſ uideo
frondoſi nemoriſ conuallē umbroſam. cuiuſ inter uariaſ herbulaſ
& letiſſima uirecta: fulgentium roſarum mineuſ color renidebat.
Iamq; apud mea non uſq;quaq; ferina precordia ueneriſ & grati/
rum lucū illū arbitrabar. cuiuſ inter opaca ſecreta floriſ genialiſ
regiuſ nitor relucebat. Tūc inuocato hylaro atq; ꝓſpero euētu:
curſu me concito proprio: ut hercule ip̄e ſentirem. non aſinū me:
uerumetiam equū currulem nimia uelocitate refectū. ſed agiliſ
atq; preclaruſ ille conatuſ: fortune meæ ſeuitatem anteire: non
potuit. Iam enim loco proximuſ: nō illaſ roſaſ teneraſ & amenaſ:
madidaſ diuiniſ guttiſ roriſ & nectariſ: quaſ rubi feliceſ beate ſpine
generant. At ne conuallem quidem: uſq; iam. niſi tantū ripe flu/
uialiſ marginem. denſiſ arboribuſ ſeptā uideo. hee arboreſ i̅ lauri
faciem ꝓlyxe foliate pariunt. in modū floriſ inodori: porrectoſ
caliculoſ: modice punicantiſ. quoſ equidem fragrantiſ minime:
rureſtri uocabulo: uulguſ indoctum: roſaſ laureaſ appellant.
quarumq; cūcto pecori cibuſ letaliſ eſt. Talibuſ fatiſ implicituſ:
etiam ipſam ſalutem recuſanſ ſponte illud uenenū roſariū ſumere
geſtiebam. Sed dum contanter accedo decerpere: iuueniſ quidam
ut mihi uidebatur: hortulanuſ: cuiuſ omnia prorſuſ olera uaſta/
ueram: tāto damno cognito: cum grandi baculo furenſ decurrit.
abreptumq; me totum plagiſ obtūdit aduſq; uite ipſiuſ periculū:
niſi tandem ſapienter alioquin ipſe mihi tuliſſem auxilium. Nam
lumbiſ eleuatiſ in altum: pedum poſterioribuſ calcibuſ iactatiſ in
eum crebriter. iam mulctato grauiter: atq; iacente cōtra procliue
montiſ attigui fuga me liberaui. Sed ilico mulier quepiam: uxor

eiuſ ſcilicet ſimul eum ꝓſtratū: & ſemianimem ex edito deſpexit:
ululabili cum plangore ad eū ſtatim proſilit: ut ſui uidelicet miſe/
ſeratione mihi preſenſ crearet exitiū. Cuncti enī pagani fletibuſ
eiuſ exciti ſtatim conclamant caneſ: atq; ad me laniandum rabie
perciti ferrēt impetū: paſſim cohortantē. Tunc igitur ꝓculdubio
iam morti proximuſ cum uiderem caneſ mō magnoſ: & numero
multoſ: & urſiſ ac leonibuſ ad cōpugnandū idoneoſ in me cōuo/
catoſ exaſperari. ex renata capto conſilio: fugam deſino: ac me
retrorſuſ celeri gradu: rurſum ī ſtabulū quo deuerterā recipio. At
illi cāibuſ iā egre cohibitiſ: arreptū me loro q̃ualido: ad anſulam
quandam deſtinatum: rurſum cedendo cōfeciſſent profecto: niſi
dolore plagarum aluuſ artata: crudiſq; illiſ oleribuſ abundanſ: &
lubrico fluxu ſaucia: fimo fiſtulatim excuſſo: quoſdam extremi
liquoriſ aſpergi ne: alioſ putore nidoriſ fetidi a meiſ iam q̃ſſiſ ſca/
puliſ abegiſſem. Nec mora: cū iam ī meridiē prono iubare: rurſū
noſ: & precipue me longe grauiuſ onuſtum producūt illi latrōeſ
ſtabulo. Iāq; confecta bona parte itineriſ: & uie ſpatio defectuſ:
& ſarcine pondere depreſſuſ: ictibuſq; fuſtium fatigatuſ: atq; etiā
unguliſ extritiſ: iam clauduſ & titubanſ riuulū quendā ſerpentiſ
leniter aque prope inſiſtenſ: ſubtilem occaſionem feliciter nactuſ
cogitabā: totū memet flexiſ ſcite cruribuſ pronū abiicere. certuſ
atq; obſtinatuſ: nulliſ uerberibuſ ad ingrediendū exurgere. immo
etiam paratuſ: non fuſti tantum: ſed machera percuſſuſ occūbere.
rebar enim iam me prorſuſ exanimatum: ac debilē mereri cauſe
remiſſionē. Certe latrōeſ partim impatiētia more. partim ſtudio
feſtinate fuge: dorſi mei ſarcinam duobuſ ceteriſ iumentiſ diſtri/
buturoſ. meq; in altioriſ uindicte uicē: lupiſ & ulturibuſ predam
relicturoſ. Sed tam bellū cōſiliū meum preuertit ſorſ deterrima.
Nanq; ille aliuſ aſinuſ: diuinato: & ãncapto meo cogitatu: ſtatim
ſe mentita laſſitudine cum rebuſ totiſ offundit. Iacenſq; ī modū
mortui: non fuſtibuſ: nō ſtimuliſ: ac ne cauda quidem & auribuſ:
cruribuſq; undiq; uerſū eleuatiſ temptauit exurgere. quoad tādē
poſthume ſpei fatigati: ſecūq; collocuti: ne tam diu mortuo immo
uero lapideo aſino ſeruienteſ fugam morarentur: ſarcīniſ eiuſ mihi
equoq; diſtributiſ: diſtricto gladio poplīteſ eiuſ totaſ amputāt.
Ac paululū a uia retractum p altiſſimū precepſ in uallē ꝓximam
etiam nunc ſpirantem precipitant. tunc ego miſeri commilitoniſ
fortunam cogitanſ: ſtatui iam doliſ abiectiſ: & fraudibuſ: aſinum

me bone frugi dominuſ exbibere. Nã & ſecũ eoſ aĩmaduerterã
colloquenteſ: ꝙ in ꝓximo nobiſ eſſet babenda manſio. & totiuſ
uie finiſ qeta. eorumq; eſſet ſedeſ illa. & babitatio. clementi deniq;
tranſmiſſo cliuulo: peruenimuſ ad locũ deſtinatum. ubi rebuſ totiſ
exolutiſ: atq; intuſ conditiſ: iam pondere liberatuſ: laſſitudinem
uice lauacri: pulueriſ uolutatibuſ digerebam ¶ Reſ ac tempuſ
ip̃m locorũ: & ſpelũce illiuſ: quam latrõeſ inhabitabãt diſcripti/
onem exponere flagitant. Nã & meũ ſimul periclitabor ingeniũ:
& faxo uoſ quoq; an mente etiam: ſenſuq; fuerim aſinuſ ſedulo
ſentiatiſ. Monſ borriduſ: ſilueſtribuſq; frondibuſ umbroſuſ: & in
primiſ altuſ fuit. buiuſ per obliqua deuexa: qua ſaxiſ aſperrimiſ
& ob id inacceſſiſ cingit̃: cõualleſ lacunoſe caueq; nimiũ: ſpinetiſ
aggerate: & q̃q̃uerſuſ repoſite naturalẽ tutelam p̃benteſ ãbiebãt
de ſummo uertice. fõſ affluenſ bulliſ ingentibuſ ſcaturibat: quiq;
prona delapſuſ euomebat undaſ agenteaſ. Iamq; riuuliſ pluribuſ
diſperſuſ ac ualleſ illaſ amnibuſ ſtagnantibuſ irriganſ: in modum
ſtipati mariſ: uel ignaui fluminiſ cuncta cobibebat: inſurgit ſpe/
lunce: qua margineſ montane deſint. turriſ ardua: caule firma:
ſolitiſ cratibuſ: ouili ſtabulatione commoda: porrectiſ undiq; la/
teribuſ. ante foreſ exigui tramiteſ: uice ſtructi parietiſ attẽdunt̃.
ea tu bono certe meo periculo: latronum: dixeriſ atria. nec iuxta
quicq̃: q̃ parua caſula: cãnuliſ temere contecta: quo ſpeculatoreſ
e numero latronũ: ut poſtea comperi: ſorte ducti: noctibuſ ex/
cubabant. Ibi cum ſinguli direpſiſſent ſtipatiſ artubuſ: nobiſ ante
ipſaſ foreſ loro ualido deſtinatiſ: anum quandam: curuatã graui
ſenio: cui ſoli ſaluſ atq; tutela: tot numero iuuenum commiſſa ui/
debatur. ſic infeſti cõpellãt: etiam ne tu buſti cadauer extremũ:
& uite dedecuſ primum: & orci faſtidium ſolum: ſic nobiſ ocioſa
domi reſidenſ luſitabiſ. nec noſtriſ tam magniſ tamq; periculoſiſ
laboribuſ: ſolatium de tam ſera refectione tribuaſ: que diebuſ ac
noctibuſ: nil quicq̃ rei q̃ merum ſeuiẽti uentri tuo ſoleſ auiditer
ingurgitare. Tremenſ ad bec & ſtridenti uocula pauida ſic anuſ:
at uobiſ fortiſſimi fideliſſimiq; mei boſpitatoreſ iuueneſ affatim
cũcta ſuaui ſapore ꝑcocta pulmẽta: preſto ſunt. pãiſ numeroſuſ.
uinũ ꝓbe calcibuſ effricatiſ afflueter immiſſũ. & ex more calida
tumultuario lauacro ueſtro p̃ꝑata. In fĩe ſermõiſ buiuſ ſtatĩ ſeſe
deueſtiũt: nudatiq; & flãme largiſſime uapore recreati: calideq;
ꝑfuſi: & oleo ꝑuncti: mẽſaſ dapibuſ largiter inſtructaſ accũbũt.

¶ Commodum combuerant: et ecce q̃dem longe plureſ numero iuueneſ adueniũt alii: quoſ incõtãter adeque latrõeſ arbitrarere. Nam & ipſi predaſ aureorum argenteorumq; nummorum: ac uaſculoꝝ. ueſtiſq; ſerice: & intexte filiſ aureiſ: inuehebãt hii ſimili lauacro refoti: inter foroſſotioꝝ ſeſe reponũt. Tunc forte ducti miniſteriũ faciunt. Eſtur ac potatur incondite: pulmentiſ aceruatim: panibuſ aggeratim: poculiſ agminatim ingeſtiſ. clamore ludunt. ſtrepitu cantillant. conuiciiſ iocant̃. ac iã cetera ſemiferiſ laphithiſ: thelamibuſ: centauriſq; ſimilia. Tunc inter eoſ unuſ: qui robore ceteroſ antiſtabat? Noſ quidẽ ĩquit Miloniſ Hypatini domum fortiter expugnauimuſ. preter tantam fortune copiam: quã noſtra uirtute nacti ſumuſ: & ĩcolumi numero caſtra noſtra petiuimuſ. et ſiquid ad rem facit? octo pedibuſ: auctioreſ remeauimuſ. At uoſ q boetiaſ urbeſ appetiſtiſ: ipſo duce ueſtro fortiſſ̃o Lamatho diminuti. debilem numerum reduxiſtiſ. cuiuſ ſalutem merito ſarcinis iſtiſ quaſ aduexiſtiſ omnibuſ certe antetulerim. Sed illum quidem. utcũq; nimia uirtuſ ſua peremit: inter inclitoſ regeſ: ac duceſ prelioꝝ tanti uiri memoria celebrabitur. Enĩuero: uoſ bone frugi latroneſ ĩter furta parua: atq; ſeruilia? timidicule: ꝑ balneaſ: & anileſ cellulaſ reptanteſ? ſcrutariã facitiſ. Suſcipit unuſ ex illo poſteriore numero. Tu ne ſoluſ ignoraſ: lõge faciliores ad expugnãdũ domuſ eẽ maioreſ? qppe ꝙ licet numeroſa famila latiſ diuerſetur edibuſ. tamen quiſq; magiſ ſue ſaluti: q̃ dñi conſulat opibuſ. frugi autem & ſolitarii homineſ: fortunã paruã: uel certe ſatiſ amplam: diſſimulanter obtectã: protegũt acriuſ. & ſanguiniſ ſui periculo muniunt. Reſ ipſa deniq; fidẽ ſermoni meo dabit. Vix enĩ thebaſ heptapiloſ acceſſimuſ: qđ eſt huic diſcipline primariũ ſtudiũ. Sed dũ ſedulo fortunã inqrebamuſ popularẽ: nec noſ deniq; latuit chryſeroſ qdam nũmulariuſ copioſe pecunie dominuſ: qui metu offitiorum: ac munerum publicorum: magniſ artibuſ. magnam diſſimulabat opulentiam. Deniq; ſoluſ: ac ſolitariuſ: parua: ſed ſatiſ munita domũcula cõtẽtuſ: pannoſuſ alioqn ac ſordiduſ aureoſ folleſ incubabat. Ergo placuit ad hũc primũ ferremuſ aditum. ut cõcepta pugna manuſ unice: nullo negocio cunctiſ opibuſ ocioſe potiremur. Nec mora: cum noctiſ initio foribuſ eiuſ preſtolamur: q̃ſ neq; ſubleuare: neq; dimouere: ac nec perfringere quidem nobiſ uidebatur: ne ualuarum ſonuſ cunctã uiciniã noſtro ſuſcitaret exitio. Tũc itaq; ſublimiſ ille uexillariuſ

noſter Lamathuſ: ſpectata uirtutiſ ſue fiducia: q̃ clauiſ imittẽde
foramen patebat: ſenſim imiſſa manu: clauſtrũ euellere geſtiebat:
Sed dudum ſcilicet oĩm bipedum nequiſſimuſ chryſeroſ uigilanſ
& ſingula rerum ſentienſ: lenem gradum: & obnixum ſilentium
toleranſ: paulatim adrepit. grandiq̃ clauo manum ducis noſtri:
repẽte: niſu fortiſſimo: ad hoſtii tabulã offigit: & exitiabili nexu
patibulum relinquenſ: gurguſtioli ſui tectum aſcendit. atq; inde
cõtentiſſima uoce clamitanſ: rogãſq; uicinoſ: & unũquenq; ꝓprio
noĩe cienſ: & ſalutiſ cõmuniſ admonẽſ diffamat. incẽdio repẽtino
domum ſuam poſſideri. Sic unuſquiſq; proximi periculi cõfinio
territuſ: ſuppetiatum decurre anxii. Tũc noſ in ancipiti periculo
cõſtituti: uel opprimẽdi noſtri: uel deſerẽdi ſocii mediũ e re nata
ualidũ: eo uolẽte: cõmiſimuſ. Ante ſignani noſtri partẽ: q̃ manuſ
humeꝝ ſubit: ictu ꝑ articulũ mediũ temerato: prorſuſ abſcidimuſ.
atq; ibi brachio relicto: multiſ laciniiſ offulto uulnere: ne ſtille
ſãguiniſ ueſtigiũ proderent: ceterũ lamathũ: raptim reportamuſ.
ac dũ trepidi religiõiſ urguemur graui tumultu: & inſtãtiſ ꝑiculi
metu terremur ad fugã: nec uel ſeq̃ prope: uel remanere tuto põt:
uir ſublimiſ aĩmi: uirtutiſq; p̃cipuuſ? multiſ noſ affatibuſ: multiſq;
p̃cibuſ querenſ: adhortat̃ ꝑ dexterã martiſ: per fidẽ ſacramenti:
bonũ cõmilitonẽ cruciatu ſimul & captiuitate liberaremuſ. Cur. n.
manu: que rape & iugulare ſola poſſet: fortẽ latronẽ ſupuiuere?
ſat ſe beatũ: qui manu ſocia uolenſ occuberet. Cũq; nulli noſtrum
ſpontale parricidiũ ſuadenſ: ꝑſuadere poſſet? manu reliq̃ ſumptũ
gladiũ ſuũ: diuq; deoſculatuſ: per mediũ pectuſ: ictu fortiſſimo
tranſadiit. Tũc noſ magnanimi duciſ uigore uenerato: corpuſ re/
liquũ ueſte linea diligẽter cõuolutũ? mari celandũ cõmiſimuſ. et
nũc iacet noſter Lamathuſ elemẽto toto ſepultuſ. Et ille quidem
dignũ uirtutibuſ ſuiſ uite terminum poſuit. ¶ Eniuero Alcimuſ
ſollertibuſ ceptiſ: tñ ſeuũ fortune nutũ nõ potuit adducere? q cũ
dormientiſ anuſ ꝑfracto tuguriolo cõcendiſſet cubiculũ ſupiuſ:
iamq; protinuſ obliſiſ faucibuſ interſtinguere eã debuiſſet priuſ
maluit rerum ſingula per latiorẽ feneſtrã forinſecuſ nobiſ ſtiliſ
rapiẽda diſpgere. Cũq; iã cũcta rerũ gnauiter emolituſ: nec toro
q̃dem annicule q̃eſcẽtiſ parcere uellet. eaq; lectulo ſuo deuoluta:
ueſtẽ ſtragulã ſubductã ſcilicet iactare ſimiliter deſtinaret. geni/
buſ eiuſ ꝓfuſa ſic neq̃ſſĩa illa dep̃cat̃ ¶ Quod oro fili pauptinaſ
pãnoſaſq; reſculaſ miſerrime anuſ donaſ uicinis. diuitibuſ? quorũ

hec feneſtra domũ proſpicit? quo ſermone: callido deceptuſ aſtu. et uera: que dicta ſũt credenſ Alcimuſ: uerenſ ſcilicet: ne et ea: que priuſ miſerat: queq; poſtea miſſuruſ foret: niſi ſociiſ ſuiſ: ſed ī alienoſ lareſ: iā certuſ erroriſ abiiceret: ſuſpēdit ſe feneſtra: ſagaciter perſpecturuſ oīa: pſertim domuſ attigue: quā dixerat illa fortunaſ arbitraturuſ. qđ eũ ſtrenue qdē: & ſatiſ improuide conantē: ſenile illud facinuſ: q̄q̄ inualido: repētino tñ: & īopinato pulſu nutantē: ac pendulum: & in proſpectu alioqn attonitũ: pcepſ inegit: q pter altitudinem nimiā ſuper quendā etiā uaſtiſſimũ lapidem prope iacentem decidenſ: perfracta: diffuſaq; crate coſtaꝝ: riuoſ ſāguiniſ uomenſ: primituſ narratiſ nobiſ que geſta ſunt: nō diu cruciatuſ: uitam euaſit. quem prioriſ exemplo ſepulture traditum bonum ſecutorē Lamacho dedimuſ. Tunc orbitatiſ duplici plaga petiti: Iāq; thebaniſ conatibuſ abnuenteſ plateaſ: proximā cōſcēdimuſ ciuitatem. ibi fama celebrem quendam noīe Democharē munuſ edituꝝ gladiatoriũ deprehendimuſ. Nā & genere primariuſ uir: & opibuſ pluribuſ: & liberalitate pcipuuſ: digno forme ſue ſplēdore: publicaſ uoluptateſ inſtruebat. Quiſ tantuſ ingenii: quiſ facundie: qui ſingulaſ ſpecieſ apparatuſ multi iugi uerbiſ idoneiſ poſſit explicare? gladiatoreſ iſti famoſe manuſ: uenatoreſ illi pbate pernicitatiſ: alibi noxia: pdita ſecuritate ſuiſ epuliſ beſtiarũ ſaginaſ inſtruenteſ: confixiliſ machine ſublice. turreſ tabularum nexibuſ īſtar circũforanee domuſ. floride picture. decora future uenationiſ receptacula. qui preterea numeruſ? que facieſ ferarũ? Nā pcipuo ſtudio forenſi ſetiā aduexerat generoſa illa dānatoꝝ capitũ funera. ſed pre cetera ſpecioſi muneriſ ſuppellectilē: totiſ utcunq; patrimonii uiribuſ immaniſ urſe comparabat numerum copioſum. Nam pter domeſticiſ uenationibuſ captaſ? pter largiſ emptionibuſ partaſ? amicorum etiā donationibuſ uariiſ certatim oblataſ: tutela ſũptuoſa ſollicite nutriebant. Nec ille tam claruſ: tamq; ſplendiduſ publice uoluptatiſ apparatuſ: inuidie noxioſ effugit oculoſ. Nam diutina captiuitate fatigate: ſimul & eſtiua flagrantia macerate: pigra etiā ſeſſiōe languide: repentina correpte peſtilentia: pene ad nullũ rediuē numerũ. paſſim p plateaſ plurimaſ cerneređ iacere ſemiuiuoꝝ corporum ferina naufragia. Tũc uulguſ ignobile: quoſ inculta pauperieſ: ſine delectu ciboꝝ: tenuato uentri cogit ſordentia ſupplementa: & dapeſ gratuitaſ cōqrere? paſſī iacēteſ epulaſ accurrere. Tũc nacti ſubtile cōſiliũ:

ego & iſte babuluſ tale cõmiſcimur. urſã: que ceteriſ ſarcina corpiſ preualebat: quaſi cibo parãdã: portamuſ ad noſtrũ receptaculũ. eiuſq; probe nudatum carnibuſ coriũ: ſeruatiſ ſollerter unguibuſ: ipo etiã beſtie capite: aduſq; cõfiniũ ceruiciſ: ſolido relicto: tergũ omne raſura ſtudioſa tenuamuſ. & minuto cinere perſperſum: ſoli ſiccandũ tradimuſ. Ac dum celeſtiſ uaporiſ flammiſ examurgat: noſ interdum pulpiſ eiuſ ualenter ſaginanteſ: ſic inſtanti milicie diſponimuſ ſacramentũ? ut unuſ e numero noſtro: nõ q corporiſ adeo: ſed aĩmi robore ceteriſ ãtiſtaret: atque iſ ĩprimiſ uolũtariuſ: pelle illa cõtectuſ: urſe ſubiret effigiẽ: domũq; Demochariſ illatuſ: peropportuna nochiſ ſilentia nobiſ ianue facileſ pſtaret adituſ. Nec paucoſ fortiſſimi collegii ſollerſ ſpecieſ ad munuſ obeundũ arrexerat. quorũ pre ceteriſ thraſileon factioniſ optiõe dilectuſ: ancipitiſ machine ſubit aleã. Iãq; habili corio: & mollicie tracta/bili: uultu ſereno ſeſe recõdit. Tunc tenui acumĩe ſũmaſ oraſ eiuſ adequimuſ. & iũcture rimã licet gracilẽ: ſete circũfluẽtiſ dẽſitate ſepimuſ. ad ipſũ cõfiniũ gule: q̃ ceruix fuerat exacta: thraſileõiſ caput ſubire cogimuſ: puiſq; reſpiratui: circa nareſ & oculoſ: datiſ foraminibuſ. fortiſſimũ ſociũ noſtrũ: prorſuſ beſtiam factũ ĩmit/timuſ cauee: modico predeſtinate precio: quam conſtanti uigore feſtinuſ inrepſit ipſe. ad hunc modũ prioribuſ ĩchoatiſ: ſic reliqua fallacie peregimuſ. Sciſcitati nomẽ cuiuſdam nicanoriſ: q genere thracio ꝓdituſ: iuſ amicicie ſummũ cum illo demochare colebat: litteraſ affigimuſ: ut uenationiſ ſue ꝑmiciaſ: bonuſ amicuſ uideret̃ ornando muneri dedicaſſe. Iamq; ꝓuecta ueſpera: abuſi pſidio tenebraꝝ: thraſileoniſ caueã. demochari cũ litteriſ illiſ adulterinis offerimuſ. Qui de miratuſ beſtie magnitudinẽ: ſuiq; cõtubernaliſ opportuna liberalitate letatuſ: iubet nobiſ ꝓtinuſ gaudii ſui ge/ruliſ: decẽ aureoſ: ut ipſe habebat: e ſuiſ loculiſ adnumerari. Tũc ut nouitaſ conſueuit ad repentinaſ uiſioneſ animoſ hoĩm pellere: multi numero miranbundi beſtiã cõfluebãt. quoꝝ ſatiſ callẽter curioſoſ aſpectuſ thraſileon noſter: impetu minaci: frequenter in/hibebat: conſonaq; ciuiũ uoce ſatiſ felix: ac beatuſ demochareſ ille ſepe celebratuſ: q̃ poſt tantam cladẽ ferarum nouo prouẽtu: quoquo modo fortune reſiſteret: iubet noualibuſ ſuiſ confeſtim beſtiã ire. iubet ſumma cũ diligentia reportari. ſed ſuſcipienſ ego: caueaſ inq̃ dñe flagrantia ſoliſ: & itineriſ ſpatio fatigatam cetui multarũ: & ut audio nõ recte ualentiũ: committere ferarũ. quin

potiuſ domuſ tue patulū: ac perflatilē locū: immo & lacu aliquo
cōterminū refrigerātē q; proſpiciſ. An ignoraſ hic genuſ beſtie?
lucoſ cōſitoſ: & ſpecuſ roridoſ. & colleſ frigidoſ. & fonteſ amenoſ
ſemper incubare? Talibuſ monitiſ democharеſ pterritus: nume/
rū q; perditoꝝ ſecū recēſenſ: nō difficulter ad ſenſuſ: ut ex arbitrio
noſtro caueā locaremuſ: facile pmiſit. Sed & noſ inq̄ pati ſumuſ
hic ibidem pro cauea iſta excubare nocteſ: ut eſtuſ: & uexatōiſ
incōmodo beſtie fatigate: & cibū tempeſtiuū: & potum ſolitum
accuratiuſ offeramuſ. Nihil indigemuſ labore iſto ueſtro: rn̄dit
ille. Iā pene tota familia: per diutinā conſuetudinem: nutriendiſ
urſiſ exercitata ē. Poſt hic uale facto diſceſſimuſ: & portā ciui/
tatiſ egreſſi: monumentū qddā conſpicamur: pcul a uia: remoto
& abdito loco poſitum. ibi capuloſ: carie: & uetuſtate ſemitectoſ:
qſ īhabitabāt puluerei & iā cineroſi mortui paſſim: ad future pde
receptacula reſeramuſ. & ex diſciplina ſecte? ſeruato noctiſ illu/
mino tpe: q̄ ſomnuſ obuiuſ: īpetu pmo: corda mortaliū ualidiuſ
inuadit: ac pmit: cohortē noſtrā: gladiiſ armatā: ante ipſaſ foreſ
democbariſ: uelut expilationiſ uadimonium: ſiſtimuſ. Nec ſeciuſ
thraſileon examuſſim: capto noctiſ latrocinali momēto: prepit
cauea. ſtatim q; cuſtodeſ: q prope ſopiti quieſcebant: mox ad unū
omneſ: etiam ianitorem ipſum: gladio conficit. claui q; ſubtracta:
foreſ ianue repandit: nobiſ q; prompte conuolantibuſ: & domuſ
alueo receptiſ? demonſtrat horreū: ubi ueſpera ſagaciter argentū
copioſum recondi uideat: quo ptinuſ perfracto: conferte manuſ
uiolentia: iubeo ſinguloſ cōmilitonū aſportare quantum quiſ q;
poterat auri: uel argēti: & in illiſ edibuſ fideliſſimorū mortuorū
occultare ppere. rurſū concito gradu recurrenteſ ſarcinaſ iterare
quod enī ex uſu foret oīm me ſolum reſiſtētē pro domuſ limīe:
cūcta rerū exploraturū ſollicite dum redirent. Nā & facieſ urſe:
mediuſ edibuſ diſcurrentiſ: ad proterrendoſ: ſiqui de familia forte
uigilaſſent: uidebat opportuna. Quiſ enī q̄uiſ fortiſ: & intrepiduſ:
īmani forma tāte beſtie: noctu preſertim: uiſitata nō ſe ad fugā
ſtatim concitaret? Non obdito celle peſſulo pauenſ: & trepiduſ
ſeſe cohiberet? His oībuſ ſalubri cōſilio recte diſpoſitiſ: occurrit
ſeuuſ euētuſ. Nam q; dū reduceſ ſocioſ noſtroſ ſuſpēſuſ opperior:
qdam ſeruuluſ: ſtrepituſ ſcilicet diuinituſ īqetuſ: proſerpit leniter:
uiſa q; beſtia: que libere diſcurrenſ: totiſ edibuſ cōmeabat: pmenſ
obnixum ſilentiū: ueſtigiū ſuū replicat. & utcū q; cunctiſ: ī domo

uiſa pronũciat. Nec mora cũ numeroſe familie frequẽtia domuſ tota completur tediſ lucerniſ: cereiſ: ſepaceiſ nocturni luminiſ in/ſtrumentiſ. Clareſcunt tenebre. nec inermiſ quiſquã de tãta copia proceſſit. ſed ſinguli fuſtibuſ: lãceiſ: diſtrictiſ deniq; gladiiſ? armati muniũt adituſ. nec ſecuſ caneſ etiã uenaticoſ: auritoſ illoſ: & horri/comeſ: ad cõprimendã beſtiã cohortant̃. Tũc ego ſenſim gliſcẽte adhuc illo tumultu retrogradi fuga domo faceſſo. ſed plane thra/ſileonẽ mire canibuſ repugnãtem: latenſ pone ianuã ipẽ ꝑſpicio. q̃q̃ enĩ uite metaſ ultimaſ obiret: nõ tamẽ ſui: noſtriq; uel p̃ſtine uirtutiſ oblituſ: iã faucibuſ ipſiſ hiantiſ cerberi reluctabat. ſcenã deniq; quã ſponte ſumpſerat: cum aĩa retinenſ: nũc fugienſ: nunc reſiſtẽſ: uariſ corporiſ ſui ſceniſ: ac motibuſ: tandẽ domo ꝓlapſuſ eſt. Nec tamen q̃uiſ publica potituſ libertate: ſalutẽ fuga querere potuit. Quippe cuncti caneſ de proximo angi portu ſatiſ feri: ſatiſq; copioſi: uenaticiſ illiſ: q cõmodũ domo ſimiliter inſequẽteſ proceſſerãt? ſeſe cõmiſcẽt agminatim. miſerũ funeſtũq; ſpectatũ aſpexi. Thraſileonem noſtrũ catervis canũ ſeuiẽtiũ cinctũ: atq; obſeſſũ: multiſq; numero morſibuſ laniatum. Deniq; tãti doloriſ impatienſ: populi circũfluẽtiſ turbuliſ ĩmiſceor. et in quo ſolo po/teram celatũ auxiliũ bono ferre cõmilitoni? ſic ĩdaginiſ prĩcipeſ dehortabar. O grande inq̃: & extremũ flagitiũ: magnam & uere precioſam ꝑdimuſ beſtiam. Nec tñ noſtri ſermoniſ arteſ: ĩfeliciſſĩo profuere iuueni. Quippe quidã procurrenſ e domo: proceruſ: & ualiduſ? incõtanter lanceã mediſ iniecit urſe precordiiſ. nec ſecuſ aliuſ. & ecce plurimi iam timore diſcuſſo: certatim gladioſ: et iam deproximo congerũt. Eniuero thraſileon egregiũ decuſ noſtre factioniſ: tandem immortalitate digno illo ſpiritu expugnato: magiſ q̃ patiẽtia neq; clamore? Ac nec ululatu qdẽ: fidẽ ſacramẽti ꝓdidit. ſed iã morſibuſ laceratuſ. ferroq; laniatuſ obnixo mugitu: & ferino fremitu: preſentẽ caſũ generoſo uigore toleranſ? gloriã ſibi reſeruauit. uitã fato reddidit. Tanto tñ terrore: tantaq; for/midĩe cetũ illũ turbauerat: ut uſq; diluculũ: immo & ĩmultũ diẽ: nemo qſq̃m fuerit auſuſ. q̃uiſ iacentẽ beſtiã: uel digito cõtingere: niſi tãdẽ pigre ac timide qdã laniuſ: paulo fidẽtior: utero beſtie reſecto: urſe magnificũ deſpoliauit latronẽ. Sic etiã thraſileon nobiſ perimit̃: ſed a gloria nõ periuit. Confeſtim itaq; cõſtrictiſ ſarcinis illiſ: q̃ſ nobiſ ſeruauerãt fideleſ illi mortui: platee termĩoſ cito gradu deſerẽteſ: iſtud apud noſtroſ aĩoſ idẽtidẽ reputabamuſ:

merito nullā fidem inuita repperiri. ꝙ ad maniſ iam: & mortuoſ
odio perfidie noſtre demigrarit. Sic onere uecture: ſimul & aſpe
uie toti fatigati: tribuſ comitum deſideratiſ: iſtaſ quaſ uidetiſ: p̄daſ
aduximuſ. ¶ Poſt iſtū ſermoniſ terminū poculiſ aureiſ mēorie
defūctoꝝ cōmilitonū: uino mero libant. de hinc canticiſ ꝗbuſdā
marti deo: blanditi: paululū conquieſcunt. Etenī nobiſ anuſ illa
recenſ ordeum affatim: & ſine ulla menſura largita eſt. ut equuſ
ꝗdem meuſ: tanta copia. et quidē ſoluſ potituſ: ſaliareſ ſe cenaſſe
cenaſ crederet. Ego uero q̄q̄ aliaſ ordeum tunſū minutatim: et
diutina cogitatiōe uirulentū: ſemper eſerim: rimatuſ angulū: quo
paniſ reliquie totiuſ multitudiniſ congeſte fuerāt: fauceſ diutina
fame ſauciaſ: & araneanteſ uehementer exerceo. Et ecce nocte
promota: latroneſ expergiti caſtra cōmouent. Inſtructiq; uarie:
partim gladiiſ armati in lemureſ reformāt. cōcito ſe gradu pro/
ripiunt. Nec me tamen inſtanter ac fortiter manducantem: uel
ſomnuſ īminenſ īpedire potuit. Et q̄q̄ priuſ cū eſſem luciuſ: unico
uel ſecūdo pane cōtentuſ: menſa decederem: tūc uentri tā ꝓfundo
ſeruiēſ: iā ferme tertiū qualū rumigabā. huic me operi attonitū
clara lux oppreſſit. Tandem deniq; aſinali uerecundia ductuſ:
egerrime tamen digredienſ riuulo proxīo ſitim leuio. Nec mora
cū latroneſ ultro anxii atq; ſolliciti remeāt. nullā ꝗdem prorſuſ
ſarcinam: uel omnino licet uilē laciniā ferenteſ: ſed tantū gladiiſ:
totiſ manibuſ: īmo factiōiſ ſue cunctiſ uiribuſ: unicam uirginem
filo liberalem? et ut matronatuſ eiuſ indicabat: ſūmatē regioniſ:
puellā: meherculeſ & aſino tali cōcupiſcendā: merentē: et crineſ cū
ueſte ſua lacerantē: aduehebant: eā ſimul intra ſpeluncā: uerbaq;
que dolebat minora facienteſ: ſic alloquūt̄. Tu quidem ſalutiſ &
pudicicie ſecura: breuē patientiā noſtro compēdio tribue. Quoſ
ad iſtam ſectam paupertatiſ neceſſitaſ adegit. Parenteſ autē tui
de tanto ſuarum diuitiaꝝ cumulo: q̄q̄ ſatiſ cupidi tamē ſine mora
parabūt ſcilicet idoneā ſui ſāguiniſ redēptionē. hiſ & hiſ ſimilibuſ
blatteratiſ: nec ꝗcq̄ dolor ſedat̄ puelle. quidni que īter genua ſua
depoſito capite ſine mō flebat. At illi intro uocate anui p̄cipiūt:
aſſidenſ eā blando: quantū poſſet: ſolaret̄ alloꝗo. Seq; ad ſecte
ſueta confere. Nec tamen puella quiuit ulliſ anicule ſermonibuſ:
ab inceptiſ fletibuſ auocari. Sed altiuſ eiulanſ ſeſe: et aſſiduiſ ſin/
gultibuſ ilia quatienſ mihi etiā lachrymaſ excuſſit. At ſic. An
ego inꝗt miſera tali domo: tanta familia: tam cariſ uernuliſ: tam

ſanctiſ parentibuſ deſolata: & infeliciſ rapine preda: & mancipiũ
effecta: inq; iſto ſaxeo carcere ſeruiliter clauſa. & oĩbuſ delitiiſ:
qſ innata atq; ĩnutrita ſim: ꝑuata: ſub incerta ſalutiſ & carnificine
laniena: inter tot ac taleſ latrõeſ & horrendũ gladiatoꝝ populũ.
uel fletũ deſinere: uel oĩno uiuere potero. Lamẽtata ſic & aĩmi
dolore & fauciũ tendore & corpiſ laſſitudĩe iã fatigata? marcẽteſ
oculoſ dimiſit ad ſoporẽ: iam cõmodũ conquierat: nec diu: cum
repẽte lymphatico ritu ſõno recuſſa: lõgeq; uehemẽtiuſ afflictare
ſeſe. & pectuſ etiã palmiſ infeſtiſ tundere: & faciem illã luculentã
uerberare ĩcepit. et anicule q̃q̃ inſtãtiſſĩe cauſaſ noui et ĩſtaurati
meroriſ reqrẽti? Sic adſuſpiranſ altiuſ infit. ¶ Hem nunc certe:
nunc maxĩe funditus perii? nũc ſpei ſalutifere renũtiaui laqueuſ:
aut gladiuſ: aut certe precipitiũ procul dubio capeſſendum eſt.
Ad hic anuſ iratior: dicere eam ſeuiore iam uultu iubebat: qd
malũ fleret. uel qd repẽte poſtliminio preſſe quietiſ lamẽtatiõeſ
licentioſaſ refricaret. Nimirũ inqt: tanto cõpedio tue redẽptiõiſ
defraudare iuueneſ meoſ deſtinaſ? ꝙ ſi pergiſ ulteriuſ: iam faxo
lacbrymiſ iſtiſ: quaſ paruipẽdere latroneſ cõſuere: inſuper habitiſ:
uiua exurere. ¶ Tali puella ſermone deterrita: manuq; eiuſ ex/
oſculata: parce inquit mi parenſ: & duriſſimo caſui meo: pietatiſ
humane memor: ſubſiſte paululũ. Nec enĩ ut reor euo longiore.
mature tibi ĩ iſta ſãcta canicie miſeratio prorſuſ exaruit. Specta
demq; ſcenã mee calamitatiſ. Specioſuſ adoleſcenſ ĩter ſuoſ prin/
cipaleſ quem filium publicum omniſ ſibi ciuitaſ cooptauit: meuſ
alioquin conſobrinuſ tantulo triennio maior ĩ etate: qui mecum
ꝑmiſ ab ãniſ nutrituſ & adultuſ. ĩdiuiduo cõtubernio domuſcule
immo uero cubiculi toriq;: ſancte caritatiſ affectiõe mutuo mihi
pigroratuſ: uotiſq; nuptialibuſ pacto iugali ꝑdem deſtinatuſ cõ/
ſenſu parentũ? tabuliſ etiã merituſ nũcupatuſ ad nuptiaſ: offitio
frequenti cognatorũ & affiniũ ſtipatuſ: tẽpliſ & edibuſ publiciſ
uictimaſ ĩmolabat. domuſ tota lauriſ obſita. tediſ lucida conſtre/
pebat hymeneum: tunc me gremio ſuo mater infelix toleranſ:
mũdo nuptiali decenter ornabat. mellitiſq; ſauiiſ crebriter ĩgeſtiſ
iã ſpe futura liberoꝝ uotiſ anxiuſ ꝓpagabat? cũ inruptiõiſ ſub/
ite gladiatorum impetuſ ad belli faciem ſeuienſ? nudiſ & incertiſ
mucrõibuſ coruſcãſ: nõ cedi: nõ rapine manuſ afferũt. Sed denſo:
conglobatoq; cuneo: cubiculũ noſtrũ: inuadũt protinuſ. nec ullo
de familiaribuſ noſtriſ repugnãte: ac ne tantillũ qdẽ reſiſtente:

miſeram exanimẽ: ſeuo pauore: trepido de medio matris gremio
rapuere. ſic iſtar attidiſ. uel ꝓteſilai: deſpecte diſturbateq; nuptie.
Sed ecce ſeuiſſimũ oĩm: nũc etiã redintegratᷓ: ĩmo uero cumulatᷓ
infortuniũ meũ. Nã uiſa ſũ mihi de domo: de thalamo: de cubi/
culo: de toro deniq; ipſo uiolenter extracta: ꝑ ſolitudineſ auiaſ
infortunatiſſimi mariti nomen inuocare. eumq; ut primum meiſ
amplexibuſ uiduatuſ ẽ: adhuc unguẽtiſ madidũ: coroniſ floridũ:
conſeq̃ ueſtigio me pedibuſ fugientẽ alieniſ. utq; clamore percito
formoſe raptum uxoriſ conquerenſ: populi teſtatᷓ auxiliũ: qdã
de latronibuſ importune perſecutioniſ indignatione permotuſ:
ſaxo grandi propedibuſ abrepto: miſellũ iuuenẽ maritum meũ
percuſſũ interemit. taliſ aſpectuſ atrocitate pterrita. ſõno funeſto
pauẽſ: excuſſa ſũ. ¶ Tũc fletibuſ eiuſ adſuſpiranſ anuſ: ſic ĩcipit.
Bono aĩo eſto mihercules: nec uaniſ ſomnioꝝ figmentiſ terreare.
Nã preter ꝙ diurne q̃etiſ imagineſ falſe perhibentur: tum etiam
nocturne uiſioneſ: contrarioſ euentuſ nonnũq̃ ꝓnuntiãt. Deniq;
flere: & uapulare: & nõnũq̃ iugulari: lucrũ: ſũ: proſperũq; ꝓuentũ
nuntiant. circa ridere: & mellituſ dulcioli: uentrem ſaginare: uel
in uoluptatem ueneriã conuenire: triſticie animi: lãguori corpiſ:
damniq; ceteriſ. uel axatũ iri predicant. Sed ego te narratiõibuſ
lepidiſ: anilibuſq; fabuliſ. protinuſ euocabo. & incipit. Erant
in quadam ciuitate rex et regina. hi treſ numero filiaſ: forma
conſpicuaſ habuere. ſed maioreſ quidẽ natu q̃uiſ gratiſſima ſpecie
idonee: tamẽ celebrari poſſe laudibuſ hũaniſ credebantᷓ. At uero
puelle iunioriſ. tã precipua tã preclara pulchritudo: nec exprimi
ac ne ſufficienter qdẽ laudari ſermoniſ humani penuria: poterat.
Multi dẽiq; ciuiũ & aduene copioſi: quoſ eximii ſpectaculi rumor
ſtudioſa celebritate cõgregabat: inacceſſe formoſitatiſ admiratõe
ſtupidi: & admouenteſ oribuſ ſuiſ dexteram: ꝓ ore digito inerectũ
pollicẽ reſidente: ut ipſam prorſuſ deã uenerem religioſiſ adora/
tionibuſ uenerabantᷓ. Iamq; ꝓximaſ ciuitateſ: & attiguaſ regiõeſ.
fama peruaſerat deã: quã cerulũ profundũ pelagi peperit. & roſ
ſpumantiũ fluctuũ educauit: iã numiniſ ſui paſſim tributa uenia:
in mediiſ cõuerſari populi cetibuſ. uel certe rurſum nouo celeſtiũ
ſtellarum germine. non maria: ſed terraſ. uenerem aliam: uirginali
flore preditã pullulaſſe. ſic immenſum procedit in dieſ opinio: ſic
inſulaſ iã proximaſ & terre pluſculũ: prouintiaſq; plurimaſ fama
porrecta peruagatᷓ. Iam multi mortalium longiſ itineribuſ: atq;

altiſſimiſ mariſ meatibuſ: ad ſeculi ſpecimē glorioſū confluebant?
paphon nemo: Gnydon nemo. At ne ipſa quidem cithera: ad cō/
ſpectum dee ueneriſ nauigabant. Sacra dee proferuntur. templa
deformāt̄. puluinaria ꝑferūt̄ ceremonie neglegunt̄. incoronata
ſimulacra: & are uidue frigido cinere fedate. puelle ſupplicat̄ et
inhumaniſ uultibuſ: dee tante numina placantur. & in matutino
ꝓgreſſu uirginiſ? uictimiſ et epuliſ ueneriſ abſētiſ nomē ꝓpitiat̄.
Iamq; per plateaſ commeantē populi frequēter floribuſ certiſ: &
ſolutiſ adprecant̄. Hic honorū celeſtiū ad puelle mortaliſ cultū
immodica trāſlatio: uere ueneriſ uehementer incendit animoſ. et
impatienſ indignationiſ: capite quaſſanti fremenſ altiuſ: ſic ſecum
diſſerit. En rerum natura priſca parenſ. En elementorum origo
initialiſ: en orbiſ totiuſ alma uenuſ: que cū mortali puella ꝑtiario
maieſtatiſ honore tractor. & nomen meū celo conditum terreniſ
ſordibuſ prophanat̄. Nimirū cōmuni numiniſ piamento. uicarie
uenerationiſ incertū ſuſtinebo. & imaginē meā circūferet puella
moritura. fruſtra me paſtor ille: cuiuſ iuſticiam fidemq; magnuſ
cōprobauit iupiter: ob eximiā ſpeciē tantiſ pretulit deabuſ? Sed
non adeo gaudenſ iſta: quecunq; eſt? meoſ honoreſ uſurpauit. Iā
faxo huiuſ etiā ipſiuſ illicite formoſitatiſ peniteat. & uocat con/
feſtim puerū ſuū pinnatum illū. & ſatiſ temerariū: qui maliſ ſuiſ
moribuſ: contēpta diſciplīa publica: flammiſ & ſagittiſ arͫatuſ per
alienaſ domoſ nocte diſcurrenſ: & oīm matrimonia corrumpenſ
impune committit tāta flagitia. et nihil prorſuſ boni facit. Hūc
q̄q̄ genuina licentia procacē: uerbiſ quoq; inſup ſtimulat. ꝑ ducit
ad illā ciuitatem. et Pſychen: hoc enī nomīe puella nūcupabat̄
coram oſtendit. & tota illa perlata: de formoſitatiſ emulatione
fabula: gemenſ: ac fremenſ indignatione: per ego te inq̄t materne
caritatiſ federa deprecor: per tue ſagitte dulcia uulnera: ꝑ flamme
iſtiuſ mellitaſ uredineſ. uindictā tue parenti: ſed plenam tribue. &
inpulchrytudinem contumacem reuerenter uindica. idq; unum: &
pre omnibuſ unicū: uolenſ efficie: uirgo iſta amore flagrātiſſimo
teneat̄ hominiſ extremi. quē & dignitatiſ: & patrimonii: ſimul &
incolumitatiſ ipſiuſ fortuna damnauit. tamq; infirmi: ut ꝑ totū
orbem non inueniat miſerie ſue comparem. Sic effata & oſculiſ
hiantibuſ filiū diu ac preſſule ſauiata: ꝓximaſ horaſ reflui littoriſ
petit. plantiſq; roſeiſ uibrantium fluctuum ſummū rorē calcauit.
Ecce iā profundi mariſ udo reſedit uertice. & ipſum quod incipit

uelle: ſtatim quaſi pridem preceperit: nõ moratᷣ marinũ obſequũ. adſũt nerei filie: choꝝ canenteſ. & portunuſ ceruliſ barbiſ hiſpiduſ: & grauiſ: piſcoſo ſinu ſolacia: auriga paruuluſ delphini palemon iã paſſim maria perſultanteſ: tritonũ caterue. hic concha ſonaci leniter buccinat. ille ſerico tegmine flagrãtie ſoliſ obſiſtit inimici. aliuſ ſub oculiſ dñe ſpeculum pregerit: curruſ bigeſ alii ſubnatant. taliſ ad oceanũ pergentem uenerem comitatur exercituſ. Interea pſyche cũ ſua ſibi ꝑſpicua pulchritudine: nullũ decoriſ ſui fructũ percipit: ſpectatᷣ ab omnibuſ. laudatᷣ ab omnibuſ. nec quiſq̃: non rex: non regiuſ: nec de plebe ſaltem: cupienſ eiuſ nuptiarũ petitor accedit. Mirãtᷣ quidẽ diuinã ſpeciẽ. ſed ut ſimulacrũ fabre politũ miranᷣ omneſ. olim due maioreſ ſororeſ: quarũ temꝑatã formo/ ſitatẽ nulli diffamarant populi? ꝓciſ regibuſ denſponſe: iã beataſ nuptiaſ adepte. Sed pſyche uirgo uidua domi reſidenſ? deflet deſertã ſuã ſolitudinẽ: egra corporiſ. animi ſaucia. et q̃uiſ gẽtibuſ totiſ cõplacitã: odit in ſe ſuã formoſitatẽ. Sed infortunatiſſime filie miſerrimuſ pater ſuſpectatiſ celeſtibuſ odiiſ: & ire ſuꝑum me/ tuẽſ: dei mileſii uetuſtiſſimũ percontatᷣ oraculum. & tanto numĩe precibuſ: & uictimiſ ingrate uirgini petit nuptiaſ & maritũ. Sed apollo q̃q̃ grecuſ & ionicuſ propter mileſie conditorẽ: ſic latina ſorte reſpondit: Montiſ inexcelſi ſcop.lo: deſiſte puellã? ornatã mundo funerei thalami. Nec ſpereſ generũ mortali ſtirpe creatũ ſed ſeuũ atq; ferum uipereũq; malũ: qui pinniſ uolitãſ ſuꝑ ethera cuncta fatigat. flamaq; & ferro ſingula debilitat. quẽ tremit ipe iouiſ. quo numina terrificantur. fluminaq; horreſcunt. & ſtygie tenebre. Rex olim beatuſ affatu ſancte uaticinationiſ accepto? piger triſtiſq; retro domum pergit. ſueq; coniugi precepta ſortiſ enodat infauſte: meretᷣ. fletur. lamentatᷣ. diebuſ pluſculiſ. ſed dire ſortiſ iam urget tetri effectuſ. Iam feralium nuptiarũ miſerrime uirgini choragiũ ſtruitur. Iam tede lumen atre fuliginiſ cinerem arceſſit. & ſonuſ tibie gygie mutatᷣ in querulũ. lydii modũ. cãtuſq; letuſ hymenei? lugubri finitᷣ ululatu. et puella nuptura: deterget lachrymaſ ipſo ſuo flammeo. ſic affecte domuſ triſte fatũ: cuncta etiã ciuitaſ cõgemebat. luctuq; publico: cõfeſtim cõgruenſ edicitᷣ iuſticiũ. Sed monitiſ celeſtibuſ parendi neceſſitaſ. mileſiã pſychen ad deſtinatã penam efflagitabat. Perfectiſ igitᷣ feraliſ thalami cũ ſummo merore ſolemnibuſ? toto ꝓſequente populo: uiuũ ꝓducitᷣ funuſ et lachrymoſa pſyche comitatur: non nuptiaſ: ſed exequiaſ

ſuaſ. Ac dū meſti parenteſ. & tāto malo perciti. nephariū facinuſ perficere cōtantur: ipſa illa filia talibuſ eoſ adhortatur uocibuſ. Quid infelicem ſenectam fletu diutino cruciatiſ. Quid ſpiritum ueſtrum: qui magiſ meuſ eſt: crebriſ eiulatibuſ fatigatiſ? Quid la/chrymiſ inefficacibuſ: ora mihi ueneranda fedatiſ? quid laceratiſ in ueſtriſ oculiſ mea lumīa? quid caniciem ſcinditiſ? qd pectora? quid ubera ſancta tonditiſ? Hic erūt uobiſ egregie mee formo/ſitatiſ preclara premia. Inuidie nefarie letali plaga percuſſi? ſero ſentitiſ. cū genſ & populi celebrarent noſ diuiniſ honoribuſ: cum nouam me uenerem ore conſono nuncuparent: tunc dolere: tunc flere: tunc me iam quaſi peremptā lugere: debuiſtiſ. Iam ſentio. iam uideo. ſolo me nomine ueneriſ periſſe. Ducite me & cui ſorſ addixit ſcopulo ſiſtite. Feſtino feliceſ iſtaſ nuptiaſ obire. Feſtīo generoſum illū maritū meum uidere? quid differo. quid detrecto uenīētem: q totiuſ orbiſ exitio natuſ ē: ſic profata uirgo cōticuit. Ingreſſuq; iā ualido pompe populi proſequētiſ ſeſe miſcuit. Itur ad conſtitutum ſcopulum montiſ ardui: cuiuſ in ſūmo cacumīe ſtatutā puellam cuncti deſere. tedaſq; nuptialeſ quibuſ p̄luxerāt ibidem lachrymiſ ſuiſ extinctaſ relinquenteſ: deiectiſ capitibuſ domuitionem parant. Et miſeri quidem parenteſ eiuſ tanta clade defeſſi: clauſe domuſ abſtruſi tenebriſ? ꝑpetue nocti ſeſe dedidere. pſychen autem pauentem ac trepidam: & in ipſo ſcopuli uertice deflentē: mitiſ aura molliter ſpirantiſ Zephyri uibratiſ hinc inde laciniiſ: & reflato ſinu ſenſim leuatā: ſuo tranqllo ſpiritu uehenſ: paulatim ꝑ deuexa excelſe uallīſ ſubdite: florentiſ ceſpitiſ gremio leniter delapſam reclinat.

PSyche teneriſ & herboſiſ locīſ: ī ipſo toro roſcidi graminiſ: ſuaue recubanſ: tāta mētiſ ꝑturbatōe ſedata? dulce conquieuit. Iamq; ſufficienti re/creata ſomno? placido reſurgit aīo. uidet lucū proceriſ & uaſtiſ arboribuſ cōſitū. uidet fontē uitreo latice perlucidū. medio luci meditullio prope fōtiſ adlapſum domuſ regia ē: edificata nō hūaniſ manibuſ: ſed diuiniſ artibuſ: iam ſcieſ ab introitu pͥmo: dei cuiuſpiam luculentū: & amenum uidere te diuerſorium. Nam ſūma laquearia citro & ebore curioſe cauata ſubeūt aureę colūne parieteſ omneſ. argenteo celamine cōteguntur. beſtiiſ & id genuſ

pecudibuſ occurrentibuſ ob oſ introeuntium. miruſ prorſū magne
artiſ homo ? imo ſemideuſ. uel certe deuſ? qui magne artiſ ſubtili/
tate tm̄ efferauit argentū. Eníuero pauimēta ipſa lapide ꝑcioſo
ceſim diminuto ? in uaria picture genera diſcriminā̄tᷣ uehemēter.
Iterū ac ſepiuſ beatoſ illoſ: q̃ ſuper gemmaſ & monilia calcant. Iā
cetere parteſ lōge lateq; diſpoſite domuſ. ſine ꝑcio precioſe. totiq;
parieteſ ſolidati maſſiſ aureiſ. ſplendore proprio coruſcāt ? ut diē
ſuū ſibi domuſ faciat: licet ſole nolente. ſic cubicula. ſic porticuſ. ſic
ipſe ualue fulgurant. Nec ſeciuſ opeſ cetere maieſtati domuſ reſ/
pōdent. ut equidē illud recte uideatᷣ: ad cōuerſationē humanam:
magno ioui fabricatū celeſte palatiū. Inuitata pſyche taliū lo/
coꝝ oblectatiōe ꝓpiuſ acceſſit. et paulo fidentior: intra limē ſeſe
facit. mox perlectante ſtudio pulcherrīe uiſiōiſ? Miratᷣ ſingula.
et altrinſecuſ ediū horrea ſublimi fabrica perfecta. magniſq; cō/
geſta gaziſ conſpicat. nec eſt quicq̄: quod ibi non eſt. Sed preter
ceteram tantarum diuitiarum admirationem ? hoc erat precipue
mirificū ? qđ nullo uinculo ? nullo clauſtro ? nullo cuſtode totiuſ
orbiſ theſauruſ ille muniebatur. Hic ei ſūma cū uoluptate uiſēti ?
offert ſeſe uox quedam corporiſ ſui nuda. Et quid inquit domīa
tantiſ obſtupeſciſ opibuſ? tua ſunt hic omnia. pro hinc cubiculo
te refer. & lectulo laſſitudinem refoue. & ex arbitrio lauacrum
pete. noſ quaꝝ uoceſ accipiſ. tue famule: ſedulo tibi ꝑminiſtrabi/
muſ. nec corpiſ curate tibi: regaleſ epule morabūtᷣ. Senſit pſyche
diuine ꝓuidentie beatitudinē: monituſq; uoceſ informeſ audienſ:
& ꝑuſ ſōno: & mox lauacro fatigationē ſui diluit. uiſoq; ſtatim
proximo ſemirotūdo: ſuggeſtum propter: inſtrumentū cenatoꝝ:
rata refectui ſuo: commodū libenſ accūbit? et ilico uini nectarei:
eduliumq; uariorum fercula copioſa. nullo ſeruiente: ſed tantum
ſpiritu quodam impulſa ſubminiſtrantur. Nec quenq̄ tamen illa
uidere poterat. ſed uerba tantū audiebat excidētia. & ſolaſ uoceſ
famulaſ habebat. Poſt opimaſ dapeſ? qdā introceſſit. & cātauit
inuiſuſ. & aliuſ cithara pulſauit. que uidebatᷣ. nec ipa: tūc modu/
late multitudiniſ conferta uox: aureſ eiuſ affertᷣ: ut quāuiſ hoīm
nemo pareret. choruſ tñ eſſe pateret. finitiſ uoluptatibuſ? ueſpa
ſuadente concedit pſyche cubitū. Iamq; ꝓuecta nocte? & clemēſ
quidam ſonuſ aureſ eiuſ accedit. Tunc uirginitati ſue: pro tanta
ſolitudīe metuēſ? & pauet: & horreſcit. & quouiſ malo: pluſ timet:
quod ignorat. iamq; aderat ignobiliſ marituſ: & thorū incēderat.

et uxorē ſibi pſychen fecerat. & āte lucis exortū ꝓpere diſceſſerat
ſtatim uoceſ cubiculo preſtolate nouā nuptam? interfecte uir/
ginitatiſ curant. hic diutino tp̄e ſic agebantur. Atq; ut eſt natura
redditum nouitaſ per aſſiduam cōſuetudinem: delectationē eiuſ
cōmendarat. & ſonuſ uociſ īcerte ſolitudiniſ erat ſolatiū. Interea
parenteſ eiuſ indefeſſo luctu: atq; merore conſeneſcebāt. Latiuſq;
porrecta fama? ſororeſ ille maioreſ? cuncta cognorant. propeq;
meſte atq; lugubreſ deſerto lare: certatim ad parentū ſuorū con/
ſpectum? affatumq; perrexerant. ea nocte ad ſuā pſychen ſic īfit.
marituſ. Namq; preter oculoſ: & manibuſ & auribuſ ſentiebatur.
Pſyche dulciſſima. & cara uxor: exitiabile tibi periculū minatur
fortuna ſeuior. quod obſeruandū preſſiore cautela cenſeo. ſororeſ
iam tue mortiſ opiniōe turbate. tuūq; ueſtigiū reqrēteſ? ſcopulū
iſtum protinuſ adēre: quarū ſi quaſ forte lamētationeſ acceperiſ:
neq; reſpondeaſ. immo nec proſpiciaſ omnino. Ceterū mihi ꝗdem
grauiſſimū dolorem: tibi uero ſummum creabiſ exitium. Annuit.
et ex arbitrio mariti: ſe facturā ſpopondit. ſed eo ſimul cū nocte
dilapſo: diem totum lachrymiſ ac plangoribuſ miſella conſumit.
ſe nūc maxime prorſuſ periſſe iteranſ. que beati carceriſ cuſtodia
ſepta. & humane conuerſatiōiſ colloquio uiduata. nec ſororibuſ
quidem ſuiſ de ſe merētibuſ: opem ſalutarē ferre: at ne uidere eaſ
quidē oīno poſſet. nec lauacro: nec cibo: nec ulla deniq; refectōe
recreata: flenſ ubertim deceſſit ad ſomnum. nec mora cum paulo
maturiuſ lectum marituſ accubanſ? eamq; etiā nunc lachrymātē
complexuſ: ſic expoſtulat. hiccine mihi pollicebare pſyche mea?
quid iam de te tuuſ marituſ expecto? quid ſpero? & perfida: & ꝑ
nox: nec inter amplexuſ coniugaleſ deſiniſ cruciatuſ. Age iā nūc
ut uoleſ. & aīmo tuo damnoſa poſcenti pareto: tn̄ memineriſ mee
ſerie monitiōiſ: cū ceperiſ ſero penitere. Tunc illa precibuſ: & dū
ſe moriturā comminatur: extorquet a marito cupitiſ annuat? ut
ſororeſ uideat. luctuſ mulceat. ora conferat. Sic ille noue nupte
precibuſ ueniam tribuit. & inſuper quibuſcunq; uellet: eaſ auri: uel
moniliū donare conceſſit. Sed identidē monuit: ac ſepe terruit:
nequando ſororū ꝑnicioſo conſilio ſuaſa de forma mariti querat.
neue ſe ſacrilega curioſitate: de tanto fortunarū ſuggeſtu peſſū
deiiciat: nec ſuū poſtea contingat amplexū. gratiaſ egit marito.
Iāq; letior animo. ſed priuſ inquit centieſ moriar: q̄ tuo iſto dul/
ciſſīo cōnubio careā. Amo enī: & efflictū te: quicunque eſ diligo.

atq; ut meum ſpiritum.nec ipſi cupidini comparo.ſed iſtud etiam
p̃cibuſ meiſ oro largire? et illi tuo famulo p̃cipe Zephyro:ſimili
uectura ſororeſ hic mihi ſiſtat.& imprimenſ oſcula ſuaſoria:& in/
gerenſ uerba mulcentia.& iungenſ membra cohibentia:hic etiam
blãditiiſ aſtruit. Mi mellite:mi marite:tuê pſycheſ dulciſ anima.
ui ac poteſtate ueneriſ uſuruſ:inuituſ ſuccũbit marituſ.& cuncta
ſe facturum ſpopondit. Atq; etiam luce proximante:de manibuſ
uxoriſ euanuit. At ille ſororeſ percõtate ſcopulũ:locũq; illũ quo
fuerat pſyche deſerta:feſtinãter aduenit.ibiq; deflebãt oculoſ:
& plangebãt ubera.quoad crebriſ eorũ heiulatibuſ:ſaxa cauteſq;
parilem ſonum reſultarent. Iamq; nomĩe proprio ſororẽ miſerã
ciebãt.quoad ſono penetrabili uociſ ululabiliſ per prona delapſe:
amenſ et trepida pſyche ꝑcurrit e domo. Et qd inqt uoſ miſeriſ
lamentationibuſ ne quicq̃ effligitiſ? q̃m lugetiſ:adſum.lugubreſ
uoceſ deſinite.& diutiniſ lachrymiſ madenteſ genaſ ſiccate. Tan/
dem quippe cum iam poſſitiſ:quam plangebatiſ amplecti. Tunc
uocatũ Zephyrum precepti maritaliſ ammonet. Nec mora:cum
ille parenſ imperio? ſtatim clementiſſimiſ flatibuſ:ĩnoxia uectura
deportat illaſ. Iam mutuiſ amplexibuſ:& feſtinantibuſ ſauiiſ ſeſe
perfruunt̃.et ille ſedate lachryme poſtliminio redeũt.ꝑlectãte
gaudio.ſed & tectũ inqt & larẽ noſtrũ lete ſuccedite.& afflictaſ
animaſ cũ pſyche ueſtra recreate. Sic allocuta:ſũmaſ opeſ domuſ
auree:locumq;:ſeruiẽtium populoſam familiam auribuſ earum:
lauacroq; pulcherrimo & inhũane menſe lautitiiſ eaſ opipare re/
ficit.ut illaꝝ prorſuſ celeſtiũ diuitiarũ copiiſ affluentibuſ ſatiate:
iã precordiiſ penituſ nutrirent inuidiã. Deniq; altera earum ſatiſ
ſcrupuloſe:curioſeq; percõtari nõ deſinit.quiſ illarũ rerũ celeſtiũ
dñſ.quiſue uel qualiſ ipſiuſ ſit marituſ. Nec tamẽ pſyche cõiugale
illud preceptũ ullo pacto temerat.uel pectoriſ arcaniſ exigit.ſed
e re nata confingit eẽ iuuenẽ quendã:& ſpecioſum.commodum
Lanoſtim barbitio genaſ inũbrantẽ.plerũq; rureſtribuſ & mon/
taniſ uenatibuſ occupatũ.& neq̃ ſermoniſ precedẽtiſ labe cõſiliũ
tacitũ ꝑderet:auro facto gẽmoſiſq; monilibuſ onuſtaſ eaſ.ſtatĩ
uocato Zephyro tradit reportãdaſ:quo ꝓtinuſ ꝑpetrato.ſororeſ
egregie domũ redeũteſ. Iãq; gliſcẽtiſ inuidie felle flagrãteſ:multa
ſecũ ſermõibuſ mutuiſ ꝑſtrepebãt: Sic dẽiq; ĩfit altera. En orba &
ſeua & iniqua fortuna:hiccine tibi complacuit:ut utroq; parente
ꝓgnate diuerſã ſortẽ ſuſtineremuſ? et noſ qdẽ que natu maioreſ

ſumuſ. maritiſ aduenis ãcille dedite? extorreſ: & lare: & ipa patria
degamuſ: lõge parentũ uelut exſulanteſ. Hic aũt nouiſſima q̃m
fetu ſatiãte poſtremuſ partuſ effudit? tãtiſ opibuſ: & deo marito
potita? que nec uti recte tãta bonoꝝ copia nouit. Vidiſti ſoror
q̃ta in domo iacent: & qualia monilia? que prenitent ueſteſ? que
ſplenditant gemme? q̃tum preterea paſſim calcatur aurũ? quod
ſi maritũ etiã tam formoſũ tenet: ut affirmat? nulla nũc in orbe
toto felicior uiuit. fortaſſiſ tamẽ procedẽte conſuetudine: & ad/
fectione roborata: deam quoq; illã deuſ marituſ efficiet. Sic eſt
herculeſ. ſic ſe gerebat. ferebatq;. Iã iã ſurſũ reſpicit: & deã ſpirat:
mulier que uoceſ ãcillaſ habet: & uentiſ ipſiſ impat. At ego miſera
primũ: patre meo ſeniorẽ maritũ ſortita ſũ. dein cucurbita calui/
orẽ: & quouiſ puero puſilliorẽ. cunctã domum ſerriſ et cathenis
obditã cuſtodientẽ: ſuſcipit alia. Ego uero maritũ articulari etiã
morbo cõplicatũ: curuatũq; ac per hoc rariſſime uenerem meam
recolentẽ ſuſtineo. plerunq; detortoſ: & duratoſ in lapidẽ digitoſ
eiuſ perfricanſ fomentiſ olidiſ: & pãniſ ſordidiſ: & fetidiſ cataplaſ/
matibuſ manuſ tam delicataſ iſtaſ adurenſ. nec uxoriſ officioſam
faciẽ: ſed medice laborioſã perſonã ſuſtinenſ. Et tu quidem ſoror
uideriſ q̃ patiẽti: uel potiuſ ſeruili: dicã enĩ libere quod ſentio: hic
perferaſ animo. enĩuero ego nequeo ſuſtinere ulteriuſ tã beatam
fortunã collapſam indigne. recordare enĩ q̃ ſuperbe: q̃ arrogãter
nobiſcum egerit. & ipſa iactatiõe ĩmodice oſtentatiõiſ tumentẽ
ſuum prodiderit animum. deq; tantiſ diuitiiſ exigua nobiſ inuita
proiecerit cõfeſtimq; preſentia noſtra grauata propelli: & efflari:
exibilariq; noſ iuſſerit. Nec ſum mulier: nec omnino ſpiro? niſi eã
peſſum de tãtiſ opibuſ deiecero. Ac ſi tibi etiam ut par ẽ. inacuit:
noſtra cõtumelia? cõſilium ualidũ ambe reqramuſ. Iãq; iſta que
ferimuſ: non parentibuſ noſtriſ: ac nec ulli demõſtremuſ alii. ĩmo
nec omĩno qcq̃ de eiuſ ſalute norimuſ. ſat eſt: q ipſe uidimuſ: que
uidiſſe penituit: nedũ ut genitoribuſ et omĩbuſ populiſ? tã beatũ
eiuſ differamuſ preconiũ. Nec ſũt enĩ beati: quorũ diuitiaſ nemo
nouit. ſciet ſe nõ ancillaſ ſed ſororeſ habere maioreſ. Et nũc qdẽ
concedamuſ ad maritoſ et lareſ paupeſ noſtroſ: ſed plane ſobrioſ
reuiſamuſ. deniq; cogitationibuſ preſſioribuſ inſtructe. ad ſupbiã
puniendã firmioreſ redeamuſ. placet ꝑ bono duabuſ maliſ: malũ
cõſiliũ: totiſq; illiſ tã ꝓcioſiſ muneribuſ abſconditiſ: comã trahẽteſ:
& ꝑinde: ut merebant̃: ora lacerãteſ: ſimulatoſ redintegrãt fletuſ.

Ac ſic parẽteſ quoq; redulcerato prorſuſ dolore: raptim deterẽteſ:
ueſania turgide: domuſ ſuaſ contendunt. dolũ ſceleſtũ: ĩmo uero
parricidiũ ſtruenteſ contra ſororẽ inſontem. ¶ Interea Pſychen:
maritus ille: quem neſcit: rurſũ ſuiſ illiſ nocturniſ ſermonibuſ: ſic
commonet. uideſ ne q̃tum tibi periculum uelitat̃ fortuna eminuſ.
Ac niſi longe firmiter precaueſ: mox cominuſ congrediet̃. ꝑ fide
lupule magniſ conatibuſ nefariaſ inſidiaſ tibi comparant. quarũ
ſũma eſt: ut te ſuadeant meoſ explorare uultuſ. quoſ ut tibi ſepe
predixi non uidebiſ: ſi uideriſ. Ergo igitur ſi poſthac: peſſime ille
lamie noxiiſ animiſ armate uenerint: uenient aũt ſcio: neq; om̃ino
ſermonem cõferaſ. & ſi id tolerare pro genuina ſimplicitate: proq;
animi tui teneritudine non potueriſ: certe de marito nil quicq̃ uel
audiaſ: uel reſpõdeaſ. Nam & familiã noſtrã: iã propagabimuſ.
& hic adhuc infãtuluſ uteruſ geſtat nobiſ ĩfantẽ aliũ. ſed texeriſ
noſtra ſecreta ſilentio diuinũ: ſi prophanaueriſ: mortalem nũtio.
Pſyche leta florebat: & diuĩe ſoboliſ ſolatio plaudebat. & futuri
pignoriſ gloria geſtiebat. & materni nõiſ dignitate gaudebat.
creſcenteſ dieſ: & menſeſ exeunteſ anxia numerat. & ſarcine neſcia
rudimenta miratur. de breui punctulo tantum incrementulũ lo/
cupletiſ uteri. Sed iã peſteſ ille: teterrĩeq; furie anhelãteſ uipereũ
uiruſ. & feſtinanteſ: impia celeritate nauigabant. Tunc ſic iterum
momentariuſ mărituſ ſuam Pſychen admonet. Dieſ ultimuſ &
caſuſ extremuſ. & ſexuſ infeſtuſ: & ſanguiſ ĩimicuſ iã ſũpſit arma.
& caſtra cõmouit. & aciẽ direxit. & claſſicũ ꝑſonauit. iã mucrõe
deſtricto iugulũ tuum nefarie tue ſororeſ petunt. Heu quantiſ
urgemur cladibuſ. Pſyche dulciſſima tui noſtriq; miſerere religi/
oſaq; continentia: domũ: maritum: teq; et iſtum paruulũ noſtrũ
ĩminentiſ ruine infortunio libera. nec illaſ ſceleſtaſ feminaſ: quaſ
tibi priuſ inter nociuũ odium: & calcata ſanguiniſ federa: ſororeſ
appellare nõ licet: uel uideaſ: uel audiaſ: cũ ĩ more ſirenũ: ſcopulo
ꝓminenteſ: funeſtiſ uocibuſ ſaxa ꝑſonabunt. ¶ Suſcipit Pſyche
ſingultu lachrimoſo ſermonẽ incertanſ. iã dudũ. quod ſciã: fideri.
atq; parciloquio meo ꝑpendiſti documenta. nec eo ſeciuſ adpro/
babit̃ tibi. nũc etiam firmitaſ animi mei. tu mõ Zephyro noſtro
rurſũ precipe: fungatur obſeqo. & inuicẽ denegate ſacroſancte
imaginiſ tue: redde ſaltẽ conſpectum ſororũ: per iſtoſ cinnameoſ
et ũdiq; pẽduloſ crineſ tuoſ. ꝑ teneraſ: & teretiſ & mei ſimileſ genaſ:
per pectuſ neſcioquo calore feruidum. ſic in hoc ſaltem paruulo

cognoſcam faciẽ tuã:ſupplicıſ anxie piıſ p̃cibuſ erogatuſ: germãı complexuſ ídulge fructũ. et tibi deuote dicateq; Pſycheſ animã: gaudio recrea. nec q̃cq̃ amplıuſ ın tuo uultu requiro. iã nıl officıũt mihi. nec ıp̃e nocturne tenebre. teneo te meũ lumen. hiſ uerbiſ & amplexibuſ mollibuſ decantatuſ marituſ. lachrymaſq; eiuſ ſuiſ crinibuſ detergenſ: facturum ſpopondit: & preuertit ſtatim lumẽ naſcentiſ diei. Iugũ ſororium conſponſe factionıſ: ne parentibuſ quidem uiſiſ: recta de nauibuſ ſcopulũ petunt illũ precipiti cum uelocitate. nec uenti ferẽtiſ ꝓpte p̃ſentiã: licentioſa cũ temeritate proſiliunt in altum. nec immemor Zephyruſ regaliſ edicti: q̃uiſ inuituſ: ſuſceptaſ eaſ gremio ſpirantiſ aure ſolo reddidit. At ille incõtate: ſtatim conferto ueſtigio: domũ penetrant. complexeq; ſuam predam. ſororeſ noĩe: mentienteſ: theſaurũq; penituſ abdite fraudiſ: uultu leto tegenteſ? ſic adulant. Pſyche: non ita ut pridẽ paruula: & ipſa iã mater eſ. quantũ putaſ boni nobiſ geriſ in iſta perula? quãtiſ gaudiiſ totã domũ noſtrã hylarabiſ. o noſ beataſ q̃ſ in tantiſ aureiſ nutrimenta letabunt. qui ſi parentũ ut oportet pulchrytudini reſponderit? prorſuſ cupido naſcet̃. Sic affectõe ſimulata paulatĩ ſororiſ ĩuadũt aĩmũ. ſtatimq; eaſ laſſitudĩe uie: ſedilibuſ refotaſ? & balneaꝝ uaporoſiſ fõtibuſ curataſ: pulcherrĩe triclinio: miriſq; illiſ et beatiſ edulibuſ: atq; tuccetiſ oblectat. iubet citharam loqui. pſallitur. tibiaſ agere. ſonatur. choroſ canere. cantatur. que nullo preſente cuncta dulciſſimiſ moduliſ: animoſ audientiũ remulcebant. Nec tamẽ ſceleſtarũ feminaꝝ neq̃tia: uel ipſa mellita cantuſ dulcedine mollita cõquieuit. ſed ad deſtinatã fraudiũ pedicã: ſermõeſ cõferẽteſ: diſſimulãter occipiũt ſciſcitari: qualiſ ei marituſ: & unde no taliũ ſectacula prouenıret. Tunc illa ſimplicitate nimia: priſtini ſermoniſ oblita: nouum commentum inſtruit. Aitq; maritum ſuũ de prouintia ꝓxima magniſ pecuniiſ negociantem iã mediũ curſũ etatiſ agere. interſperſũ rara canicie. ne in ſermone iſto tãtillũ morata: rurſum opipariſ muneribuſ eaſ honuſtaſ: uentoſo uehiculo reddidit. Sed dũ Zephyri trãquillo ſpiritu ſublimate: domũ redeunt? ſic ſecum altricanteſ. quid ſoror dicimuſ: de tam monſtroſo fatue illiuſ mendacio: tunc adoleſcenſ mõ florenti lanugine barbã inſtruenſ: nunc etate media cãdenti canicie luciduſ. q̃ſ ille: quẽ tẽporiſ modici ſpatiũ repẽtina ſenecta reformauit? nil aliud reperieſ mi ſoror. q̃m uel mendacium iſtam peſſimã feminã confingere. uel formã mariti ſui neſcire. quorum

utrum uerũ eſt: opibuſ iſtiſ q̃ primum exterminãda eſt. qđ ſi uiri
ſui faciẽ ignorat: deo perfecto denupſit. & deũ nobiſ pregnatiõe
iſta gerit. certe ſi diuini puelli: quod abſit: hic mater audierit. ſtatĩ
me laqueo nexili ſuſpendam. Ergo interim ad parenteſ noſtroſ
redeamuſ. & exordio ſermõiſ huiuſ q̃ coloreſ fallaciaſ adtexamuſ.
Sic inflammate. parentibuſ faſtidienter appellatiſ: & nocte tur/
batiſ uigiliiſ perdite: matutino ſcopulum peruolant. & inde ſoliti
uenti p̃ſidio uehemẽter deuolant. lachrymiſq; p̃ſſura palpebrarũ
coactiſ: hoc aſtu puellã appellant. ¶ Tu quidem felix: & ipſa
tanti mali ignorantia beata: ſedeſ incurioſa periculi tui. Noſ aũt
que peruigili cura rebuſ tuiſ excubamuſ: cladibuſ tuiſ miſere cru/
ciamur. Pro uero nãq; cõpimuſ. nec te ſotie ſcilicet doloriſ: caſuſq;
tui: celare poſſumuſ. Immanẽ colubrũ multi nodiſ uoluminibuſ
ſerpentem ueneno noxio colla ſanguinantem: hiantem ingluuie:
profunda tecũ noctibuſ latenter acqeſcere. nunc recordare ſortiſ
pythice. que te truciſ beſtie nuptiiſ deſtinatam eſſe clamauit. &
multi coloni. quiq; circũſecuſ uenant̃: & accole plurimi: uidere eũ
ueſpera redeuntẽ e paſtu. proximiq; fluminiſ uadiſ ĩnatantẽ. nec
diu blãdiſ alimoniarũ obſeqiſ te ſagĩari om̃ſ affirmãt: ſed cũprimũ
p̃gnatõnẽ tuã plenuſ maturauerit uteruſ opimiore fructu p̃ditã
deuoraturũ. At hic iã tua eſt exiſtimatio: utrũ ſororibuſ pro tua
cara ſalute ſollicitiſ adſentiri uelíſ. et declinata morte nobiſcum
ſecura p̃iculi uiuere? An ſeuiſſime beſtie ſepeliri uiſceribuſ? quod
ſi te ruriſ huiuſ uocaliſ ſolitudo: uel clandeſtine ueneriſ fetidi:
perículoſiq; cõcubituſ: et uenenati ſerpentiſ amplexuſ: delectãt?
certe pie ſororeſ noſtrũ fecerimuſ. Tunc Pſyche miſella: ut pote
ſimplex: & animi tenella: rapit̃ uerborũ tã triſtiũ formidĩe: extra
terminũ mẽtiſ ſue poſita. prorſuſ oĩm mariti monitionũ: ſuarũque
promiſſionum memoriam effudit. et in profũdũ calamitatiſ ſeſe
precipitauit. tremenſq; et exangui colore lurida. tertiata uerba:
ſemiaĩ uoce ſubſtrepenſ: ſic ad illaſ ait. Voſ quidem cariſſime
ſororeſ: ut par erat: in offitio ueſtre pietatiſ permanetiſ: uerũ et
illi: q talia uobiſ affirmãt: nõ uident̃ mihi mendaciũ fingere. nec
enĩ unq̃ uiri mei uidi faciẽ: uel omnino cuiatiſ ſit: noui. ſed tantũ
nocturniſ ſubaudienſ uocibuſ: maritum incerti ſtatuſ: & prorſuſ
Lucifugã tolero. beſtiamq; aliquã recte dicentibuſ uobiſ marito
conſentio: neq; magnopere ſemp̱ a ſuiſ terret aſpectibuſ. malũq;
grãde: de uultuſ curioſitate preminat̃. Nunc ſi quã ſalutarẽ opẽ

periclitanti ſorori ueſtre poteſtiſ afferre: iā nunc ſubſiſtite. ceterū
incuria ſequenſ prioriſ prouidētie bñficia corrūpit. Hūc nacte:
iā portiſ patētibuſ nudatum ſororiſ animum facinoroſe mulieres:
omiſſiſ tecte machine latibuliſ: deſtrictiſ gladiiſ fraudiū: ſimpliciſ
puelle pauenteſ cogitationeſ īuadūt. ſic deniq; altera. ¶ Quoniā
noſ originiſ nexuſ pro tua incolumitate: periculū q̄dē ullū ante
oculoſ habere compellit: uiā: que ſola deducit iter ad ſalutē: diu
diuq; cogitatā: monſtrabimuſ tibi. Nouaculā ꝑacutā ad pulſum
etiā palmule lenietiſ exaſperatā tori qua parte cubare conſueſti:
latēter abſconde. lucernāq; cōcinnē completā oleo. claro lumine
premicantē: ſubde aliquo claudentiſ aulule tegmine. omniq; iſto
apparatu tenaciſſime diſſimulato: poſtq̄ ſulcatoſ intrahēſ greſſuſ:
cubile ſolitū cōcenderit: iāq; porrectuſ: & exordio ſōni ꝑmentiſ
īplicituſ: altū ſoporē flare ceperit? toro delapſa: nudoq; ueſtigio
penſilē gradū pullulatim minuenſ: cece tenebre cuſtodia liberata
lucerna? preclari tui facinoriſ opportunitatem: de luminiſ cōſilio
mutuare. & ancipiti telo illo: audaciter priuſ dextera ſurſum ela/
ta? niſu q̄ ualido: noxii ſerpētiſ nodum: ceruiciſ & capitiſ abſcide.
nec noſtrū tibi deerit ſubſidiū. ſed cū primum illiuſ morte ſalutem
tibi feceriſ? anxie preſtolabimur. cunctiſq; iſtiſ ſotiuſ tecū relatiſ:
uotiuiſ nuptiſ hoīem te iungemuſ homini. Tali uerboꝝ incēdio
flammata uiſcera ſororiſ: iā prorſuſ ardentiſ deſerētes: ipſe ꝑtinuſ
tanti mali confiniū ſibi etiā eximie metuētes: flatuſ aliiſ īpulſu
ſolito porrecte: ſup ſcopulū ilico pernici ſe fuga ꝓripiunt. Statiq;
cōſcenſiſ nauibuſ abeūt. At Pſyche relicta ſola: niſi ꝙ īfeſtiſ furiiſ
agitata: ſola nō eſt? eſtu pelagi ſimile: merendo fluctuat. & q̄uiſ
ſtatuto conſilio: & obſtinato animo: iam tum facinoroſaſ manuſ
admouenſ? adhuc incerta cōſilii titubat. multiſq; calamitatiſ ſue
diſtrahit̄ affectibuſ. feſtinat. differt. audet. trepidat. diffidit. iraſ/
cit̄. et qđ ē ultimū: ī eodē corpe odit beſtiā. diligit maritū. ueſpa
tamē iā noctē trahēte: ꝑcipiti feſtinatiōe: nefarii ſceleriſ inſtruit
apparatū. Nox aderat. et marituſ aderat: primiſq; ueneriſ preliiſ
uelitatuſ altū ſoporē deſcēderat. Tūc Pſyche & corporiſ & aīmi
alioquin infirma: fati tñ ſeuitia ſubminiſtrāte: uiribuſ roboratur.
& ꝓlata lucerna: & arepta nouacula: ſexū audacia mutauit. ſed
cū primū luminiſ oblatione tori ſecreta claruerūt? uidet omniū
feraꝝ mitiſſimā: dulciſſimamq; beſtiam: ipſū illū cupidinem for/
moſū deū. formoſe cubantem. cuiuſ aſpectu lucerne quoq; lumē

hylaratum increbruit. & acuminiſ ſacrilegi nouacula prenitebat. At uero Pſyche tanto aſpectu deterrita: & impoſ animi: marcido pallore defecta: tremenſq; decedit ĩ imoſ poplitеſ. et ferrũ querit abſcondere. ſed in ſuo pectore. quod profecto feciſſet: niſi ferrum timore tanti flagitii: manibuſ temerarie delapſũ: euolaſſet. Iamq; laſſa ſalute defecta? dũ ſepiuſ diuini uultuſ intueẽ pulchritudinẽ recreatur animi. uidet capitiſ aurei genialẽ ceſariẽ ambroſia te/mulentam. ceruiceſ lacteaſ: genaſq; purpureaſ: pererranteſ crinĩũ globoſ: decoriter ĩpeditoſ. alioſ ãte penduloſ. alioſ retro pẽduloſ: quoꝝ ſplẽdore nimio fulgurãte: & ipſũ lumẽ lucerne uacillabat. per humeroſ uolatiliſ dei pinne roſcide micanti flore candicant: & q̃uiſ aliiſ qeſcẽtibuſ: extime plumule tenelle: ac delicate: tremule reſultãteſ: inqete laſciuiũt. ceterũ corpuſ glabellũ: atq; luculẽtũ: & quale peperiſſe uenerem nõ penitet. Ante lectuli pedeſ iacebat arcuſ: & pharetra: & ſagitte magni dei ꝓpitia tela. que dum inſa/tiabili aĩmo Pſyche ſatiſ curioſa rimaẽ. atq; pertractat. & mariti ſui miratur arma? depromit unam de faretra ſagittam. & puncto policiſ extremã aciẽ periclitabunda trementiſ etiã nunc articuli niſu fortiore pupugit altiuſ: ut per ſũmam cutẽ rorauerint puule ſanguiniſ roſei gutte. ſic ignara Pſyche ſponte inamoriſ incidit amorem. Tunc magiſ magiſq; cupidine flagranſ cupidiniſ: prona in eum efflictim inhianſ: patuliſ ac petulantibuſ ſauiiſ feſtinãter ĩngeſtiſ: de ſomni menſura metuebat. ſed dum bono tãto percita: ſaucia mente fluctuat: lucerna illa ſiue perfidia peſſima: ſiue in/uidia noxia: ſiue quod tale corpuſ contingere: & quaſi baſiare: & ipſa geſtiebat: euomuit de ſumma luminiſ ſui: ſtillã feruentiſ olei: ſuper humerũ dei dextrum. Hem audax et temeraria lucerna. et amoriſ uile miniſteriũ: ipſũ igniſ totiuſ deũ aduriſ? cũ te. ſ. amator aliqſ. ut diutiuſ: cupitiſ etiã nocte potireẽ: ꝓmuſ ĩuenerit? ſic ĩuſtuſ exiluit deuſ. uiſaq; detecte fidei colluuie: prorſuſ ex oculiſ & ma/nibuſ infeliciſſime coniugiſ tacituſ auolauit. At Pſyche ſtatim reſurgentiſ eiuſ crure dextro manibuſ ambabuſ arrepto ſublimiſ euectioniſ appendix miſeranda: & ꝑ nubilaſ plagaſ pẽduli comi/tatuſ extrema conſequia: tandem feſſa delabitu r ſolo. nec deuſ amator humi iacentem deſerenſ: inuolauit proximã cupreſſum. deq; eiuſ alto cacumĩe: ſic eam grauiter commotuſ affaẽ. ¶ Ego qdẽ ſimpliciſſima Pſyche parẽtiſ mee ueneriſ preceptoꝝ ĩmemor: que te miſeri extremiq; hõiſ deuinctã cupidĩe: ĩfimo matrĩonio

addici iuſſerat: ipſe potiuſ amator aduolaui tibi. Sed hic feci le/
uiter ſcio. & preclaruſ ille ſagittariuſ ipſe: me telo meo ꝑcuſſi. teq;
coniugem meam feci? ut beſtia ſcilicet tibi uiderer? & ferro caput
excidereſ meũ? quod iſtoſ amatoreſ tuoſ: oculoſ gerit? Hic tibi
identidẽ ſemꝑ cauenda cenſebam? Hic beniuole remonebã? ſed
ille quidem cõſiliatriceſ egregie tue: tã ꝑniciosi magiſterii dabũt
actutũ mihi penaſ. te uero tm̄ fuga mea puniuero. & cũ termino
ſermõiſ: pinniſ in altũ ſe proripuit. Pſyche uero humi proſtrata.
& quantũ uiſu poterat: uolatuſ mariti proſpiciẽſ: extremiſ affli/
gebat lamentationibuſ animum. Sed ubi remigio plume: captu
maritum proceritaſ ſpatii fecerat alienum? per proximi fluminiſ
marginem precipitẽ ſeſe dedit. Sed mitiſ fluuiuſ: in honorem dei
ſcilicet: qui & ipſaſ aquaſ urere conſueuit: metuenſ ſibi: cõfeſtim eã
ĩnoxio uolumĩe: ſuper ripã florentẽ herbiſ expoſuit. Tũc forte
pan deuſ ruſticuſ iuxta ſupercilіũ amniſ ſedebat. complexuſ hic
humo cannã deã: eãq; uoculaſ oĩmodaſ edocenſ retinere. ꝓxime
ripã uago paſtu laſciuiũt comã fluuii tondẽteſ capelle. hirtuoſuſ
deuſ: ſauciã Pſychen: atq; defectã: utcũq; caſuſ eiuſ nõ inſciuſ: cle/
menter ad ſe uocatam: ſic permulcet uerbiſ lenientibuſ. ¶ Puella
ſcitula: ſũ q̃dẽ ruſticanuſ & opilio: ſed ſenectutiſ ꝓlyxe bñfitio:
multiſ experimentiſ inſtructuſ. Verũ ſi recte cõiecto: q̃d ꝓfecto
prudenteſ uiri diuinationẽ autumãt? ab iſto titubante: & ſepiuſ
uacillãte ueſtigio: deq; nimio pallore corꝑiſ: & aſſiduo ſuſpiritu:
ĩmo & ipſiſ merẽtibuſ oculiſ tuiſ: amore nimio laboraſ. Ergo mihi
auſculta. nec te rurſuſ p̃cipitio: uel ullo mortiſ accerſito te genere
perimaſ: luctũ deſine. & pone merorẽ. precibuſq; potiuſ cupidinẽ:
deorum maximum: percole. & utpote adoleſcentem: delicatum
luxurioſũq;: blandiſ obſequiiſ ꝓmerere. ſic locuto deo paſtore:
nulloq; ſermõe reddito: ſed adorato tantũ noĩe ſalutari: Pſyche
pergit ire. Sed anteq̃ multũ uie laborãti ueſtigio ꝑraſſet: inſcio
quodã tramite iã delabẽte: accedit quandã ciuitatẽ: in q̃ regnum
prinsituſ uniuſ ſororiſ eiuſ obtinebat. Qua re cognita Pſyche nũ/
tiari p̃ſentiã ſuã ſorori deſyderat. mox ĩducta: alterniſ ãplexibuſ
mutue ſalutatiõiſ expletiſ: ꝑcontãti cauſaſ aduẽtuſ ſui: ſic ĩcipit.

Meminiſti cõſiliũ ueſtrũ ſcilicet: quo mihi ſuaſiſtiſ: ut beſtiam
que mariti mẽtito nomĩe: mecũ q̃eſcebat: priuſ q̃ ingluuie uoraci
me miſellã hauriret: ancipiti nouacula perimerem. ſed cũ primum
ut eque placuerat: cõſcio lumine uultuſ eiuſ aſpexi? uideo mirũ

diuinumq; prorſuſ ſpectaculũ. ipſũ illũ dee Veneriſ filiũ. ipſũ inq̃
cupidinẽ leni qete ſopitũ. Ac dũ tanti boni ſpectaculo percita: &
nimia uoluptatiſ copia turbata: fruendi laborarem inopia? caſu
ſcilicet peſſimo. lucerna feruẽſ oleũ rebulliuit ĩ eiuſ humerũ. quo
dolore ſtatĩ ſõno recuſſuſ: ubi me ferro et igni cõſpexit armatã:
tu qdẽ inqt: ubi iſtud tã dirũ facinuſ? cõfeſtim toro meo diuorte.
tibiq; reſ tuaſ habeto. ego uero ſororem tuam: & nomen: quo tu
cenſeriſ aiebat. Iã mihi cõfeſtim arra: atq; huiſ nuptiiſ coniugabo.
& ſtatim Zephyro pcipit ultra terminoſ me domuſ eiuſ efflaret.
Nec dũ ſermonem Pſyche finierat: illa ueſane libidiniſ: & inuidie
noxie ſtimuliſ agitata: precõcinnato mendacio: fallenſ maritũ:
quaſi de morte parentũ aliqd comperiſſet: ſtatim nauẽ aſcẽdit: &
ad illum ſcopulum protinuſ pergit. & q̃uiſ alio uẽto flante: ceca
ſpe tamen inhianſ: accipe me dicenſ: cupido dignã te coniugem: &
tu Zephyre ſuſcipe dominã? Saltu ſe maximo precipitem dedit.
nec tñ ad illũ locum: uel ſaltẽ mortua: peruenire potuit. Nã per
ſaxa cautium membriſ iactatiſ? atq; diſſipatiſ: & perinde ut me/
rebat: laceratiſ uiſceribuſ ſuiſ: alitibuſ beſtiiſq; obuiũ ferẽſ pabulũ
ĩteriit. Nec uĩdicte ſequẽtiſ pena tardauit: nã Pſyche errabũdo
rurſuſ gradu pueñit ad ciuitatẽ aliã. in q̃ pari mõ ſoror morabat
alia. nec ſeciuſ: & ipſa fallacie germanitatiſ inducta: & in ſororiſ
ſceleratas nuptiaſ? emula feſtĩauit ad ſcopulũ. Inq; ſimile mortiſ
exitiũ cecidit? Interim dũ Pſyche queſitioni cupidiniſ intenta:
populoſ circuibat. At ille uulnere lucerne dolenſ: in ipõ thalamo
matriſ iacenſ ingemebat. Tũc auiſ peralba illa gauia: que ſuper
fluctuſ marinoſ pinniſ natat? demergit ſeſe propere ad oceani
profundũ gremiũ. ibi commodũ Venerem lauantem natãtemq;
propter aſſiſtenſ? indicat aduſtũ filiũ eiuſ graui uulnere? dolore
merentem: dubiũ ſalutiſ: iacere. Iamq; percũctorũ ora populorũ
rumoribuſ cõuitiiſq; uariiſ omnẽ Veneriſ familiã male audire: ꝙ
ille qdẽ mõtano ſcortatu tu uero marino natatu ſeceſſeritiſ. Ac ꝑ
hoc nõ uoluptaſ illa: nõ gratia nõ lepoſ. ſed incõpta: & agreſtia:
& horrida cuncta ſint. nõ nuptie cõiugaleſ. nõ amicicie ſotialeſ:
nõ liberũ caritateſ: ſed enormiſ gluuieſ. & ſqualentiũ federũ inſu/
aue faſtidiũ. hic illa uerboſa & ſatiſ curioſa auiſ? ĩauribuſ Veneriſ
filiũ laceranſ? exiſtimationẽ ganniebat. At Venuſ irata ſolidum
exclamat repente. ergo iam ille bonuſ filiuſ meuſ habet amicam
aliquã? ꝓme age tu: que ſola mihi ſeruiſ amanter: nomẽ eiuſ: que

puerum ingenium & inueſtē ſollicitauit. ſiue illa de nympharū populo: ſeu de deaꝝ numero: ſeu de muſarū choro. uel de mearū gratiaꝝ miſterio. Nec loquar illa cōticuit auiſ. Sed neſcio īquit dn̄a: puto puellā: ſi ꝓbe memini? Pſycheſ noīe dicit̄: efflicte cu/pere. Tūc indignata Venuſ exclamauit. uel maxīe Pſychen illā mee forme ſuccubā: mei nominiſ emulā: uere diligit? nimirū illud īcremētū lenā me putauit: cuiuſ mōſtratu puellā illā cognoſceret? Hic queritanſ properiter emergit amari. ſuumq; protinuſ aureū thalamum petiit. et reperto: ſicut audierat egroto puero. iā inde a foribuſ q̄maxime boanſ.

HOneſta inq̄t hic: & natalibuſ noſtriſ: boneq; tue frugi cō/gruētia. Vt p̄mū q̄dē tue parētiſ: īmo dn̄e p̄cepta calcareſ: nec ſordidiſ amoribuſ īimicā meā cruciareſ? Verū etiā hoc etatiſ puer: tuiſ licentioſiſ & īmaturiſ iūgereſ amplexibuſ? ut ego nurū ſcilicet tolerarē inimicā. ſed utiq; preſumiſ nugo: & corruptor. et inamabiliſ te ſolū generoſū. nec me iā ꝑ etatē poſſe cōcipe. uelim ergo ſciaſ multo te meliorē filiū aliū geniturā. īmo ut cōtumeliā magiſ ſentiaſ. aliquē de meiſ adoptaturā uernuliſ. eiq; donaturam iſtaſ pinnaſ. & flāmaſ. & arcum. & ipſaſ ſagittaſ. & omnem meam ſupellectilē? quā tibi non ad hoſ uſuſ dederā. nec enī de patriſ tui boniſ. ad inſtructionē iſtā: q̄cq̄ cōceſſum ē. ſed male p̄ma pueritia inductuſ eſ: & acutaſ manuſ habeſ: & maioreſ tuoſ irreuerenter pulſaſti totienſ. & ipſā matrē tuā: me inq̄ ipſā: parricida denudaſ cotidie. & percuſſiſti ſepiuſ. & quaſi uiduam utiq; contemnis? nec uictricū tuū fortiſſimū illū: maximūq; bellatorē metuiſ. quidni? cui ſepiuſ in angorē mei pelicatuſ: puellaſ propinare conſueſti. ſed faxo te luſuſ huiuſ pēiteat. & ſētiaſ acidaſ & amaraſ nuptiaſ iſtaſ. ſed nunc in riſui habita. q̄d agā? quo me conferā? quibuſ modiſ Stellionē iſtū cohibeā? petā ne auxiliū ab inimica mea ſobrie/tate: quā propter huiuſ ipſiuſ luxuriā offendi ſepiuſ? aut ruſtice ſqualentiſq; femine colloquiū prorſuſ adhibendum eſt? horreſco. nec tamē uindicte ſolatium tm̄ ſpernendum ē: illa mihi prorſuſ adhibenda eſt. nec ulla alia que caſtiget aſperrime nugonē iſtū. faretrā explicet. & ſagittaſ dearmet. arcū denodet. tedā deflāmet. īmo et ipſū corpuſ eiuſ acrioribuſ remediiſ coherceat. Tūc īiurie mee litatū crediderī: cū eiuſ comaſ: quaſ iſtiſ manibuſ meiſ ſubīde aureo nitore perſtrinxi: deraſerī. pinnaſ: q̄ſ meo gremio nectarei fontiſ infeci. preto tonderim. Sic effata? foraſ ſeſe ꝓripit infeſta. &

ſtomachata bileſ uenenaſ? ſed eã ꝓtinuſ Cereſ & Iuno comitanť. uiſãq; uultu tumido: queſiere: cur truci ſupercilio tantã uenuſtatẽ micantiũ oculoꝝ coherceret? At illa opportune inquit: ardenti prorſuſ iſto meo pectori: uiolentiã ſcilicet ꝑpetrature ueĩtiſ. Sed totiſ oro ueſtriſ uiribuſ Pſychen illã fugitiuã: uolaticã mihi req/rite. nec enĩ uoſ utiq; domuſ mee famoſa tabula: & nõ dicendi filii mei facta latuerunt. Tunc ille ignare que geſta ſunt? palpare Veneriſ irã ſeuiẽtẽ ſic adorte.

QVid tale dña: deliq̃t tuuſ filiuſ? ut aĩmo ꝑuicaci uoluptateſ illiuſ ĩpugneſ? & quã ille diligit: tu quoq; ꝑdere geſtiaſ? qđ aũt oramuſ: iſti crimẽ: ſi puelle lepide libẽter arriſit? An ignoraſ eũ maſculũ: & iuuenẽ eẽ? uel certe iã quot ſit ãnoꝝ oblita eſ? An qđ etatẽ portat bellule? puer tibi ſemꝑ uideť? Mater autẽ tu: et p̃terea cordata mulier. filii tui luſuſ ſemꝑ explorabiſ curioſe? & ĩ eo luxuriẽ culpabiſ? et amoreſ reuĩceſ: & tuaſ arteſ: tuaſq; deli/ciaſ ĩ formoſo filio reꝑhẽdeſ? qſ aũt te: deũ: qſ hoĩm patieť: paſſĩ cupidineſ populiſ diſſeminantem: cum tue domuſ amoreſ amare cohercea ſ? & uitiorũ muliebriũ publicã precludaſ officinã? Sic ille metu ſagittaꝝ patrocinio gratioſo cupidini q̃uiſ abſenti blã/diebãť. Sed Venuſ ĩdignata ridicule tractari ſuaſ iiuriaſ? p̃uerſiſ illiſ: alte rurſuſ concito gradu pelago uiam capeſcit.

INterea Pſyche uariiſ iactabať diſcurſibuſ: dieſ noctesq; mariti ueſtigationibuſ inq̃eta: animo tãto cupidior. & iratũ licet: ſi nõ uxoriſ blãdi/tiiſ lenire: certe ſeruilibuſ precibuſ propitiare. & proſpecto tẽplo quodã in ardui mõtiſ uertice? unde autẽ inq̃t ſcio? an iſtic meuſ degat dñſ? et ilico dirigit citatũ gradũ. quẽ defectũ prorſuſ aſſiduiſ laboribuſ ſpeſ incitabat: & uotum. Iãq; grauiter emenſiſ celſioribuſ iugiſ: puluinaribuſ ſeſe proximam intulit. uidet ſpicaſ frumentariaſ in aceruo: & aliaſ flexibileſ in corona: & ſpicaſ ordei uidet. erant & falceſ: & opere meſſorie: moduſ omniſ. ſed cuncta paſſim iacẽtia: & ĩcuria cõfuſa: & ut ſolet eſtu: laborãtiũ mãibuſ ꝓiecta. hic ſigula Pſyche curioſe diuidit. & diſcretim remota: rite cõponit rata ſcilicet nulliuſ dei fana cerimõiaſ negligere ſe debe/re. ſed omnium beniuolã miſericordiam corrogare. hic eã ſollicite ſeduloq; curãtẽ cereſ alma deꝑhẽdit. & lõgum exclamat ꝓtinuſ.

¶ Ain Pſyche miſerãda: totũ per orbẽ Venuſ: anxia diſquiſitiõe: tuum ueſtigiũ: furenſ animi requirit. teq; ad extremũ ſupplicium expetit. & totiſ numiniſ ſui uiribuſ ultionẽ flagitat. Tu uero reꝝ mearum tutelã nũc geriſ? & aliud qcq̃ cogitaſ: niſi de tua ſalute? Tũc Pſyche pedeſ eiuſ aduoluta: & uberi fletu rigãſ dee ueſtigia: humũq; uerrenſ crinibuſ ſuiſ: multi iugiſ precibuſ editiſ ueniã poſ/tulabat. Per ego te frugiferam tuam dexteram iſtam dep̄cor? perletificaſ meſſiũ cerimoniaſ: per tacita ſecreta ciſtarum? & per famuloꝝ tuorũ draconũ pinnata curricula? et glebe ſicule ſulca/mina? & currũ rapacẽ? & terram tenacẽ? & illuminaꝝ proſerpine nuptiarũ demeacula? & luminoſarũ filie inuentionũ remeacula? et cetera que ſilẽtio tegit eleuſiſ attice ſacrariũ? amiſerãde Pſycheſ anime ſupplicíſ tue ſubſiſte. inter iſtã ſpicarũ congeriẽ patere. uel pauculoſ dieſ delitefcã: quoad dee tante ſeuienſ ira: ſpatio tẽporiſ mitiget. uel certe mee uireſ diutino labore feſſe: quietiſ interuallo leniant. ¶ Suſcipe Cereſ tuiſ quidẽ lachrymoſiſ p̄cibuſ: & cõmo/ueor: & opitulari cupio. ſed cognate mee: cũ qua etiã antiquum feduſ aícicie colo: bone p̄terea femíe: malã gratiã ſubire nequeo. decede itaq; iſtiſ edibuſ protinuſ. & ꝙ a me retẽta: cuſtoditaq; nõ fueriſ: optimi conſule. Cõtra ſpem ſuã repulſa Pſyche: & afflicta duplici meſticia: iter retrorſum porrigenſ inter ſubſite conualliſ ſublucidũ lucũ proſpicit fanũ: ſollerti fabrica ſtructũ. nec ullam: uel dubiã: ſpei melioriſ uiã uolẽſ omittere? ſed adire cuiuſcũq; dei ueniam: ſacratiſ foribuſ ꝓximat. uidet dona ſpecioſa & laciniaſ auro litterataſ ramiſ arborũ: poſtibuſq; ſuffixaſ: que cum gratia facti: nomẽ dee cui fuerãt dicata teſtabant. Tunc genu nixa: & manibuſ arã tepentẽ amplexa: deterſiſ ãte lachrymiſ: ſic adp̄cat.

Magni Iouiſ germana: & cõiuga? ſiũ tu ſami que querula ꝑtu: uagituq;: & alimonia tua gloriat: teneſ uetuſta delubra: ſiue celſe carthaginiſ: que te uirginẽ: uectura leoniſ: celo cõmeantẽ ꝑcolit: beataſ ſedeſ frequẽtaſ: ſiue prope ripaſ Inachi qui te iam nuptam tonantiſ & reginã deaꝝ mẽorat. inclitiſ Argiuoꝝ p̄ſideſ menibuſ: q̃ cunctuſ orieſ Zygiã uenerat: & omĩſ occidẽſ lucinã appellat? ſiſ meiſ extremiſ caſibuſ Iuno ſoſpita: meq; in tantiſ exanclatiſ laboribuſ defeſſã? ĩminentiſ periculi metu libera. quod ſciã ſoleſ pregnantibuſ periclitantibuſ ultro ſubuenire. Ad iſtum modum ſupplicãti ſtatim ſeſe Iuno cũ totiuſ ſui numiniſ auguſta digni/tate preſentat. & protinuſ: quam uellẽ inqt perfidẽ nutum meum

precibuſ tuiſ accommodare. ſed contra uoluntatē Veneriſ: nuruſ
mee: quā filie ſemꝑ dilexi loco: preſtare me pudor non ſinit: tūc
etiā legibuſ · que ſeruoſ alienoſ profugoſ inuitiſ dn̄iſ uetāt ſuſcipi:
prohibeor. Iſto quoq; fortune naufragio Pſyche perterrita: nec
indipiſci iā maritū uolatilē q̄enſ? tota ſpe ſalutiſ depoſita? ſic ipſa
ſuaſ cogitationeſ conſuluit. ¶ Iam que poſſūt alia meiſ erumniſ
temptari uel adhiberi ſubſidia: cui nec deaꝝ quidē: q̄q̄ uolentium
potuerūt prodeſſe ſuffragia? quo rurſū itaq; tantiſ laqueiſ īcluſa
ueſtigiū porrigā? q̄buſq; tectiſ: uel etiā tenebriſ abſcōdita magne
Veneriſ ineuitabileſ oculoſ effugiā: q̄n igit̄ maſculū tandē ſumiſ
animū? & caſſe ſpecule renuntiaſ fortiter? et ultroneā te dn̄e tue
reddiſ? & uel ſera modeſtia ſeuienteſ impetuſ eiuſ mitigaſ? q̄ ſciaſ:
an etiam: quem diu queritaſ: illic in domo matriſ reperiaſ? Sic ad
dubiū obſeqū: īmo ad certū exitiū: preꝑata: principium future
ſecū meditabat̄ obſecratiōiſ. At Venuſ terreniſ remediiſ inqui/
ſitionibuſ abnuēſ: celū petit. iubet cōſtrui currū. quē ei Vulcanuſ
ſubtili fabrica ſtudioſe poliuerat. & ante thalami rudimentum:
nuptiale munuſ obtulerat. lune tenuantiſ detrimento conſpicuū.
& ipſiuſ auri dāno precioſū. de multiſ que circa cubiculū domine
ſtabulant: procedūt quattuor cādide colūbe. & hylariſ inceſſibuſ
picta colla torquenteſ? iugū gēmeū ſubeūt. Suſceptaq; dn̄a lete
ſubuolāt: currū dee proſequēteſ: gannitu conſtrepenti laſciuiūt
paſſereſ. & cetere que dulce canticant aueſ · melleiſ moduliſ ſuaue
reſonanteſ? aduentū dee ꝓnuntiant. cedunt nubeſ. & celum filie
pādit̄. & ſummuſ ether cū gaudio ſuſcipit deā. nec obuiaſ aq̄laſ?
uel accipitreſ rapaceſ: pertimeſcit magne Veneriſ canora familia.
Tunc ſe protinuſ ad regiaſ Iouiſ arceſ dirigit. & petitu ſuperbo
Mercurii dei uocaliſ opere neceſſariā uſurā poſtulat. nec renuit
Iouiſ cerulum ſupercilium. Tunc ouanſ ilico: comitante etiam
Mercurio. Venuſ celo demeat. eiq; ſollicite ſerit uerba. ¶ Frater
Arcadi: ſiſ nēpe ſororē tuā Venerē ſine Mercurii p̄ſentia: nil unq̄
feciſſe. nec te preterit utiq;: q̄to iā tempore delteſcentē ancillam
nequiuerī reperire. Nil ergo ſuperē: q̄ tuo p̄conio p̄miū inueſti/
gationiſ publicatuſ edicere. Fac ergo mandatū matureſ meum. &
indicia q̄buſ poſſit cognoſci māifeſte deſigneſ. ne ſi q̄ſ occultatōiſ
illicite crimē ſubierit: ignorātie ſe poſſit excuſatione defendere.
& ſimul dicēſ libellū ei porrigit? ubi Pſycheſ nomē continebatur:
et cetera. quo facto ꝓtinuſ domū ſeceſſit. Nec Mercuriuſ omiſit

obſequiú. Ná per oím ora populorú paſſim diſcurrẽſ: ſic mãdate
p̃dicatióiſ munuſ exequebat̃. Si qſ a fuga retrahere: uel occultã
demonſtrare poterit fugitiuã regiſ filiã? Veneriſ ãcillam: nomíe
Pſychen: conueniat retro metaſ murtiaſ: Mercuriú predicatorẽ.
accepturuſ indicii nomíe: ab ipſa Venere. vii. ſauia ſuauia. & unú
blandientiſ adpulſum lingue longe mellitum. Ad hunc modum
pronuntiante Mercurio tanti p̃mii cupido: certatí oím mortaliú
ſtudiú arrexerat. Que reſ nú c uel maxíe ſuſtulit Pſycheſ omnẽ
cunctationem. Iamq; foreſ eiuſ dñe proximanti: occurrit una de
famulatióe Veneriſ: nomine conſuetudo. ſtatimq; quantú maxíe
potuit exclamat ¶ Tandẽ ancilla nequiſſima dominã habere
te ſcire cepiſti? An pro cetã morú tuorú temeritate: iſtud quoq;
neſcire te fígiſ: quãtoſ laboreſ circa tuaſ inqſitióeſ ſuſtinuerimuſ?
Sed bene: ꝙ meaſ potiſſimú manuſ incidiſti. & inter ora cancroſ
iam ipſoſ adheſiſti: datura ſcilicet actutú cótumacie tante penaſ.
& audaciter in capilloſ eiuſ immiſſa manu: trahebat eam: neq̃q̃m
renitentẽ. quã ubi primú inductã: oblatãq; ſibi conſpexit Venuſ:
letiſſimú cachinnum extollit: & qualem ſolet furenter irati: ca/
putq; quatiẽſ: & adſcalpẽſ aurẽ dexterã. Tandẽ inqt dignata
eſ ſocrú tuam ſalutare? An potiuſ maritú q uulnere tuo piclitat̃:
interuiſere ueniſti? Sed eſto ſecura. iã enim excipiam te. ut bonã
nurum condecet. & ubi inqt ſollicitudo: atq; triſticieſ ancille mee.
quibuſ intro uocatiſ? torquendam tradidit eam. At ille ſequenteſ
herile preceptú? Pſychen miſellam flagelliſ afflictam: et ceteriſ
tormentiſ excruciatam: iterú domíe conſpectui reddunt. Tunc
rurſuſ ſublato riſu Venuſ ¶ Et ecce inquit nobiſ turgidi uentriſ
ſui lenocinio cómouet miſerationẽ: unde me p̃clara ſobole: auiã
beatã ſcilicet faciat. Felix uero ego: que in ipſo etatiſ mee flore:
uocabor auia. et uiliſ ãcille filiuſ: nepoſ Veneriſ audiet. q̃q̃ íepta
ego: fruſtra filiú dicam: impareſ enim nuptie: & preterea in uilla:
ſine teſtibuſ: & patre non conſentiente: facte: legittime nó poſſũt
uideri. Ac per hoc ſpuriuſ iſte naſcetur: ſi tamen partum omnino
proferre te patiemur. His editiſ inuolat eam. ueſtemq; plurifariã
diloricat. capilloq; diſciſſo: & capite cóquaſſato: grauiter affligit.
& accepto frumento. & ordeo. et milio. & papauere. & cicere. &
lẽte. & faba. commixtiſq; aceruatim: confuſiſq; í unum glomulú.
ſic ad illã. Videriſ ení mihi tã deformiſ ancilla nullo alio: ſed
tantú ſedulo miniſterio: amatoreſ tuoſ promereri. Iã ergo & ipſa

frugem tuã periclitabor. diſcerne ſeminũ iſtorũ paſſiuã cõgeriẽ. ſinguliſq; graniſ rite diſpoſitiſ: atq; ſeiugatiſ: ante iſtam ueſperam opuſ expeditũ approbato. mihi ſic aſſignato tantorum ſeminum cumulo. ipſa cene nuptiali conceſſit. Nec Pſyche manuſ admolitẽ incondite illi. & inextricabili moli. ſed ĩmanitate p̄cepti cõſter/nata: ſilenſ obſtupeſcit. Tunc formicula illa puula. atq; ruricula: certatim difficultatiſ tãte: laboriſq; miſerta? cõtubernaliſ magni dei. ſocruſq; ſeuitiã execrata: diſcurrenſ gnauiter: cõuocat corro/gatq; cunctã formicarũ accolarum claſſem ❡ Miſeremini terre omniparentiſ agileſ alumne: miſeremini: & amoriſ uxori puelle lepide periclitanti: prompta uelocitate ſuccurrite. Ruunt alie: ſupq; alie: ſepedũ populoꝝ uñ. ſũmoq; ſtudio: ſigule granatĩ totũ digerũt aceruũ. ſepatiq; diſtributiſ diſſitiſq; generibuſ. e cõſpectu perniciter abeunt. Sed initio noctiſ: e conuiuio nuptiali? uino madẽſ: & flagrãſ balſama Venuſ remeat. totũq; reuincta corpuſ: roſiſ micantibuſ? uiſaq; diligentia miri laboriſ: non tuum inquit nequiſſima: nec tuarum manuũ iſtud opuſ: ſed illiuſ: cui tuo: ímo & ipſiuſ malo: placuiſti. & fruſto cibarii paniſ ei proiecto: cubitũ faceſſit. Interim cupido ſoluſ: interioriſ domuſ unici cubiculi cuſtodia clauſuſ: coercebatur acriter: partim: ne petulãti luxurie uulnuſ grauaret. partim ne cum ſua cupita conueniret? Sic ergo diſtinctiſ. & ſub uno tecto ſeparatiſ amatoribuſ? tetra nox ex/anclata. Sed aurora cõmodum ineq̃tanti: uocati Pſyche Venuſ ĩfit talia. ❡ Videſ ne illud nemuſ: quod fluuio preterluẽti: ripiſq; longiſ attendit? cuiuſ imi gurgiteſ uicinum fontẽ deſpiciũt? oueſ ibi nitenteſ: auriq; colore florenteſ: ĩcuſtodito paſtu uagãt. Inde de coma precioſi uelleriſ: floccum mihi confeſtim quoquo modo queſitũ afferaſ cenſeo. Perrexit Pſyche uolenter: non obſequiũ q̄dẽ illa functaẽ: ſed reqem malorũ precipitio fluuialiſ rupiſ ba/bitatur. Sed inde de fluuio muſice ſuauiſ nutricula leni crepitu dulciſ aure: diuinituſ ĩſpirata: ſic uaticiatẽ arũdo uiridiſ. Pſyche tantiſ erũniſ exercita: neq; tua miſerrima morte meaſ ſanctaſ aq̄ſ polluaſ: nec uero cõtra formidabileſ oueſ iſtiuſ ore feraſ aditum: quoad de ſoliſ flagrãtia mutuato calore: truci rabie ſolẽt efferri. cornuq; acuto: & fronte ſaxia: & nonnunq̃ uenenatiſ morſibuſ in exitiũ ſeuire mortaliũ. Sed dũ meridieſ ſoliſ ſedauerit uaporẽ? & pecua ſpirituſ fluuialiſ ſerenitate conqeuerint? poteriſ ſub illa proceriſſima platano: que mecum ſimul unum fluentum bibit:

latenter te abſcondere. & cũprimũ mitigata furia laxauerit oues animũ: percuſſis frondibus attigui nemoris lanoſũ aurũ reperies: ꝙ paſſim ſtirpibus cõnexis obhereſcit. Sic arundo ſimplex & hu/ mana: Pſychen egerrimã ſalutem ſuam docebat. Nec auſcultatu penitẽdo diligẽter inſtructa: illa ceſſauit. Sed obſeruatis omibus furatrina facili: flauẽtis auri mollicie: cõgeſtum gremium Veneri reportat. nec tamẽ apud dominã ſaltem ſecũdi laboris periculum ſecundũ teſtimoniũ meruit. ſed cõtortis ſupercilus ſubridẽs amaꝝ: ſic ĩqt. ❡ Nec me preterit huius quoq; facti auctor adulterinus. ſed iã nũc ego ſedulo periclitabor: an oppido forti aĩo. ſigulariq; prudentia ſis ꝑdita. uideſne inſiſtentem celſiſſime illi rupi montis ardui uerticẽ: de quo fontis atri fuſce defluũt unde? Proximeq; cõceptaculo uallis incluſe ſtygias irrigãt paludes. & pauca cocyti fluenta nutriũt. Indidẽ mihi de ſummi fontis penita ſcaturigine: rorẽ rigentẽ hauritum: iſta confeſtim deferto urnula. Sic aiens: cryſtallo: dedolatũ uaſculũ: inſup ei grauiora cõminata tradidit? At illa ſtudioſe gradũ celerans: mõtis extremum petit cumulum. certe uel illic inuite peſſime finem. Sed cũprimum predicti iugi cõterminos locos appulit? uidet rei uaſte letalẽ difficultatẽ. Nãq; ſaxũ immani magnitudĩe ꝓcerũ? & inacceſſa ſalebritate lubricũ: mediis e faucibus lapidis: fontes horridos euomebat. q ſtatim ꝓni foraminis lacunis editi? perq; procliue delapſi: & anguſti canalis exerto contecti tramite: proximã conuallem latẽter incidebant: dextera leuaq; cotibus cauatis proſerpunt. & lõga colla porrecti ſeui dracones incõuiue uigilie luminibus addictis: & in perpetuã lucẽ pupulis excubantibus. Iamq; & ipſe ſemet muniebãt uocales aque. Nã & diſcede: & quid facis: uide: & quid agis: caue: & fuge: & peribis: ſubinde clamãt? Sic ĩpoſſibilitate ipſa mutata ĩ lapidẽ Pſyche: q̃uis ꝑſenti corpore: ſenſibus tñ aberat. & inextricabilis pericule mole prorſus obruta: lachrymarũ etiã extremo ſolatio carebat. Nec prouidẽtie bone graues oculos innocẽtis aĩe latuit erũna. Nam primi Iouis regalis auis illa: repẽte propanſis utrĩq; pinnis: affuit rapax aquila. memorq; ueteris obſequii: quo ductu cupidinis Ioui pocillatorẽ Phrygium ſubſtulerat: opportunam ferens opẽ: deiq; numen in uxoris laboribus ꝑcolens: alti culminis diales uias deſerit. & ob os puelle ꝑuolans: incipit. ❡ At tu ſĩplex: alioqn & expers rerũ taliũ: ſperaſq; te ſanctiſſimi: nec minus tru/ culẽti fõtis: uel unã ſtillã poſſe furari? uel omnino cõtingere? dus

etiã: ipſiq; Ioui formidabileſ aq̃ſ iſtaſ ſtygiaſ: uel fãdo compiſti.
quodq; uoſ deieratiſ p numía deoꝝ: deoſ p ſtygiſ maieſtatẽ ſolere.
ſed cedo iſtã urnulã. & protinuſ arreptam completãq; feſtinãter.
libratiſq; pinnarũ nutantiũ molibuſ: inter genaſ ſeuientiũ dentiũ.
& triſulca uibramina draconũ: remigiũ dextera leuaq; porrigẽſ:
nolenteſ aq̃ſ: & ut abiret innoxiuſ: pminãteſ: excipit. cõmentuſ:
ob iuſſũ Veneriſ petere. eiq; ſe preminiſtrare. q̃re paulo facilior
adeundi fuit copia. Sic acceptã cum gaudio plenã urnã: Pſyche
Veneri citata retulit. nec tamẽ nutũ dee ſeuiẽtiſ: uel tũc expiare
potuit. Nã ſic eã maiora: atq; peiora flagitia cõminãſ: appellat:
reni dẽſ exitiabile. ¶ Iã tu q̃dẽ uideriſ magna quedã mihi: & alta
prorſuſ malefica: que talibuſ pceptiſ meiſ obtẽperaſti gnauiter.
ſed adhuc iſtud mea pupula miſtrare debebiſ. Sume iſtã pyxidẽ.
& dedit ptinuſ. uſq; ad íferoſ: & ipiuſ orci ferale ſpenateſ te dirige.
Tunc confereſ pyxidẽ proſerpine: petit de te Venuſ dicito: mo/
dicum de tua mittaſ ei formoſitate. uel ad unam ſaltẽ dieculam
ſufficienſ. nã ꝙ habuit: dum filiũ curat egrotũ? conſumpſit. atq;
cõtriuit omne. ſed haud ímaturiuſ redito: qa me neceſſe ẽ indidẽ
delinitã theatrũ deorum frequẽtare. Tunc Pſyche: uel maxime
ſenſit ultimaſ fortunaſ ſuaſ: & uelamento reiecto: ad promptum
exitiũ ſeſe compelli: manifeſte comperit. q̃d ni? que ſuiſ pedibuſ
ultro ad tartaꝝ maneſq; demeare cogeretᷓ? nec cunctata diutiuſ:
pergit ad quãpiã turrim prealtã. indidẽ ſe datura precipitem. ſic
ení rebatᷓ: ad inferoſ recte: atq; pulcherrime ſe poſſe deſcendere.
ſed turriſ prorũpit in uocem ſubitã. Et quit te inq̃t precipitio
miſella queriſ extinguere? quidq; iam nouiſſimo piculo laboriq;
iſto temere ſuccũbiſ? Nã ſi ſpũſ corpe tuo ſemel fuerit ſeiugatuſ?
ibiſ quidẽ profecto ad imũ tartarũ. ſed inde nullo pacto redire
poteriſ. mihi abſculta. Lacedemon Achaie nobiliſ ciuitaſ: nõ lõge
ſita eſt. huiuſ cõtermínã: deuiiſ additã lociſ: querere tenarum. Inibi
ſpiraculũ ditiſ. et p portaſ hiãteſ mõſtratᷓ iter inuiũ. cuiuſ te limíe
tranſmeatã ſimul cõmiſeriſ. iã canale directo pergiſ ad ipſam orci
regiã. ſed nõ hactenuſ uacua debebiſ p illaſ tenebraſ incedere. ſed
offaſ polẽte mulſa cõcretaſ ambabuſ geſtare manibuſ: ac in ipſo
ore duaſ ferre ſtipeſ. Iãq; cõfecta bona parte mortifere uie: cõti/
nuaueriſ claudũ aſinũ lignoꝝ gerulũ: cũ agaſone ſimili q̃ te roga/
bit decidẽti ſarcíe fuſticuloſ aliquoſ porrigaſ ei. ſed tu nulla uoce
deprõpta: tacita pterito. Nec mora cũ ad flumẽ mortuũ ueníeſ:

cui p̃fectuſ Charon: ꝓtinuſ expetẽſ portoriũ: ſic ad ripã ulteriorẽ
ſutili cymba deducit commeãteſ. Ergo & inter mortuoſ auaritia
uiuit? nec Charon ille ditiſ: & pater tãtuſ deuſ: qcq̃ gratuito facit?
et pauper morieſ uiaticũ debet querere? & eſ ſi forte p̃manu nõ
fuerit? nemo eũ expirare patieẽ? huic ſqualido ſeni dabiſ nauli
noĩe de ſtipibuſ q̃ſ fereſ: alterã. ſic tamen: ut ipſe ſua manu de tuo
ſumat ore. nec ſetiuſ tibi pygrũ fluẽtũ tranſmeãti: qdã ſupnatãſ
ſenex mortuuſ: putriſ attollẽſ manuſ: orabit? ut eũ intra nauigiũ
trahaſ. nec tu tñ illicita affectare pietate. tranſito fluuio: modicũ
te ꝓgreſſã textriceſ orabũt anuſ telã ſtruẽteſ: manuſ paulisp̃ accõ/
modeſ. nec id tñ tibi cõtingere faſ ẽ. Nã hic oĩa tibi: & multa alia
de Veneriſ inſidiiſ orieñt: ut uel unã de manibuſ cõmittaſ offulã?
nec puteſ futile iſtud pollẽtatiũ damnũ leue. altera enĩ perdita:
lux hec tibi prorſuſ denegabitur. Caniſ nãq; pregrãdiſ triiugo et
ſatiſ ãplo capite p̃dituſ imaniſ: & formidabiliſ: conãtibuſ oblatrãſ
faucibuſ: mortuoſ quibuſ iã nil mali põt facere fruſtra territãdo?
ante ipſũ limẽ & atra atria ꝓſerpine ſemp̱ excubanſ: ſeruat uacuã
ditiſ domũ. hũc offrenatũ uniuſ offule preda? facile p̃teribiſ. ad
ipſãq; protinuſ proſerpinam introibiſ. que te comiter excipiet. ac
benigne. ut & molliter aſſidere: & prãdiũ opipare ſuadeat ſumere.
Sed tu & humi reſide: & panẽ ſordidũ petitu: eſto. deinde nun/
tiato qd aduenerĩſ. Suſceptoq; qd̃ efferetur: rurſuſ remeãſ: caniſ
ſeuitiẽ: offula reliqua redime. ac deinde auaro naute data quam
reſeruaueraſ ſtipe. tranſitoq; eiuſ fluuio: recalcãſ priora ueſtigia.
ad iſtũ celeſtiũ ſiderũ redieſ chorũ. Sed inter oĩa. hic obſeruãdũ
precipue tibi cenſeo. ne uelis aperire uel inſpicere illã: quam fereſ
pyxidẽ. uel oĩno formoſitatiſ diuĩe abditũ cureſ theſaurum. Sic
turriſ illa uel propitia uaticinatõiſ munuſ explicuit. Nec morata
Pſyche pergit tenarũ. ſumptiſq; rite ſtipibuſ illiſ: & offuliſ: ĩfernũ
decurrit meatũ: tranſitoq; per ſilentiũ aſinario debili. & amnica
ſtipe uectori data. neglecto ſupernatantiſ mortui deſiderio: &
ſpretiſ textricũ ſubdoliſ precibuſ? & offule cibo ſopita caniſ hor/
rẽdi rabie. domũ proſerpine penetrat. nec offerẽtiſ hoſpite ſedile
dedicatum: uel cibum beatũ amplexa: ſed ante pedeſ eiuſ reſidenſ
humiliſ. & cibario pane cõtẽta: ueneriã ꝑtulit legationẽ. Statĩq;
ſecreto repletã cõcluſãq; pyxidẽ ſuſcipit. & offule ſequẽtiſ fraude
caniniſ latratibuſ obſeratiſ: reſiduaq; nauite reddita ſtipe? longe
uegetior: ab inferiſ recurrit. & repetita atq; adorata candida iſta

luce: q̃q̃ feſtinanſ obſequium terminare: mente capitur temeraria
curioſitate. ¶ Et ecce inq̄t i̇epta ego diuie formoſitatiſ gerula?
que nec tantillũ q̄dem indidẽ mihi delibo. uel ſic illi amatori meo
formoſo placitura. Et cũ dicto reſerat pyxidẽ: nec q̄cq̃ ibi rerũ:
nec formoſitaſ ulla? ſed infernuſ ſomnuſ: ac uere ſtygiuſ: q̄ ſtatim
coperculo reuelatuſ? inuadit eã craſſi ſoporiſ nebula: cunctiſ eiuſ
mẽbriſ p̄funditᷣ. & i̇ ipſo ueſtigio: ipſaq; ſemita cõlapſã: poſſidet:
& iacebat i̇mobiliſ. & nihil aliud q̃ dormiẽſ cadauer? Sed cupido
iã cicatrice ſolida reualeſcenſ? nec diutinã ſue Pſycheſ abſentiam
toleranſ: per altiſſimã cubiculi: quo cohibebatᷣ: elapſuſ feneſtram:
refectiſq; pinniſ aliquãta q̄ete longe ueloci uſ prouolãſ? Pſychen
accurrit ſuã. Deterſoq; ſõno curioſe: & rurſũ in priſtinã pyxidiſ
ſedem recondito? Pſychen innoxio punctulo ſue ſagitte ſuſcitat.
Et ecce inq̄t rurſum perierat miſella ſimili curioſitate. Sed i̇terim
q̄dem tu prouintiam que tibi matriſ mee precepto mandata eſt?
exequere gnauiter. cetera egomet uidero. Hiſ dictiſ amator le/
uiſ i̇ pinnaſ ſe dedit. Pſyche uero cõfeſti Veneri munuſ reportat.
proſerpine? Interea cupido amore nimio pereſuſ: & egra facie
matriſ ſue repẽtinã ſobrietatẽ pertimeſcẽſ? ad armile redit. aliſq;
pernicibuſ celi penetrato uertice: magno Ioui ſupplicat? ſuamq;
cauſã probat. Tunc Iuppiter p̄preſſa cupidiniſ buccula? manuq;
ad oſ ſuũ relata: conſauiat. atq; ſic ad illũ ¶ Licet tu inq̄t dñe
fili: nunq̃ mihi conceſſu deũ: decretum ſeruariſ honorẽ: ſed iſtud
pectuſ meũ: quo legeſ elementorũ: & uiceſ ſiderũ diſponuntur:
conuulnerariſ aſſiduiſ ictibuſ: crebriſq; terrene libidiniſ fedauerīſ
caſibuſ: contraq; legeſ & ipſã iuliã. diſciplinãq; publicã. turpibuſ
adulteriiſ: exiſtimationẽ famãq; meã leſeriſ? i̇ ſerpenteſ? i̇ igneſ?
in feraſ? in aueſ? & gregalia pecua ſerenoſ uultuſ meoſ ſordide
reformando: attamen modeſtie mee memor: quodq; inter iſtaſ
meaſ manuſ creueriſ? cuncta perficiã: dũ tamen ſciaſ emuloſ tuoſ
cauere: Ac ſi qua nunc in terriſ puella p̃pollet pulchritudie: p̄ñtiſ
bñficii uicem per eã mihi repenſare te debere. Sic fatuſ iubet
Mercuriũ deoſ om̃eſ ad cõtionẽ conuocare ꝓtinuſ. Ac ſi q̄ cetu
celeſtiũ defuiſſet? in penã decẽ miliũ nũmorum cõuentũ iri pro/
nuntiare. Quo metu ſtati̇ cõpleto celeſti theatro? ꝓ ſede ſublimi
ſedenſ ꝓceruſ Iuppiter: ſic enũciat ¶ Dei cõſcripti muſaꝝ aluo?
adoleſcentẽ iſtũ: quẽ manibuſ meiſ alũ natuſ ſũ: ꝓfecto ſcitiſ om̃eſ.
cuiuſ prime iuuẽtutiſ caloratoſ impetuſ: freno quodã cohercẽdoſ

exiſtimaui.ſat eſt cotidianiſ eum fabuliſ: ob adulteria cunctaſq;
corruptelaſ infamatũ.collẽda ẽ omĩſ occaſio.& luxuria puerliſ
nuptialibuſ pediciſ colligãda. Puellã elegit & uirginitate ꝑuauit.
teneat.poſſideat amplexuſ Pſychen.ſemp ſuiſ amoribuſ ꝑfruat̃.
& ad Venerẽ collocata facie. ❡ Nec tu inqt filia:qcq̃ cõtriſtare.
nec proſa pie tante tue:ſtatuiq; de matrimonio mortali metuaſ.
Iã faxo nuptiaſ non impareſ:ſed legittimaſ:& iure ciuili cõgruaſ.
& ilico per Mercuriũ arripi Pſychen & ĩ celũ perduci iubet.por/
recto ambroſie poculo. Sume inqt Pſyche:& ĩmortaliſ eſto.nec
unq̃ digredietur a tuo nexu cupido:ſed iſte uobiſ erũt perpetue
nuptie. Nec mora cũ cena nuptialiſ affluenſ exhibet̃.Accũbebat
ſummũ thorũ marituſ. Pſychen gremio ſuo cõplexuſ. ſic et cum
ſua Iunone Iuppiter.Ac deinde per ordinẽ toti dei. Tũc poculũ
nectariſ:qđ uinũ deorum ẽ. Ioui qdẽ ſuuſ pocillator ille ruſticuſ
puer. ceteriſ uero Liber miniſtrabat. Vulcanuſ cenam coquebat.
hore roſiſ & ceteriſ floribuſ purpurabant oĩa.gratie ſpargebant
balſama.muſe quoq; canora perſonabãt.Apollo cantauit ad ci/
tharã. Venuſ ſuaui muſice ſuperingreſſa:formoſa ſaltauit. ſcena
ſibi ſic concinnata:ut muſe quidẽ chorũ canerent.tibiaſ inflaret.
Satyruſ.& Paniſcuſ ad fiſtulã diceret.ſic ecce Pſyche cõuenit in
manũ cupidiniſ.& naſcit̃ illiſ maturo partu filia quã uoluptatẽ
nominamuſ. Sic captiue puelle delira & temulenta illa narrabat
anicula.   Sed aſtanſ ego nõ procul dolebã me herculeſ qđ pu/
gillareſ & ſtilum nõ habebã q tã bellam fabellã prenotarẽ? Ecce
cõfecto neſcio quo graui prelio.latroneſ eueniũt onuſti.nõnulli
tñ ĩmo prõptioreſ:uulneratiſ domi relictiſ:& plagaſ recurãtibuſ
ipſi ad reliquaſ occultataſ in quadã ſpelunca ſarcinaſ ut aiebant:
proficiſci geſtiũt.prãdioq; raptim tuburcinato:me & equũ uec/
toreſ rerũ illaꝝ futuroſ fuſtibuſ exinde tundẽteſ:ꝓducũt in uiã.
multiſq; cliuiſ & anfractibuſ fatigatoſ:ꝓpe ipſã ueſperã ꝓducũt
ad quãpiã ſpeluncã.unñ multiſ onuſtoſ rebuſ rurſũ ne breuiculo
qdẽ tpe refectoſ obiter reducũt. tãtaq; trepidatiõe feſtinabãt.ut
me plagiſ multiſ obtũdẽteſ:ꝓpellẽteſq;:ſup lapidẽ ꝓpe uiã poſitũ
deicerẽt.unñ crebriſ eque ĩgeſtiſ ictibuſ.dextero crure:& ungula
ſiniſtra me debilitatũ egre ad exurgendũ cõpellũt.& unuſ quo/
uſq; inqt ruptũ iſtũ aſellũ:nunc etiã claudũ:fruſtra paſcemuſ? &
aliuſ:quid qđ & peſſimo pede domum noſtrã acceſſit. nec quicq̃
idonei lucri exĩde cepimuſ?ſed uulnera & fortiſſimoꝝ occiſiõeſ?

Aliuſ iterũ: certe ego cũ primũ ſarcinaſ iſtaſ: q̃q̃ inuituſ pertulerit? protinuſ eũ uulturiiſ gratiſſimum pabulũ futurum precipitabo. Dũ ſecũ mitiſſimi hoīeſ altercant de mea nece: iã & domũ perue/neramuſ. nã timor ungulaſ mihi alaſ fecerat. tum que ferebamuſ: amoliti properiter: nulla ſalutiſ noſtre cura: ac ne mee qdẽ neciſ habita: comitibuſ adſcitiſ q uulnerati remanſerãt: dudũ recurrũt: relaturi tedia: ut aiebant noſtre tarditatiſ. nec me tñ mediocriſ carpebat ſcrupuluſ cõtemplatiõe comminate mihi mortiſ. & ipſe mecũ. ¶ Quod iſtaſ luci? uel qd iã nouiſſimũ expectaſ? Morſ: & hic acerbiſſima: decreto latronũ tibi cõpata ẽ. nec magno conatu reſ īdiget. uideſ iſtaſ ruinaſ proximaſ. & preacutaſ in hiſ p̃minẽteſ ſiliceſ: que te penetrãteſ qua decideriſ: mẽbratim diſſipabũt. Nã & illa ipſa preclara magia tua: non uultũ: laboreſq; tibi tm̃ aſini: uerũ corium nõ aſini craſſũ? ſed hirudiniſ tenue mẽbranulũ cir/cũdedit. Quin igit̃ maſculũ tandẽ ſumiſ animũ? tueq; ſaluti: dũ licet: cõſuliſ? habeſ ſummã opportunitatẽ fuge: dũ latrõeſ abſũt. An cuſtodiã anuſ ſemimortue formidabiſ? quã licet claudi pediſ tui calce unica: finire poteriſ? Sed quo gentiũ capeſſet̃ fuga? uel hoſpitiũ qſ dabit? Hic qdẽ inepta: & prorſuſ aſinina cogitatio. qſ enī uiantiũ uectorẽ ſuum non libenter auferat ſecũ? & alacri ſtatim niſi lorũ: quo fuerã deſtinatuſ: abrũpo. meq; quadrupedi curſu proripio. nec tamẽ aſtutule anuſ miluinoſ oculoſ: effugere potui. Nã ubi me cõſpexit abſolutũ? capta ſup ſexum & etatem audacia: lorũ prehẽdit. ac me deducere: ac reuocare cõtẽdit. nec tamen ego memor exitiabiliſ propoſiti latronũ: pietate ulla cõ/moueor ſed incuſſiſ ineam poſteriorum pedum calcibuſ: protinuſ adplaudo terre. At illa q̃uiſ humi proſtrata: tamẽ tenaciter loro īherebat: ut me ꝓcurrẽte aliq̃uiſper tractu ſui ſequeret̃. & occipit ſtatī clamoſiſ ululatibuſ auxilium ualidioriſ manuſ īplorare. ſed fruſtra: fletibuſ caſſũ tumultum cõmouebat. quippe cum nulluſ adforet: q ſuppetiaſ ei ferre poſſet: niſi ſola illa uirgo captiua. que uociſ exitu procurrẽſ: uidet herculeſ memorãdi ſpectaculi ſcenã. nõ tauro ſed aſino depẽdentẽ directe aniculã. ſumptaq; cõſtãtia uirili. facinuſ audet pulcherrimũ. extorto etenim loro manibuſ eiuſ: me placitiſ gãnitibuſ ab impetu reuocatũ. gnauiter inſcẽdit. & ſic ad curſũ rurſum incitat. ego ſimul uoluntarie fuge uoto: & liberãde uirginiſ ſtudio: ſed & plagarum ſuaſu? que me ſepicule commonebãt: equeſtri celeritate: q̃drupedi curſu ſolũ replaudẽſ.

uirginiſ delicataſ uoculaſ: adbīnire tēptabā. ſed & ſcalpendi dorſi
mei ſimulatione: nōnunq̄ obliquata ceruice pedeſ decoroſ puelle
baſiabā. Tūc illa ſpirāſ altiuſ: celūq; ſollicito nutu petenſ. Voſ
inqt ſuperi tandē meiſ ſupremiſ periculiſ: opē facite. & tu fortuna
durior. iā ſeuire deſine. ſat tibi miſeriſ iſtiſ cruciatibuſ meiſ litatum
ē? tuq; preſidiū mee libertatiſ: meeq; ſalutiſ: ſi me domū ꝑuexeriſ
īcolumē: parētibuſq; & formoſo proco reddideriſ: qſ tibi gratiaſ
ꝑhibebo? quoſ bonoreſ babebo? quoſ ciboſ exhibebo? Iā primū
iubam iſtā tuā ꝓbe pectinatā meiſ uirginalibuſ monilibuſ ador/
nabo. frontē uero criſpatā: priuſ decoriter diſcrimiābo. Caudeq;
ſetaſ incuria congeſtaſ: & borridaſ compta diligentia perpolibo.
bulliſq; te multiſ aureiſ inoculatū. ueluti ſtelliſ ſidereiſ relucentē:
& gaudiiſ populariū pōparū ouantē. ſinu ſerico ꝓgeſtāſ nucleoſ:
edulia mitiora. te meū ſoſpitatorē q̄otidie ſaginabo. Sed nec īter
ciboſ delicatoſ. & otiū profundū: uiteq; totiuſ beatitudinē: deerit
tibi dignitaſ glorioſa: nā memoriā preſentiſ fortune mee: diuīeq;
prouidētie ꝑpetua teſtatione ſignabo. & depictā in tabula fuge
p̄ſentiſ imaginē: mee domuſ atrio dedicabo. Viſet. & in fabuliſ
audiet. doctorūq; ſtiliſ: rudiſ ꝑpetuabit̄ biſtoria? Aſino uectore
uirgo regia fugienſ captiuitatē. Accedeſ antiqſ & ipſe miraculiſ.
credemuſ etiā exēplo tue ueritatiſ. et Pbryxū arieti ſupernataſſe.
& Arionē delpbino gubernaſſe. et europam tauro ſupercubaſſe.
Quod ſi uere Iupiter mugiuit in bouem: pōt in aſino meo latere
aliquid: uel uultuſ bōiſ: uel facieſ deorū. Dū bic identidē puella
replicat: uotiſq; crebroſ intermiſcet ſuſpiratuſ? ad quoddā peruē/
muſ triuiū: uñ me arrepto capiſtro dirigere dextrorſū magnope-
geſtiebat. qd̄ ad parenteſ eiuſ ea ſcilicet iret̄ uia. Sed ego gnaruſ
latroneſ illa: ad reliqſ cōmeaſſe p̄daſ? renitebar fortiter. atq; ſic in
aīo meo tacituſ expoſtulabā. Quid faciſ infelix puella? cd agiſ?
cur feſtinaſ ad orcū? qd meiſ pedibuſ facere cōtēdiſ. Nō. n. te tm̄.
uerū etiā me ꝑditū ibiſ. Sic noſ diuerſa tēdenteſ & in cauſa finali:
de proprietate ſoli: īmo uie berciſcunde cōtendēteſ? rapiniſ ſuiſ
onuſti corā dep̄bendūt ipſi latroneſ. & ad lune ſplendorē: iā inde
longiuſ cognitoſ. riſu maligno ſalutant. & unuſ e numero ſic ap/
pellat? quorſū iſtā feſtinātī ueſtigio lucubratiſ uiā? nec noctiſ
ītēpeſte maneſ: laruaſq; formidatiſ? An tu ꝓbiſſima puella pēteſ
tuoſ interuiſere properaſ? Sed noſ & ſolitudini tue preſidiū pre/
bebimuſ: & compendioſum ad tuoſ iter monſtrabimuſ. & uerbum

manu ſecutuſ: prebenſo loro retrorſũ me circũtorquet. nec baculi nodoſi quẽ gerebat ſuetiſ ictibuſ tempat. Tũc ĩgratiſ ad prõptũ recurrenſ exitiũ? reminiſcor doloriſ ungule. & occipio nutanti capite claudicare. Sed ecce ĩqt ille q me retraxerat? rurſũ titubaſ & uacillaſ? & putreſ iſti tui pedeſ fugere poſſũt. ambulare neſciũt: At paulo ante pĩnatã pegaſi uincebaſ celeritatẽ? Dum ſic mecũ: fuſtẽ q̃tieſ benignuſ uocat comeſ. iã domuſ eorũ extremã loricã ꝑueneramuſ. & ecce de quodã ramo ꝓcere cupſſuſ: ĩduta laqueũ: anuſ illa pẽdebat. Quã qdẽ detractã ꝓtinuſ: cũ ſuo ſibi funiculo: deuinctã dedere p̄cipitẽ. puellaq; ſtati diſtenta uĩculiſ? cenã quã poſtrema diligẽtia p̄pauerat ĩfelix anicula: ferinis ĩuadũt aĩmiſ. Ac dũ auida ferocitate cuncta cõtruncãt: iã incipiunt de noſtra pena: ſuaq; uindicta ſecũ conſiderare. et utpote ĩ cetu turbulẽto? uarie fuere ſẽtẽtie. Vt p̄muſ uiuã cremari cẽſeret puellã. Secũduſ beſtiiſ obiici ſuaderet. Tertiuſ patibulo ſuffigi iuberet. Quartuſ tormẽtiſ excarnificari p̄cipet. Certe calculo cũctoꝝ: utcũq; morſ ei fuerat deſtinata. Tunc unuſ oĩm: ſedato tumultu placido ſer/mõe ſic orſuſ ẽ. ¶ Nec ſecte collegii: nec mãſuetudini ſingulorũ: ac ne mee quidẽ modeſtie cõgruit: pati uoſ ultra modũ delictiq; ſeuire terminũ. nec feraſ: nec cruceſ: nec igneſ: nec tormenta: ac ne mortiſ qdẽ maturate feſtinaſ tenebraſ acceſſere: meiſ itaq; conſiliiſ auſcultanteſ uitã puelle: ſed quã meret: largimini. nec uoſ mẽoria deſeruit utiq;: quid iã dudũ decreueritiſ de iſto aſino: ſemꝑ pigro qdẽ. ſed mãducõe ſũmo. nũc etiã mẽdaci: ficte debilitatiſ: & uir/ginaliſ fuge ſequeſtro: miniſtroq;. Hunc igit̃ iugulare craſtino placeat. totiſq; uacue facto p̄corduſ: p mediã aluũ: nudã uirginẽ: quã pretulit nobiſ: inſuere: ut ſola facie ꝓminẽte? ceterũ corpuſ puelle nexu ferino coherceat. Tũc ſup aliqd ſaxũ ſcrupoſũ inſi/titiũ & fartilẽ aſinũ exponere. & ſoliſ ardẽtiſ uaporibuſ tradere. Sic enĩ cũcta: que recte ſtatuiſtiſ: ambo ſuſtinebũt. & mortem. aſinuſ quã pridẽ meruit. & illa morſuſ ferarũ: cũ uermibuſ mẽbra laniabũt. & igniſ flagrãtiã cũ ſol nimiſ caloribuſ ĩflamarit uteꝝ? & patibuli cruciatũ? cũ caneſ & uultureſ intima ꝓtrahent uiſcera. Sed & ceteraſ eiuſ erumnaſ & tormẽta numerate. mortue beſtie ipa uiuenſ uentrem habitabit. Tum fetore nimio nareſ eſtuabũt. inedie diutine letali fama tabeſcet. Nec ſuiſ ſaltem liberiſ mani/buſ mortem ſibi fabricare poterit. Talibuſ dictiſ: non pedibuſ: ſed totiſ animiſ latroneſ in eiuſ uadunt ſententiam. quam meiſ

tam magnis auribus accipiens? quid aliud q̄ meum craſtinum de/
flebam cadauer.

VT p̄mū tenebris abiectis dies ialbebat: & cādidū
ſolis curriculū cuncta cōluſtrabat? qdā de nu/
mero latronū puenit. ſic eni mutue ſalutatiōis
officiū idicabat. is i primo ſpelūce aditu reſidēs:
et ex anhelitu recepto ſpū? talem collegio ſuo
nūtiū fecit. Quod ad domū milonis hyppatini:
quā pxie diripuimus: ptinet: diſcuſſa ſollicitudie
iā poſſumus eſſe ſecuri. Poſtq̄ uos eni fortiſſimis uiribus: cunctis
ablatis: caſtra noſtra remeaſtis: imixtus ego turbulis popularium:
dolētiq; atq; idignāti ſimilis arbitrabar? ſup inueſtigatōe facti:
cuiuſmodi cōſiliū caperet: & an: & q̄tenus latrōes placeret inqri.
renūtiaturus uobis? ut mādaueratis oīa: nec argumētis dubiis? ſed
ratōibus pbabilibus: cōgruo cuncte multitudinis cōſenſu: neſcioq
Lucius auctor manifeſtus facinoris poſtulabat. q pximis diebus:
fictis cōmēdaticiis litteris: miloni ſeſe: uiz cōmētitus bonū: artius
conciliauerat. ut etiam hoſpitio ſuſceptus: iter familiares intimos
haberet. Pluſculiſq; ibidē diebus demoratus falſis amoribus ācille
milonis aīmū irrepēs? Ianue clauſtra ſedulo explorauerat. & ipa
mēbra: inqs oīne patrionū cōdi ſolebat: curioſe pſpexerat. Nec
exiguū ſcelerati mōſtrabat indiciū. qppe cū eadē nocte ſub ipo
flagitii momēto? idē pfugiſſet. nec exinde uſq̄ cōpareret. nam et
pſidiū fuge: quo uelocius fruſtratis inſecutoribus: procul ac pcul
abderet ſeſe: eidē facile ſuppeditaſſe. equū nāq; illū ſuū cādidum
uectorē futurū duxiſſe ſecū plane ſeruum eius ibidē in hoſpitio
repertū. ſcelerū cōſiliorūq; herilū futurū indicere? p magiſtratus
i publicā cuſtodiā receptū. & altero die tormētis uexatū pluribus:
ac pene ad ultimā mortē excarnificatū? nil qcq̄ rerū talium eſſe
cōfeſſū? miſſos tñ in patriā Lucii illius multos numero. Qui rerū
penas daturū ſceleris inqreret? Hic eo narrante? ueteris fortune:
& illius beati Lucii: pñtiſq; erūne & ifelicis aſini facta cōparatiōe
medullitus ingemebā. Subibatq; me nō de nihilo ueteris priſceq;
doctrine uiros finxiſſe. ac pronūciaſſe: cecā & prorſus exoculatā
eſſe fortunā: que ſemper ſuas opes ad malos & indignos conferat:
nec unq̄ iudicio: q̄q̄ mortaliū eligat. imo uero cū his potiſſimum
diuerſetur? quos procul ſi uideret: fugere deberet. quodq; cūctis
eſt extremius: uarias opiniōes: imo cōtrarias nobis attribuat: ut &

malus boni uiri fama glorietᷣ? & ĩnocẽtiſſimus cõtra noxiorum ore plectatᷣ. Ego deniq; quẽ ſeuiſſimus eius ĩpetus ĩ beſtiã extreme ſortis quadrupedẽ deduxerat. cuiuſq; caſus etiã cuiuis iniquiſſimo dolendus: atq; miſerandus merito uideretur: crimine latrocinii: in hoſpitẽ mihi cariſſimũ poſtulabar. Quod crimẽ nõ mõ latroci/niũ: uerũ etiã parricidiũ: quiſq; rectius nominaret. nec mihi tñ licebat cauſã meã defẽdere: uel unico uerbo ſaltem denegare. Deniq; ne mala cõſciẽtia: tã ſcelesto crimini pñſens uiderer: ſilẽtio cõſentire? Hac tm̃ impatiẽtia productus? uolui dicere: nõ feci. & uerbũ qdẽ pcedẽs: ſemel ac ſepius ĩmodice clamitaui. ſequẽs uero nullo pacto differere potui. ſed ĩ prima remãſi uoce. & identidẽ boaui. nõ. nõ. q̃q̃ nimia rotunditate pẽdula uibraſſẽ labia. ſed qd ego pluribus de fortune ſeuitate conqueror: q̃q̃ nec iſtud puduit me? cum meo famulo: meoq; uectore illo equo factũ cõſeruũ atq; coniugem? Talibus cogitatiõibus fluctuantẽ: ſubiit me illa cura potior: qua ſtatuto cõſilio latronũ: manibus uirginis decretã me uictimã re/cordabar. uentrẽ crebro ſuſpiciẽs meũ: iã miſellã puellã pturiebã. Sed ille q cõmodũ falſã de me notoriã ptulerat: exprõptis mille aureis quos in ſinu lacinie contexerat: quoſq; uariis uiatoribus de/tractos: ut aiebat? p ſua frugalitate cõmuni cõferebat arce? infit etiã de ſalute cõmilitonũ ſollicite ſciſcitari. cognitoq; quoſdã ĩmo uero fortiſſimũ queq; uariis qdẽ: ſed ĩpigris caſibus adoppetiſſe? ſuadet tãtiſper pacatis itineribus: oĩmq; preliorũ ſeruatis induciis. inqſitiõibus cõmilitonũ potius inſiſteretᷣ. & tyrocinio noue iuuẽ/tutis: ad pñſtine manus numerũ: martie cohortis facies integraretᷣ. nã & inuitos terrore cõpelli. & uolentes pñmio puocari poſſe. nec paucos humili ſeruilíq; uite renũtiãtes: inſtar tyrãnice poteſtatis? ſectã ſuã conferre malle. Se quoq; iã dudũ. pro ſua parte quẽdã conueniſſe hoĩem: & ſtatu pcerũ: & etate iuuenẽ: & corpe uaſtũ: & manu ſtrenuũ. eiq; ſuaſiſſe: ac deniq; pſuaſiſſe? ut manus hebe/tatas diutina pigritia tandẽ referret ad frugẽ meliorem: bonoq; ſecũde: dũ poſſet: frueretᷣ ualitudinis. nec manũ ualidã erogande ſtipi porrigeret. Sed hauriendo potius exerceret auro. Talibus dictis uniuerſi om̃s aſſẽſere. & illũ q iã cõprobatus uideretᷣ: aſciſci: & alios ad ſupplendũ numerũ ueſtigare ſtatuũt. tunc profectus: & paululũ cõmoratus ille: perducit immanẽ quẽdã iuuenem uti fuerat pollicitus. neſcio an ulli pñſentiũ compãdũ. nã pter ceterã corporis molẽ toto uertice: cunctos antepollebat. & ei cõmodum

alnugo maliſ inſerpebat. ſed plane centúculiſ diſparibuſ: & male
conſarcinatiſ ſemi amictum. inter quoſ: pectuſ et uenter cruſtata
craſſitie reluctabant. ſic introgreſſuſ: auete inquit fortiſſimo deo
marti clieteſ: mihiq; iam fidi commilitoneſ. & uirum magnanime
uiuacitatiſ uolentem: uolenteſ accipite. libentiuſ uulnera corpore
excipientem: q̄ aurum manu ſuſcipiētem: ipſaq; morte: quam for/
midāt alii meliorem: nec me puteriſ egenum. uel abiectum. neue
de pannuliſ iſtiſ uirtuteſ meaſ eſtimetiſ. nam prefui ualidiſſime
manui. totamq; prorſuſ deuaſtaui macedoniam. Ego ſum predo
famoſuſ: hemuſ ille thraciuſ. cuiuſ tote prouintie nomē horreſcūt
patre therone atq; latrōe inclyto prognatuſ. humano ſanguine
nutrituſ. Interq; ipſoſ manipuloſ factōiſ educatuſ. hereſ & emuluſ
uirtutiſ paterne. ſed omnem priſtinam ſotiorum fortium multi/
tudinem: magnaſq; illaſ opeſ. exiguo temporiſ amiſſi ſpatio. nā
procuratorem principiſ: ducenaria perfunctum: dehinc fortuna
triſtiore decuſſum: pretereunte me orato fueram aggreſſuſ. Sed
rei noſcende carpo ordinem. ¶ Fuit quidam multiſ offitiiſ in
aula ceſariſ claruſ: atq; cōſpicuuſ. ipſi etiam probe ſpectatuſ. Hūc
inſimulatum quorūdam aſtu proiecit extorrem. ſeuienſ inuidia.
ſed uxor eiuſ plotina quedam: rare fidei atq; ſingulariſ pudicicie
femina. que decimo partuſ ſtipendio: uiri familiam fundauerat.
ſumptiſ atq; contemptiſ urbice luxurie deliciiſ: fugientiſ comeſ:
& infortunii ſotia. tonſo capillo: in maſculinam faciē reformato
habitu: preciosiſſimiſ monilium: & auro monetali zoniſ refertiſ
incincta: īter ipſaſ cuſtodientiū militum manuſ & gladioſ nudoſ
intrepida. cunctorum periculorum particepſ: & pro mariti ſalute
peruigilem curam ſuſtinenſ: erumnaſ aſſiduaſ ingenio maſculo
ſuſtinebat. Iamq; plurimiſ itineriſ difficultatibuſ: mariſq; terro/
ribuſ exāclatiſ: zacintum petebat. quam ſorſ ei fataliſ decreuerat
temporiam ſedem. Sed cumprimum littuſ actiacum: quo tunc
macedonia delapſi graſſabamuſ: appuliſſet: nocte promota ta/
bernulā quādam littori: nauiq; proximā: uitatiſ mariſ fluctibuſ
incubabat: inuadimuſ & diripimuſ omnia: nec tamen periculo
leui temptati diſceſſimuſ. Simul nanq; primum ſonum ianue
matrona percepit: procurrenſ in cubiculum clamoribuſ inquietiſ
cuncta miſcuit. militeſ ſuoſq; famuloſ noīatim: ſed & omnē uicinīā
ſuppetiatū cōuocāſ. niſi quod pauore cunctorū quem ſibi quiſq;
metuenteſ deliteſcebant: effectum eſt: ut impune diſcederemuſ.

Sed protinuſ ſanctiſſima:uera enī dicēda ſūt:& unice fidei femīa.
boniſ artibuſ gratioſa? ꝑcibuſ ad ceſariſ numē porrectiſ:& marito
reditū celerem:& aggreſſure plenam uindictā impetrauit. Deniq;
noluit eſſe ceſar Hemi latroniſ collegium. & confeſtim interibit.
tātum poteſt nutuſ etiam magni principiſ? tota deniq; factione
militarium uexillationum indagatu cōfecta:atq; conciſa:ipſe me
furatuſ egre ſoluſ mediiſ orci faucibuſ ad hūc euaſi modū. Sūpta
ueſte muliebri florida in ſinuſ floccidoſ abūdante:mitellaq; textili
contecto capite calceiſ femininiſ: albiſilliſ & tenuibuſ indutuſ. &
inſeqorem ſexum incertuſ atq; abſconditus:aſello ſpicaſ ordeaceaſ
gerēti reſidēſ:par mediaſ acieſ infeſti militiſ tranſabii. unā mulierē
putanteſ aſinariam:concedebant liberoſ adituſ. quippe cum mihi
etiā tunc depileſ gene: leui puericia ſplendicarēt:nec ab illa tamē
paterna gloria. uel mea uirtute deſciui. q̄q̄ ſemitrepiduſ iuxta mu/
croneſ martioſ conſtitutuſ ſed habituſ alieni fallacia tectuſ. uillaſ
ſeu caſtella ſoluſ aggredienſ: uiaticulū mihi corraſi. Et diloricatiſ
ſtatim pannuliſ in medium profudit duo milia aureoꝝ. & en inqt
iſtam ſportulam: immo uero dotem ueſtro collegio libenſ: meq;
uobiſ ducē fidiſſimū? Si tamen nō recuſatiſ:offero breuiſ tēporiſ
ſpatio. lapideam iſtam domum ueſtram facturuſ auream. ¶ Nec
mora:nec cōtatio:ſed calculiſ omnibuſ ducatū latroneſ unanimeſ
ei deferre. ueſteq; lautiuſculā ꝑferunt: ſumeret abiecto centūculo
diuite: ſic reformatuſ. ſinguloſ exoſculatuſ. & in ſummo puluinari
locatuſ? cena & poculiſ magniſ īauguratᷣ. Tūc ſermonibuſ mutuiſ
de uirginiſ fuga:deq; mea uectura. & utriq; deſtinata monſtruoſa
morte cognoſcit. & ubi locoꝝ eēt illa:percōtatuſ:deductuſq; uiſa
ea ut erat uinculiſ onuſta: cōtorta & uitupanti nare diſceſſit. Et
nō ſum quidem tam brutuſ:uel certe temerariuſ inquit? ut ſcitum
ueſtrum ībibeam. ſed male cōſcientie reatum intra me ſuſtinebo:
ſi:qđ bonū mihi uidetᷣ: diſſimulauero. ſed priuſ fiduciam:ueſtri cā
ſolicito mihi: tribuite cum preſertī uobiſ ſi ſentētia hec mea diſpli/
cuerit:liceat rurſuſ ad aſinum redire. Nam ego arbitror latroneſ:
quiq; eorum recte ſapiunt:nihil ante ferre lucro debere ſuo. Ac ne
ipſā qdē ſepe: & aliiſ:damnoſā ultionē. Ergo igitur ſi perdideritiſ
in aſino uirginē? nihil ampliuſ:q̄ ſine ullo cōpendio:indignationē
ueſtram exercueritiſ. quin ego cenſeo deducendā eam ad quāpiā
ciuitatem:ibiq; uenundandam. nec enī leui precio diſtrahi poterit
taliſ etatula. nam & ipſe quoſdam lenoneſ pridem cognitoſ habeo.

quorum poterit unuſ. magniſ equidem talentiſ ut arbitror puellã ı tam p̃ſtinaſſe cõdigne natalibuſ ſuiſ fornicẽ ꝓ ceſſurã. nec inſimilẽ fugam diſcurram: non nihil etiam cum lupanari ſeruierit uindicte uobiſ depenſuram. hanc ex animo quidem meo ſententiam con/ ducibilẽ ꝓtuli. Sed uoſ noſtroꝝ eſtiſ conſiliorum rerumq; domini. ¶ Sic ille latronũ fiſci aduocatuſ? noſtrã cãm pertulerat. uirginiſ & aſini ſoſpitator egregiuſ. ſed ĩ diutia deliberatiõe ceteri cruciã/ teſ: moracõſilii: mea precordia: ĩmo miſerum ſpiritũ: libẽteſ tandẽ nouitii latroniſ accedunt ſententie. & protinuſ a uinculiſ exoluũt uirginem. que quidem ſimul uiderat illum iuuenem: fornicisq; & lenoniſ audierat mẽtionẽ? cepit riſu letiſſimo geſtire. ut mihi meri/ to ſubiret uituperatio totiuſ ſexuſ. cũ uiderẽ puellã proci iuueniſ amore: nuptiaꝝq; caſtarum deſyderio ſimulato lupanariſ ſpurci ſordidiq;. ſubito delectari nomine. & tunc quidem totaꝝ mulieꝝ ſecta: moreſq; de aſini pendebant iuditio. Sed ille iuueniſ ſermõe repetito. Quin igitur ĩquit ſupplicatũ Marti comiti ꝑgimuſ? & puellam ſimul uendituri. & ſotioſ ĩdagaturi? ſed ut uideo nullũ uſpiam pecuſ ſacrificatui. Ac ne uinum quidem potaui affatim uel ſufficienſ habemuſ. decem itaq; mihi legate comiteſ. qſ contentuſ? proximũ caſtellũ petã. inde uobiſ epulaſ & aliaſ reſ cõparaturuſ. ſic eo profecto: ceteri copioſũ inſtruunt ignẽ. aram ceſpite uirẽti Marti deo faciunt? nec multo poſt adueniunt illi: uinarioſ utreſ ferenteſ & gregatĩ pecua comminanteſ: unũ prelectum grandem hircum: annoſũ. & horricomẽ Marti ſecutori comitiq; uictimãt. & ilico prandium fabricatur opipare. ¶ Tunc hoſpeſ ille: nõ mõ inquit expeditionum predarumq;: ueꝝ etiam uoluptatũ ueſtraꝝ ducem me ſtrenuũ ſentire debetiſ. & aggreſſuſ inſigni facunditate gnauiter cũcta p̃miniſtrat. uerrit. ſternit. coquit. tucceta cõcinat. apponit ſatule. ſed precipue poculiſ crebriſ. grandibuſq; ſinguloſ ingurgitat. Interdũ tamẽ inſimulatione promendi que poſcebat: uſuſ: ad puellam cõmeabat aſſidue. parteſq; ſubreptaſ clãculo: & preguſtataſ a ſe potioneſ: offerebat hylariſ. At illa ſumebat appe/ tenter. & nonnunq̃ baſiare uolẽti: promptiſ ſauioliſ adlubeſcebat. quereſ oppido mihi diſplicebat. Hem oblita eſ nuptiarũ: tuiq; mutui cupitoriſ puella uirgo. & illi neſcio cui recenti marito quem tibi parenteſ iunxerunt: hunc ad uenam cruentumq; percuſſorem preponiſ? Nec te cõſcientia ſtimulat. ſed affectione calcata inter lanceaſ & gladioſ iſtoſ ſcortari tibi libet? quid ſi quo modo ceteri

latroneſ perſenſerint? non rurſum recurreſ ad aſinum? & rurſum exitium mihi parabiſ? re uera ludiſ de alieno corio. ¶ Dum iſta ſycophanta ego mecũ maxima cũ ĩdignatione diſputo: de uerbiſ eorum quibuſdã dubiiſ: ſed non obſcuriſ prudenti aſino: cognoſco non Hemum illum predonem famoſum. ſed Lepolemũ ſponſum puelle ipſiuſ. Nam procedente ſermone: paulo iã cariuſ: cótempta mea preſẽtia quieuere mortui. bono animo eſ inquit: Charite dul/ ciſſima. nã totoſ iſtoſ tuoſ hoſteſ ſtatim captiuoſ habebiſ. & inſtãti ualidiore uinum iam immixtum: ſed modico tepefactum uapore: ſauciiſ illiſ & crapula uinolẽtiaq; madidiſ: ipſe Abſtemiuſ nó ceſſat impingere & Herculeſ ſuſpitionem mihi fecit: quaſi ſoporiferum quoddã uenenũ canthariſ ĩmiſceret illiſ. cuncti deniq; ſed prorſuſ omneſ uino ſepulti. iacebãt omneſ. parti parati morti. Tunc nullo negotio arctiſſimiſ uinculiſ impeditiſ. ac ꝓ arbitrio ſuo cóſtrictiſ illiſ: impoſita dorſo meo puella dirigit greſſum ad ſuam patriam.
Quam ſimul acceſſimuſ: tota ciuitaſ ad uotiuum conſpectum effũditur. procurrunt parenteſ. affineſ. clienteſ. alumni. famuli leti faciẽ. gaudio delibuti. pompã cerneres omĩſ ſexuſ. & omniſ etatiſ. nouũq; & Herculeſ memorandũ ſpectamen: uirginem aſino triũ/ phantem. Deniq; ipſe etiam hylarior pro uirili parte. ne preſenti negotio: ut alienuſ diſcreparẽ: porrectiſ auribuſ: ꝓflatiſq; naribuſ: rudiui fortiter. immo tonanti clamore perſonui. & illam thalamo receptam? cómode parenteſ ſui fouebant. Me uero cum ingenti iumentorum: ciuiumq; multitudine: cófeſtim retro Alepolemuſ agebat: non inuitum nam & aliaſ curioſuſ. & tunc latronũ capti/ uitatiſ ſpectator optabam fieri. quoſ quidẽ colligatoſ. adhuc uino magiſ: q̃ uĩculiſ deprehendimuſ. Totiſ ergo: prolatiſ erutiſq; rebuſ & nobiſ auro & argento: ceteriſq; onuſtiſ? ipſoſ parti conſtrictoſ. uti fuerãt: prouolutoſq; in proximaſ ripaſ precipiteſ dedere. Alioſ uero ſuiſ ſibi gladiiſ obtrũcatoſ reliquere. Tali uĩdicta leti & gau/ denteſ ciuitatẽ reuenimuſ. & illaſ quidẽ diuitiaſ? publica cuſtodela cómiſere. Lepolemo puellam repetitam lege tradidere. Ex im meũ ſoſpitatorem nuncupatum matrona prolixe quicurutabat. ipſoq; nuptiarũ die. preſepium meum ordeo paſſim repleri iubet. fenũq; camelo bactrine ſufficiẽſ apponi. Sed quaſ ego códignaſ Fotidi diraſ deuotioneſ imprecer: que me formauit nó canem ſed aſinum. quippe cum uiderẽ. largiſſime cene reliquiiſ. rapiniſq;. caneſ omẽſ meſcatoſ. atq; diſtentoſ: poſt unicã noctem & rudimenta ueneriſ:

recenſ nupta gratiaſ ſummaſ apud ſuoſ parenteſ: ac maritum mihi
meminiſſe: non deſtitit. quoad ſummoſ illi promitterent honoreſ
habituri mihi. cõuocatiſ deniq; grauioribuſ amiciſ cõſiliũ dat: quo
potiſſimũ facto digne remuneraret. Placuerat uni: domi me con/
cluſũ: & otioſũ: ordeo. lecto. fabaq; : & uitia ſaginari. Sed obtinuit:
aliuſ. qui mee libertati proſpexerat: ſuadenſ ut rureſtribuſ potiuſ
cãpiſ in gregeſ equinoſ laſciuiẽſ diſcurrerẽ. daturuſ dominiſ. equaꝝ
inſcenſu generoſo multaſ mulaſ alumnaſ. Ergo igit̃ euocato ſtatĩ
armẽtario equiſione magna cum prefatione deducẽduſ aſſignor.
& ſane gaudẽſ letuſq; precurrebã. ſarciniſ & ceteriſ iam nunc renũ/
ciaturuſ. Nactaq; libertate ueriſ initio. pratiſ herbantibuſ. roſaſ
utiq; repturuſ aliq̃ſ. ſubibat me tamẽ illa etiã ſequenſ cogitatio? ꝙ
tãtiſ actiſ gratiſ: bonoribuſq; plurimiſ aſino meo tributiſ: hũana
facie recepta: multo tanta: pluribuſ beneficiiſ honeſtarer. Sed ubi
me procul a ciuitate gregariuſ ille perduxerat? mille delitie: ac ne
ulla qdem libertaſ excipit. Nam protinuſ uxor eiuſ auara quidẽ:
neqſſimaq; illa mulier. molle machinarie ſubiugũ me dedit. fron/
doſoq; baculo: ſubinde caſtiganſ: panẽ ſibi: ſuiſq; de meo parabat
corio. nec tantũ ſui cibi gratia: me fatigare cõtenta: uicinorũ etiã
frumẽta mercẽnariiſ diſcurſibuſ meiſ conterebat. nec mihi miſero.
ſtatuta ſaltem cibaria: pro tantiſ preſtabant̃ laboribuſ. Namq;
ordeum meũ frictum: & ſub eadẽ mola meiſ quaſſatũ ambagibuſ:
coloniſ ꝓximiſ uenditabat: mihi uero per diem laborioſe machine
attẽto: ſub ipſa ueſpera furfureſ appõebat ĩcretoſ ac ſordidoſ. mul/
toq; lapide ſalebroſoſ. ¶ Talibuſ erũniſ edomitum. nouiſ fortuna
ſeua cruciatibuſ tradidit. ſcilicet. ut qđ aiunt: domi foriſq; fortibuſ
factiſ adorie plene gloriarer: equiniſ armẽtiſ: namq; me cõgregẽ:
paſtor egregiuſ mandati dñici ſeriuſ auſcultator: aliquãdo ꝑmiſit.
At ego tandẽ liber aſinuſ: letuſ & tripudianſ: graduq; molli geſtiẽſ:
equaſ opportuniſſimaſ iam mihi: cõcubinaſ mihi futuraſ deligebã.
ſed hic etiam ſpeſ hylarior in capitale proceſſit exitium. mareſ enĩ
ob admiſſurã ueterẽ paſci ſatiãter ac diu ſaginati terribileſ alioqn:
& utiq; quouiſ aſino fortioreſ de me metuẽteſ ſibi: & adulterio de/
gemen precauẽteſ: nec hoſpitaliſ Iouiſ ſeruato federe: riualẽ ſũmo
furenteſ perſequuntur odio. hic elatiſ in altum uaſtiſ pectoribuſ:
arduuſ capite: & ſublimiſ uertice. ꝓmoribuſ in me pugillat̃ unguliſ.
Ille terga pulpoſiſ toruliſ obeſa conuertenſ: poſtremiſ uelitatur
calcibuſ. aliuſ hũmitu maligno cõminatuſ: remulſiſ auribuſ dẽtiũq;

cadētiū renudatiſ haſteiſ: totū me cōmorſicat. Sic apud hiſtoriā
de rege Thracio legeram: qui miſeroſ hoſpiteſ: ferinis equiſ ſuiſ
lacerandoſ deuorandoſq; porrigebat. Adeon p̄potenſ ille tyrānus:
ſic parcuſ ordei fuit: ut edaciū iumentoꝝ famē corpoꝝ humanoꝝ
largitiōe ſedaret? Ad eundē modū diſtractuſ & ipſe uariiſ equoꝝ
īcurſibuſ: rurſuſ molareſ illoſ circuituſ requirebā. ¶ Veꝝ fortuna
meiſ cruciatibuſ inſatiabiliſ. aliā denuo mihi peſtē īſtruxit. delegor
enim ligno monte deuehundo. puerq; mihi prefectuſ imponitur.
omnibuſ ille quidem puer deterrimuſ. nec me montiſ excelſi tantū
arduū fatigabat iugū: nec ſaxeaſ tantū ſudeſ incurſando cōturbā
ungulaſ: uerū fuſtiumquoq; crebriſ ictibuſ perdiue dedolabar. ut
uſq; plagaꝝ mihi medullariſ inſideret dolor: coxeq; dextre ſemꝑ
ictuſ incutienſ. & unum feriendo locum: diſſipato corio: & ulceriſ
latiſſimi facto foramine. immo fouea: uel etiā feneſtra: nulluſ tñ
deſinebat idētidem uulnuſ ſanguine delibutū obtundere. lignoꝝ
uero tanto me premebat pōdere: ut ſarcine molem elephanto nō
aſino paratā putareſ. ille uero quotienſ in alterū latuſ p̄pōderanſ
declinarat ſarcina. cū deberet potiuſ grauātiſ ruine fuſteſ demere:
& leuata pauliſper preſſura ſanare me: uel certe in alterum latuſ
tranſlatiſ perequare: circa: lapidibuſ additiſ inſuper: ſic iniquitati
ponderiſ medebatur. Nec tamē poſt tātaſ meaſ cladeſ in modico
ſarcine pondere contentuſ: cum fluuiū tranſcenderemuſ qui forte
preter uiā defluebat: pedibuſ ſuiſ ab aque madore conſulenſ: ipſe/
quoq; inſuper lumboſ meoſ inſilienſ reſidebat: exiguum ſcilicet &
illud tāte moliſ ſuꝑ pōdiū. at ſi quo caſu limo cenoſo ripe ſuꝑcilio
lubricāte: oneriſ inpatiētia ꝓlapſuſ deruiſſem: cū deberet egregiuſ
Agaſo: manū porrigere: capiſtro ſuſpēdere. cauda ſubleuare. certā
partem tanti ponderiſ: quoad reſurgerem ſaltem: detrahere. nullū
quidem defeſſo mihi ferebat auxilium. ſed occipiēſ a capite. immo
uero & ipſiſ auribuſ totum me compilabat cedit fuſte grauiſſimo:
donec fomēti uice: me plage ſuſcitarēt. Idē mihi talē excogitauit
perniciē. ſpinaſ acerrimaſ & pūctu uenenato uirioſaſ: tortili nodo
in faſcē cōſtrictaſ: caude mee penſilē delegauit cruciatū. ut inceſſu
modo cōmote incitateq;: funeſtiſ aculeiſ infeſte me cōuulnerarēt.
Ergo igit̄ ancipiti malo laborabā. nam cū me curſu ꝓripueram:
fugiēſ acerbiſſimoſ incurſuſ uehemētiore niſu ſpinarum feriebar ſi
dolori parcenſ paululū reſtitiſſem: plagiſ cōpellebar ad curſū. nec
quicq̄ uidebatur aliud excogitare puer ille nequiſſimuſ: quā ut me

quoquo modo perditū iret. idq; iuranſ. & nō nunꝗ̄ cōminabať. &
plane fuit: qđ eiuſ deteſtabilē maliciā ad peioreſ conatuſ ſtimula-
ret. Nam ꝗ̄dam die: nimia eiuſ inſolētia expugnata patiētia mea:
calceſ ualidaſ extuleram. Deniq; tale facinuſ in me cōminiſcitur.
ſtuppe ſarcina me ſatiſ onuſtū: ꝓpereq; funiculiſ cōſtrictū: ꝓducit
in uiā. deq; ꝓxima uillula ſpirantē carbūculū furatuſ: oneriſ in ipō
meditullio reponit. Iamq; fomēto tenuſ caleſcēſ. & enutrituſ igniſ:
ſurgebat in flāmaſ. & totum me funeſtuſ ardor īuaſerat. nec ullū
peſtiſ extreme ſuffugiū nec. ſalutiſ aliqđ apparet ſolatiū. & uſtrīa
taliſ: moram nō ſuſtinet. ſed melıora cōſilia preuertiť. Sed ī rebuſ
ſeuiſ adfulſit fortune nutuſ hylarior. Neſcio an futuriſ ꝑiculiſ me
reſeruāſ: certe preſente ſtatutaq; morte liberanſ. Nā forte pluuie
ꝑdiane recēſ cōceptaculum aque lutulēte ꝓximum cōſpicatuſ: ibi
memet improuido ſaltu totū abiicio. flāmaq; ꝓrſuſ extīcta: tādē:
& pondere leuatuſ: & exitio liberatuſ euado. ſed ille deterrimuſ ac
temerariuſ puer: hic quoq; ſuū nequiſſimū factum in me retorſit.
gregariiſq; omībuſ affirmauit: me ſpōte uicinoꝝ foculoſ tranſeūtē
titubāti gradu ꝑlapſum: ignē ultroneū acceſſiſe mihi etiā arridenſ
addidit: quouſq; ergo fruſtra paſcemuſ ignigınū iſtum: nec multiſ
interiectiſ diebuſ. longe peioribuſ me doliſ petiuit. ligno enī quod
gerebā: in ꝓximā caſulā uendito: uacuū me ducēſ: iam ſe nequitie
mee ꝓclamāſ īparē: miſerrimūq; iſtud magiſteriū renuēſ. querelaſ
huiuſmōi cōcinnat. Videtiſ iſtū pigrū tardiſſimūq; & nimiſ aſinū:
me ꝑ ceteriſ flagitiiſ nūc nouiſ ꝑiculiſ etiā angit. ut queq; enī uia-
torem proſpexerit. ſiue illa ſit uetula mulier: ſiue uiro nubiliſ. ſeu
tener puelluſ: ſeſe ilico diſturbato geſtamine: nōnunꝗ̄ etiam ipſiſ
ſtramētiſ abiectiſ furēſ incurrit. & homineſ amator taliſ appetit.
& humi ꝓſtratiſ illiſ inhiāſ illicitaſ atq; incognitaſ tēptat libidineſ.
& ferinaſ uoluptateſ auerſā uenerē: inuitat ad nuptiaſ. nā imaginē
etiam ſauii mentiēdo: ore improbo cōpulſat ac morſicat. que reſ
nobiſ nō mediocriſ liteſ atq; iurgia: immo forſitā & crimīa pariet.
Nunc etiā uiſa ꝗ̄dā honeſta iuuene: ligno: qđ deuehebat: abiecto:
diſꝑſoq;: ī eā furioſoſ direxit impetuſ. & feſtiuuſ hic amaſio humo
ſordida ꝓſtratā mulierē: ibidē in chorā omniū geſtiebat inſcēdere
qđ niſi ploratu geſtuq; femineo: cōclamatum uiatorum preſidiū
accurriſſet: ac de mediiſ unguliſ ipſiuſ eēt erepta. liberataq; miſera
illa cōpauita atq; dirupta ipſa qdem cruciabilē cladē ſuſtinuiſſet.
nobiſ uero penale reliqſſet exitiū. ¶ Talibuſ mēdaciiſ admiſcēdo

ſermoneſ alioſ: qui meū uerecundū ſilentiū: uehemētiuſ premerēt: animoſ paſtoꝝ in meā ꝑnitiem atrociter ſuſcitauit. Deniq; unuſ ex illiſ: quin igit̄ publicū iſtum maritū inquit: immo cōmunē omniū adulterū: illiſ ſuiſ monſtruoſiſ nuptiſ condignā uictiamuſ hoſtiā: & Hemuſ tu puer ait: obtrūcato ꝓtinuſ eo: inteſtina qdē canibuſ noſtriſ iacta. ceteram uero carnē omnē operarioꝝ cene reſerua. Nam coriū affirmatū cineriſ inſperſum: dominiſ referemuſ. eiuſq; mortem de lupo facile mentiemur. Sublata contatione accuſator ille meuſ noxiuſ: ipē etiā paſtoraliſ executor ſentētie letuſ: & meiſ inſultanſ maliſ calciſq; illiuſ admonituſ quam īefficacem me fuiſſe Herculeſ doleo: protinuſ: gladium cotiſ attritu parabat. Sed qdā de cetu illo ruſticorū nefaſ ait: tam bellū aſinū ſic enecare. & ꝓpter luxuriam laſciuiamq; amatoriā criminatum: opera ſeruitioq; tam neceſſario carere. cum alioquin exectiſ genitalibuſ: poſſit: neq; in uenerem nullo modo ſurgere: noſq; omni metu periculi liberare: inſuper etiam longe craſſior. atq; corpulentior effici. Multoſ ego ſcio non modo aſinoſ inerteſ: uerum etiā ferociſſimoſ equoſ nimio libidiniſ calore laboranteſ: atq; ob id truceſ ueſanoſq;: adhibita tali deteſtatione: manſuetoſ ac manſueſ exinde factoſ. & oneri ferēdo non inhabileſ. & ceteri miniſterii patiēteſ. Deniq; niſi uobiſ ſuadeo nolentibuſ: poſſum ſpatio modico īteriecto: quo mercatū ꝓximū obiſſe ſtatui: petitiſ e domo ferramentiſ: huic cure p̄paratiſ: ad uoſ actu tū redire. trucēq; amatorē iſtū: atq; īſuauē: diſſitiſ femoribuſ emaſculare. & quouiſ ueruece mitiorem efficere. ¶ Tali ſententia mediiſ orci manibuſ retractuſ. ſed ex tūc pene reſeruatuſ: merebā. & in nouiſſima parte corporiſ: totū me parituꝝ deflebam. inedia deniq; cōtinua: uel precipiti ruina: memet ipſe querebam extinguere: moriturus quidem nihilominuſ: ſed moriturus integer. Dūq; in iſta neciſ mee decōtor electione: matutino me rurſum puer ille peremptor meuſ circa montiſ ſuetum ducit ueſtigium. Iamq; me de cuiuſdam uaſtiſſime iliciſ ramo pendulo deſtinato: paululū uiā ſupergreſſuſ: ipſe ſecuri lignum: quod deueheret: recidebat. & ecce de proximo ſpecu uaſtum attollenſ caput: funeſta proſerpit urſa. quam ſimul conſpexi: pauiduſ & repentina facie conterrituſ: totū corporiſ pōduſ in poſtremoſ popliteſ recello. arduaq; ceruice ſublimiter eleuata: lorū quo tenebar rūpo. meq; protinuſ ꝑnici fuge cōmitto: perq; prona non tantū pedibuſ: uerum etiā toto ꝓiecto corpore propere deuolutuſ immitto me campiſ ſubpatentibuſ: &

ſummo ſtudio fugienſ īmanem urſam: urſaq; peiorem illū puerū.
¶ Tunc quidem uiator ſolitarium uagūq; me reſpiciēſ inuadit. &
ꝓperitur inſcenſū baculo quē gerebat obumbranſ per obliquam:
ignaramq; me ducebat uiā. nec īuituſ ego curſui me accōmodabā
relinquenſ atrociſſimam uirilitatiſ lamenam. ceterum plagiſ non
magnopere cōmouebar. qppe cōſuetuſ ex forma cōcidi fuſtibuſ:
ſed illa fortuna meiſ caſibuſ peruicax: tam opportunū latibulū:
miſera celeritate preuerſa: nouaſ inſtruxit inſidiaſ. Paſtoreſ enim
mei: perditā ſibi requirenteſ uacculā: uariaſq; regioneſ ꝑagranteſ.
occurrūt nobiſ fortuito. ſtatimq; me cognitū: capiſtro ꝓ̄henſum.
attrahere geſtiunt. Sed audacia ualida reſiſtenſ ille: fidē hominū
dominiq; teſtabatur: quid me raptatiſ: quid inuaditiſ. Ain te noſ
tractamuſ inciuiliter: qui noſtꝝ aſinū furatuſ abduciſ: quī potiuſ
effariſ ubi puerum eiuſdem Agaſonem necatum ſcilicet occultariſ:
& ilico detractuſ ad terram. pugniſq; pulſatuſ: & calcibuſ contuſuſ:
infit deieranſ: nullum ſemet uidiſſe ductorē: ſed plane cōcinnatū
ſolutum & ſolitarium: ob īdicine premiū occupaſſe. domino tamē
ſuo reſtituturꝝ. Atq; utinam ipſe aſinuſ inquit: quem nunq̄ ꝓfecto
uidiſſem: uocē quirat humanam dare: meeq; teſtimoniū innocētie
ꝑhibere poſſet: ꝓfecto uoſ huiuſ iniurie pigeret. Sic adſeuerāſ
nihil quicq̄ promouebat. nam colloconſtrictum. reducunt eum
paſtoreſ moleſti: circa mōtiſ illiuſ ſiluoſa nemora unde lignū puer
ſolebat egerere. nec uſpiam ruriſ reperit̄ ille. ſed plane corpuſ eiuſ
membratī laceratum: multiſq; diſperſum lociſ cōſpicit̄. Quam rem
proculdubio ſentiebam ego illiuſ urſe dentibuſ eſſe perfectam. &
herculeſ dicerem: qđ ſciebam: ſi loquendi copia ſuppeditaret. Sed
qđ ſolum poterā: tacituſ licet: ſere uindicte gratulabar. & cadauer
quidem diſiectiſ partibuſ tandem totū repertū: egreq; cōcinnatū
ibidem terre dedere. meum uero Bellorophontem: abactorem in/
dubitatum: cruentumq; percuſſorem criminanteſ: ad caſaſ interim
ſuaſ uinctū ꝑducunt. quoad renaſcenti die ſequenti deductuſ ad
magiſtratuſ: ut aiebant: pene redderet̄. ¶ Interim dū puerꝝ illum
parēteſ ſui plāgoribuſ fletibuſq; querebant̄: & aduenieſ ecce ruſti/
cuſ: neq̄q̄ ꝓmiſſum ſuū fruſtratuſ: deſtinatā ſectionē meā flagitat.
Non eſt: īquit in hiſ unuſ: indidē preſenſ iactura noſtra. ſed plane
craſtino libet: non tantū naturam: uerꝝ etiam caput quoq; ipſum
peſſimo iſto aſino demere. Nec tibi miniſterium deerit iſtorum ſic
effectum eſt: ut ī alterū diem cladeſ differret̄ mea. At ego gratiaſ

agebã bono puero: ꝗ ſaltẽ mortuuſ unã carnificine mee dieculã
donaſſet. nec tamen tantillũ ſaltẽ gratulationi mee quietiq; ſpatiũ
datum. nam mater pueri mortem deploranſ acerbam filii. fleta &
lacbrimoſa: fuſcaq; ueſte cõtecta ãbabuſ manibuſ trahẽſ cineroſã
caniciẽ: heiulanſ & exinde ꝓclamanſ ſtabulũ irrumpit meũ tũſiſq;
ac diuerberatiſ uehementer uberibuſ: incipit. & nunc iſte ſecuruſ
incũbenſ ꝑſepio uoracitati ſue deſeruit. & inſatiabilẽ ꝓfundumq;
uentrẽ ſemꝑ eſitãdo diſtẽdit. nec erũne mee miſere uel deteſtabilẽ
caſũ defũcti magiſtri recordat̃. Sed ſcilicet ſenectã infirmitatẽq;
meam cõtemnit ac deſpicit. & ĩpune ſe laturꝫ tantum ſceluſ credit.
At utcũq; ſe ꝑſumit innocentẽ. Eſt enĩ cõgruẽſ peſſimiſ conatibuſ
circa noxiã conſcientiam: ſperare ſecuritatem. Nam ꝓh deũ fidem
q̃drupeſ nequiſſime. licet ꝑcariã uociſ uſuram ſumenſ: cui tandẽ uel
ineptiſſimo ꝑſuadere poſſiſ: atrocitatẽ iſtã culpa uacare. cũ ꝓpug/
nare pedibuſ & arcere morſibuſ miſello puero potueriſ? An ipſum
quidem ſepiuſ incurſare calcibuſ potuiſti. morituꝝ uero defendere
alacritate ſimili nequiſti? certe dorſo receptũ auferreſ protinuſ &
infeſti latroniſ cruentiſ manibuſ eripereſ. Poſtremũ deſerto dere/
lictoq; illo cõſeruo: magiſtro: comite: paſtore: nõ ſoluſ aufugereſ.
An ignoraſ eoſ etiã q moritur iſ auxiliũ ſalutare denegarĩt: quod
circa bonoſ moreſ id ipſũ fecerĩt: ſolere puniri? ſed nõ diutiuſ meiſ
cladibuſ letaberiſ homicida. ſẽtieſ efficiã miſero dolori: naturaleſ
uireſ adeſſe. & cum dicto: aſſertiſ manibuſ exoluit ſuã ſibi faſciam:
pedeſq; meoſ ſigillatim inligãſ: indidẽ conſtringit artiſſime. ſcilicet
neqᵭ uĩdicte mee ſupeẽt ꝑſidiũ. & ꝑtica: q̃ ſtabuli foreſ affirmari
ſolebãt arrepta. nõ ꝑuſ me deſiit obtũdere. q̃ uictiſ feſſiſq; uiribuſ
ſuopte pondere degrauatuſ: mãibuſ eiuſ fuſtiſ eẽt elapſuſ. Tunc de
brachioꝝ ſuoꝝ cita fatigatiõe cõqueſta: ꝓcurrit ad focũ arden/
tẽq; titionẽ gerẽſ mediuſ ĩguinibuſ obtrudit. donec ſolo qᵭ reſta/
bat innixuſ ꝑſidio. liqda fimo ſtrictĩ egeſta faciẽ atq; oculoſ eiuſ
confedaſſem. q̃ cecitate atq; fetore: tandẽ fugata eſt a me ꝑnicieſ.
certũ titiõe delirãtiſ althee meleager aſinuſ interiſſet.

NOctiſ gallicinio. uenit quidam iuuenĩſ proxima
ciuitate. ut quidem mihi uidebat̃: unuſ de famuliſ
Chariteſ puelle illiuſ: que mecũ apud latrõeſ pareſ
erumnaſ exanclauerat. iſ de eiuſ exitio: & domuſ
totiuſ infortunio. mira ac nefãda: ignem propter

aſſidēſ inter cōſeruoꝝ frequentiā: ſic anūtiabat. eqſoneſ opiliōeſq;
etiā bubſeq;: fuit Charite nobiſ q̃ miſella: & qdem caſu grauiſſimo:
nec uero incomitata maniſ adiuit. Sed ut cuncta noritiſ: referam
uobiſ a capite que geſta ſūt: queq; poſſint merito doctioreſ: qbuſ
ſtilum fortuna ſubminiſtrat: in hiſtorie ſpeciē Charitiſ inuoluere.
¶ Erat in ꝓxima ciuitate iuueniſ: natalibuſ p̄nobiliſ: quo claruſ:
eo pecunie fuit ſatiſ locupleſ. ſed luxurie popinaliſ. ſcortiſq; & di/
urniſ potatiōibuſ exercitatuſ. atq; ob id factiōibuſ latronū male
ſotiatuſ. nec nō etiam manuſ infectuſ hnmano cruore. Thraſilluſ
nomīe. idq; ſic erat. & fama dicebat. hic cū primū Charite nubēdo
maturuiſſet: inter p̄cipuoſ ꝓcoſ: ſūmo ſtudio petitiōiſ eiuſ munuſ
obierat. & quā q̃ ceteriſ omībuſ: id genuſ uiriſ antiſtaret. eximiiſq;
muneribuſ parentū inuitaret iudiciū: moꝝ tñ improbatuſ: repulſe
cōtumelia fuerat aſperſuſ. At dū Heriliſ puella in boni Lepolemi
manū uenerat: firmiter deorſuſ delapſū nutriēſ amorē: & denegati
thalami p̱miſcenſ indignationē: cruēto facinori querebat acceſſū.
Nactuſ deniq; p̄ſentie ſue tēpeſtiuam occaſionē: ſceleri quod diu
cogitarat: accingit᷑. Ac die quo p̄donum infeſtiſ mucrōibuſ puella
fuerat aſtu: uirtutibuſq; ſpōſi ſui liberata: t᷑be gratulātiū exultāſ:
inſigniter p̱miſcuit ſeſe. ſalutiq; p̄ſentia futuri ſoboli nouoꝝ mari/
torum gaudibūduſ: ad honorē ſplendide proſapie: inter p̄cipuoſ
hoſpiteſ domum noſtram receptuſ: occultato cōſilio ſceleriſ: amici
fideliſſimi pſonā mētiebat᷑. Iāq; ſermonibuſ aſſiduiſ: & cōuerſatiōe
frequēti: nonnunq̃ etiam cena: poculoq; cōmuni carior: cariorq;
factuſ: ī profundā romā cupidiniſ ſeſe paulatī neſciuſ p̄cipitauerat
quidni: cū flāma ſeui amoriſ: p̱ua qdem p̄mo uapore delectet. ſed
fomēto cōſuetudiniſ exeſtuanſ immodici ardoriſ: totoſ comburat
hoīeſ. diu deniq; deliberauerat ſecū Thraſilluſ: quo nec clādeſtiniſ
colloquiſ opportunū repiret locū. & adulterine ueneriſ magiſ ma/
giſq; p̄cluſoſ adituſ: copia cuſtodiētiū cerneret. noueq; atq; gliſcētiſ
affectioniſ firmiſſimū uinculum: nō poſſe diſſotiari perſpiceret: &
puelle ſi uellet: q̃ q̃ ualle nō poſſet: furatrine cōiugaliſ incōmoda/
ret rudimentū & tamē ad hoc ipſū qđ nō poteſt: cōtētioſa p̱nicie:
q̃ſi poſſet: impellit᷑: qđ nunc arduum factu putat᷑: amore per dieſ
roborato: facile uidetur effectu: ſpe. etate deniq;: ſed oro ſoliciti
animiſ intēdite: quorſū furioſe libidiniſ proruperint impetuſ. Die
q̃dā uenatū Lepolemuſ aſſumpto Thraſillo petebat: indagaturuſ
feraſ: qđ tamen in campiſ ueritatiſ eſt. nec enī Charite maritū ſuū

querere patiebatur. beſtiaſ armataſ dente: uel cornu. Iamq; apud frondoſũ tumulũ ramoſũq; denſiſ tegminibuſ umbroſo proſpectu ueſtigatorũ. obſeptuſ campiſ. caneſ uenationiſ indagini generoſe: mãdato: cubili reſidẽteſ iuaderẽt beſtiaſ: imittunt. ſtatiq; ſollertiſ diſcipline memoreſ: ptiti totoſ pcingũt aditus: tacitaq; puſ ſeruata muſſitatione. ſigno ſibi repẽtino reddito: latrãtibuſ ferũdiſ. diſſo/ niſq; miſcẽt oĩa: nec ulla capra. nec pauẽſ dãmula. nec preceteriſ feriſ mitior cerua: ſed aper immaniſ: atq; inuſitatuſ exurgit thoriſ calloſe cutiſ obeſuſ. piliſ inhorrẽtibuſ. corio ſqualiduſ. setiſ inſurgẽ/ tibuſ ſpine hiſpiduſ: dẽtibuſ attritu ſonaci ſpumeuſ: oculiſ flãmeuſ: aſpectu minaci: impetu ſeuo fremẽtiſ oriſ totuſ fulmineuſ. et pmũ qdem canũ pcacioreſ: qui cominuſ contulerant ueſtigiũ: geniſ hac illac iactatiſ: conſectaſ interficit. deinde calcata retiola q̃ primoſ impetuſ reduxerat. tranſabiit. & noſ qdem cũcti pauore deterriti: & alioquin innoxiiſ uenationibuſ cõſueti: tũc etiam inermeſ. atq; immuniti: tegumẽtiſ frondiſ uel arboribuſ latenter abſcondimuſ. Thraſilluſ uero nactuſ fraudiũ opportunũ decipulũ: ſic Lepole/ mũ captioſe cõpellat. qđ ſtupore cõfuſi uel etiam caſſa formidine ſimileſ hũilitati ſeruoꝝ iſtoꝝ: uel in modũ pauoriſ feminei deiecti. tam opimã predã mediuſ mãibuſ amittimuſ? Quin equoſ inſcẽdi/ muſ? qui ociuſ indipiſcimur: & cape uenabulũ. & ego ſumo lãceã. nec tantillũ morati: ptinuſ inſiliũt equoſ. ex ſũmo ſtudio beſtiam inſequenteſ. nec tñ illa genuini uigoriſ oblita: retorquet impetum. & incẽdio feritatiſ ardeſcẽſ: dentium cõpulſu: quem primũ inſiliat cũctabũda rimať. Sed prior Lepolemuſ iaculũ: qđ gerebat: inſuper dorſũ beſtie cõtorſit. At Thraſilluſ fere quidẽ pepcit. ſed equi quo uehebať Lepolemuſ: poſtremoſ poplîteſ lancea ferienſ amputat. Quadrupeſ recidẽſ: qua ſanguiſ effluxerat: toto tergo ſupinatuſ: inuituſ dominũ ſuũ deuoluit ad terrã. nec diu. ſed eũ aper furenſ inuadit iacentẽ. Ac pmo laciniaſ eiuſ: mox ipſũ reſurgentẽ. multo dente laniauit: nec cepti nefarii bonũ piguit amicũ. uel ſue ſeuitie litatũ ſaltẽ tanto piculo cernenſ: potuit expleri. Sed parcito: atq; plagoſa crura uulnera cõtegenti. ſuũq; auxiliũ miſeriter roganti: per femur dextrũ dimiſit lanceã. tanto ille qdem fidẽtiuſ: quanto crederet ferri uulnera ſimilia futura pfecta dentiũ. necnõ tamen ipſam quoq; beſtiã facili manu tranſadiit. Ad hũc modũ definito iuuene: exciti latibulo ſuo. quiſq; familia meſta cõcurrimuſ. At ille q̃q̃ pfecto uoto: pſtrato inimico: letuſ ageret: uultu tamẽ gaudiũ

tegit. & frõtem adſeuerat: & dolorẽ ſimulat. & cadauer quod ipſe fecerat: auide circũplexuſ. omĩa quidem lugentiũ offitia ſollerter affinxit. ſed ſole lacbryme ꝓcedere noluerunt. ſic ad noſtri ſimili/tudinẽ: q uere lamẽtabamur: cõformatuſ. manuſ ſue culpã: beſtie dabat. ne dũ ſatiſ ſcelere tranſacto: fama dilabit̃. & curſuſ primoſ ad domũ Lepolemi: detorquet. & aureſ infelicis nupte percutit que qdẽ ſimul ꝑcepit talẽ nunciũ: q̃lẽ nõ audiet aliũ: amẽſ: & uecordia ꝑcita: curſuq; bacchata furibundo per plateaſ populoſaſ: & arua rureſtria fert̃ inſana uoce: caſũ mariti queritanſ. Cõfluunt ciuium meſte caterue. ſequũt̃ obuii dolore ſotiato. ciuitaſ cũcta uacuat̃. ſtudio uiſiõiſ: & ecce mariti cadauer accurrit. labẽtiq; ſpiritu totã ſe ſup corpuſ effudit. ac pleniſſime ibidẽ quã deuouerat ei: reddidiſſet animã: ſed egre manibuſ erepta ſuoꝝ: remanſit inuita. funuſ uero: toto feralẽ pompã ꝓſequẽte populo: deducit̃ ad ſepulturam. Sed Thraſilluſ nimiũ clamare. plãgere. & quaſ in ꝑmo merore lacbry/maſ non babebat: iam ſcilicet creſcente gaudio: reddere. & multiſ caritatiſ nominibuſ ueritatẽ ipſam fallere. illum amicũ: coetaneũ: contubernalẽ: fratrẽ deniq; addito nomine lugubri ciere. necnon interdũ manuſ Chariteſ a pulſãdiſ uberibuſ amouere. luctũ ſedare. beiulatũ cobercere. uerbiſ palpantibuſ: ſtimulũ doloriſ obtũdere. uariiſ exẽpliſ multiuagi caſuſ ſolatia nectere. cũctiſ tamẽ mẽtite pietatiſ offitiiſ: ſtudiũ cõtrectande mulieriſ adbibere. odioſumq; amorẽ ſuũ ꝑperam delectãdo nutrire. ſed offitiiſ inferalibuſ ſtatí ereptiſ: puella protinuſ feſtinat ad maritũ ſuũ demeare: cunctaſq; ꝓrſuſ ꝑtẽptat uiaſ. Certe illã lenẽ: otioſãq;: nec teliſ ulliſ indigentẽ: ſed placide qeti conſimilẽ: inedia: deniq; miſera: & ícuria ſqualida. tenebriſ imiſ abſcondita: cum luce iam tranſegerat. ſed Thraſilluſ inſtãtia puicaci: partim ꝑ ſemetipſũ: partim ꝑ ceteroſ familiareſ: ac neceſſarioſ: ipſoſ deniq; puelle parẽteſ: extorquet. tandẽ iã lurore: & illuuie pene collapſa mẽbra lauacro: cibo deniq; confoueret. Ac illa: parentũ ſuoꝝ alioquin reuerẽſ: inuita qdẽ: ueꝝ religioſe ne/ceſſitati ſuccũbenſ: uultu nõ qdem bylari. uerum paulo ſereniore: obienſ ut iubebat̃ uiuentiũ munia: prorſuſ in pectore: immo uero penituſ in medulliſ: luctu ac merore carpebat animum. dieſq; totoſ. totaſq; nocteſ. íſumebat luctuoſo deſyderio. & imagineſ defũcti q̃ſ ad babitũ dei liberi formauerat: affixo ſeruitio diuiniſ ꝑcolenſ bonoribuſ: ipſo ſe ſolatio cruciabat. Sed Thraſilluſ ꝑcepſ alioquí. & de ipſo nomĩe temerariuſ. priuſq̃ dolorem lacbrymẽ ſatiarent: &

ꝑcite m̄tiſ reſideret furor: & i ſeſe nimietatiſ ſenio laſſeſceret luctuſ:
adbuc flentē maritū: adbuc ueſteſ lacerātē: adbuc capilloſ diſtra/
bentē: nó dubitauit de nuptiiſ cóuenire. & impudentie labe tacita
pectoriſ ſui ſecreta: fraudeſq; ieffabileſ detegere: ſed Charite uocē
nephandā: & horruit & deteſtata ē. & uelut graui tonitru ꝓcellaq;
ſideriſ. uel etiā ipſo diali fulmine ꝑcuſſa corruit corpuſ. & obnubi/
lauit animam. ſed interuallo reualeſcēte paulatim ſpiritu: ferinoſ
rugituſ iteranſ. etiā cenā peſſimi Thraſilli ꝑſpicienſ ad limā conſilii.
deſyderium petitoriſ diſtulit. Tunc inter moraſ umbra illa miſere
trucidati Lepolemi. ſane cruentam: & pallore deformem attollēſ
faciē: quietē pudicam interpellat uxoriſ. ¶ Mi cóiunx. quod tibi
ꝓrſuſ ab alio dici nó licebit: & ſi pectori tuo iam permanet noſtri
memoria. uel acerbe mortiſ mee caſuſ feduſ caritatiſ iteradit: quo/
uiſ alio feliciuſ maritare: modo ne in Thraſilli manum ſacrilegam
cóueniaſ: neue ſermonem cóferaſ. ne menſam accumbaſ. nec thoro
acqeſcaſ. fuge mei ꝑcuſſoriſ cruentā dexterā. noli pricidio nuptiaſ
auſpicari. uulnera illa quoꝝ ſanguinē tue lachryme ꝓluere: nó ſūt
tota dētium uulnera lancea mali Thraſilli me tibi fecit alienum &
addidit cetera. oēmq; ſcenā ſceleriſ illuminat: at illa ut ꝓmū meſta
qeuerat: thoro faciē imꝓſſa: etiā nūc dormiēſ lachrymiſ emanāti/
buſ genaſ cohumitat. & uelut quodā tormēto inqeta qeti excuſſa:
luctu redītegrato ꝓlyxū heiulat. diſciſſaq; iterula. decora brachia
ſeuiētibuſ palmuliſ cóuerberat. nec tn̄ cū quoq̄ ꝑticipatiſ noctur/
niſ imaginibuſ. ſed inditio facinoriſ ꝓrſuſ diſſimulato: & neqſſimū
ꝑcuſſorem punire: & erūnabili uite ſeſe ſubtrahere tacita decernit.
ecce rurſuſ iprouide uoluptatiſ deteſtabiliſ petitor aureſ obſerataſ
de nuptiiſ obtūdenſ: derat. ſed illa clemēter aſpernata ſermonem
Thraſilli: aſtuq; miro ꝑſonata: inſtāter garriēti: ſūmiſſeq; deꝑcāti:
adbuc iquit tui fratriſ: meiq; cariſſimi mariti facieſ pulchra illa in
meiſ diuerſatᷓ oculiſ. Adbuc odor cinameuſ Ambroſii corporiſ per
nareſ meaſ percurrit. Adbuc formoſuſ Lepolemuſ in meo uiuit
pectore: boni ergo & optimi cóſuleſ: ſi luctu legittimo miſerrime
femine neceſſariū cóceſſeriſ tēpuſ. quoad reſiduiſ mēſibuſ ſpatium
reliquū cópleatᷓ anni: que reſ cū meū pudorē: tū etiā tuū ſalutare
cómodū reſpicit. ne forte immaturitate nuptiaꝝ idignatió e iuſta
maneſ acerboſ mariti ad exitum ſalutiſ tue ſuſcitemuſ. Nec iſto
ſermone Thraſilluſ ſobriefactuſ uel ſaltē tempeſtiua pollicitatióe
recreatuſ idētidē ꝑgit lingue ſauciātiſ ſuſurroſ imꝓboſ in urguere:

quoad ſimulanter reuicta Charite ſuſcipit. Iſtud equidem certe magnope depcāti cōcedaſ neceſſe ē mihi Thraſille: ut interdū taciti clādeſtinoſ coituſ obeamuſ nec quiſq̃ pſentiſcat familiariū: quoad dieſ reliquoſ metiat̃ annuſ. ꝓmiſſioni fallacioſe mulieriſ oppreſſuſ: ſuccubuit Thraſilluſ. & prolyxe conſentit de furtiuo concubitu. noctemq; & opertaſ exoptat ultro tenebraſ. uno potiūdi ſtudio: poſtponēſ oīa ¶ Sed heuſ tu inqt Charite. q̃ ꝓbe ueſte cōtectuſ: omniq; comite uiduatuſ: prima uigilia foreſ meaſ tacituſ accedaſ. unoq; ſibilo cōtentuſ: nutricem iſtam meam opiare. que clauſtriſ adherēſ excubabit aduētui tuo. nec ſeciuſ patefactiſ edibuſ accep/tum te: nullo lumine conſcio: ad meum perducet cubiculū. placuit Thraſillo ſcena feraliū nuptiaꝝ. nec ſequiuſ aliquid ſuſpicatuſ. ſed expectatiōe turbiduſ: de diei tātū ſpatio: & ueſpe mora querebat̃. Sed ubi ſol nocti tandē deceſſit: & ex impio Chariteſ adornatuſ. & nutriciſ captioſa uigilia deceptuſ inrepit cubiculū. ꝓnuſ ſpei. tūc anuſ de iuſſu domine plandienſ ei: furtim depromptiſ calicibuſ: & oenoforo: qđ immixtū uino ſoporifeꝝ gerebat uenenū: crebriſ potionibuſ. auide: ac ſecure haurientē: mētita domīe tarditatē: q̃ſi parentē adſideret egrotū: facile ſepeliuit ad ſomnum. Iamq; eo ad oīeſ iniuriaſ expoſito: ac ſupinato: ītro uocata Charite: maſculiſ aīmiſ. īpetuq; diro fremēſ inuadit. ac ſupſtitit ſicariū & inqt. Fiduſ cōiugiſ mei comeſ en uenator egregiuſ: en caruſ trituſ. hec ē illa dextera: que meū ſanguinē fudit. hoc pectuſ: qđ fraudulētaſ am/bageſ in meū concinnauit exitium. oculi iſti: qbuſ male placui. qui quodā modo tamen iā futuraſ tenebraſ auſpicāteſ uenienteſ penaſ antecedūt. quieſce ſecuruſ. beate ſōniare. nō ego gladio. non ferro petā. abſit: ut ſimili mortiſ genere cum marito meo coequenſ. uiuo tibi morieēt oculi. nec qcq̃ uidebiſ niſi dormiēſ: faxo feliciorē necē inimici tui: q̃ uitā tuā ſentiaſ. lumē certe nō uidebiſ. manu comitiſ indigebiſ. Charitē nō tenebiſ. nuptiiſ non frueriſ. nec mortiſ quiete recreaberiſ. nec uite uoluptate letaberiſ. ſed incertum ſimulacrum errabiſ inter ortū & ſolē. & diu quereſ dexteram: que tuaſ expug/nauit pupulaſ. qđq; ē inerūna miſerrimū: neſcieſ de quo querariſ. At ego ſepulchrum mei Lepolemi tuo luminum cruore libabo. & ſāctiſ māibuſ eiuſ: iſtiſ oculiſ parētabo. ſed qd mora tēporiſ dignū cruciatū lucrariſ. & meoſ forſitā tibi peſtiferoſ imaginariſ āplexuſ: relictiſ ſomnolētiſ tenebriſ. ad aliā penalē euigila caliginē. attolle uacuā faciē. uindictam recognoſce. infortuniū intellige. erumnaſ

computa. ſic pudice mulieri tui placuere oculi. ſic faceſ nuptialeſ
tuoſ illuminarunt thalamoſ. ultriceſ habebiſ ꝓnubaſ. & orbitatem
comitem & ꝑpetue conſciētie ſtimulū. Ad hunc modū uaticinata
mulier: acu crinali capite deprompta: Thraſilli conuulnerat tota
lumina. eūq; ꝓrſuſ exoculatū relinquēſ: dū dolore neſcio crapulā
cū ſōno: diſcutit: arrepto nudo gladio: quo ſe Lepolemuſ ſolebat
incingere: per mediā ciuitatē curſu furioſo ꝓripit ſe: proculdubio
neſcioqđ ſceluſ geſtiēſ. circa monumētū mariti cōtendit. ¶ At noſ
& omniſ populuſ nudatiſ totiſ edibuſ ſtudioſe cōſequimur. hortati
mutuo. ferrū ueſaniſ extorquere māibuſ. ſed Charite capulū capit
Lepolemi: ꝓpter aſſiſtēſ: gladioq; fulgēti ſigulos abigēſ: ubi fletuſ
uberes & lamētationeſ uariaſ cunctoꝝ intuetur. Abiicite inquit
importunaſ lacbrymaſ: abiicite luctum meiſ uirtutibuſ alienum.
uindicaui in mei mariti cruentū ꝑemptorē. punita ſum funeſtum
meaꝝ nuptiaꝝ ꝑdonē. iā tēpuſ eſt. ut iſto gladio deorſuſ ad meū
Lepolemū uiā querā. & enarratiſ ordine ſingulis: que ſibi ꝑ ſōniū
nūtiauerat mariṫuſ: quoq; aſtu Thraſillū īductū petiſſet: ferro ſub
papillā dexteram tranſacto: cōcorruit. & ī ſuo ſibi ꝑuoluta ſang/
uine: poſtremo balbutiēſ incerto ſermone ꝑefflauere animā uirilē.
¶ Tūc propere familiareſ miſere Chariteſ: accuratiſſime corpuſ
ablutū: munita ſepultura ibidē marito ꝑpetuā cōiugē reddidere.
Thraſilluſ uero cognitiſ ōmibuſ neq̄ enſ idoneū exitiū preſenti
clade reddere. certuſq; tanto facinori nec gladiū ſufficere: ſponte
delatuſ ibidē ad ſepulchꝝ. ¶ Ultronea uobiſ infeſti māeſ en adeſt
uictima: ſepe clamitanſ: ualuiſ ſuper ſeſe diligēter obſeratiſ: inedia
ſtatuit elidere ſua ſētētia damnatū ſpiritū. Hic ille lōgo trahēſ
ſpiritu. & nōnunq̄ illacbrimāſ: grauiter affectiſ ruſticiſ ānūtiabat.
Tunc illi mutati domini nouitatē metuēteſ: & infortuniū: domuſ
herilis altiuſ miſeranteſ: fugere cōꝑant. ſed equoꝝ magiſter: qui me
curandū magna ille q̄dē cōmēdatiōe ſuſcepat: q̄cq̄d ī caſula ꝑciosū
cōditū ſeruabat: meo atq; alioꝝ iumētoꝝ dorſo repoſitū abſportāſ:
ſedeſ ꝓſtinaſ deſerit. gerebamuſ infātuloſ. & mulieres: gerebamuſ:
pulloſ. paſſereſ edoſ. catelloſ & q̄cq̄d īfirmo gradu fugā morabat̄.
noſtriſ quoq; pedibuſ ābulabat. nec me pōduſ ſarcīe q̄q̄ enormiſ
urguebat: q̄ppe gaudiali: fuga deteſtabilē illū exectorē uirilita/
tiſ mee relinquentē: Siluoſi montiſ aſperum permēſi iugū: rurſuſq;
repoſita campoꝝ ad ſpatia ꝑuecti: iam ueſpera ſemitā tenebrante:
ꝑuenimuſ ad quoddam caſtellū. frequēſ & opulēſ unde noſ incole

nocturna: immouero matutina etiam ꝓhibeam egreſſióe. Lupoſ
enim numeroſoſ: grandeſ: & uaſtiſ corporibuſ ſarcinoſoſ: ac nimia
ferocitate ſeuiẽteſ: paſſim rapiniſ adſuetoſ: infeſtare cunctã illam
regionẽ. Iamq; ipſaſ uiaſ obſidere: & in modũ latronũ: p̄tereunteſ
aggredi. immo etiam ueſana fame rabidoſ. finitimaſ expugnare
uillaſ. exitiũq; inertiſſimorũ pecudum ipſiſ iam humaniſ capitibuſ
ĩminere. Deniq; ob iter illud: q̄ nobiſ erat cómeandũ: iacere ſemeſa
hominũ corpora. ſuiſq; uiſceribuſ nudatiſ oſſibuſ cũcta cãdere. ac
ꝑ hoc noſ quoq; cautióe ſũma uie reddi debere. idq; uel in primiſ
ob ſerenitatẽ: ut luce clara: & die iã ꝓuecto. & ſole florido: uitãteſ
undiq; latenteſ inſidiaſ. cũ & ipſo lumine diraꝝ beſtiaꝝ repigratur
impetuſ. non laciniatim diſperſoſ. ſed cuneatim ſtipato cómeatu
difficultateſ illaſ tranſabiremuſ. ¶ Sed neq̄ſſimi fugitiui ductoreſ
illi noſtri ecce feſtinatióiſ temeritate: ac metu incerte inſequutióiſ:
ſpreta ſalubri monitióe. nec expectata luce proxima: circa ferme
tertiã uigiliã noctiſ: onuſtoſ noſ ad uiã ꝓpellũt. Tunc ego metu
p̄dicti ꝑiculi: q̄tũ poteram: turbe mediuſ: & inter cóferta iumẽta
latẽter abſcódituſ: clunibuſ meiſ ab aggreſſióibuſ feriniſ cóſulebã.
iamq; me curſu celeri ceteroſ equoſ antecellentẽ mirabant᷑ omneſ.
ſed illa pernicitaſ nó erat alacritatiſ mee: ſed formidiniſ indicium.
Deniq; mecũ ipſe reputabã. pegaſum inclytũ illũ metu magiſ uo/
laticũ fuiſſe. ac per hoc merito pinnatũ ꝓditum: dum in altum &
aduſq; celũ ſubſilit ac reſultat: formidanſ ſcilicet ignifere morſum
chimere. Nam & illi paſtoreſ: q noſ agebãt: in ſpeciẽ prelii manuſ
obarmauerant. hic lanceam: ille uenabulum: aliuſ gerebat ſpicula:
fuſtem aliuſ. ſed & ſaxa: que ſalebroſa ſemita largiter ſubminiſtra/
bat. Erant qui ſudeſ preacutaſ attollerent. pleriq; tamẽ ardẽtibuſ
facibuſ proterrebãt feraſ. nec quicq̄: preter unicam tubam deerat:
quin acieſ eẽt preliariſ. ſed nequiſq̄ fruſtra timorem illũ ſatiſ inanẽ
perfũcti: longe peioreſ inheſimuſ laqueoſ. Nam lupi forſitan có/
ferte iuuẽtutiſ ſtrepitu: uel certe nimia luce flammarum deterriti.
uel etiã aliorſum graſſanteſ: nulli circa noſ aditũ tulere. ac ne ꝓcul
ſaltem ulli comparuerant. uille uero: quam forte tunc p̄teribamuſ:
coloni multitudinem noſtram latroneſ rati: ſatiſ agenteſ reꝝ ſuaꝝ:
eximieq; trepidi: caneſ rabidoſ: & immaneſ & q̄buſuiſ lupiſ: & urſiſ
ſeuioreſ: quoſ ad tutele preſidia curioſe fuerant alumnati: iubilati/
onibuſ ſolitiſ: & huiuſcemodi uocibuſ: nobiſ inhortãtur. qui preter
genuinam ferocitatem tumultu ſuorũ exaſperati: circa noſ ruũt.

& undiq; laterum circumfuſi: paſſim inſiliunt. & ſine ullo delectu: iumēta ſimul & homīeſ lacerant. diuq; graſſati: pleroſq; pſternunt. Cernereſ non tam herculeſ memorandū: q̃ miſerandū etiā ſpecta/culum. caneſ copioſoſ ardentibuſ animiſ. alioſ fugienteſ arripere. alioſ ſtantibuſ inherere. quoſdam iacenteſ inſcindere. & per omnē noſtrum commeatum morſibuſ ambulare. Ecce tāto pꝛiculo malū maiuſ inſequitur. de ſummiſ enim tectiſ. ac de pꝛximo colle ruſticāi illi: ſaxa ſuper noſ raptim deuoluunt. ut diſcernere prorſuſ nequi/remuſ: quam potiſſimum caueremuſ cladem: cominuſ canum: an eminuſ lapidum: quorum quidem unuſ mulierem que meum dorſū reſidebat: repente percuſſit. quo dolore commota. ſtatim fletu cū clamore ſublatu: maritum ſuum paſtorem illum ſuppetiatum ciet. At ille domini fidem clamitanſ. & cruorem uxoriſ abtergēſ: altiuſ quiritabat. Quod miſeroſ homīeſ: & laborioſoſ uiatoreſ: tam cru/delibuſ aīmiſ inuaditiſ: ac perteritiſ: atq; obruitiſ? q̃ſ pꝛdaſ munitiſ: que damna uindicatiſ: at non ſpelūcaſ ferarum: uel cauteſ incolitiſ barbarorum: ut humano ſanguine profuſo gaudeatiſ. ¶ Vix hec dicta: & ſtatim lapidum congeſtuſ ceſſauit hymber. & īfeſtorum canum reuocata conquieuit procella: unuſ illinc deniq; de ſummo cupreſſuſ cacumine. At noſ inquit non noſtrorum ſpoliorum cupidine latrocinamur. ſed hanc ipſam cladem de ueſtriſ pꝛtelamuſ mānibuſ: iam deniq; pace tranquilla ſecuri poteſtiſ incedere. Sic ille. ſed noſ plurifariam uulnerati. reliquā uiā capeſcimuſ. aliuſ lapidiſ. aliuſ morſuſ uulnera referenteſ. uniuerſi tamen ſaucii. ¶ Aliquāto deniq; uie permēſo ſpatio: peruenimuſ ad nemuſ quoddam pꝛceriſ arboribuſ conſitum. & patētibuſ uirectiſ amenum. ubi placuit illiſ ductoribuſ noſtriſ: paululum conquieſcere. corporaq; ſua diuerſe laniata: ſedulo recurare. Ergo paſſim pꝛſtrati ſolo: pꝛmū fatigatoſ animoſ recuperare: ac dehinc uulneribuſ medelaſ uariaſ adhibere feſtinant. hic cruorem preterfluentiſ aque rore deluere. ille ſpon/giiſ macidatiſ: tumoreſ comprimere. Aliuſ faſciolis hianteſ uincire plagaſ. ad iſtum modū ſaluti ſue quiſq; conſulebat. Interea qdā ſenex de ſummo colle perſpectat. quem circum: capelle paſcenteſ opilionem eſſe profecto clamabant. eum rogauit unuſ e noſtriſ. haberet ne uenui lacte: uel adhuc liquidū: uel in caſeū recentem inchoatum. At ille diu capite quaſſanti: uoſ autem inquit de cibo: uel poculo: uel omnino ulla refectiōe nūc cogitatiſ: an nulli ſcitiſ quo loco conſederitiſ: & cum dicto: conductiſ ouiculiſ. conuerſuſ

lóge receſſit:que uox eiuſ & fuga:paſtoribuſ noſtriſ nó mediocrē
pauorē incuſſit. Ac dum ꝑterriti de loci q̃litate ſciſcitari geſtiunt:
nec eſt qui doceat: ſenex aliuſ magnuſ ille quidē: grauatuſ anniſ:
totuſ in baculú ꝓnuſ: & laſſum trahēſ ueſtigiú:ubertim lachrymāſ:
per uiā ꝓximat.uiſiſq; nobiſ cum fletu maximo ſingulorū iuuenú
genua contingenſ ſic adorabat. ¶ Per fortunaſ ueſtroſq; genioſ
ſic ad mee ſenectutiſ ſpatia ualidi letiq; ueniatiſ: decepto ſeni ſub/
ſiſtite. meúq; paruulú ab īferiſ ereptum caniſ meiſ reddite. Nepoſ
nāq; meuſ: & itineriſ huiuſ ſuauiſ comeſ:dú forte paſſerē incātantē
ſepicule conſectatur arripere: delapſuſ in proximam foueam:que
fruticibuſ imiſ ſubpatet in extremo iam uite cóſiſtit periculo. q̇ppe
cum de fletu ac uoce ipſiuſ auxiliú ſibi ſepicule clamitantiſ:uiuere
illum q̇dem ſentiā.ſed per corporiſ.ut uidetiſ mei defectam ualitu/
dinē opitulari nequeā. At uobiſ etatiſ & roboriſ beneficio facile ē
ſuppetiari miſerrimo ſeni.puerūq; illum nouiſſimú ſucceſſioniſ mee:
atq; unicā ſtirpem: ſoſpitem mihi facere. Sic deprecantiſ:ſuāq;
caniciem diſtrahentiſ omneſ quidem miſerent̄.ſed unuſ pre ceteriſ:
& aīmo fortior: & etate iuuenior: & corpore ualidior: quiq; ſoluſ
preter alioſ incolumiſ prelíú ſuperiuſ euaſerat:exurgit alte alacer.
& percótatuſ quo nam loci puer ille cecidiſſet: monſtrantē digito
non longe fruticeſ horridoſ:ſenem illum impigre comitat̄:ac dum
pabulo noſtro:ſuaq; cura refecti:ſarcinuliſ quiſq; ſumptiſ ſuiſ uiam
capeſſunt:clamore primo nominatim ciētēſ illú iuuenē frequēter
inclamant.mox hora diutina commoti:mittunt e ſuiſ accerſitorem
unum: qui requiſitum comitem tempeſtiue uie commonefactum
reduceret. At ille modicú cómoratuſ refert ſeſe. buxantiq; pallore
trepiduſ: mira ſuper cóſeruo ſuo renuntiat. cóſpicatum ſe quippe
ſupinato illi: & iam ex maxima ꝑte conſumpto: immanē draconē
mandentē inſiſtere. nec ullú uſq̃ miſerrimú ſenem cóparere illum.
Qua re cognita: & cú paſtoriſ ſermóe collata: q̇ cú ꝓrſuſ húc illú:
nec alium cecorū Inquilinú ꝓminabatur: peſtilēti deſerta regione:
uelociori ſe fuga proripiút. noſq; pellút: crebriſ tú denteſ fuſtibuſ:
celerrime. Deniq; lógo itinere cófecto:pagum quendā accedimuſ.
ibiq; totā ꝑquieſcimuſ noctē. mihi ceptú facinuſ: oppido memo/
rabile: narrare cupio. ¶ Seruuſ q̇dam: cui cunctā familie tutelam
dominuſ ꝑmiſerat ſuuſ: quiq; poſſeſſionē illam maximam in quam
diuerteramuſ: uillicabat: habēſ ex eodē famulitio cóſeruā cóiugā:
libere cuiuſdā: extrarieq; mulieriſ flagrabat cupidine: quo dolore

pelicatuſ: uxor eiuſ inſtricta: cūctaſ mariti ratiõeſ: & qcqd horreo
reconditū continebat: admoto cóbuſſit igne. nec tali damno tori
ſui cõtumeliā uindicaſſe cõtēta: iam circa ſua ſeuiēſ uiſcera: laqueū
ſibi nectit. infantulūq; quē de eodē marito iā dudū ſuſcepat: eodē
funiculo nectit. ſeq; in paltiſſimū puteū: adpendicē puulū trahēſ:
pcipitat. quam mortem dominuſ eoꝝ egerrime ſubſtinēſ: arreptū
ſeruulum eiuſ: qui cauſam tanti ſceleriſ luxurie ſue pſtiterat: nudū
ac totū melle plitum firmiter alligauit. arbori ficulnee: cuiuſ in ipo
carioſo ſtipite inhabitātiū formicaꝝ nidificia burriebāt. & ultro
citroq; cómeabāt. multi iuga ſcaturrigine. que ſimul dulcē ac mel/
litū corporiſ nidorē pſentiſcūt: puiſ qdē: ſed numeroſiſ & cótinuiſ
morſiūculiſ penituſ inherētēſ: p lōgi tēporiſ cruciatū: ita carnibuſ
atq; ipſiſ uiſceribuſ adeſiſ homine cóſūpto mēbra nudarūt: ut oſſa
tantum uiduata pulpiſ nitore nimio candētia funeſte cohererent
arbori. ¶ Hac quoq; deteſtabili deſerta manſione: paganoſ in ſū/
mo luctu relinquētēſ: rurſū pgimuſ. dieq; toto campeſtreſ emerſi
uiaſ: ciuitatē quandā populoſam: & nobilē: iam feſſi puenimuſ. Ibi
larē ſedeſq; ppetuaſ paſtoreſ illi ſtatuere decernunt quod & longe
queſituriſ firme latebre uiderent. & ānone copioſe beata celebri/
taſ inuitabat. triduo deniq; iumentorum refectiſ corporibuſ: quo
uēdibilioreſ uideremur: ad mercatum producimur. magnaq; uoce
pconiſ: pcia ſiguliſ nuntiātiſ eq atq; alii aſini: opulētiſ emptoribuſ
preſtinant. Ac me relictum ſolū: ac ſubſiciuū: cum faſtidio pleriq;
pteribant. Iamq; tedio cōtrectatióiſ eoꝝ: q de dētibuſ meiſ etateſ
cōputabant: manū cuiuſdā: fetore ſordentē: q gingiuaſ identidem
meaſ putidiſ ſcalpebat digitiſ: mordicuſ arreptā pleniſſime cōtriui.
que reſ circūſtātium ab emptióe mea: utpote ferociſſimi: deterruit
aīmoſ. Tūc preco diſruptiſ faucibuſ: & rauca uoce ſautiuſ: in meaſ
fortunaſ: ridiculoſ inſtruebat iocoſ: quē ad finē cantheriū iſtum
uenui fruſtra ſubiiciemuſ: & uetulū: extritiſ ūguliſ debilē. & dolo/
re deformē. & iberti pigricia ferocē. nec qcq̄ ampliuſ: q̄ ruderariū
cribrū. atq; adeoq; uel donemuſ eum cuipiam: ſiq tamē fenū ſuum
pdere nó grauat. ¶ Ad iſtū modū preco ille cachinnoſ circūſtan/
tibuſ cómouebat. ſed illa fortuna mea ſeuiſſima: quā p tot regióeſ
iā fugiēſ effugere: uel pcedentibuſ maliſ placare nó potuit: rurſum
in me cecoſ detorſit oculoſ: & emptorem aptiſſimum: duriſ meiſ
caſibuſ mire reptū obiecit. ſcito te qualē Cynedū. & ſenē Cynedum
caluum quidem: ſed cincinniſ ſemicaniſ & pēduliſ capillatū. unum

detriuiali populariũ fece: q p plateaſ: & oppida cymbaliſ & crotaliſ
pſonanteſ: deãq; ſyriã circũferenteſ mẽdicare cõpellunt. iſ nimio
pſtinandi ſtudio preconẽ rogat cuiatiſ eẽm. At ille cappadocium
me. & ſatiſ forticulũ denuntiat. rurſũ requirit annoſ etatiſ mee: ſed
preco laſciuieſ mathematicuſ qdem: qui ſtellaſ eiuſ diſpoſuit: qntũ
ei numerauit annũ. ſed ipe ſcilicet meliuſ iſtud de ſuiſ nouit pfeſſi/
onibuſ: qq enim prudenſ: crimen Cornelie legiſ incurram: ſi ciuem
romanũ pro ſeruo tibi uẽdidero quin emiſ bonũ & frugi mãcipiũ:
qđ te & foriſ & domi poterit iuuare? Sed exinde odioſuſ ẽptor:
aliud de alio non deſinit querere. deniq; de manſuetudine etiã mea
percontaẗ anxie. At preco ueruecẽ inquit: non aſinũ uideſ: ad uſũ
omnẽ quietũ. non mordacẽ: nec calcitronem qdem: ſed prorſuſ ut
aſini corio modeſtũ hominẽ inhabitare credaſ. que reſ cognitu nõ
ardua. Nã ſi faciẽ tuã mediſ eiuſ feminibuſ emiſeriſ: facile pconta/
beriſ: qgrandem tibi demonſtret patientiam. ſic preco lurconem
tractabat dicacule. ſed ille cognito cauillatu: ſimiliſ idignãti. ¶ At
te inquit cadauer ſurdũ: & mutum: delirũq; preconẽ: omnipoteſ &
omnipareſ dea ſyria: & ſãctuſ Sabadiuſ: & Bellona: & mater Idea:
cũ ſuo Adone: Venuſ domina: cecũ reddant: q ſcurrilibuſ iã dudũ
cõtra me uelitariſ iocíſ. An me putaſ inepte iumẽto fero poſſe deã
cõmittere: ut turbatum repẽte diuinũ deiiciat ſimulachrũ? egoq;
miſer cogar crinibuſ ſolutiſ diſcurrere: & dee mee humi iacenti ali/
quẽ medicũ querere. Accepto tali ſermõe: cogitabã ſubito uelut
lymphaticuſ exilire: ut me ferocitate cernenſ exaſperatũ: ẽptionẽ
deſineret. Sed puenit cogitatũ meũ emptor anxiuſ: pcio depẽſo
ſtatim: qđ qdem gaudenſ dominuſ ſcilicet tedio mei. facile ſuſcepit
ſeptẽdecim denarium. & ilico me tumida parte deligatum tradidit
Philebo. hoc enĩ nomine cenſebaẗ iã meuſ dominuſ. ¶ At ille ſu/
ſceptũ nouitiũ famulũ trahebat ad domũ. ſtatimq; illic de primo
limĩe pclamat: puelle ſeruũ uobiſ pulchellũ en ecce mercato pduxi
ſed ille puelle choruſ erat cynedoꝝ. que ſtatim exultãteſ ĩ gaudiũ:
fracta: rauca: & effeminata uoce clamoreſ abſonoſ intollunt. rati
ſcilicet uere quẽpiã hominẽ ſeruulũ miniſterio ſuo paratum. Sed
poſtq nõ ceruã p uirgine. ſed aſinum p hoĩe ſuccidaneũ uidere:
nare detorta: magiſtꝝ ſuũ uarie cauillãẗ. nõ enĩ ſeruũ: ſed mari/
tũ illũ ſcilicet ſibi pduxiſſe. Et heuſ aiũt. caue ne ſoluſ exedaſ tam
bellũ ſcilicet pullulũ: ſed nobiſ quoq; tuiſ palũbuliſ nõnũq impertiaſ.
hec & huiuſmodi mutuo blatteranteſ: pſepio me pximũ deligant.

¶ Erat quidam iuuenıſ ſatıſ corpulentuſ: choraula doctıſſımuſ:
collatıcıa ſtıpe de menſa paſtuſ:q forıſ qdē cırcūgeſtātıbuſ deam:
cornu canēſ adābulabat. domı uero ꝓmıſcuıſ opıſ ꝑtıarı oſ agebat
cōcubıtuſ. hıc me ſımul domı conſpexıt: lıbenter appoſıtıſ largıter
cıbarııſ: gaudēſ alloquıť: uenıſtı tandē mıſerrımı laborıſ uıcarıuſ:
ſed dıu uıuaſ & domıſ placeaſ: & meıſ defectıſ ıā lateribuſ cōſulaſ.
Hıc audıenſ ıam meaſ futuraſ nouaſ cogıtabā erūnaſ. dıe ſequentı
uarııſ coloribuſ ındusıatı: & deformıter qſq; formatı: facıē cenoſo
pıgmēto delıtı: & oculıſ obūctıſ graphıce ꝓdeūt. mıtellıſ & crocro/
tıſ. & carbaſınıſ. & bōbıcınıſ ınıectıſ. qdā tunıcaſ albaſ: ın modum
lācıolaꝝ quoquo uerſū fluēte purpura depıctaſ. cīgulo ſublıgatı:
pedeſ luteıſ īdutı calceıſ. deāq; ſerıco cōtectā amıculo: mıhı gerē/
dā īponūt. brachııſq; ſuıſ humerotınuſ renudatıſ attollēteſ īmāeſ
gladıoſ ac ſecureſ euhātes exılıūt. ıncıtāteſ tıbıe cātu lymphatıcū
trıpudıū: nec paucıſ ꝑrratıſ caſulıſ: ad quādā uıllā poſſeſſorıſ brı/
tım ꝓuenıūt. & ab ıngreſſu pͥmo ſtatī abſōıſ ullulatıbuſ cōſtrepēteſ
fanatıce ꝑuolāt. denıq; capıte demıſſo: ceruıceſ lubrıcıſ ītorquēteſ
motıbuſ: crıneſq; pēdulos ın cırculum rotāteſ: & nōnunq̄ morſıbuſ
ſuoſ ıncurſāteſ muſculoſ: ad poſtremū ancıpıtı ferro qđ gerebant
ſua qſq; brachıa dıſſecāt. ınter hec unuſ ex ıllıſ bacchať effuſıuſ. ac
de ımıſ p̄cordııſ anhelıtuſ crebroſ referēſ: uelut numınıſ dıuıno ſpı/
rıtu repletuſ: ſımulabat ſaucıā uecordıā ꝓrſuſ qua domını p̄ſentıa:
ſoleāt hoīeſ: nō ſuı: fıerı melıoreſ: ſed debıleſ effıcı uel egrotı. ſpecta
denıq; q̄le celeſtı ꝓuıdētıa merıtū reportauerıt. ınfıt uatıcınatıōe
clamoſa: cōfıcto mēdacıo ſemetıp̄m ınceſſere: atq; crımınarı: quaſı
contra faſ ſancte relıgıonıſ deſıgnaſſet alıqd. & ınſup ıuſtaſ penaſ
noxıı facınorıſ: ıp̄e de ſuıſ māıbuſ expoſcere. arrepto dēıq; flagro:
quod ſemıuırıſ ıllıſ ꝓprıū geſtamē eſt: contortıſ tenıſ lanoſı uellerıſ
ꝓlyxe fımbrıatū. & multıugıſ talıſ ouıum teſſeratum: ındıdē ſeſe
multınodıſ cōmulcat ıctıbuſ. mıre cōtra plagaꝝ doloreſ p̄ſump/
tıone munıtuſ: cerneres ꝓſectu gladıoꝝ: ıctuq; flagrorum: ſolum
ſpurcıcıe ſāguınıſ effemīatı madeſcere. que reſ ıncutıebat mıhı nō
paruā ſolıcıtudınē: uıdētı tot uulneribuſ largıter ꝓfuſū cruorē. ne
quo caſu dee ꝑegrıne ſtomachuſ: ut quorundā hoīm lactē: ſıc ılla
ſanguınē cōſpıceret aſınınū. ¶ Sed ubı tandem fatıgatı: uel certe
ſuo lanıatu ſatıatı: pulſā carnıfıcınā dedere: ſtıpeſ ereaſ: īmouero
& argēteaſ: multıſ certatım offerētıbuſ: ſınu recepe patulo: necnō
& uını cadū: & lactē & caſeoſ: & farrıſ & ſılıgınıſ alıqd: & nōnullıſ

ordeũ dee gerulo donãtibuſ:auidiſ aĩmiſ conradẽteſ omnia. & in
ſacculoſ huic queſtui de induſtria p̃paraatoſ farcietẽteſ dorſo meo
congerũt:ut duplici ſcilicet ſarcine pódere grauatuſ: & horreum
ſimul & templũ incederẽ. Ad iſtũ modũ palãteſ: omnẽ illã dep̃da/
bãt regionẽ. ſed in quodã caſtello copia lẽtati largioriſ queſticuli:
gaudialeſ inſtruũt dapeſ: a quodam colono: ficte uaticinationiſ
mẽdacio:pinguiſſimũ depoſcũt arietẽ. q deã ſyriã eſurientem ſuo
ſatiaret ſacrificio. ꝓbeq; diſpoſita cenula balneaſ obeũt. ac de hic
lauti: quẽdã fortiſſimũ ruſticanũ: induſtria laterũ: atq; imiſ uẽtriſ
bñ p̃patũ comitẽ cene ſecũ adducũt. paucisq; admodũ p̃guſtatiſ
oluſculiſ: ante ipſã mẽſã: ſpurciſſima illa ꝓpudia ad illicite libidiniſ
extrema flagitia: infandiſ uirginibuſ efferant. paſſimq; circũfuſi:
nudatũ ſupinatũq; iuuenẽ: execrandiſ uredinibuſ flagitabãt. Nec
diu tale facinuſ meiſ oculiſ tolerantibuſ: porro quiriteſ perclamare
geſtiui. ſed uiduatum ceteriſ ſyllabiſ ac litteriſ p̃ceſſit: o. tantũ: ſane
claꝝ: ac ualidũ. & aſino ꝓpriũ: ſed ĩportuno plane tempe: nãq; de
pago ꝓximo cópluresiuueneſ abactũ ſibi noctu pq̄renteſ aſellũ:
nimioq; ſtudio cũcta deuorſoria ſcrutãteſ: intuſ ediũ: audito rudi/
tu meo: p̃dam abſcóditam latibuliſ edium rati: coram rem ĩuaſuri
ſuã: ĩprouiſi conferto gradu ſe penetrant: palãq; illoſ: execrandaſ
feditateſ obeũteſ dep̃hendũt. Iã iãq; uicinoſ ũdiq; ꝑciẽteſ: turpiſſi/
mã ſcenã patefaciũt. inſup ridicule ſacerdotũ puriſſimã laudanteſ
caſtimoniã ¶ Hac infamia cóſternati: que per ora populi facile
dilapſa: merito inuiſoſ ac deteſtabileſ eoſ cũctiſ effecerat: noctem
ferme circa mediam: collectiſ omnibuſ: furtim caſtello faceſſunt.
bonaq; itineriſ ꝑte ãte iubari ſexortũ trãſacta: iã die claro ſolitu/
dieſ auiaſ nacti: multa priuſ ſecũ collocuti accingũt ſe meo funeri.
deaq; uehiculo meo ſublata: & humi repoſita: cũctiſ ſtramẽtiſ me
renudatũ: ac de q̃dã quercu deſtinatũ: flagro illo pecuiniſ oſſibuſ
cathenato uerberãteſ: pene ad extremaſ cófecerant morteſ. Fuit
unuſ q popliteſ meoſ eneruare: ſecuri ſua cóminaretẽ: ꝙ de pudore
cãdido ſcilicet ſuo: tam deformiter triũphaſſem: ſed ceteri nó mee
ſalutiſ: ſed ſimulachri tacẽtiſ cõtẽplatióe: in uita me retinẽdũ cen/
ſuere. rurſũ itaq; me refertũ ſarciniſ: planiſ gladiſ minãteſ ꝑueniũt
ad quãdam nobilẽ ciuitatẽ. ubi uir p̃ncipaliſ: & aliaſ religioſuſ: &
eximie domini refereẽſ: tinnitu cymbaloꝝ & ſonu tymphanorũ:
cãtuſq; phrygii mulcẽtibuſ moduliſ exercituſ ꝓcurrit obuiã. deãq;
uotiuo ſuſcipiẽſ hoſpitio: noſ omĩſ intra cóſeptũ domuſ ampliſſime

conſtituit. numēq; ſumma ueneratiōe. atq; hoſtiſ optimiſ placare cōtendit. ¶ Hic ego me potiſſimū capitiſ ꝑiclitatū memini. Nam quidā colonuſ: partē uenationiſ: īmaniſ cerui pinguiſſimū femur: domino illi ſuo muneri miſerat. qđ incurioſe pone culine foreſ: nō altiuſcule ſuſpenſū: caniſ adeq; uenaticuſ latenter īuaſerat. letuſq; p̄da: ꝓpere cuſtodienteſ oculoſ euaſerat. quo dāno cognito: ſuaq; reꝑhenſa negligentia cocuſ diu lamētatuſ. lacbrymiſ inefficacibuſ: iam iāq; domino cenā flagitāte mereſ: & utcūq; metuēſ altiuſ: filio ſuo puulo cōſalutato: arreptoq; funiculo: mortē ſibi nexu laquei cōpabat. nec tñ latuit fidam uxorē eiuſ caſuſ extremuſ mariti. ſed funeſtū nodū uiolēter inuadēſ māibuſ ambabuſ. Adeo ne inqt p̄ſenti malo pterituſ: mēte excidiſti tua: nec fortuitū iſtud reme/diū: qđ domini ꝓuidētia ſubminiſtrat: intueriſ? Nā ſi qd in ultimo fortune turbine reſipiſciſ: expergite mi auſculta. & aduenā iſtum aſinū: remoto quodā loco deductū. iugula femurq; eiuſ ad ſimili/tudinem perditi detractum: & accuratiuſ in ꝓtrimētiſ ſapidiſſime decoctū: appone domino ceruini uice. nequiſſimo uerberoni ſua placuit ſaluſ de mea morte. & multū cōſerue ſagacitate laudata: deſtinata etiā laniene: cultroſ acuebat.

SIc ille neqſſimuſ carnifex cōtra me manuſ īpiaſ obarmabat. At ego p̄cipitante cōſiliū piculi tāti p̄ſētia: nec expectata diutia cogitatiōe lanienā īminētē fuga uitare ſtatui. ꝓtinuſq; uiculo: quo fueram deligatuſ arrupto: curſu me ꝓripio totiſ pedibuſ ad tutelā ſalubrē crebriſ calcibuſ uelita/tuſ: ilicoq; me raptim tranſcurſa ꝓxima porticu: triclinio: in quo dominuſ ediū: ſacrificaleſ epulaſ cū ſacerdotibuſ dee cenitabat. incōtāter īmitto: nec pauca reꝝ: apparatuſ cibarii: mēſaſ & id genuſ: impetu meo collido. atq; diſturbo. q̄ reꝝ deformi ſtrage paterfamiliaſ cōmotuſ: ut īportunū. atq; laſciuiū me: cuidā famulo curioſe traditū: loco certo aliquo clauſū iuſſit cohiberi: ne rurſū cōuiuiū placidū ſimili petulātia diſſiparē. hic aſtulo cōmē/to ſcitule muituſ: & mediiſ lanii māibuſ ereptuſ cuſtodela ſalutariſ mihi gaudebā carceriſ. Sed nimirum nihil fortuna renuente licet homini nato dexterum ꝓuenire. nec conſilio prudēti: uel remedio ſagaci: diuine prouidentie fatali diſpoſitio ſubuerti: uel reformari poteſt: mihi deniq; ad ipſū cōmentum quod momētariā ſalutem

repiſſe uidebatᷣ :ꝑiculú grande:immo ꝑ̃ſenſ:exitiú: cóflauit aliud.
ná qdam ſubito puer:mobili ac trepida facie ꝑcituſ:ut familiareſ
inter ſe ſuſurrabát: irrumpit tricliniú:ſuoq; annúciat domino:de
ꝓximo angiportu:canē rabidā pauloante ꝑ poſticā ípetu miro
ſeſe direxiſſe.ardentiq; prorſuſ furore uenaticoſ caneſ inuaſiſſe:ac
debíc ꝓximú petiſſe ſtabulú: atq; ibi pleraq; iumēta ícurriſſe pari
ſeuitia.nec poſtremú ſaltē ipiſ hóibuſ pepꝑciſſet. ná Mytilú mulio/
nē:& Ephestionē cocú: & Hypathauiú cubiculariú:& Apolloniú
medicum: immouero & plureſ alioſ ex familia: abigere tēptanteſ:
uariiſ morſibuſ quēq; laceraſſe. certe uenenatiſ morſibuſ contacta
nónulla iumēta: efferata ſimili rabie. que reſ omniú ſtatim ꝑcuſſit
aímoſ:ratiq; me etiā eadē peſte infectú uerocire:arreptiſ huiuſce/
modi teliſ:mutuoq; ut exitium cómune ꝓtelarent cohortati.ipſi
potiuſ ueſanie morbo laboranteſ ꝑſequuntᷣ.nec dubio me lanceiſ
illiſ & uenaculiſ:ímouero & bipēnibuſ:que facile famuli ſubmini/
ſtrabāt:mēbratim cópilaſſent: ni reſpecto ſubiti periculi turbíe:
cubiculú in quo mei domī diuertebāt: ꝓtinuſ irrupiſſē.túc clauſiſ:
obſeratiſq; ſuꝑ me foribuſ:obſidebāt locú.quoad ſine ullo conceſ/
ſióiſ ſue ꝑiculo peſtilētie letaliſ ꝑuicaci rabia poſſeſſuſ: ac pereſuſ
abſumerer.quo facto:tandē libertatem nactuſ ſolitarie fortune
munuſ āplexuſ:ſuꝑ cóſtratú lectú abiectuſ:poſt multú equidem
tēporiſ ſónú búanú qeui.¶ Iāq; clara die:mollicie cubiculi refota
laſſitudine:uegetuſ exurgo.Atq; illoſ q mee tutele ꝑuigileſ excu/
biaſ agitauerāt:auſculto de meiſ ſic altercari fortuniſ. Ac búccíe
miſeꝝ iſtú aſinú iugi furore iactari credimuſ? immouero iá uiruſ
increſcente ſeuitia ꝓſuſ extinctú: ſic opinióiſ uarie terminú ad ex/
plorationē cóferút.ac de rima ꝗdā ꝓſpiciút ſanú me: atq; ſobrium
ociose cóſiſtere. Iamq; ultro foribuſ patefactiſ:pleniuſ an ſim iam
māſuetuſ ꝑiclitantᷣ. Sed unuſ ex hiſ:de celo miſſuſ mihi ſoſpitator:
argumētum explorande ſanitatiſ mee tale cómonſtrat ceteriſ: ut
aque recētiſ cópletam peluē offerēt potui meo. Ac ſi intrepiduſ &
more ſolito ſumēſ: aqſ adlibeſcerē:ſanú me atq; omī morbo ſcirēt
expeditú.cótra uero ſi uiſú cótactúq; laticiſ uitarē:ac ꝑhorreſce/
rē: ꝓ compto noxiā rabiē ꝑtinaciter durare.hec ení libriſ priſtiniſ
etiā ꝓditú obſeruari ſolere. Iſto placido uaſ ímane cófeſtim aque:
ꝑlucide de ꝓximo petite fóte cótāteſ ad hec:offerút mihi.at ego
ſine ulla mora ꝓgreſſuſ:etiā obuio gradu ſatiſ ſitiēter: ꝓnuſ & totú
caput inuergēſ:ſalutareſ uere eqdem illaſ aꝗſ hauriebam:iamq; &

plauſuſ manuſ: & aurium flexuſ: & ductum capiſtri: & quiduiſ aliud
ꝑiclitātiū: placide patiebar: quoad cõtra ueſanā eoꝝ ꝓſūptionē:
modeſtiā meā liquido cunctiſ approbarē. Ad iſtum modū uitato
duplici ꝑiculo: die ſequēti rurſū diuiniſ exuuiiſ onuſtuſ cū crotaliſ
& cymbaliſ: circum foraneum mendicabulum producor ad uiam:
nec pauciſ caſuliſ atq; caſtelliſ oberratiſ: diuertimuſ ad quempiam
pagū urbiſ opulēte quondā: ut memorabāt incole: inter ſemiruta
ueſtigia cõditū. & hoſpitio proximi ſtabuli recepti: cognoſcimuſ
lepidā de adulterio cuiuſdā pauꝑiſ fabulā: quā uoſ etiā cognoſca/
tiſ uolo. ¶ Iſ gracili pauꝑie laboranſ: fabrileſ oꝑaſ prebēdo: ꝑuiſ
illiſ mercedibuſ: uitā tenebat. Erat ei tamē uxorcula. et quā ſatiſ quidē
tenuiſ & ipſa. ueruntamen poſtrema laſciuia famigerabiliſ. ſed die
quadā: dū matutino ille ad opuſ ſuſceptū ꝓficiſcit̄: ſtatim latēter
irrepit eiuſ hoſpitiū temerariuſ adulter. ac dū ueneriſ colluctatio/
nibuſ ſecuriuſ operant̄: orinrituſ ignaruſ rerum. ac nihil etiā tū tale
ſuſpicāſ: īprouiſuſ hoſpitiū repetit. Iāq; clauſiſ & obſeratiſ foribuſ:
uxoriſ laudata cõtinentia: ianuā pulſat. ſibilo etiā ꝓſentiam ſuam
denūtiante. tūc mulier callida: & ad huiuſmodi flagitia ꝑaſtutula:
tenaciſſimiſ āplexibuſ expeditū hominē: dolio quod erat in angulo
ſemiobrutū: ſed aliaſ uacuū: diſſimulanter abſcōdit: & patefactiſ
edibuſ. adhuc introeūtem maritum aſꝑo ſermõe accipit. Siccine
uacuuſ & ocioſuſ: inſinuatiſ mā ibuſ ābulabiſ mihi? nec obito con/
ſueto labore uite noſtre ꝓſpicieſ? & aliquid cibatui parabiſ: at ego
miſera ꝑ noctē: & ꝑ diē lanificio: neruoſ meoſ cõtorqueo: ut intra
cellulā noſtram: ſaltē lucerna luceat. quanto me felicior Daphne
uicina: que mero & prandio matutina ſacia: cum ſuiſ adulteriſ uo/
luptat̄. ¶ Sic cõfutatuſ marituſ: & quid iſtic eſt ait: nam licet forenſi
negotio officinator noſter attētuſ feriaſ nobiſ fecerit: tamen hodier/
ne cenule noſtre ꝓſpexi. uideſ iſtud doliū: quod ſemꝑ uacuū fruſtra
locū detinet tātum: & reuera p̄ter īpedimētū cõuerſatiõiſ noſtre:
nihil ꝓſtat āpliuſ: iſtud ego quinq; denariiſ cuidā uēditaui. & adeſt
ut dato p̄tio ſecū rem ſuā ferat. quin itaq; ꝑcingeriſ: mihiq; manū
tantiſꝑ accomodaſ: ut ex obrutū ꝓtinuſ tradat̄ ēptori. E renata
fallacia: mulier temerariū tollēſ cachīnū: magnū inquit iſtum uirū:
ac ſtrenuū negociatorē nacta ſum: qui rē: quā ego mulier & intra
hoſpitiū cõtecta: iā dudū ſeptē denariiſ uēdidi: minoriſ diſtraxit
abditamēto ꝑcitus. ¶ Letuſ marituſ: & quiſ ē ille ait: qui tāto ꝓſtinauit:
at illa: olim inepte inquit: deſcēdit in dolium ſedulo ſoliditatē eiuſ

ꝓbaturuſ. nec ille ſermoni mulieriſ defuit. ſed exurgenſ alacriter.
¶ Viſ inqt ueꝝ ſcire materfamiliaſ: hoc tibi doliū nimiſ uetuſtū ē.
& multifariā nimiſ hiātibuſ quaſſū. ad maritūq; eiuſ diſſimulanter
cōuerſuſ. Quin tu quicūq; eſ homūcio: lucernā ait: actutū mihi:
expediſ: ut eraſiſ intrinſecuſ ſordibuſ diligenter: aptum uſui poſſim
dinoſcere niſi noſ putaſ eſ de malo habere. ¶ Nec qcq̄ moratuſ ac
ſuſpicatuſ: acer & egregiuſ ille marituſ acceſa lucerna. Diſcede inqt
frater & ocioſuſ adſiſte: donec ꝓbe ꝓcuratū iſtud tibi repſentē. Et
cū dicto: nudatuſ ipſe delato lumine ſcabiā uetuſtā carioſe teſte
occipit excalpere. At uero adulter belliſſimuſ ille puſio inclinatā
dolio ꝓnam uxorē fabri ſup incuruatuſ ſecure dedolabat. At illa
capite in doliū demiſſo: maritū ſuū aſtu meretricio tractabat ludi/
cre. hec: & illud: & aliud: & rurſuſ aliud purgādū demōſtrat digito
ſuo. donec utroq; ope pfecto: acceptiſ ſeptē denariſ: calamitoſuſ
faber collo ſuo gerēſ doliū: coactuſ ē ad hoſpitiū adulteri ꝓferre.

Pauculiſ ibi diebuſ cōmōrati: & munificentia publica ſaginati:
uaticinatiōiſq; crebriſ mercedibuſ ſuffarciati: puriſſimi illi ſacerdo/
teſ: nouū queſtuſ genuſ ſibi. cōminiſcūt̄ ſorte unica pcaſuliſ plu/
ribuſ euocata cōſulenteſ de rebuſ uariiſ plurimoſ ad hunc modum
cauillant̄. ¶ Sorſ hic erat. Ideo cōiuncti terrā ꝓſcindūt boueſ: ut
in futuꝝ leta germinēt ſata: tū ſiqui matrimoniū forte cooptanteſ
interrogarēt: rē ipſā reſpōderi aiebant. iungēdoſ cōnubio: & ſatiſ
libeꝝ ꝓcreandiſ. Si poſſeſſiōeſ pſtinaturuſ quereret: merito boueſ.
ut & iugū & arua ſemētiſ florētia pnunciari. Si quiſ de ꝓfectione
ſollicituſ: diuinū capet auſpiciū: iūctoſ iam: patoſq; quadrupedum
cūctoꝝ manſuetiſſimoſ: & lucꝝ ꝓmitti de glebe germine. ſi plium
capeſſituruſ: uel latronū factōnē pſequuturuſ: utileſ nec ne ꝓceſſuſ
ſiſcitaret̄: additā uictoriā forti pſagio cōtendebāt. qppe ceruiceſ
hoſtiū iugo ſubacturi. & predam de rapiniſ uberrimā fructuoſāq;
capturi. Ad iſtū modū diuinatiōiſ eiuſ: aſtu captioſo corraſerant:
nō puaſ pecuniaſ. Sed aſſiduiſ interrogatiōibuſ: argēti ſatietate
iam defecti: rurſū ad uiā ꝓdeūt: uia tota quā nocte cōfeceramuſ:
longe peiorē qdni lacunoſiſ incilibuſ uoraginoſā. ptim ſtagnanti
palude fluidā. & alibi ſubluuie cenoſa lubricā. crebriſ deniq; offen/
ſaculiſ. & aſſiduiſ lapſibuſ: iam contuſiſ cruribuſ meiſ: uix tādem ad
cāpeſtreſ ſemitaſ: feſſuſ euadere potui. & ecce nobiſ repēte de tergo
manipuluſ armati ſupercurrit equitiſ. egreq; cohibenteſ: equorum
curruli rabie: Philebū ceteroſq; comiteſ eiuſ inuolāt auidi. colloq;

conſtricto. & ſacrilegoſ impuroſq; compellanteſ. interdum pugniſ
obuerberant. necnon maniciſ etiam cunctoſ coartant. ac idẽtidẽ
urgẽti ſermone cóprimunt: promerent potiuſ aureũ cantharum:
ꝓmerent auctoramẽtũ illud ſui ſceleriſ: quod ſimulatióe ſollẽniũ:
que in operto factitauerant: ab ipſiſ puluinaribuſ matriſ domini
clanculo furati. ꝓrſuſ q̃ſi poſſent tãti facinoriſ euadere ſuppliciũ:
tacita ꝓfectione adhuc luce dubia pomeriũ ꝑuaſerint. nec defuit
q̃ manu ſuper dorſũ meũ iniecta: in ipſo dee quã gerebã gremio
ſcrutatuſ: repiret. atq; in coram omniũ aureũ depromeret cãtha/
rum. Nec iſto ſaltem tam nefario ſcelere: impuratiſſima illa capita
cóſutati: terreriue potuere. ſed mendoſo riſu cauillãteſ. En inqũt
indigne rei ſeuitatẽ: q̃ pleriq; inſonteſ periclitantur homineſ. ꝓpter
unicum caliculum: quem domini mater: ſorori ſue ſyrie: hoſpitale
munuſ obtulit: noxioſ religioniſ antiſtiteſ ad diſcrimen uocaritiſ.
capitiſ. Hec & aliaſ ſimileſ affanaſ fruſtra ablatrantiſ eoſ: retrorſũ
abducũt pagaui. ſtatimq; uinctoſ in tullianũ cópingũt cãtharoq;.
& ipſo ſimulacro quod gerebam: apud fani donarium redditiſ: ac
conſecratiſ: altera die productum me: rurſũ uoce praeconiſ uenui
ſubiciũt. ſeptemq; nummiſ cariuſ: q̃ priuſ me comparauerat Phi/
lebuſ: quidam piſtor de proximo caſtello preſtinauit. protinuſq;
etiã frumento coempto affatim onuſtum: par iter arduũ: ſcrupiſ:
& huiuſcemodi ſtirpibuſ infeſtũ. ad priſtinũ qđ exercebat. ꝑducit.
ibi compluriũ iumentorum multiuii circuituſ intorquebãt molaſ
ambage uaria. nec die tantũ: ueꝝ ꝑpeti etiã nocte ꝓrſuſ inſtabili
machinarũ uertigine lucubrabant peruigilem farinã. ſed mihi: ne
rudimẽtum ſeruitii ꝑhorreſcerem: ſed nouuſ dominuſ loca lauticia
ꝓlyxe p̃buit. Nã & diẽ primũ illũ feriatũ dedit. & cibariſ abun/
danter. inſtruxit p̃ſepiũ. nec tñ illa otii ſagineq; beatitudo durauit
ulteriuſ. Sed die ſequẽti: mole que maxima uidebatur: matutinuſ
adſtituor. & ilico uelata facie: ꝓpellor ad incurua ſpatia flexuoſi
canaliſ: ut in orbe termini circũfluẽtiſ reciproco greſſu mea recal/
canſ ueſtigia: uagarer errore certo. nec tñ ſagacitatiſ ac prudentie
mee ꝓrſuſ oblituſ: facilem me tirocinio diſcipline p̃bui. Sed quãq̃
frequenter cũ inter hoĩeſ agerẽ: machinaſ ſimiliter circunrotari
uidiſſẽ: tamẽ ut experſ & ignaruſ opiſ ſtupore mẽtito defixuſ he/
rebã. qđ enĩ rebar: ut minuſ aptum: & huiuſmodi miniſterio ſatiſ
ĩutilẽ me ad quẽpiã aliũ utiq; leuiorẽ laborẽ legatũ iri: uel ociosũ
certe cibatũ iri. ſed fruſtra ſollertiã dãnoſã exercui: cóplureſ enim

protinuſ: baculiſ armati me circũſteterũt. atq; ut eram luminibuſ
obtectiſ ſecuruſ: etiã nunc repente ſigno dato: & clamore cõferto:
plagaſ ingerẽteſ aceruatim: adeo me ſtrepitu turbulẽtãt ut cũctiſ
cõſiliſ abiectiſ: ilico ſcitiſſime tenie ſpartee totuſ innixuſ: diſcurſuſ
alacreſ obirẽ. hac ſubita ſecte cõmutatiõe: riſũ toto cetu cõmo/
ueram: iãq; maxĩa diei pte tranſacta: defectũ alioquin me helcio
ſparteo dimoto: nexu machine liberatũ applicant pſepio. At ego
quãq̃ eximie fatigatuſ. & refectiõe uirĩũ uehementer indignuſ: &
prorſuſ fame pdituſ: tamen familiari curioſitate attonituſ. & ſatiſ
anxiuſ: poſtpoſito cibo: qui copioſuſ aderat: inoptabiliſ officine
diſciplinã cũ delectatione quadã arbitrabar: dii boni qualeſ illic
homunculi uibicibuſ liuedinis: totã cutẽ depicti. dorſũq; plagoſũ:
ſciſſili centũculo magiſ inũbrati: q̃ obtecti: nõnulli exiguo tegili
tantũmodo pubẽ intecti: cũcti tñ ſic tunicati: ut eẽnt p pãnuloſ
manifeſti: frõteſ litterati. & capillũ ſemiraſi. & pedeſ annulati. cum
lutore deformeſ. & fumoſiſ tenebriſ uaporoſe caliginiſ palpebraſ
adeſi. atq; adeo male luminati. & in modũ pugilum: qui puluiſculo
perſperſi dimicãt: farinulẽto cinere ſordide cãdidati. Iam de meo
iumẽtorio cõtubernio. qd uel ad quẽ modũ memorem? qualeſ illi
muli ſeneſ: uel cantherii debileſ? circa pſepiũ capita demerſi cõtrũ/
cabant moleſ palearũ. ceruice carioſa uulnerũ putredine. follicãteſ
nareſ lãguidaſ. aſſiduo pulſu teſſediniſ hiulci pectora. copule ſpar/
tee tritura cõtinua exulcerati. coſtaſ perpetua caſtigatiõe oſſium
tenuſ renudati. ungulaſ multiuia circũitione in enorme ueſtigium
porrecti: totũq; coriũ ueterno atq; ſcabioſa macie exaſpati. taliſ
familie funeſtũ mihi etiã metuẽſ exẽplũ: ueteriſq; Lucii fortunã
recordatuſ: & ad ultima ſaluti me tandem truſum: ſũmiſſo capite
merebam. nec ullum uſpiam cruciabiliſ uite ſolatiũ ad erat. niſi qđ
ingẽita mihi curioſitate recreabar: dum preſentiam meam parui/
facienteſ: libere que uolũt omneſ: & agũt. & loquunť. nec imerito
priſce poetice diuinuſ autor: apud graioſ: ſumme prudentie uirum
monſtrare cupiẽſ: multarum ciuitatum obitu: & uariorũ populorũ
cognitu: ſũmaſ adeptũ uirtuteſ cecinit. Nam & ipſe grataſ gratiaſ
aſino meo memini: quod me ſuo celatũ tegmine: uariiſq; fortuniſ
exercitatum. & ſi minuſ prudentem: multiſciũ certe reddidit. Fa/
bulam deniq; bonam preceteriſ ſuaue comptam ad aureſ ueſtraſ
afferre decreui. & en occipio ¶ Piſtor ille q me precio ſuũ fecerat:
bonuſ alioquin uir: & adprime modeſtuſ. peſſimã: & ante cunctaſ

mulieres lóge deterrimam ſortitus coniugem: penas extremas tori lariſq; ſuſtinebat. ut hercules eius uicē: ego quoq; tacitus frequēter ingemiſcerem. nec enim uel unū uitium nequiſſime illi femine de/erat. Sed omnia prorſus ut in quādam cenoſam latrinam: in eius animum confluxerant flagitia: ſceua: ſeua uiriosa: ebrioſa: puicax ptinax in rapinis turpibus auara. ſumptibus fedis profuſa. inimica fidei: hoſtis pudicicie. tūc ſpretis atq; calcatis diuinis numinibus. in/uicem certe religionis mentita ſacrilega preſumptione dei: quem predicaret unicū: conuictis obſeruationibus uacuis: fallens omnes homines: & miſerū maritum decipiens: matutino mero: & cótinuo ſtupro corpus mancıparat. talis illa mulier: miro me perſequebatur odio: nam & antelucio recubans adhuc: ſubiungi machine nouiciū clamabat aſinum: & ſtatim: ut cubiculo primū proceſſerat inſiſtēs iubebat. In coram ſui plagas mihi q̄plurimas irrogari: & cū tem/peſtiuo prandio laxarent iumēta cetera: longe tardius applicari pſepio iubebat. que ſeuitia multo mihi magis genuinā curioſitatē: in ſuos mores ampliauerat. Nam & aſſiduo plane cómeantē i eius cubiculum quendā ſentiebā iuuenē. cuius & faciem uidere cupiebā: ex ſummo ſtudio ſi tamē uelamentum capitis: libertatē tribuiſſet: meis aliquando luminibus: nec enim mihi ſollertia defuiſſet: ad de/tegēda quoquo mó peſſime femine flagitia. ſed anus quedā ſtupri ſequeſtra: & adulterorum internuncia. de die cotidie inſeparabilis aderat: cum qua protinus lentaculo. ac dehinc uino mero: mutuis uicibus uelitatas cenas fraudulētas: in exitiū miſerrimi mariti ſub/dolis ambagibus cóſtruebat: At ego q̄q̄ grauiter ſuccenſens: errori Fotidis: que me dū auem fabricat: perficit aſinum: iſto tamē uel unico ſolatio: eumnabilis deformitatis mee recreábar: q aurıbus grandiſſimis preditus: cūcta lógule etiā diſſita facillime ſentiebā: deniq; die q̄dam timide illius anicule ſermo talis meas afferēt aures. De iſto quidem mi herilis tecum ipſa uideris. quem ſine meo cóſilio pigrum: & formidoloſum familiarem iſtū ſortita es. qui inſuauis & odioſi mariti tui caperatū ſupercilium ignauiter perhorreſcit. Ac p hoc amoris languidi deſidia tuos uolentes āplexus diſcruciat quāto melior Philesiterus adoleſcēs. & formoſus & liberalis & ſtre/nuus. & contra maritorum inefficaces diligentias conſtantiſſimus. dignus hercules ſolus omnium matronarum pfrui deliciis. dignus ſolus coronam auream capite geſtare. uel ob unicum iſtud quod nūc nuper in quendā zelotypū maritum eximio ſtudio cómētus

eſt. Audi deniq;. & amatorum diuerſum ingenium cópara. Noſti
quendam barbarum noſtre ciuitatiſ decurioné: quem Scorpioné
pre morum acritudine uulguſ appellat: hic uxorem generoſam. &
eximia famoſitate preditam: mira cuſtodela munitam: domi ſue
q̄cautiſſime cohibebat. Ad hec ultima: piſtoriſ illa uxor ſubiiciéſ:
quidni inquit: noui diligēter. areten meam códiſcipulā memoraſ.
Ergo inquit anuſ: noſti totam Phileſiteri etiam ipſiuſ fabulam?
minime gētium inquit. ſed noſce ualde cupio. & oro mater ordine
mihi ſingula retexe. nec cómorata illa ſermocinatrix īmodica: ſic
anuſ incipit. ¶ Barbaruſ iſte: cum neceſſariā ꝓfectionem pararet:
pudiciciamq; care coniugiſ conſeruare ſumma diligentia cuperet:
ſeruulú ſuú Myrmecē fidelitate ꝓcipua cognitú: ſecretú cómonet.
ſueq; domine cuſtodelā omnē ꝓmittit. carcerē & ꝑpetua uincula:
mortem deniq; uiolentam & famē cóminatuſ: ſi quiſq̄ hominum:
uel in tranſitu digito tenuſ eā cótigiſſet. idq; deieranſ: etiā cófirmat
per omnia diuina numina. Ergo igitur ſummo pauore perculſum
Myrmecem: acerrimú relinquenſ uxori ſequutorē: ſecurā dirigit
ꝓfectionē. Tunc obſtinato animo uehemēter anxiuſ Myrmex:
nec uſq̄ dominā ſuā progredi ſinebat. & lanifitio domeſtico de/
ſtrictam: inſeꝑabiliſ adſidebat. ac tātú neceſſario ueſꝑtini lauacri
progreſſu: adfixuſ atq; conglutinatuſ: extremaſ manu prehēdenſ
laciniaſ: mira ſagacitate cómiſſe ꝓuintie fidem tuebat̄. Sed ardētē
Phileſiteri uigilātiā: matróe nobiliſ pulchritudo latere nó potuit.
Atq; hac ipſa potiſſimum famoſa caſtitate: & inſigniſ tutele nimi/
etate inſtinctuſ: atq; inflāmatuſ: q̄d uiſ facere: q̄d uiſ pati: paratuſ:
ad expugnādā tenacem domuſ diſciplinam: totiſ accingit̄ uiribuſ:
certuſq; fragilitatiſ humane fidei: & q̄ pecunie: cú cte ſint difficul/
tateſ ꝑuie: auroq; ſoleāt adamātiue etiā ꝑfringi foreſ: opportune
nactuſ Myrmeciſ ſolitatē. ei amorem ſuú aperit. & ſupplex eum
medelā cruciatui deꝓcat̄. nā ſibi ſtatutā decretāq; mortē ꝓxima/
re: ni maturiuſ cupito potiat̄. nec eum tñ q̄cq̄ in re facili formidare
debere. q̄ppe cú ueſꝑa ſoluſ fide tenebraꝝ cótectuſ: atq; abſcondi/
tuſ: intro repere: & intra momētum temporiſ remeare poſſet. hiſ &
huiſcemodi ſuadeliſ: ualidú addēſ aculeú: q̄ rigētē ꝓrſuſ ſerui tena/
citatē uiolēter diffúderet: porrecta enim manu ſua demonſtrat: et
nouitate nimia candēteſ ſolidoſ aureoſ. quorum. xx. q̄dem puelle
deſtinaſſet: ipſi uero decem libēter offerret. Exhorruit Myrmex
inauditú facinuſ. & occluſiſ auribuſ effugit ꝓtinuſ. nec auri tamen

ſplendor flámeuſ oculoſ ipſiuſ exire potuit. ſed q̄q̄ procul ſemotuſ:
& domū celeri gradu ꝓuectuſ: uidebat tamen decora illa monete
lumina & opulentā p̄dā iam tenebat animo. miroq; mentiſ ſalo &
cogitatióiſ diſſenſione miſelluſ: in diūerſaſ ſentētiaſ carpebatur: ac
diſtrahebat̄. illic fideſ. hic lucrum: illic cruciatuſ: hic uoluptaſ. Ad
poſtremū tñ formidinē mortiſ uicit auꝝ. nec ſaltē ſpatio: cupido
formoſe pecunie leniebat̄: ſed nocturnaſ etiā curaſ inuaſerat pe/
ſtilenſ auaritia: ut q̄uiſ herilis eū cóminatio domi cohiberet: aurū
tñ foraſ euocaret. Tunc deuorato pudore. & dimota cōtatióe: ſic
ad aureſ domine inauditum pfert. nec a genuina leuitate deſciuit
mulier: ſed execrando metallo pudiciciā ſuā ꝓtinuſ auctorata ē. Ita
gaudio pfuſuſ: ad ſue fidei p̄ciū. Myrmex nó mó cape. uerū có/
tingere ſaltē: quā exitio ſuo uiderat pecuniā: cupiēſ: & magniſ ſuiſ
laboribuſ: pfectum deſiderium Phileſitero leticia pcituſ: nunciat.
ſtatimq; deſtinatū p̄mium repoſcit. & tenet nūmoſ aureoſ manuſ
Nyrmeciſ: que nec ereoſ norat. iāq; nocte ꝓmota. ſolú pducit ad
domū. ꝓbeq; capite cōtectū. amatorē ſtrenuū infert aduſq; domīe
cubiculū. cómodū nouiſ āplexibuſ amori rudi litabāt. cómodum
p̄ma ſtipēdia ueneri militabāt noui & nudi militeſ. & cōtra oīum
opinionē: captata noctiſ opportunitate íprouiſuſ maritus aſſiſtit.
ſue domuſ ianuā iā pulſat. iā clamitat. iam ſaxo foreſ uerberat. &
ipſa tarditate magiſ: magiſq; ſuſpectuſ: dira minat̄ Myrmeci ſup/
plicia. At ille repētino malo perturbatur & miſera trepidatióe ad
inopiā cóſilii deductuſ. qđ ſolú poterat: nocturnaſ tenebraſ cau/
ſabat̄ ſibi obſiſtere. quin clauē curioſe abſcóditā repiret. interdum
Phileſiteruſ cognito ſtrepitu: raptim tunicam iniectuſ: ſed plane
p̄turbatióe: pedibuſ intectiſ: ꝓcurrit cubiculo. túc Myrmex tādē
claue peſſuliſ ſubiecta: repādit foreſ. & recipit túc etiā: fidē domī
boātē dominū. eoq; prope cubiculū petēte: clādeſtino tranſcurſu
dimittit Phileſiterū. quo iā pro limine liberato: ſecuruſ ſui: clauſa
domo: rurſū ſe reddidit quieti. Sed dū p̄ma luce barbaruſ ꝓcedit
cubiculo: uidet ſub lectulo ſoleaſ incognitaſ. qbuſ indutuſ Phile/
ſiteruſ irrepſerat. ſuſpectiſq; e re nata: que geſta ſūt: nó uxori nó
ulli familiariū cordolio patefacto: ſublatiſ hiſ: & in ſinum furtim
abſcóditiſ: iuſſo tātū Myrmece p cóſeruoſ uincto: foꝝ uerſuſ de/
trahi: tacitoſ ſecum mugituſ iteranſ: rapidum dirigit greſſū. certuſ
ſoleaꝝ indicio ueſtigiū adulteri poſſe ſe pfacile indipiſci. Sed ecce
p plateā dum barbaruſ uultu turgiduſ: ſubductiſq; ſupciliiſ incedit

iratuſ: ac pone eũ Myrmex uinculiſ obrutuſ. nõ qdẽ coram noxe prebẽſuſ: cõſcientia tamen peſſima pmixtuſ lacbrymiſ uberibuſ: iã poſtremiſ lamẽtatiõibuſ inefficacẽ cõmonet miſerationẽ: oppor/ tune Philesiteruſ occurrẽſ: q̃q̃ diuerſo quodã negotio deſtinatuſ: repẽtina tñ facie pmotuſ: nõ enĩ deterrituſ: recolẽſ feſtinatiõiſ ſue delictũ: ut cetera cõſequẽter ſuſpicatuſ: ſagaciter: ex templo ſũpta familiari cõſtantia: dimotiſ ſeruuliſ: inuadit cum ſummo clamore Myrmecẽ: pugniſq; malaſ eiuſ clemẽter obtũdẽſ. At te inqt neqſ/ ſimũ. & piurum caput: dominuſ iſte tuuſ: & cũcta celi numina: que deierãdo temere deuotaſti: peſſimũ peſſime pdant: qui de balneiſ: ſoleaſ heſterna die mihi furatuſ eſ. dignuſ herculeſ: dignuſ: q & iſta uincula cõteraſ: & inſuper etiã carceriſ tenebraſ pferaſ: hac oppor/ tuna fallacia: uigorati iuueniſ inductuſ: immo ſublatuſ: & ad cre/ dulitatẽ delapſuſ: barbaruſ poſtliminio domum regreſſuſ: uocato Myrmece: ſoleaſ illaſ offerẽſ: & ignouit ex animo: & uti domino redderet: cui ſubripuerat: ſuaſit. Hactenuſ adhuc anicula garriẽte ſuſcipit mulier. Beatã illã: que tã cõſtantiſ ſodaliſ libertate fruitur. At ego miſella: mole etiã ſonum: & cecã illiuſ ſcabioſi aſini faciem timẽtẽ: familiarẽ incidi. Ad hec anuſ: iã ego tibi ,pbe ſuaſũ & con/ firmatũ aĩmũ amatorẽ illũ alacrẽ uadimõio ſiſtã. & ĩſup cõdicta ueſptina regreſſiõe: cubiculo faceſſit. At pudica uxor ſtatĩ cenaſ ſaliareſ cõpat: uina ptioſa defecat. pulmẽta recẽtia tucetiſ tempat: mẽſa largiter inſtructa. dẽiq; ut dei cuiuſdã: ſic aduẽtuſ expectat adulteri. nã & opportũe marituſ foriſ apud nactã ,pximũ cenita/ bat. Ergo igitur meridie propinquãte: helcio tandem abſolutuſ: refectuiq; ſecure redditũſ: nõ tã herculeſ laboriſ libertatẽ gratula/ bar: q̃ qd reuelatiſ luminibuſ liber etiã cũctaſ facinoroſe mulieriſ arteſ ,pſpectare poterã. ſol: qdẽ ipſũ delapſuſ oceanũ: ſubterrenaſ orbiſ plagaſ illumĩabat. & ecce neqſſime anuſ adherẽſ lateri teme/ rariuſ adulter aduẽtat. puer admodũ: & adhuc lubrico genarum ſplẽdore cõſpicuuſ. adhuc adulteroſ ipſe delectãſ. Hũc ad modum multiſ ſauiiſ exceptũ: mulier cenã iubet patã accũbere. ſed ut pmũ accurſoriã potionẽ: & inchoatũ guſtũ extremiſ labiiſ cõtingebat adoleſcẽſ: multo celeriuſ opiniõe: redĩẽſ marituſ aduẽtat. tũc uxor egregia diraſ deuotiõeſ ĩ eũ depcata: & cru℞ eiuſ fragiũ abomĩata exangui formidĩe trepidantẽ adulte℞. alueo ligneo: quo frumẽta cõfuſa purgari cõſueuerãt: temere pter iacẽti ſuppoſitũ: abſcon/ dit. ingenitaq; aſtutia: diſſimulato tanto flagitio: intrepidũ mẽtita

uultũ:ꝑcõtatur de marito: cur utiq; contubernalis artiſſimi relicta
cenula p̄maturus afforet. At ille dolẽti ꝓrſus aĩmo: ſuſpirãs aſſidue:
nefariũ inqt & extremũ facinus ꝑdite femĩe tolerare neqens: fuga
me ꝓripui. Hem q̃lis dii boni matrona: q̃ fida: q̃q; ſobria turpiſſio
ſe dedecore fedauit. Iuro ꝑ iſtã ego ſanctã Cecerem: me nũc etiã
meis oculis: de tali muliere minus credere. His inſtĩcta uerbis ma/
riti: audaciſſima uxor: noſcẽde rei cupiẽs: nõ ceſſat obtũdere: totã
prorſus a p̄ncipio fabulã ꝓmeret nec deſtitit: donec eius uoluntati
ſuccubuit maritus. & ſic ignarus ſuoꝝ domus aliene ꝑcenſet infor/
tuniũ. Cõtubernialis mei Fullonis uxor: alioquin ſeruati pudoris
ut uidebat᷑ femina: que ſemꝑ ſecũdo rumore glorioſa: larẽ mariti
pudice gubernabat: occulta libidine ꝓrupit in adulteꝝ quempiam:
cũq; furtiuos amplexus obiret aſſidue: ipſo illo dẽiq; momẽto: quo
nos lauti cenã petebamus: cũ eodẽ illo iuuene miſcebat᷑ in uenerẽ.
Ergo noſtra repẽte turbata p̄ſentia ſubitario ducta cõſilio: eũdẽ
illũ ſubiectũ cõtegit uiminea cauea: que fuſtiũ flexu erat ĩ rectũ
agregata cumulũ: lacinaſq; circũdatas ſuffuſa candido fumo ſul/
furis inalbabat. eoq; iam ut ſibi uidebatur tutiſſime celato: menſam
nobiſcum ſecura ꝑticipat. interdũ acerrimo grauiq; odore ſulfuris
iuuenis ineſcatus: atq; obnubilatus: intercluſo ſpiritu diffluebat: ut
que ẽ ingeniũ uiuacis metalli: crebras ei ſternutatiões cõmouebat.
atq; ut p̄mũ e regione mulieris: pone tergũ eius maritus acceperat
ſonũ ſternutatiõis: quod enĩ putaret ab ea ꝓfectũ: ſolito ſermone
ſalutem ei fuerat imp̄catus. & iterato rurſum: & frequẽtato ſepius:
donec rei nimietate cõmotus: que res erat: tandẽ ſuſpicat᷑: & ĩpul/
ſa mẽſa ꝓtinus: remotaq; cauea: ꝓducit hominẽ crebros ãhelitus
egre reflantẽ: inflãmatuſq; indignatiõe contumelie. gladiũ flagi/
tãs iugulare morituꝝ geſtiebat. ni reſpectato cõmuni ꝑiculo: uix
eũ ab ĩpetu furioſo cohibuiſſẽ. adſeuerãs breui abſq; noxa noſtri:
ſuapte inimicũ eius uiolentia ſulfuris ꝑiturum. nec ſuadela mea: ſed
ipſius rei neceſſitate lenitus: quippe iam ſemiuiuũ illũ: in proximũ
deportat angiportũ: cũ uxorẽ eius tacite ſuaſi: ac deniq; perſuaſi:
ſecederet paululũ. atq; ultra limẽ taberne ad quãpiã tantiſper fa/
miliarẽ ſibi mulierẽ quoad ſpatio feruens mariti ſedaret᷑ animus:
qui tanto calore: tãtaq; rabie ꝑculſus: nõ eram dubius aliquid etiã
de ſe ſuaq; coniuge triſtius ꝓfecto cogitaret aliud: contubernalis
epulaꝝ tedio fugatus: larem reueni meum. Hec recenſente piſtore
iam dudũ ꝓcax & temeraria mulier uerbis execrantibus: fullonis

illiuſ deteſtabatur uxorem: illam perfidam: illam impudicã: deniq;
uniuerſi ſexuſ grande dedecuſ: que ſuo pudore poſtpoſito: toriq;
genialiſ calcato federe: larem mariti lupanari maculaſſet infamia
iamq; ꝑdita nupte dignitate: proſtitute ſibi nomen adſciuerit. Ad/
debat & taleſ oportere uiuaſ exuri feminaſ. & tamẽ taciti uulneriſ:
& ſue ſordide conſcientie commonita: quo maturiuſ ſtupratorem
ſuum tegminiſ cruciatu liberaret: identidem ſuadebat: maritũ tem/
periuſ quieti recedere. At ille: utpote intercepta cena ne ꝓfugeret
prorſuſ ieiunuſ mẽſam potiuſ comiter poſtulabat. Apponebat ei
ꝓpere: q̃uiſ inuita mulier. quippini deſtinatã alii. ſed mihi penituſ
carpebãtur precordia: & precedenſ facinuſ: ac preſentẽ deterrime
femine conſtantiam cogitanti: mecumq; ſedulo deliberabã: ſiquo
modo poſſem detectiſ: ac reuelatiſ fraudibuſ: auxiliũ meo ꝑhibere
domino. illumq; qui inſtar teſtudiniſ: alueum ſuccubabat: depulſo
tegmine cunctiſ palam facere. Sic herili contumelia me cruciatũ:
tandẽ celeſtiſ reſpexit prouidẽtia. Nam ſenex clauduſ: cui noſtra
tutela permiſſa fuerat: uniuerſa noſ iumenta: id hora iã poſtulãte:
ad lacum proximũ: bibendi cauſa: gregatim prominabat. que reſ
optatiſſimam mihi uindicte ſubminiſtrauit occaſionem. Namq;
pretergredienſ obſeruatoſ extremoſ digitoſ adulteri: qui per an/
guſtiaſ caui tegminiſ prominebant: obliquata atq; infeſta ungula
compreſſoſ: uſq; ad ſummam minutiem contero. donec intolerabili
dolore cõmotuſ ſublato flebili clamore repulſoq; & abiecto alueo
cõſpectui ꝓphano redditus: cenã ꝓpudioſe mulieriſ patefecit. nec
tamen piſtor dãno pudicicie magnoꝑe cõmotuſ: exangui pallore
trepidantẽ pueꝝ: ſerena frõte: & ꝓpiciata facie: cõmulcẽſ incipit:
nihil triſte de me tibi fili metuaſ. nõ ſũ barbaruſ: nec agreſti morũ
ſqualore ꝑdituſ: nec ad exẽplũ machĩe truculẽte ſulphuriſ te letali
fumo necabo. ac ne iuriſ q̃dẽ ſeueritate: lege de adulteriiſ ad diſcri/
men uocabo capitiſ: tã uenuſtũ atq; pulchellũ puellũ. ſed plane cũ
uxore mea partiario tractabo: nec herciſcũde familie. ſed cõmuni
diuidẽdo: formula dimicabo. ut ſine ulla cõtrouerſia: uel diſſenſiõe
tribuſ nobiſ in uno cõueniat lectulo. nã & ipẽ ſemꝑ cũ mea cõiuge
tam cõcorditer uixi: ut ex ſecta prudentiũ: eadẽ nobiſ ambobuſ
placerẽt. Sed nec eq̃taſ ipſa patit̃ habere pluſ autoritatiſ uxorẽ:
q̃ maritũ. Taliſ ſermõiſ blandicie cauillatum deducebat ad torum
nolentẽ pueꝝ: ſequentẽ tamẽ. & pudiciſſima illa uxore alterorſuſ
diſcluſa: ſoluſ ipſe cũ puero cubãſ: gratiſſima corruptaꝝ nuptiaꝝ

uindicta ꝑfruebatͬ. Sed cum primū rota ſolis lucida diem peperit: uocatis duobus e familia ualidiſſimis: quā altiſſime ſublato puero: ferula nates eius obuerberans. Tu autē inquit tam mollis ac tener & admodū puer: defraudatis amatoribus: etatis tue flore: mulieres appetis: atq; eas liberas. & cōnubia lege ſotiata corūpis. & intēpeſtiuū tibi nomē adulteri uindicas. His & pluribus uerbis cōpellatū: & inſuꝑ affatim plagis caſtigatū: foris ſecus abiicit. at ille adulteroū omniuū fortiſſimus: inſpata potitus ſalute: tamē nates cādidas illas noctu diuq; dirruptus: merens ꝓfugit. Nec ſecius piſtor ille nunciū remiſit uxori. eamq; protinus de ſua perturbauit domo. ¶ At illa preter genuinā nequitiam: cōtumelia etiā: q̃uis iuſta: tamē altius cōmota: atq; exaſpata: ad armillū reuertit. & ad familiares feminarum artes accenditͬ. magnaq; cura requiſitā ueteratricē quādam feminā que deuotionibus ac maleficiis: qduis efficere poſſe credebatͬ: multis exorat precibus: multiſq; ſuffarcinat muneribus: alterū de duobus poſtulans: uel rurſum mitigato conciliari marito: uel ſi id nequerit: certe larua uel aliquo diro numine immiſſo uiolēter eius expugnari ſpiritū. Tūc ſaga illa: & diuini potēs: primis adhuc armis facinoroſe diſcipline ſue uelitatur. & uehementer offenſum: mariti flectere atq; in amorem impellere conatur animum. Que res cum ei ſecius: ac rata fuerat proueniret: indignata numinibus: & preter premii deſtinatum cōpendium: contemptione etiam ſtimulata: ipſi iā miſerrimi mariti incipit imminere capiti: umbrāq; uiolenter perempte mulieris ad exitium eius inſtigare. Sed forſitā lector ſcrupuloſus reprehendens narratū meum ſic argumētaueris. Vnde autem tu aſtutule aſine: intra terminos piſtrini contectus: quid ſecreto: ut affirmas: mulieres geſſerint: ſcire potuiſti? Accipe igitur quemadmodū homo curioſus iumēti faciem ſuſtinēs: cūcta que in ꝑniciem piſtoris mei geſta ſunt: cognoui. ¶ Diē ferme circa mediā: repēte intra piſtrinū mulier reatu miraq; triſticie deformis apparuit. flebili centunculo ſemiamicta. nudis & intectis pedibus lurore buxeo macieq; fedata. & diſcerpte come ſemicane ſordētes inſperſu cineris: pleramq; eius anteuentule contegebant faciē. hec talis: manu piſtoris clementer iniecta. quaſi quippiā ſecreto collocutura: in ſuum cubiculū deducit eum. & adducta fore q̃diutiſſime demoratur. ſed cum eſſet iam confectum omne frumētum: quod inter manus opifices tractauerant: neceſſarioq; peti deberet aliud: ſeruuli cubiculū ꝓpter aſtātes: dominū uocabāt opiq; ſupplemētū

poſtulabant. atq; ut illiſ ſepicule: & interuocaliter poſtulantibuſ:
nulluſ reſpódit: domī iam forē pulſare ualidiuſ. & ꝙ diligētiſſime
fuerat oppeſſulata: malum: peiuſq; aliquid oppinanteſ. niſu ualido
reducto uel difracto cardine: tandē patefaciūt aditum nec uſpiā
reperta illa muliere: uident e quodam tigillo conſtrictū atq; ex/
animem pēdere dominū. eūq; nodo ceruiciſ abſolutū: detractūq;
ſūmiſ plangoribuſ. ſummiſq; lamentationibuſ: atq; ultimo lauacro
ꝓcurant. peractiſq; feralibuſ offitiiſ: frequētiq; ꝓſequēte comitatu
tradunt ſepulture. Die ſequēti filia eiuſ occurrit e ꝓximo caſtello:
in quod pridie denupſerat: meſtaq; crineſ pēduloſ quatienſ: & in/
terdū pugniſ obtūdenſ ubera · qua nullo quidē domuſ infortuniū
nūciante cuncta cognouerat. ſed ei per quietē obtulit ſeſe flebiliſ
patriſ ſui facieſ: adhuc nodo reuincta ceruice. eiq; totum nouerce
ſceluſ apuit. de adulterio. de maleficio. & quē admodū laruatuſ ad
inferoſ demeaſſet. Ea cum ſe diutino plangore cruciaſſet. cócurſu
familiariū cohibita: tandē pauſam luctui facere. Iamq; nono die
rite completiſ apud tumulū ſolēnibuſ. familiam ſupellectilemq; &
omnia iumenta ad hereditariam deducit actionē. Tunc unū larē
uarie diſpergit: uēditioniſ incerte licēcioſa fortuna. me deniq; ipſū
pauperculiſ quidam hortolanuſ compat. l. nummiſ. ſed magno ut
aiebat. ſed ut cómuni labore uictum ſibi quereret. Reſ ipſa mihi
poſcere uidetur. ut huiuſ quoq; ſeruitii mei diſciplinam exponam.
¶ Matutino me multiſ oleribuſ onuſtum: proximam ciuitatem
deducere cóſueuerat dominuſ: atq; ibi uēditoribuſ tradita mercede
dorſū inſidenſ meū ſic hortum redire. Ac dū fodienſ: dū irriganſ:
ceteroq; incuruuſ labore deſeruit: ego tātiſꝑ otioſuſ tacita quiete
recreabar. Sed ecce ſideꝝ ordinatiſ ambagibuſ: per numeroſ dierū
ac menſiū remeāſ annuſ poſt muſtulentaſ autūni deliciaſ: ad hy/
bernaſ capricorni pruinaſ deflexerat. & aſſiduiſ pluuiiſ: noctur/
niſq; rorationibuſ: ſub diuo & intecto concluſuſ ſtabulo: continuo
diſcruciabar frigore. ꝗppe cū meuſ dominuſ p̄ nimia pauꝑtate: ne
ſibi quidē: nedū mihi poſſet ſtramen aliquod: uel exiguū tegimen
parare. ſed fródoſo caſule contentuſ umbraculo degeret. Ad hoc
matutino lutū nimiſ frigidū geluq; p̄acuta fruſta nudiſ inuadenſ
pedibuſ enitebar. ac ne ſuetiſ ſaltē cibariiſ uentrem meum replere
poteram. nāq; & mihi & ipſi domino: cena par. ac ſimiliſ oppido ſed
tenuiſ aderat. lactuce uetereſ & īſuaueſ. ille que ſeminiſ enormi ſe/
necta: ad inſtar ſcoparū: in amaram cenoſi ſucuſ cariē exoleſcunt.

Nocte quadam paterfamiliaſ qui pago proximo: tenebriſ illune caligiſ impeditꝰ: & hymbre nimio madefactuſ: atq; ob id ab iti/
nere directo cohibituſ: ad hortū noſtꝝ iā feſſo equo deuerterat. receptuſq; comiter ꝓ tēpore: licet nō delicato: nceſſario tñ quietiſ
ſubſidio: remunerari benignū hoſpitē cupienſ: ꝓmittit ei de p̄ſidiiſ ſuiſ: ſeſe datuꝝ: & frumēti: & oliui aliqd: & ampliuſ: duoſ uini cadoſ.
Nec moratuſ meuſ dominuſ. ſacculo & utribuſ uacuiſ ſecū appor/
tatiſ: nude ſpine mee reſidēſ: ad ſexageſſimum ſtadiū ꝓfectionem compat: eo iā cōfecto uie ſpatio ꝑuenimuſ ad p̄dictoſ agroſ. ibiq;
ſtatim meū dominū comiſ hoſpeſ opipari prādio ꝑticipat. iam hiſ poculiſ mutuiſ altercātibuſ mirabile ꝓrſuſ euenit oſtentū. Vna de
cetera cohorte gallina: per mediā curſitāſ areā: clamore genuino uelut ouū parere geſtiēſ ꝑſonabat. eā ſuuſ dominuſ intuēſ. o bona
inqt ancilla & ſatiſ fecūda: que multo iam tēpore noſ quotidianiſ ꝑtubuſ ſaginaſti. nūc etiā cogitaſ ut uideo guſtulū nobiſ p̄parare.
& heuſ inqt puer: calathū fetui gallinaceo deſtinatū āgulo ſolito collocato: ita uti fuerat iuſſum: ꝓcurante puero: gallina conſuete
lecticule ſpreto cubuli: ante ipſoſ pedeſ domī: p̄matuꝝ: ſed magno ꝓrſuſ futuꝝ ſcrupulo: ꝓdidit partū: nō enim ouū. qđ ſcimuſ illud:
ſed pinniſ: & unguibuſ: & oculiſ: & uoce etiā: ꝑfectū edidit pullum. qui matrē ſuā continuo cepit comitari. Nec eo ſeciuſ longe maiuſ
oſtentū: & quod merito ꝑhorreſcerēt: exoritꝰ. ſub ipſa enim mēſa: que reliqaſ prandii gerebat: terra: dehiſcēſ imituſ: largiſſimuſ emi/
cuit fonſ ſanguiniſ. hinc reſultanteſ uberrime gutte menſā cruore perſpergunt: ipſoq; illo momēto: quo ſtupore defixi mirantur ac
trepidant diuina preſagia. concurrit unuſ e cella uinaria: nunciāſ omne uinum quod olim diffuſum fuerat: in omnibuſ doliiſ: feruēte
calore: & ꝓrſuſ ut igne copioſo ſubdito rebullire. Viſa eſt interea muſtela: mortuum ſerpentem forinſecuſ: mordicuſ attrahenſ. & de
ore paſtoricii caniſ: uirenſ exiluit ranula. ipſumq; canē q ꝓximuſ conſiſtebat arieſ: appetitum unico morſu ſtrangulauit. Hec tot &
talia ingenti pauore domini illiuſ: & familie totiuſ: ad extremum ſtuporē deiecerant animoſ: quid priuſ quid ue poſteriuſ: qd magiſ:
quid minuſ: numinū celeſtiū leniendiſ miniſ: quot: & qualibuſ pro/
curaretꝰ hoſtiiſ. Adhuc omībuſ expectatiōe teterrime formidiniſ torpidiſ: accurrit quidam: ſeruuluſ: magnaſ: & poſtremaſ domino
illi fundorum cladeſ anuncianſ. Namq; iſ adultiſ iam tribuſ liberiſ: doctrina inſtructiſ: & uerecundia preditiſ: uiuebat glorioſuſ. Hiſ

adoleſcentibuſ erat cum quodam paupere: modice caſule domino: uetuſ familiaritaſ. At enim caſule paruule cõterminoſ magnoſ: & beatoſ agroſ poſſidebat. uicinuſ poteſ: & diueſ: & iuueniſ: & ꝓſapie maiorum gloria: male utenſ. polleſq; factionibuſ. & cuncta facile facienſ in ciuitate. hoſtili modo uicini tenuiſ incurſabat pauperiẽ. pecua trucidando. boueſ abigendo. frugeſ adhuc immaturaſ obte/rendo. Iãq; tota frugalitate ſpoliatũ: ipſiſ etiã glebuliſ extermĩare geſtiebat. finiumq; inani cõmota queſtione terram totam ſibi uẽ/dicabat. Tunc agreſtiſ: uerecunduſ alioquin: auaricia diuitiſ iam ſpoliatuſ ut ſuo ſaltem ſepulchro paternum retineret ſolũ: amicoſ plurimoſ ad demõſtrationẽ finium trepidãſ eximie corrogarat: aderant inter alioſ: treſ illi fratreſ: cladibuſ amici q̃tulum ferenteſ auxilium: nec tamẽ ille ueſanuſ: tantillũ preſentia multoꝝ ciuium territuſ: uel etiam cõfuſuſ: licet non rapiniſ: ſaltem uerbiſ: temꝑare uoluit. Sed illiſ clementer expoſtulantibuſ: feruidoſq; eiuſ moreſ blandiciiſ permulcentibuſ: repẽte ſuam ſuorumq; carorum ſalutẽ: q̃ſanctiſſime adiuranſ: adſeuerat: parui ſe pendere totã mediatoꝝ preſentiam. deniq; uicinũ illum auriculiſ per ſuoſ ſeruuloſ ſublatũ: de caſula longiſſime: ſtatimq; proiectum iri. Quo dicto inſigniſ indignatio totoſ audientium pertemptauit animoſ. Tunc unuſ e tribuſ fratribuſ incontanter: & paulo liberiuſ reſpondit: fruſtra eũ ſuiſ opibuſ cõfiſum: tyrannicam ſuperbiam cõminari. cũ alioquin paupereſ etiam liberali legum preſidio: de inſolentia locupletium conſueuerint uindicari. Quod oleum flamme: quod ſulfur incen/dio: quod flagellum: furie: hoc & iſte ſermo truculentie hominiſ nutrimento fuit. Iamq; ad extremam inſaniam uecorſ: ſuſpendiũ ſeſe: & totiſ illiſ: & ipſiſ legibuſ: mãdare ꝓclamanſ: caneſ paſtoricioſ: uillaticoſ: feroſ: atq; immaneſ: adſuetoſ abiecta per agroſ exiccare cadauera: preterea etiam tranſeuntiũ uiatorum paſſibuſ morſibuſ alumnatoſ: laxari. atq; in eorum exitium inhortatoſ: immitti ꝑ/cepit. qui ſimul ſigno ſolito paſtorum incenſi: atq; inflammati ſũt: furioſa rabie conciti: & latratibuſ: etiam abſoniſ horribileſ: eunt in homineſ. eoſq; uariiſ aggreſſi uulneribuſ diſtrahunt: ac lacerant. nec fugientibuſ ſaltem compeſcũt. ſed eo magiſ irritatioreſ ſequũ/tur. Tunc inter confertam trepide multitudiniſ ſtragem: e tribuſ iunior offẽſo lapide: atq; obtunſiſ digitiſ: terre proſternitur. ſeuiſq; illiſ: ac ferociſſimiſ canibuſ inſtruit nefariam dapẽ. ꝓtinuſ enĩ nacti predam iacentem: miſerum illum adoleſcẽtem fruſtatim diſcerpũt.

atq; ut eiuſ letalem ululatum cognouere ceteri fratreſ: accurrunt
meſti ſuppetiaſ. obuolutiſq; lacinia leui manibuſ lapidum crebriſ
iactibuſ: propugnare fratri: atq; abigere caneſ aggrediuntur. nec
tamen eoꝝ ferociam. uel conterere: uel expugnare potuere. qppe
cũ miſerrimuſ adoleſcenſ: ultima uoce prolata: uindicarẽt de pol/
lutiſſimo diuite: mortem fratriſ iunioriſ: ilico laniatuſ interiſſet.
Tunc reliqui fratreſ: non tam herculeſ deſperata: q̃ ultro neglecta
ſua ſalute: contendunt ad diuitem. atq; ardẽtibuſ animiſ: impetuq;
ueſano lapidibuſ crebriſ in eũ uelitantur. At ille cruentuſ & multiſ
ante flagitiiſ ſimilibuſ exercitatuſ percuſſor: iniecta lancea: duorũ
alterum per pectuſ medium tranſadegit. nec tamen peremptuſ: ac
ꝓrſuſ exanimatuſ: adoleſcẽſ ille terre concidit. Nam telum tranſ/
uectum: atq; ex maxĩa parte pone tergum elapſum: ſoloq; niſuſ
uiolentia: defixum: rigore librato ſuſpenderat corpuſ. Sed & qdã
de ſeruuliſ proceruſ & ualiduſ: ſiccario illi ferenſ auxilium: lapide
contorto: tertii illiuſ iuueniſ dexterum brachium: lõgo iactu pe/
tierat. ſed ĩpetu caſſo: per extremoſ digitoſ tranſcurrẽſ lapiſ: cõtra
omnium opinionem deciderat innoxiuſ. nonnullam tamẽ ſaga/
ciſſimo iuueni ꝓuentuſ humanior ui dicte ſpeculã ſubminiſtrauit.
ficta namq; manuſ ſue debilitate: ſic crudeliſſimũ iuuenẽ cõpellat
fruere exitio totiuſ noſtre familie: & ſanguine trium fratrum in/
ſatiabiliſ tuã crudelitatẽ paſce: & de proſtratiſ tuiſ ciuibuſ glorioſe
triumphatum ſciaſ. licet priuato ſuiſ poſſeſſionibuſ paupere: fineſ
uſq;: & uſq; proterminaueriſ: habiturum te tamen uicinũ aliquem.
nam hec etiam dextera: que tuum prorſuſ amputaſſet caput: ini/
quitate fati contuſa decidit. Quo ſermone alioquin exaſperatuſ
furioſuſ latro: rapto gladio: ſua miſerrimum iuuenem manu per/
empturuſ: ĩuadit auiduſ. nec tamẽ ſui molliorẽ ꝓuocauerat. qppe
inſperato & longe cõtra eiuſ opinionem reſiſtenſ iuueniſ. ãplexu
fortiſſimo arripit eiuſ dexteram: magnoq; niſu: ferro librante:
multiſ & crebriſ ictibuſ impuram elidit diuitiſ animam. & ut ac/
currentium etiam familiarium manu ſe liberaret. cõfeſtim adhuc
inimici ſanguine delibuto: mucrone gulã ſibi prorſuſ executit. Hec
erant: que prodigioſa preſagiuerant oſtenta. hec que miſerrimo
domino fuerant nunciata. nec ullum uerbum: ac nec tacitũ quidẽ
fletum: tot maliſ circunuẽtuſ ſenex quiuit emittere. Sed arrepto
ferro: quo cõmodum inter ſuoſ epuloneſ: caſeũ atq; aliaſ prandii
parteſ diuiſerat: ipſe quoq; ad inſtar infeliciſſimi ſui filii iugulũ ſibi

multiſ ictibuſ contrucidat. quoad ſuper menſam tremuluſ corru/
enſ portentuoſi cruoriſ maculaſ noui ſanguiniſ fluuio proluit. Ad
iſtum modum puncto breuiſſimo: dilapſe domuſ fortunam hor/
tulanuſ ille miſeratuſ: ſuoſq; caſuſ grauiter ingemiſceſ: depenſiſ pro
prandio lachrymiſ: uacuaſq; manuſ complodenſ ſepicule: protinuſ
inſeſſo me retro quam ueneramuſ uiam capeſſit. Nec innoxiuſ ei
ſaltem regreſſuſ euenit. Nam quidam proceruſ: & ut indicabat ha/
bituſ: atq; habitudo: mileſ e legiõe: factuſ nobiſ obuiuſ. ſuperbo
atq; arroganti ſermone percontatuſ eſt: quorſum uacuum duceret
aſinũ? At meuſ dominuſ adhuc merore permixtuſ. & aliaſ latini
ſermoniſ ignaruſ: tacituſ preteribat. nec mileſ ille familiarem co/
hibere quiuit inſolentiam. ſed indignatuſ ſilentio eiuſ ut conuicio:
uite quam tenebat: obtundenſ eum: dorſo meo perturbat. Tunc
hortulanuſ ſupplicue reſpondit: ſermoniſ ignorantia ſe: quid ille
diceret: ſcire nõ poſſe. Ergo igitur egre ſubiicienſ mileſ: ubi inquit
duciſ aſinum iſtum? Reſpondit hortulanuſ petere ſe proximam
ciuitatem. Sed mihi inquit opere eiuſ opuſ eſt. Nam de proximo
caſtello ſarcinaſ preſidiſ noſtri cũ ceteriſ iumentiſ debet aduehere.
& iiecta ſtatim manu: loro me quo ducebar arreptum. incipit tra/
here. Sed hortulanuſ prioriſ plage uulnere prolapſum capite ſã/
guinẽ detergenſ: rurſuſ deprecatur: ciuiliuſ atq; manſuetiuſ uerſari
commilitonem. idq; per ſpeſ proſperaſ eiuſ orabat adiuranſ. Nam
& hec ipſe aiebat inerſ aſelluſ: & nihilominuſ morboq; deteſtabili
caducuſ: uix etiam paucoſ olerum manipuloſ de proximo ſolet:
anhelitu languido fatigatuſ: ſubuehere: nedum ut rebuſ amplio/
ribuſ idoneuſ uideatur geruluſ. Sed ubi nulliſ precibuſ mitigari
militem: magiſq; ĩ ſuam perniciem aduertit efferari: iamq; inuerſa
uite de uaſtiore nodulo cerebrũ ſuũ diffindere: currit ad extrema
ſubſidia: ſimulãſ querere: ad commouendam miſerationem: genua
eiuſ uelle contingere. ſummiſſuſ atq; incuruatuſ: arreptiſ eiuſ pedi/
buſ utriſq; ſublimem elatum terre grauiter applodit. & ſtatim: qua
pugniſ qua cubitiſ: qua morſibuſ: etiam de uia lapide correpto: to/
tam faciem: manuſq; eiuſ & latera conuerberat. ¶ Nec ille ut pri/
mum humi ſupinatuſ eſt: uel repugnare: uel omnino munire ſe
potuit: ſed plane identidem comminabatur: ſi ſurrexiſſet: ſeſe cõ/
ciſurum eum machera fruſtatim. Quo ſermõe eiuſ commonefac/
tuſ hortulanuſ: eripit ei ſpatam. eaq; longiſſime abiecta: rurſuſ
ſeuioribuſ eum plagiſ aggreditur. nec ille proſtratuſ: ac preuentuſ

uulneribuſ:ullú repertre quienſ ſaluti ſubſidium: qđ ſolú reſtabat
ſimulat ſeſe mortuú. Tunc ſpatá illá ſecú adſportanſ hortulanuſ:
inſcenſo me cócito gradu recte feſtinat ad ciuitaté: nec hortulú
ſuum ſaltem curanſ inuiſere: ad quempiam ſibi deuertit familiaré:
cunctiſq; narratiſ: deprecatur periclitanti ſibi ferret auxilium. ſeq;
cú ſuo ſibi aſino tantiſper occultaret. quo ad celatuſ ſpatio bidui:
triduiue capitalem cauſam euaderet. Nec oblituſ ille ueteriſ ami/
citie: prompte ſuſcipit: meq; per ſcalaſ: cóplicitiſ pedibuſ: in ſupiuſ
cenaculú attracto. Hortulanuſ deorſuſ in ipſa tabernula direpit:
in quádam ciſtulam. & ſupergeſto delitefcit orificio. At mileſ ille:
ut poſtea didici: tandem uelut emerſuſ graui crapula: nutabúduſ
tamen: et tot plagarum dolore ſauciuſ: baculo ſe uix ſuſtinenſ? ci/
uitatem aduentat: confuſuſq; de impotentia: deq; inertia ſua: qcq̃
ad quenq̃ referre popularíú: ſed tacituſ iniuriá deuoranſ: quoſdá
commilitoneſ nactuſ: iſtam túc cladem enarrat ſuam. Placuit ut
ipſe quidem contubernio ſe tantiſper abſcóderet. Ná preter ꝓpá
contumeliam: militariſ etiam ſacraméti genium ob amiſſam ſpatá
uerebatur: ipſi aút ſigniſ noſtriſ enotatiſ: inueſtigationi uídicteq;
ſedulam darent operam. Nec defuit uicinuſ perfiduſ: qui noſ ilico
occultari nuntiaret. Tum commilitoneſ accerſitiſ magiſtratibuſ:
mentiuntur: ſeſe: multi precii uaſculum argenteum preſidiſ: in uia
pdidiſſe. idq; hortulanum quédam reperiſſe: nec uelle reſtituere:
ſed apud familiarem quendam ſibi delitefcere. Tunc magiſtratuſ
& dáno pſidiſ noíe cognito? ueíút ad diuerſorii nrí foreſ: claraq;
uoce denuntiant hoſpiti noſtro: noſ quoſ occultaret apud ſe: certo
certiuſ dedere: potiuſ quá diſcrimen ꝓprii ſubiret capitiſ. Nec ille
tantillú coterrituſ: ſalutiq; ſtudenſ eiuſ quem in ſuá recepat fidé
quicq̃ de nobiſ fatetur: ac diebuſ pluſculiſ: nec uidiſſe quidem illú
hortulanum contendit. Contra militoneſ: ibi nec uſpiam: illú de/
litefcere adiuranteſ: genium principiſ contendebant. Poſtremum
magiſtratibuſ placuit: obſtinate denegantem: ſcrutinio detegere:
immiſſiſ itaq; lictoribuſ: ceteriſq; publiciſ miſtriſ: angulatim cúcta
ſedulo perluſtrari iubent: nec quiſq̃ mortalium: ac ne ipſe quidem
aſinuſ intra limé cóparere nuntiať. Tunc gliſcit uiolétior: utriuſq;
ſecuſ contentio: militum: pro cóperto de nobiſ aſſeuarantiú fidéq;
ceſariſ idétidem implorantium: at illiuſ negantiſ: aſſidueq; domini
numen obteſtantiſ? qua contentione: & clamoſo ſtrepitu cognito
curioſuſ alioquin: et inquieti procacitate pditus aſinuſ: dú obliq̃ta

ceruice per quandam feneſtrulam: quid nam ſibi uellet tumultuſ
ille: proſpicere geſtio: unuſ e cómilitoíbuſ caſu fortuito cólimatiſ
oculiſ ad umbram meam: cunctoſ teſtat̃ incoram: magnuſ denıq;
cótinuo clamor exortuſ eſt. et emerſiſ ꝓtinuſ ſcaliſ iniecta maű:
quidã me uelut captiuű detrahunt. Iamq; omı̃ ſublata cunctatióe
ſcrupuloſiuſ cótemplanteſ ſingula: ciſta etiam illa reuelata reptű:
productumq; et oblatum magiſtratibuſ miſerű hortulanű: penaſ
ſcilicet penſurum in publicum deducunt carcerẽ: ſummoq; riſu de
meo proſpectu cauillari non deſinűt. Vnde etiam de proſpectu
et umbra aſini natum eſt frequenſ prouerbium.

DIe ſequenti meuſ quidem dominuſ hortulanuſ
quid egerit: neſcio: me tamẽ mileſ ille: qui ꝓpter
eximiam impotẽtiam pulcherrime uapularat:
ab illo preſepio nullo equidẽ contradicente: di/
ductum: abducit: atq; a ſuo cótubernio hoc ení
mihi uidebatur: ſarcinıſ propriiſ onuſtű et ꝓrſuſ
exornatű: armatumq; militariter: producit ad
uiam. namet galeã nitore premicantẽ: et ſcutum ceteriſ hiſ lóngiuſ
lucenſ: ſed etiam lanceam longiſſimo haſtili conſpicuã: que ſcilicet
non diſcipline tunc quidẽ cauſa: ſed propter terrendoſ miſeroſ uia/
toreſ: in ſummo atq; edito ſarcinarum cumulo adinſtar exercituſ
ſedulo compoſuerat: confecta campeſtri: nec adeo difficili uia ad
quãdam ciuitatulã ꝑuenimuſ: nec in ſtabulo: ſed in domo cuiuſdã
decurioniſ deuertimuſ. ſtatimq; me commẽdato cuidam ſeruulo:
ipſe ad prepoſitum ſuum: qui mille armatorum ducatű ſuſtinebat:
ſollicite proficiſcitur. ¶ Poſt dieſ pluſculoſ: ibidem deſignatum ſce/
leſtum et nefarium facinuſ memini. ſed ut noſ etiã legatiſ ad librű
profero. Dominuſ edium habebat iuuenẽ filium: probe litteratű:
atq; ob id conſequẽter: pietate: modeſtiaq; precipuum: quem tibi
quoq; ꝑueniſſe cupereſ: uel talẽ. huiuſ matre multo ante defűcta:
rurſum matrimonium ſibi reperauerat: ductaq; alia filium ꝓcre/
auerat alium: qui iam duodecimum etatiſ annű ſupergeſſerat. Sed
nouerca: forma magiſ: q̃ moribuſ in domo mariti prepollenſ: ſeu
naturaliter impudica: ſeu fato ad extremű impulſi flagitiű: oculoſ
ad priuignum adiecit. Iam ergo lector optime: ſcito te tragediã:
non fabulam: legere: et a ſocco ad coturnű aſcendere. Sed mulier
illa: q̃diu primiſ elementiſ cupido paruuluſ nutriebatur: imbecilliſ

adhuc eiuſ uiribuſ facile ruborē tenuē deprimēſ: ſilētio reſiſtebat.
At ubi completiſ igne ueſano totiſ precordiiſ immodice bachatuſ
amor exeſtuabat. ſeuienti deo iā ſuccubuit: ac languore ſimulato
uulnuſ animi mentitur in corporiſ ualitudine. Iam cetera ſalutiſ
uultuſq; detrimenta: et egriſ: et amantibuſ examuſſim conuenire:
nemo qui neſciat. pallore deformiſ. marcenteſ oculi. laſſa genua.
qeſ turbida. et ſuſpirituſ cruciatuſ. tarditate uehemētior. crederes:
et illam fluctuare tantum uapore febrium. niſi quod et flebat.
Heu medicorum ignare mēteſ. quid uene pulſuſ. quid caloriſ in/
tēperatia. qd fatigatuſ anhelituſ. et utrinq; ſecuſ iactate crebriter
laterum mutue uiciſſitudineſ? Dii boni q̄ faciliſ licet non artifici
medico: cui uiſ tamen docto uenerie cupidiniſ comprehenſio: cū
uideaſ aliquē ſine corpiſ calore flagrantē. Ergo igit̄ impatientia
furoriſ alteriuſ agitata? diutinum rupit ſilentium: et aduocari p̄/
cipit filium: quod nomen in eo ipſo: ſed ne ruboriſ admoneretur:
libenter eraderet. Nec adoleſcenſ egre parentiſ moratuſ imperiū:
ſenili triſticie ſtriatam gerenſ frontem: cubiculum petit uxoriſ
patriſ. matriſq; fratriſ. utrunq; debitum ſiſtenſ obſequium. ſed illa
cruciabili ſilētio diutiſſime fatigata: et ut in quodā uado dubita/
tioniſ herenſ: omne uerbū qd̄ preſenti ſermoni putabat aptiſſimū
rurſum improbanſ: nutante etiam nunc pudore: unū potiſſimum
caperet exordium: decontatur. At iuueniſ nihil etiam tunc ſeciuſ
ſuſpicatuſ: ſummiſſo uultu rogat ultro preſentiſ cauſā egritudiniſ.
Tunc illa nacta ſolitudiniſ damnoſam occaſionem: prorumpit in
audatiam: et ubertim ad lachrymanſ: laciniaq; contegenſ faciem:
uoce trepida: ſic eum breuiter affatur.

CAuſa omniſ & origo preſentiſ doloriſ: et etiam medela ipſa:
& ſaluſ unica mihi tute ipſe eſ. Iſti enī tui oculi p̄ meoſ oculoſ
ad intima delapſi precordia: meiſ medulliſ acerrimum commouēt
incendium: ergo miſerere tua cauſa pereuntiſ: nec te religio patriſ
omnino deterrear: cui morituram prorſuſ ſeruabiſ uxorem: illiuſ
enim recognoſcēſ imaginem mutua facie merito te diligo. habere
ſolitudiniſ plenam fiduciam. habeſ capax neceſſarii facinoriſ otiū.
nam quod nemo nouit: pene non fit. Repētino malo ꝑturbatuſ
adoleſcenſ: q̄q̄ tale facinuſ protinuſ exhorruiſſet: non tamen ne/
gationiſ intempeſtiua ſeueritate putauit exaſperandam: ſed caute
promiſſioniſ dilatione leniendam. Ergo prolyxe pollicetur. ut &
bonum caperet animū: refectioniq; ſe: ac ſaluti redderet: impēdio

ſuadet:donec patriſ aliqua profectione. liberum uoluptati cōce/
deretur ſpatium: ſtatimq; ſe refert a noxio conſpectu nouerce. &
magnā domuſ cladem ratuſ indigere magno et ampliore cōſilio:
ad quendā comperte gratuitatiſ educatorē ſenem protinuſ refert
nec quicq̄: diutina deliberatiōe: tā ſalubre uiſum: q̄ fuga celeri ꝓ/
cellā fortune ſeuientiſ euadere. Sed impatienſ uel exigue dilatōiſ
mulier: ficta q̄libet cauſa: confeſtim marito miriſ pſuadet artibuſ
ad longiſſime diſſitaſ feſtinare uillulaſ: quo facto: maturate ſpei
ueſania precepſ: ꝓmiſſe libidiniſ flagitat uadimoniū. Sed iuueniſ
modo iſtud: modo illud cauſe facienſ: execrabilem fruſtatur eiuſ
aſpectum. quoad illa nuntiorum uarietate: pollicitationem ſibi
denegatā manifeſto pſpicienſ: mobilitate lubrica: nefariū amorē
ad lōge deteriuſ tranſtuliſſet odium: & aſſumpto ſtatim neq̄ſſimo
& ad omne facinuſ emancipato: quodam dotali ſeruulo: perfidie
ſue conſilia communicat: nec quicq̄ meliuſ uidetur: quā uita mi/
ſerum priuare iuuenem. Ergo miſſuſ cōtinuo furtifer: uenenum
preſentariū comperat. idq; uino diligenter dilutū: inſontiſ ꝑuigni
preparat exitio: ac dum de oblationiſ opportunitate ſecum deli/
berāt noxii homineſ: forte fortuna: puer ille iunior priuſ peſſime
femine filiuſ: poſt matutinum laborem ſtudioꝝ: domū ſe recipiēſ:
pendio iam cepto: ſitienſ: reptum uini poculum: in quo uenenum
latebat incluſum: neſciuſ fraudiſ occulte: continuo ꝑduxit hauſtū
atq; ubi fratri ſuo paratam mortē ebibit: exaīmiſ terre ꝓcumbit
illiuſ quoq; repentina pueri ꝑnicie: pedagoguſ cōmotuſ: ululabili
clamore: matrem totāq; ciet familiā. Iamq; cognito caſu noxie
potioniſ: uarie quiſq; preſentium: autoreſ inſimulabant extremi
facinoriſ ¶ Sed dira illa feīna et malicie nouercaliſ exēplar unicū
non acerba filii morte: non parricidii conſcientia: non infortunio
domuſ: non luctu mariti: uel erumna funeriſ cōmota cladem fa/
milie uindicte compendium traxit: miſſoq; protinuſ curſore: qui
uianti marito domuſ expugnationem nuntiaret: ac mox eodem
ociuſ ab itinere regreſſo: perſonata nimia temeritate: inſimulat
priuigni ueneno filium ſuum interemptum: et hic quidē nō adeo
mentiebatur: ꝙ iam deſtinatam iuueni mortem preueniſſet puer:
ſed fratrem iuniorem fingebat ideo priuigni ſcelere peremptum?
qđ eiuſ probroſe libidini: qua ſe cōprimere temptauerat: noluiſſet
ſuccumbere. nec tamen in manibuſ contenta mēdatiiſ: addebat ſibi
quoq; ob detectum flagitium: eundem illum gladio comminari.

¶ Tunc infelix: duplici filiorũ morte percuſſuſ. magniſ erũnarũ
procelliſ eſtuat. Nam et iuniorem in coram ſui funerari uidebat:
et alterum ob inceſtum: parricidiumq;: capitiſ ſcilicet damnatũ iri
certo ſciebat. Adhuc uxoriſ dilecte nimiũ mẽtitiſ lamẽtatióibuſ:
ad extremũ ſobolis implebatur odiũ. Vix dum pompe funebreſ:
ex ſepultura filii fuerãt explicate? et ſtatí ab ipo eiuſ rogo: ſenex
infelix ora ſua recentibuſ adhuc riganſ lacbrymiſ: trabenſq; cinere
ſordẽtem caniciem: foro ſe feſtinuſ immittit. atq; ibi tum fletu: tũ
precibuſ: genua etiam decurionum contingenſ: neſciuſ fraudium
peſſime mulieriſ? in exitiũ reliqui filii pleniſ operabat̃ affectibuſ:
illum inceſtum paterno thalamo? illũ parricidã fraterno exitio?
et in comminata nouerce cede ſicarium? Tanta deniq; miſeratóe:
tantaq; indignatióe: curiam: ſed et plebem merenſ inflãmauerat:
ut remoto iudicandi tedio: et accuſationiſ manifeſtiſ probatóibuſ
et reſponſionibuſ meditatiſ ambagibuſ cuncti conclamarint la/
pidibuſ obrutum publicũ malum: publice uindicari. Magiſtratuſ
interim metu periculi proprii: ne de paruiſ indignationiſ elemẽtiſ
ad exitiũ diſcipline ciuitatiſq; ſeditó procederet: partim decurióeſ
deprecari: partim populariter compeſcere? ut rite et more maioꝝ
iudicio reddito? et utriq; ſecuſ allegatióibuſ examinatiſ? ciuiliter
ſententia promeret̃. nec adinſtar barbarice feritatiſ: uel tyrannice
impotentie damnaretur aliquiſ inauditus: et in pace placida: tam
dirum ſeculo proderetur exemplum. ¶ Placuit ſalubre conſilium:
et ilico iuſſuſ preco pronuntiat patreſ in curiam conuenirent: qbuſ
protinuſ dignitatiſ iure conſueta loca reſidentibuſ: rurſũ preconiſ
uocatu primuſ accuſator incedit. Tunc demum clamatuſ intro/
ducitur etiam reuſ: et exemplo legiſ attice: martiiq; iudicii: cauſe
patroniſ denuntiat preco: neq; principia dicere: neq; miſerationem
commouere. Hec ad iſtum modũ geſta: compluribuſ mutuo ſer/
mocinantibuſ cognoui. Quibuſ autem uerbiſ accuſator uexerit:
qbuſ rebuſ diluerit reuſ. Ac prorſuſ orationeſ: altricationeſq;: neq;
abſenſ ipſe apud preſepium ſcire: neq; ad uoſ que ignoraui: poſſum
enuntiare: ſed que plane comperi: ad iſtaſ litteraſ proferam. Simul
enim finita eſt dicentium contentio: ueritatem criminum fidemq;
probationibuſ certiſ inſtrui: nec ſuſpicatióibuſ tantã cóiecturam
permitti placuit. atq; illum promptiſſimum ſeruum qui ſoluſ hec
ita geſta eſſe: ſcire diceretur? ſiſti modiſ omnibuſ oportere. nec tã/
tillum cruciariuſ ille: uel fortuna tam magni iudicii: uel conferte

conſpectu curie: uel certe noxia cōſcientia ſua: deterrituſ que ipſe
finxerat: q̄ſi uera adſeuerare: atq; adſerere incipit: qđ ſe uocaſſet
indignatuſ faſtidio nouerce iuueniſ: quod ulciſcenſ iniuriam: filii
eiuſ mandauerat necem: ꝙ promiſiſſet grande ſilentii premium: ꝙ
recuſanti: mortem ſit comminatuſ: quod uenenū ſua manu tempe/
ratum: dandum fratri reddiderit: quod ad criminiſ probationem
reſeruatum poculum neglexiſſe ſuſpicatuſ: ſua poſtremum manu
porrexerit puero. Hec eximia enim ad ueritatiſ imaginē Ver/
berone illo ſimulata trepidatiōe perferente: finitum eſt iudicium:
nec quiſq̄ decurionū tā equiuſ remāſerat iuueni: quin eū euidēter
noxe compertum: inſui culleo pronuntiaret. ¶ Cum iā ſententie
pareſ cunctorum ſtiliſ ad unum ſermonē congruētibuſ: ex more
perpetuo: in urnam eream deberent conici: quo ſemel conditiſ cal/
culiſ iam cū rei fortuna tranſacto: nihil poſtea cōmutari licebat:
ſed mancipabatur poteſtaſ capitiſ in manū carnificiſ: unuſ e curia
ſenior pre ceteriſ cōperte fidei: atq; autoritatiſ precipue medicuſ:
orificium urne manu cōtegenſ: nequiſ mitteret calculum temere:
hoc ad ordinem pertulit. ¶ Quod etatiſ ſum uobiſ approbatuſ:
me dixiſſe gaudeo: nec patiar falſiſ criminibuſ: petito reo: maīfeſtū
homicidiū perpetrari. nec uoſ qui iure iurando adſtricti iudicatiſ:
inductoſ ſeruuli mendatio peierare ipſe non poſſum: calcata nu/
minum religione: conſcientiā meam fallenſ: perperam ꝓnūtiare.
Ergo ut reſ eſt: de me cognoſcite. furcifer iſte uenenū preſētariū
comperare ſollicituſ: centumq; aureoſ ſolidoſ offerēſ pretium: me
non olim conuenerat: quod egroto cuidam dicebat neceſſarium:
qui morbi inextricabiliſ ueterno uehementer implicatuſ: uite ſe
cruciatui ſubtrahere geſtiret. At ego perſpitienſ malū iſtū Ver/
beronē blatterantē: atq; inconcinne cauſificantem: certuſq; aliqđ
moliri flagitium: potionē quidē dedi: ſed future queſtioni ꝓcauēſ:
non ſtatim precium quod offerebatur accepi: ſed ne forte aliquiſ
inq̄ iſtorum quoſ offerſ aureorum: nequam uel adulter reperiať:
in hoc ipſo ſacculo conditoſ eoſ: anulo tuo prenota: donec altera
die nummulario preſente comprobētur: ſic inductuſ ſignauit pe/
cuniam: quam exinde ut iſte repreſentatuſ eſt iudicio: iuſſi de meiſ
aliquem curriculo taberna promptam afferre: et en ecce prolatā
coram exhibeo: uideat: & ſuum ſigillum recognoſcat. Nam quem/
admodum eiuſ ueneni frater inſimulari poteſt: qđ iſte cōparauerit.
¶ Ingenſ exīde Verberonē corripe trepidatio: & lucē humani

coloriſ ſuccedit pallor infernuſ:per que uniuerſa membra frigiduſ
ſudor emanabat. Tūc pedeſ incertiſ alternatiōibuſ cōmouere:mō
hanc:modo illā partē ſcalpere capitiſ:et ore ſemiclauſo balbutiēſ
neſcio quaſ afaniaſ effutire:ut eum nemo prorſuſ a culpa uacuum
merito crederet. Sed reualeſcente prorſuſ aſtucia conſtantiſſime
negare: et accerſire mendacii medicum non deſinit: qui propter
iudicii religionem:cum fidem ſuam coram lacerari uideret:multi/
plicato ſtudio Verberonem illū contūdit redarguere:donec iuſſu
magiſtratuū:miniſteria puplica cōtrectatiſ neqſſimi ſerui maībuſ:
annulum ferreum deprehenſum cum ſigno ſacculi conferunt:que
comparatio precedētem roborauit ſuſpitionem:nec rota:uel E/
quuleuſ more grecorum:tormentiſ eiuſ apparata iam deerant:ſed
obfirmatuſ mira preſumptione nulliſ uerberibuſ:ac ne ipſo quidē
ſuccubuit igni. ❡ Tum medicuſ non patiar inquit Herculeſ:non
patiar:uel circa faſ de innocente iſto iuuene ſuppliciū uoſ ſumere:
uel hunc ludificato noſtro iudicio:penā noxii facinoriſ euadere:
dabo enim rei preſentiſ euidenſ argumentum:nam cum uenenum
peremptoriū comparare peſſimuſ iſte geſtiret:nec mee ſecte cre/
derem conuenire: cauſaſ ulli prebere mortiſ: nec exitio ſed ſaluti
hominum medicinam queſitam eē didiciſſe: uerereſ ne ſi daturum
me negaſſem:intempeſtiua repulſa: uiam ſceleri ſubmīſtrarem:&
ab alio quopiam exitiabilem mercatuſ hic potōnē:uel poſtremū
gladio:uel quouiſ telo nefaſ inchoatū perficeret:dedi:nō uenenū
ſed ſomniferum mandragore illum:grauedinis comperte famoſū:
et morte ſimillimi ſoporiſ efficacem:nec mirū deſperatiſſimum iſtū
latronem:certum extreme pene:que more maiorū in eū cōpetit:
cruciatuſ iſtoſ:ut leuioreſ facile tolerare. Sed ſi uere puer meuſ
temperatam maībuſ ſumpſit potionē:uiuit:et quieſcit:et dormit:
et protinuſ marcido ſopore diſcuſſo remeabit ad diem lucidā:qđ
ſi uere peremptuſ eſt:ſi uere morte preuentuſ eſt:queratiſ licet cāſ
mortiſ eiuſ aliaſ. Ad iſtum modum ſeniore adorāte:placuit et itur
confeſtim magna cum feſtinatione:ad illud ſepulchrū:quo corpuſ
pueri depoſitum iacebat:nemo de curia:de optimatibuſ nemo:ac
ne de ipſo quidē populo quiſq̄:qui non illuc curioſe confluxerit.
Ecce pater ſuiſ ipſe manibuſ:coperculo capuli remoto:commodū
diſcuſſo mortifero ſopore: ſurgentem poſtliminio mortiſ depre/
hendit filium:eumq; complexuſ artiſſime:uerbiſ impar:preſente
gaudio producit ad populū:atq; ut erat adhuc feralibuſ amiculiſ

inſtrictuſ: atq; obdituſ: deportatur ad iudicium puer. Iamq; liqdo ſerui neqſſimi: atq; mulieriſ nequioriſ patefactiſ ſceleribuſ: pcedit in medium nuda ueritaſ: et nouerce quidem perpetuum indicatur exſilium: ſeruuſ uero patibulo ſuffigitur: et omnium cõſenſu: bono medico ſinuntur aurei opportuni ſomni precium: et illiuſ quidem ſeniſ famoſa atq; fabulosa fortuna prouidentie diuine condignũ accepit exitũ: qui momento modico: immo puncto exiguo poſt orbitatiſ periculum adoleſcentium duorum pater repente factuſ eſt. ¶ At ego tunc temporiſ talibuſ fatorum fluctibuſ uolutabar. Mileſ ille: qui me: nullo uendente: cõperauerat: et ſine pretio ſuũ fecerat: tribuni ſui precepto debitum ſuſtinenſ obſequium: litteraſ ad magnum ſcriptaſ principem. romam uerſuſ perlaturuſ uiciniſ me quibuſdam duobuſ ſeruiſ fratribuſ undecim denariſ uendidit. Hiſ erat diueſ admodum dñſ. At illorũ alter piſtor dulciariuſ: qui paneſ et mellita concinnabat edulia. Alter cocuſ: q ſapidiſſimiſ nutrimentiſ ſucuum: pulmenta cõdita uapore mollibat: unico illi contubernio communem uitam ſuſtinebãt: meq; ad uaſa illa cõplura geſtanda pſtinarant: que dñi regioneſ pluſculaſ perrantiſ: uariiſ uſibuſ erant neceſſaria: adſciſcor itaq; inter duoſ illoſ fratreſ tertiuſ contubernaliſ. Haud ullo tempore tam beniuolã fortunã expertuſ. Nam ueſpera poſt opiperaſ cenaſ: earũq; ſplẽdidiſſimoſ apparatuſ: multaſ numero parteſ in cellulam ſuam mei ſolebãt reportare domini: ille porcorum: pullorum: piſcium: et eiuſcemodi pulmentorum: largiſſimaſ reliquiaſ: hic paneſ: cruſtula: iucũculoſ: hamoſ: lacertuloſ plura ſcitamenta mellita: qui cum ſe refecturi: clauſa cellula: balneaſ petiſſent: oblatiſ ego diuinituſ dapibuſ: affatim ſaginabar: nec enim tam ſtultuſ eram: tamq; uere aſinuſ: ut dulciſſimiſ illiſ relictiſ cibiſ cenarem aſperrimum fenum: et diuqdẽ pulcherrime mihi furatrine procedebat artificium. quippe adhuc timide: et ſatiſ parce ſubripienti: de tam multiſ pauciora: nec illiſ fraudeſ ullaſ in aſino ſuſpicãtibuſ. ¶ At ubi fiducia latẽdi pleniore capta: parteſ opimaſ quaſq; deuorabam: et iucundiora eligẽſ abliguriebam dulcia: ſuſpitio non exiliſ fratrem pupugit animoſ: et qq̃ de me nihil etiam tum tale crederent: tamen cotidiani damni ſtudioſe ueſtigabant reũ: illi uero poſtremo etiam mutuo ſeſe rapine turpiſſime criminabant. Iamq; curam diligẽtiorẽ: et acriorẽ cuſtodebam: et dinumerationẽ adhibebant partium: tandẽ deniq; rupta uerecundia: ſic alter alterum compellat. ¶ Ad iſtud iã neq;

equum: ac ne humanum fidem minuere quidem cotidie: ac parteſ electioreſ ſubripere: atq; hiſ diuenditiſ: peculium latēter augere: de reliq̄ſ eq̄ uindicare diuiſionē: ſi tibi deniq; ſocietaſ iſta diſplicet. poſſumuſ omnia quidē cetera fratreſ manere. Ab iſto tamē nexu cōmunioniſ diſcedere. nam uideo in immenſum damni procedentē querelā: nutrire nobiſ immanem diſcordiā. ¶ Subiicit aliuſ laudo iſtā tuā meherculeſ: et ipſe conſtantiā: q̄d furatiſ clanculo ꝑtibuſ ꝑueniſti queremoniam: q̄ diutiſſime ſuſtinenſ: tacituſ ingemiſcebā ne uiderer rapine ſordide meum fratrē arguere: ſed bene ꝙ utriq; ſecuſ ſermone prolato: iactere mediū queritur. nec ſilentio ꝓcedēſ ſimultaſ. Eteocleaſ nobiſ contentioneſ pariat. Hiſ et ſimilibuſ altricati cōuiciiſ: deierant utriq;: nullam ſe prorſuſ fraudem: nullā deniq; ſurreptionem factitaſſe. Sed plane debere cunctiſ artibuſ communiſ diſpendii latronem inquiri: nam neq; aſinum: qui ſoluſ intereſſet: talibuſ cibiſ affici poſſe: et tamē cotidie paſtuſ electileſ comparere nuſq̄: nec utiq; cellā ſuā: tam immaneſ inuolare mureſ: uel muſcaſ: ut olim harpyie fuere que diripiebant phineiaſ dapeſ. Interea liberalibuſ ceniſ ineſcatuſ: et humaniſ affatim cibiſ ſaginatuſ corpuſ obeſa pinguitie compleueram: corium aruina ſuculenta mollueram: pilum liberali nitore nutrieram: ſed iſte corpiſ mei decor pudori peperit grande dedecuſ: inſolita nāq; tergoriſ uaſtitate commoti: fenum prorſuſ intactū cotidie remanere cernenteſ: iam totoſ dirigunt ad me omneſ animoſ: et hora conſueta: uelut balnea petituri: clauſiſ ex more foribuſ: per quandam modicā cauernam rimantur me: paſſim expoſitiſ epuliſ inherentem: nec ulla cura iam damni ſui habita: mirati monſtruoſaſ aſini delitiaſ: riſu maximo dirumpunt: uocatoq; et altero: ac dein pluribuſ cōſeruiſ demonſtrant infandam memoratu hebetiſ iumenti gulam: tātuſ deniq; ac tā liberaliſ cachinnuſ cūctoſ inuaſerat: ut ad aureſ quoq; pretereūtiſ perueniret domini. Sciſcitatuſ deniq;: q̄d bonū rideret familia: cognito quod reſerat: ipſe quoq; per idē ꝓſpitiēſ foramē: delectat᷑ eximie: ac dein riſu ipē quoq; latiſſīo aduſq; inteſtinorū dolorem redactuſ: iā patefacto cubiculo proxīe cōſiſtenſ: coram arbitratur. Nam et ego tādem ex aliqua parte molliuſ mihi renidentiſ fortune contemplatuſ faciem gaudio preſentiū: fiduciā mihi ſubminiſtrante: nec tantillum commotuſ: ſecuruſ eſitabam: quoad nouitate ſpectaculi letuſ dominuſ ediū duci me iuſſit: imo uero ſuiſ et ipſe manibuſ ad triclinium ꝑduxit. menſaq; poſita omne

genuſ edulium ſolidorum: et illibata fercula iuſſit apponi. At ego q̄q̄ iam bellule ſuffarcinatuſ gratiorem commēdatioremq; me tū ei facere cupienſ: eſuriēter exhibitaſ eſcaſ appetebam. Nam et qd potiſſimum abhorreret aſinuſ excogitanteſ ſcrupuloſe: ad explo/randum manſuetudinem id offerebāt mihi: carneſ laſere infectaſ: altilia pipere inſperſa: piſceſ exotico iure pfuſoſ. ❡ Interī cōuiuiū ſummo riſu perſonabat. Quidam deniq; preſēſ ſcurrula: date inqt ſodali huic quippiam meri: quod dictum dominuſ ſecutuſ. ❡ Nō adeo reſpondit abſurde locutuſ eſ furtifer: ualde enī fieri poteſt: ut contubernaliſ noſter poculum quoq; mulſi libenter appetat: et heuſ ait puer lautū diligēter ecce illum aureum cantharū mulſo contēpera: et offer paraſito meo: ſimul ꝙ ei pbiberim cōmoneto: ingenſ exin oborta eſt epulonū expectatio: nec ulla tamen ego ratione conterrituſ otioſe ac ſatiſ genialiter contorta in modum lingue extrema labia: grandiſſimū illū calicē uno hauſtu phauſi: et clamor exurgit conſona uoce cunctorū: ſalute me pſequentiū magno deniq; delibutuſ gaudio dominuſ: uocatiſ ſeruiſ ſuiſ: emp/toribuſ meiſ iubet q̄druplū reſtitui pretiū: meq; cuidā acceptiſſimo liberto ſuo: et ſatiſ peculiato: magna prefatuſ diligentia tradidit: qui me ſatiſ humane: ſatiſq; comiter nutriebat: et quo ſe paterno commendatiorem faceret: ſtudioſiſſime uoluptateſ eiuſ per meaſ argutiaſ inſtruebat. et primū me quidem mēſam accūbere ſuffixo cubito: dein adluctari: et etiam ſaltare ſublatiſ prioribuſ pedibuſ perdocuit: quodq; eſſet adprime mirabile: uerbiſ nutū cōmodarē: ut quod nollem: relato: quod uellem: reiecto capite monſtrarem: ſitienſq; pocillatore reſpecto: ciliiſ alterna conuienſ bibere flagi/tarem: atq; hec omnia pfacile obediebam: que nullo etiā mōſtrāte ſcilicet facerē: ſed uerebar: ne ſi forte ſine magiſtro: humano ritu hoc ederem: pleriq; rati ſeuum preſagiū portendere: uelut mōſtrū oſtentumq; me obtruncatū: uulturiſ opimum pabulū redderēt. Iamq; rumor publice crebruerat: quo conſpectum: atq; famige/rabilem meiſ miriſ artibuſ effeceram dominum. hic eſt qui ſodalē conuiuamq; poſſidet luctantem aſinum: ſaltantem aſinum: uoceſ humanaſ intelligentem: ſenſum nutibuſ exprimētem. ❡ Sed p̄uſ eſt: ut uobiſ: quod initio facere debueram: uel nunc ſaltem referā: qſ iſte: uel unū fuerit Thyaſuſ: hic enī nomine meuſ nuncupabat dominuſ: oriunduſ patria corintho: quod caput eſt totiuſ achaie prouintie: ut eiuſ pſapia: atq; dignitaſ poſtulabat: gradatī pmēſiſ

honoribuſ qnquēnali magiſtratui fuerat deſtinatuſ: et ut ſplēdori
capeſcendorum reſponderet faſcium: munuſ gladiatoriū triduanīſ
ſpectaculiſ pollicituſ: latiuſ munificentiam ſuā porrigebat: deniq;
glorie publice ſtudio? Tunc theſſaliā etiā acceſſerat: nobiliſſimaſ
feraſ: & famoſoſ inde gladiatoreſ comperaturuſ. Iamq; ex arbitrio
diſpoſitiſ coemptiſq; omnibuſ domuitionem pārabat: ſpretiſ lucu/
lentiſ illiſ ſuiſ uehiculiſ: ac poſt habitiſ decoriſ predarum carpentiſ
que partim contecta: partī reuelata fruſtra: nouiſſimiſ trahebāt
conſequiiſ: equiſ etiam theſſaliciſ. et aliiſ iumentiſ gallicaniſ: quibuſ
generoſa ſoboleſ perhibet precioſam dignitatē: me phaleriſ aureiſ:
et fucatiſ ephippiiſ et purpureiſ tapetiſ: et freniſ argenteiſ: et pic/
tilibuſ balteiſ et tintinnabuliſ perargutiſ exornatum: ipſe reſidēſ
amantiſſime: nōnunq̄ comiſſimiſ affat̄ ſermonibuſ: atq; inter alia
pleraq;: ſumme ſe delectari ꝓfitebatur: quod haberet in me ſimul
et conuiuam et uectorem. At ubi partim terreſtri: pt̄im maritimo
itinere: confecto corinthum acceſſimuſ: magne ciuium turbe cō/
fluebant: ut mihi uidebatur: non tantum Thyaſi danteſ honori:
q̄ mei conſpectuſ cupienteſ: nam tanta etiam ibidem de me fama
peruaſerat: ut non mediocri queſtui propoſito illi modo fuerim: q
cum multoſ uideret nimio fauore: luſuſ meoſ ſpectare geſtienteſ:
obſerata fore: atq; ſinguliſ eorum ſeorſuſ admiſſiſ: ſtipeſ acceptanſ
non paruaſ ſummulaſ diurnaſ corradere conſuerat. Fuit in illo cō/
uenticulo: matrona quedam pollenſ: et opulēſ: que more ceterorꝫ
uiſum meum mercata: ac de hinc multiformibuſ ludicriſ delectata
per ammirationem aſſiduā: paulatim in ammirabilē mei cupidinē
incidit: nec ullā ueſane libidini medelā capienſ adinſtar aſinarie
paſipheſ: cōplexuſ meoſ ardēter expectabat. grandi deniq; p̄mio
cum altore meo depacta eſt noctiſ uniuſ cubitum. At ille nequaq̄
ut poſſet de me ſuaue prouenire: lucro ſuo tantū contentuſ ānuit.
Iam deniq; cenati e triclinio domini deceſſeramuſ: et iam dudum
preſtulantem cubiculo meo matronam offendimuſ. Dii boni q̄liſ
ille: q̄q; preclaruſ apparatuſ? quattuor eunuchi cōfeſtim puluilliſ
compluribuſ uentoſe tumentibuſ: pluma dedicata terreſtrem nobiſ
cubitum preſtruūt: ſed et ſtragula ueſte auro: ac murice tyrio de/
picta probe conſternunt. ac deſuper breuibuſ admodum: ſed ſatiſ
copioſiſ puluilliſ aliiſ nimiſ modiciſ: quiſ maxillaſ et ceruiceſ deli/
cate muliereſ ſuffulcire cōſuerunt: ſupſtruunt: nec dn̄e uoluptateſ
diutina ſua p̄ſentia morati: clauſiſ cubiculi foribuſ faceſſit. At intuſ

cerei preclara micanteſ luce: nocturnaſ nobiſ tenebraſ inalbabãt.
Tunc ipſa cũcto prorſuſ ſpoliata tegmine: tenia quoq; q̃ decoraſ
deuĩxerat papillaſ: lumẽ ꝓpter adſiſtẽſ: de ſtagneo uaſculo multo
ſeſe perungit oleo balſamo: meq; indidem largiſſime perfricat: ſed
multo tanta impenſiuſ cura etiam nareſ perfundit meaſ. Tũc ex/
oſculata preſſule: non qualia in lupanari ſolẽt baſiola iactari: uel
meretricũ poſcinũmia: uel aduectorũ negocinũmia: ſed pura atq;
ſincera: inſtruit et blandiſſimoſ affatuſ: amo et cupio: et te ſolum
diligo: et ſine te iam uiuere nequeo: et cetera quiſ mulie reſ: et alioſ
inducunt: et ſuaſ teſtantur affectioneſ: capiſtroq; me deprehenſũ
more quo didicerã redinat facile: qppe cũ nil noui nihilq; difficile
facturuſ mihi uiderer: preſertim poſt tantũ temporiſ: tã formoſe
mulieriſ cupiẽtiſ amplexuſ obiturus: nã et uino pulcherrimo: atq;
copioſo memet madefeceram: et unguento flagrantiſſimo ꝓluuiũ
libidiniſ ſuſcitaram. Sed angebar plane: non exili metu reputãſ:
quẽadmodũ tãtiſ: tanq̃ magniſ cruribuſ poſſem delicatã matronã
inſcendere: uel tam lucida: tãq; tenera: et lacte ac melle confecta
membra: duriſ unguliſ complecti: labiaſq; modicaſ: ambroſio rore
purpuranteſ tam amplo ore: tanq; enormi: et ſaxeiſ dentibuſ de/
formiſ ſauiari: nouiſſime: quo pacto q̃q̃ exunguiculiſ perpuriſcẽſ
mulier: tam uaſtum genitale ſuſciperet. heu me qui dirupta nobili
femina beſtiiſ obiectuſ minuſ inſtructuruſ ſim mei domini: molleſ
interdum uoculaſ: et aſſidua ſauia: et dulceſ gannituſ: cũ morſicã/
tibuſ oculiſ iterauerat illa et in ſumma: teneo te inquit: teneo meũ
palumbulũ: meũ paſſerem: et cum dicto uanaſ fuiſſe cogitationeſ
meaſ: ineptumq; monſtrat metũ artiſſime nãq; complexa: tũ me
prorſuſ: ſed totũ recipit: illa uero quotienſ ei ꝑcenſ nateſ recellebã:
accedenſ totienſ niſu rabido: et ſpinã prebendenſ meã: adpliciore
nexu inherebat: ut Herculeſ etiã de eſſe mihi aliquid: ad ſupplẽdã
eiuſ libidinem crederem: nec minotauri matrem fruſtra delectatã
putarẽ adultero mugiente. Iãq; opoſa et ꝑuigili nocte tranſacta
uitata luciſ conſtiẽtia: faceſſit mulier: cõdicto pari noctiſ future
p̃cio: nec grauate magiſter meuſ uoluptateſ ex eiuſ arbitrio lar/
giebatur: partim mercedeſ ampliſſimaſ acceptãdo: partim nouum
ſpectaculũ domino prepando: incontanter ei deniq; libidiniſ mee
totam detegit ſcenã. At ille liberto magnifice munerato deſtinat
me ſpectaculo publico: et qm̃ neq; egregia illa uxor mea propter
dignitatem: neq; prorſuſ ulla alia inueniri poterat: grandi premio

uiliſ acquiritur aliqua: ſententia preſidiſ beſtiiſ addicta: que mecū in coram publicam populi caueam frequentaret: eiuſ pene talem cognouerā fabulā. ¶ Maritū habuit: cuiuſ pater pegre ꝓficiſceſ mādauit uxori ſue: matri eiuſdē iuuenis: q̄ eni ſarcina ꝑgnatiōis oneratā eam relinquebat ut ſi ſexuſ ſeqoris edidiſſet fetus: ꝓtinuſ qđ eſſet editum: necaret. At illa pre abſtinētia mariti: natā puellā inſita matribuſ pietate: preuenta deſciuit: ab obſeqo mariti: eamq; prodidit uicinis alumnādam: regreſſoq; iā marito: natā necatāq; nūtiauit. Sed ubi floſ etatiſ nuptialē uirgini diem flagitabat: nec ignaro marito dotare filiā pro natalibuſ quibat: qđ ſolū potuit: tacitum ſecretū filio ſuo aperuit. nā et oppido uerebatur ne quo caſu caloris iuuenilis impetu lapſus: neſciuſ neſciā ſororē incurreret: ſed pietatiſ ſpectate iuuenis: et matriſ obſequiū: et ſororiſ officiū religioſe diſpenſat: et arcaniſ domuſ uenerabiliſ ſilentii cuſtodie tradidit: plebeiā facie tenuſ pretēdenſ humanitatem: ſic neceſſariū ſanguiniſ ſui munuſ aggredit: ut deſolatā uicinā puellā: parētūq; ꝑſidio uiduatam: domuſ ſue tutela receptaret. At mox artiſſimo multumq; ſibi dilecto contubernali: largituſ de ꝓprio dotem: liberaliſſime traderet. Sed hic bene atq; optime plenaq; cū ſcimōia diſpoſita feralem fortune nutum latere nō potuere: cuiuſ inſtīctu domum iuueniſ protinuſ ſe direxit: ſeua riualitaſ: et ilico hic eadē uxor eius: que nunc beſtiis: propter hec ipſa fuerat addicta: cepit puellā: uelut emulā tori ſuccubāq; ꝑmo ſuſpicari: de hīc deteſtari: de hinc crudeliſſimiſ laqueiſ mortiſ inſidiari: tale deiq; cominiſcit facinuſ. ¶ Annulo mariti ſurrepto: ruſ profecto: mittit quendam ſeruulum ſibi quidem fidelem: ſed de ipſa fide peſſime merentem: q puelle nūtiaret: q̄ eam iuueniſ profectuſ ad uillulam uocaret ad ſeſe: addito: ut ſola et ſine ullo comite: q̄ maturiſſime perueīret: & nequa forte naſceretur uenīēdi contatio: tradit annulum marito ſubtractū: qui mōſtratuſ: fidē uerbiſ adſtipularet. At illa mādato fratriſ obſequenſ: hec enim nomen ſola ſciebat reſpecto etiā ſigno eiuſ: qđ offerebat: gnauiter ut ꝑceptū fuerat: incomitata feſtinat. Sed ubi fraudiſ extreme lapſa decipulo: laqueoſ inſidiaꝝ acceſſit. Tunc illa uxor egregia: ſororem mariti libidinoſe furie ſtimuliſ efferata: primum quidem nudā flagriſ ultime uerberat. dehinc qđ reſ erat: clamātem quoq; q̄ fruſtra pelicatuſ indignatiōe bulliret. fratriſq; nomē ſepiuſ iterantē: uelut mentitam: atq; cūcta fingētē: titione candēti inter media femina detruſo: crudeliſſime necauit.

Tunc acerbe mortiſ exciti nunciiſ frater et marituſ accurrũt: ua/
riiſq; lamentatioĩbuſ defletã puellã tradunt ſepulture: nec iuueniſ
ſororiſ ſue mortẽ tam miſeram: et que mĩme ut par erat illata eſt
e quo tolerare quit aĩmo ſed medullituſ dolore cõmotuſ: acerrĩeq;
biliſ noxio furore perfuſuſ: exin flagrantiſſimiſ febribuſ ardebat:
ut ipſi quoq; iam medela uideretur eſſe neceſſaria. Sed uxor: que
iam pridem nomen uxoriſ cum fide perdiderat: medicum cõuenit
quendam note perfidie: qui iam multarũ palmarũ ſpectatuſ ꝑluſ
magna dextere ſue tropbea numerabat: eiq; protinuſ. l. pro mittit
ſeſtertia: ut ille quidem momentarium uenenũ uenderet: illa autẽ
emeret mariti ſui mortẽ. quo conſpcũ ſimulatᷣ neceſſaria ꝑcordiiſ
leniendiſ: biliq; ſubtrabende: illa pre nobiliſ potio: quam ſacram
doctioreſ nominãt. Sed in eiuſ uice ſubditur alia proſerpine ſacra
ſaluti. Iamq; preſente familia et inde nõnulliſ amiciſ: et affinibuſ:
egroto medicuſ poculum probe temperatũ maũ ſua porrigebat.
Sed audax illa mulier: ut ſimul et conſcium ſceleriſ amoliretur: et
quam deſponderat pecuniam: lucraretur coram detento calice: nõ
priuſ inquit medicorum optime: non priuſ cariſſimo mibi marito
tradeſ iſtam potionẽ: q̃ de ea bonã partẽ bauſeriſ ipſe. Vnde enĩ
ſcio: an noxium in ea lateat uenenũ? que reſ utiq; te tã prudẽtem:
tanq; doctum uirum neq̃q̃ offendit: ſi religioſa uxor circa ſalutẽ
mariti ſollicita: neceſſariã affero pietatẽ: q̃ mira deſpatione trucu/
lente femine: repente perturbatᷣ medicuſ: excuſſuſq; toto conſilio:
et ob anguſtiã tẽporiſ: ſpatio cogitandi ꝑuatuſ: anteq̃ trepidatõe
aliq̃: uel contatiõe ipſa daret male conſcientie ſuſpitionem: indidẽ
de potione guſtant ampliter: quam fidem ſecutuſ adoleſcẽſ etiam
ſumpto calice qđ offerebatᷣ bauſit. Ad iſtũ modũ pñti tranſacto
negotio: medicuſ q̃ celerrime domũ remeabat: ſalutifera potione
peſtem ꝑcedentiſ ueneni feſtinanſ extinguere: nec eũ obſtinatõe
ſacrilega: q̃ ſemel ceperat: truculenta mulier ungue latiuſ a ſe diſ/
cedere paſſa eſt: priuſ q̃ inquit digeſta potione: medicine euentuſ
ꝓbatuſ appareat: ſed egra precibuſ et obſtinationibuſ eiuſ: multũ
ac diu fatigata tandẽ abire conceſſit. Interdum perniciem cecam
totiſ uiſceribuſ furentẽ: medulle penituſ attraxerant: multũ deiq;
ſauciuſ et grauedine ſõnolẽta iã demerſuſ domũ ꝑuadit egerrime
uixq; enarratiſ cunctiſ ad uxorẽ: mãdat ſaltem ꝓmiſſã mercedem
mortiſ geminate depoſceret. Sicq; Eliſuſ uiolenter ſpectatiſſimuſ
medicuſ effudit ſpiritũ: nec ille tamen iuueniſ diutiuſ uitã tenuerat:

ſed íter fictaſ mẽtitaſq; lacbrymaſ uxoriſ: pari caſu mortiſ fuerat
extinctuſ. Iamq; eo ſepulto: paucíſ interiectiſ diebuſ: quiſ feralia
mortuiſ litantur obſequia: uxor medici: precium gemine mortiſ
petenſ aderat. ſed mulier uſq;quaq; ſui ſimiliſ fidei ſupprimẽſ faciẽ:
pretendenſ imaginẽ: blandicule reſpondit: et omnia prolyxe ac/
cumulateq; pollicetᷣ: et ſtatutũ premiũ ſine mora ſe redditurã:
conſtituit: mõ pauxillũ de ea potiõe largiri ſibi uelleret adincepti
negotii perſecutionẽ: qd pluribuſ laqueiſ fraudiũ peſſimarũ: uxor
inducta medici facile cõſenſit: & quo ſe gratiorẽ locupleti femine
faceret: ꝑperiter domo petita: totã ꝓſuſ ueneni pyxidẽ mulieri
tradidit: que grandẽ ſcelerũ nacta materiã: longe lateq; cruentaſ
ſuaſ manuſ porrigit. ¶ Habebat filiam puulã de marito quẽ nup
necauerat. huic infantule: ꝙ legeſ neceſſariam patriſ ſucceſſionem
deferrẽt: ſuſtinebat egerrime. inhianſq; toto filie patrimonio im/
minebat et capiti: ergo certa: defũctoꝝ liberoꝝ matreſ ſceleratas
hereditateſ excipe: talẽ parentẽ prebuit: qualẽ exhibuerat uxorẽ
prandioq; cõmẽto pro tempore: etiã uxorẽ medici ſimul et ſuam
filiam ueneno eodẽ pcutit. Sed paruule quidẽ tenuem ſpiritũ: et
delicata ac tenera precordia conficit ꝓtinuſ uiruſ infeſtũ: at uxor
medici dum noxiiſ ambagibuſ pulmoneſ eiuſ pererrat tempeſtaſ
deteſtabiliſ potioniſ: ꝑmũ ſuſpicata: qđ reſ erat: mox urgente ſpũ:
iam certo certior cõtendit ad ipſã preſidiſ domũ: magnoq; fidem
eiuſ proteſtata clamore. et populi cõcitato tumultu: utpote tam
ímania detectura flagitia: efficit ſtatim ſibi ſimul et domuſ et au/
reſ preſidiſ patefierent. Iamq; ab ipſo exordio: crudeliſſime muli/
eriſ cunctiſ atrocitatibuſ diligenter expoſitiſ: repente mẽtiſ nubilo
turbine correpta ſemi hianteſ adhuc compreſſit labiaſ: et attritu
dentium longo ſtridore reddito: ante ipſoſ preſidiſ pedeſ exaímiſ
corruit: nec ille uir alioquin exercatuſ tã multiforme facinuſ exe/
crate uenefice: dilatione languida paſſuſ marceſcere: confeſtim
cubiculariiſ mulieriſ attractiſ: in tormentoꝝ ueritatem eruit: atq;
illã minuſ qdẽ ꝗ merebatᷣ: ſed qđ dignuſ cruciatuſ aliuſ excogitari
non poterat: certe beſtiiſ obiiciendã pronunciauit. Taliſ mulieriſ
publicituſ matrimonium confarraturuſ ingentiq; angore oppido
ſuſpenſuſ: expectabam diem muneriſ ſepiuſ quidem metu mortem
mihi uolẽſ cõſciſcere: priuſꝗ ſceleroſe mulieriſ cõtagio macularer
uel infamia publici ſpectaculi depudeſcerem. ſed priuatuſ humana
manu: priuatuſ digitiſ: ungula rotũda: atq; mutila: gladiũ ſtrigere

neq̃q̃ poteram plane tenui ſpecula ſolabar cladeſ ultimaſ: qđ uer
in ipſo ortu iã gemmuliſ floridiſ cũcta depĩgeret: et iã purpureo
nitore prata ueſtiret: et cõmodũ dirupto ſpineo tegmine ſpirãteſ
cinameoſ odoreſ ꝓmicarẽt roſe: que me priori meo lucio rederẽt.
Dieſ ecce muneri deſtinatuſ aderat: ad conſeptũ cauee ꝓſequente
populo põpatico fauore deducor: ac dũ ludicriſ ſcenicoꝝ choreiſ:
primitie ſpectaculi dedicant̃. tantiſꝑ ante portã cõſtitutuſ: pabulũ
letiſſimi graminiſ qđ in ipſo germinabat aditu: libẽſ affectabam:
ſubinde curioſoſ oculoſ patẽte porta ſpectaculi: ꝓſpecto gratiſſĩo
reficienſ. nam puelli puelleq; uirenti florenteſ etatula: forma con/
ſpicui: ueſte nitidi: inceſſu geſtuoſi: grecanicã ſaltẽteſ pyrrhicam:
diſpoſitiſ ordinatiõibuſ: decoroſ ambituſ inerrabant: nunc in orbe
rotatũ fluxuoſi: nũc in obliquã ſeriẽ cõnexi: et in q̃dratũ patorẽ
cuneati: et in caterue diſſidium ſeparati. At ubi diſcurſuſ reciproci
multinodeſ ambageſ tube terminaliſ cantuſ explicuit. alueo ſub/
ducto: et complicitiſ ſipariſ ſcena diſponit̃. ¶ Erat monſ ligneuſ
adinſtar incliti mõtiſ illiuſ quẽ uateſ homeruſ ideũ cecinit: ſublimi
inſtructuſ fabrica: cõſituſ uireçtiſ: et uiuiſ arboribuſ: ſũmo cacu/
mine de manibuſ fabri fonte manante fluuialiſ aq̃ſ eliquãſ: capelle
paucule tondebant herbulaſ: et in modũ paridiſ phyrii paſtoriſ
in barbariciſ amiculiſ humeriſ defluẽtibuſ pulchre ĩcluſiatuſ ado/
leſcẽſ aurea tiara cõtecto capite: pecuariũ ſimulabat magiſteriũ.
Adeſt luculentuſ puer nuduſ: niſi ꝙ ephoebica chlamida ſiniſtrum
tegebat humerũ: flauiſ crinibuſ: uſq; q̃q; cõſpicuuſ: et inter comaſ
eiuſ auree pinnule cognatiõe ſimili ſotietate prominebant: quem
caduceũ: et uirgula mercuriũ indicabãt. Iſ ſaltatorie procurrenſ:
malũq; bracteiſ inauratum dextra gerenſ: ei qui pariſ uidebatur
porrigit: que mãdaret iuppiter: nutu ſignificanſ: et ꝓtinuſ graduſ
citule referenſ: e cõſpectu faceſſit. ¶ Inſeq̃t̃ puella uultu honeſta:
indee iunoniſ ſpecie ſimiliſ: nã et caput ſtrĩgebat diadema cãdida:
ferebat et ſceptrũ. ¶ Irrupit alia: quã putareſ Mineruam: caput
contecta fulgenti galea: et oleaginea corona tegebat̃ ipſa galea:
clipeũ attollenſ: et haſtã quatienſ: et q̃liſ illa cũ pugnat. ¶ Super
haſ introceſſit alia uiſendo decore ꝑpollẽſ. gratia coloriſ ambroſei
deſignanſ uenerẽ: q̃liſ fuit uenuſ: cum fuit uirgo: nudo et intecto
corpe: ꝑfectã formoſitatem profeſſa: niſi ꝙ tenui pallio bõbicino
inumbrabat ſpectabilẽ pubẽ: quã quidẽ laciuiã curioſuluſ uentuſ
ſatiſ amãter: nũc laſciuiẽſ reflabat: ut dimota: pateret floſ etatule:

nū c luxuriā aſpirabat ut adherenſ p̄ſſule: membroꝝ uoluptatem
graphice laciniaret. Ipſe autē color dee diuiſuſ in ſpeciem: corpuſ
candidum: qđ celo demeat: amictuſ ceruluſ: qđ mari remeat. Iam
ſingulaſ uirgineſ que dee putabant̄ ſui obibāt comiteſ. ¶ Iunonē
quidē Caſtor et Pollux: quorū capita: caſſideſ orbate: ſtellarum
apicibuſ inſigneſ cōtegebāt. Sed et iſti caſtoreſ erant ſcenici pueri.
hec puella uarioſ moduloſ laſciua concinēte tibia ꝓcedenſ: quieta
et inaffectata geſticulatione: nutibuſ honeſtiſ paſtori pollicetur:
ſi ſibi p̄mium decoriſ addixiſſet. ſeſe regnū totiuſ aſie tributuram.
¶ At illā quā cultuſ armoꝝ Mineruā fecerat duo pueri muniebāt.
preliariſ dee comiteſ armigeri: terror et metuſ: nudiſ inſultāteſ gla/
diſ. At pone tergū tibicen hormū canebat bellicoſū: et ꝑmiſcenſ
bombiſ grauibuſ tinnituſ acutoſ: in modum tube: ſaltationiſ agiliſ
uigorē ſuſcitabat. Hec inquieto capite: et oculiſ ī aſpectū mina/
cibuſ: citato et intorto genere geſticulatione alacri demōſtrabat
Paridi ſi ſibi forme uictoriam tradidiſſet: fortē tropheiſq; belloꝝ
inclitū: ſuiſ amminiculiſ futuꝝ. ¶ Venuſ ecce: cum magno fauore
caueę ī ip̄o meditullio ſcene circūfuſo populo: letiſſimoꝝ ꝑuuloꝝ
dulce ſubridēſ: cōſtitit amene: illoſ tereteſ et lacteoſ puelloſ dicereſ
tu cupidineſ ueroſ de celo uel mari commodum inuolaſſe. Nam et
pinnuliſ: et ſagittuliſ et habitu cetero forme preclare cōgruebāt:
et uelut nuptialiſ epulaſ obiture dn̄e: choruſciſ p̄lucebant facibuſ:
et influunt innuptarū puellarū decore ſoboleſ. Hinc gratie gra/
tiſſime: inde hore pulcherrime: que iaculiſ floriſ ſerti et ſoluti deam
ſuā propitianteſ ſcitiſſimū conſtruxerūt: chorū: dn̄e uoluptatū:
ueriſ coma blādienteſ. Iā tibie multiforabileſ cantuſ: lydioſ dulci/
ter conſonant: quibuſ ſpectatorū pectora ſuaue mulcētibuſ: lōge
ſuauior uenuſ placide cōmoueri: cūctātiq; lēte ueſtigio: et leuiter
fluctuāteſ pinulaſ: et ſenſim ānutāte capite cepit īcedere: molliq;
tibiaꝝ ſono delicatiſ reſpōdere geſtibuſ. et nūc mite coniuētibuſ:
nunc acre cōminantibuſ: geſtire pupuliſ: et nonnunq̄ ſaltare ſoliſ
oculiſ. Hec ut p̄mū ante iudiciſ cōſpectū facta eſt: uiſu brachioꝝ
polliceri uidebat̄: ſi fuiſſet deabuſ ceteriſ ātelata: daturā ſe nuptā
Paridi forma ꝑcipuā: ſuiq; cōſimilē. tūc animo uolenti Phrygiuſ
iuueniſ: malū qđ tenebat aureum uelut uictorie calculum: puelle
tradidit? quid ergo miramī uiliſſima capita: immo forēſia pecora:
immo uero togati uulturii: ſi toti nunc iudiceſ ſententiaſ ſuaſ ꝑcio
nundinant̄: cū rerū exordio: inter deū et hoīeſ agitatū iudiciū:

corruperit gratia: et originalem ſentẽtiam magni Iouiſ conſiliiſ: electuſ iudex: ruſticanuſ et opilio lucro libidiniſ uendiderit: cum totiuſ etiã ſue ſtirpiſ exitio. ¶ Sic Herculeſ et aliud ſequẽſ iudiciũ inter íclitoſ achiuoꝝ duceſ celebratũ: uel cũ falſiſ inſimulatóibuſ: eruditione doctrinaq; prepollenſ: palamedeſ: proditóiſ damnat᷑. uirtute marcia ꝓpotenti ꝓfert᷑ Vlyxeſ modicuſ Aiaci maximo.

Quale autẽ et illud iudiciũ apud legiferoſ athenienſeſ et catoſ illoſ et omniſ ſcientie magiſtroſ? Nonne diuine prudentie ſenex: quem ſapientia pretulit cunctiſ mortalibuſ deuſ delficuſ: fraude & inuidia nequiſſime factioniſ circũuentuſ: uelut corruptor adoleſ/cẽtie: quã freniſ coercebat: herbe peſtilentiſ ſuco noxio ꝑemptuſ eſt? relinquenſ ciuibuſ ignominie ꝑpetue maculã? Cum nunc etiã egregii philoſophi ſectã eiuſ ſanctiſſimam preoptent: et ſummo beatitudiniſ ſtudio iurent in ipſiuſ nomen. ſed ne qſ indignationiſ mee reprehendat impetũ: ſecum ſic reputanſ: ecce nunc patiemur philoſophantẽ nobiſ aſinũ: rurſuſ un᷑ diſceſſi reuertar ad fabulã. ¶ Poſtq̃ finitũ ẽ illud Paridiſ iudiciũ. Iuno quidẽ cũ Minerua triſteſ et iratiſ ſimileſ ſcena redeunt indignationẽ repulſe geſtibuſ profeſſe. Venuſ uero gaudenſ et hylariſ leticiã ſaltando toto cum choro profeſſa eſt. Tunc de ſummo montiſ cacumine ꝑ quãdam latentẽ fiſtulam inexcelſum prorũpit uino croco diluta: ſparſimq; defluenſ paſcẽtiſ circa capellaſ odoro perpluit hymbre. donec in meliorẽ maculate ſpeciẽ caniciẽ propriam luteo colore mutarent. Iamq; tota ſuaue flagrante cauea: mõtẽ illũ ligneũ terre uorago decepit. Ecce qdã mileſ per mediã plateã dirigit curſũ petituruſ: populo iam poſtulante: illã de publico carcere mulierẽ. quã dixi: ꝓpter multiforme ſceluſ beſtiiſ eſſe damnatã: meiſq; ꝑclariſ nuptiiſ deſtinatã: et toruſ genialiſ ſcilicet noſter futuruſ accuratiſſime diſ/cernebat᷑. lectuſ índica teſtudíe ꝑlucidus plumea cõgerie tumiduſ ueſte ſerica floriduſ. At ego preter pudorẽ obeũdi publice cõcu/bituſ: preter contagiũ ſceleſte polluteq; femine. metu etiã mortiſ cruciabar maxime. Sic ipſe mecũ reputanſ: ꝙ in ãplexu uenereo: ſcilicet nobiſ coherentibuſ quecũq; ad exitiũ mulieriſ beſtia fuiſſet immiſſa. nõ adeo: uel prudentia ſollerſ: uel artificio docta: uel ab/ſtinentia frugi. poſſet ꝓuenire. ut adiacẽtem lateri meo laceraret mulierẽ: mihi uero quaſi indẽpnato et innoxio ꝑceret. Ergo igit᷑ nõ de pudore iam: ſed de ſalute ipſa ſollicituſ: dum magiſter meuſ lectulo ꝓbe coaptãdo deſtrictuſ inſeruit: et tota familia partim

miſterio uenatóiſ occupata:ptí uoluptario ſpectaculo attonita meiſ cogitationibuſ liberũ tribuebať arbitriũ:nec magnope qſq̃ cuſtodiendũ tam mãſuetũ putabat aſinũ:paulatim furtiuũ pedẽ ꝓferenſ porta que ꝓxia ẽ:potituſ:iã curſu me celerrimo ꝓripio. Sexq; totiſ paſſuũ milibuſ ꝓniciter confectiſ:cenchreaſ peruado qđ oppidũ audit quidẽ nobiliſſime colonie corinthienſiũ:adluitur aũt egeo et ſardonico mari ubi portuſ etiã:tutiſſimũ nauiũ recep/taculũ magno frequentať populo. Vitatiſ ergo turbulſ & electo ſecreto littore:ꝑpe ipſaſ fluctuũ aſpergineſ in quodã molliſſimo arene gremio laſſũ corpuſ porrectuſ refoueo. Nã et ultimã diei metã:curriculũ ſoliſ deflexerat:et ueſꝑtine me qeti traditũ dulciſ ſomnuſ oppreſſit.

Circa ꝑmã ferme noctiſ uigiliã exprectuſ pauore ſubito:uideo ꝑmicantiſ lune candore nimio cõ/pletum orbem:commodum marinis emergentẽ fluctibuſ. nactuſq; opace noctiſ ſilẽtioſa ſecreta certuſ etiã ſũmatẽ deã ꝑcipua maieſtate pollere. reſq; ꝓrſuſ humanaſ:ipſiuſ regi ꝓuidẽtia. nec tm̃ pecuina et ferina uerum iã iam etiã diuino eiuſ luminiſ numiniſq; nutu uegetari. Ipa etiã corpa terra:celo:mariq; nunc incrementiſ conſequẽter augeri:nũc decrementiſ obſequẽter imminui.fato ſcilicet iam meiſ tot tãtiſq; cladibuſ ſatiato:et ſpecie ſalutiſ licet tardam ſubminiſtrante:auguſtũ ſpecimen dee preſẽtiſ ſtatui depcari.cõfeſtimq; diſcuſſa pigra qete:alacer exurgo:meq; ꝓtinuſ purificandi ſtudio:marino lauacro trado.ſeptieſq; ſũmerſo fluctibuſ capite:qđ eũ numerũ precipue religionibuſ aptiſſimum: diuinuſ ille Pythagoraſ ꝓdidit:letuſ et alacer deam ꝑpotentem: lacbrymoſo uultu ſic apprecabar. Regina celi:ſiue tu cereſ alma frugũ pareſ originaliſ:que reptu letata filie:uetuſte glãdiſ ferino remoto pabulo miti cõmõſtrato cibo:nũc eleuſiniã glebã pcoliſ: ſeu tu celeſtiſ Venuſ:que ꝑmiſ rerũ exordiſ:ſexuũ diuerſitatem: generato amore ſociaſti:et eterna ſobole hũano genere ꝓpagato nunc circũfluo Paphi ſacrario coleriſ:ſeu Phebi ſoror:que partu ferarum medeliſ lenienentibuſ recreato populoſ tantoſ educaſti: preclariſq; nũc ueneraris delubriſ ephesi:ſeu nocturniſ ululatibuſ horrẽda Proſerpina:triformi facie laruaſeſ ĩpetuſ cõpmẽſ.terreq; clauſtra cohibenſ lucoſ diuerſoſ inerranſ:uario cultu propitiariſ:

iſta luce femine a cõluſtranſ cũcta mẽia: & nudiſ ignibuſ nutriẽſ
leta ſemina: et ſoliſ ambagibuſ diſpẽſaſ incerta lumina: quoquo
nomine: quoquo ritu: q̃q; facie: te faſ eſt inuocare: tu meiſ iã nũc
extremiſ erumniſ ſubſiſte: tu fortunã conlapſam affirma: tu ſeuiſ
exanclatiſ caſibuſ: pauſam pacemq; tribue ſit ſatiſ laborũ. ſit ſatiſ
piculorũ. depelle quadrupediſ diram faciem: redde me cõſpectui
meoꝝ: redde me meo Lucio. Ac ſi qđ offenſũ numen inexorabili
me ſeuicia premit: mori ſaltem liceat: ſi non licet uiuere. ¶ Ad iſtũ
modũ fuſiſ precibuſ: et adſtructiſ lamẽtatõibuſ: rurſuſ mihi mar/
centẽ aĩmũ: in eodẽ illo cubili ſopor circũfuſuſ oppſſit: necdum
ſatiſ cõpſeram: et ecce pelago medio: uenerandoſ diiſ etiã uultuſ:
attollenſ emergit diuina facieſ. At dehinc paulatim toto corpore
plucidũ ſimulacrũ excuſſo pelago ante me conſtitiſſe uiſũ eſt. eiuſ
mirandã ſpeciẽ. ad uoſ etiam referre connitar. ſi tñ mihi differẽdi
tribuerit facultatẽ: paupertaſ oriſ humani: uel ipſum numen eiuſ:
dapſilem copiã eloquutiliſ facũdie ſubminiſtrauerit. ¶ Iã primũ
crineſ uberrimi prolyxiq; et ſenſim intorti p diuina colla paſſiue
diſpſi: molliter defluebãt. corõa multiformiſ: uariiſ floribuſ ſubli/
mẽ diſtrixerat uerticẽ. cuiuſ media qdẽ: ſup frõtẽ planã rotũditaſ
in modũ ſpeculi: uel immo argumẽtũ lune cãdidũ lumẽ emicabat
dextra leuaq; ſulciſ inſurgẽtiũ uiparet cohibita. ſpiciſ etiã cereali/
abuſ deſup porrectiſ: multicolor byſſo tenui pertexta: nunc albo
cãdore lucida. Nũc croceo flore lutea: nũc roſeo rubore flãmida:
et que lõge longeq; etiã meũ cõfutabat obtutũ: palla nigerrima:
ſplendeſcenſ atro nitore que circuncirca remeanſ: et ſub dextrum
latuſ ad humerũ leuũ recurrenſ. umboniſ uicẽ deiecta pte lacinie
multiplici cõtabulatõe dependula. Ad ultimaſ horaſ: noduliſ fim/
briarũ decoriter cõfluctuabat p intectã extremitatem. et in ipſa
eiuſ planicie ſtelle diſpſe coruſcabant. earũq; media ſemeſtriſ luna
flammeoſ ſpirabat igneſ. q̃q̃ tñ inſigniſ illiuſ palle pfluebat ãbituſ
indiuiduo nexu corona: totiſ floribuſ: totiſq; conſtructa pomiſ:
adherebat iã geſtamina: lõge diuerſa: nam dextra qdem ferebat
ereũ crepitaculũ: cuiuſ p ãguſtã laminã ĩ modũ baltei recuruatã:
traiecte medie pauce ungule criſpãte brachio: trigeminoſ iactuſ
reddebãt argutũ ſonũ. leue uero cymbiũ depẽdebat aureũ: cuiuſ
anſule: q̃ pte cõſpicua ẽ. inſurgebat aſpiſ: caput extollẽſ arduum.
ceruicibuſ late tumeſcẽtibuſ. pedeſ ambroſioſ tegebãt ſolee: palme
uictriciſ foliiſ intexte. Taliſ ac tãta ſpiranſ arabie felicia germina

diuina me uoce dignata eſt. ¶ En adſum tuiſ cómota luci p̃cibuſ rerũ natura parẽſ: elemẽtoꝝ oĩm dña: ſeculoꝝ progenieſ initialiſ: ſumma numinũ: regina maniũ: p̄ma celitũ deorum. dearũq; facieſ uniformiſ: que celi luminoſa culmĩa: mariſ ſalubria flamina: infeꝝ deplorata ſilentia: nutibuſ meiſ diſpenſo: cuiuſ numen unicũ: mul/tiformi ſpecie: ritu uario: nomine multiiugo: totuſ ueneratᷓ orbiſ. Inde primigenii phrygeſ peſſimunticã nominant dñi matrẽ. hinc autochthoneſ attici cecropeiã Mineruã: illinc fluctuanteſ: cyprii paphiã uenerẽ: creteſ ſagitti feri dictinã dianam: ſiculi trilingueſ: ſtigiã ꝓſerpinã. eleuſini uetuſtam deã Cererẽ. Iunonem alii. Alii Bellonã. Alii Hecaten. Rhamnuſiam alii: et qui naſcẽtiſ dei ſoliſ inchoantibuſ illuſtrantur radiiſ ethiopeſ: Ariq; Priſcaq; doctrina pollenteſ egitii: cerimoniiſ me ꝓp̄iſ p̱colenteſ: appellant uero noĩe reginã Iſidẽ. Adſum tuoſ miſerata caſuſ: adſũ fauenſ et propitia: mitte iã fletuſ. et lamẽtationeſ omitte. depelle merorem. Iam tibi ꝓuidẽtia mea. illuceſſit dieſ ſalutariſ. Ergo igitᷓ imperiiſ iſtiſ meiſ aĩmũ intẽde ſollicitũ diẽ: q dieſ ex iſta nocte naſcetᷓ: eterna mihi nuncupauit religio: quo ſedatiſ hyberniſ tempeſtatibuſ: et lenitiſ mariſ procelloſiſ fluctibuſ: nauigabili iã pelago rudẽ dedicanteſ carinã: p̄miciaſ commeatuſ libant mei ſacerdoteſ. Id ſacrũ: nec ſollicita nec prophana mente debebiſ opperiri. nam meo monitu ſacerdoſ in ipſo ꝓcinctu põpe roſeã mãu dextra: ſiſtro coherentẽ geſtabit coronã: incontãter ergo dimotiſ tᷓbuliſ: alacer cõtinuare põpã meã: uolentia fretuſ: et de ꝓximo clementer: uelut manum ſacerdotiſ oſculabũduſ roſiſ decerptiſ: peſſime: mihiq; deteſtabiliſ iã dudũ belue iſtiuſ corio te ꝓtinuſ exuo: nec quicq̃ rerũ mearũ reformideſ: ut arduũ. nã hoc eodẽ momẽto: quo tibi uenio: ſimul et tibi preſenſ: que ſunt cõſequẽtia ſacerdoti meo p̱ qetẽ facienda p̃cipio: meo iuſſu tibi cõſtricti comitatuſ decedẽt populi: nec ĩter hylareſ cerimoniaſ: et feſtiua ſpectacula: quiſq̃ deformẽ iſtã quã geriſ: faciẽ p̱horreſcet: uel figuram tuam repẽte mutatã ſequiuſ interp̃tatuſ aliqſ maligne criminabitᷓ. Plane memineriſ: et penita mẽte cõditũ ſp̱ tenebiſ: mihi reliq̃ uite tue curricula: aduſq; termi/noſ ultimi ſpirituſ uadata: nec iniurium: cuiuſ beneficio redieriſ ad homineſ: ei totũ debere: ꝗ uiueſ. Viuere aũt beatuſ: uiueſ in mea tutela glorioſuſ. et cũ ſpatiũ ſeculi tui p̱menſuſ: ad ĩferoſ demeariſ ibi quoq; in ipſo ſubterraneo ſemirotũdo: me quã uideſ acherõtiſ tenebriſ interlucẽtẽ: ſtygiiſq; penetralibuſ regnãtẽ: cãpoſ elyſioſ

incolēſ ipſe: tibi ꝓpiciā frequenſ adorabiſ. qđ ſi ſeduliſ obſequiiſ et
religioſiſ miſteriiſ: et tenacibuſ caſtimoniiſ. numē noſtꝝ ꝓmerue/
riſ: ſcieſ ultra ſtatuta fato tuo ſpatia: uitā quoq; tibi ꝓrogare mihi
tm̄ licere. Sic oraculi uenerabiliſ fine ꝓlato. numē inuictum inſe
receſſit. nec mora cū ſomno ꝓtinuſ abſolutuſ pauore et gaudio. ac
dein ſudore nimio ꝓmixtuſ exurgo: ſūmeq; miratuſ dee potētiſ tā
claram pn̄tiam marino rore reſpſuſ: magniſq; impiiſ eiuſ intentuſ:
monitōiſ eiuſ ordinē recolebā. Nec mora: cum noctiſ atre fugato
nubilo: ſol exurgit aureuſ: et ecce diſcurſu religioſo. ac ꝓrſuſ triū/
phali: turbule complēt totaſ plateaſ tantaq; hylaritudine preter
peculiarē meā geſtire mihi cūcta uidebāt: ut pecua etiā huiuſce/
modi et totaſ domoſ: et ipm̄ diē ſerena facie gaudere ſentirē. Nā
et pruinā ṗdianā: dieſ apcuſ ac placiduſ repente fuerat inſecutuſ: ut
canore etiā auicule: ꝓlectāte uerno uapore concētuſ ſuaueſ ad/
ſonarēt: matrē ſiderū: parentē tēpoꝝ: orbiſq; totiuſ dnām: blādo
mulcēteſ affamīe: qd qđ arboreſ: etiā que pomifera ſobole fecūde
queq; eaꝝ tm̄ ūbra cōtēte: ſterileſ auſterniſ laxate flatibuſ: germīe
folioꝝ renidēteſ: demēti motu brachioꝝ dulceſ ſtrepituſ obſibila/
bant: magnoq; ꝓcellaꝝ ſedato fragore: ac t̄bido fluctuū tumore
poſito: mare qetaſ alluuieſ tempabat. Celū autē nubiloſa caligine
diſiecta: nudo ſudoq; luminiſ ꝓp̄ii ſplēdore cādebat: ecce pompe
magne paulatī: p̄cedūt anludia: uocibuſ cuiuſq; ſtudiiſ exornata
pulcherrime. hic incīctuſ balteo militē gerebat: illū ſuccintū chla/
myde crepideſ et uenabula uēatorē fecerāt. Aliuſ ſocciſ obauratiſ:
indutuſ ſerica ueſte: mundoq; precioſo: et adtextiſ capite crinibuſ:
inceſſu pfluo feminā mētiebat. Porro aliū ocreiſ ſcuto galea fer/
roq; inſignē: e ludo putareſ gladiatorio ꝓcedere. nec ille deerat: q
magiſtratū faſcibuſ purpuraq; luderet. Nec q pallio baculoq; et
baxeiſ et hircino barbicio philoſophū fingeret. Nec qui diuerſiſ
arūdinibuſ. Alter aucupē cū fiſco: alter piſcatorē cū hamo indu/
ceret. Vidi et urſam manſuē: cultu matrōali ſella uehebat. et ſimiā
pilleo textili: crocotiſq; phrygiiſ catamiti paſtoriſ ſpecie: aureū
geſtantē poculū: et aſinū pinniſ adglutinatiſ: adambulātē cuidā
ſeni debili: ut illū qdē Bellerophōtē. hūc aūt diceres Pegaſū. tamē
rideres utrūq;. Inter haſ oblectatōeſ ludicraſ populariū que paſſī
uagabant. Iā ſoſpitatriciſ dee: peculiariſ pōpa moliebat. Mulieres
cādido ſplendēteſ amicimine uario letāteſ geſtamīe: uerno florē/
teſ coronamine: que de gremio puiā: q̄ ſacer īcedebat comitatuſ:

ſolum ſternebant floſculiſ. Alieq; nitentibuſ ſpeculiſ pone tergum
reuerſiſ: uenienti dee obuiū cōmōſtrarēt obſeqū. Et que pectineſ
eburneoſ ferētes: geſtu brachioꝝ: flexuq; digitorum. ornatū atq;
obpexū crinīū regaliū fingerēt. ille etiam que ceteriſ unguētiſ: et
geīali balſamo guttatī excuſſo cōſpgebāt plateaſ. magnuſ ꝑterea
ſexuſ utriuſq; nūeruſ. lucerniſ. tediſ cereiſ. et alio genere ficti lumīſ
ſydeꝝ celeſtiū ſtirpē ꝓpiciantes ſymphonie: dehinc ſuaueſ fiſtule:
tibieq; moduliſ dulciſſimiſ ꝑſonabāt: eaſ amenuſ lectiſſie iuuētutiſ
ueſte niuea et cataclīſta ꝑnitēſ ſequebat᷑ choruſ. carmē uenuſtum
iterantes: qđ camenarū fauore ſollerſ poeta modulatuſ edixerat
qđ argumētū referebat. Interī maioꝝ āncantamēta uotoꝝ. Ibāt
et dicati magno ſerapi tibicineſ: qui ꝑ obliquū calamū ad aurem
porrectū dextram: familiarē tēpli deiq; modulū frequētabāt: et
pleriq; q facilē ſacriſ uiā dari ꝑdicarēt. Tunc influunt turbe ſacriſ
diuiniſ iniciate: uiri feīneq; oīſ dignitatiſ et oīſ etatiſ lintee ueſtiſ
candore puro luminoſi. Ille lympido tegmine crineſ madidoſ ob/
uolute. hi capillū deraſi funditus: uerticē ꝑnitētes: magne religiōiſ
terrena ſydera: ereiſ et argēteiſ īmo uero aureiſ etiā ſiſtriſ argutū
tinnicū cōſtrepētes. et antiſtiteſ ſacroꝝ ꝓcereſ illi: q cādido lintea/
mīe cinctū pectoralē aduſq; ueſtigia ſtrictim iniecti: potētiſſioꝝ
dn̄i ꝓferebāt īſigniſ exuuiaſ. ¶ Quoꝝ ꝑmuſ lucernā claro ꝑmicātē
porrigebat lumine nō adeo noſtriſ illiſ cōſimilē: que ueſpertinaſ
illuminant epulaſ: ſed aureū cymbiū in medio ſui pectore flāmulā
ſuſcitāſ largiorē. Secūduſ ueſtituſ qdē ſimiliſ: ſed manibuſ ābabuſ
gerebat altaria: idē auxilia: qbuſ nomē dedit ꝓpū: dee ſummatiſ
auxiliariſ ꝓuidētia. Ibat tertiuſ attollēſ palmam: auro: ſubtiliter
foliatā: necnon mercurialē etiā caduceū. q̈rtuſ eqtatiſ oſtendebat
indiciū: deformatā manū ſiniſtram: porrecta palmula: que genu/
ina pigritia: nulla calliditate. nulla ſollertia ꝑdita: uidebat᷑ eqtati
magiſ aptior q̄ dextra. Idem gerebat & aureū uaſculū in modum
papille rotūdatū: de quo lacte libabat. Quintuſ aureā uannum
aureiſ cōgeſtā ramuliſ: et aliuſ ferebat amphoram. Nec mora cum
dei dignati pedibuſ humaniſ īcedere ꝓdeūt hic horrēdū: ille ſupū
cōmeator et infeꝝ: nūc atra: nunc aurea facie ſublimiſ: attollenſ
caniſ ceruiceſ arduaſ anubiſ. leua caduceū gerēſ dextra palmam
uirētē q̈tiēſ: cuiuſ ueſtigiū cōtinuū ſequebat᷑. hoſ inerectū leuata
ſtatū boſ om̄ia parētiſ dee fecūdū ſimulacrū: qđ reſidēſ humeriſ
ſuiſ proferebat unuſ e miſterio beato greſſu geſtuoſo: ferebat᷑ ab

alio ciſta ſecretoꝝ capax: penitus celāſ opta magnifice religionis.
gerebat alius felici ſuo gremio ſūmi ſui numiſ uenerandā effigiē:
nō pecoriſ. nō auiſ. nō fere. ac ne hoīſ qdē ipſius conſimilē: ſed ſol/
lerti reptū etiā ipſa nouitate: reuerēdā altioris utcūq; et magno
ſilentio tegente religiōis argumētū ineffabile. ſed ad iſtum plane
modū fulgēte auro figuratum. Vrnula faberrime cauata fundo
q̄ rotūdo miris extriſecus ſimulacris egyptiorū effigiata. eius ori/
ficium nō altiuſcule leuatū: in canalem porrectum: longo riuulo
ꝓminebat. Ex alia pte uero: multū recedēs: ſpatōſa dilatōe adhe/
rebat anſa: quā cōtorto nodulo ſupſedebat aſpis ſquamee ceruicis
ſtricto tumore ſublimis: et ecce pn̄tiſſimi numinis promiſſa nobis
accedūt: benefitia: et fata. ſalutēq; ipſā meā gerēs ſacerdos appro/
pinq̄t ad ipm p̄ſcriptū diuine promiſſiōis ornatū. dextra ꝓferens
ſiſtrū dee coronā. mihi etiā Hercules coronā cōſequēt. qd̄ tot ac
tantis exanclatis laboribus: tot emerſis picul̄is dee maxīe ꝓuidētia
adluctantē mihi ſeuiſſimā fortunā ſuparē: nec tn̄ gaudio ſubita/
rio cōmotus inclemēti me curſu ꝓripui: uerens ſcilicet ne repētino
q̄drupedis īpetu religiōis qetus t̄baret ordo: ſed placido ac ꝓrſus
humano gradu cōtabūdus paulatim obliq̄to corpe ſane diuinitus
decedēte populo. ſenſim inrepo. At ſacerdos ut re abſe cognoſcere
potui: nocturnicō moneſcūs oraculi: miratuſq; cōgruētiā mādati
muneris cōfeſti reſtitit. et ultro porrecta dextra ob os ipm meū
coronā exhibuit. Tūc ego trepidans aſſiduo pulſu micāti corde:
coronā que roſis amenis intexta fulgurabat auido ore ſuſceptam:
cupidus cupidiſſime deuoraui. nec me fefellit celeſte promiſſum.
Protinus mihi delabit̄ deformis et ferina facies: ac primo qdē ſq̄/
lens pilus defluit. ac dehīc cutis craſſa tenuat̄: uēter obeſus reſidet.
pedū plāte p ungulas in digitos exeūt. manus nō iā pedes ſūt: ſed
in erecta porrigūt̄ officia. ceruix ꝓcera cohibet̄. os et caput: ro/
tūdat̄ aures enormes repetūt puitatē p̄ſtinā. dētes ſaxei redeūt ad
humanā minutiē: et que me potiſſimū cruciabat ante cauda: nuſq̄
cōparuit: populi mirant̄: religioſi uenerant̄: tā euidētem maximi
numinis potētiā: et cōſimilē nocturnis imaginibus magnificētiā: et
facilitatē reformatōis. claraq; et cōſōa uoce celo manus attēdētes
teſtant̄ tā illuſtre dee beneficium. At ego ſtupore nimio defixus.
tacitus herebā. animo meo tā repentinū: tāq; magnū non capiēte
gaudiū: qd potiſſimū p̄farer ꝑmariū? unde noue uocis exordium
caperē? quo ſermonē nūc renata lingua felicius auſpicarer: quibus

q̄tisq; uerbis ſtāte dee gratias agerē. ¶ Sed ſacerdos utcūq; diuino monitu cognitis ab origine cūctis cladibus meis. q̄q̄ et ipe inſigni pmotus miraculo: nutu ſignificato: p̄us p̄cipit tegendo mihi linteā dari laciniā. Nā me cū p̄mū nefādo tegmine deſpoliauerat aſinus: cōpenſus in altū feminibus et ſuperſtrictus accurate manibus quātū nudo licebat: uelam̄to me naturali ,pbe muniuerā. Tūc e cohorte religiōis unus impigre ſupiorē exutus tunicā. ſuptexit me celerrīe quo facto ſacerdos uultu geniali. et hercules phūano: in aſpectū meū attonitus ſic affat. ¶ Multis et uariis exanclatis laboribus. magniſq; fortune tēpeſtatibus: et maximis actus ,pcellis ad portū q̄etis et aram miſericordie: luci tandē uenisti nec tibi natales. ac ne dignitas qdem: uel ipa q̄ flores uſq̄ doctrina ,pfuit. ſed lubrico ui/rentis etatule ad ſeruiles delapſus uoluptates: curioſitatis inproſpe ſiniſtꝝ p̄miū reportaſti. Sed utcūq; fortune cecitas: dū te peſſimis piculis diſcruciat ad religioſā iſtā beatitudinē: improuida ,pduxit malicia. Eat nūc: et ſūmo furore ſeuiat. et crudelitati ſue materiā q̄rat aliā. Nā ī eos quoꝝ ſibi uitas: ſeruitiū: dee noſtre maieſtas uindicauit: nō habet locū caſus infeſtus. qd latrones. qd fere. quid ſeruiciū. qd aſperimoꝝ itineꝝ ābages reciproce. qd metus mortis quotidiane nefarie fortune ,pfuit. In tutelā iā receptus es fortūe ſed uidētis: que ſue lucis ſplēdore: ceteros etiā deos illuminat. ſume iā uultū letōrē: cādido iſto habitu tuo cōgruētē. comitare pōpā dee ſoſpitatricis ī nouāti gradu: uideāt irreligioſi: uideāt et errorē ſuū recognoſcāt. En ecce priſtinis erumnis abſolutus: Iſidis magne prudētia. gaudēs Lucius de ſua fortuna triūphat: quo tn̄ tutior ſis atq; munitior: da nomē huic ſancte milicie: cuius nō olī ſacram̄to etiā rogabaris. teq; iā nūc obſeqo religionis noſtre dedica. et mi/niſterii iugū ſubi uolūtariū. Nā cū ceperis dee ſeruire. tunc magis ſenties fructū tue libertatis. Ad iſtū modum uaticinatus ſacerdos egregius. fatigatos anhelitus trahēs conticuit. Exin pmixtus ag/mini religioſo ,pcedēs comitabar ſacrarium tote ciuitati notus: ac cōſpicuus: digitis hominū nutibuſq; notabilis. omnes in me populi fabulabāt: huc oīpotētis hodie dee numē auguſtū reforāuit ad hoiē ſ. felix hercules. et tibi beatus: q uite ſcilicet p̄cedentis īnocē/tia: fideq; meruerit: tam preclarum de celo patro ciniū. ut renatus quodāmō ſtatī ſacroꝝ obſeqo deſpōderet. Inter hec: et feſtorum uotorū tumultū paulatī pgreſſi: iā ripā maris ,pximamus. atq; ad ipſū illū locū: quo p̄die meus ſtabulauerat aſinus: peruenimus. Ibidē

ſiũlacriſ rite diſpoſitiſ: nauẽ faberrĩe fcãm: picturiſ miriſ egyptioꝝ
circũſeptuſ uarie grecã: ſũmuſ ſacerdoſ teda lucida: et ouo: et ſul/
fure ſollẽniſſiãſ p̃ceſ de caſto p̃fatuſ ore: q̃ puriſſime purificatã: dee
nuncupauit: dedicauitq; huiuſ aluei feliciſ nitenſ carbaſuſ littere:
uotũ ingeſtãſ ꝓgerebat. ecce littere uotum inſtaurabant de noui
cõmeatuſ ꝓſpa nauigatõe. Iã maluſ inſurgit. Pinuſ rotũda ſplẽ/
dore ſublimiſ ĩſigniſ carcheſio cõſpicua. et puppiſ intorta cheniſco:
bratteiſ aureiſ ueſtita fulgurabat. oĩſq; ꝓrſuſ carina citro lympido
perpolita florebat. Tunc cũcti populi tam religioſi: q̃ prophani
uãnoſ onuſtaſ aromatiſ & huiuſcemodi ſuppliciiſ certatĩ cõgerũt.
et inſup fluctuſ libãt intritũ lacte confectum. donec muneribuſ
largiſ: et deuotiõibuſ fauſtiſ cõpleta nauiſ. abſoluta ſtrophiſ an/
choralibuſ: peculiari ſerenoq; flatu pelago redderetur: que poſtq̃
curſuſ ſpatõ: ꝓſpectũ ſui nobiſ ĩcertat. ſacrorũ geruli. ſũptiſ rurſũ
que qſq; detulerant alacreſ ad Phanũ: reditũ capeſſunt: ſimili ritu
põpe decori. At cũ ad ĩpm iã templũ ꝑueĩmuſ: ſacerdoſ maximuſ:
qq; diuinaſ effigieſ ꝓgerebãt: et q̃ uenerandiſ penetralibuſ p̃dem
fuerant initiati: intra cubiculũ dee recepti: diſponũt rite ſimulacra
ſpirãtia. Tũc ex hiſ unuſ quẽ cũcti gramateã dicebãt. ꝓ foribuſ
aſſiſtẽſ: cetu paſtophoꝝ: qđ ſacroſãcti collegii nomẽ ẽ. uelut in
cõtionẽ uocato: indidẽ de ſublimi ſuggeſtu: de libro: de lrĩſ fauſta
uota p̃pbatuſ p̃ncipi magno. ſenatuiq; et eqti: totoq; romão po/
pulo nauticiſ nauibuſ. queq; ſub ĩpio mũdi nrãtiſ regũt: renũtiat
ſermõe rituq; gratiẽſi ita λαοῖσ ἄφεσισ ~~populiſ~~ miſſiſ. Quã uocẽ
feliciter cũctiſ eueĩre ſignauit populi clãor inſecutuſ: ex ingaudio
delibuti populareſ: taloſ uerbenaſ corollaſ ferẽteſ. exoſculatiſ ueſ/
tigiiſ dee. que gradibuſ herebat argẽto formata. Ad ſuoſ diſcedũt
lareſ. nec tñ ſinebat me aĩmuſ ũgue latiuſ ĩdidẽ digredi. ſed ĩtẽtuſ
dee ſpecimẽ p̃ſtinoſ caſuſ meoſ recordabar. nec tñ fama uolucriſ
pigra pinnarũ tarditate ceſſauerat: ſed ꝓtinuſ ĩpatria: dee ꝓuidẽtiſ
adorabile beneficiũ: meãq; ipſiuſ fortunã meõrabilẽ narrauerat:
paſſim cõfeſtĩ deniq; faĩliareſ ac Vernule qq; mihi ꝓximo nexu
ſãguiniſ coherebãt: luctu depoĩto: quẽ de mee mortiſ falſo nũtio
ſuſcepãt: repẽtino letati gaudio. uarie quiſq; munerabũdi: ad meũ
feſtinãt ilico diurnũ: reducẽq; ab inferiſ cõſpectũ: quoꝝ deſꝑata
ĩpe etiã facie recreatuſ. oblatõeſ hõeſtaſ: eq boniq; facio: qppe cũ
mihi faĩliareſ: quoad cultũ ſũptũq; largiter ſuccederet: deferre ꝑ/
ſpicue curaſſẽt. affatiſ itaq; ex officõ ſiguliſ: narratiſq; meiſ p̃ſtiniſ

erumniſ: et p̃ſẽtibuſ gaudiiſ. me rurſũ ad dee gratiſſimũ mihi refero
cóſpectũ: edibuſq; cóductiſ: intra cóſeptũ tẽpli larẽ tẽporariũ mihi
cóſtituo dee miſteriiſ adhuc p̃uatiſ appoſituſ. cótuberniiſq; ſacerdo/
tũ indiuiduuſ: et numiſ magni cultor inſepabiliſ. Nec fuit nox una:
uel qeſ aliq̃ uiſu dee móituq; ieiuna: ſed crebriſ imperiiſ ſacriſ ſuiſ me
iã dudũ deſtinatũ: nũc ſaltẽ cẽſebat ĩitiari. At ego q̃q̃ cupiẽti uolũ/
tate p̃dituſ: tñ religioſa formidíe renitebar: qd. n. ſedulo p cótauerã
difficile religióiſ obſeqũ: et caſtimóiorũ abſtinentiam ſatiſ arduã.
cautoq; circũſpectu uitã que multiſ caſibuſ ſubiacet eẽ mũiẽdã. hec
itẽdidẽ mecũ reputãſ: neſcio quó: q̃q̃ feſtinãſ differebã. ¶ Nocte
q̃dã plenũ gremiũ ſuũ uiſuſ eſt mihi ſũmuſ ſacerdoſ offerre. At req/
rẽti qd utiq; iſtud. reſpódiſſe: pteſ illaſ de theſſalia mihi miſſaſ. ſeruũ
etiã meũ indidẽ ſupuẽiſſe. noíe cãdidũ. hãc exprectuſ imaginẽ: diu
diuq; apud cogitatóeſ meaſ reuoluebã? qd rei portẽderet. p̃ſerti cũ
nullũ ũq̃ habuiſſe me ſeruũ iſto noíe nũcupatũ certuſ eẽm: ut tñ ſeſe
p̃ſagiũ ſóni porrigeret. lucꝝ certũ móiſ oíbuſ ſignificari patriũ ob/
latóe credebã. ſic anxiuſ et í puẽtũ pſpiorẽ attóituſ: tẽpli matutíaſ
aptióeſ oppiebar. Ac dũ ualuiſ cãdẽtibuſ reductiſ í diuerſũ: dee ue/
nerabilẽ cóſpectũ appcamur. et p diſpóitaſ araſ circũiẽſ ſacerdoſ: rẽ
diuinã pcurat: ſupplicamtiſ ſollẽnibuſ: de penetrali fóte petitũ ſpó/
deo libat. rebuſ iã rite cóſũmatiſ: íchoate luciſ ſalutatóibuſ: religioſi
p̃mã nũtiãteſ horã pſtrepũt. Et ecce ſupueniunt de patria quoſ ibi
reliquerã famuli. cũ me fotiſ maliſ incapiſtraſſet erroribuſ: cognitiſ
ſalicet famuliſ meiſ: necnó & equũ quoq; illũ meũ reducẽtibuſ: quẽ
diuerſe diſtractũ: note dorſualiſ cognitione recupauerant. Quare
ſollertiã ſóni tũ mirabar: uel maxíe ꝙ p̃ter cógruẽtiã lucroſe polli/
citatóiſ: argumẽto ſerui cãdidi: equũ mihi reddidiſſet colore cãdidũ.
Quo facto idẽ ſollicituſ. ſedulũ colẽdi frequẽtabã miſteriũ. ſpe fu/
tura bñficiiſ p̃ñtibuſ pignerata. Nec minuſ í dieſ mihi magiſ magiſq;
accipiẽdoꝝ ſacroꝝ cupido gliſcebat. ſũmiſq; p̃cibuſ p̃mariũ ſacerdo/
tẽ ſepiſſíe cóuenerã: petẽſ ut me noctiſ ſacre tãdẽ arcaniſ initiaret.
At ille: uir alioqn grauiſ: et ſobrie religióiſ. obſeruatióe famoſuſ: cle/
mẽter ac comiter. et ut ſolent parenteſ. ímaturiſ liberorũ deſyderiiſ
modificari: meã differẽſ íſtantiã ſpei melioriſ ſolatiiſ: alioqn anxiũ
mihi pmulcebat animũ. Nã et diẽ quo qſq; poſſit initiari: dee nutu
demóſtrari. et ſacerdotẽ q ſacra debeat miſtrare eiuſdẽ puidentia de/
ligi. ſumptuſ etiã cerimoniiſ neceſſarioſ: ſimili p̃cepto deſtinari. Que
cũcta noſquoq; obſeruabili patiẽtia ſuſtinere cẽſebat. quippe cum

auiditati cõtumatieq; ſũme cauere: et utranq; culpã uitare. Ac neq;
uocatuſ morari: necnon iuſſuſ feſtinare deberẽ: nec tñ eſſe q̃q̃ de ſuo
numero tã pdite mẽtiſ. uel imo deſtinate mortiſ: q nõ ſibi quoq; ſe/
orſum iubente dña: temerariũ atq; ſacrilegũ audeat miſteriũ ſubire:
noxãq; letalẽ cõtrahere. Nã et infeꝝ clauſtra: et ſalutiſ tutelam in
dee mãu poſita. ipſãq; traditõnẽ adiſtar uolũtarie mortiſ: et pcarie
ſalutiſ celebrari. qppe cũ tranſactiſ uite tpibuſ iam in ipo finite luciſ
lumĩe cõſtitutoſ. qſ tñ tuto poſt ſint magna religiõiſ cõmitti ſilẽtia:
numẽ dee ſoleat elicere: et ſua ꝓuidẽtia quodã mõ renatoſ: ad noue
reponere rurſuſ ſalutiſ curricula. Ergo igit̃ me quoq; oportere ce/
leſte ſuſtinere pceptũ. q̃q̃ pſpicua euidẽtiq; magni numiſ dignatiõe.
iã dudũ feliciſ miſterio nuncupatũ deſtinatũq;: nec ſecuſ q̃ cultoreſ
ceteri: cibiſ ꝓphaniſ ac nefariiſ iã nũc tẽpare: quo rectiuſ ad arcana
puriſſime religioniſ ſecreta ꝑuaderẽ. Dixerat ſacerdoſ: nec ĩpatiẽtia
corrũpebat̃ obſeqũ meũ. ſed intentiſ miti qete et ꝓbabili tacitur/
nitate: ſedulũ: quot dieſ obibam culture ſacrorum miniſteriũ. nec me
fefellit: nec lõgi tpiſ ꝓlatiõe cruciauit: dee potẽtiſ benignitaſ ſalu/
tariſ. Sed noctiſ obſcure nõ obſcuriſ impuſ: euidẽter monuit: adueiſſe
diẽ mihi ſẽp optabilẽ. quo me maximi uoti cõpeteret. q̃toq; ſũptu
deberẽ ꝓcurare ſupplicamitiſ ipſũq; mitrã illũ ſuũ ſacerdotẽ p̃cipuũ:
diuino quodã ſtellaꝝ cõſortio ut aiebat mihi cõiunctũ ſacroꝝ mi/
niſtrũ decernit. qſ et ceteriſ beniuoliſ pceptiſ ſũmatiſ dee: recreatuſ
aĩmi: nec dũ ſatiſ luce lucida diſcuſſa qete. ꝓtinuſ ad receptaculũ ſa/
cerdotiſ cõtẽdo: atq; eũ cubiculo ſuo cõmodũ ꝓdeuntẽ continuatuſ
ſaluto. ſolito cõſtãtiuſ. deſtinaueram iã uelut debitũ ſacriſ obſequiũ
flagitare. At ille ſtatĩ ut me cõſpexit: ꝑor. ❡O Luci inqt te felicẽ:
te beatũ: quẽ ꝓpitia uolũtate numẽ auguſtũ tãtope dignat̃. Et qd
inqt iã nũc ſtaſ otioſuſ: atq; ipſũ demorariſ. Adeſt tibi dieſ uotiſ aſ/
ſiduiſ exoptatuſ: quo dee multinõiſ diuiniſ impuſ p iſtaſ meaſ manuſ
piiſſimiſ ſacroꝝ arcaniſ ĩſiuueriſ. et ĩiecta dextera ſenex cõmiſſimuſ:
ducit me ꝓtinuſ: ad ipſaſ foreſ ediſ ãpliſſime. rituq; ſollẽni apertioniſ
celebrato miſterio. ac matutĩo pacto ſacrificio: de optiſ adyti ꝓfert
quoſdã libroſ litteriſ ignorabilibuſ pnotatoſ. pti figuriſ huiuſcemõi
animaliũ: cõcepti ſermoniſ: cõpẽdioſa uerba ſuggerẽteſ: pti nodoſiſ:
et in modũ rote tortuoſiſ: capolatiq; cõdenſiſ apicibuſ: a curioſitate
ꝓfanorũ lectiõe munita: indidem mihi pdicat: que forent ad uſum
telete neceſſario pparanda: Ea ꝓtinuſ gnauiter. et aliq̃to liberaliuſ: pti
ipſe: ptim p meoſ ſocioſ coemẽda ꝓcuro. Iãq; tpe: ut aiebat ſacerdoſ:

id poſtulãte: ſtipatũ me religioſa coborte deducit ad ꝓxĩaſ balneaſ
et ꝑſſueto lauacro traditũ: p̃fatuſ dñi ueniã puriſſime circũroranſ
abluit: rurſũq; ad tẽplũ reductũ iã duabuſ diei ꝑtibuſ tranſactiſ ãte
ipſa dee ueſtigia cõſtituit. ſecretoq; mãdatiſ qbuſdã que uoce meli/
ora ſũt: illud plane cunctiſ arbitriſ precipit. decẽ cõtinuiſ illiſ diebuſ
cibariã uoluptatẽ cobercerẽ. neq; ullũ animal eẽm. et inuiniuſ eſſem
qſ uenerabili cõtinẽtia rite ſeruatiſ. Iã dieſ aderat diuino deſtinatuſ
uadimõio. et ſol curuatuſ intrabebat ueſperã: tũ ecce cõfluũt ũdiq;
t̃be ſacroꝝ ritu uetuſto: uariiſ qſq; me muneribuſ onerantes. Tunc
ſemotiſ ꝓcul profaniſ om̃ibuſ: linteo rudiq; me cõtectũ amicimine:
arrepta manu ſacerdoſ deducit ad ipſiuſ ſacralii penetralia. Queraſ
forſitã ſatiſ anxie ſtudioſe lector? qd deinde dictũ? qd factũ? Di/
cerẽ: ſi dicere liceret. cognoſcenſ: ſi liceret audire. ſed parem noxam
contraberẽt aureſ et lingue ille temerarie curioſitatiſ. nec te tamen
deſyderio forſitã religioſo ſuſpẽſum angore diutina cruciebo: Igit̃
audi. ſed crede: que uera ſunt ¶ Acceſſi cõfiniũ mortiſ: et calcato ꝓ/
ſerpine limĩe ꝑ om̃ia uectuſ elem̃ta remeaui. nocte media uidi ſolẽ
cãdido coruſcãtẽ lumine. deoſ inferoſ: et deoſ ſupoſ. Acceſſi coram.
et adoraui de ꝓxĩo. Ecce tibi retuli: que q̃uiſ audita: ignoreſ tamẽ
neceſſe ẽ: ergo qđ ſolũ põt ſine piaculo ad ꝓfanoꝝ intelligẽtiaſ enũ/
ciari referam. Mane factũ ẽ. et ꝑfectiſ ſollẽnibuſ: ꝓceſſi duodecĩ
ſacratuſ ſtoliſ. babitu qdẽ religioſo ſatiſ. ſed effari de eo nullo uĩculo
ꝓbibeor. quippe qđ tũc tpiſ uidere pñteſ plurimi. nanq; in ipſo ediſ
ſacre meditullio: ante dee ſimulacꝝ cõſtitutũ tribunal ligneũ iuſſuſ
ſupſtiti: biſſina qdẽ: ſed floride depicta ueſte cõſpicuuſ. et bumeriſ
depẽdebat: pone tergũ: taloꝝ tenuſ: p̃cioſa cblamyda. q̃q̃ tñ uidereſ:
colore uario. circũnotatiſ inſignibar aĩmalibuſ. binc dracõeſ indici.
inde grypeſ bypborei: quoſ in ſpẽm pinnate alitiſ generat munduſ
alter. banc olympiacã ſtolã ſacrati nũcupãt. ad manũ dextram ge/
rebã flãmiſ adultã facem. et caput decore corona cinxerat. palme
cãdide foliiſ in modũ radioꝝ ꝓſiſtẽtibuſ. ſic ad ĩſtar ſoliſ exornatũ
et inuicem ſimulacri conſtituto repente ueliſ reductiſ in aſpectum
populuſ errabat. Ex bĩc feſtiſſimũ celebraui natalẽ ſacrorũ. et ſua/
ueſ epule et faceta cõuiuia. dieſ etiã tertiuſ. pari cerimoniarum ritu
celebratuſ. et ientaculum religioſum et telete legittima conſumatio.
paucis debinc ibidẽ cõmoratuſ diebuſ inexplicabili uoluptate ſimu/
lacri diuini ꝑfruebar: ĩremunerabili qppe bñficio pigneratuſ. ſed tñ
dee monitu licet nõ plene: tamen pro meo modulo ſupplicue gratiſ

pſolutiſ:tardã ſatiſ domuitionẽ cõpo:uix eqdẽ abruptiſ ardẽtiſſimi
deſyderii retinaculiſ ꝓuolutuſ dẽiq; ante cõſpectũ dee:et facie mea
diu detruſiſ ueſtigiiſ eiuſ:lachrymiſ obortiſ ſingultu crebro.ſermonẽ
interficiẽſ:et uerba deuoranſ:aio. Tu q̃dem ſancta:et humani ge/
neriſ ſoſpitatrix:perpetua ſemp fouẽdiſ:mortalibuſ munifica:dulcẽ
matriſ affectionẽ miſeroꝝ caſibuſ tribuiſ:nec dieſ:nec qeſ ulla:ac ne
momẽtũ qdẽ tenue tuiſ tranſcurrit bñficiiſ ocioſũ:quin mari terraq;
ꝓtegaſ hoīeſ:et depulſiſ uite ꝓcelliſ ſalutarẽ porrigaſ dextram:q̃ fa/
toꝝ etiã īextricabiliter cõtorta retractaſ licia.et fortũe tẽpeſtateſ
mitigaſ:et ſtellaꝝ uarioſ meatuſ cohibeſ. te ſupicolũt.obſeruãt īferi.
tu rotaſ orbẽ.luminaſ ſolẽ.regiſ mũdũ:calcaſ tartaꝝ. Tibi reſpõdẽt
ſydera:redeũt tpa.gaudẽt numina.ſeruiũt elemẽta.tuo nutu ſpirãt
flumina.nutriũtur nubila.germinãt ſemina.creſcũt germina. Tuam
maieſtatẽ phorreſcũt:aueſ:celo meãteſ:fere mõtibuſ erranteſ.ſerpẽ/
teſ:ſolo latẽteſ.belue:ponto natãteſ. At ego referendiſ laudibuſ tuiſ
exiliſ ingenio.et adhibẽdiſ ſacrificiiſ tenuiſ patrimõio.nec mihi uociſ
ubertaſ:ad dicẽda que de tua maieſtate ſentio:ſufficit:nec ora mille
lingueq; totidẽ:uel indefeſſi ſermõiſ eterna ſerieſ. Ergo qđ ſolũ põt
religioſuſ qdẽ:ſed paup alioqn:efficere curabo: diuinoſ tuoſ uultuſ
numẽq; ſanctiſſimũ ītra pectoriſ mei ſecreta cõditũ:ꝑpetuo cuſto/
diẽſ imaginabor. Ad iſtũ modũ depcato ſũmo numine cõplexuſ
mitrã ſacerdotẽ:et meũ iã parentẽ:colloq; eiuſ multiſ oſculiſ inhereſ
ueniã poſtulabã:ꝙ deũ cõdigne tãtiſ bñficiiſ munerari nequirẽ. diu
dẽiq; gratiaꝝ gerẽdaꝝ ſermõe ꝓlyxo cõmoratuſ:tãdẽ digredior. &
recta uia:patriũ larẽ reuiſuruſ meũ:poſt aliq̃multũ tpiſ contendo:
paucíſq; poſt diebuſ dee potẽtiſ inſtinctu:rapti cõſtrictiſ ſarcinuliſ:
naue cõſcẽſa:romã uerſuſ ꝓfectionẽ dirigo:tutuſq; ꝓſpitate uẽtoꝝ
ferentiũ hauſi portũ celerrime. Ac dehinc carpẽto puolaui:ueſpaq;:
quã dieſ inſequebat̃ iduũ decẽbriũ:ſacroſanctã iſtã ciuitatẽ accedo
nec ullũ tam pcipuũ mihi exinde ſtudiũ fuit.q̃ quotidie ſupplicare
ſũmo numini regine Iſidiſ:que de tẽpli ſitu ſũpto noīe:cõpẽſiſ ſũma
cũ ueneratõe ꝓpiciat̃. Erã deniq; cultor aſſiduuſ.fani qdẽ aduena:
religiõiſ aũt indigena. Ecce tranſcurſo ſignifero circulo:ſol magnuſ
annũ cõpleuerat:et qetẽ meã rurſuſ interpellat:numiniſ bñficii cura
puigiliſ.et rurſuſ telete:rurſuſ ſacroꝝ cõmonet.mirabar.qd rei tẽp/
taret:qd pronũtiaret futurũ:qd ni pleniſſime iam dudum uidebar
initiatuſ. Ac dũ religioſũ ſcrupulũ ptim apud ſenſũ meũ diſputo:pti
ſacratorum cõſiliuſ examino. Nouum mirũq; plane comperior:dee

quidem me tantum ſacriſ imbutū: ad magni dei dñiq; ſūmi parentiſ
inuicti oſiriſ: nec dū ſacriſ illuſtratū: q̄q̄ enim connexa: immo uero
unica ratio numiniſ religiōiſq; eēt: tñ telete diſcrimē ītereē maximū
ꝓhinc me quoq; peti magno etiā deo famulū ſentire deberē: nec diu
reſ in ambiguo ſtetit. Nam ꝓxima nocte uidi quendam de ſacratiſ
linteiſ iniectū: q thyrſoſ et hederaſ: et tacenda quedā gerenſ ad ipoſ
meoſ lareſ collocaret. et occupato ſedili meo. religiōiſ ample denū/
tiaret epulaſ. iſ ut agnitionē mihi ſcilicet certo aliquo ſui ſigno ſub/
miniſtraret: ſiniſtri pediſ talo paululū reflexo. cōtabūdo clementer
incedebat ueſtigio. ſublata ē ergo. poſt tā manifeſtā dñi uolūtatē.
ambiguitatiſ tota caligo: et ilico dee matutiniſ ꝑfectiſ ſalutatōibuſ:
ſummo ſtudio ꝑcōtabar ſinguloſ. et q ueſtigiū ſimiliſ ut ſomniū. nec
fide abfuit. Nā de paſtophoriſ unū cōſpexi. ſtatim preter indicium
pediſ ceteroſ etiam ſtatu atq; habitu examuſſim nocturne imagini
congruentē quē aſinū marcellū uocitari cognoui poſtea reforma/
tioniſ mee alienū nomē. nec moratuſ cōueni ꝑtinuſ eū ſane. nec ipm
futuri ſermoniſ ignarū: qppe iam dudū cōſi mili precepto ſacrorum
miſtrandorū cōmonefactū. Nam ſibi uiſuſ eſt quiete ꝓxima: dum
magno deo coronaſ exaptat: et de eiuſ ore: quo ſingulorum facta
dictat: audiſſet: mitti ſibi mādaurēſem: ſed ad modum pauperē: cui
ſtatim ſua ſacra deberet miniſtrare. Nam et illi ſtudiorū gloriam: &
ipi grande cōpendiū ſua cōpari prouidētia. Ad iſtū modū deſpōſuſ
ſacriſ ſumptuū tenuitate: circa uotū meū retardabar. Nā uiriculaſ
patrimonii ꝑegrinationiſ attriuerant impenſe: et erogatōneſ urbice
ꝑſtiniſ illiſ ꝓuincialibuſ antiſtabāt. Plurimū ergo duricia paupertatiſ
intercedēte: qđ ait uetuſ prouerbiū: inter ſacrum et ſaxum poſituſ
cruciabar. nec ſeciuſ tñ identidem numiniſ premebar inſtātia. Iamq;
ſepide: nō ſine magna turbatione ſtimulatuſ poſtremo iuſſuſ: ueſte
ipſa mea q̄uiſ ꝑuula diſtracta: ſufficientē cōraſi ſummulā: et id ipm
preceptum fuerat ſpecialiter ¶ An tu inquit ſi quam rem uoluptati
ſtruende molireriſ lacinuſ tuiſ neq̄q̄ ꝑcereſ. Nunc tantaſ cerimoniaſ
aditurus: impenitende te pauperiei contariſ comitem? Ergo igitur
cūctiſ affatim preparatiſ: rurſuſ decem diebuſ inaniſ: contentuſ cibiſ
inſuper etiam de ſerapiſ principaliſ dei nocturniſ orgiiſ illuſtratuſ:
plena iam fiducia germane religioniſ: obſequiū diuinū frequētabā:
que reſ ſummū peregrinatiōi mee tribuebat ſolatiū. nec minuſ etiā
uictum uberiorem ſubminiſtrabat: quid ni ſpiritu fauentiſ euentuſ
queſticulo forenſi nutrito: per patrocinia ſermoniſ romani. Et ecce

poſt paucul tempuſ: inopinatiſ et uſqueq̃q; mirificiſ imp̃uſ dominu
rurſuſ interpellor: et cogor tertiam quoq; teletam ſuſcitare. nec leui
cura ſollicituſ. ſed oppido ſuſpenſuſ animi: mecum ipſe cogitationeſ
exercitiuſ cogitabam. quorſuſ noua hec et inaudita ſe celeſtiũ por/
rigeret intentio. q̃d ſubſiciuũ q̃uiſ iterate iam traditioni remãſiſſet.
nimirũ perperam: uel minuſ plene: cõſuluerũt in me ſacerdoſ utriq;.
et herculeſ iam de fide quoq; eorum opinari ceptabam ſequiuſ quo
me cogitationiſ eſtu fluctuãtem ad inſtar inſanie p̃cũ: ſic inſtruxit
nocturna diuinatione clemenſ imago. ¶ Nihil eſt inquit quod nu/
meroſa ſerie religioniſ: quaſi quicq̃ ſit priuſ omiſſum: terreare. quin
aſſidua iſta numinum dignatione letum capeſſe gaudium. et potiuſ
exulta ter futuruſ: quod alii uel ſemel uix cõceditur. teq; de iſto nu/
mero merito preſume ſemper beatum. ceterum futura tibi ſacrorum
traditio pernéceſſaria eſt. ſi tecum nunc ſaltem reputaueriſ exuuiaſ
dee: q̃ſ in ꝓuincia ſumpſiſti: ĩ eodẽ Fano depoſitaſ pſeuerare: nec te
rome diebuſ ſollemnibuſ uel ſupplicare hiſ: uel cũ p̃ceptũ fuerit felici
illo amictu illuſtrari poſſe. q̃d felix itaq; ac fauſtum ſalutareq; tibi
ſit: aĩo gaudiali rurſũ ſacriſ initiare diiſ magniſ autoribuſ. Hacte/
nuſ diuini ſõnii ſuada maieſtaſ q̃d uſuſ foret: pnũciauit. nec deĩcepſ
poſtpoſito: uel in ſupinam ꝓcraſtinatõnem reiecto negocio: ſtatim
ſacerdoti meo relatiſ que uiderã: in aĩme ꝓtinuſ caſtimonie iugum
ſubeo: et lege ꝑpetua preſcriptiſ illiſ decem diebuſ: ſpõtali ſobrietate
multiplicatiſ: inſtructũ telete comparo largituſ: ex ſtudio pietatiſ
magiſ: q̃ mẽſura rebuſ collatiſ. nec herculeſ. laborũ me: ſũptuũq; q̃cq̃
penituit. q̃d ni: liberali dñi ꝓuidẽtia: iã ſtipẽdiiſ forẽſibuſ bellula fo/
tũ. Deniq; poſt dieſ admodũ pauculoſ deuſ deũ magnorũ potior. et
maiorũ ſummuſ. et ſũmorũ maximuſ. et maximoꝝ regnator oſiriſ
nõ in alienã quãpiã pſonã reformatuſ: ſed coram ſuo uenerãdo me
dignatuſ affamĩe: per quietem recipere uiſuſ eſt. q̃ nunc incõtanter
glorioſa in foro redderem patrocinia. nec extimeſcerẽ maliuolorũ
diſſeminationeſ: quaſ ſtudiorũ meorum laborioſa doctrina ibi de/
ſeruiebat. Ac ne ſacriſ ſuiſ gregi cetero pmixtuſ deſeruirẽ: in collegiũ
me paſtophorum ſuorum immo inter ipſoſ decurionum quinquẽ/
naleſ elegit. Rurſuſ deniq; q̃raro capillo collegii uetuſtiſſimi: et ſub
illiſ Sylle temporibuſ conditi: munia non obumbrato: uel obtecto
caluicio: ſed quoquouerſuſ obuio: gaudenſ obibam.

VT fermereligioſiſ uiantiū moriſ eſt: cū aliqſ lucuſ:
aut aliquiſ locuſ ſanctuſ in uia oblatuſ eſt: uotum
poſtulare. portum apponere pauliſper aſſidere: ita
mihi īgreſſo ſanctiſſimā iſtā ciuitatem: q̄q̄ oppido
feſtinē: p̄fāda uenia: et habēda oratio. & inhibēda
properatio eſt. Neq; enim iuſtiuſ religioſam mo/
rā uiatori obiecerit. aut ara floribuſ redimita: aut
ſpelūca frōdibuſ inūbrata: aut quercuſ cornibuſ onerata: aut faguſ
pellibuſ coronata: uel enī colliculuſ ſepimine cōſecratuſ. uel truncuſ
dolamīe effigiatuſ: uel ceſpeſ libamine humigatuſ. uel lapiſ unguine
delibutuſ. pua hec q̄ppe et q̄q̄ paucis p̄cōtātibuſ adorata: tn̄ ignorā/
tibuſ tranſcurſa. At nō itidē maior meuſ Socrateſ: q cū decoꝝ ado/
leſcentē et diutule tacentē cōſpicatuſ foret: ut te uideā inq̄t aliquid
eloquere: ſcilicet Socrateſ tacentē hoiēm nō uidebat. etenī arbitra/
bat̃ hoiēſ: nō oculorū ſed mētiſ acie: et aīmi ob tutu cōſyderandoſ:
nec iſta rē cū Plautino milite cōgruebat: q ita ait: pluriſ eſt oculatuſ
teſtiſ unuſ: q̄ auriti decē: immo enīuero hūc uerſū ille ad exaīnādoſ
hoiēſ cōuerterat. pluriſ eſt auritus teſtiſ unuſ: q̄ oculati decē. Ceterū
ſi magiſ pollerēt oculoꝝ: q̄ aīmi iudicia: profecto de ſapientia foret
aq̄le cōcedendū. hoīneſ enī neq; longule diſſita: neq; p̄xime adſita:
poſſumuſ cernere. uerū omneſ q̄d dāmō ceci ſumuſ: ac ſi ad oculoſ et
obtutū iſtū terrenū redigaſ & hebetē: p̄fecto uериſſime poeta egre/
giuſ dixit: uelut nebulā nobiſ ob oculoſ effuſam: nec cernere noſ niſi
intra lapidiſ iactū ualere. Aq̄la enīuero cū ſe nubium tenuſ altiſſime
ſublimauit: euecta aliſ totū iſtud ſpaciū q̄ pluit̃ et ningit̃: ultra q̄d
cacumen nec fulmini nec fulguri locuſ eſt: in ipſo: ut ita dixerī: ſolo
etheriſ et faſtigio hyemiſ. Cū igit̃ eo ſeſe aq̄la extulit: nutu elemēti
leuorſū uel dextrorſū: tanta mole corpiſ labit̃: uelificataſ alaſ quo
libuit aduertēſ: modico caude gubernaculo īde cūcta deſpiciēſ: ibidē
pinnaꝝ eminuſ indefeſſa remigia: ac pauliſp̄ cōtabūdo uolatu: pene
eodē loco p̄edula circūtuet̃: et querit: quorſuſ potiſſimū inpredam
ſupne ſeſe ruat fulminiſ uice: de celo in p̄uiſa. ſimul cāpiſ pecua: ſimul
montibuſ feraſ: ſimul hoiēſ urbibuſ: uno obtutu ſub eodem impetu
cernenſ: unū roſtro tranſfodiat: unū unguibuſ inuncet: uel agnum
incurioſū: uel leporē meticuloſū: uel q̄dcūq; eſui aīatū: uel laniatū
forſ obtulit. ¶ Hiagniſ fuit: ut fādo accepimuſ: Marſie tibicinis pa/
ter et magiſter. rudibuſ adhuc muſice ſeculiſ: ſoluſ ante alioſ cantuſ
canere: nōdū q̄dē tā inflexa anima: ſono nec tā pluriformi mō. nec

tam multiforatili tibia. qppe adhuc arſ iſta repertu nouo cõmodũ
oriebatᷣ. nec quicq̃ oĩm ẽ: qđ poſſit ĩ ꝓmordio ſui ꝑfici ſed in oĩbuſ
ferme ante eſt ſpei rudimentum: q̃ rei expimẽtum. ꝓrſuſ igitur ante
hiagnim nihil aliud plerıq; callebãt: q̃ Virgilianuſ opilio: ſeu bub/
ſeq̃. Stridenti miſerũ ſtipula. diſꝑdere carmẽ. qđ ſiqſ uidebatᷣ paulo
largiuſ in arte promouiſſe: ei quoq; tñ moſ fuit: una tibia: uelut una
tuba perſonare. Primuſ hiagniſ in canendo manuſ diſcapedinauit.
Primuſ duaſ tibiaſ uno ſpiritu animauit. Primuſ leuiſ et dextriſ fo/
raminibuſ acuto tinnitu: et graui bõbo: concẽtũ muſicũ miſcuit. Eo
genituſ marſiaſ cũ in artificio patriſ foret tibicinuſ: phryx cetera: et
barbaruſ: uultu ferino trux. hiſpiduſ: multibarbuſ ſpiniſ et piliſ obſi/
tuſ. Fertur proh nefaſ: cũ Apolline certauiſſe. Terſiteſ: cum decoro.
agreſtiſ: cũ erudito. belua: cũ deo. Muſe: cũ Minerua. diſſimulamẽti
gratia: iudiceſ aſtitere. ad deridendã ſcilicet mõſtri illiuſ barbariam.
nec minuſ ad ſtoliditatẽ puniẽdã. Sed marſiaſ qđ ſtulticie maximũ
ſpecimẽ ẽ. nõ ĩtelligẽſ ſe derıdiculo haberi: ꝓuſ q̃ tibiaſ occipet infla/
re: ꝓuſ de ſe et Apolline quedã deliramẽta barbare effutiuit: laudanſ
ſeſe qđ erat et coma relicinuſ. et barba ſqualiduſ. & pectore hirſutuſ.
et arte tibicen. et fortune egenuſ: circa Apollinẽ ridiculũ dictu: ad/
uerſiſ uirtutibuſ culpabat: qđ Apollo eſſet et coma intonſuſ. et geniſ
gratuſ. et corpore glabelluſ. & arte multiſciuſ: & fortuna opulentuſ.
Iã ꝓmũ inqt crineſ eiuſ ꝓmulſiſ ãtiſ: ꝓmulſiſ caproneiſ anteuẽtuli
et ꝓpẽduli corpuſ totũ gratiſſimũ: mẽbra nitida. lingua fatidica. ſeu
tute orõe: ſeu uerſibuſ maliſ utrobiq; facũdia eqꝑari. qd qđ et ueſtiſ
textu tenuiſ. tactu molliſ. purpura radianſ? qd qđ et lyra eiuſ auro
fulgurat. ebore candidat. gemmiſ uariegat? qd qđ et doctiſſime. et
gratiſſime cãtilat? Hec oĩa inqt blãdimenta neq̃q̃ uirtuti decora.
ſed luxurie accõmodita. Circa corpiſ ſui q̃litatẽ ꝑſe maximã ſpeciẽ
oſtentare. ¶ Riſere muſe cũ audirent. hoc genuſ crimina: ſapiẽti ex/
optãda. Apollini obiectata. et tibicinẽ illũ certamĩe ſuꝑatum: uelut
urſũ bipedẽ: corio execto nudiſ et laceriſ uiſceribuſ reliquerũt. Ita
marſiaſ ĩ penã cecinit: et cecidit eniuero Apollinẽ tã hũiliſ uictorie
puditũ ẽ. ¶ Tibicẽ qdã fuit antigenidaſ omĩſ uocule melleuſ modu/
dulator. et idẽ oĩ mõiſ ꝑituſ modificator. ſeu tu uelleſ eoliõ ſimplex.
ſeu Aſium uariũ: ſeu Lydiũ querulũ: ſeu Phrygium religioſum: ſeu
Doriũ bellicoſũ. Iſ igitᷣ cũ eẽt in tibicinio adꝓme nobiliſ: nihil eque
ſe laborare: et aĩo angi: et mẽte dicebat: q̃ qđ monumẽtarii ceraule
tibicineſ dicerẽtur: ſed ferret equo animo hãc nominũ cõmunionẽ ſi

mimoſ ſpectauiſſet. animaduerteret illic pene ſimili purpura: alioſ p̃ſidere: alioſ uapulare. Itidẽ ſi munera noſtra ſpectaret. Nam illic quoq; uideret hoiẽm p̃ſidere. hoiẽm depugnare. togã quoq; pari: & uoto et funeri. itẽ pallio cadauera opiri et phõſ amiciri. bono enim ſtudio i theatrũ cõueniſtiſ. ut q ſciatiſ nõ locũ autoritatẽ derogare orõi. ſed cũ p̃ miſ hoc ſpectandũ eſſe: qd in theatro dep̃hendaſ. nam ſi mimuſ ẽ: riſeriſ. funere pluſ timueriſ. ſi comedia eſt: fauerıſ. ſi phũſ didiceriſ.

¶ Indi genſ populoſa cultoribuſ: et finibuſ maxĩa: ꝓcul a nobiſ ad orientẽ ſiti. ꝓpe oceani reflexuſ: et ſoliſ exortuſ. p̃miſ ſide/ribuſ: ultimiſ terriſ ſuper egyptioſ eruditoſ. et iudeoſ ſupſtitioſoſ. et nabatheoſ mercatoreſ. et fluxoſ ueſtiũ arſacidaſ. et frugũ pauperes ſcythicoſ. et odorũ diuiteſ arabaſ. Eorũ igit̃ indorũ: nõ eque miror eboriſ ſtrueſ. et pipiſ meſſeſ. et cinnami merceſ. et ferri tẽperacula. et argẽti metalla. et auri fluenta. nec qđ gangeſ apud eoſ unuſ omniũ amniũ maximuſ: eoiſ regnator aqſ in flumina centũ: diſcurrit. centũ ualleſ illi oraq; centũ: oceaniq; fretiſ: cẽteno iũgit̃ ãni. nec qđ hiſdẽ indiſ ibidẽ ſitiſ: adnaſcentẽ diẽ: tñ in corpe color noctiſ ẽ: nec quod apud illoſ immenſi draconeſ cũ immanibuſ elephantiſ pari piculo in mutuã pniciẽ cõ certãt. qppe lubrico uolumine indepti reuinciunt: et illiſ expedire greſſũ neqentibuſ: uel oĩno abrumpe tenaciſſimorũ ſerpẽtiũ ſquameaſ pedicaſ: neceſſe ſit ultõnẽ a ruina moliſ ſue petere ac retẽtoreſ ſuoſ toto corpe oblidere. Sũt apud illoſ uaria colẽtiũ genera. libẽtiuſ ego de miraculiſ hoĩm: q̃ nature diſſeruerĩ. eſt apud illoſ genſ q̃ nihil ãpliuſ q̃ bubulcitare nouere. idq; ad cognomẽ illiſ bubulciſ inditũ: ſunt et mutandiſ mercibuſ callidi: & obeundiſ preliſ ſtrenui. uel ſagittiſ eminuſ: uel enſibuſ cominuſ.

¶ Eſt p̃terea genuſ apud illoſ p̃ſtabile: gymnoſophiſte uocant̃. hoſ ego maxĩe ãmiror ꝙ hoĩeſ ſunt piti: nõ propagande uitiſ: nec in oculandaſ arboreſ: nec ꝓſcindendi ſoli: nõ illi norũt aruũ colere: uel aurũ colare: uel equũ domare: uel taurũ ſubigere: uel ouẽ uel caprã tondere uel paſcere: qd igit̃ ẽ? unũ pro hiſ oĩbuſ norunt: ſapiẽtiã pcolũt: tam magiſtri ſeneſ: q̃ diſcipuli iunioreſ.

¶ Nec quicq̃ eque. peneſ illoſ laudo: q̃ ꝙ torporẽ aĩmi: et ociũ oderũt. Igit̃ ubi mẽſa poſita: p̃uſq̃ edulia ap/ponãt̃: oĩſ adoleſcẽteſ ex diuerſiſ lociſ: et officiſ ad dapẽ cõueĩũt. magiſtri progãt: qđ factũ a luciſ ortu: ad illud diei bonum fecerit. hic aliuſ ſe cõmeõrat. inter duoſ arbitrũ delectũ: ſanata ſimultate: recõciliata gratia. purgata ſuſpitione: amicoſ ex infenſiſ reddidiſſe. Itidẽ aliuſ ſeſe parentibuſ quicpiã impantibuſ obediſſe. et aliuſ aliqd

meditatõe ſua reppiſſe. uel alteriuſ demõſtratiõe didiciſſe. Deniq̃
ceteri cõmeõrant. qui nihil habet adofferre: cur prandeat: impranſuſ
ad opuſ foraſ extruditᷣ ¶ Alexandro illi: lõge oĩm excellentiſſimo
regi: cui ex rebuſ actiſ: et auctiſ: cognomẽtũ magnũ inditũ ẽ: ne uir
unicã gloriã adeptuſ: ſine laude unq̃ noĩareᷣ. Nã ſoluſ cõdito euo:
q̃tũ hoĩm mẽoria extat: inexupabili impio orbiſ auctuſ. fortuna
ſua maior fuit. ſucceſſuſq; eiuſ ãpliſſimoſ. et ꝓuocauit ut ſtrenuuſ: et
equipauit ut merituſ. et ſupauit ut melior. ſoluſq; ſine emulo: claruſ
adeo: ut nemo audeat uirtute eiuſ: uel ſperare fortunã: uel optare.
Eiuſ igitᷣ Alexãdri multa ſublimia facinora. & p̄clara edita fatiga/
ueriſ admirando. uel belli auſa. uel domi ꝓuiſa. que oĩa aggreſſuſ ẽ
meuſ clemenſ eruditiſſimuſ et ſuauiſſimuſ poetaꝝ: pulcherrimo car/
mine illuſtrare. Sed cũ primiſ illud p̄clarũ Alexandri: qđ imaginem
ſuã quo certior poſteriſ ꝓderetur: noluit a multiſ artificibuſ uulgo
cõtaminari. ſed edixit uniuerſo orbi ſuo: ne quiſ effigiẽ regiſ temere
aſſimilaret: ere: colore: celamine. qn ſepe ſoluſ eã Polycletuſ ere du/
ceret. ſoluſ Appelleſ coloribuſ delimaret. ſoluſ Pyrgoteleſ celamine
excluderet: p̄ter hoſ treſ multo nobiliſſimoſ in ſuiſ artificiiſ. ſiq̃ſ uſpiã
repireᷣ: aliuſ ſanctiſſimi imagini regiſ manuſ ãmolituſ: haud ſecuſ in
eũ: q̃ in ſacrilegũ uindicaturũ. Eo igitᷣ oĩm metu factũ: ſoluſ Alex/
ander ut ubiq; imaginũ ſummuſ eſſet. utiq; oĩbuſ ſtatuiſ: et tabuliſ
et toreumati. idem uigor acerrimi bellatoriſ: idem ingeniũ maximi
honoriſ: eadẽ forma uiridiſ iuuẽte: eadẽ gratia relicine frõtiſ: cerne/
reᷣ. qđ utinã pari exemplo phĩe dictũ ualeret: neq̃ imaginem eiuſ
temere aſſimularet: uti pauci boni artificeſ: uidẽ ꝓbe eruditi: omni/
fariã ſapientie ſtudium contemplarenᷣ. neu rudeſ: ſordidi: imperiti:
Palliotenuſ phõſ imitarenᷣ. et diſciplinã regalẽ tã ad benedicẽdũ
q̃ ad bene uiuẽdũ: reptã: maledicẽdo: et ſimiliter uiuẽdo cõtamiarẽt
qđ utrunq; ſcilicet pfacile eſt. Que enĩ facilior reſ: q̃ lingue rabieſ: et
uilitaſ morum? alter ex aliorum cõtemptu: alter ex ſui. nam uiliter
ſemetipm colere: ſui cõtemptuſ eſt. barbare alioſ inſectari audiẽtiũ
cõtumelia eſt. an nõ ſũmã cõtumeliã uobiſ imponit. q uoſ arbitraᷣ
maledictiſ optimi cuiuſq; gaudere. qui uoſ exiſtimat mala et uitioſa
uerba: non intelligere. aut ſi intelligatiſ boni conſulere. quiſ ex rupi/
conibuſ. baioliſ. tabernariiſ: tam infãſ eſt: ut ſi palliũ accipere uelit:
diſertiſ maledicat? Hic enim pluſ tibi debet. q̃ dignitati: q̃q̃ nec hec
illi ſit cũ aliiſ ꝓmiſcua. Nã ex innumeriſ hoĩbuſ: pauci ſenatoreſ.
ex ſenatoribuſ. pauci nobileſ genere. et ex hiſ cõſularibuſ: pauci bõi

et adbuc ex boniſ:pauciſ eruditi:ſed ut loquar de ſolo bonore:non
licet inſignia eiuſ ueſtitu uel calciatu temere uſurpare. Siquiſ forte
in boc pulcberrimo cetu ex illiſ inuiſoribuſ meiſ. malignuſ ſedet:qm̃
in magna ciuitate::boc quoq; genuſ inuenit́:q meliores obtrectare
malint q̃ imitari. et quorũ ſimilitudinẽ deſperent: eorundẽ affectẽt
ſimultatem:ſcilicet uti qui ſuo nomíe obſcuri ſunt: meo innoteſcãt.
Siqui igit́ ex illiſ libitiniſ. ſplẽdidiſſimo buic auditorio:uelut quedã
macula ſe immiſcuit. uelim uelim pauliſper ſuoſ oculoſ per bunc in/
credibilem cōſeſſum circunferat. contemplatuſq; frequentiã tantã
quanta ante me in adiutorio pbiloſopbi nunq̃ uiſitata eſt:reputet
cum animo ſuo quantum periculum conſeruande exiſtimatiōiſ bic
adeat: qui contempni nó conſueuit. cũ ſit arduũ. et oppido difficile.
uel modice paucorum expectationi ſatiſfacere. preſertim mibi: cui
et anteparta exiſtimatio. et ueſtra de me benigna p̃ſumptio. nibil
non quicq̃ ſinit diligẽter :ac de ſummo pectore biſcere. qſ ení ueſtrũ
unum mibi ſoloeciſmum ignouerit? quiſ uel unam ſyllabã barbare
pronuntiatam donauerit. quiſ incondita et uitioſa uerba temere: q̃ſi
delirantibuſ oborientia permiſerit blatterare: qua tamẽ aliiſ facile. et
ſane meritiſſimo ignoſcitiſ. meum uero unumquodq; dictũ acriter
examinatiſ: ſedulo preſenſiculatiſ :ad limã et lineam certã redigitiſ:
cũ torno et conturno iterũ compatiſ. tm̃ babet uilitaſ excuſatõniſ:
quantum dignitaſ difficultatiſ. Agnoſco igitur difficultatem meam
nec dep̃cor quin ſic exiſtimetiſ. nec tamẽ uoſ parua quedã et praua
ſimilitudo falſoſ animi babeat. qm̃ quedã: ut ſepe dixi :palliata mẽ/
dicabula obambulant. preco cum procõſule et ipſe tribunal aſcẽdit.
et ipſe togatuſ illic uidetur: et quidem perdiu ſtat. aut ambulat. aut
plerunq; contentiſſime clamitat. ¶ Eníuero ipſe proconſul: mode/
rata uoce: rarenter: et ſedenſ loquit́. et plerũq; de tabella legit. qppe
preconiſ uox garrula: miniſteriũ eſt. procõſuliſ aũt tabella: ſentẽtia
eſt: que ſemel lecta: neq; augeri littera una: neq; autẽ minui poteſt.
ſed utcũq; recitata eſt: ita prouintie inſtrumento refert́. ¶ Patior &
ipſe in meiſ ſtudiiſ: aliquam pro meo captu ſimilitudinẽ. Nã qđcũq;
ad uoſ protuli: excerptum ilico et lectum ẽ. nec reuocare illud: nec
ante mutare. nec emẽdare mibi quicq̃ licet. quo maior religio dicẽdi
babenda eſt. et quidem non in uno genere ſtudiorum. plura ení mea
extant in cameniſ: q̃ Hippie in opificiiſ opibuſ. Quid iſtud ſit: aímo
attendatiſ: diligentiuſ & accuratiuſ diſputabo.

ET Hippiaſ e nũero ſophiſtaꝝ ẽ. artiũ multitudĩe
ꝑor omnibuſ: eloquẽtia: nulli ſecunduſ etaſ illi cum
Socrate patria uel genuſ ignoratur. gloria uero
magna. fortũa modica. ſed ĩgeniũ nobile. meõria
excellenſ. ſtudia uaria. emuli multi. uenit Hippiaſ
iſte quõdã certamĩe olympio piſã. nõ minuſ cultu
uiſenduſ: q̃ elaboratu miranduſ. omnia ſecum que
habebat: nihil eoꝝ emerat. ſed ſuiſ ſibi mãibuſ cõfecerat. et indum̃ta
q̄buſ indutuſ. et calciamẽta q̄buſ erat inſutuſ. et geſtamina q̄buſ erat
conſpicatuſ. habebat indutui ad corpuſ tunicã interulã tenuiſſimo
textu. triplici licio. purpura duplici. ipſe eã ſibi ſoluſ domi texuerat.
habebat cinctui balteũ. qđ genuſ pictura babylõica miriſ coloribuſ
uariegatũ. nec in hac eũ opa q̄ſq̃ adiuuerat. habebat amictui palliũ
cãdidũ: qđ ſupne circũiecerat. id quoq; palliũ cohopatoriſ ipſiuſ la/
borẽ fuiſſe. etiã pedũ tegumenta. crepidaſ ſibimet cõpegerat. etiam
ãnulũ in leua aureũ faberrimo ſignaculo quẽ oſtentabat. ipſe eiuſ
ãnuli & orbiculũ circulauerat. & pallã clauſerat. & gẽmã ĩſculpſerat.
Nondũ oĩa eiuſ cõmẽoraui. eni nõ nõ pigebit me cõmẽorare: qđ
illũ nõ puditũ eſt oſtentare: qui magno inceptu p̄dicauit fabricatũ
ſemet ſibi. ampullã quoq; oleariã quã geſtabat. lenticulari forma: te
reti ãbitu. p̄ſſula rotũditate. iuxtaq; honeſtam ſtrigileculam: recta
faſtigatõe clauſule. flexa tubulatõe ligule. ut et ipa in mãu capulo
moraret̃. et ſudor ex ea riuulo laberet̃. Quiſ tũ non laudauit ho/
minẽ tam numeroſa arte multiſciũ: toti iugi ſcientia magnificũ. tot
utẽſiliũ pitia dedalũ? qn et ipſe Hippiã laudo. ſed ingenii eiuſ fecũ/
ditatẽ malo doctrine: q̃ ſuppellectiliſ multiformi ĩſtrum̃to emulari.
fateorq; me ſellulariaſ quidẽ arteſ minuſ callere: ueſtem de texterna
emere baxeaſ iſtaſ de ſuterna p̄ſtinare. Eniuero ãnulũ nec geſtare:
gẽmã et aurũ iuxta plũbũ et lapilloſ nulli eſtimare: ſtrigilẽ: et am/
pullã: ceteraq; balnei utẽſilia nũdiniſ. mercari. ꝓrſũ enĩ nõ eo ĩficiaſ:
nec radio: nec ſubula: nec lima: nec torno: nec id genuſ ferramẽta uti
noſſe: ſed ꝓhiſ p̄optare me fateor: uno chartario calamo me reficere
poemata: oĩ genuſ apta, uirge. lyre. ſocco. coturno. Item ſatyraſ ac
geryppoſ. Itẽ hiſtoriaſ uariaſ reꝝ. nec nõ rõeſ laudataſ diſertiſ. nec
nõ dialagoſ laudatoſ phĩſ. atq; hec alia et eiuſdẽmõi tã grece q̃ la/
tine gemĩo uoto. pari ſtudio. ſimili ſtilo: que utinã poſtſe me q̄dẽ nõ
ſingulatĩ ac diſcretĩ. ſed cũctim et cõcertatĩ tibi ꝓconſul uir optime
offerre: ac predicabili teſtimõio ad oẽm noſtram camenã frui: non

hercule penuria laudiſ:que mihi dudum integra et florenſ p omneſ
anteceſſoreſ tuoſ. adte reſeruata eſt. Sed quoniam nulli me probati/
orem uolo. q̄q̄ ipſe ante oīſ merito: ꝓbo. Enī ſic natura cóprobatū
eſt; ut eum quem laudeſ: et ameſ: porro quē ameſ: laudari te ab illo
uelìſ. ¶ Atq; ego me dilectorem tuum ꝓfiteor: nulla tibi ꝑuatim ſed
om̄i publicitus gratia obſtrictuſ. nihil q̄ppe ate impetraui: quia nec
poſtulaui. ſed philoſophia me docuit non tantum beneficiū amare.
ſed etiam maleficiū. magneq; iudicio impertire: q̄ commodo inſer/
uire. et qđ in cómune expediat malle: q̄ qđ mihi. Igit̄ bonitatiſ tue
diligūt pleriq; fructū: ego ſtudiū: idq; facere adorſuſ ſū: dū mode/
rationē tuā in ꝓuincialiū negociiſ contemplor. q̄ effectim amare te
debeāt: exꝑti ꝓpter bn̄ficiū: exꝑteſ ꝓpter exēplū. nā et beneficio
multiſ cómodaſti. & exēplo oībuſ ꝓfuiſti. qſ enī a te nó amet diſce/
re? q̄ nā moderatione obtineri queat: tua iſta gratia: uita iocunda:
mitiſ auſteritaſ: placida cóſtātia: blāduſq; uigor animi? Neminē ꝓ/
cóſulum: qđ ſciētia: ꝓuītia africa magna reuerita eſt. minuſ uerita:
nullo: niſi tuo āno: ad cohercēda peccata: pluſ pudor: q̄ tiór ualuit.
nemo te aliuſ pari ꝑtāte. ſepiuſ ꝓfuit. rariuſ terruit. nemo ſimiliorē
uirtute filiū adduxit. Igit̄ nemo carthagini ꝑcóſulū diutiuſ fuit. nā
etiā eo tp̄e quo ꝓuītiaſ circūibaſ: manēte nobiſ honorino minuſ ſē/
ſimuſ abſentiā tuā: q̄ ut te magiſ deſyderaremuſ. paterna in filio eq/
taſ: ſenilis in iuuene prudētia: cóſulariſ in legato autoritaſ: ꝓrſuſ oīſ
uirtuteſ tuaſ ita effigit: ac repn̄tat: ut mediuſ fidiuſ āmirabilior eēt
ī iuuene: q̄ ī te ꝑta lauſ. niſi eā tu talē dediſſeſ. q̄ utinā ꝑpetuo liceret
frui. Quod nobiſcū iſtiſ ꝑcóſulū uicibuſ? qd cū āniſ breuibuſ: et feſ/
tināntibuſ mēſibuſ? O celereſ bonoꝝ hominū dieſ: o ꝑſidū optimorū
citata curricula. Iā te Seueriane tota ꝓuītia deſyderamuſ. eniuero
honorimí et bonoſ ſuuſ ad ꝑcurā uocat. et fauor ceſaꝝ ad cóſulatū
format. et amor noſter in p̄ntiaꝝ tenet. et ſpeſ carthaginiſ in futurū
ſpódet uno ſolató freta exēpli tui: ꝙ q legatuſ mittit̄ ꝑcóſul ad noſ
cito reuerſuruſ ē. ¶ Sol qui candentē feruido curſu atq; eq́ſ flāmā
citatiſ feruido ardore explicaſ. Itēq; luminiſ eiuſ luna diſcipula. nec
nó q̄nq; cetere uagātiū poteſtateſ. Iouiſ benefica. Veneriſ uolup/
tifica. ꝑnix Mercurii. ꝑnitioſa Saturni. Martiſ ignita. Sunt et alie
medie deū ꝑtāteſ: q̄ſ licet ſētire: nó dat̄ cernere: ut amoriſ: ceteroꝝq;
id genuſ: quoꝝ forma nó uiſitata: uiſ cognita: que itē ī terriſ: utcūq;
ꝓuidentie ratio poſcebat: alibi montiū uerticeſ arduoſ extulit. Alibi
cāporū ſupinam planiciem coequauit. Itē que ubiq; diſtinxit. āniū

fluoreſ.pratorū uiroreſ. Itē dedit uolatuſ auibuſ.uolutuſ ſerpētibuſ.
curſuſ feriſ.greſſuſ hominibuſ. ¶ Pariter enī ut q Herediolū ſterilē:
et agrū ſcruposū: meraſ rupinaſ:et ſenticeta miſeri colunt: quoniā
nulluſ in teſquiſ ſuiſ fructuſ eſt: nec ullam illic aliam frugem uident:
ſed infelix loliū et ſterileſ dnānē auene ſuiſ frugibuſ indigent: aliena
furatū eunt: et uicinorū floreſ decerpūt: ſcilicet ut eoſ floreſ carduiſ
ſuiſ miſceant. Ad eundē modū q ſue uirtutiſ ſterilīſ ē. ¶ Pſitacuſ auiſ
in die auiſ ē. inſtar illi mīmo minuſ q̃ colūbarū: ſed coloꝝ colūbaꝝ.
nō enī lacteuſ ille. uel liuiduſ uel utrūq; ſublutenſ. aut ſparſuſ ē. Sed
color pſitaco uiridiſ. et ītimiſ plumuliſ: et extimiſ palmuliſ: niſi ꝙ ſo/
la ceruice diſtinguitur: enimuero ceruicula eiuſ circulo mineo uelut
aurea torq pari fulgoriſ circūactu cingitur. et coronatē. roſtri ꝑma
duricia: cum in petram quanpiā cōcituſ altiſſimo uolatu precipitat.
roſtro ſe uelut ācbora excipit: ſed & capitiſ eadē duricia: que ruſticū
ſermonē noſtrū cogitē emulari. ferrea clauicula caput tunditē. impiū
magiſtri ut perſentiſcat hec ferula diſcenti eſt. diſcit aūt ſtatī pulluſ
uſq; ad duoſ etatiſ ſue ānoſ dum facile oſ: uti cōformetē: cum tenera
lingua uti conuibretē. ſenex autē captuſ et indocilīſ eſt. et obliuioſuſ.
uerū ad diſciplinam humani ſermōiſ facilior eſt pſitacuſ: glande qui
ueſcitur: et cuiuſ in pedibuſ ut hominiſ: quini digituli numerantē. nō
enim omnibuſ pſitaciſ id inſigne. ſed illud omībuſ ꝓpriū: ꝙ eiſ lingua
latior q̃ ceteriſ auibuſ. eo faciliuſ uerba homīſ articulantē patētiore
plectro et palato: id uero quod dicit: ita ſimiliter nobiſ canit: uel po/
tiuſ eloqtur: ut uocē ſi audiaſ: hoiēm puteſ. Nā quidē ſi uideaſ idem
conari nō eloq. ¶ Verū enīuero et coruuſ et pſitacuſ. nihil aliud q̃
qđ didicerūt: ꝓnūtiant ſi cōuitia docueriſ: conuiciabitur: diebuſ ac
noctibuſ perſtrepenſ maledictiſ: hoc illi carmen eſt. hanc putat can/
tionem: ubi omnia que didicit maledicta percenſuit. denuo repetit
eandem cantilenam. ſi carere conuitio uelīſ: lingua excidēda eſt. aut
q̃primum in ſiluaſ ſuaſ remittenduſ eſt. Non enim mihi philoſophia
id genuſ orationem largita eſt: ut natura quibuſdam auibuſ breuem
et temporarium cantum cōmodauit. Hirundinibuſ matutinū cicadiſ
meridianum: noctuiſ ſerum. ululiſ ueſpertinū. bubonibuſ nocturnū
galliſ antelucanum. quippe hec animalia. inter ſe uario tempore: et
uario modo occinunt. et occipiunt carmīe. ſcilicet galli expergifico
bubōeſ gemulo. ulule querulo: noctue intorto. cicade obſtreporo.
hirundineſ perarguto. ¶ Sed enim philoſophi ratio et oratio tpe
iugiſ eſt: et auditu uenerabiliſ: et intellectu utiliſ. et mō omnicana.

¶ Hec atq; hoc genuſ alia partim cum audiret a Diogene Crateſ: aliaſ ſibimet ipſe ſuggereret. Deniq; in forũ exilit: remfamiliarem abiicit: uelut onuſ ſtercoriſ: magiſ labori: q̃m uſui. dein cetu facto maximũ exclamat. Crateſ inquit: Crateſ: te manu mitteſ? exinde non mõ ſoluſ: uerũ nuduſ: & liber omniũ quoadiuxit: beate uixit. Adeoq; eiuſ cupiebat̃: ut uirgo nobiliſ: ſpretiſ iunioribuſ ac ditiori/ buſ ꝓciſ: ultroneũ ſibi optauerit. Cũq; ĩterſcapulũ Crateſ retexiſſet: qd̃ erat aucto gibbere: perãq; cũ baculo? & palliũ humi poſuiſſet: eamq; ſupellectilem ſibi eſſe puelle profiteretur: eamq; formã quã uideat: proinde ſedulo conſuleret: ne poſt querela eam caperet: Enimuero Hipparche cõditionẽ accipit. Iam dudũ ſibi prouiſum ſatiſ: & ſatiſ conſultũ reſpõdit. neq; ditiorem maritũ: neq; formo/ ſiorẽ uſpiã gentiũ poſſe inuenire. proiñ duceret: quo liberet. Dux Cynicuſ in porticũ ibidẽ in loco celebri. corã luce clariſſima accu/ buit. coramq; uirginẽ ĩminuiſſet paratam pari conſtantia: ni zeno ꝓcinctu palliaſtri: circũſtantiſ corone obtutu: magiſtrũ in ſecreto defendiſſet. ¶ Samoſ icario in mari modica inſula eſt: exaduerſũ miletoſ ad occidentẽ eiuſ ſita. nec ab ea multo pelagi diſpicit̃. utꝝ/ uiſ clementer nauigantem: alter dieſ in portu ſiſtit. Ager frumẽto piger: aratro irrituſ. fecundior olïueto. nec uinitori. nec oleri ſcul/ pitur. Ruratio omniſ in ſarculo & ſurculo. quoꝝ prouentu magiſ fructuoſa inſula ẽ: q̃ frugifera. ceterũ & ĩcoliſ frequẽſ: & hoſpitibuſ celebrata: oppidũ habet nequaq̃ ꝓ gloria. ſed quod fuiſſet amplũ: ſemituta meniũ multifariã ĩdicãt. eniuero fanũ Iunoniſ ãtiquituſ famigeratum: id fanũ ſecũdo littore: ſi recte recordor uiam uiginti haud ampliuſ ſtadia oppido abeſt. ibi donariũ dee perq̃ opulẽtũ. plurima auri & argẽti ratio in lancibuſ. ſpeculiſ. poculiſ. & huiuſce/ modi utenſilibuſ. magna etiã uiſ eriſ uario effigiatu: ueterrimo: & ſpectabili opere: uel tamen ante arã Bathylli ſtatua a Polycrate tyrãno dicata. qua nihil uideor effectiuſ cognouiſſe. qdã pytha/ gore eam falſo exiſtimant. Adoleſcenſ eſt: uiſenda pulchritudine. crinibuſ fronte parili ſeparata per malaſ reuulſuſ. pone autẽ coma prolixior inter lucentem ceruicem ſcapularum finibuſ obumbrat. ceruix ſuci plẽa. maleubereſ. gene tereteſ. at modico mẽto laculat̃. eiq; prorſuſ citharedicuſ ſtatuſ. deã cõſpicienſ canẽti ſimiliſ tunicã picturiſ uariegatã: deorſuſ ad pedeſ deiectuſ: ipſoſ grecãico cĩgulo chlamyde uelat. utrũq; brachiũ aduſq; articuloſ palmarum. Cetam decoriſ inſtrumentiſ depẽdent cithara balteo celata: apta ſtructim

ſuſtinet̃. manuſ eiuſ tenera ꝓcerule leua diſtantibuſ digitiſ neruoſ molitur. Dextra pſallẽtiſ geſtu: ſuoſabulum cithare admouet: ceu parata ꝑcutere. Cum uox in cantico interquieuit: Interim cãticũ uidetur ore tereti ſemihiantibuſ in conatu labellis eliquare. Verũ hec quidem ſtatua eſto cuiuſpiã puberum: qui Polycrati tyrãno dilectuſ: Anacreonteũ amicitie gratia cãtilat. ceterũ multũ abeſt: Pythagore philoſophi ſtatuã eſſe: & natu ſamiuſ: & pulchritudine adprime inſigniſ: & pſallendi muſiceq; omniſ multo doctiſſimuſ ac ferme id eui: quo Polycrateſ ſamũ potiebatur. Sed haudq̃q̃ phi/loſophuſ tyranno dilectuſ eſt. quippe eo cõmodũ dominari orſo: ꝓfugit ex inſula clãculo Pythagoraſ patre Neſarcho nuꝑ amiſſo: quẽ cõperior inter ſellularioſ artificeſ gẽmiſ faberrime ſculpendiſ: laudem magiſ: q̃m opem queſiſſe. ¶ Sunt qui Pythagorã aiant eo temporiſ inter captiuoſ Cambyſe regiſ egyptũ cum adueheretur: doctoreſ habuiſſe perſarũ magoſ. ac precipue Zoroaſtren: omniſ diuini arcanũ antiſtitẽ. poſteaq; eum a quodã Gillo crotonienſiũ principe recuperatũ. Verũ eniuero celebrior fama optinet ſpõte eum petiſſe egyptiaſ diſciplinaſ. atq; ibi a ſacerdotibus cerimoniarũ incredendaſ potentiaſ: numeroꝝ admirandaſ uiceſ: geometrie ſol/lertiſſimaſ formulaſ didiciſſe: nec hiſ artibuſ animi expletum: mox chaldeoſ: atq; inde brachmanaſ: hi ſapienteſ uiri ſunt: indie genſ ẽ. eoꝝ ergo brachmanũ gymnoſophiſtaſ adiſſe. chaldei ſideralẽ ſciẽtiã: numinũ uagãtiũ ſtatuſ: ãbituſ: utroꝝq; barioſ effectuſ ingenitum hominũ oſtẽdere: necnõ medẽdi remedia mortalibuſ: latiſ pecuniiſ: terra: celoq;: & mari cõquiſita. brachmane aũt pleraq; philoſophie eiuſ cõtulerũt. que mẽtiũ documẽta: que corporũ exercitamenta: quot parteſ animi: quot uiceſ uite: que diiſ manibuſ ꝓ merito ſuo cuiq; tormẽta uel p̃mia. ¶ Quinetiã Pherecydeſ ſyro ex inſula oriunduſ: qui primuſ uerſuũ nexu repudiato: conſcribere auſuſ ẽ? paſſim uerbiſ ſolito loquutu libera oratiõe: eũ quoq; Pythagoraſ magiſtrũ coluit. & infandi morbi putredine inſerpentium ſcabiem ſolutũ religioſe humauit. ¶ Fertur & peneſ Anaximandrũ mileſiũ naturabilia cõmentatuſ. necnon & cretenſem Epimenidem inclitũ fatiloquũ: & Platonẽ diſcipline gratia ſectatuſ. Itẽq; Leodamãtẽ Creopili diſcipulũ: qui Creopiluſ memorat̃ poete Homeri hoſpeſ: & emulator canendi fuiſſe. tot ille doctoribuſ eruditus: tot tamq; multiiugiſ comitibuſ diſciplinarum toto orbe hauſtiſ: uir p̃ſertim ingenio ingẽti. ac ꝓfecto ſuper captũ hõiſ animi anguſtior: ṗmuſ

philoſophie nũcupator: & creditor: nihil ꝑuſ diſcipuloſ ſuoſ docuit
q̃ tacere. primaq; apud eũ meditatio: ſapiẽti futuro linguã omnẽ
cohercere. uerbaq; que uolãtia poete appellãt: ea uerba detractiſ
pĩniſ intra murũ cãdentium dentium ꝓmere. prorſuſ inq̃ hoc erat
primũ ſapiẽtie rudimentũ: meditari cõ diſcere. loquitari dediſcere.
nõ in totũ euũ tamen uocem deſueſcebant. nec omneſ pari tẽpore
elingueſ magiſtrum ſectabãtur. Sed grauioribuſ uiriſ breui ſpatio
ſatiſ uidebatur taciturnitaſ modificata: loquatioreſ enĩuero ferme
in quinquenniũ uelut exſilio uociſ puniebantur. ¶ Porro noſter
Plato nihil ab hac ſecta: uel paululũ deuiuſ pythagoriſſat. in plu/
rimiſ eque & ipſe in nomen eiuſ a magiſtriſ meiſ adoptatuſ: utrũq;
meditationibuſ academiciſ didici: & cũ dicto ẽ opuſ: impigre dicere:
& cũ tacito. opuſ eſt: libẽter tacere? q̃ moderatiõe uideor ab õibuſ
tuiſ anteceſſoribuſ: haud minuſ oportuni ſilentii laudẽ: q̃ tẽpeſtiue
uociſ teſtimoniũ cõſequutuſ.

PRiuſ q̃ uobiſ occipiam principeſ auguſti gratiaſ agere: ob ſtatuam: quam mihi preſenti honeſte poſtulaſtiſ: & abſenti benigne decreuiſtiſ: priuſ uolo cauſã uobiſ allegare: cur aliq̃ multoſ dieſ a conſpectu auditorii abfuerim. contulerimq; me ad perſianaſ aquaſ: gratiſſima prorſuſ & ſaniſ natabula: & egriſ medicabula: quippe ita ĩſtitui omne uite mee tẽpuſ uobiſ probare: quibuſ me imppetuũ firmiter dedicaui: nihil tantulũ faciã: quĩ eiuſ uoſ & gnaroſ: & iudiceſ habeã quid igitur derepentino ab hoc ſplendidiſſimo conſpectu ueſtro diſtulerim? exemplũ eiuſ rei paulo ſecuſ ſimillimũ memorabo. q̃m inprouiſa picula hominibuſ ſubito obo[u]iãtur. De Philemone comico? de ingenio eiuſ. q ſatiſ noſtiſ: de ĩteritu: pauciſ cognoſcite. An etiã de ĩgenio pauca uultuſ? Poeta fuit hic Philemõ medie co/medie ſcꝑtor. fabulaſ cũ Menãdro ĩ ſcena dictauit. certauitq; cũ eo: fortaſſe impar. certe emuluſ. nãq; eũ etiã uicit ſepenumero. pudet dicere reperiaſ tñ apud ipm multoſ ſaleſ. argumẽta lepide inflexa: agnatoſ lucide explicatoſ. perſonaſ rebuſ competenteſ. ſententiaſ uite congruenteſ. loca non infra ſoccũ ſeria. non uſq; ad coturnũ. rare apud illum corruptele? & uti erroreſ conceſſi amoreſ. nec eo minuſ & leno piuruſ: & amator feruiduſ: & ſeruuluſ calliduſ. & amica illudẽſ. & uxor inhibẽſ: & mater indulgenſ: & patruuſ obiurgator.

& ſodaliſ opitulator. & mileſ p̄liator. ſed & paſiti edaceſ: & parēteſ
tenaceſ: & meretriceſ procaceſ. hiſce laudibuſ diu in arte comedica
nobiliſ: forte recitabat partē fabule quā recenſ fecerat. cumq; iam
tertio actu: qđ genuſ in comedia fieri amat: iucundioreſ affectuſ
moueret: hymber repentino cohortuſ. ita ut mihi ad uoſ uenit uſuſ
nuperrime: differri auditorii cetū: & auditiōiſ ceptū coegit. reliquū
tamē uariiſ poſtulātibuſ ſine intermiſſiōe deincipiti die plecturū.
Poſtridie igit̄ maximo ſtudio ingenſ hoīum frequētia cōuenere
ſeſe quiſq; exaduerſum q̄ proxime collocat. ſeruſ adueniens amicuſ.
ānuit locum ſeſſui. īpercıunt. extimuſ quiſq; excuneati queruntur
farto toto theatro: ingenſ ſtipatio: occipiunt inter ſe queri. qui nō
affuerāt: p̄cōtari āte dicta. qui affuerāt: recordari audita. cūctiſq;
iam prioribuſ gnariſ: ſequentia exſpectare. interim dieſ ire. neq;
Philemon ad condictū uenire quidā tarditatē poete murmurari:
plureſ defendere. ſed ubi diutiuſ equo ſedetur: nec Philemon uſpiā
cōparet: miſſi ex promptioribuſ qui acciperent. atq; eū in ſuo ſibi
lectulo mortuū offendūt. cōmodum ille. anima edita obriguerat.
iacebatq; incubanſ toro ſimiliſ cogitanti. adhuc manuſ uolumini:
implexa. adhuc oſ recto libro impreſſū. ſed enī iā aīe uacuuſ: libri
oblituſ. & auditorii ſecuruſ? ſterere pauliſper qui introierāt p̄culſi
tam inopinate rei: tam formoſe mortiſ miraculo: deinde regreſſi ad
populum renuntiauere Philemonē poetā qui expectaretur? qui
in theatro fictum argumentum finiret? iam domi ueram fabulam
cōſūmaſſe. Enimuero iā dixiſſe rebuſ humaniſ ualere. & plaudere.
ſuiſ uero familiaribuſ dolere: & plangere. heſternun illi hymbrem
lachrimaſ auſpicaſſe. comoediam eiuſ priuſ ad funebrem facere: q̄
ad nuptialem ueniſſe. proin quoniā poeta optimuſ perſonā uite
depoſuerit: recta de auditorio eiuſ exequiaſ eundū. legēda eiuſ eſſe:
nunc oſſa: mox carmina. ¶ Hec ego ita facta. ut commemoraui:
olim didicerā. Sed audieſ me: meo p̄iculo recordatuſ: nā ut memi/
niſtiſ: profecto cum impedita eſſet hymbri recitatio: in propinquū
diem: uobiſ uolētibuſ: p̄tuli. & quidē Philemōiſ exēplo. pleniſſime
quippe eodem die in paleſtra adeo uehementer talum inuerti ut
minimū affuerim. quin articulum etiā a crure deſtringerem. tamen
articuliſ loco conceſſit. exq; eo luxu adhuc fluxuſ eſt. etiā dū eū
ingenti plaga reconcilio: iam iam ſudore affatim corpore diutile
obrigui. inde acerbuſ dolor inteſtinorum cohortuſ: modico ante
ſedatuſ eſt. q̄ me deniq; uiolentuſ examinaret: & Philemoniſ ritu

cōpelleret ante letum abire: q̃ lectū. potiuſ implere fata: q̃ fanda.
conſūmare potiuſ animā: q̃ hiſtoriā. Cum primū igiť apud ꝑſianaſ
aquaſ leni tēperie: nec minuſ utili: q̃ blādo fomēto greſſū recupaui.
nondum quidem ad innitendū idonee: ſed q̃tum ad uoſ feſtinanti
ſatiſ uidebatur: ueniebam redditū: quod pepigeram: cum interim
uoſ mihi benefitio ueſtro: non tantū claudicatem depreſſiſtiſ: uerū
etiā ꝑnicitatem addidiſtiſ. An nō propandum mihi erat. ut pro eo
honore uobiſ multaſ gratiaſ dicerē: pro quo nullaſ preceſ dixerā?
non quin magnitudo carthaginiſ mereať: etiā a philoſopho precē
pro honore. ſed ut integrum. & intemeratū ueſtrū eſſet beneficiū?
ſi nihil ex gratia eiuſ peticio mea defregiſſet. ideſt: ut uſq;q̃q; eſſet
gratuitū. neq; enim aut leui mercede emit qui precať: aut parū p̄ciū
accipiſ: qui rogatur: adeo ut omnia utenſilia emere potiuſueliſ: q̃
rogare. id ego arbitror precipue in honore obſeruandū. quem qui
laborioſe exorauerit ſibi: debet unam gratiā: quod impetrarit. qui
uero ſine moleſtia ambituſ adeptuſ eſt: duplam gratiā: p̄bentibuſ
debet. & quod non petierit? & quod acceperit. duplam igiť gratiā
uobiſ debeo. immo enimuero multiiugam. quā ubiq; equidē & ſemꝑ
predicabo. ſed nunc in preſentiarū libro iſto: ad hūc honorē mihi
cōſcripto: ita ut ſoleo publice ꝓteſtabor. certa eſt enim ratio: que
debeat philoſopho: ob decretam ſibi publice ſtatuā: gratiaſ agere.
a qua paululum demutauit liber: quē Straboniſ Emiliani excellē/
tiſſimuſ honor flagitat. quem librum ſperabo me commode poſſe
conſcribere: ſcitiſ eum hodie nobiſcum probare. eſt enim in ſtudiiſ
tātuſ: prenobilior ſic ꝓprio ingenio: q̃ patritio conſulatu. Quibuſ
nam uerbiſ tibi Emiliane Strabo: uir omnium qui unq̃ numantie
fuere? aut ſunt: aut etiam erunt inter optimoſ clariſſime: & inter
clariſſimoſ optime: inter utroſq; doctiſſime? quibuſ tādem uerbiſ:
pro hoc tuo erga me animo: gratiaſ habituruſ eſ: commemoratu
meo? qua digna ratione tam honorificā benignitatē tuā celebrē?
qua remuneratione dicendi gloriā tui facti equipem? nōdū hercle
reperio. ſed ſedulo & commentabor. & connitar: dum memor ipſe
mei: dum ſpirituſ hoſ reget artuſ. nam nūc inpreſentiarū. neq; enī
diffitebor: leticia facūdie obſtrepit. & cogitatio uoluptate impe/
ditur. ac mēſ occupata delectatiōe: mauult in p̄ſentiarū gaudere.
q̃ predicare. quod faciā? cupio gratuſ uideri. ſed pre gaudio nondū
mihi uacat gratiaſ agere. nemo me nemo ex illiſ triſtioribuſ uelit
in iſto uituperare: quod honorem meum non minuſ mereor: q̃m

intelligo. qđ clariſſimi & eruditiſſimi uiri tanto teſtimonio exulto. quippe teſtimonium mihi perhibuit in curia carthaginenſium nõ minuſ ſplendidiſſima: q̃ benigniſſima: uir conſulariſ cui etiam notũ eſſe tantũmodo: ſummuſ honor eſt. iſ etiam laudator mihi. apud principeſ africe uiroſ: quodammodo extitit. Nam ut comperior: nudiuſtertiuſ libello miſſo: per quem poſtulabat locum celebrem ſtatue mee: cum primiſ commemorauit inter noſ iura amicicie ac cõmilitie ſtudiorũ eiſdem magiſtriſ incohoata honeſte. tunc poſtea uota mea omnia: ſecundũ dignitatiſ ſue graduſ recognouit. Iam illud primũ beneficium quod cõdiſcipulum ſe meminit. ecce & hoc alterum beneficium. ꝙ tantuſ ſe diligi ex pari predicat. quin etiam cõmemorauit. & alibi gentiũ: & ciuitatum: honoreſ mihi ſtatuaꝶ: & alioſ decretoſ. quid addi poteſt? & hoc preconiũ uiri conſulariſ? ímo etiã docuit argumẽto ſuſcepti ſacerdotii: ſũmũ mihi honorẽ carthaginiſ adeſſe. Iam hoc ꝑcipuũ beneficiũ: ac lõge ante ceteroſ excellẽſ. ꝙ me uobiſ locupletiſſimuſ teſtiſ: ſuo etiã ſuffragio commendat. ad ſummã pollicituſ eſt: ſe mihi carthagini de ſuo ſtatuam poſiturũ. uir cui omneſ ꝓuintie: quadriugeſ. & ſeiugeſ curruſ. ubiq; gentium ponere gratulantur. quid igitur ſupereſt. ad honoriſ mei tribunal? & culmen? ad laudiſ mee cumulum: immo enĩuero quid ſupereſt? Emilianuſ Strabo uir cõſulariſ breui uociſ oĩum futuruſ proconſul: ſentẽtiam de honoribuſ meiſ in curia carthaginẽſiũ dixit. omneſ eiuſ auctoritatẽ ſecuti ſũt. nonne uidetur hoc uobiſ ſenatuſ cõſultum eſſe? quodqđ & carthaginenſeſ omneſ: qui in illa ſanctiſſima curia aderant: tam libẽter decreuerunt omneſ: locum ſtatuere: ut illoſ ſcireſ idcirco alteram ſtatuã: q̃tũ ſpero inſequẽtẽ curiã ꝓtuliſſe: ut ſalua ueneratõe: ſalua reuerẽtia: cõſulariſ ſui. uiderẽt factũ eiuſ nõ emulati: ſed ſecuti. ideſt ut integro die beneficiũ ad me publicũ perueniret. Ceterũ meminerant optimi magiſtratuſ: & beniuolẽtiſſimi principeſ. mandatum ſibi a uobiſ quod uolebãt. id ego neſcirem ac predicarem? ingratuſ eſſem. quin etiam uniuerſo ordini noſtro: ampliſſimiſ erga me meritiſ: quãtaſ maximaſ poſſũ gratiaſ ago: atq; habeo. qui me in illa curia honeſtiſſimiſ adclamationibuſ decorauere: in qua curia: uel nominari tantummodo ſũmuſ honor eſt. Igitur quod difficile factu erat? quodq; reuera arduum nobiſ exiſtimabatur: gratum eſſe populo: placere ordini: ꝓbari magiſtratibuſ: & principibuſ: id ꝓfuſiue dixerim: iã quodãmodo mihi ꝯtigiſ. Quod igitur ſupereſt: ad ſtatue mee honorem

niſi eriſ precium: & artificiſ miniſteriũ: que mihi ne in mediocribuſ
quidem ciuitatibuſ iniquam defuere? ne ut carthagini deſint: ubi
ſplẽdidiſſimuſ ordo etiã de rebuſ maioribuſ iudicare potiuſ ſolet:
q̃ cõputare. ſed de hoc tamẽ ego ꝑfectiuſ: cũ uoſ effectiuſ. qui etiã
tibi nobilitaſ ſenatorũ: claritudo ciuiũ: dignitaſ amicorũ: mox ad
dedicationẽ ſtatue mee: libro etiã conſcripto pleniuſ gratiaſ: cana/
ciuſq; libro mandabo: uti per omniſ prouinciaſ eat. totoq; abhinc
orbe. totoq; ab hinc tempore: laudeſ benefacti tui: ubiq; gentium
ſemper annorũ repreſentet. Viderint quibuſ moſ eſt oggerere ſe:
& ocioſiſ preſidibuſ: ut impatientia lingue cõmendationẽ ingenii
querant. & affectata amicicie ueſtre ſpecie glorientnr. utrũq; eiuſ
a me Scipio orfite longe abeſt. nã & q̃tulumcũq; ingeniũ meum
iampridem pro captu ſuo hominibuſ notiuſ ẽ: q̃ ut indigeat noue
commendationiſ. & gratiam tuam tuorũq; ſimilium malo: q̃ iacto
magiſq; ſum tante amicicie cupitor: q̃ gloriator. qm̃ cupere nemo
niſi uere putet: poteſt. Poteſt autẽ quiſ falſo gloriari. ad hoc ita
ſemp ab ineunte euo bonaſ arteſ ſedulo colui. eãq; exiſtimationẽ
morũ. ac ſtudiorũ cum in prouintia noſtra. tum etiã rome: peneſ
amicoſ tuoſ queſiſſe me. tute ipe locupletiſſimuſ teſtiſ eſ: ut nõ minuſ
uobiſ amicicia mea capeſſenda ſit. q̃ mihi ueſtra inconcupiſcenda.
quippe nõ prõpte ueniam impetire: rarentẽ adeũdi: aſſiduitatẽ eiuſ
requirentiſ eſt. ſũmũq; argumentũ amoriſ: frequentibuſ delectari.
ceſſantibuſ obiraſci. pſeuerantẽ celebrare. deſinentẽ deſiderare. qm̃
neceſſe ẽ eiuſdẽ eſſe: cuiuſ ãgat abſẽtia. ceterũ uox cohibita ſilẽtio:
ꝑpeti nõ magiſ uſu iuerit: q̃ nareſ grauedine opplete: aureſ ſpiritu
obſerate. oculi albugine obducti? quid ſi manuſ maniciſ reſtrin/
gantur? quid ſi pedeſ pediciſ coartẽtur. Iam rector noſtri animuſ
aut ſomno ſoluatẽ: aut uino mergatur. aut morbo ſepeliatẽ. ꝑfecto
ut gladiuſ uſu ſplendeſcit: ſitu rubiginat: ita uox in uagina ſilentii
cõdita: diutino torpore hebetatur. deſuetudo omnibuſ pigriciam:
pigricia ueternum parit. tragedi adeo ni cotidie ꝑclamẽt: claritudo
arteriiſ obſoleſcit. igitur identidem boando purgãt rauim. Ceterũ
ipſiuſ uociſ hominiſ exercendi caſuſ: labor ſuꝑ uacaneo ſtudio plu/
rifariã ſupatur. ſiquidẽ uocem hõiſ & tuba rudore toruior. & lyra
concentu uariatior. & tibia queſtu delectabilior. & fiſtula ſuſurru
iocũdior. & buccina ſignificatu longinquior. mitto dicem multorũ
animaliũ inmediatoſ ſonoreſ diſtinctiſ ꝓprietatibuſ admirandoſ.
ut eſt tauroꝝ grauiſ mugituſ. luporũ acutuſ ululatuſ. elephãtorũ

triſtiſ barrituſ. equorum hylariſ hinnituſ: necnon auium inſtigati angoreſ. necnon leonū indignati fremoreſ. ceteraeq; id genuſ uoceſ animaliū truceſ ac liquide quaſ infeſta rabieſ. uel propicia uoluptaſ ciant. pro quibuſ homini uox diuinituſ data anguſtior quidē: ſed maiorem habet utilitatem mentibuſ: q̃ auribuſ delectationē. quo magiſ celebrari debet frequentiuſ uſurpata. & quidem non niſi in auditorio: tanto uiro preſidente: in hac excellēti celebritate multorum eruditorum. multorum benignorum. equidem & ſi fidibuſ adprime callerem: nō niſi confertoſ homineſ conſectarer. in ſolitudine cātilauit orpheuſ in ſiluiſ: inter delphinaſ Arion. Quippe ſi fideſ fabuliſ orpheuſ exſilio deſolatuſ. Arion nauigio precipitatuſ. ille inmanium beſtiarum delenitor. hic miſericordium beluarum oblectator. ambo miſerrimi cantoreſ. quia non ſponte ad laudem. ſed neceſſario ad ſalutē nitebātur. eoſ ego impenſiuſ admiraretur: ſi hominibuſ potiuſ: q̃ beſtiiſ placuiſſent. Auibuſ hec ſecretaria ut inq̃: magiſ congruerint: meruliſ: & luſciniiſ: & oloribuſ: & merule in remotiſ teſquiſ fringultiunt. luſcinie in ſolitudine africana cātiū aduleſcentie garriunt. oloreſ apud auioſ fluuioſ carmen ſenecte meditantur. enimuero qui pueriſ: & adoleſcentibuſ: & ſenibuſ: utile carmen prompturuſ eſt: iſ in mediiſ milibuſ hominum cantat. ita ut hoc meum de uirtutibuſ orfici: carmen eſt: ſerū quidem fortaſſe ſed ſeriū. nec minuſ gratū. q̃ utile carthaginenſiū pueriſ: iuuenibuſ: & ſenibuſ: quoſ indulgentia ſua precipuuſ hominum proconſul ſubleuauit. tēperato deſiderio: & moderato remedio: dedit pueriſ ſaturitatem: iuuenibuſ hylaritatem: ſenibuſ ſecuritatem: metuo quidem Scipio. quoniam laudeſ tuaſ attigi: ne me inpreſentiarum refreneſ: uel tua generoſa modeſtia. uel mea ingenua uerecundia. ſed nequeo quin ex plurimiſ que in te mitiſſimo admiramur: ex hiſ plurimiſ. qui uel paucisſima attigā. uoſ ea mecū ciueſ abeo ſeruati: recognoſcite.

TAnta multitudo ad audiendum conuenistiſ ut potiuſ gratulari carthagini debeā: ꝙ tā multoſ eruditioniſ amicoſ habet: q̃ excuſare quod philoſophuſ nō recuſauerim diſſertare. Nā & pro amplitudine ciuitatiſ frequentia collecta. & ꝑ magnitudine frequētie locuſ delectuſ eſt. Preterea in auditorio hoc genuſ ſpectari debet. nō

pauimēti marmoratio. nec ꝓſcenii cōtabulatio: nec ſcene colūnatō. ſed nec culminum eminentia: nec lacunariū refulgentia. nec ſediliū circunferentia. nec qđ hic aliaſ minuſ halucinat̄. comeduſ ſermocinatur. trageduſ uociferatur. funepeuſ periclitatur. preſtigiator furat̄. hiſtrio geſticulat̄. ceteriq; omneſ ludioneſ oſtentāt populo. qđ cuiuſq; artiſ eſt. Sed iſtiſ oībuſ ſuperſeſſiſ: nihil ampliuſ ſpectari debet: q̄ conuenientiū ratio. & dicentiſ oratio. q̄propter ut poete ſolent: hic ibidem uariaſ ciuitateſ ſubſtituere. ut ille tragicuſ qui in theatro dici facit. liber qui auguſta hec loca citheroniſ coliſ. Item ille comicuſ: qui paruam partem poſtulat plautuſ loci: de noſtriſ magniſ atq; ameniſ menibuſ: athenaſ quoſ in architectiſ conferam. Non ſecuſ & mihi licet nullam longinquā & tranſmarinā ciuitatē hic. ſed enī ipſiuſ carthaginiſ. uel curiā: uel bibliothecā ſubſtituere. Igit̄ proinde habetote: ſi curia d gna protulero: ut ſi in ipſa curia me audiatiſ. ſi erudita fuerit: ut ſi ī bibliotheca legāt̄ quo utinā mihi amplitudinē auditorii prolixa oratio ſuppetēt. ac nō hic maxime clauderetur ubi me facundiſſimū cuperē. ſed uerū uerbū ē ꝑfecto quod aiunt. Nihil quicq̄ homini tā proſperū diuinituſ datū. quin & tamē amixtū ſit aliquid difficultatiſ. ut etiā in ampliſſima quaq; letitia ſubſit quepiā: uel parua querimonia coniugatione quadam melliſ & felliſ. ubi uber ibi tuber. id ego cū in aliaſ. tum etiam nunc inꝓſentiarū uſu experior. nam q̄to uideor plura apud uoſ habere ad cōmendationem ſuffragia: tanto ſum addicēdū nimia reuerētia ueſtri cunctatior. & qui peneſ extraneoſ ſepenumero prōptiſſime diſceptaui. idē nūc peneſ moeſ heſito. ac mirū dictu: ipſiſ illecebriſ deterreor. & ſimultiſ refrenor. & īcitamētiſ cohibeor. An nō multa mihi apud uoſ adhortamina ſuppetunt. quod ſum uobiſ nec lare alienuſ. nec pueritia inuſitatuſ. nec magiſtriſ peregrinuſ. nec ſecta incognituſ. nec uoce inauditus. nec libriſ inlectuſ. improbatuſue. ita mihi & patria in concilio africe id eſt ueſtro. & pueritia apud uoſ. & magiſtri uoſ. & ſecta licet atheniſ atticiſ cōfirmata. tamē hic inchoata ē. & uox mea utraq; lingua iā ueſtriſ auribuſ āte ꝓximū ſexennium probe cognita. quin & libri mei. non alia ubiq; laude cariuſ cenſentur. q̄ quod iudicio ueſtro cōprobantur. hec tanta ac tot iuga inuitamēta cōmunia. nō minuſ uoſ ad audiēdū ꝓlectāt q̄ me ad dicendū retardāt. faciliuſq; laudeſ ueſtraſ alibi gētiū q̄ apud uoſ predicarim. ita apud uoſ cuiq; modeſtia obnoxia ē. apud extraneoſ autem ueritaſ libera. ſemper adeo & ubiq; uoſ quippe ut

parẽteſ ac ꝑmoſ magiſtroſ meoſ celebro. mercedẽq; uobiſ impẽdo: nó illam quam Protagoraſ ſophiſta pepigit. nec accepit. ſed quã Thaleſ ſapiẽſ nec pepigit: & accepit. uideo quid poſtuletiſ: utrãq; narrabo. ¶ Protagoraſ q ſophiſta fuit lóge multiſciuſ: & cũ ꝑmiſ rhetorice repertoribuſ ꝑfacũduſ: Democriti phyſici ciuiſ equeuuſ inde ei ſuppeditata doctrina eſt. eum Protagoram aiunt: cũ ſuo ſibi diſcipulo Euathlo mercedem nimiſ uberẽ códitione temeraria pepigiſſe. uti ſibi tum demum id argenti daret: ſi primo tyrocinio agendi peneſ iudiceſ uiciſſet. igitur Euathluſ poſtq̃ cũcta illa ex/orabula iudicantium. & decipula aduerſantiũ. & artifitia dicentiũ: uerſutuſ: alioquin ingeniatuſ: ad aſtutiã facile perdidit: contentuſ ſcire: qđ cócupierat: cepit nolle: qđ pepigerat. ſed callide nectẽdiſ moriſ: fruſtrari magiſtrũ. diutuleq;. nec aſſerere uelle: nec reddere. uſq; dũ Protagoraſ: eũ ad iudiceſ ꝓuocatũ: expoſitaq; códitione qua docendum receperat: ancepſ argumentũ ambifariã ꝓpoſuit. nam ſiue ego uicero inquit: ſoluere mercedem debebiſ: ut condẽ/natuſ. ſeu tu uiceriſ. nihilominuſ reddere debebiſ: ut pactuſ. quippe qui hanc cauſã ꝑma peneſ iudiceſ uiceriſ. ita ſi uinciſ in cõditionem incidiſti. ſi uinceriſ in dãnationẽ. qđ queriſ ratio cócluſa iudicibuſ acriter: & inuincibiliter uidebatur. enimuero Euathluſ utpote tãti ueteratoriſ ꝑfectiſſimuſ diſcipuluſ. bicepſ illud argumentũ retorſit. nã ſi ita eſt inquit: neutro modo qđ petiſ debeo. aut enim uíco? & iudicio dimittor. Aut uincor & pacto abſoluor. ex quo nó debeo mercedem. ſi hanc primam cauſam fuero peneſ iudiceſ uictuſ. ita me omnimodo liberat ſi uinco: códitio. ſi uincor ſentẽtia. Nóne uobiſ uidentur hec ſophiſmatũ argumẽta. obuerſa inuicẽ: uice ſpinaꝝ. q̃ſ uentuſ cũ uoluerit inter ſe cohercere: paribuſ utrinq; aculeiſ: ſimili penetratóe. mutuo uulnere. Atq; ideo merceſ Protagore tã aſpera: tam ſenticoſa uerſutiſ & auariſ relinquenda eſt. cui ſed multo tãto ꝑſtat illa altera merceſ q̃ Thalẽ memorãt ſuaſiſſe. Thaleſ mileſiuſ ex ſeptem illiſ ſapientie memoratiſ uiriſ: facile precipuuſ: enim geo/metrice peneſ graioſ primuſ repertor. & nature rerum certiſſimuſ explorator. & aſtrorũ ꝑitiſſimuſ contẽplator. maximaſ reſ paruiſ lineiſ repperit. temporũ ambituſ: uentorũ flatuſ. ſtellarũ meatuſ. tonitruum ſonora miracula. ſiderum obliqua curricula. ſoliſ annua reuerticula. idem lune uel naſcentiſ incrementa. uel ſeneſcentiſ diſ/pendia. uel deliquentiſ obſtacula. idem ſane iam pro diui ſenectute diuinam rationẽ de ſole cómentuſ eſt. q̃ equidẽ non didici modo:

uerum etiã experiundo cóprobaui: quotienſ ſol magnitudine ſua
circulum quem permeat metiatur. id a ſe recenſ inuẽtum Thaleſ
memorat̃ edocuiſſe. Mandraytũ priennẽſẽ: qui noua & inopinata
cognitióe impendio delectatuſ: optare iuſſit: q̃ntã uellet mercedẽ
ſibi pro tãto documento rependi. ſatiſ inquit: mihi fuerit mercediſ
Thaleſ ſapienſ: ſi id quod a me didiciſti: cũ proferre ad quoſpiam
ceperiſ: tibi nó adſciueriſ: ſed eiuſ inuẽti: me potiuſ: q̃ aliũ reptorẽ
predicatiſ. pulchra merceſ prorſum: ac tali uiro digna. & perpetua.
Nam & inhodiernũ: ac dehinc ſemper Thali ea merceſ perſoluet̃
ab omnibuſ nobiſ: qui eiuſ celeſtia ſtudia uere cognouimuſ. Hanc
ego uobiſ mercedem carthaginenſeſ ubiq; gentium dependo: pro
diſciplinis q̃ſ in puericia ſũ apud uoſ adeptuſ. ubiq; enĩ me ueſtre
ciuitatiſ alũnũ fero. ubiq; uoſ omnimodiſ laudibuſ celebro. ueſtraſ
diſciplinaſ ſtudioſiuſ ꝑcolo. ueſtraſ opeſ glorioſiuſ predico. ueſtroſ
etiã deoſ religioſuſ ueneror. & nũc quoq; igit̃ principiũ mihi apud
ueſtraſ aureſ auſpicatiſſimũ ab Eſculapio deo capiã. q arcẽ noſtre
carthaginiſ indubitabili numine ꝓpiciuſ ſtrepit. eiuſ dei hymnum
greco & latino carmine uobiſ occinã. iam illi a me dedicatum. ſum
enĩ nó ignotuſ illiuſ agricola. nec recẽſ cultor. nec ingratuſ ãtiſteſ.
ac iã & ꝓrſa & uorſa facũdia ueneratuſ ſũ: ita. ut etiã nunc hymnũ
eiuſ utraq; lingua canam. cui dialogum ſimiliter grecum & latinũ
ꝑtexui. in quo ſermocinabãt̃: Safidiuſ ſeueruſ. & Iuliuſ ꝑſiuſ. uiri &
inter ſe mutuo: & nobiſ: & utilitatibuſ publiciſ merito amiciſſimi:
doctrina & eloquẽtia & beniuolẽtia ꝑibuſ. incertũ modeſtia quie/
tioreſ. an induſtria próptioreſ. an honoribuſ clarioreſ. q̃buſ cũ ſit
ſũma concordia. tamẽ hec ſola emulatio. & in hec unum certamen
ẽ. uter eoꝝ magiſ carthaginẽ diligat. atq; ſũmiſ medullituſ uiribuſ
contendunt ambo. uincitur neuter. eorum ego ſermonem ratuſ. &
uobiſ auditu gratiſſimũ: mihi compoſite congruẽtem. & dedicatur
religio ſũmo in principio libri ratio. quẽdã ex hiſ: qui mihi athenis
có didicere ꝑcontari a parſio grece: que ego pridie in templo Eu/
ſculapii diſſeruerim. paulatimq; illiſ ſeuerum adiungo. cui interim
romane lingue parteſ dedi. Nam & ꝑſiuſ q̃uiſ & ipſe optime latine
poſſit: tñ hodie uobiſ atticiſſabit. ¶ Aſclepiadeſ ille inter p̃cipuoſ
medicorũ. ſi unũ Hyppocratem excipiaſ: ceteriſ princepſ. primuſ
etiã uino repperit egriſ opitulari: ſed dando ſcilicet in tẽpore. cuiuſ
rei obſeruationẽ probe callebat. & qui diligẽtiſſime animaduertãt
uenarũ pulſuſ inconditoſ uel p̃claroſ. Iſ igitur cũ forte in ciuitatẽ

ſeſe reciperet: & rure ſuo ſuburbano rediret: aſpexit in pomeriiſ
ciuitatiſ funuſ ingenſ locatū. plurimoſ homineſ ingēti multitudine
qui exeqaſ uenerāt: circūſtare: omniſ triſtiſſimoſ: & obſoletiſſimoſ
ueſtitu: ꝓpiuſ acceſſit. ut incognoſceret more ingenii: quiſnā eſſet.
quoniā ꝑcontanti nemo reſponderat. An non ut ipſe aliquid in illo
ex arte reprehēderet. certe quidem iacenti homini: ac ꝓpe depoſito
fatū attulit. iam miſeri illiuſ mēbra omnia aromatiſ perſperſa. iam
oſ ipſiuſ unguine odoro delibutū. iā eū pollinctū. iā pene paratū.
cōtēplatuſ enī diligētiſſime quibuſdā ſigniſ aīaduertit. etiā atq; etiā
ꝑtrectauit corpuſ hominiſ: & inuenit ī illo uitā latentē. confeſtim
exclamauit uiuere hominē. procul igitur facere abigerent. procul
igneſ amolirētur. rogū demolirentur. cenam feralem a tumulo ad
menſā referrēt. murmur interea exortū. partim medico credendū
dicere. partim etiā irridere medicinam. Poſtremo propinquiſ etiā
hominibuſ inuitiſ: ꝙ ne iā ipſi hereditatē habebant. An qđ adhuc
illi fidē nō habebāt: egre tamē ac difficulter Aſclepiadeſ īpetrauit:
breuē mortuo dilationē. Atq; ita uiſpillonū māibuſ extortū uelut
ab inferiſ poſtliminio: domū retulit. confeſtimq; ſpiritū recreauit.
confeſtim animā in corporiſ latibuliſ delitēſcētē quibuſdā medica/
mentiſ prouocauit. Sapientiſ uiri ſuper menſam celebre dictū eſt.
prima inquit cratera ad ſitim ꝑtinet. ſecunda ad hylaritatē. tertia
ad uoluptatē. quarta ad inſaniam. Verū enimuero muſarū cratera
uerſa uice. q̄nto crebrior. q̄ntoq; meratior. tanto ꝓpior ad animi
ſanitatē. Prima cratera litteratoriſ rudato eximit. Secūda grāma/
tici doctrina īſtruit. Tertia rhetoriſ eloquētia armat. Hactenuſ
a pleriſq; potat͛. ego & aliaſ crateraſ athenīſ bibi. poetice cōmentā.
geomotrie limpidam. muſice dulcem. dialectice auſterulam. iā uero
uniuerſitaſ philoſophie inexplebilem ſcilicet nectariā. Canit enim
Empedocleſ carmina. Plato dialogoſ. Socrateſ hymnoſ. Epichar/
muſ: modoſ. Xenophon: hiſtoriaſ. Xeno Crateſ ſatyraſ. Apuleiuſ
noſter hec omnia. nouemq; muſaſ pari ſtudio colit: maiore ſcilicet
uoluntate: q̄ facultate. eo q; ꝓpenſiuſ fortaſſe laudāduſ eſt: ꝙ oībuſ
boniſ in rebuſ: conatuſ in laude: effectuſ in caſu eſt. Ita ut circa in
maleficiiſ: etiā cogitata ſcelera: nō ꝑfecta. adhuc iudicantur: cruēta
mente. pura manu. ergo ſicut ad penam ſufficit meditari punienda:
ſic & ad laudē ſatiſ eſt conari predicanda. que autē maior lauſ aut
certior q̄ carthagini benedicere: ubi tota ciuitaſ eruditiſſimi eſtiſ.
peneſ quoſ omnē diſciplinā pueri diſcunt. iuueneſ oſtentant. ſeneſ

docẽt. Carthago prouintie noſtre magiſtra uenerabilis. Carthago
africe muſa celeſtis. Carthago camena togatorum. habet interdum
& neceſſaria feſtinatõ honeſtas moras. ſepe uti malis interpellatam
uoluntatem. quippe & illis quibus curriculo confecta uia opus eſt:
adeo uti p̃optent pẽdere equo: q̃ carpẽto ſedere ꝓpter moleſtias
ſarcinarũ: & põdera uehiculoꝝ: & moras orbiũ: & ſalebras orbitaꝝ:
adde & lapidũ globos: & caudicũ thoros. & campoꝝ riuos. & colliũ
cliuos. Hiſce igit̃ moramẽtis om̃ibus qui uolũt deuitari: adnectorẽ
ſibimet equum deligiunt. diutine fortitudinis: uiuacis ꝑnicitatis idẽ
& ferre ualidũ. & ire rapidũ: qui campos colleſq; gradu perlabitur:
imo: ut ait Lucilius. tamen cum eo equo per uiã concito ꝑuolãt:
ſiquẽ interea conſpicãtur ex principalibus uiris: nobilem hominẽ:
bene conſultũ: bene cognitũ: q̃q̃ oppido feſtinent: tamẽ honoris
eius gratia cohibent curſum: reuelant gradum. retardant equũ. &
ilico in pedes deſiliunt. fruticẽ quẽ uerberando equo geſtant: eam
uirgam in leuam manũ transferũt. Itaq; expedita dextra adeunt.
auſcultant. & ſi diutile ille quippiam ꝑcertetur. ãbulant diutule. &
fabulant̃. deniq; q̃ntũuis more ĩ offitio libẽter inſumũt. ¶ Crates
ille diogenis ſectator: qui ut lar familiaris apud homines etatis ſue
athenis cultus ẽ. nulla domus ei unq̃ clauſa erat. nec erat patriſfa/
milias tã abſcõditũ ſecretũ: qui eo tẽpeſtiue Crates iteruenirẽt. litiũ
omniũ & iurgiorũ inter ꝓpinquos diſceptator: atq; arbiter. quod
Herculem olim poete memorant. monſtra illa immania hominum
ac ferarũ uirtute ſubegiſſe: orbẽq; terre purgaſſe: ſimiliter aduerſũ
iracundiam: & inuidiam: atq; auaritiam. atq; libidinẽ ceteraq; animi
humani mõſtra & flagitia philoſophus iſte Hercules fuit. eas om̃es
peſtes mentibus exegit. familias purgauit. maliciã ꝑdomuit. ſemi/
nudus & ipſe & claua inſignis etiã thebis oriundus. unde Herculem
fuiſſe mẽoria extat. Igit̃ priuſq̃ plane Crates factus inter ꝓceres
thebanos numeratus eſt. lectũ genus: frequens famulitium: domus
amplo ornato ueſtibulo. ipſe bene ueſtitus: bene prediatus: poſt
ubi intellexit nullũ ſibi uite famulare preſidium legatũ: quo fretus
etatẽ agat: omnia fluxa: infirmaq; eſſe: quicquid ſub celo diuitiarũ
eſt: eas omnes ad bene uiuendũ quicq̃ eſſe. ſicuti nauẽ bonã fabre/
factã: bene intrinſecus cõpactam. & extrinſecus elegãter depictã:
mobili clauo: firmis rudẽtibus. ꝓcero malo. inſigni carchesio. ſplen/
dentibus uelis. poſtremo omnibus armamentis idoneis ad uſum: &
honeſtis ad contẽplationẽ: eam nauẽ ſi aut gubernator nõ agat:

aut tēpeſtaſ agat: ut facile cum illiſ egregiiſ inſtrumētiſ: aut ꝓfūda hauſerint. aut ſcopuli cōminuerint. ſed & medici cū intrauerint ad egrū uti uiſāt. nemo eoꝝ qđ tabulina ꝑpulchra ī edibuſ cernāt. & lacunaria auro oblita: & gregatī pueroſ ac iuueneſ eximia forma in cubiculo circa lectum ſtanteſ egrū: iubet uti ſit animo bono. ſed ubi iuxtim conſedit: manū hominiſ p̄hendit: eam ꝑtractat. uenarū pulſum: & momenta captat: ſi quid illic turbatū atq; inconditum offēdit: illi renunciat: male morbo haberi. diueſ ille cibo interdicit̄. ea die: in ſua ſibi copioſa domo panem non accipit: cū interea totū eiuſ ſeruitiū hylareſ ſunt: atq; epulant̄. Nec in ea re quicq̄ efficit conditione.

CErtuſ equidē erā: proq; uero obtinebā maxime. claudi quiq; in conſilio eſtiſ: Siciniū Emilianum ſenem notiſſime temeritatiſ: actionem mei priuſ apud te ceptā: q̄ apud ſe cogitatā: penuria cri/minū ſoliſ cōuitiiſ impleturiſ. Quippe inſimulari: quiuiſ innocenſ poteſt. reuinci: niſi nocenſ: non poteſt. Quo ego uno ꝓcipue confiſuſ: gratulor mediuſfidiuſ: quod mihi copia & facultaſ te iudice obtigiſ: purgāde apud imperitoſ philoſophie: & probandi mei. q̄q̄ iſte calumnie ut prima ſpecie graueſ: ita ad difficultatē defenſioniſ repentine fuere. Nam ut meminiſti: dieſ ab hinc quintuſ: an ſextuſ eſt: cū me cauſā pro uxore mea pudētilla: aduerſuſ granioſ agere aggreſſum decō/poſito: nec opinātē: patroni eiuſ inceſſere maledictiſ. & inſimulare magicorū maleficiorū. ac deniq; neciſ Pontiani priuigni. mei cepe. que ego cum intelligerem: nō tam crimina iuditio: q̄ obiectamēta iurgio ꝓlata: ultro eoſ ad accuſādū crebriſ flagitatiōibuſ ꝓuocaui. Ibi uero Emilianuſ: cū te quoq; acriuſ motū: & ex uerbiſ: rē factā uideret: querere occepit: ex diffidētia latibulum aliqđ temeritati. Igitur Pontiani fratriſ ſui filium: quem paulo priuſ occiſum a me clamitarat: poſtq̄ ad ſubſcribēdū cōpellitur. ilico oblituſ de morte cognati adoleſcentiſ: ſubito tacenſ tāti criminiſ deſcriptionē: tamē ne omnino deſiſtere uideret̄: calūniam magie: que faciliuſ infamat̄: q̄ probatur: eam ſolum ſibi delegit ad accuſādum: ac ne id quidem de profeſſo audet: uerū poſtera die dat libellum: nomine ꝓuigni mei Sicinii: pudētiſ admodū pueri. & aſſcribit ſe ei aſſiſtere: nouo more

per aliũ laceſſendi. ſcilicet ut optentu eiuſ etatiſ: ipſe inſimulationiſ
falſe nõ plecteretᷓ. Quod cũ ſollertiſſime animaduertiſſeſ: & idcirco
eum denuo iuſſiſſeſ proprio nomine accuſationẽ delatã ſuſtinere:
pollicituſ ita facturũ: ne ſic quidẽ qtuſ eſt. ubi ut cominuſ ageret:
ꝓpelliſ: etiã aduerſũ te contumaciter eminuſ calumniiſ uelitatur.
Ita totienſ ab accuſandi periculo ꝓfuguſ: in aſſiſtendi uenia perſe/
uerauit. Igitur & priuſq̃ cauſa ageretᷓ facile intellectu cuiuiſ fuit:
q̃liſ nã accuſatio futura eẽt: cuiuſ qui fuerat ꝓfeſſor: & machinator:
idem fieri autor timeret. ac p̃ſertim Siciniuſ Emilianuſ: ꝗ ſi qppiã
ueri in me exploraſſet: nunq̃ profecto tam cuncanter hominem
extraneũ tot tãtorũq; criminũ poſtulaſſet. ꝗ auũculi ſui teſtam̃tũ:
qđ uerũ ſciebat: pro falſo infamaret. Tãta quidẽ peruicacia: ut cũ
Loliuſ Vrbicuſ. V. C. uerũ uideri: & ratũ eſſe debere: de conſilio
cõſularium uirorũ pronunciaſſet: cõtra clariſſimã uocem iurauerit
uecordiſſimuſ iſte tamẽ: illud teſtamentũ fictum eſſe. Adeo: ut egre
Loliuſ Vrbicuſ ab eiuſ pernicie temparit. Quã quidẽ uocẽ: & tua
equitate: & mea innocẽtia fretuſ: ſpero in hoc quoq; iudicio erup/
turam. Quippe: qui ſcienſ innocentem criminatur: eo ſane faciliuſ:
quod iam ut dixi: mentienſ apud p̃fectũ urbiſ in ãpliſſima cauſa
conuictuſ eſt. Namq; peccatũ ſemel: ut bonuſ quiſq;: poſtea ſolli/
citiuſ cauet. ita qui ingenio malo eſt: cõfidentiuſ integrat. Ac iam
decetero quo ſepiuſ: eo apertiuſ delinquit. Pudor enĩ ueluti ueſtiſ:
quãto obſoletior eſt: tanto incurioſiuſ habetᷓ. Et ideo neceſſariũ
arbitror ꝓ integritate pudoriſ mei: priuſq̃ ad rẽ aggrediar: male/
dicta omnia refutare. ſuſtineo enim non modo minimã uerũ etiã
philoſophie defenſionẽ cuiuſ magnitudo: uel minimã repᷓhenſionẽ
proximã crimini: aſpernatur. Propter quod paulopriuſ patroni
Emiliani multa in me ꝓprie conficta: & alia cõmuniter in philo/
ſophoſ ficta ab imperitiſ: mercennaria loquacitate effuderunt.
que & ſi poſſiſ ab hiſ utiliter blatterata ob mercedẽ & autoramẽta
impudentie deprehenſa haberi: iam conceſſo quodam more: fabuliſ
id genuſ: quo ferme ſolent lingue ſue uiruſ alieno dolori locare:
tamẽ uel mea cauſa paucis refellenda ſunt: ne iſ: qui ſedulo laboro:
ut nequid macule. aut inhoneſtamẽti in me admittã: uidear cupiã:
ſiquid ex friuoliſ p̃terieroi: id ignouiſſe potiuſq̃ cõtẽpſiſſe. Eſt enĩ
pudẽtiſ animi: & uerecũdi: ut mea opinio fert: uel falſa uitupatiõe
grauari. cũ etiã ii: qui ſibi delicti alicuiuſ conſcii ſunt: tamẽ cũ male
audiunt: impendio cõmoueantur: & obiraſcantur. q̃q̃ exinde: ubi

male facere ceperũt: conſueuerint male audire. Quod ſi a ceteriſ
ſilentiũ eſt: tamẽ ipſi ſibimet conſcii ſunt: poſſe ſe merito increpari.
Enimuero bonuſ & innoxiuſ quiſq; rudiſ & impitaſ auriſ ad male
audiendum habenſ: & laudiſ aſſuetudine cõtumelie inſolenſ: multo
tamen ex animo laborat: ea ſibi immerito dici: que ipſe poſſit aliiſ
uere obiectare. Quod ſi forte inepta uidebor: & oppido friuola
uelle defendere: illiſ debet ea reſ uitio uerti: quibuſ turpe eſt etiam
hec obiectaſſe. nõ mihi culpe dari: cui honeſtũ erit etiã hec diluiſſe.
¶ Audiſti ergo paulopuſ: ĩ principio accuſatõiſ ita dici: Accuſamuſ
apud te philoſophũ formoſũ: & tã grece: q̃ latine: proh nephaſ:
diſertiſſimũ. Niſi fallor enĩ hiſ ipſiſ uerbiſ accuſationẽ mei ingreſſuſ
eſt. Tãnoniuſ pudenſ: homo uere ille quidẽ nõ diſertiſſimuſ. qui ſi
utinã tã grauia forme: & facũdie crimina uere mihi opprobraſſet:
nõ difficile ei reſpõdiſſem. quod Homericuſ Alexander Hectori:
ὀυτι ἀποβλητεστι θεῶν ἐρικυδεα δῶρα.
ὀσσα κεν ἄυτοι δῶσιν ἑκων δ'ουκαν τισ ἑλοιτο.
Munera deũ glorioſiſſima neq̃ q̃ aſpernanda: que tñ ab ipſiſ tribui
ſueta: multiſ uolẽtibuſ: nõ obtingũt. Hec ego de forma reſpõdiſſẽ.
Preterea licet etiam philoſophoſ eſſe uultu liberali. Pythagoram:
qui primum eſſe ſe philoſophum nuncuparit: eum ſui ſeculi excel/
lẽtiſſima forma fuiſſe. Itẽ Zenonẽ illum antiquũ: uelia oriundũ:
qui primuſ omnium dictionem ſollertiſſimo artificio ambifariam
diſſolueret: eũ quoq; Zenonẽ longe decoriſſimum fuiſſe: ut Plato
autumat. Itẽq; multoſ philoſophoſ ab ore honeſtiſſimoſ memorie
prodi. qui gratiã corporiſ morũ honeſtamẽtiſ ornauerũt. Sed hec
defenſio: ut dixi: tamẽ q̃ multum a me remota eſt cui preter forme
mediocritatem: continuatio etiã litterati laboriſ omnem gratiam
corpe deterget. habitudinẽ tenuat. ſucũ exorbet. colorẽ oblitterat.
uigorem debilitat. ¶ Capilluſ ipſe: quem iſti aperto mendacio ad
Lenociniũ decoriſ promiſſũ dixere: uideſ q̃ nõ ſit amenuſ: ac deli/
catuſ: horrore implexuſ: atq; impedituſ: ſtuppe tormento aſſimiliſ.
& inequaliter hirtuſ: & globoſuſ: & congeſtuſ: prorſuſ inenodabiliſ
diutina in curia: nõ modo comendi: ſed ſaltẽ expediendi: & diſcri/
minãdi. Satiſ ut puto criniũ crimẽ: qđ illi quaſi capitale intẽderũt:
refutatũ eſt. ¶ De eloquentia uero: ſi qua mihi fuiſſet: neq; mirum
neq; inuidioſũ deberet uideri: ſi ab ineũte euo uniſ ſtudiiſ litterarũ
ex ſũmiſ uiribuſ dedituſ: omnibuſ aliiſ ſpretiſ uoluptatibuſ: ad hec
eui haud ſciam. An ne ſuper omniſ homineſ: impenſo labore diuq;

noctuq; :cũ deſpectu & diſpendio bone ualitudinis: eam queſiſſem:
ſed nihil ab eloquentia metuant. quã ego :ſiquid omnino ꝓmoui:
potius ſpero :q̃ preſto. Sanũ quidẽ ſi uerũ eſt : qđ Statiũ Cecliũ in
ſuis poematibus ſcripſiſſe dicant :innocentiam eloquentiã eſſe :ego
profiteor iſta ratione:ac pre me fero nemini omniũ de eloquẽtia
conceſſurum. Quis enim me hec quidem pacto eloquentior uiuat?
Quippe qui nihil unq̃ cogitaui :quod eloqui non auderẽ: eundem
me aio facundiſſimũ eſſe? Nã omne peccatũ ſemper nefas habui.
eundem diſertiſſimũ: ꝙ nullũ meũ factũ uel dictum extet: de quo
diſerere publice non poſſim. ita ut iam de uerſibus diſertabo :quos
a me factos: quaſi pudendos ꝓtulerunt. cũ quidẽ me aíaduertiſti.
cũ riſu illis ſuccenſentẽ: quod eos abſone: & indocte ꝓnuntiarent.
Primo igit̃ legerũt e ludicris meis epiſtoliũ: de dẽtifricio uerſibus
ſcriptũ ad quẽdã Calpurnianũ. qui cum aduerſum me eas litteras
promeret: non uidit ꝑfecto: cupiditate ledendi: ſiquid mihi ex illis
fieret criminoſum: id mihi ſecũ eſſe cõmune. nam petiſſe eum a me
aliquid terſui dentium uerſus teſtantur. Calpurniane ſalue ꝓperis
uerſibus. Niſi forte in eo repħendẽdus ſũ. ꝙ Calpurniano puluiſ/
culũ ex arabicis frugibus miſerim: quẽ multo equs erat :ſpurciſſimo
ritu biberorũ :ut ait Catullus. ſua ſibi urina dentem atq; denruſam
pumicare gingiuã. Miſi ut petiſti :mundicias dẽtium. Nitelas oris:
ex arabicis frugibus. Tenuẽ candificũ: nobilẽ puluiſculũ. Cõpla/
natorem tumide gingiuule. Cõuerritorẽ pridiane reliquie. Ne qua
uiſat̃ tetra labes ſordium. Reſtrictis forte ſi labellis riſeris. Queſo
q̄d habent iſti uerſus: re aut uerbo pudendum? quid omnino quod
philoſophus ſuum nolit uideri? Vidi ego dudũ uix riſum quoſdam
tenentes: cum mundicias oris uidelicet: orator ille aſpere accuſaret:
& dentifriciũ tanta indignatione pronũciaret :quãta nemo quiſq̃
uenenũ. Quid in crimẽ haud contemnendũ philoſopho :nihil in ſe
ſordidũ ſinere. nihil uſpiã corpis apertũ immundũ pati ac feculẽtũ.
Preſertim os. cuius in propatulo & conſpicuo uſus: homini creber/
rimus: ſiue illud cuipiam oſculum ferat. ſeu cum quiq̃ ſermocinetur.
ſiue in auditorio diſertet. ſiue in tẽplo preces alleget. omnẽ quippe
hominis actum ſermo preit. Qui ut ait poeta precipuus e dentium
muro proficiſcit̃. dares nunc aliquẽ ſimiliter grandiloquũ: diceret
ſuo more cũ primis: cui ulla fandi cura ſit: impenſius cetero corpis
os colendũ. qđ eſſet animi ueſtibulũ :& orationis ianua: & cogita/
tionum comitiũ. Ego certe pro meo captu: dixerim nihil minus q̃

oriſ illuuiē: libero & liberali uiro cōpetere. ē enim ea parſ hominiſ
loco celſa. uiſu prōpta. uſu fecunda. Nam quidē feriſ & pecudibuſ
oſ humile: & deorſū ad pedeſ deiectū: ueſtigio & pabulo ꝓximum
nunq̄ ferme niſi mortuiſ: aut ad morſum exaſperatiſ: conſpicitur.
Hominiſ uero nihil priuſ tacētiſ: nihil ſepiuſ loquētiſ: cōtemplet̄.
Velim igit̄ cenſor meuſ Emilianuſ reſpondeat. unq̄ ne ipſe ſoleat
pedeſ lauare? uel ſi id nō negat: cōtendat maiorē curā mundiciaꝝ
pedibuſ: q̄ dētibuſ impēciendā. Plane quidē ſi q̄ſ ita ut tu Emiliane
nūq̄ ferme oſ ſuū: niſi maledictiſ: & calumniiſ apiat: cenſeo ne ulla
cura oſ ꝑcolat. neq; ille exotico puluere dentiſ emaculet: quoſ car/
bone de rogo obtriuerit. neq; ſaltem communi aqua pluat. quin et
nocenſ lingua: mendaciorum & amaritudinū p̄miniſtra. ſemper in
fetutiniſ. & olenticetiſ ſuiſ iaceat. Nam que malū ratio eſt: linguā
mundā: & lotā: uocē contra ſpurcā & tetrā poſſidere? uipere ritu
niueo dēticulo: atrū uenenū inſpirare? Ceterū q ſeſe ſciat ratiōem
prompturū. neq; inutilē. neq; iniucundam: eiuſ merito oſ ut bono
potui poculū p̄labitur. & quid ego de homine nato diutiuſ? belua
immaniſ. Crocodiluſ ille: qui in nilo gignitur: ea quoq; uti cōperior:
purgādoſ ſibi dentiſ: innoxio hiatu prebet. Nam qd̄ ē ore āplo:
ſed elingui: & plerunq; in aqua recluſo: multe arundineſ dentibuſ
amplectunt̄. eaſ illi: cū egreſſuſ in preripia fluminiſ hiauit una ex
auibuſ fluuialibuſ: amica auiſ: iniecto roſtro ſine noxe periculo:
excûlpit. Mitto hec. uenio ad ceteroſ uerſuſ: ut illi uocāt: amato/
rioſ. quoſ tn̄ tā dure: & ruſtice legére. ut odiū mouerent. Sed qd ad
magica maleficia? qd̄ ego pueroſ Scribonii leti amici mei carmine
laudaui? An ideo maguſ: quia poeta? Quiſ unq̄ fando audiuit tam
ſimilē ſuſpicionē? Tam aptā coniecturā? tam ꝓximū argumētū?
fecit uerſuſ Apuleiuſ. ſi maloſ: crimē eſt. Nec tamē id philoſophi:
ſed poete. ſin bonoſ: quid accuſaſ? At enim ludicroſ: & amatorioſ
fecit. Num ergo hec ſunt crimina mea? & nomine erratiſ: qui me
magice detuliſtiſ? Fecere tamē & alii talia: & ſi uoſ ignoratiſ: apud
grecoſ Teiuſ quidā: & Lacedemoniuſ ciuiſ: cū aliiſ innumeriſ: etiam
mulier Leſbia: laſciue illa quidē: tātaq; gratia: ut nobiſ inſolentiā
lingue ſue: dulcedine carminū cōmēdet. Apud uoſ uero Edituuſ:
& Portiuſ: & Catulluſ. Iſti quoq; cū aliiſ innumeriſ. At philoſophi
nō fuere. Nū igit̄ etiā Solonē fuiſſe ſeriū uirū: atq; philoſophum
negabiſ? Cuiuſ ille laſciuiſſimuſ uerſuſ eſt.

Et quid tam petulanſ habent omneſ uerſuſ mei: ſi cum iſto uno cõtendant? ut taceã ſcripta Diogeniſ Cynici. & Zenoniſ ſtoice ſecte cõditoriſ: id genuſ plurima recitẽ denuo: ut ſciant me eorũ nõ pigere. Et tertiaſ mea delicie ſtet ſalua charine. Pax in amore meo uita tibi remanet. Ne metuaſ. nam me igniſ & igniſ torreat ut uult. Naſce duaſ flãmaſ. dum potior: patiar. Hoc mõ ſim uobiſ: unuſ ſibi quiſq; qđ ipſe eſt. Hoc mihi uoſ eritiſ: qđ duo ſunt oculi.

Recitẽ nũc & alioſ: quoſ illi q̃ſi intẽperatiſſimoſ poſtremũ legere.
Florea ſerta: munez mel: & hec tibi carmina dono. Carmina dono tibi: ſerta tuo genio. Carmina: uti critiaſ lux hec optata canatur. Que biſ ſepteno uere tibi remeat. Serta autẽ ut leto tibi tẽpe tẽpa uernẽt. Etatiſ florẽ floribuſ ut decoreſ. Tu mihi da cõtra: p̱ uerno flore: tuũ uer. Vt noſtra exupeſ munera muneribuſ. Pro ĩplexiſ ſertiſ: cõplexum corpore redde. Proq; roſiſ: oriſ ſauia purpurei. Quod ſi animũ inſpireſ dona & iam carmina noſtra. Cedent uicta tuo dulciloquo calamo.

HAbeſ crimẽ meũ maxime q̃ſi improbi cõmiſſatoriſ: de ſertiſ: & cantiaſ cõpoſitũ. Hic illud etiã rep̃hendi aĩaduertiſti: quod cũ aliiſ nominibuſ pueri uocent̃: ego eoſ charinũ & critiã appelli/tarim: eadẽ igit̃ opa accuſẽt. C. Catullũ quod Leſbiã pro Clodia nomĩarit & Ticidã ſimiliter: q̃ que Metella erat: perillã ſcripſerit. & propertiũ: q Cynthiã dicat: hoſtiã diſſimulet. Et Tibullũ: qđ ei ſit Plania in aĩo: Delia ĩ uerſu. Et quidẽ. C. Lucullũ: q̃q̃ ſit Iãbicuſ tñ improbarĩ: q̃ gentiũ & Macedonẽ pueroſ: directiſ nominibuſ: carmine ſuo p̱ſtituerit. Quãto modeſtiuſ: tandẽ mantuanuſ poeta q itidẽ ut ego puerũ amici ſui Pollioniſ: Bucolico Ludicro laudãſ: & abſtinẽſ nominũ: ſeſe qdẽ Coridonẽ: puez uero Alexin uocat? Sed Emilianuſ uir ultra uirgilianoſ upilioneſ: & buſeq̃ſ ruſticanuſ: agreſtiſ qdẽ ſẽp: & barbaruſ: uerũ lõge auſterior ut putat: ſarraniſ: & Curiiſ: & Fabritiiſ: negat id genuſ uerſuſ: platonico philoſopho cõpetere. Etiã ne Emiliane ſi Platoniſ ipſiuſ exẽplo doceo factoſ: cuiuſ nulla carmina extãt: niſi amoriſ elegia: nã cetera oĩa credo. qđ tã lepida nõ erant: igni deuſſit. Diſce igit̃ uerſuſ Platoniſ phi/loſophi: in puerũ Aſtra: ſi tamẽ tantuſ natu poteſ litteraſ diſcere.
ἀστέρασ εἰσάθρεισ: ἀστὶρ ἐμοσ εἰθὲ γενοίμιν.
ὀν ρανὸσ: ὡσ πολλοισ ὄμμασιν εἰσ σὲ βλέπω.
Aſtra uideſ. utinã fiam mi ſyduſ olympuſ.
Vt multiſ ſic te luminibuſ uideam.

αστιρ μεν πριν ελαμπεσ εν ζωοισιν εωοσ.
νυν δε θανων λαμπεισ εσπεροσ εν φθιμενοισ.
Lucifer ante meuſ rutilanſ mortalibuſ Aſter.
Heſperuſ a fato manibuſ ecce niteſ.
Itē euiſdē Platóiſ in Alexin. Phedrūq; pueroſ í cóiūcto carmine.
νυν ο τε μηδεν αλεξισ οον μονον ειφοτι καλοσ.
ωπται. και παν τη πασ τϊσ επιστρεφεται.
Dixerit hic tantū cum nil: niſi pulcher Alexiſ:
Extitit. & uertunt quilibet in te oculoſ.
θυμε τι μηνυεισ κυσιν οστεον. ει ταρι ησεισ.
υστερον ου χοντω φαιδρον απωλεσαμεν.
Cur anime oſ canibuſ monſtraſ: afficiſq; dolore.
Poſtmodo? non Phedrum ſic priuſ amiſimuſ.

Et ne pleriſ commemorem: nouiſſimum uerſum euiſ de Dione Syracuſano ſi dixero: finem faciam.

κεισαι δ᾽ εν ρυχωρω εν πατριδι τιμϊοσ αστοισ.
ω εμον εκ μηνασ θυμον ε ρωτιδιον.
Ciuibuſ ingenti in patria laudate iaceſ nunc.
Qui inſanū me animi reddiſ amore Dion.

Sed ſū ne ego ineptuſ: qui hec etiā in iudicio? An uoſ potiuſ calū/nioſi: qui etiā hec in accuſatióe? q̄ſi ullū ſpecimē moꝝ ſit: uerſibuſ ludere. Catullū ita reſpondentē maliuoliſ: nó legiſtiſ? Nā caſtū eē decet pueri poetā ipſū: uerſiculoſ nihil neceſſe ē. ¶ Diuuſ Hadria/nuſ cū Voconii aíci ſui poete tumulū uerſibuſ uenerarcē: ita ſcꝑſit. Laſciuuſ uerſu: mēte pudicuſ eraſ. Quod nūq̄ ita dixiſſet: ſi forēt lepidiora carmina argumentū impudicicie habēda. Ipſiuſ etiā diui Hadriani multa id genuſ legere me memini. Audeſiſ Emiliane di/cere: male id fieri: qđ impator: & diuuſ cenſor Hadrianuſ fecit. & factū memorie reliquit. Ceterū Maximū quicq̄ putaſ culpaturū: qđ ſciat Platóiſ exēplo a me factū? cuiuſ uerſuſ: quoſ nūc ꝑceſui: tāto ſanctioreſ ſunt: q̄nto aptioreſ. tāto pudiciciuſ cópoſiti: q̄nto ſimpliciuſ ꝓfeſſi. Nanq; & id genuſ omnia diſſimulare: & occultare: peccantiſ: ꝓfiteri: & ꝓmulgare: ludentiſ eſt. Quippe natura: uox: innocētie: ſilentiū: maleficio diſtributa. Mitto ení dicere alta illa: & diuina platonica rariſſimo cuiq; piorum gnara: ceterū omnibuſ profaniſ incognita. geminā eē Venerē deam ꝓprio q̄q̄ amore: & diuerſiſ amatoribuſ pollētiſ. earū alterā uulgariā: que ſit percita populari amore nómó humaniſ animiſ uerū etiā pecuiniſ: & feriniſ

ad libidinē impitare. ut in modico truciq; ꝑculſorū animaliū ſerua corpora cōplexu uincientē. Alterā uero celitē Venerē: ꝑdita que ſit optimati amore: ſolíſ hominibuſ: & eorū paucíſ curare. nullíſ ad turpitudinē ſtimulíſ: uel illecebríſ ſectatoreſ ſuoſ ꝑcellentē. quippe eiuſ amore non amenum & laſciuū: ſed contra incomitū: & ſerium pulchritudine honeſtatíſ: uirtuteſ amatoribuſ ſuíſ cōciliare. & ſiqñ decora corpa cōmendet: a contumelia eorū ꝓcul abſterrere. Neq; enim quicq̃ aliud in corporū forma diligendū q̃ quod ammoneat diuinoſ animoſ eiuſ pulchritudiníſ: quā priuſ ueram & ſincerā inter deoſ uidere. Quapꝓpter: ut ſēp: elegāter Afraniuſ: hoc ſcriptū reliqt. Amabit ſapienſ. cupiēt ceteri: tñ ſi audire ueꝝ uelíſ Emiliane. uel ſi hec intelligere unq̃ poteſ: nō tā amat ſapiēſ: q̃ recordat̃. Da igit̃ ueniā Platoni philoſopho uerſuū eiuſ de amore: ne ego neceſſe ha/beā: cōtra ſñtentiā Neoptolemi Enniani pluribuſ philoſophari. uel ſi tu id nō faciſ: ego me facile patiar ī huiuſcemodi uerſibuſ culpari cū Platōe. Tibi autē Maxīe habeo gratiā propenſā: cū haſ quoq; appēdiceſ defēſioníſ mee: idcirco neceſſariaſ: qa accuſatōi repēdent̃ tā attente audiſ. & ideo hoc etiā peto: quod mihi ante ipſa crimina ſupeſt: audiaſ ut adhuc feciſti: libēter: & diligēter. ¶ Sequit̃ enī de ſpeculo: lōga illa & cenſoria oratio: de quo: ꝓ rei atrocitate: pene diruptuſ eſt pudenſ: clamitāſ: habet ſpeculū philoſophuſ. poſſidet ſpeculū philoſophuſ. Vt igit̃ habere cōcedā: ne aliqd obiecíſſe te credaſ: ſi negauero: nō tñ exeo accipi me neceſſe ē: exornari quoq; ad ſpeculū ſolere. quid enī ſi Choragiū Timelicū poſſiderē: nū ex eo argumētarere: etiā uti me cōſueſſe Gragidii Sirmate hiſtriōíſ? Crotalū ue ad trieterica orgia mimi centuculo? Nō opinor. Nam & cōtra plurimíſ rebuſ poſſeſſu careo: uſu fruor. Quod ſi neq; hēre utēdi argumentū eſt: neq; nō utendi: nō habere: & ſpeculi nō tam poſſeſſio culpat̃: q̃ inſpectio. Illud etiā doceaſ neceſſe ē: qñ & qbuſ ꝑſentibuſ: in ſpeculū inſpexerí: qm̃ ubi reſ ē maiuſ piaculū decerníſ: ſpeculū philoſopho: q̃ cereríſ mundū ꝓphano uidere. Cedo nūc: & ſi inſpexiſſe me fateor: quod tñ crimē eſt imaginē ſuā noſſe? eāq; nō uno loco cōditā: ſed quoquo ueliſ paruo ſpeculo prōptā geſtare? An tu ignoraſ nihil eē aſpectabiliuſ homini nato: q̃ formā ſuam? Equidē ſcio: & filioꝝ carioreſ eē: qui ſimileſ uident̃. Et publicituſ ſimulacrū ſuū cuiq; qd̃ uideat ꝓ meritíſ ꝑmio tribui. Aut quid ſibi ſtatue. & imagineſ uariíſ artibuſ effigiate uolūt? niſi forte qd̃ arti/ficio elaboratū laudabile habetur: hoc natura oblatum: culpabile

iudicandú ẽ: cú ſit in ea uel magiſ mirãda: & facilitaſ: & ſimilitudo. Quippe ĩ omnibuſ manu faciúdiſ imaginibuſ opera diutino ſumit̃. neq; tñ ſimilitudo. eque uti in ſpeculiſ cóparet. Deeſt enim & luto uigor. & ſaxo color. & picture rigor. & motuſ omnibuſ qui ꝑcipua fide ſimilitudinẽ repreſeñtat. Cú in eo uiſitur imago mire relata. ut ſimiliſ: ita mobiliſ. & ad omnem nutú hoĩſ ſui morigera eadẽ ſemp contẽplantibuſ equeua ẽ. ab ineunte puericia: ad obeuntẽ ſeneɞtã: tot etatiſ uiceſ induit. tam uariaſ habitudineſ corporiſ participat. Tot uultuſ eiuſdẽ letãtiſ uel dolẽtiſ imitat̃. Eniuero qđ luto fictú: uel ere infuſú. uel lapide incuſſú: uel cera inuſtú: uel pigmẽto illitú: uel alio quopiã humão artificio adſimulatú ẽ: nó multa ĩtercape/dine tẽpiſ diſſimile reddit̃. & ritu cadaueriſ unú uultú: & ĩmobilẽ poſſidet: tm̃ ꝓſtat imaginiſ artibuſ ad ſimilitudinẽ referẽdú: leuitaſ illa ſpeculi fabra: & ſplẽdor opifex. Aut igit̃ uniuſ Ageſilai lacede/monii ſentẽtia nobiſ ſequenda ẽ: qui ſe neq; pingi: neq; fingi: unq̃: diffidenſ forme ſue paſſuſ eſt: aut ſi moſ omniú ceterorú hominum retinẽduſ uidet̃ ĩ ſtatuiſ: & imaginibuſ nó repudiãdiſ: cur exiſtimeſ imaginẽ ſuã cuiq; uiſendã. potiuſ in lapide: q̃ in argento? magiſ in tabula: q̃ in ſpeculo? An turpe arbitrariſ formã ſuam ſpectaculo aſſiduo explorare? An nó Socrateſ philoſophuſ ultro etiã ſuaſiſſe fert̃ diſcipuliſ ſuiſ: crebro ut ſemet in ſpeculo contemplarent̃? ubi qui eoꝝ foret pulchritudine ſibi cóplacituſ: impẽdio ꝓcuraret: ne dignitatẽ corporiſ maliſ moribuſ dedecoraret. Qui uero minuſ ſe cómendabilẽ forma putaret: ſedulo operã daret: ut uirtutiſ laude turpitudinẽ tegeret. Adeo uir omniú ſapiẽtiſſimuſ: ſpeculo etiã ad diſciplinã morú utebat̃. ¶ Demoſthenen uero primariú dicendi artificẽ: quiſ eſt: qui nó ſciat: ſemp ante ſpeculú q̃ſi ante magiſtrú: cauſaſ meditatú? ita ille ſúmuſ orator cum a Platone philoſopho facúdiã hauſiſſet: ab Eubulide dialectico argumẽtatióeſ edidiciſſet nouiſſimã ꝓnunciandi congruentiã ab ſpeculo petiú. Vtrú igitur putaſ maiorẽ curã decoriſ in adſeuerãda oratióe ſuſcipiendã. rhe/tori iurgãti: an philoſopho obiurgãti? Apud iudiceſ ſorte ductoſ pauliſp diſceptanti: an apud omniſ hoĩeſ ſemp diſerẽti: de finibuſ agrorú litigãti: an de finibuſ bonorú & malorú docenti? Quid: quod nec ob hec debet tantúmodo philoſophuſ ſpeculú inuiſere. Nam ſepe oportet nó mó ſimilitudinẽ ſuã: uerú etiã ſimilitudinẽ ipſiuſ rationiſ cóſyderare. Dum ut ait Epicuruſ: profecte a nobiſ imagineſ. uelut quedã exuuie iugi fluore a corporibuſ mananteſ:

cum leu° aliquid: & ſolidū offenderūt: illiſe reflectantur: & retro
expreſſe cōtrouerſim reſpōdeant. An uti alii philoſophi diſputāt:
radii noſtri: ſeu medii oculiſ proliq̄ti: & lumini extrario mixti: atq;
ita muniti: uti Plato arbitratur: ſeu tantū oculiſ profecti: ſine ullo
foriſ āminiculo: ut Architaſ putat ſeu intentu uiriſ facti: uti ſtoici
rentur: cū alicui corpori incidere: ſpiſſo & ſplēdido: & leui: paribuſ
anguliſ quibuſ inciderāt reſultēt: ad facieſ ſuaſ reduceſ: atq; ita qđ
extra tangūt ac uiſant. id intra ſpeculū imaginent̄. Videntur ne
uobiſ debere philoſophi hec omnia ueſtigare: & ĩquirere? & cūcta
ſpecula: uel uda: u:l ſuda: ſoli uidere? quibuſ p̄ter iſta que dixi: etiā
illa ratiocinatio neceſſaria eſt: cur in planiſ quidem ſpeculiſ: ferme
pareſ obtutuſ & imagineſ uideant̄: ĩ tumidiſ uero: & globoſiſ om̄ia
defectiora? at contra in cauiſ auctiora. ubi: & cur leua cū dexteriſ
p̄mutentur: quādo ſe imago eodē ſpeculo tū recondat penituſ: tū
foraſ exeat. Cur caua ſpecula: ſi exaduerſū ſoli retineant̄: appoſitū
fomitem accendunt. qui fiat uti arquuſ in nubibuſ: uarie duo ſoleſ
emula ſimilitudine uiſant̄. Alia preterea eiuſdēmodi plurima: que
tractat uolumine ingēti Archimedeſ Syracuſanuſ uir in om̄i q̄dē
geometria multū ante alioſ admirabili ſubtilitate. ſed haud ſciā: an
ꝓpter hec uel maxime memorāduſ: ꝙ inſpexerat ſpeculū ſepe: ac
diligenter. Quē tu librū Emiliane ſi noſſeſ: ac nō modo campo &
glebiſ. uerū etiā abaco & puluiſculo te dediſſeſ. Mihi iſtud crede:
ꝗꝗ teterrimū oſ tuū minimū a thieſta tragico demutet: tñ ꝓfecto
diſcendi cupidine ſpeculū inuiſereſ: & aliqñ relicto aratro mirarere
tot in facie tua ſulcoſ rugarū. At ego nō mirer: ſi boni cōſuliſ: me
de iſto diſtortiſſimo uultu tuo dicere: de moribuſ tuiſ multo tru/
culentioribuſ: reticere. Ea reſ eſt: p̄terꝗ quod nō ſū iurgioſuſ: etiā
libenter te: nup uſq;: albuſ an ater eſſeſ ignoraui. adhuc hercle non
ſatiſ noui. Id adeo factū: quod & tu ruſticando obſcuruſ eſ: & ego
diſcēdo occupatuſ ita & tibi umbra ignobilitatiſ aꝓbatore obſtitit:
& ego nūꝗ ſtudui malefacta cuiuſꝗ cognoſcere. ſed ſp̄ potiuſ duxi
mea peccata tegere: ꝗ aliena indagare. Igit̄ hoc mihi aduerſum te
uſu uenit: quod qui forte conſtitit in loco lumine cōluſtrato: atq;
eū alter e tenebriſ ꝓſpectat. Nam ad eundē modū tu quidē quid
ego in ꝓpatulo: & celebri agā: facile e tenebriſ tuiſ arbitrariſ: cū ipſe
hūilitate abdita & lucifuga: nō ſiſ mihi mutuo cōſpi:uuſ. Ego adeo
ſeruor. Tu an habeaſ ad agrū colendū: an ipſe mutuariaſ opaſ cum
uicinis tuiſ cābiaſ. neq; ſcio: neq; laboro. At tu me ſciſ eadē die triſ

æee manumiſiſſe. idq; mihi patronuſ tuuſ inter cetera a te ſibi edita obiecit. q̄q̄ modico priuſ dixerat: me uno ſeruo comite æeā ueniſſe. quod quidē uelim mihi reſpondeaſ. qui potuerī ex uno triſ manu mittere. niſi & hoc magicū ē. Tantā ne eē mētiēdi cecitatē dicā: an conſuetudinē? Venit Apuleiuſ æeam cū uno ſeruo. dein pauculiſ uerbiſ itergarritiſ: Apuleiuſ æee una die triſ manumiſit. ne illud q̄dē credibile fuiſſet: cū tribuſ ueniſſe. omneſ liberaſſe. quod tamē ſi ita feciſſem. cur potiuſ triſ ſeruoſ inopie ſignū putareſ: q̄ triſ libertoſ opulētie? Neſciſ ꝓfecto neſciſ Emiliane philoſophū accuſare. qui familiati paucitatem obprobrariſ. quā ego glorie cauſa ementiri debuiſſē. quippe qui ſcirē: nō mō philoſophoſ: quorū me ſectatorē fero: uerūetiā impatoreſ populi romani paucitate ſeruoꝝ gloriatoſ. Ita ne tandē ne hec quidē legere patroni tui? M. Antonium conſularē: ſoloſ octo ſeruoſ domi habuiſſe? Carbonē uero illū: qui rebuſ potituſ ē? uno minuſ. at enī Manio Curio tot adoreiſ lōge indito. Quippe qui ter triūphum una porta egit. Ei igit̄ Manio Curio: duoſ ſoloſ in caſtriſ caloneſ fuiſſe. at ille uir de ſabiniſ. deq; ſamnitibuſ. deq; Pyrrho triumphator: paucioreſ ſeruoſ habuit: q̄ triūphoſ. M. aūt Cato nihil optuit ut alii de ſe predicarent: ipſe in oratiōe ſcriptū reliquit: cū in hiſpaniā cōſul ꝓficiſcereť: triſ ſeruoſ ſoloſ ex urbe duxiſſe: q̄m ad uillā publicā uenerat. parū uiſum qui utereť: iuſſiſſe duoſ pueroſ in foro de menſa emi. eoſ quinq; in hiſpaniā duxiſſe. Hic pudenſ ſi legiſſet ut mea opinio ē: aut omnino huic maledicto ſupſediſſet: aut ī tribuſ ſeruiſ multitudinē comitū philoſophi: q̄ paucitatē reprehendere maluiſſet. ¶ Idem mihi etiā pauꝑtatē obprobrauit: acceptū philopho crimē. & ultro ꝓfitendū. Enimuero pauꝑtaſ olim philoſophię uernacula eſt. frugi: ſobria: paruo potenſ: emula laudiſ: aduerſū diuitiaſ poſſeſſa: habitu ſecura: cultu ſimplex: cōſilio beneſuada: neminē unq̄ ſupbia īflauit. neminē impotentia deprauauit. neminē tyrānide efferauit. deliciaſ uētriſ: & inguinū neq; uult ullaſ: neq; poteſt. Quippe hec & alia flagitia diuitiarū alūni ſolent. Maxima queq; ſcelera ſi ex omni memoria hominū ꝑcenſeaſ: nullū in illiſ pauperē repieſ. ubi cōtra hāc temere inter illuſtreſ uiroſ diuiteſ cōparent. ſed quencūq; in aliqua laude miramur: eum pauꝑtaſ ab incunabiliſ nutricata eſt. Paupertaſ inq̄ priſca apud ſecula omniū ciuitatū conditrix. omniū artiū repertrix. omniū peccatoꝝ inopſ. omīſ glorie munifica: cūctiſ laudibuſ apud omneſ natiōeſ ꝑfuncta. eadē enī pauꝑtaſ apud grecoſ in Ariſtide

iuſta.in Photiõe benigna.in Epaminõda ſtrenua.ĩ Socrate ſapiẽſ.
in Homero diſerta.eadẽ pauptaſ etiã populo romano imperiũ a
ꝑmordio fũdauit.proq; eo ĩ hodiernũ diiſ ĩmortalibuſ Simpulo &
Catino fictili ſacrificat. Quod ſi modo iudiceſ de cauſa iſta ſederẽt.
C. Fabriciuſ.Cn. Scipio.Maniuſ Curiuſ.quoꝝ filie ob pauptatẽ
de publico dotibuſ donate ad maritoſ ierunt: portanteſ gloriam
domeſticã: pecuniã publicã. Si publicola regũ exactor: & Agrippa
populi recõciliator: quoꝝ funuſ obtenuiſ opeſ a populo romano
collatiſ hextãtibuſ adornatũ eſt. ſi Atiliuſ reguluſ: cuiuſ agelluſ ob
ſimilẽ penuriã publica pecunia cultuſ ẽ: ſi deniq; omneſ ille ueteres
ꝓſapie cõſulareſ & cẽſorie: & triũphaleſ: breui uſura lucis ad iudiciũ
iſtud remiſſe audirent: audereſ ne pauptatẽ philoſopho exꝓbrare:
apud tot cõſuleſ paupeſ? An tibi Claudiuſ maximuſ idoneuſ audi/
tor uidet̃ ad irridendã paupertatẽ: quod ipſe uberem & ꝓlyxam
rẽ familiarẽ ſortituſ ẽ? Erraſ Emiliane.& lõge huiuſ animi fruſtra
eſ: ſi eũ ex fortune indulgẽtia.non ex philoſophie cenſura metiriſ.
Si uirũ tam auſtere ſecte.tãq; diutine militie: nõ putaſ amiciciorẽ
eſſe coercite mediocritati: q̃ delicate opulentie. Fortunam uelut
tunicã magiſ cõcinnã: q̃ longã ꝓbare.quippe etiã ea ſi nõ geſtet̃:
& trahat̃. nihilominuſ: q̃ lacinia perpẽdenſ impedit: & precipitat.
Et enĩ omnibuſ ad uite munia utendiſ: quicqd aptã moderationẽ
ſupgredit̃.oneri potiuſ: q̃ uſui exuberat. Igit̃ & immodice diuitie:
uelut ingentia & enormia gubernacula faciliuſ mergũt: q̃ regunt.
quod habẽt irritam copiã: noxiã nimietatẽ. qui ĩ ex ipſiſ opulẽtio/
ribuſ: eoſ potiſſimũ uideo laudari: q nullo ſtrepitu modico cultu.
diſſimulatiſ facultatibuſ agũt. & diuitiaſ magnaſ adminiſtrant. ſine
oſtentatõe: ſine ſuperbia ſpetie mediocritatiſ: pauperũ ſimileſ. q̃ ſi
etiã ditibuſ ad argumentũ modeſtie querit̃ imago: quepiã & color
pauptatiſ: cur eiuſ pudeat: tenuioriſ: qui ea non ſimulata: ſed uere
fungimur? Poſſũ quidẽ tibi & ipſiuſ nominiſ cõtrouerſiam facere.
neminẽ noſtrũ pauperẽ eſſe: q ſupuacanea nolit. poſcit neceſſaria:
que natura oppido pauca ſũt. Nãq; iſ plurimũ habebit: q minimũ
deſyderabit. Habebit enĩ q̃ntũ uolet: qui uolet minimũ. & idcirco
diuitie nõ meliuſ infũdiſ: & in fenore: q̃ ĩ ipſo hominiſ eſtimant̃ aĩo.
Qui ſi ẽ auaricia egenuſ: & ad oĩe lucrũ inexplebiliſ: nec mõtibuſ
auri ſatiabit̃. ſed ſemp aliqd: ãte parta uti augeat: mẽdicabit. Que
quidẽ uera confeſſio eſt pauptatiſ. omniſ enĩ cupido acquirendi ex
opinione inopie uenit. Nec refert q̃ magnũ ſit: quod tibi minuſ ẽ.

Non habuit tantā remfamiliarē Philuſ: q̄ntā Leliuſ. Nec Leliuſ
q̄ntā Scipio. Nec Scipio q̄ntā Craſſuſ diueſ. At enim nec Craſſuſ
diueſ q̄ntā uolebat. ita cū omīſ ſuparet: a ſua met auaricia ſupatuſ
eſt. omnibuſq; potiuſ diueſ uiſuſ eſt: q̄ ſibi. At contra hi philoſophi:
quoſ cōmemoraui: nō ultra uolēteſ: q̄ poterant: ſed cōgruentibuſ
deſideriiſ: & facultatibuſ: iure meritoq; diuiteſ & beati fuerūt. Paup
enī fiſ appetēdi egeſtate. diueſ nō egendi ſatietate. quippe qui inopia
deſiderio: opulētia faſtidio cernunt̄. Igit̄ Emiliane ſi paupem me
habere uiſ: pus auarū eſſe doceaſ: neceſſe ē. Quod ſi nihil in animo
deeſt: de rebuſ extraneiſ: q̄ntū deſit: nō laboro. quarū neq; lauſ in
copia: neq; culpa ī penuria: cōſiſtit. Sed finge hec aliter eē: ac me
ideo paupem: qa mihi fortuna diuitiaſ inuidit. eaſq; ut ferme euēit:
aut tutor minuit. aut inimicuſ eripuit. aut pater nō reliqt. hoccine
homini obpbrari paupiem: qđ nulli ex animalibuſ uitio dat̄? non
aquile. nō tauro. nō leoni. equuſ ſi uirtutibuſ ſuiſ polleat: ut ſit eq̄/
biliſ uector. & curſor pernix: nemo ei penuriā pabuli exprobrat.
Tu mihi uitio dabiſ nō facti: uel dicti alicuiuſ prauitatē: ſed quod
uiuo gracili lare? qđ pauciorīſ habeo. partiuſ paſco. leuiuſ ueſtio.
minuſ obſono. Atq; ego contra q̄ntulacūq; tibi hec uident̄: multa
etiā: & nimia arbitror. & cupio me ad pauciora coercere: tāto bea/
tior futuruſ: quāto collectior. Nāq; animi ita ut corporiſ: ſanitaſ
expedita: imbecillitaſ laciniosa eſt. certumq; ſignū eſt infirmitatiſ:
pluribuſ indigere. pr ſuſ ad uiuendū. uelut ad natandū iſ melior: q
onere liberior. ſūt enī ſimiliter etiā in iſta uita humane tēpeſtateſ:
leuia ſubſtentatui. grauia demerſui. Equidē didici ea re precedere
maxime deoſ hominibuſ: qđ nulla re ad uſū ſui indigeāt. Igit̄ ex
nobiſ cui q̄ minimiſ opuſ ſit: eum eſſe deo ſimiliorē. Proinde gratū
habitū: ad contumeliā dicentiſ: remfamiliarē mihi peram & baculū
fuiſſe. qua utinā tantuſ animi forē: ut pter eam ſupellectilē. nihil
quicq̄ requirerē. ſed eundē ornatū digne geſtarē. quē Crateſ ultro
diuitiiſ abiectiſ appetiuit? Crateſ inq̄: ſiqd crediſ Emiliane uir domi
inter thebanoſ proceres diueſ: & nobiliſ: amore huiuſ habituſ: quē
mihi obiectaſ: remfamiliarē largā & uberē populo donauit. multiſ
ſeruiſ a ſeſe remotiſ: ſolitatē delegit. arboreſ plurimaſ & frugiferaſ
pre uno baculo ſpreuit. Villaſ ornatiſſimaſ una pula mutauit. quā
poſtea compta utilitate etiā carmine laudauit. flexiſ ad hec home/
ricis uerſibuſ quibuſ ille cretā inſulam nobilitat. Principium dicā
ne me hec ad defenſionem puteſ cōfinxiſſe. πήρ ητισ πολισ ἔστι

μεσω ερ ιοι ρο πι τυφω καλη και πι ειρα. Ceruleo in medio
quedã urbſẽ perula põto pulchra & opima. Iã cetera tã mirifica:
que ſi tu legiſſeſ: magiſ mihi peram: q̃ nuptiaſ pudentille inuidiſſeſ.
Peram & baculũ tu philoſophuſ exprobrareſ? Igitur & equitibuſ
faleraſ: & peditibuſ clipeoſ: & ſigniferiſ uexilla. & deniq; triũphan/
tibuſ q̃driga ſ albaſ: & togã palmatã. Non ſũt quidẽ iſta platonice
ſecte geſtamina: ſed cynice inſignia familie. uerũ tñ hec Diogeni &
Antiſtheni pera & baculuſ: quod regibuſ diadema: qđ imperatoribuſ
paludamentũ: quod pontificibuſ galerũ. quod lituum auguribuſ.
❡ Diogeneſ quidẽ Cynicuſ. cũ Alexãdro magno: de ueritate regni
certabũduſ: baculo uice ſceptri gloriabatur. Ipſe deniq; Herculeſ
inuictuſ. qm̃ hec tibi ut quedã mẽdicabula animi ſordent: ipſe inq̃
Herculeſ luſtrator orbiſ: purgator ferarũ: gentiũ domitor: iſ tñ
deuſ: cũ terraſ pagraret: paulo puſ: q̃ in celũ ob uirtuteſ aſcituſ eſt:
neq; una pelle ueſtitior fuit. neq; uno baculo comitatior. Quod
ſi hec exẽpla nihili putaſ: ac me nõ ad cauſã agendã: uerũ ad cenſũ
diſſerundũ uocaſti: ne quid tu rerum mearũ neſciaſ: ſi tamẽ neſciſ:
profiteor mihi ac fratri meo relictum a patre. ſſ. xx. pauloſecuſ: id
qđ a me lõga pegrinatiõe: & diutiniſ ſtudiſ: & crebriſ liberalitati/
buſ: modice ĩminutũ. Nã & amicorũ pleriſq; opẽ tuli. & magiſtriſ
plurimiſ gratiam retuli. quorũdam etiã filiaſ dote auxi. neq; enim
dubitaſſẽ equidẽ uel uniuerſũ patrimoniũ impendere: ut acqrerẽ
mihi quod maiuſẽ contẽptu patrimonii. Tu uero Emiliane: & id
genuſ hoĩeſ uti tu eſ: inculti & agreſteſ: tãti reuera eſtiſ: q̃ntũ hẽtiſ.
ut arbor infecũda: & infelix: que nullũ fructũ ex ſeſe gignit: tanti
eſt in p̃cio. quãti lignũ eiuſ in trũco. At tñ parce poſtea Emiliane
pauptatem cuipiã obiectare: qui nup uſq; agellũ zatbarenſẽ: quẽ
tibi unicum pater tuuſ reliquerat: ſoluſ uno aſello: ad tempeſtiuũ
hymbrẽ: triduo exarabaſ. Neq; enim diu eſt. cum te crebre morteſ
ppinquorũ immeritiſ hereditatibuſ fulſerũt. Vnde tibi potiuſ: q̃
ob iſtã teterrimã faciẽ: charon nomẽ ẽ. ❡ De patria mea uero: qđ
eã ſitã numidie: & getulie in ipſo cõfinio meiſ ſcptiſ oſtẽdi: ſciſ qbuſ
memet uerbiſ profeſſuſ ſũ: cũ Lolliano Auito. cl. preſente: publice
diſſererem ſeminumidã: & ſemigetulam nõ uideo: quid mihi ſit in ea
re pudendum haud minuſ: q̃ cyro maiori: quod genere mixto fuit
ſemimeduſ: ac ſemipſa. Nõ enĩ ut pgnatuſ: ſed ut moratuſ quiſq; ſit:
ſpectandũ. Nec qua regione: ſed qua ratiõe uitam uiuere inierit:
conſyderandũ eſt. Olitori & cauponi merito eſt conceſſũ: oluſ &

uinum ex nobilitate ſoli cómendare. uinum thaſium. oluſ phliaſiú.
Quippe illa: terra alúna multú ad meliorē ſaporē iuuerit: & regio
fecúda: & celum pluuiú: & uentuſ demēſ. & ſol apcuſ: & ſolú ſucidú.
Enimuero aío hominiſ extrinſecuſ in hoſpitali corpore ímigranti:
quid ex iſtiſ addi: uel minui ad uirtutē: uel maliciā poteſt? quādo
nó in omnibuſ gētibuſ uaria ingenia ꝓuenere? q̄q̄ uideant̄ quedā:
ſtulticia: uel ſollertia inſigniores. Apud ſocordiſſimoſ ſcythaſ Ana/
tharſiſ ſapienſ natuſ ē. Apud athenienſeſ Catoſ Melecideſ fatuuſ.
Nec hec eo dixi: quo me patrie mee peniteret. & ſi adhuc ſyphacīſ
oppidú eſſemuſ: quo tamē uicto: ad Maſiniſſam regē conceſſimuſ
munere populi. Ac deincepſ ueteranorú militú nouo có ditu: ſplē/
didiſſima colonia ſumuſ. inqua colonia patrē habui loco principiſ
duúuiralē. cúctiſ honoribuſ pfunctú. Cuiuſ ego locú in ea repu.
exiñ ut pticipare curiā cepi: nequaq̄ degener: pari ſpero honore:
& exiſtimatione tueor. Cur ego illa protuli: ut mihi tu Emiliane
minuſ poſthac ſuccēſeaſ: potiuſq; ut ueniā impetiaſ: ſi p negligentiā
forte nó elegi illud tuú atticú zarathe ut in eo naſcerer: nóne uoſ
puditú eſt: hec crimina: tali uiro audiēte: tā aſſeuerate obiectare?
friuola & inter ſe repugnātia ſimul ꝓmere? & utraq; tñ rep̄hēdere.
At nó cótraria accuſaſtiſ: perā & baculú: ob autoritatē? & carmía
& ſpeculú: ob hylaritatē? Vnú ſeruú. ut deparci. triſ libertoſ ut
ꝓfuſi? Preterea eloquentiā grecā: patriā barbarā? quin igit̄ tandē
expgeſcimini? At uoſ cogitatiſ apud Claudiú maximú dicere. apud
uirú ſeuerú: & totiuſ prouintie negotiiſ occupatú? quin inq̄ uana
hec cóuitia aufertiſ? quin oſtenditiſ: quid inſimulauiſtiſ: ſcelera im/
munia & inconceſſa maleficia: & arteſ nephandaſ? cur ueſtra oratio
rebuſ flaccet: ſtrepitu uiget? ¶ Aggredior enim iam ad ipſú crimē
magie. q̄ ingēti tumultu ad inuidiā mei accenſú: fruſtrata ex pec/
tatóe oím p neſcioq̄ſ anileſ fabulaſ deflagrauit. Ecquādone uidiſti
maxime flammā ſtipula exortā: claro crepitu: largo fulgore: cito
incremēto? ſed enim materia leui: caduco incendio: nulliſ reliquiiſ.
hem tibi illa accuſatio iurgiiſ inita: uerbiſ aucta: argumētiſ defecta:
nulliſ poſt ſentētiā tuā reliquiiſ calúnie pmanſura. Que qdē omniſ
Emiliano fuit in iſto uno deſtinata: me magú eē: & ideo mihi libet
querere: ab eruditiſſimiſ eiuſ aduocatiſ: quid ſit maguſ. Nā ſi qd̄ ego
apud plurimoſ lego: perſarú lingua maguſ ē: qui noſtra ſacerdoſ:
quod tandē eſt crimen: ſacerdotē eſſe? & rite noſſe: atq; ſcire: atq;
callere: legeſ cerimoniarú: faſ ſacroꝝ: iuſ religionú? Siquidē magia

ideſt: quod Plato interpretat̃: cũ cõmemorat. quibuſnã diſciplinis
puerum regium adoleſcentẽ perſe imbuant. Verba ipſa diuini uiri
memini: que tu mecum maxime recognoſce dicentia. ὧν ὁ μὲν μα
γείαν τε διδάσκει τὴν ζωροάστρου τοῦ ὡρομάζου. ἔστι
δὲ τοῦτο θεῶν θεραπεία.

Auditiſne magiam: qui eam temere
accuſatiſ: artẽ eſſe diiſ ĩmortalibuſ acceptã? colẽdi eoſ: ac uenerãdi
pergnarã? piam ſcilicet & diuini ſcientẽ: iam inde a Zoroaſtre: &
Oromace autoribuſ ſuiſ nobilẽ: Celitũ Antiſtitã. quippe inter ꝑma
regalia docet̃. nec ulli temere inter pſaſ conceſſum eſt: magum eſſe:
haud magiſ: q̃ regnare. Idem Plato in alia ſermocinatiõe. de Za/
molxi quodã thraci generiſ. ſed eiuſdẽ artiſ uiro ita ſcriptũ reliqt.

Quod ſi ita ẽ. cur mihi noſſe nõ liceat: uel Zamolxi bona uerba:
uel Zoroaſtri ſacerdotia? Sin uero more uulgari: eũ iſti proprie
magũ eſtimant: qui cõmunione loquendi cum diiſ ĩmortalibuſ: ad
omnia que uelit incredibilia quadã ui cãtaminum polleat: oppido
miror: cur accuſare non timuerint: quẽ poſſe tantum fatent̃. Neq;
enim tam occulta: & diuina potentia caueri poteſt: itidẽ ut cetera.
Sicariũ qui in iudicium uocat: comitatuſ uenit: q uenenariũ accu/
ſat: ſcrupuloſiuſ cibat̃. qui furem arguit: ſua cuſtodit. Eniuero qui
magũ: qualẽ iſti dicũt: in diſcrimẽ capitiſ deducit: qbuſ comitibuſ:
quibuſ ſcrupuliſ: quibuſ cuſtodibuſ: perniciem cecã & ineuitabilem
ꝓhibeat? Nulliſ. ſ. & ideo id genuſ crimen non eſt eiuſ accuſare: qui
credit. Verũ hec ferme cõmuni quodam errore imperitoꝝ philo/
ſophiſ obiectant̃: ut partim eorum qui corporum cauſaſ meraſ: &
ſimpliciſ rimantur: irreligioſoſ putent. eoq; aiant deoſ abnuere. Ut
Anaxagorã & Leucippum & Democritum & Epicurum. ceteroſq;
rerũ nature patronoſ. partim autẽ: qui prouidentiã mundi curio/
ſiuſ ueſtigant: & impenſiuſ deoſ celebrant: eoſ uero uulgo magoſ
nominent: quaſi facere etiam ſciant: que ſciant fieri. Ut olim fuere
Epimenideſ & Orpheuſ & Pythagoraſ. & Oſtaneſ. ac dehinc ſimi/
liter ſuſpectata Empedocli Cathorinee Socrati Demoniõ Platõiſ
Gratulor igit̃ mihi: cũ &
ego tot & tantiſ uiriſ adnumeror. Ceterũ que ab illiſ ad oſtẽdendũ
crimẽ obiecta ſũt: uana: & inepta & ſimplicia: uereor ne ideo tãtũ

crimina puteſ: ꝙ obiecta ſunt. Cur inquit piſcium quedam genera
queſiſti? quaſi id cognitionis gratia philoſopho facere non liceat:
qđ luxurioſo gule cauſa liceret. Cur mulier libera tibi nupſit poſt
ãnoſ. xiii. uiduitatiſ? quaſi nõ magiſ mirandũ ſit: quod tot ãniſ nõ
nupſerit. Cur ꝓuſ q̃ tibi nuberet: ſcripſit neſcioquid in epiſtola: qđ
ſibi uidebat̃? quaſi quiſ q̃ debeat cauſaſ aliene ſententie reddere. At
enĩ maior natu non ẽ iuuenẽ aſpnata. igit̃ hoc ipſũ argumentũ ẽ:
nihil opuſ magia fuiſſe: ut nubere uellet mulier: uiro. uidua: celebi.
maior: iuniori. Iam & illa ſimilia. habet quidem Apuleiuſ domi: qđ
ſecreto colit. quaſi non id potiuſ crimẽ ſit: quod colaſ: non habere.
Cecidit pſente Apuleio puer: quid enĩ ſi iuueniſ? quid ſi etiã ſenex
adſiſtẽte me corruiſſet? uel morbo corporiſ impedituſ: uel lubrico
ſoli prolapſuſ? Hiſcine argumentiſ magiã probatiſ? caſu puerili: &
matrimonio mulieriſ: & obſonio piſciũ. Poſſẽ equidẽ bono ꝑiculo:
uel hiſ dictiſ contentuſ: perorare. quoniã tñ mihi pro accuſationiſ
lõgitudine largitur: atq; ſupeſt: cedo ſi uidet̃: ſingula cõſideremuſ.
Atqui ego omnia obiecta: ſeu uera: ſeu falſa ſint: non negabo. ſed
ꝑinde atq; ſi facta ſint: fatebor. ut omĩſ iſta multitudo: que pluri/
ma undiq; ad audiendũ cõuenit: apte ĩtelligat: nihil in philoſophoſ
nõ modo uere dici: ſed ne falſo quidẽ poſſe cõfingi. quod non ex
innocẽtie fiducia: quãuiſ liceat negare: tñ habeãt potiuſ defẽdere.
Primũ igit̃ argumẽta eoꝝ cõuincã. ac refutabo. nihil ea: ad magiã
ꝑtinere. deinde & ſi maxime maguſ forẽ: tamẽ oſtendã neq; cauſã
ullã: neq; occaſionẽ fuiſſe: ut me in aliquo maleficio experirẽtur.
Ibi etiã de falſo inuidia: deq; epuliſ mulieriſ ꝓperã lectiſ: & nequiuſ
interp̃tatiſ: deq; matrimonio meo ac pudentille diſputabo. Idq; a
me ſuſceptũ offitii gratia: q̃ lucri cauſa docebo. Quod quidẽ ma/
trimoniũ noſtrum Emiliano huic immane: quãto angori. quãteq;
inuidie fuerit. Inde omniſ huiuſce accuſatiõiſ obeũde. ira: & rabieſ:
& deniq; inſania exorta ẽ. Que ſi omĩa palã & dilucide oſtendero:
tũc deniq; te Claudi maxime: & omniſ qui adſũt cõteſtabor: pueꝝ
illũ Siciniũ pudentẽ preuignũ meũ: cuiuſ obtentu: & uoluntate a
patruo eiuſ accuſor: nuperrime cure mee ereptũ: poſtq̃ frater eiuſ
Põtianuſ: & natu maior: & moribuſ melior: diẽ ſuũ obiit: atq; ita
in me ac matrẽ ſuã nefarie efferatũ: non mea culpa: deſertiſ libera/
libuſ ſtudiiſ: ac repudiata omĩ diſciplina: ſceleſtiſ accuſatiõiſ huiuſ
rudimẽtiſ: patruo Emiliano: potiuſ: q̃ fratri Põtiano ſimilẽ futuꝝ.
Nunc ut inſtitui ꝓficiſcar ad omnia Emiliani huiuſce deliramẽta:

orſuſ ab ab eo qđ ad ſuſpitionē magie: q̃ſi ualidiſſimū in principio
dici animaduertiſti? nōnulla me piſciū genera: ꝑ quoſdā piſcatoreſ
precio queſiſſe. Vtrū igit͛ horū ad ſuſpectandā magiā ualet: ꝙ ne
piſcatoreſ mihi piſcem queſierunt? ſcilicet ergo phrygionibuſ: aut
fabriſ: negotiū iſtud dandū fuiſſe. atq; ita opera cuiuſq; artiſ per/
mutanda ſi uellem calūniaſ ueſtraſ uitare: ut faber mihi piſcem: ut
piſcator mutuo lignū dedolaret? An ex eo intellexiſtiſ maleficio
queri piſciculoſ: ꝙ p̃cio querebant͛? Credo ſi cōuiuio uellē: gratiſ
queſiſſē. Quin igit͛ etiā ex aliiſ pleriſq; me arguitiſ? nā ſepenumero
& uinū: & oluſ: & pomū: & panē: p̃cio mutaui. Eo pacto cupedi/
ariiſ omnibuſ famē decerniſ. qſ ab illiſ obſonare audebit? Siquidē
ſtatuit͛: omnia edulia: que depenſo parantur: non cene: ſed magie
deſyderari. Quod ſi nihil remanet ſuſpitioniſ: neq; in piſcatoribuſ:
mercede inuitatiſ: ad qđ ſolēt: ad piſcē capiundū: quoſ tñ nulloſ ad
teſtimoniū ꝓduxere. Quippe qui nulli fuerūt: neq; in ipſo precio
rei uenaliſ: cuiuſ tamē quātitatem nullā taxauere. Ne ſi mediocre
precium dixiſſent: cōtemneret͛: ſi plurimū: nō crederet͛: ſi in hiſ ut
dico nulla ſuſpicio eſt: reſpondeat mihi Emilianuſ: quo proximo
ſigno ad accuſationē magie ſit inductuſ. Piſceſ inquit queriſ: nolo
negare? ſed oro te: qui piſceſ querit: maguſ eſt? Equidē non magiſ
arbitror: q̃ ſi leporem quererem: uel aproſ: uel altilia. An ſoli piſceſ
habēt aliquid occultū aliiſ: ſed magiſ cognitū? Hoc ſi ſciſ: quid ſit:
maguſ eſ ꝓfecto. ſin neſciſ: cōfiteariſ neceſſe eſt: id te accuſare: quod
neſciſ. Tā rudiſ uoſ eſſe omniū litterarū: omniū deniq; uulgi fabu/
larū: ut ne fingere quidē poſſitiſ iſta uериſimiliter? quid ení cōpetit
ad amoriſ ardorē accendendū piſciſ brutuſ: & frigiduſ: aut omnino
reſ pelago queſita? niſi forte hoc. uoſ ad mendacium induxerit. ꝙ
Venuſ dicitur pelago exorta? audi ſiſ tam non impudenſ: q̃ multa
neſcienſ: qui de piſcibuſ argumentū magie recepiſti. At ſi Virgilium
legiſſeſ. ꝓfecto ſciſſeſ alia queri ad hanc rem ſolere. ille ení quantū
ſcio enumerat uittaſ molliſ. & uerbenaſ pinguiſ. & tura maſcula. &
licia diſcolora. p̃terea laurū fragilē: limū durabilē. cerā liquabilem.
Nec minuſ que iā in opere ſcͥpſit ſerio. ¶ Falſibuſ: & meſſe ad limā
querunt͛ aheniſ. Pubēteſ herbe: nigri cū lacte ueneni. Queritur &
naſcentiſ equi de fronte reuulſuſ. Et mater p̃reptuſ amor. ¶ At tu
piſciū inſimulator: longe diuerſa inſtrumenta. magiſ attribuiſ: non
frontibuſ teneriſ detergēda: ſed dorſiſ ſqualentibuſ excidenda. nec
fundo reuellenda: ſed ꝓfundo extrahēda. nec falſibuſ metenda. ſed

hamiſ inuncanda. poſtremo in maleficio. ille uenenũ nominat: tu pulmentum. ille herbaſ & ſurculoſ. tu ſquamaſ & oſſa. ille pratum decerpit. tu fluctũ ſcrutariſ. Memoraſſẽ tibi etiã Theocriti paria. & alia Homeri. & Orphei plurima. & ex comediiſ. & tragediiſ grecíſ. & ex hiſtoriiſ multa repetiſſem: niſi te dudũ animaduertiſſẽ grecam pudentille epiſtolã legere nequiuiſſe. Igit̃ unũ etiã poetam latinũ: attingã uerſuſ ip̃oſ: quoſ agnoſcẽt: qui Leliũ legere. Philtra om̃ia undiq; eruunt. Antiphateſ illud querit̃. Trochiſcili ungueſ. tenie. Radicule: herbe: ſurculi. Aure illiceſ: bichordile. Hinnientum dulcedineſ. ¶ Hec & alia queſiſſe me potiuſ: q̃ piſceſ: longe uerıſimiliuſ cõfinxiſſeſ. Hiſ etenim fortaſſe per famã puulgatã fideſ fuiſſet: ſi tibi ulla eruditio adfuiſſet. Enĩuero piſciſ: ad quã rẽ faciat captuſ: niſi ad epulaſ coctuſ? ceterum ad magiam nihil. q̃q̃ uideatur mihi adiutare. dicam: unde id coniectẽ. Pythagoram pleriq; Zoroaſtre ſectatorẽ ſimiliterq; magie p̃itum arbitrati: eũ memorie p̃diderũt: cum animaduertiſſet proxime metapontũ: in littore italie ſue: quã ſubſiciuam greciã fecerat: a quibuſdã piſcatoribuſ euerriculũ trahi: fortunã iactuſ eiuſ emiſſe. & precio dato: iuſſiſſe ilico piſceſ eoſ: qui capti tenebant̃: ſolui retibuſ: & reddi p̃fundo. Quoſ ſcilicet eũ de manibuſ amiſſurũ nõ fuiſſe. ſiquid in hiſ utile ad magiã cõperiſſet. Sed enim uir egregie doctuſ. & ueterũ emulator: meminerat Homerũ poetã multiſciũ: uel potiuſ cũctarum rerũ adprime peritũ: uim omnẽ medicaminũ: nõ mari: ſed terre ſcripſiſſe: cum de quadã Saga: ad hũc modũ memorauit.

Itemq; alibi carminum ſimiliter.

Cum tñ nunq̃ apud eũ marino aliquo: & piſculento medicauit: nec Proteuſ faciem. nec Vlixeſ ſcrobẽ. nec Eoluſ folleſ. nec Helena craterã. nec Circe poculũ. nec Venuſ cingulũ. At uoſ ſoli reperti eſtiſ ex omni memoria. qui uim herbarũ: & radicũ: & ſurculorũ: & lapillorũ: quaſi quadã colluuiõe nature: de ſũmiſ mõtibuſ in mare tranſferatiſ. & penituſ piſciũ uentribuſ inſuatiſ. Igit̃ ut ſolebat ad magorũ cerimoniaſ aduocari Mercuriuſ carminũ uector: & illex animi Venuſ. & Luna noxiũ conſcia: & maniũ poteſ Triuia: uobiſ autoribuſ poſthac Neptũnuſ cum Salacia. & Portunuſ cũ omni choro Nereidũ: ab eſtibuſ fretorũ: ad eſtuſ amorũ tranſferentur. Dixi cur nõ arbitrer quicq̃ negotii eſſe Magiſ & piſcibuſ. Nnnc ſi uidetur: credamuſ Emiliano: ſolere piſceſ etiã ad magicaſ poteſtateſ adiuuare. Num ergo propterea quicũq; piſcẽ querit: & ipſe maguſ

eſt? Eo quidem pacto. & qui myoparoneſ queſierit: pirata erit. & qui uectē: pfoſſor. & qui gladiū: Sicariuſ. Nihil in rebuſ omnibuſ tam innoxiū diceſ: quin id poſſit aliquid aliqua obeſſe. nec tā letū: quod nō poſſit ad triſtitudinē intelligi. Nec tamē idcirco omnia ad nequiorē ſuſpitionē trahuntur. ut ſi tuſ & caſiam. & myrrham. ceteroſq; id genuſ odoreſ: funeri tantum emptoſ arbitreriſ: cum & medicamēto parentur & ſacrificio. Ceterū eodē piſciū argumēto: etiā Menelai ſotioſ putabiſ magoſ fuiſſe: quoſ ait poeta precipuuſ flexiſ hamuliſ apud farū inſulā fame ꝓpulſoſ eſſe etiā mergoſ: & delphinoſ: & ſcyllaſ. Tu eodē refereſ etiā guloneſ omniſ: q impēſo[ ] piſceſ precio a piſcatoribuſ mercant̄. etiā ipoſ piſcatoreſ: qui omniū generū piſciſ arte acquirunt. Cur ergo & tu queriſ? nolo equidem nec neceſſariū habeo: tibi dicere. ſed per te: ſi poteſ: ad hec queſiſſe me argue: ut ſi helleborū: uel cicutā: uel ſucū papaueriſ emiſſē: itē alia eiuſdēmodi: quorum moderatuſ uſuſ ſalutariſ: ſed commixtio: uel quantitaſ noxia eſt: quiſ equo animo pateretur: ſi me per hoc ueneficii arceſſereſ: qđ ex illiſ pōt homo occidi? Videamuſ tamen: que fuerint piſciū genera: tā neceſſaria ad habendū: tamq; rara ad reperiendū: ut merito ſtatuto premio quererentur. Tria omnino nominauerāt. unū falſi: duo mentiti. falſi: ꝙ leporē marinū fuiſſe dixerūt: qui aliuſ omnino piſciſ fuit. quem mihi Thenuſ conſeruuſ noſter: medicine non ignaruſ: ut ex ipſo audiſti: ultro attulit ad inſpiciundū. nā quidē leporē nondū etiā inuenit. ſed profiteor me querere: et cetera: nō piſcatoribuſ modo: uerum etiam amiciſ meiſ negotio dato: quicūq; minuſ cogniti generiſ piſciſ inciderit: ut eiuſ mihi aut formā cōmemorent: aut ipſum uiuū: ſi id nequierint: uel mortuū oſtendant. q̄obrem id faciā: mox docebo. Mentiti autē ſunt calidiſſimi accuſatoreſ mei: ut ſibi uidentur: cum me ad finem calūnie cōfinxerūt duaſ reſ marinaſ: impudiciſ uocabuliſ queſiſſe: quaſ Tānoniuſ ille. cum utriuſq; ſexuſ genitalia intelligi uellet: ſed eloqui: propter infantiam: cauſidicuſ ſūmuſ nequiret: multū ac diu heſitato: tandē uirile marinū: neſcioqua circunlocutione male: ac ſordide: nominauit. ſed enim feminal nullo pacto repienſ mūditer dicere. ad mea ſcripta cōfugit. qa & e quodā meo libro legit. Inter femineū tegat: & femoriſ obiectu: & palme uelamento. Hec etiam pro ſua grauitate uitio mihi uortebat: ꝙ me nec ſordidiora dicere honeſte pigeret. At ego illi cōtra iuſtiuſ exꝓbrauerim: ꝙ qui elo/quentie patrociniū uulgo profiteatur: etiā honeſta dictu ſordide

blatteret. ac ſepe in rebuſ neq̃ꝗ difficilit uſ fringultiat. uel omnino
obmuteſcat. cedo enim ſi ego de ueneriſ ſtatua nibil dixiſſem. neq;
interfemineũ nominaſſē: quibuſ tandē uerbiſ accuſaſſeſ crimē illud
tã ſtulticie ꝗ lingue tue cõgruenſ? an quicꝗ ſtultiuſ: ꝗ ex nominũ
ꝓpinquitate uim ſimilē rerum cõiectari? Et fortaſſe an peracute
reperiſſe uobiſ uidebamini. At queſiſſe me fingeretiſ ad illecebraſ
magicaſ: duo hec marina: ueretillã. & uirginal. diſce enim nomina
rerũ latina: que propterea uarie nominaui: ut denuo inſtructuſ
accuſeſ. memento tamen tam ridiculũ argumentũ fore: deſyderata
ad reſ ueneréaſ marina obſcena: ꝗ ſi dicaſ marinũ pectinē: cõmēdo
capillo queſitũ. uel aucupandiſ uolantibuſ piſcem accipitrem: aut
uenãdiſ apriſ: piſcē apriculũ. aut eliciēdiſ mortuiſ: marina caluaria.
Reſpondeo igitᷣ ad bunc ueſtrũ locũ: nõ minuſ inſulſe: ꝗ abſurde
cõmentum: me baſce nugaſ marinaſ: & quiſcillaſ littoraliſ neq; ꝑcio:
neq; gratiſ queſiſſe. illud etiã ꝑterea reſpondeo: neſciſſe uoſ. quid a
me queſitũ fingeretiſ. Hec enim friuola: que nominaſtiſ: pleraq; in
littoribuſ omnibuſ cõgeſtim & aceruatim iacēt. & ſine ulliuſ opa:
ꝗlibet leuiter motiſ flucticuliſ ultro foraſ euoluũtur. Quin ergo
dicitiſ me eadē opera precio impēſo ꝑ plurimoſ piſcatoriſ queſiſſe
de littore. conchulam ſtriatã: teſtam hebetē. calculũ teretē. ꝑterea
cancrorum furcaſ. echinorũ caliculoſ. lolliginum ligulaſ. poſtremo
aſſulaſ: feſtucaſ: reſticulaſ. & oſtrea pergami uermiculata. deniq;
muſcũ: & algam. & cetera mariſ eiectamēta: que ubiq; littoꝝ uentiſ
expelluntur. ſalo expuuntur. tempeſtate reciprocantᷣ. tranquillo
deſeruntur. Neq; enim minuſ iſtiſ que cõmemoraui: accommodari
poſſũt: ſimiliter ex uocabulo ſuſpicioneſ. Poſſe dicitiſ ad reſ uene/
riaſ ſũpta de mari ſpuria & faſcina: ꝓpter nominũ ſimilitudinē. q
minuſ poſſit ex eodē littore calculuſ: ad ueſicã: teſta: ad teſtamētũ.
Cancer: ad ulcera. alga: ad quercerum. ¶ Ne tu Claudi maxime
nimiſ patienſ uir eſ: & oppido proxima bumanitate: qui baſce eoꝝ
argumentationeſ diu bercle ꝑpeſſuſ ſiſ. equidem cũ hec ab illiſ. ꝗſi
grauia & inuincibilia dicerentᷣ: illoꝝ ſtulticiã ridebã: tuã patiētiã
mirabar. Ceterũ ꝗobrem plurimoſ iã piſciſ cognouerim: quorũdã
adbuc neſciuſ eſſe nolim: diſcat Emilianuſ. qm̃ uſq; adeo rebuſ meiſ
curat: ꝗꝗ eſt iam precipiti. & occidua ſenectute: tamē & ſi uidetur
ſuſcipiat doctrinã: ſerã plane. & poſt uinũ: legat ueterũ pbiloſo/
pborũ monumenta. tandē ut intelligat nõ me primũ bec reꝗſiſſe.
ſed iam pridem maioreſ meoſ Ariſtotelē dico: & Tbeopbraſtum. &

Eudemũ: & Lyconẽ. ceteroſq; Platoniſ minoreſ: q plurimoſ libroſ
de genitu animaliũ: deq; uictu: deq; particuliſ: deq; omni differẽtia
reliquerunt. Bene quod apud te maxime cauſa agitur: qui pro tua
eruditiõe legiſti profecto Ariſtoteliſ multiiuga uolumina. pterea
problemata innumera eiuſdẽ: tũ ex eadẽ ſecta ceterorũ. in quibuſ
id genuſ uaria tractantur: que tanta cura cõquiſita: ſi honeſtũ: &
glorioſũ fuit illiſ ſcribere: cur turpe ſit nobiſ experiri? pſertim cũ
ordinatiuſ: & cohibiliuſ: eadẽ grece & latine adnitar cõſcribere: &
in omnibuſ: aut omiſſa acqrere: aut defecta ſupplere. Permittite:
ſi opera eſt: quedã legi de magiciſ meiſ: ut ſciat me Emilianuſ plura
q̃ putat: querere. & ſedulo explorare. pme tu librũ. ex greciſ meiſ:
quoſ forte hic amici habuere: ſeduliq; naturaliũ queſtionũ: atq; eũ
maxime: in quo plura de piſcium genere tractata ſunt. ¶ Interea
dum hic querit: ego exemplum rei cõpetenſ dixero. ¶ Sophocleſ
poeta erupedi æmuluſ & ſuperſteſ: uixit enĩ ad extremã ſenectã.
Cum igitur accuſaretur a filio ſuomet dementie: quaſi iam p etatẽ
deſiperet: ptuliſſe dicitũ colonameũ ſuam peregregiũ tragediarũ:
quã forte tum in eo tẽpore conſcribebat. eam iudicibuſ legiſſe. nec
quicq̃ ampliuſ p defenſione ſua addidiſſe: niſi ut audacter demẽtie
cõdemnarent: ſi carmina ſeniſ diſplicerent. ibi ego cõperior omneſ
iudiceſ tãto poete adſurrexiſſe: miriſ laudibuſ eũ tuliſſe: ob argu/
menti ſollertiam. & coturnũ facũdie: nec ita multũ omniſ abfuiſſe:
quin accuſatorẽ potiuſ demẽtie cõdemnarent. Inueniſti tu librũ?
Beaſti. cedo enĩ. experiamur: an & mihi poſſint in iudicio littere:
mee prodeſſe. lege pauca in principio. deinde quedam de piſcibuſ.
At tu interea. dum legit cauſam ſuſtine. Audiſti maxime quorum
pleraq; ſcilicet legeraſ apud antiquoſ philoſophorũ. & memento de
ſoliſ piſcibuſ: hec uolumina a me cõſcripta: qui eoꝶ: coitu progig/
nant̃: qui ex limo coaleſcãt. quotiẽſ & qd ãni cuiuſq; eoꝶ generiſ
femine ſubentãt. mareſ ſuriant. Quibuſ membriſ: & cauſiſ diſcreuit
natura uiuiparoſ eorum: & ouiparoſ. ita enim latine appello. que
greci. Et ne poſe animaliũ genita pergã: deinde de differentia: &
uictu: & mẽbriſ: & etatibuſ: ceteriſq; plurimiſ ſcitu quidẽ neceſſariiſ:
ſed in iudicio alieniſ: pauca etiam de latiniſ ſcriptiſ meiſ: ad eãdem
peritiã pertinentibuſ: legi iubebo. in quibuſ animaduerteſ: cum in
eiſ cognitu rara: tũ nomina etiã romaniſ inuſitata: & in hodiernũ:
qđ ſciã: infecta. Ea tñ nomina labore meo: & ſtudio: ita de greciſ
prouenire: ut tamen latina moneta percuſſa ſint. uel dicant nobiſ

Emiliane patroni tui: ubi legerint latine: hec ꝓnunciata uocabula de ſoliſ aquatilibuſ dicã. nec cetera animalia niſi ĩ cõmunibuſ diffe/renteſ attingã. Auſculta igitur que dicã. Iam me clamabiſ magica nomina egyptio: uel babylonico ritu percenſere. Poſſum etiam pergere: ſed nõ eſt opere ĩ iſtiſ diẽ terere: ut ſit mihi tẽpuſ aggredi ad cetera. hec interim que dixi pauca: recita: latine a me enũciata.

Vtrum igitᷣ putaſ philoſopho: non ſecundũ cynicam temeritatẽ rudi: & indocto: ſed q ſe platonice ſchole meminerit: utrũ ei putaſ turpe ſcire iſta: an neſcire? negligere: an curare? noſſe q̃nta ſit. etiã ĩ iſtiſ ꝓuidẽtie ratio: an de diiſ ĩmortalibuſ matri & patri credere? Q. Enniuſ edeſ phagitica: que uerſibuſ ſcꝓſit: innumerabilia piſciũ genera enumerat: que ſcilicet curioſe cognorat. paucoſ uerſuſ me/mini: eoſ dicã. Omnibuſ ut clipea preſtat: muſtela marina. Mureſ ſũt eni aſpa: oſtrea plurima abidi. Muſ mitilene ẽ pectẽ caradrũ. que apud umbracie finiſ. Brunduſii ſarguſ bonuſ eſt: hunc magnuſ ſi erit ſume. Apriculum piſcem ſcito primum eſſe tarenti. Surrenti ælopem: facemaſ glaucũ apud cumaſ quid. Scarũ preterii cerebrũ Iouiſ pene ſupmi. Neſtoriſ ad patriã hic capitᷣ. magnuſq; bonuſq;. Melanurũ. turdũ. merulãq; umbramq; marinã. Polypuſ corcire. caluaria pinguia carne. Purpura: marriculi: mureſ: dulceſ quoq; echini. Alioſ etiã multiſ uerſibuſ decorauit. & ubi gentium quiſq; eorũ inueniatᷣ: oſtẽdit qualiter aſſuſ: aut iuſſulẽtuſ: optime ſapiat. nec tamen ab eruditiſ reprehenditur. ne ego reprehendar: qui reſ pauciſſimiſ cognitaſ grece: & latine: ꝓpriiſ & eligantibuſ uocabuliſ conſcribo. Cum hoc ſatiſ dixi. tum aliud accipe. quid enim tandem ſi medicine: neq; inſtudioſuſ: neq; imperituſ: quepiam remedia ex piſcibuſ quero? ut ſane ſũt plurima: cũ in aliiſ omnibuſ rebuſ eodẽ nature munere interſperſa: atq; interſeminata: tum etiã nonnulla in piſcibuſ. An remedia noſſe: & ea conquerere: magi potiuſ eſſe: q̃ medici: q̃ deniq; philoſophi: putaſ? qui illiſ non ad queſtum: ſed ad ſuppetiaſ uſuruſ eſt? Votereſ quidem medici etiam carmina remedia uulnerũ nominãt. ut omniſ uetuſtatiſ certiſſimuſ autor Homeruſ

docet. qui facit Vlixi de uulnere ſanguinē ꝓfluentē ſiſti cātamine. nihil enim quod ſalutiſ ferende gratia fit: erumnoſū eſt. ¶ At enī inquit piſcem: cui rei: niſi male ꝓſcidiſti? quē tibi Thenuſ cōſeruuſ attulit. Quaſi uero non pauloprius dixerim: me de particuliſ om/ nium animaliū: de ſitu earū: deq; numero. deq; cauſa: cōſcribere? ac libroſ Ariſtoteli. & explorare ſtudio: & augere. atq; admiror: quod unum a me piſciculum inſpectum ſciatiſ: cum iam plurimoſ ubicunq; locorum oblati ſunt: eque inſpexerim. Preſertim quod ego nihil clanculo: ſed omnia in propatulo ago. At quiuiſ uel ex/ trariuſ arbiter aſſiſtat. more hoc & inſtituto magiſtrorum meorū: qui aiunt: hominem liberū & magnificū debere ſi queat: in ꝑmori fronte animum geſtare. hunc adeo piſciculum: quem uoſ leporem marinum nominatiſ: plurimiſ qui aderant: oſtendi. nec dum etiam decerno: quid uocent. niſi queram: ſane accuratiuſ. ꝙ nec apud ue/ tereſ philoſophoſ proprietatem eiuſ piſciſ reperio. q̄q̄ ſit omnium rariſſima: & hercule memoranda. quippe ſoluſ ille: q̄ntū ſciam: cū ſit cetera exoſſiſ: xii. numero oſſa: ad ſimilitudinē talorum ſuillorū: in uentre eiuſ cōnexa & cathenata ſunt. quod Ariſtoteleſ ſi ſciſſet nunq̄ ꝑfecto omiſiſſet ſcripto prodere: qui aſelli piſciſ ſoluſ omniū in media aluo corculum ſitum: pro maximo memorauit. Piſcem inquit proſcidiſti. Hoc quiſ ferat philoſopho crimen eſſe? quod lanio uel coco non fuiſſet. ¶ Piſcem proſcidiſti. ꝙ crudum: id accu/ ſaſ. ſi cocto uentrem ruſparer. Hepetia ſuffoderem. ita ut apud te puerulus ille Sicinius pudenſ ſuomet obſono dixit: eam rem non putareſ accurandam. At qui maiuſ crimen eſt philoſopho comeſſe piſciſ: q̄ inſpicere. an arioliſ licet iecinera rimari: philoſopho con/ templari non licebit? Qui ſe ſciat omnium animalium aruſpicem. omniū deum ſacerdotem. hoc in me accuſaſ: quod ego & maximuſ in Ariſtotele miramur. cuiuſ niſi libroſ bibliothecis exegeriſ: & ſtu/ dioſorū manibuſ extorſeriſ: accuſare me nō poteſ. ſed de hoc pene plura: q̄ debui. Nunc preterea uide: q̄ ipſi ſeſe reuincāt. Aiunt mu/ lierem magiciſ artibuſ: marinis illecebriſ: a me petitā: eo in tempore: quo me non negabunt in getulie mediterraneiſ montibuſ fuiſſe: ubi piſceſ per deucalioniſ diluuia reperiantur. quod ego gratulor neſcire iſtoſ. legiſſe me Theophraſti quoq;.

& Nicandri. Ceterum me etiam beneficiſ poſtularent. eum: ut quidem hoc negotium ex lectione & emula/ tione Ariſtoteli nactuſ ſum: nō nihil & Platone modo adhortāte.

qui ait: eum qui iſta ueſtiget.
Nunc quoniam piſceſ horum ſatiſ potuerunt: accipe aliud pari
q̃ ſtulticia: ſed multo tanto uaniuſ: & nequiuſ excogitatu. ſcie/
runt & ipſi argumentū piſcanū futile. & nihil futurum. preterea
nouitatem eiuſ ridiculam. quiſ enim fando audiuit ad maleficia
magica diſquamari: & exdorſari piſciſ ſolere: potiuſ aliqd de re/
buſ peruulgatoribuſ: & iam creditiſ fingendum eſſet. Igitur ad
preſcriptum opinioniſ: & fame confinxere puerum quempiam
carmine cātatum: remotiſ arbitriſ: ſecreto loco: arula: & lucerna:
& pauciſ conſciiſ teſtibuſ: ubi incātatuſ ſit: corruiſſe. poſtea neſ/
cientem ſui ex citatum. Nec ultra iſti quidem progredi mendacio
auſi. & enim fabula ut impleretur: addendum etiam illud fuit:
puerum eundem multa preſagio ꝑdixiſſe: quippe hoc emolumē/
tum canticiſ accipimuſ preſagiū: & diuinationē. nec modo uulgi
opinione: uerumetiā doctorū uirorū autoritate hoc miraculū
de pueriſ confirmatur. Memini me apud Varronē philoſophū:
uirum accuratiſſime doctum: atq; eruditum cum alia huiuſmodi
tum hoc etiam legere Trallibuſ de euentu Mithrydatici belli
magica percontatione conſulantibuſ puerum in aqua ſimulacrū
Mercurii contemplantem: que futura erant. C. lx. uerſibuſ ceci/
niſſe. Itemq; Fabium cum quingentoſ denarioſ perdidiſſet: ad
Nigidium conſultum ueniſſe: ab eo pueroſ carmine inſtinctoſ
indicaſſe: ubi locorum defoſſa eſſet crumena cum parte eorum.
Ceteri ut forent diſtributi. unum etiā denarium ex eo numero
habere. M. Catonem philoſophum: quē ſe a pediſſequo in ſtipe
Apolliniſ accepiſſe: Cato confeſſuſ eſt. Hec & alia apud pleroſq;
de magiſ & pueriſ lego equidem: ſed dubiuſ ſententie ſum: dicam
ne fieri poſſe: an negem? q̃q̃ Platoni credā: inter deoſ atq; homi/
neſ: natura & loco mediaſ quaſdā diuorum poteſtateſ interſitaſ:
eaſq; diuinationeſ cunctaſ & magorū miracula gubernare. quin
& illud mecū reputo: poſſe animū humanū: & puerilē preſertim
ſimplicemq;: ſeu carminum auocamēto: ſiue odorum delenimēto
ſoporari. & ad obliuionem preſētium externari: & pauliſper re/
mota corporiſ memoria: redigi ac redire ad naturam ſuam: que
eſt immortaliſ ſcilicet: & diuina: atq; ita ueluti quodam ſapore
futura rerum preſagare. Verum enimuero: ut iſta ſeſe habent:
ſi qua fideſ hiſce rebuſ impertiēda eſt: debet ille neſcioqui puer:
prouiduſ: quantum ego audio: & corpore decoruſ: atq; integer:

deligi: & animo ſollerſ: & ore facũduſ: ut in eo: aut diuina ptãſ:
quaſi boniſ edibuſ: diuerſetur: ſi tamen ea pueri in corpore in/
cluditur: aut ipſe animuſ expergituſ: cito ad diuinationem ſuam
redigatur. que ei prompte inſita: & nulla obliuione ſaucia: &
bebeſ facile reſumatur. non enim ex omni ligno: ut Pythagoraſ
dicebat: debet Mercuriuſ exculpi. Quod ſi ita ẽ: nominate quiſ
ille fuerit puer ſanuſ: incolumiſ: ingenioſuſ: decoruſ: quem ego
carmine dignatuſ ſim initiare. Ceterum Thalluſ quem nomi/
naſtiſ: medico potiuſ: q̃ mago indiget. Eſt enim miſer morbo
comitiali ita infectuſ: ut ter aut quater die ſepenumero: ſine
ulliſ cantaminibuſ corruat. omniaq; membra conflictionibuſ
debilitet. facie ulceroſuſ. fronte & occipitio conquaſſatuſ. oculiſ
bebeſ. naribuſ biulcuſ. pedibuſ caducuſ? Maximuſ omnium ma/
guſ eſt: quo preſente Thalluſ diu ſteterit. ita plerunq; morbo
ceu ſomno uergenſ inclinatur. Eum tamen uoſ carminibuſ meiſ
ſubuerſum dixiſtiſ: q forte me coram ſemel decidit. conſerui eiuſ
pleriq; adſunt: quoſ exbiberi denuntiaſtiſ. poſſunt dicere bo/
mineſ: quid in Thallo deſpiciant. cur nemo audeat cum eo ex
eodem catino cenare. eodẽ poculo bibere. & quid ego de ſeruiſ?
uoſ ipſi uidetiſ. negate Thallum multo priuſ: q̃ ego æeam ueni/
rem: corruere eo morbo ſolitum. medicíſ ſepenumero oſtenſum.
negant boc conſerui eiuſ. qui ſunt in miniſterio ueſtro? omniũ
rerum conuictum me fatebor. niſi de omnium conſenſu: ruſ
diu ablegatuſ eſt in longinquoſ agroſ: ne familiã contaminaret:
quod ita factum nec ab illiſ negari poteſt. eo nec potuit bodie
à nobiſ exbiberi. Nã ut omniſ iſta accuſatio temeraria & repẽ/
tina fuit: nudiuſtertiuſ nobiſ Emilianuſ denuntiauit: ut ſeruoſ.
numero. xv. apud te exbiberemuſ. adſunt. xiiii: qui in oppido
erãt. Thalluſ ſoluſ: ruſ ablegatuſ ut dixi quidem: ferme ad cen/
teſimum lapidẽ longe ex oculiſ. Thalluſ ſoluſ abeſt. ſed miſimuſ
qui eum curriculo aduebat. interroga Maxime quattuordecim
ſeruoſ: quoſ exbibemuſ. Thalluſ puer ubi ſit: & q̃ ſalue agat. in/
terroga ſeruoſ accuratorum meorum. nõ negabunt turpiſſimũ
puerum corpore putri: & morbido: caducum: barbarum ruſti/
canum. Bellum uero puerum elegiſtiſ: quem quiſ ſacrificio adbi/
beat. cuiuſ caput cõtingat. quem pulchro pallio amiciat. a quo
reſpõſum ſperet. uellem bercule adeſſet: tibi eum Emiliane per/
miſiſſem. ut tenereſ ipſe: ut interrogareſ: iam in media queſtione:

hic ibidem pro tribunali oculoſ trucis in te inuertiſſet. faciem
tuam ſpumabunduſ conſpuiſſet. manuſ contraxiſſet. caput ſuc/
cuſſiſſet. poſtremo ĩ ſinu tuo corruiſſet. Quattuordecim ſeruoſ:
quoſ poſtulaſti: exhibeo. cur illiſ ad queſtionem nihil uteriſ?
unum puerum: atq; eum caducum: requiriſ. quem olim abeſſe
pariter mecum ſciſ? Que alia eſt euidētior calumnia? xiiii. ſerui
petitu tuo adſunt. eoſ diſſimulaſ. unuſ puerulus abeſt: eum inſi/
mulaſ. Poſtremo quid uiſ? puta Thallum adeſſe? uiſ probare
eum preſente me concidiſſe? ultro confiteor. carmine id factum
dicis? Hic puer neſcit. ego non factum: reuinco. nunc caducum
eſſe puerum. nec tu audebiſ negare. Cur ergo carmini potiuſ:
q̄ morbo attribuat̄ eiuſ ruina? An euenire non potuit: ut forte
preſente me idem pateretur: quod ſepe aliaſ multiſ preſentibuſ?
quod ſi magnum putarem: caducum deicere: quid opuſ carmine
fuit? Cum incenſuſ gagateſ lapiſ: ut apud phyſicoſ lego: pulchre
& facile hunc morbum exploraret. Cuiuſ odore etiam in ue/
nalicijs uulgo. ſanitatem: aut morbum uenalium experiantur.
Etiam orbiſ a figulo circunactuſ. non difficile eiuſdem ualitu/
dinis hominē uertigine ſui corrigit ita ſpectaculum rotationiſ
eiuſ animum fauciū debilitat: ac multo pluſ ad caducoſ cōſter/
nendoſ figuluſ ualet: q̄ maguſ. Tu fruſtra poſtulaſti: ut ſeruoſ
exhiberē. ego non de nihilo poſtulo: ut nomineſ: qui nam teſ/
teſ huic piaculari ſacro adfuerint. cum ego ruentem Thallum
impellerem. unum omnino nominaſ puerulum illum Sicinium
pudētem: cuiuſ me nomine accuſaſ: iſ enim affuiſſe ſe dicit. Cuiuſ
puericia. & ſi nihil ad religionem ſuffragaretur: tamen accuſa/
tio fidem derogaret. Faciliuſ fuit Emiliane: ac multo grauiuſ:
tete ut ipſum dicereſ interfuiſſe: & ex eo ſacro cepiſſe dementiri
potiuſ: q̄ totum negotium: quaſi ludicrum: pueriſ donareſ. pu/
er cecidit. puer uidit. num etiam puer aliquiſ incantauit? Hic
ſatiſ ueteratorie Tannoniuſ pudenſ: cum hoc quoq; menda/
cium frigere: ac prope iam omnium uultu: & murmure exploſū
uideret: ut uel ſuſpitioneſ quorundam ſpe moraretur: ait pue/
roſ alioſ producturum. qui ſint eque a me incantati. atq; ita ad
aliam ſpeciem argumenti tranſgreſſuſ eſt. ❡Quod quanq̄ diſſi/
mulare potui: tamen ut omnia: ita hoc quoq; ultro prouoco.
cupio enim produci eoſ pueroſ: quoſ ſpe libertatiſ audio con/
firmatoſ ad mentiendum. ſed nihil ampliuſ dico q̄ ut producāt.

Poſtulo igitur & flagito Tannoni pudenſ ut expleaſ: quod eſ polliatuſ. cedo pueroſ iſtoſ quibuſ confiditiſ. produc: nomīa qui ſint. mea aqua licet ad hoc utare. dic inquã Tannoni. quid taceſ? quid cõtariſ? quid reſpectaſ? ꝙ ſi hic neſcit quid dixerit: aut no/ mina oblituſ ē: at tu Emiliane cede huc. dic quid aduocato tuo mandaueriſ. exhibe pueroſ. quid expalluiſti? quid taceſ? Hoccine accuſare eſt? Hoccine tm̄ crimen deferre? An Claudiũ Maximũ tantum uirum ludibrio habere? me calumnia inſectari? ꝙ ſi forte patronuſ tuuſ uerbo prolapſuſ eſt: et nulloſ pueroſ habeſ: quoſ producaſ: ſaltem. xiiii. ſeruiſ: quoſ exhibui: ad aliqd utere. aut cur ſiſti poſtulabaſ? tantam familiam magie accuſanſ: de. xv. ſeruiſ denuntiaſti. ꝙ ſi de ui accuſareſ: quot tandem ſeruoſ poſtulareſ? Sciũt ergo aliqd. xv. ſerui: et occultũ eſt? an occultum nõ eſt: et magicũ eſt? Alterũ hoꝝ fateariſ neceſſe eſt. aut illicitũ nõ fuiſſe: in quo tot cõſcioſ nõ timuerim. aut ſi illicitũ fuit: ſcire tot cõſcioſ nõ debuiſſe. Magna iſta q̃tum ego audio. reſ ē legibuſ delegata. iam inde antiqtuſ. xii. tabuliſ ꝓpter incredũdaſ frugũ illecebraſ interdicta. Igit̃ et occulta nõ minuſ q̃ tetra & horribiliſ: plerũq; noctibuſ uigilata. et tenebriſ obſtruſa. et arbitriſ ſolitaria. et car/ minibuſ murmurata. cui nõ mõ ſeruoꝝ: uerũ etiã liberoꝝ pauci adhibentur. et tu. xv. ſeruoſ uiſ interfuiſſe. nuptie ne ille fuerũt: an aliud celebratũ offitium? an cõuiuiũ tempeſtiuum? xv. ſerui ſacrum magicũ participant. quaſi. xv. uiri ſacriſ faciundiſ creati. Cui tamen rei tot numero adhibuiſſem: ſi conſcientie nimiſ multi ſunt? xv. liberi hoīeſ populuſ eſt. totidem ſerui familia. totidem uincti ergaſtulum. An adiutorio multitudo eoꝝ neceſſaria fuit: q̃ diutine hoſtiaſ luſtraliſ tenerent? at nullaſ hoſtiaſ niſi gallinaſ nominaſti? An ut grana turiſ numerarent? An ut thallum pro/ ſternerent? Mulierem etiam liberam perductam ad me domum dixiſtiſ: eiuſdẽ thalli ualitudiſ. Quã ego pollicituſ ſim curaturũ. eam quoq; incantatam a me corruiſſe. ut uideo uoſ paleſtritam: nõ magum accuſatum uenistiſ. ita omiſ qui me acceſſerint: inter/ dictiſ cecidiſſe. negauit tamen querente te Maxime Themiſon medicuſ: a quo mulier ad inſpiciendum perducta eſt: quicq̃ ultra paſſam: niſi queſiſſe me: ecquid illi aureſ obtinnirent? et utra eoꝝ magiſ. ubi reſpõderit: dextram ſibi aurem nimiſ inquietam con/ feſtim diſceſſiſſe. Hic ego Maxime quanq̃ ſedulo impreſentiarũ a laudibuſ tuiſ tempero: neubi tibi ob cauſam iſtã uidear blan/

dicuſ: tamē ſollertiam tuam in percontando nequeo qn laudem. Dudū enim cū agitarent̄ hec: et illi incantatā mulierē dicerent: medicuſq adfuerat: abnueret: queſiſti tu nimiſ q̄ prudēter: quod mihi emolumentum fuerit incantandi. reſponderunt: ut mulier rueret. Quid deinde mortua ē inqſ? negarunt. Quid ergo dicitiſ: ꝙ Appuleii cōmodum: ſi ruiſſet? Ita enī pulchre ac perſeuerāter tertio queſiuiſti: ut qui ſcireſ omniū factorū rationeſ diligentiuſ examinādaſ. ac ſepiuſ cauſaſ queri: facta concedi. eoq; etiam pa/tronoſ litigatorum cauſidicoſ nominari: ꝙ cur queq; facta ſint: expediant. Ceterū negare factū: faciliſ reſ eſt: et nullo patrono indiget. recte factum: uel ꝑperam docere: id uero multo arduū et difficile eſt. Fruſtra igitur an factū ſit: queritur: quod nullam malā cauſam habuit: ut fieret. ita facti reuſ: apud bonū iudicem ſcrupulo queſtiōiſ liberatur: ſi nulla fuit ei ratio peccandi. Nunc quoniā neq; incātatam: neq; proſtratam mulierem probauerūt: et ego nō nego petitu medici a me inſpectā: dicā tibi Maxime: cur illud de auriū tinnitu queſierim: nō tam purgādi mei gratia in ea re: quā tu iam preiudicaſti: neq; culpe neq; crimini confinē. q̄ ut neqd auribuſ tuiſ: et doctrine tue cōgruenſ reticuerim. Dicā igitur: q̄breuiſſime potuero. etenī admonēduſ eſ mihi: nō docen/duſ. Plato philoſophuſ in illo preclariſſimo Timeo: celeſti quadā facundia uniuerſum mundū molituſ: poſtq̄ de noſtri quoq; aīmi triniſ poteſtatibuſ ſollertiſſīe diſſeruit: et cur queq; mēbra nobiſ diuina prouidentia fabricata ſint: aptiſſime demōſtrauit: cauſam morborū oīum trifariam percenſet. Primam cauſam primordiſ corporiſ attribuit. Si ipē elemētorum qualitateſ: humida & fri/gida: et hiſ due aduerſe nō congruant: id adeo euenit: cū quepiā earū modo exceſſit. aut loco demigrauit. Sequenſ cauſa morboꝝ ineſt in eorum uitio: que iam concreta ex ſimplicibuſ elementiſ: una tamen ſpecie coaluerunt. ut eſt ſanguiniſ ſpecieſ. et uiſceriſ. et oſſiſ. et medulle. porro illa que ex hiſce ſingularibuſ mixta ſunt. Tertio in corpore concremata uarii felliſ: et turbidi ſpiritiſ: et pinguiſ humoriſ: nouiſſima egritudinū incitamēta ſunt. Quoꝝ e numero precipua ſit materia morbi comicialiſ. de quo dicere ex/orſuſ ſum: cum caro in humorem craſſum: et ſpumidum inimico igni cōliqueſcit. et ſpiritum indidem parto excandore compreſſi aeriſ albida & tumida tabeſ fluit. Ea nāq; tabeſ: ſi foraſ corporiſ proſpirauit: maiore dedecore: q̄ noxa diffunditur. pectoriſ enim

primorem cutim uitiligine inſignit. et om̄imodiſ maculationibuſ
conuariat. ſed cui hec uſu uenerit: nunq̄ poſtea comiciali morbo
attemptatur. ita egritudinem aı̄mi grauiſſimam: leui turpitudine
corporiſ compeſcat. Enim uero ſi pernicioſa illa dulcedo intuſ
cohibita. et bili atre ſotiata ueniſ om̄ibuſ furenſ peruaſit: deinde
ad ſummū caput uiam molita dirum fluxum cerebro immiſcuit:
ilico regalem partem aı̄mi debilitat. que ratione pollenſ: uerticē
hominiſ uelut arcem: & regiam inſedit. eiuſ quippe diuinaſ uiaſ
et ſapientiſ meatuſ obruit. et obturbat. quod facit minore p̄nicie
per ſoporem: cū potu & cibo plenoſ: comicialiſ morbi prenuntia
ſtrangulatione modice angit. ſed ſi uſq; adeo aucta eſt: ut etiam
uigilantium capiti offūdatur: tum uero repentino mentiſ nubilo
obtorpeſcunt. et moribundo corpore ceſſante animo cadūt. eum
noſtri non modo maiorem & comicialem: uerum etiam diuinum
morbum: ita ut greci nuncuparunt: uidelicet ꝙ aı̄mi partem ra/
tionalē: que lōge ſanctiſſima eſt: eam uiolet. Agnoſciſ Maxime
rationē Platoniſ: q̄tum potui: pro tempore ꝑſpicue explicatam.
cui ego fidem arbitratuſ: cauſam diuini morbi eē: cum illa peſtiſ
in caput redundauit: haudquaq̄ uideor de nihilo percōtatuſ: an
eſſet mulieri illi caput graue? ceruix torpenſ? tempora pulſata?
auriſ ſonora? et ceterum: ꝙ dextre auriſ crebrioreſ tinnituſ fate/
batur: ſignum erat morbi penituſ adacti. nam dextera corporiſ
ualidiora ſunt. eoq; minuſ ſpei ad ſanitatem relinquūt: cū et ipa
egritudini accumbunt. Ariſtoteleſ adeo in problematiſ ſcriptum
reliquit: quibuſ eque caduciſ a dextero morbuſ occipiat: eorū eſſe
difficiliorem medelam. Longum eſt ſi uelim Theophraſti quoq;
ſententiā de eodem morbo recenſere. Eſt enim etiā eiuſ egregiuſ
liber de caduciſ. quibuſ tamen in alio libro: quem de non uiden/
tibuſ animalibuſ conſcripſit: remedio eſſe ait exuuiaſ ſtellionum:
quaſ uelut ſenium more ceteroꝝ ſerpentium: temporibuſ ſtatutiſ
exuant. ſed niſi cōfeſtim eripiaſ: maligno ne p̄ſagio: an naturali
ad petentia ilico conuertuntur: et deuorant. Hec idcirco cōme/
moraui nobilium philoſophorū diſputata: ſimul et libroſ ſedulo
nomīaui: nec ullum ex mediciſ aut poetiſ uolui attingere: ut iſti
deſināt mirari: ſi philoſophi ſuapte doctrina cauſaſ morborum
et remedia nouerunt. Igitur cum ad inſpiciendum mulier egra
curatiōiſ gratia: ad me perducta ſit: atq; hoc & medici confeſſiōe:
qui adduxit ad meam ratiocinationē recte factū eſſe cōueniat:

aut cóſtituant magi: et malefici hominiſ eſſe morbiſ mederi: aut
ſi hoc dicere nó audent: fateantur ſe in puero & muliere caduciſ:
uanaſ & ꝑſuſ caducaſ calúniaſ intēdiſſe. Immo ení ſi audire uerú
uelíſ Emiliane: tu potiuſ caducuſ: q iam tot calumniiſ cecidiſti.
neq; ení grauiuſ eſt corpore: q̃ corde collabi. pede potiuſ: q̃ mēte
corruere. í cubiculo deſpui: q̃ in ipō ſplēdidiſſimo cetu deteſtari.
At tu fortaſſe te putaſ ſanum: quod nó domi contineriſ. ſed in/
ſaniam tuam: quoquo te duxerit: ſequeriſ. At qui ſi cótendere uiſ
furorem tuum: cú thalli furore: inuenieſ non permultú intereſſe:
niſi ꝙ thalluſ ſibi: tu etiā alii furiſ. Ceterú thalluſ oculoſ torquet:
tu ueritatem. thalluſ manuſ contrahit: tu patronoſ. thalluſ paui/
mentiſ illiditur. tu tribunalibuſ. Poſtremo ille quicquid agit: in
egritudine facit. ignoranſ peccat. At tu miſer prudenſ & ſcienſ
delinquiſ. tanta uiſ morbi te inſtigat. falſum pro uero inſimulaſ.
infectum pro facto criminariſ. quē innocentem liquido ſciſ: tamē
accuſaſ ut nocentem. Quin etiā quod preterii: ſunt que fateariſ
neſcire: et eadem rurſuſ quaſi ſciaſ criminariſ. Aiſ ení me habuiſſe
quedā ſudariola inuoluta apud lareſ pontiani. Ea inuoluta que
et cuiuſmodi fuerint: neſciſſe te confiteriſ. neq; ꝑterea quenq̃ eſſe
qui uiderit: tamē illa contendiſ inſtrumenta magie fuiſſe. Nemo
tibi blandiatur Emiliane. Non eſt in accuſando uerſutia. ac ne
impudentia quidem. ne tu arbitreriſ. quid igitur? Furor infelix
acerbi aími: et miſera inſania crude ſenectutiſ. Hiſ. n. pene uerbiſ
cú tam graui & perſpicaci iudice egiſti. Habuit Apuleiuſ quepiā
linteola inuoluta apud lareſ pontiani. Hec quoniā ignoro que
fuerint: idcirco magica fuiſſe contendo. Crede igitur mihi quod
dico: quia id dico: quod neſcio. O pulchra argumenta: et aperte
crimen reuincētia. hoc fuit: quoniam quid fuerit: ignoro. Soluſ
repertuſ eſ Emiliane. qui ſciaſ etiā illa que neſciſ. tantú ſup om̄eſ
ſtulticie uectuſ eſ? q̄ppe q ſollertiſſimi: et acerrimi philoſophorú
fuerunt. ne iiſ quidem cófidendum eſſe aiunt: que uidemuſ. At tu
de illiſ quoq; affirmaſ: que neq; conſpexiſti unquá. neq; audiſti.
Pontianuſ ſi uiueret: atq; eú interrogareſ: que fuerint in illo in/
uolucro: neſcire ſe reſpóderet. libertuſ etiā ille: qui clauiſ eiuſ loci
in hodiernú habet: et a uobiſ ſtat: nunq̃ ſe ait inſpexiſſe. quanq̃
ipē aperiret. utpote promuſ librorum. qui illic erant códiti pene
quotidie. et clauderet ſepe nobiſcum. multo ſepiuſ ſoluſ intraret.
linteum in menſa poſitum cerneret: ſine ullo ſigillo: ſine uinculo.

Quid ni enim magice reſ in eo occultabātur: eo negligentiuſ ad/
ſeruabam. ſed enim libere ſcrutandū: et inſpiciendū: ſi liberet etiā
auferendum: temere exponebam. aliene cuſtodie cōmendabam.
alieno arbitrio ꝑmittebam. Quid igitᷓ impreſentiaꝝ uiſ tibi credi:
quod ne Pontianuſ ꝗdem ſciret: q indiuiduo cōtubernio mecum
uixit: id te ſcire quem nunq̃ uiderim: niſi pro tribunali. An quod
libertuſ aſſiduuſ: cui omīſ facultaſ inſpiciēdi fuit: quod iſ libertuſ
nō uiderit: te qui nunq̃ eo acceſſeriſ: uidiſſe? Deniq; ut quod non
uidiſti: id tale fuerit: quale dicis? Atqui ſtulte ſi hodie illud ſuda/
riolum tu intercepiſſeſ: quicꝗd ex eo ꝓmereſ: ego magicū negarē.
tibi adeo ꝑmitte: finge ꝗduiſ: reminiſcere: excogita: quod poſſit
magicū uideri: tñ de eo tecū decertarē. aut ego ſubiectū dicerem.
aut remedio acceptū. aut ſacro traditū. aut ſomnio impatū. mille
alia ſunt: quibuſ poſſem more cōi: et uulgatiſſima obſeruationū
cōſuetudine uere refutare. Nunc id poſtulaſ: ut qđ deprebenſum
et detētum: tamē nibil me apud bonum iudicem lederet: id inani
ſuſpitiōe incertū & incognitū condemnet. Haud ſciam: an rurſuſ
ut ſoleſ: dicaſ: quid ergo illud fuit: quod linteo tectū apud lareſ
potiſſimū depoſuiſti? Ita ne eſt Emiliane. ſic accuſaſ: ut omīa a
reo ꝑcontere. nibil ip̃e adferaſ cognitum. quāobrem piſciſ: queriſ.
cur egram mulierē inſpexiſti? quid in ſudario babuiſti inſutum?
accuſatū an interrogatū ueniſti? ſi accuſatū: tu argue que diciſ. ſi
interrogatū: noli preiudicare: ꝗd fuerit. quod ideo te neceſſe eſt
interrogare: quia neſciſ. Ceterū boc ꝗdem pacto: omīſ bomīeſ rei
conſtituentᷓ: ſi ei qui nomē cuiuſpiā detulerit: nulla neceſſitaſ ſit
ꝓbandi: omīſ contra facultaſ ꝑcōtandi. ꝗppe omībuſ ſicut forte
negotiū magie faceſſitur: quicꝗd oīo egerint: obiicietur. uotū in
alicuiuſ ſtatue femore aſſignaſti: Igitᷓ maguſ eſ. aut cur ſignaſti?
tacitaſ p̃ceſ. in tēplo deiſ allegaſti: igitᷓ maguſ eſ: aut ꝗd optaſti?
Contra. nibil in templo precatuſ eſ: igitur maguſ eſ: aut cur deoſ
nō rogaſti? Similiter ſi poſueriſ donū aliquod: ſi ſacrificaueriſ: ſi
uerbenā ſumpſeriſ. Dieſ me deficiet: ſi omīa uelim perſequi: quorū
rōem ſimiliter calūniator flagitabit. p̃ſertim quod conditū cūq;:
qđ obſignatū: quod incluſū domi obſeruatᷓ: id omne eodē argu/
mento magicū dicetᷓ. aut e cella ꝓmptaria in forū atq; in iudiciū
ꝓferetur. Hec q̃ta ſint: et cuiuſcemōi Maxime: quātuſq; campuſ
calūniiſ: hoc Emiliāe tramite aperiatᷓ. q̄tiq; ſudoreſ innocētibuſ
boc uno ſudariolo adferātur: poſſum eqdem pluribuſ diſputare.

ſed faciá: quod inſtitui. et quod nó neceſſe eſt: cófitebor. et inter/
rogatuſ ab Emiliano: reſpódebo. Interrogaſ Emiliane. quid in
ſudario habuerim. At ego q̃q̃ oíno poſitú ullú ſudariú meum in
bibliothecha Pontiani poſſim negare: tñ maxime fuiſſe cócedam:
cum habeam dicere: nihil in eo inuolutú fuiſſe. que ſi dicam: neq;
teſtimoío aliquo: neq; arguméto reuincar. nemo ení q attigerit
eſt. unuſ libertuſ ut aiſ q uiderit. tñ inquá ꝑ me licet fuerit reper/
tiſſimú: ſic ení ſi uiſ arbitrare: ut olim Vlyxi ſocii theſauꝝ repiſſe
arbitrati ſunt: cú utrem uentoſiſſimú manticularent. Vin dicam
cuiuſmói illaſ reſ in ſudario obuolutaſ: laribuſ Pontiani cómen/
darim? Moſ tibi gerer. ſacrorú pleraq; initia in grecia ꝑticipaui.
Eorum quedá ſigna & monumenta: tradita mihi a ſacerdotibuſ
ſedulo conſeruo. nihil inſolitum: nihil incognitú dico. uel uniuſ
liberi patriſ ſymmyſte q adeſtiſ: ſcitiſ: quid domi conditú celetiſ. et
abſq; oḿibuſ prophaniſ tacite ueneremini. At ego ut dixi multi
iuga ſacra: et plurimoſ rituſ: uariaſ cerimóiaſ: ſtudio ueri & offitio
erga deoſ didici. Nec hoc ad tépuſ cópono. ſed abhinc ferme tri/
enniú eſt: cú primiſ diebuſ: qbuſ aeeam ueneram: publice diſſerenſ
de Eſculapii maieſtate: eadé iſta pre me tuli. et qđ ſacra noſſem
ꝑcenſui. Ea diſputatio celebratiſſima eſt. uulgo legitur. in omniú
máibuſ uerſat. nó tá facúdia mea: q̃ mentióe Eſculapii religioſiſ
aeenſibuſ cómendata. Dicite aliqſ: ſiqui forte meminit: huiuſ loci
principiú. Audiſne Maxime multoſ ſuggerentiſ? Immo etiá ecce
liber offert. recitari ip̃a hec iubebo: qm̃ oſtédiſ húaniſſio uultu:
auditóe te iſta nó grauari. Etiá ne cuiquá mirú uideri póc. cui ſit
ulla memoria religioniſ: hoíem tot myſteriiſ deú conſciú: quedá
ſacroꝝ crepúdia domi adſeruare? atq; ea lineo texto inuoluere:
q đ puriſſimú eſt rebuſ diuiniſ uelamentum. qppe lana ſegniſſimi
corpiſ excrementú pecori detracta: iá inde orphei & pythagore
ſcitiſ: ꝓphanuſ ueſtituſ é. ſed ení múdiſſima lini ſegeſ: inter optíaſ
frugeſ terra exorta: non modo indutui. et amictui. ſanctiſſimiſ
egyptioꝝ ſacerdotibuſ. ſed optui quoq; inde rebuſ ſacriſ uſurpat.
Atq; ego ſcio nónulloſ: et cú ꝓmiſ Emilianú iſtú facetie ſibi hére:
reſ diuinaſ deridere. nam ut audio ꝑcenſentibuſ iiſ: q iſtú nouere:
nulli deo ad hoc eui ſupplicauit. nullú téplú frequétauit. ſi fanú
aliqđ ꝑteriat: nephaſ habet: adorádi grá manú labriſ admouere.
Iſte uero nec diiſ ruratóiſ: q eú paſcút: ac ueſtiút: ſegetiſ ullaſ: aut
uitiſ: aut gregiſ ꝓmiciaſ impartit. nullú in uilla eiuſ delubrú ſitú.

nulluſ locuſ: aut lucuſ conſecratuſ. Et qd ego de luco. et delubro loquor? negant uidiſſe ſe qui fuere: unum ſaltem in finibuſ eiuſ: aut lapidem unctum: aut ramum coronatum. Igitur agnomēta ei duo indita Charon ut iam dixi: ob oriſ & animi diritatem. ſed alterū quod libentiuſ audit: ob deorū contemptum Mezentiuſ. Quapropter facile intelligo. haſce ei tot initiorū enumerationeſ nugaſ uideri. et forſan ne ob hanc diuini cōtumaciā nō inducat in animū: uerū eſſe quod dixi: me ſanctiſſime tot ſacrorū ſigna: et memoracula cuſtodire. Sed ego qd de me Mezentiuſ ſentiat: manum non uorterim. Ceteriſ autem clariſſima uoce profiteor: ſiqui forte adeſt: eorundem ſollemnium mihi participſ: ſignum dato: et audiat licet: que ego adſeruem: nam equidem nullo unq̃ periculo compellar: que reticenda accepi: hec ad prophanoſ an/ nūciare. ¶ Vt puto Maxime ſatiſ uideor: cui uiſ. uel iniquiſſimo animū expleſſe. Et quod ad ſudariū pertineat: omnem criminiſ maculam deterſiſſe. ac bono iam periculo ad teſtimonium illud Craſſi: quod poſt iſta quaſi grauiſſimum legerūt: a ſuſpitionibuſ Emiliani tranſcenſuruſ. Teſtimonium ex libello legi audiſti Gumie cuiuſdam: et deſperati Lurconiſ: Iunii Craſſi: me in eiuſ domo nocturna ſacra cum Appio Quintiano amico meo facti/ taſſe. qui ibi mercede diuerſabatur. Idq; ſe ait Craſſuſ. quanq̃ meo tempore uel Alexandrie fuerit: tamen a cede & fumo: et auium plumiſ comperiſſe. ſcilicet eum cum Alexādrie ſympoſia obiret. eſt enim Craſſuſ iſte: qui non inuituſ de die in ganeaſ correpat. In illo cauponiſ nidore pinnaſ: de penatibuſ ſuiſ aduectaſ aucu/ patum: fumum domuſ ſue agnouiſſe: patrio culmine longe ex/ ortum. Quem ſi oculiſ uidit: ultra Vlyxi uota & deſyderia. Hic quidem eſt oculatuſ. Vlyxeſ fumum terra ſua mergentem com/ pluribuſ anniſ e littore proſpectanſ: fruſtra captauit. Craſſuſ in pauciſ ꝗbuſ abfuit menſibuſ: eūdem fumū: ſine labore in taberna uinaria ſedenſ cōſpexit. Sin uero naribuſ nidorem domeſticum preſenſit: uincit idem ſagacitate odorandi caneſ: et ulturioſ? cui enim cani: cui ulturio alexandrini celi quicq̃ abuſq; aeenſium finibuſ oboleat? Eſt quidem Craſſuſ iſte ſummuſ belluo: et omīſ fumi nō imperituſ. ſed ꝓfecto ſtudio bibendi: quo ſolo cenſetur: faciliuſ ad eum alexādria uini aura q̃ fumi ꝑueniret. Intellexit hoc et ipſe incredibile futurum. Nam dicitur ante horam diei ſecundā: ieiunuſ adhuc & abſtemiuſ: teſtimoniū iſtud uendidiſſe.

Igitur ſcripſit: hec ſe ad hunc modū cōperiſſe. poſtq̄ alexandria
reuenerit: domū ſuam recta cōtendiſſe: ex qua iam Quintianuſ
migrarat. ibi in ueſtibulo multaſ auiū pinnaſ offēdiſſe. preterea
parieteſ fuligine deformatoſ. queſiſſe cauſaſ ex ſeruo ſuo: quē aee
reliquerit. eūq; ſibi de meiſ & Quintiani nocturniſ ſacriſ indicaſſe.
Quā uero ſubtiliter compoſitum: et ueriſimiliter cōmentum? me
ſi quid eiuſ facere uellem: non domi mee potiuſ facturū fuiſſe.
Quintianū iſtū qui mihi aſſiſtit: quē ego pro amicicia: que mihi
cū eo artiſſima eſt: proq; eiuſ egregia eruditiōe: et perfectiſſima
eloquētia: honoriſ & laudiſ gratia nomio. Hūc igit̄ Quintianū
ſi quaſ auiſ in cena habuiſſet: aut quod aiunt: magie cauſa intere/
miſſet: puerum nullum habuiſſe: qui pinnaſ cōuerreret. et foraſ
abiceret. Preterea fumi tantam uim fuiſſe: ut parieteſ atroſ red/
deret. eamq; deformitatem: quoad habitauit paſſum in cubiculo
ſuo Quintianum? Nihil diciſ Emiliane? Non eſt ueriſimile. niſi
forte Craſſuſ non in cubiculum reuerſuſ perrexit: ſed ſuo more
recta ad focum. Vnde autem ſeruuſ Craſſi ſuſpicatuſ eſt noctu
potiſſimum parieteſ fumigatoſ? an ex fumi colore? uidelicet fu/
muſ nocturnuſ nigrior eſt: eoq; diurno fumo differt? Cur autē
ſuſpicax ſeruuſ: ac tam diligenſ: paſſuſ eſt Quintianum migrare:
priuſ q̄ mundam domū redderet? Cur ille plume quaſi plumbee:
tam diu uſq; ad aduentū Craſſi manſerūt? nōne ſimul & Craſſuſ
ſeruuſ ſuuſ? ſed ipe hec potiuſ de fuligine & pinniſ mētituſ eſt? dū
non pōt nec in teſtimonio dando diſcedere longiuſ a culina. Cur
aūt teſtimoniū ex libello legiſtiſ? Craſſuſ ipe. Vbi gentium eſt?
An alexandriā tedio domuſ remeauit? An parieteſ ſuoſ detergit?
An quod ueriuſ eſt: ex crapula belluo attēptatur? Nam eqdem
hec fabra tecū heſterna die aīmaduerti ſatiſ notabiliter ī medio
foro: tibi Emiliane obructantem. quere a nomenclatoribuſ tuiſ
Maxime. quanq̄ eſt ille cauponibuſ: q̄ nomenclatoribuſ notior.
tamē inquā interroga: an hic Iunium Craſſum aeēſem uiderint.
nō negabunt. exhibeat nobiſ Emilianuſ iuuenem honeſtiſſimū
cuiuſ teſtimonio nititur: qd ſit diei uideſ: dico Craſſum iam dudū
ebriū ſtertere. aut ſecundo lauacro ad repotia cene obeunda ui/
nolentū ſudorem in balneo deſudare. Iſte cūmaxime preſenſ per
libellum loquitur. nō quin adeo ſit alienatuſ omī pudore: ut etiā
ſub oculiſ tuiſ ſi foret: ſine rubore ullo mētiretur. ſed fortaſſe nec
tantulū potuit ebriuſ ſibi temperare: ut hanc horam ſobrie ex/

pectaret. aut potius Emilianus de consilio fecit: ne eum sub tam ſeueris oculis tuis cōstitueret. ne tu beluam illam: uulsis maxillis: fedo aspectu: de ſpecie improbares: cum aīmaduertiſſes caput iu/uenis: barba & capillo populatū. madentis oculos. cilia turgētia. rictū. saliuosa labia. uocem absonam. manuū tremorem. ructus. Nam patrimoniū omne iam iam pridem abliguritum. nec quicq̄ ei de bonis paternis ſupereſt: niſi una domus: ad calumniam uen/ditandam. quam tamen nunquā carius: quam in hoc teſtimonio locauit. nam temulentū iſtud mendacium tribus milibus nummis Emiliano huic uendidit. idq; eee nemini ignoratur. Omnes hoc anteq̄m fieret cognouimus. et potui denunciatione impedire: niſi ſcirē mēdacium tā ſtultū potius Emiliano: q fruſtra redimebat: q̄ mihi qui merito cōtemnebam: obfuturum. uolui et Emilianū damno affici: et Craſſum teſtimonii sui dedecore ꝓſtitui. Ceterū nudiuſtertius. haud quaq̄ occulta res acta eſt in Rufini cuiusdā domo: de quo mox dicam: interceſſoribus & deprecatoribus ipſo Rufino & Calpurniano: quod eo libentius Rufinus perfecit: q erat certus ad uxorem ſuam: cuius ſtupra ſciens diſſimulat: non minimam partem premii eius Craſſum relaturum. Vidi te quoq; Maxime coitionem aduerſum me: et coniurationem eorum pro tua ſapi entia ſuſpicatum. Simul libellus ille prolatus eſt: totam rem uultu aſpernātem. deniq; quanq̄ ſunt ſoluta audacia: et im/portuna impudētia prediti: tn̄ teſtimonio Craſſi: cuius oboluiſſe fecem uidebāt: nec ipſi auſi ſunt perlegere. nec quicq̄ eo niti. uerū ego iſta propterea cōmemoraui: non quod pinnaꝝ formidines: et fuliginis maculā: te preſertim iudice timerem: ſed ut ne impu/nitum Craſſo foret: q Emiliano homini ruſtico fumū uendidit.

¶ Vnde etiam crimē ab illis cum pudentille litteras legerent: de cuiusdā ſigilli fabricatiōe prolatum eſt: quod me aiūt ad magica maleficia occulta fabrica: ligno exqſitiſſimo cōparaſſe. et cum ſit celeti forma turpe & horribile. tamen impendio colore & greco uocabulo grecū uerbū deeſt nuncupare. Niſi fallor. ordine eoꝝ ueſtigia ꝓſequor. et ſingillatim appꝛhendens omnē calūnie textū retexo. Occulta fuiſſe fabricatio ſigilli: quod dicitis: q pōt? cuius uos adeo artificē nō ignoraſtis? ut ei uti preſto eēt: denūciaueritis. En adeſt Cornelius: Saturninus artifex: uir īter ſuos: et arte lau/datus: et moribus cōprobatus. q tibi Maxime paulo añ diligēter ſciſcitāti: oēm ordinē geſte rei ſumma cū fide: et ueritate ꝑcenſuit.

me cum apud eum multaſ geometricaſ formaſ Gnoſſo uidiſſem:
ſubtiliter & ad fabre factaſ: inuitatū eiuſ artificio: quedam me/
chanica ut mihi elaboraſſet petiſſe. ſimul et aliquod ſimulacrum
cuiuſcūq; uellet dei: cui ex more meo ſupplicaſſē: q̄cunq; materia
dūmodo lignea exculperet. Igič primo buxeā tēptaſſe. Interim
dum ego ruri ago: Sicinīū Pontianū priuignū meū: qui factum
uolebat: ípetratoſ hebeni loculoſ: a muliere boneſtiſſīa Capito/
lina ad ſe attuliſſe. Ex illa potiuſ materie rariore & durabiliore
uti faceret: adhortatū. Id munuſ cū primiſ gratū mihi fore. Sed
ea ſe feciſſe. p̄inde ut loculi ſuppetebāt. Ita minutatim ex tabelliſ
compacta craſſitudíe mercuriolū expediri potuiſſe. Hec ut dico
oía audiſti. Preterea a filio Capitoline ꝓbiſſimo adoleſcēte: qui
preſenſ eſt: ſciſcitāte te eadē dicta ſunt. Pontianū loculoſ petiſſe.
Pontianum Saturnino artifici detuliſſe. etiā illud non negatur:
Pontianū a Saturnino ꝑfectum ſigillū recepiſſe. et poſtea dono
mihi dediſſe. Hiſ omībuſ palam atq; aperte probatiſ: quid oíno
ſupeſt: in quo ſuſpitio aliqua magie deliteſcat? Immo quid oíno
eſt: quod uoſ manifeſti mendacii nō reuincat? occulte fabricatū
eſſe ſigillum dixiſtiſ: quod Pontianuſ ſplendidiſſimuſ equeſ fieri
curauit. quod Saturninuſ uir grauiſ: et probe íter ſuoſ cognituſ:
in tabernula ſua ſedenſ: propalam exculpſit. quod ornatiſſima
matrona munere ſuo adiuuit. quod et futuꝝ & factū multi cum
ſeruoꝝ: tū amicorū: q ad me uentitabant ſcirent. lignū a me toto
oppido: et q̄dem oppido queſitū: non piguit uoſ cōmentiri? quē
q̄dem abfuiſſe meo tēpore ſcitiſ. quē iuſſiſſe fieri q̄licunq; materia
probatū eſt. ¶ Tertiū mendaciū ueſtrū fuit: macilētam uel oíno
euiſceratam formā diri cadaueriſ fabricatam: ꝑrſuſ horribilē &
larualem. Quod ſi cōpertum habebatiſ añ euidenſ ſignū magie:
cur mihi ut exhiberem: non denuntiaſtiſ? An ut poſſetiſ in rem
abſentem libere mētiri? Cuiuſ tamē falſi facultaſ opportunitate
quadam mee cōſuetudiniſ uobiſ adempta eſt. Nam morem mihi
habeo quoquo eam: ſimulacrū alicuiuſ dei inter libelloſ conditū
geſtare. eiq; diebuſ feſtiſ: thure & mero: et aliquādo uictimiſ ſup/
plicare. Dudū ergo cū audirem ſceleſtū: perq̄impudenti mēdatio
dictitari: iuſſi curriculo iret aliq̄ſ: et ex hoſpitio meo mercuriolū
afferret: quē mihi Saturninuſ iſte eee fabricatuſ eſt. cedo tu eum.
uideant. teneant. cōſiderent. En uobiſ quē ſceleſtuſ ille ſceleſtum
noíabat. Auditiſ ne reclamationē omniū qui adſunt? Auditiſ ne

mendacii ueſtri damnationē? Non uoſ tot calumniarū tandem diſpudet? Hiccine eſt ſceleſtuſ? Hiccine ē larua? Hoccine ē quod appellitabatiſ demoniū? magicū ne iſtud: an ſollēne et cōmune ſimulacrum eſt? Accipe queſo Maxime: et cōtemplare bene. tam puriſ & tam piiſ māibuſ tuiſ tradiť reſ cōſecrata. En uide ꝗ facieſ eiuſ decora: et ſuci plena ſit: ꝗ hilariſ dei uultuſ: ut decēter utrinq; lanugo maliſ deſerpat: ut ī capite criſpatuſ capilluſ ſub uno pilei umbraculo appeat: ꝗ lepide ſup timpora pareſ pinnule emineāt: ꝗ autē feſtiue circa humeroſ ueſtiſ ſubſtricta ſit. Hunc q ſceleſtū audet dicere: profecto ille ſimulacra deorū nulla uidet. aut oīa negligit. Hunc deniq; q laruam putat: ipē eſt laruatuſ. ¶ At tibi Emiliane pro iſto mendacio: duat deuſ iſte ſuperum & inferum cōmeator: utrorūq; deorū malam gratiam. ſempq; obuiaſ ſpecieſ mortuorū. quicquid umbrarū eſt uſquā: quicqd lemurū: quicquid manium: quicquid laruarum oculiſ tuiſ oggerat. oīa noctium occurſacula. oīa buſtoꝝ formidamina. oīa ſepulchroꝝ terri/culamenta. a qbuſ tamē euo & merito haud longe abeſ. Ceterum platonica familia. nihil nouimuſ niſi feſtū & letum. et ſollemne. et ſuperum. et celeſte. qn altitudiniſ ſtudio: ſecta iſta etiā celo ipo ſublimiora quepiam ueſtigauit. et inextimo mundi tergo degit. Sit me uera dicere Maximuſ: qui legit in Phedro diligenter. Idem Maximuſ optime intelligit: ut de nomīe etiam uobiſ reſpōdeam? quiſ nam ſit ille nō a me primo: ſed a Platone nuncupatuſ? Quiſnam ſit ille βασιλευσ. totiuſ rerū nature cauſa. et ratio. et origo initialiſ. ſummuſ animi genitor. eternuſ animātum ſoſpitator. aſſiduuſ mūdi ſui opifex. ſed enim ſine opa opifex. ſine cura ſoſpitator. ſine propagatiōe genitor. neq; loco. neq; tempore. nec uice ulla comprehenſuſ. eoq; pauciſ cogitabiliſ. nemini effabiliſ. En ultro augeo magie ſuſpitionem: non reſpondeo tibi Emiliane quē colam: qn ſi ipe proconſul interroget: quid ſit deuſ meuſ: tacebo. De noīe ut im/preſentiarū ſatiſ dixi. quod ſupereſt. nec ipe ſum neſciuſ quoſdā circūſtantiū cupe audire: cur nō argento uel auro: ſed potiſſimū ex ligno ſimulacrum fieri uoluerim. idq; eoſ arbitror: non tam ignoſcendi: ꝗ cognoſcendi cauſa: deſiderare: ut hoc etiā ſcrupulo liberenť: cū uiderant oēm ſuſpitionē criminiſ abunde confutatā. Audi igiť cui cura cognoſcere eſt: ſed aīmo ꝗtum poteſ erecto: et attento: ꝗſi uerba ipa Platoniſ iam ſeniſ. de nouiſſimo legū libro

auditurus.   Hoc eo prohibet. ut delubra nemo audeat priuatim conſtituere. cenſet etenim ſatis ciuibus ad immolandas uictimas templa publica. Deinde ſubnectit.   ut oím aſſenſus declarauit: maximeq; qui in cõſilio eſtis: competẽtiſſime uideor uſus Platone: ut uite magiſtro: ita cauſe patrono. cuius legibus obedientem me uidetis.

NVnc tempus eſt ad epiſtolas Pudẽtille ꝑuerti: uel adeo totius rei ordinẽ paulo altius petere: ut omĩbus mãifeſtiſſime pateat: me quẽ lucri cupiditate inuaſiſſe Pudẽtille domũ dictitãt: ſi ullũ lucrũ cogitarem: fugere ſp a domo iſta debuiſſe. qn et in ceteris cauſis mĩme ꝓſperum matrimoniũ: et niſi ipſa mulier tot incõmoda uirtutibus ſuis repenſaret: inimicũ. Neq; enĩ ulla alia cauſa ꝑter caſſam inuidiam reperiri poteſt: que iudiciũ iſtud mihi: et multa antea ꝑicula uite cõflauerit. Ceterũ cur Emilianus cõmoueret̃: etſi uere me magũ conſpexiſſet: qui non modo ullo facto: ſed ne tantulo qdem dicto meo leſus eſt: ut uideretur ſe merito ultum ire. neq; aũt glorie cauſa me accuſat. ut. M. Antonius cũ Carbo/nẽ. C. Mutius. A. Albutiũ. P. Sulpitius. Cn. norbanũ. C. Furius .M. Aquiliũ. C. Curio. Q. Metellum. Quippe hoĩes eruditiſſimi iuuenes: laudis gratia primũ hoc rudimentũ forenſis oꝑe ſubibãt: ut aliquo ĩſigni iudicio ciuibus ſuis noſcerent̃. q mos incipiẽtibus adoleſcẽtulis: ad illuſtrandũ ingenii florẽ: apud antiquos cõceſſus diu exoleũ. qđ ſi nũc quoq; frequens eẽt: tñ ab hec ꝓcul abfuiſſet. Nam neq; facũdie oſtẽtatio rudi & indocto: neq; glorie cupido ruſtico & barbaro: neq; inceptio patrociniorꝫ: capulari ſeni con/gruiſſet. niſi forte Emilianus pro ſua ſeueritate exemplum dedit: et ipĩs maleficiis infenſus: accuſationẽ iſtam: pro morꝫ integritate ſuſcepit. At hoc ego Emiliano: nõ huic afro: ſed illi africano: et numantino: et preterea cenſorio: uix credidiſſem: ne huic frutici credã: nõ modo odiũ peccatorũ: ſed ſaltẽ intellectũ ineſſe. Quid igit̃ eſt? Cuius clare dilucet aliã rem inuidia nullã eſſe: que hunc et Herẽnium Rufinum impulſorem huius: de quo mox dicam: ceteroſq; inimicos meos: ad nectẽdas magie calũnias prouocarit. Quinq; igit̃ res ſũt: quas me oportet diſputare. nã ſi ꝓbe memini:

quod ad Pudentillã attinet. hec obiecere. ¶ Vna reſ eſt: qđ nunq̃ eã uoluiſſe nubere poſt priorẽ maritũ: ſed meiſ carminibuſ coactã dixere. Altera reſ ẽ de epiſtoliſ eiuſ. quã cõfeſſionẽ magie putãt.

Deinde ſexageſimo anno etatiſ. ad libidinẽ nupſiſſe. Quod in uilla ac nõ in oppido: tabule nuptialeſ ſint conſignate: tertio et q̃rto loco obiecere. Nouiſſĩa & eadẽ inuidioſiſſĩa crimĩatio de dote fuit. ibi omne uiruſ: totiſ uiribuſ adnixi effudere. ibi maxĩe angebãtur. atq; ita dixere: me grandẽ dotẽ mox in principio cõ/iũctiõiſ noſtre mulieri amãti: remotiſ arbitriſ: in uilla extorſiſſe. Que oĩa tã falſa: tã nihili: tã inania oñdam: adeoq; facile: et ſine ulla cõtrouerſia refutabo: ut mediuſſidiuſ uerear Maxĩe quiq; in cõſilio eſtiſ: ne demiſſum & ſubornatũ a me accuſatorẽ putetiſ: ut inuidiã meã reperta occaſione palã reſtinguerẽ. Mihi credite: ꝗ re ab ſe intelligetꝰ: oppidoq̃ mihi laborãdum eſt: ne tã friuolã accuſationẽ me potiuſ callide excogitaſſe: q̃ illoſ ſtulte ſuſcepiſſe exiſtimetiſ. Nunc dum ordinẽ rei breuiter pſequor: et efficio ut ipſe Emilianuſ recognoſcat: falſo ſe ad inuidiã meã inductũ: et longe a uero aberraſſe: neceſſe habeat confiteri: queſo uti adhuc feceritiſ: uel ſi quo magiſ etiã poteſtiſ: ipm fontẽ & fundamẽtum mendacii huiuſce diligentiſſime cognoſcaſtiſ. Aemilia Pudentilla que nũc mihi uxor eſt: ex quodã Sicinio amico: qui cum antea nupta fuerat: Pontianũ & Pudẽtem filioſ genuit. eoſq; pupilloſ in poteſtate aui relictoſ paterni. nam ſupſtite patre amicuſ de/ceſſerat. per annoſ ferme. xiiii. mẽorabili pietate ſedulo aluit. nõ tñ libẽter in ipo etatiſ ſue flore tam diu uidua. ſed puerorũ auuſ inuitã eam cõciliare ſtudebat alteri filio ſuo Sicinio claro: eoq; ceteroſ pcoſ abſterrebat. et pterea minabatꝰ: ſi extrario nupſiſſet: nihil ſe filiiſ eiuſ ex paterniſ eoꝝ boniſ teſtamẽto relicturũ. quã conditionem cũ obſtinate propoſitam uideret mulier ſapienſ: et egregie pia: ne qd filiiſ ſuiſ eo noĩe incõmodaret: facit q̃dem ta/bulaſ nuptialeſ: cũ quo iubebatꝰ cũ Sicinio claro. uerũ enimuero uaniſ fruſtrationibuſ nuptiaſ eludit. eoad dum pueroꝝ auuſ fato cõceſſit: relictiſ filiiſ eiuſ heredibuſ. ita ut Pontianuſ q maior natu erat: fratri ſuo tutor eſſet. Eo ſcrupulo liberata: cũ a principibuſ uiriſ in matrimoniũ peteretꝰ: decreuit ſibi diutiuſ in uiduitate nõ pmanẽdum. q̃ppe ut ſolitudiniſ tediũ ppeti poſſet: tñ egritudinẽ corpiſ ferre nõ poterat. mulier ſancte pudica: tot ãniſ uiduitatiſ ſine culpa: ſine fabula: aſſuetudine cõiugiſ torpenſ. et diutino ſitu

uiſcerũ ſautia: uiciatiſ intimiſ uteri: ſepe ad extremũ uite diſcrimẽ doloribuſ obortiſ exaĩabatᷓ. medici cũ obſtetricibuſ cõſentiebãt: penuria matrimonii morbũ queſitũ. malũ in dieſ augeri. egritu/dinem ingraueſcere. dũ etatiſ aliquid ſupſit: nuptiiſ ualitudinem medicãdũ. Conſiliũ iſtud cũ alii approbãt: tũ maxĩe Emilianuſ iſte: q paulopriuſ cõfidentiſſimo mendacio adſeuerabat: nunq̃ de nuptiiſ Pudentillã cogitaſſe: priuſq̃ foret magiciſ maleficiiſ a me coacta me ſolũ repertũ: q uiduitatẽ eiuſ uelut quãdam uirgini/tatem carminibuſ & ueneniſ uiolarem. Sepe audiui nõ de nihilo dici mẽdacem memorem oportere. At tibi Emiliane nõ uenit in mentem priuſq̃ ego aeeam uenirem: te litteraſ etiam uti nuberet: ſcripſiſſe ad filiũ eiuſ Pontianũ: q tũ adultuſ rome agebat. Cedo tu epiſtolam: uel potiuſ da ipi. legat. ſua ſibi uoce: ſuiſq; uerbiſ ſeſe reuincat. Eſt ne hec tua epiſtola? quid palluiſti? nam erubeſcere tu qdem nõ poteſ. eſt ne tua iſta ſubſcrp̃tio? Recita queſo clariuſ: ut omẽſ intelligant: quãtum lingua eiuſ manu diſcrepet. q̃tumq; minor illi ſit mecũ: q̃ ſecum diſſentio. Scripſiſti ne hec Emiliane que lecta ſunt? nubere illam uelle: et debere: ſcio. ſed quẽ eligat: neſcio. recte tu qdem neſciebaſ. Pudẽtilla enĩ tibi cuiuſ infeſtam malignitatem probe norat: de ipſa re tm̃: ceterũ de petitore nihil fatebatᷓ. At tu dũ eam putaſ etiã nũc claro fratri tuo denupturã: falſa ſpe inductuſ: filio quoq; eiuſ Pontiano: autor aſſentiendi fuiſti. Igitᷓ ſi claro nupſiſſet: homini ruſticano & decrepito ſeni: ſponte eam diceref ſine ulla magia iã olim nupturiſſe. Quoniã iuuenẽ talẽ qualẽ diciti ſ elegit: coactam feciſſe aiſ. ceterũ ſemper nuptiaſ aſpnatam. neſciſti improbe epiſtolã tuã de iſta re teneri. neſciſti te tuo met teſtimonio conuictũ iri. quã tamen epiſtolam Pudentilla teſtẽ & indicem tue uoluntatiſ: ut que te leuẽ et mu/tabilẽ: nec minuſ mendacẽ: et impudẽtem ſciret: maluit retinere: q̃ mittere. Ceterum ipſa de ea re Pontiano filio ſuo romã ſcripſit: etiã cauſaſ cõſilii ſui plene allegauit. Dixit illa oĩa de ualitudine nihil preterea eſſe: cur ampliuſ deberet obdurare. Hereditatem auitam longa uiduitate: cum deſpectu ſalutiſ ſue queſiſſe. eãdem ſumma induſtria auxiſſe. iam deũ uoluntate: ipm uxori: fratrem eiuſ uirili toge idoneoſ eẽ. Tandem alqñ ſe quoq; paterentᷓ ſoli/tudini ſue: et egritudini ſubuenire. Ceterũ de pietate ſua: et ſupmo iudicio nihil metuerẽt. qualiſ uidua eiſ fuerit: talẽ nuptã futurã. recitari iubebo exemplũ epiſtole huiuſ: ad filiũ miſſe. Satiſ puto

ex iſtiſ cuiuiſ liquere poſſe: Pudentillam nó meiſ carminibuſ ab
obſtinata uiduitate cópulſam: ſed olim ſua ſponte a nubẽdo nó
alienam. me fortaſſe pre ceteriſ maluiſſe. que electio tam grauiſ
femíe: cur mihi crimini potiuſ q̃ honori danda ſit: nó reperio. nó
nihil tñ minor: quod Emilianuſ & Rufinuſ id iudiciú mulieriſ
egre ferant: cú ii ꝗ Pudentillã in matrimoniú petiuerút: equo aío
patiantur me ſibi prelatum. Quod ꝗdem illa ut faceret: filio ſuo
potiuſ q̃ animo obſecuta eſt. Ita factum: nec Emilianuſ poterit
negare. Nam Pontianuſ acceptiſ litteriſ matriſ: cófeſtim romam
aduolauit. metueuſ ne ſi quẽ auarú uirú nacta eſſet: oía ut ſepe
fit: in mariti domum cóferret. ea ſollicitudo nó mediocriter aím
angebat. omeſ illi fratriq; diuitiaꝝ ſpeſ in facultatibuſ matriſ ſite
erant. Auuſ modicú reliquerat. mater ſexterciú quadragieſ poſſi/
debat. Ex quo ſane aliq̃tam pecuniã: nulliſ tabuliſ: ſed ut equú
erat mera fide acceptã filiuſ debebat. Húc ille timorẽ muſſitabat.
aduerſari ꝓpalam non audebat: ne uideret̃ diffidere. Cum in hoc
ſtatu reſ eſſet: inter ꝑcationẽ matriſ: et metú filii: forte ne an fato
ego aduenio: ꝑgenſ alexandriã. dixiſſem hercule: qd̃ utinã nunq̃
euẽiſſet: ni me uxoriſ mee reſpectuſ ꝓhiberet. Hyemſ anni erat.
ego ex fatigatione itineriſ aduectuſ: apud appioſ ueotereſ amicoſ
meoſ: quoſ honoriſ & amoriſ grá noío: aliq̃ multiſ diebuſ decúbo.
Eo uenit ad me Pontianuſ. nam fuerat mihi nó ita pridem ante
mnltoſ annoſ athenis ꝑ quoſdã cómuniſ amicoſ cóciliatuſ. et arto
poſtea cótubernio intime iunctuſ: facit omia circa honorẽ meú
obſeruãter. circa ſalutẽ ſollicite. circa amorẽ callide. ꝗppe etenim
uidebat̃ ſibi ꝑidoneú maritum matri reppeiſſe. Cui bono ꝑiculo
totã domuſ fortunã concrederet. Ac primo ꝗdem uoluntatẽ meã
uerbiſ inuerſiſ ꝑiclitabúduſ. qm̃ me uie cupidum: et cóuerſum ab
uxoria re uidebat: orat ſaltẽ pauliſꝑ manere. uelle ſe mecú profi/
ciſci. hyemem alteram ꝓpter ſyrtiſ eſtuſ: et beſtiaſ oppꝑiendã: quod
illã mihi infirmitaſ exemiſſet. multiſ etiã precibuſ me ab amiciſ
meiſ appiiſ Affert: ut ad ſeſe in domum matriſ ſue tranſferat. ſalu/
briorem mihi habitationẽ futurã. Preterea ꝓſpectu mariſ ꝗ mihi
gratiſſimuſ ẽ: liberiuſ me ex ea fruiturú. Hec oía adnixuſ impẽ/
ſo ſtudio ꝑſuadet. et matrẽ ſuã: ſuúq; frẽm puerú iſtú mihi com/
mendat. nó nihil a me in cóioribuſ ſtudiiſ adiuuantur. Augetur
oppido fãiliaritaſ. interibi reualeſco. Diſſero aliqd: poſtulãtibuſ
amiciſ. publice omſ ꝗ aderant: ingẽti celebritate baſilicam ꝗ locuſ

auditorii erat: cóplenteſ: inter alia pleraq; congruentiſſima uoce
inſigniter acclamãt: petenteſ ut remanerẽ. fieremq; ciuiſ eenſium.
Mox auditorio miſſo: Pótianuſ eo ꝑncipio me adortuſ: cóſenſú
publice uociſ ꝓ diuino auſpicio interpretat᷑. apitq;: cóſiliú ſibi eẽ:
ſi ego nó nolim: matrẽ ſuã cui plurimi inhient: mecú coniungere:
qm̃ mihi ſoli ait rerú oím cófidere ſeſe & credere. ut id onuſ reci/
piam: qm̃ nó formoſa pupilla: ſed mediocri facie mater liberorú
mihi offerat᷑. ſi hec reputanſ: forme aut diuitiarú grã: me ad aliã
conditionẽ reſeruarẽ: neq; ꝓ amico: neq; ꝓ philoſopho facturú.
Nimiſ multa oró eſt: ſi uelim mẽorare: que ego contra rñderim.
Quã diu & quotienſ inter noſ uerbigeratum ſit. quot et qualibuſ
p̃cibuſ me adgreſſuſ: haud priuſ omiſerit: q̃ deniq; impetrarit. non
qn ego Pudentillã: iam anno ꝑpetim aſſiduo cóuictu ꝓbe ſpec/
taſſem: et uirtutú eiuſ doteſ exploraſſem: ſed utpote ꝑegrinatóiſ
cupienſ impedimentú matrimonii aliq̃tiſp recuſaueram. mox tñ
talẽ feminã nihilo ſegniuſ uolui: q̃ ſi ultro appetiſſẽ. Perſuaſerat
idẽ Pontianuſ matri ſue: ut me aliiſ om̃ibuſ mallet. et q̃primú hec
ꝑficere incredibili ſtudio auebat. uix ab eo tantã moram impe/
tramuſ: dú priuſ ipſe uxorẽ duceret. Frater eiuſ uiriliſ toge uſum
auſpicaretur. túc deinde ut noſ coniúgeremur. Vtinam hercule
poſſem: que deinde dicẽda ſunt: ſine maxío cauſe diſpẽdio tranſ/
gredi: ne Pontiano: cui errorẽ ſuú deprecanti ſimpliciter ignoui:
uidear núc leuitatẽ exprobrare. Confiteor ení: qđ mihi obiectú
ẽ. eú poſtq̃ uxorẽ duxerit: a cóſpecta fide deſciuiſſe. ac derepẽte
aími mutatú. quod antea nimio ſtudio feſtinarat: pari ꝑtinacia
ꝓhibitú iſſe. Deniq; matrimoniú noſtrú ne coaleſceret: quid uiſ
pati: qd uiſ facere: paratú fuiſſe. q̃uiſ om̃iſ illa: tú aí feda mutató:
et ſuſcepta contra matrẽ ſimultaſ: non ipſi uitio uortenda ſit: ſed
ſocero eiuſ eccilli Herennio Rufino: qui unú neminem in terriſ
uiliorẽ ſe: aut íprobiorẽ: aut inq̄natiorẽ reliq̄t. Perpaucis hoíem
q̃ modeſtiſſime potero: neceſſario demonſtrabo. Niſi oíno de eo
reticuero: opam ꝑdiderit. ꝙ negotiú iſtud mihi ex ſúmiſ uiribuſ
cóflauit. Hic ẽ. n. puerili huiuſ inſtigator. hic accuſatióiſ autor.
hic aduocatoꝝ cóductor. hic teſtiú exemptor. hic totiuſ calúnie
fornacula. hic Emiliani huiuſ fax & flagellum. idq; apud omniſ
intemꝑantiſſime gloriat᷑: me ſuo machinatu reum poſtulatú. Et
ſane habet in iſtiſ qđ ſibi plaudat. eſt ení litiú oím depector. oím
falſoꝝ cómentator. oím ſimulationú architectuſ. omniú maloꝝ

ſeminariū:necnō idem libidinū:ganearūq; locuſ:luſtrū:lupanar.
Iā inde ab ineunte euo cūctiſ ꝓbriſ palā notuſ.olim in puericia.
priuſq̃ iſto caluicio deformaretur:emaſculatoribuſ ſuiſ ad oīa
infanda morigeruſ. Mox in iuuentute ſaltandiſ fabuliſ:exoſſiſ
plane & eneruiſ:ſed ut audio indocta & rudi mollitia.negať.n.
quicq̃ hiſtrioniſ habuiſſe ꝑter impudiciciā.In hac etiā etate qua
nūc eſt:q iſtū deperdiūt:multi ſunt:bonoſ auribuſ prefāduſ eſt.
domuſ eiuſ tota lenonia.tota familia cōtaminata.ipſe ꝓpudioſuſ.
uxor lupa.filii ſimileſ ꝓrſuſ.diebuſ ac noctibuſ ludibrio iuuētu/
tiſ.ianua calcibuſ ꝓpulſata.feneſtre cāticiſ circūſtrepite.tricliniū
comeſatoribuſ inqetū.cubiculū adulteriſ puium.neq; enī ulli ad
introeundū metuſ eſt:niſi q preciū marito nō attulit.Ita ei lecti
ſui cōtumelia uectigaliſ eſt.olim ſollerſ ſuo:nūc cōiugiſ corpore.
uulgo meret.cū ipſo pleriq; nec mentior:cū ipſo inquā:de uxoriſ
noctibuſ paciſcunť. Iam illa inter uirū & uxorē nota colluſio.q
amplā ſtipē mulieri detulerūt:nemo eoſ obſeruat. Suo arbitratu
abſcedūt.q i amoreſ uenere:ſigno dato ꝓ adulteriſ depꝛhendunť.
et q̄ſi ad diſcendum uenerint:nō priuſ abeunt:q̃ aliqd ſcripſerint.
Quid enim faciat hō miſer:ampliuſcula fortuna deuolutuſ:quā
cū fraude patriſ exinopinato inuenerat? pater eiuſ plurimiſ cre/
ditoribuſ defeneratuſ:maluit retinere pecuniā q̃ pudorē.nam cū
undeq;uerſū tabuliſ flagitareť:et quaſi inſanuſ ab hōibuſ obuiiſ
tenereť: Flax inqt negat poſſe diſſoluere.anuloſ aureoſ & oīa
inſignia dignitatiſ abiicit.Cū creditoribuſ depaſciſciť.pleraq; tñ
rei fāiliariſ in nomē uxoriſ callidiſſima fraude cōfert.ipſe egenſ.
nuduſ.et ignominia ſua tectuſ reliqt Rufino huic:nō mentior.
ſeſtertiū.xxx.deuorādum.tñ enī ad eū de boniſ matriſ liberum
uenit.preter quod ei uxor ſua quotidianiſ dotibuſ queſiuit. Que
tñ oīa in paucis āniſ ita hic degulator ſtudioſe in uentrē cōdidit:
et oīmodiſ cohircinationibuſ dilapidauit:ut crederes metuere:
neqd habere ex fraude paterna diceretur.hō iuſtuſ & moꝝ dedit
opam:qđ male partū erat:ut male periret.nec quicq̃ ei relictū ē
ex largiore fortuna:ꝑter ambitionē miſeram:et ꝓfundā gulam.
Ceterū uxor iā ꝓpemodū uetula & effeta:totā domū cōtumeliiſ
abnuit. Filia aūt p aduleſcētuloſ ditioreſ inuitamēto matriſ ſue:
nequicq̃ circūlata:qbuſdā etiā praciſ ad expiundū pmiſſa:niſi in
facilitatē Pōtiani incidiſſet:fortaſſe an adhuc uidua:añq̃ nupta:
domi ſediſſet. Pontianuſ ei multum quidem dehortātibuſ nobiſ:

nuptiaꝝ titulum falſum & imaginarium donauit. nó neſciuſ eam paulo añ q̃ duceret: a quodã honeſtiſſimo iuuene: cui priuſ pacta fuerat: poſt ſatietatem derelictam. Venit igiẗ ad eũ noua nupta. ſecura. et intrepida. pudore diſpoliato. flore exoleto. flãmeo ob/ ſoleto. uirgo rurſum poſt recenſ repudium. nomẽ potiuſ afferenſ puelle: q̃ integritatem. uectabaẗ octaphoro. uidiſtiſ ꝑfecto qui affuiſtiſ: q̃ improba iuuenũ circũſpectatrix. q̃ immodica ſui oſtẽ/ tatrix. Quiſ nó diſciplinã matriſ agnouit: cum in puella uideret immedicatũ oſ: et purpuriſſataſ genaſ? et illiceſ oculoſ? doſ erat a creditore om̃iſ ad ternuntium pridie ſumpta. et q̃dem grandior: q̃ domuſ exhauſta: et plena liberiſ poſtulabat. Sed enĩ iſte ut eſt rei modicuſ: ſpei immodicuſ: pari auaricia & egeſtate: totum Pu/ dentille q̃dragieſ ꝑſumptióe caſſa deuorarat. eoq; me amoliendũ ratuſ: quo faciliuſ Pontiani facilitatem: Pudentille ſolitudinem circũuenirét: infit generum ſuum obiurgare. ꝙ matrẽ ſuam mihi deſpóderat. ſuadet q̃ primũ ex tanto ꝑiculo dũ licet: pedẽ referat. Reſ matriſ ipſe potiuſ hẽat: q̃ hói extrario ſcienſ tranſmittat. ni ita faciat: inicit ſcrupulũ amanti adoleſcentulo. ueterator minaẗ ſe filiã abducturũ. Quid multiſ? iuuenẽ ſimplicẽ. preterea noue nupte illecebriſ obfrenatum: ſuo arbitratu de uia deflectit. It ille ad matrem uerborum Rufini geruluſ. ſed nequicq̃ temptata eiuſ grauitate: ultro ip̃e leuitatiſ & incóſtãtie increpituſ: reportat ad ſocerum haud mollia. Matri ſue preter ingenium placidiſſimũ: et immobile: iram quoq; ſua expoſtulatióe accenſiſſe: nó mediocre ꝑtinacie adiumentũ. Reſpódiſſe eã deniq; nó clam ſe eẽ Rufini ex oróe ſecũ expoſtulari. eo uel magiſ ſibi auxiliũ mariti: aduer/ ſum eiuſ deſꝑatam auariciã cóparandũ. hiſce auditiſ: exacerbatuſ aquerioluſ iſte uxoriſ ſue ita ira extumuit: ita exarſit furore: ut in feíam ſanctiſſimã & pudiciſſimã: pñte filio eiuſ: digna cubiculo ſuo diceret. Amatricẽ eã: me magũ & ueneficũ clamitaret multiſ audiẽtibuſ: quoſ ſi uoleſ: noíabo. ſe mihi ſua mãu mortẽ allaturũ. Vix hercule poſſũ ire moderari. ingẽſ indignatio aío oboritur. tu ne effeminatiſſime tua manu cuiq̃ uiro mortem minitariſ? At qua tandẽ manu? Philomene? an Medee? an Clitemeſtre: quaſ tñ conſultaſ: tanta mollicia aí: tanta formido ferri ẽ: ſine cludine ſaltaſ. Sed ne longiuſ ab ordíe digrediar: Pudentilla poſtq̃ filiũ uidet: ꝑter opíonẽ: cótra ſuã eẽ ſententiã deprauatũ: ruſ ꝑfecta: ſcripſit ad eum obiurgandi grã illaſ famoſiſſimaſ lrãſ: q̃buſ ut iſti

aiebant: cōfeſſa eſt ſeſe mea magia in amorē inductā demētare. quaſ tñ lrāſ tabulario Pōtiani pñte: et cōtra ſcribente Emiliano: nudiuſtertiuſ tuo iuſſu Maxime teſtato deſcpſimuſ. in qbuſ oīa contra predicationē iſtoꝝ pro me repperiunt̃. q̄q̄ etſi diſtrictiuſ magū me dixiſſet: poſſet uideri excuſabūda: ſe filio uim meam: q̄ uoluntatē ſuā cauſari maluiſſe. an ſola Phedra falſū epiſtoliū de amore cōmenta ē? An nō oībuſ mulieribuſ: hec arſ uſitata ē: ut cū aliqd eiuſmodi uelle ceperunt: malint coacte uideri? ꝙ ſi aio etiā ita putauit me magū eſſe. idcirco ne maguſ habear: qa hoc ſcpſit Pudentilla: uoſ tot argumētiſ: tot teſtibuſ: tanta orōe: magū me nō ꝓbatiſ: illa uno uerbo ꝓbaret? Et q̄to tandem grauiuſ habendum ē: quod in iudicio ſubſcribit̃: q̄ quod in epliſtola ſcribitur? Quin tu me meiſmet factiſ. non alieniſ uerbiſ reuinciſ? Ceterum eadē uia: multi rei cuiuſuiſ maleficii poſtulabūtur: ſi ratū futurū eſt: qđ quiſq; ī epiſtola ſua: uel amore: uel odio cuiuſpiā ſcpſerit. Magū te ſcripſit Pudentilla: igitur maguſ eſ. Quid ſi cōſulem me ſcpſiſſet: conſul eēm? qd enim ſi pictorē? ſi medicū? quid deniq; ſi innocētem? num aliqđ hoꝝ putareſ idcirco ꝙ illa dixiſſet? nihil ſcilicet. Atqui piniuriū ē: ei fidē in peioribuſ hēre: cui ī melioribuſ non hēreſ. poſſe lrāſ eiuſ ad pniciē: nō poſſe ad ſalutē. Sed inqeti aī fuit: efflictim te amabat. cōcedo interim. nū tñ omſ q amant̃: magi ſunt: ſi hoc forte q amat: ſcpſerit? Cedo nūc: qđ Pudentilla me in eo tpe nō amabat. ſiqdem id foriſ ſcpſit: qđ palā arat mihi obfuturū. Poſtremo qd uiſ: ſanam: an inſanā fuiſſe: dū ſcriberet? ſanā diceſ? nihil ergo erat magiciſ artibuſ paſſa. Inſanā reſpōdebiſ? Neſciit ergo: qd ſcpſerit. eoq; ei fideſ nō habēda ē. immo etiā ſi fuiſſet inſana: inſanā ſe eſſe neſciſſet. Nam ut abſurde facit: qui tacere ſe dicit: qđ ibidem dicēdo tacere ſeſe: nō tacet: et ipſa ꝓfeſſiōe quod profitetur: infirmat: ita uel magiſ hoc repugnat. Ego inſanio. qđ uerū nō eſt: niſi ſciens dicit porro ſanuſ ē: q ſcit: qd ſit inſania. qppe inſania ſcire ſe nō pōt. nō magiſ q̄ cecitaſ ſe uidere. Igit̃ Pudētilla cōpoſ mentiſ fuit: ſi cōpotem mētiſ ſe nō putabat. Poſſum: ſi uelim pluribuſ. Sed mitto dialecticā. Ipſaſ lrāſ longe aliud clamātiſ: et quaſi dedita opa ad iudiciū iſtud preparataſ: et accōmodataſ recitabo. Accipe tu: et lege. Vſq; dū ego interloq̄r: ſuſtine pauliſp que ſequūtur. nam ad diuerticulū rei uentū eſt. Adhuc enī Maxime q̄tum eqdem aīaduerti: nuſq̄ mulier magiā noīauit. ſed ordinē repetiuit eūdem: quē ego paulopuſ de longa

uiduitate: de remedio ualitudiniſ: de uoluntate nubendi: de meiſ
laudibuſ quaſ ex Pontiano cognouerat. de ſuaſu ipiuſ ut mihi
potiſſimū nuberet. Hec uſq; adhuc lecta ſunt. Supereſt ea parſ
epiſtole: que ſimiliter ꝓ me ſcripta: ī memetipm̄ uertit cornua. ad
expellendū a me crimē magie: ſedulo omiſſa: memorabili laude
Rufini uice mutauit. et ultro cōtrariam mihi opinionē quorū/
dam eenſium: q̄ſi mago queſiuit. Multa fando Maxime audiſti:
et plura legendo didiciſti: nō pauca expiendo cōperiſti. Sed enī
uerſutiā tā inſidioſā. tā admirabili ſcelere cōflatā: negabiſ te unq̄
cognouiſſe. quiſ Palamedeſ? quiſ Siphax? quiſ deniq; Euribateſ
aut Phirinondaſ: talē excogitaſſet? Om̄eſ iſti quoſ noīaui: et ſi q;
preterea fuerunt dolo memorandi: ſi cū hac una Rufini fallacia
cōtendant: machi ꝓrſuſ & bochoneſ uidebunt. O mirū cōmentū:
o ſubtilitaſ digna carcere: et robore: quiſ credat effici potuiſſe: ut
que defenſio fuerat: eadē manentibuſ eiſdē litteriſ: in accuſationē
tranſuerteretur? Eſt hercule incredibile. ſed hoc incredibile: ꝙ ſit
factū: probabo. Obiurgatio erat matriſ ad filiū: ꝙ me talē uiꝝ:
qualē ſibi predicaſſet: nūc de Rufini ſententia magū dictitaret.
Verba ipa ad hunc modū ſe habebāt. Hec ipa uerba Rufinuſ:
que grece interpoſuit: ſola excerpta: et ab ordine ſuo ſeiugata: q̄ſi
confeſſionē mulieriſ circunferenſ: et Pontianū per forū ductanſ:
uulgo oſtendebat. Ipaſ mulieriſ lrāſ: illatenuſ qua dixi: legendaſ
ꝓbebat. cetera ſupra et infra ſcripta occultabat. Turpiora eſſe: q̄
ut oſtēderent: dictitabat. Satiſ eē confeſſionē mulieriſ de magia
cognoſci. Quid queriſ? ueri ſimile omnibuſ uiſum. Que purgandi
mei grā ſcripta erant: eadē mihi immanē inuidiam aput impitoſ
conſciuere. Turbabat impuruſ hic in medio foro bacchabunduſ.
epiſtolā ſepe aperienſ ꝓquiritabat. Apuleiuſ maguſ dicit ipa que
ſentit: et patit. quid uultiſ ampliuſ? Nemo erat: q pro me ferret:
ac ſic reſponderet: Totā ſodeſ epiſtolā cedo. Sine om̄ia inſpiciā.
principio ad finē perlegam. Multa ſunt: que ſola ꝓlata: calūnie
poſſint uideri obnoxia. cuiuiſ oratō inſimulari pōt: ſi ea que ex
prioribuſ nexa ſunt: p̄ncipio ſui defraudent. ſi quedā ex ordine
ſcptoꝝ ad libidinē ſupp̄mant. ſi que ſimulatōiſ cauſa dicta ſunt:
adſeuerantiſ ꝓnūtiatiōe: q̄ exprobrātiſ legant. Hec et id genuſ
ea: q̄ merito tūc dici potuerint. ipe ordo epiſtole oſtendat. At tu
Emiliane recognoſce: an et hec mecū teſtato deſcripſerit. Oro te
Maxime. ſi littere ita ut ptim uocaleſ dicunt: etiā ꝓpriam uocem

uſurparēt: ſi uerba ita ut poete aiūt: pinniſ apta uulgo uolarent: nōne cū primū epiſtolā iſtā Rufinuſ mala fide excerpet: pauca legeret: multa & meliora ſciens reticeret: nonne tunc cetere littere ſceleſte ſe detineri ꝓclamaſſent? uerba ſuppſſa de Rufini māibuſ foraſ euolaſſent? Totū forū tumultu cōpleſſent? ſi quoq; a Pu/dentilla miſſaſ. Sibi etiā que diceret: mādata. improbo ac nefario hōi per alienaſ lrāſ falſū facere temptanti: nec auſcultarent. Sibi potiuſ audirent: Apuleiū magie non accuſatū a Pudentilla: Sed accuſante Rufino abſolutū. Que om̄ia et ſi tū dicta nō ſunt: tn̄ nunc cū magiſ proſunt: luce illuſtriuſ apparent. Patent arteſ tue Rufine. fraudeſ hiāt. detectū mēdaciū ē. ueritaſ olim interuerſa: nūc ſe effert. et uelut alto barathro calūniaſ emergit. Ad litteraſ Pudētille prouocaſtiſ. Litteriſ uinco. quarū ſi uultiſ extremam quoq; clauſulā audire: non inuidebo. Dic tu q̄buſ uerbiſ epiſtolā finierit mulier obcātata. uecorſ. amenſ. amanſ ¶ Etiā ne āpliuſ? reclamat uobiſ Pudētilla. et ſanitatē ſuā a ueſtriſ calūniiſ quodā preconio uindicat. Nubendi aūt: ſeu rationē: ſeu neceſſitatē fato aſcribit. a quo multū magia remota eſt: uel potiuſ oīno ſublata. Que enī relinquit̄ uiſ cātaminibuſ & ueneficiiſ: ſi fatū rei cuiuſq; ueluti uiolētiſſimuſ torrenſ. neq; retineri pōt: neq; impelli? Igitur hac ſententia ſua Pudentilla nō mō me magnū: ſed oīo eē magiā negauit. Bene ꝙ integraſ epiſtolaſ matriſ Pontianuſ ex more adſeruauit. Bene ꝙ uoſ feſtinatio iudicii anteuortit: neq̄d in iſtiſ litteriſ ex ocio nouaretiſ. Tuum hoc Maxime: tueq; prouidētie beneficiū eſt: ꝙ a ꝑncipio intellectaſ calūniaſ: ne corroborarent̄ tēpore: ꝑcipitaſti. et nulla impticta mora ſubneruaſti. Finge nūc aliquid matrem filio ſecretiſ litteriſ de amore uti aſſolet: cōfeſſam. Hoccine uerū fuit Rufine: hoc non dico piū: ſed ſaltē hūanum: ꝓmulgari eaſ lrāſ: et potiſſimū filii preconio publicari? Sed ſum ego inſciuſ: q poſtulo: ut alienū pudorē cōſerueſ: q tuū ꝑdideriſ? Cur aūt ꝑterita cōqueror: cū nō ſint minuſ acerba pn̄tia? Huc uſq; a uobiſ miſerū iſtū puerū deprauatū: ut matriſ ſue epiſtolaſ: quaſ putat amatoriaſ: ꝓtribunali proconſuli recitet. apud uirum ſanctiſſimum. cl. Maximū. ante haſ imperatoriſ pii ſtatuaſ filiuſ matriſ ſue pudenda exprobret ſtupra: et amoreſ obiectet? Quiſ tā eſt mitiſ: qn exacerbeſcat? Tu ne ultro parētiſ tue aīm in iſtiſ ſcrutāſ. oculoſ obſeruaſ? ſuſpirituſ numeraſ? adfectiōeſ exploraſ? tabulaſ intercipiſ? amorem reuinciſ? Tu ne qđ in cubiculo agat:

perquirıſ? ne mater tua nó dico amatrix: ſed ne oíno femina eſt?
ne tu in ea cogitaſ: niſi unā parētiſ religionem? O infelix uterū
tuū Pudentilla o ſterilitaſ liberiſ potior. o infauſti decem mēſeſ.
o ingrati. xiiii. anni uiduitatiſ. uipa ut audio: exeſo matriſ utero
in lucē ꝑſerpit. atq; ita parricidio gignit̄. At enim tibi a filio iam
adulto: acerbioreſ morſuſ uiuenti & uidenti offerunt̄. ſilentiū tuū
laniat̄. pudor tuuſ carpit̄. pectuſ tuū fodit̄. uiſcera intima ꝑtra/
būtur. Haſcine grāſ bonuſ filiuſ matri reſpódeſ: ob datā uitam?
ob acqſitā hereditatē? ob. xiiii. ānoꝝ lógaſ alimóiaſ? Hiſcine te
patruuſ diſciplinıſ erudiuit: ut ſi cópertū habeaſ: filioſ tibi ſimileſ
futuroſ: non audeaſ ducere uxorem? Eſt ille poete uerſuſ non
ignotuſ. Odi puerulos precoci ſapientia. ſed enim malicia precoci
puerum? Quiſ nó auerſetur: atq; oderit: cū uideat uelut monſtrū
quoddā. priuſ robuſtoſ ſcelere q̄ tēpore? añ nocentē q̄ potentem?
uiridi puericia? cana malicia? uel potiuſ hoc magiſ noxiū: ꝙ cū
uenia ꝑniciosuſ eſt. et nondū pene: iā iniurie ſufficit? iniurie dico
immo ení ſceleri aduerſum parētem nefando immani impetibili.
Athenıēſeſ qdē ꝑpter cómune iuſ hūanitatiſ: ex captiuiſ epiſtoliſ
Philippi macedoniſ hoſtiſ ſui. unam epiſtolā: cū ſingule publice
legerent̄: recitari ꝓhibuerunt: que erat ad uxorem Olympiadem
cóſcripta. hoſti potiuſ pepcerunt: ne maritale ſecretū diuulgarēt.
preferēdum rati faſ cómune. ꝑprie ultióí. Taleſ hoſteſ aduerſuſ
hoſtem. Tu q̄liſ filiuſ aduerſuſ matrē? uideſ q̄ſimilia contendam?
Tu tamē filiuſ matriſ epiſtolaſ de amore ut aiſ ſcp̄taſ: in iſto cetu
legiſ: in quo ſi aliquē poetam laſciuiorem iubereriſ legere: ꝑfecto
nó audereſ. pudore tñ aliquo impedirere. immo ení nunq̄ matriſ
tue litteraſ attigiſſeſ: ſi ullaſ aliaſ litteraſ attigiſſeſ. ad quā auſuſ eſ
tuā ipſiuſ eplām legendā dare: quā nimiſ irreuerenter: nimiſ con/
tumelioſe: et turpiter de matre tua ſcp̄tam: cū adhuc in eiuſ ſinu
alerēre: miſeraſ clanculo ad Pontianū. ſcilicet ne ſemel peccaſſeſ.
ac tam bonū tuum factū obtuto capeſceret. Miſer nó intelligiſ
idcirco patruum tuū hoc fieri paſſum: quo ſe omíbuſ purgaret: ſi
ex litteriſ tuiſ noſceretur: te etiā priuſ q̄ ad eum cómigraſſeſ: etiā
cū matri blandirere. tñ iam tum uulpionē & impiū fuiſſe. Ceterū
neq; in aím inducere: tam ſtultū Emilianū eſſe: ut arbitret̄ mihi
litteraſ pueri: et eiuſdē accuſatoriſ mei obfuturaſ. ¶ Fuit et illa
commenticia epiſtola: neq; mea manu ſcripta: neq; uerıſimiliter
cóficta: qua uideri uolebāt blandiciiſ a me mulierē ſollicitatam.

Cur ergo blandirer: ſi magie confidebam? qua autem uia ad iſtoſ peruenit epiſtola: ad Pudentillã ſcilicet per aliquẽ fidelem miſſa: ut ĩ re tali actitari ſolet? Cur p̄terea tam uitioſiſ uerbiſ: tam bar/ baro ſermone ego cõſcriberem: quem iidem dicunt nequaq̃ grece lingue impitum? Cur aũt tam abſurdiſ: tãq; tabernariiſ blãdiciiſ ſubagitarẽ: quẽ iidem aiũt uerſibuſ amatoriiſ ſatiſ ſcite laſciuire? Sic eſt profecto: cuiuiſ palam eſt. Hic qui epiſtolam Pudẽtille grecatiorẽ legere nõ poterat: hanc ut ſuã faciliuſ legit. et aptiuſ cõmendauit. Sed iam de epiſtoliſ ſatiſ dictũ habebo: ſi hoc unum addidero: Pudẽtillam que ſcripſerat diſſimulamenti cauſa: et de/ ridiculi: poſt haſce litteraſ euocaſſe ad ſe filioſ: et nurum cum hiſ ferme duobuſ menſibuſ cõuerſatã. dicat hic piuſ filiuſ quid in eo tempore ſecuſ agentẽ: uel loquẽtem matrem ſuã propter inſaniã uiderit. neget eam ratiõibuſ uilliconũ: et opilionũ: et equiſionũ: ſollertiſſime ſubſcripſiſſe. neget fratrem ſuũ Pontianum grauiter ab ea monitum: ut ſibi ab inſidiiſ Rufini caueret. Neget uere obiurgatum: ꝙ litteraſ quaſ ad eum miſerat: uulgo circuntuliſſet. nec tamẽ bona fide legiſſet. Neget poſt iſta que dixi: matrẽ ſuã mihi apud uillam iam pridem cõdicto loco nupſiſſe. Quippe ita placuerat in ſuburbana uilla potiuſ ut coniungeremur. ne ciueſ denuo ad ſportulaſ conuolarent. cum haud pridem Pudentilla de ſuo quinquaginta milia nummũ in populum expũxiſſet ea die: qua Pontianuſ uxorem duxit. et hic puerulus toga ẽ inuolutuſ. preterea ut conuiuiiſ multiſ ac moleſtiiſ ſupſederemuſ: que ferme ex more nouiſ maritiſ obeũda ſunt. Habeſ Emiliane cãm totã: cur tabule nuptialeſ inter me ac Pudentillam: nõ in oppido ſint: ſed in uilla ſuburbana conſignate: ne q̄nquaginta milia nummũ denuo ꝓfũdenda eſſent. nec tecũ aut apud te cenãdum eſſet. Eſt ne cauſa idonea? Miror tñ quod tu a uilla tantopere abhorreaſ: qui plerũq; rure uerſere. lex q̄dem Iulia de maritandiſ ordinibuſ nunq̃ ſcilicet ad hũc modũ interdicit: Vxorẽ in uilla ne ducito. Immo ſi uerum uelis: uxor ad prolem: multo auſpicatiuſ in uilla q̃ in oppido ducit̃. in ſolo uberi: q̃ in loco ſterili. In agri ceſpite: q̃ in fori ſilice. Mater futura in ipſo materno: ſi nubat in ſegete adulta ſuper fecundam glebam: uel enim ſub ulmo marita cubet in ipꝰo gremio terre: matreſ inter ſoboleſ herbarũ: et propagineſ uitium: et arborum germina: ibi et ille celeberrimuſ in comediiſ uerſuſ de proximo congruit.

Romanorum etiam maioribuſ: quintiſ & ſerraniſ: et multiſ aliiſ
ſimilibuſ: non modo uxoreſ: uerũ etiã conſulatuſ: et dictature in
agriſ offerebantur. Cohibebam me in tam prolyxo loco: ne tibi
gratum faciam: ſi uillam laudauero ¶ De etate uero Pudẽtille:
de qua poſt iſta ſatiſ confidenter mentituſ eſ: ut etiam. lx. annoſ
natam diceres nupſiſſe: de ea pauciſ tibi reſpondebo. Nam in re
tam perſpicua nõ opuſ eſt pluribuſ diſputare. Pater eiuſ natã ſibi
filiam: more ceterorũ profeſſuſ eſt. tabule eiuſ partim tabulario
publico: partim domo adſeruantur. Que tibi ob oſ obiiciuntur.
porrige Emiliano tabulaſ iſtaſ. lignum conſideret. ſigna que im/
preſſa ſunt: recognoſcat. cõſuleſ legat. annoſ computet. quoſ. lx.
mulieri aſſignabat. probet quinq; & qnquaginta: luſtro mẽtituſ
eſt. parũ hoc eſt. liberaliuſ agam. Nam et ipẽ Pudentille multoſ
annoſ largituſ eſt. Redonabo igit̃ uiciſſim. ¶ Decem annoſ Me/
zentiuſ cum Vlyxe erauit. qnquaginta ſaltem annoꝝ mulierem
oſtendat. Quid multiſ? ut cum quadruplatore agam: biſ duplum
qnquennium faciam. xx. annoſ ſemel detraham. Iube Maxime
conſuleſ cõputari. niſi fallor inuenieſ nũc Pudentille haud multo
ampliuſ. xl. annum etatiſ ire. O falſum audax & nimium. o mẽ/
dacium. xx. annorũ exilio puniendum. dimidio tanta Emiliane
mentiri falſa audeaſ ſeſquialtera? Si. xxx. annoſ pro. x. dixiſſeſ:
poſſeſ uideri ꝑ cõputationiſ geſtu erraſſe. quoſ circulare debueriſ
digitoſ: aperuiſſe. Cũ uero. xl. que faciliuſ ceteriſ porrecta palma
ſignificantur: ea. xl. tu dimidio augeſ: nõ poteſ digitorum geſtu
erraſſe. niſi forte. xxx. annorum Pudentillam ratuſ: binoſ cuiuſq;
anni cõſuleſ numeraſti. Miſſa hec facio. uenio nũc ad ipm̃ ſtirpẽ
accuſationiſ: ad ipam cauſam maleficii. reſpondeat Emilianuſ &
Rufinuſ ob quod emolumentũ. et ſi maxime maguſ forem: Pu/
dẽtillam carminibuſ & ueneniſ ad matrimoniũ pellexiſſem. Atq;
ego ſcio pleroſq; reoſ alicuiuſ facinoriſ poſtulatoſ: ſi fuiſſe quepiã
cauſe ꝓbarentur: hoc uno ſe tamẽ abunde defendiſſe: Vitam ſuã
procul ab huiuſmõi ſceleribuſ abhorrere. nec id ſibi obeſſe debere:
ꝙ uideant̃ quedam fuiſſe ad maleficiũ ꝑpetrandũ inuitamenta.
nõ enim om̃ia que fieri potuerint: pro factiſ habẽda. Rerũ uiceſ
uariaſ euenire. certũ indicem cuiuſq; animũ eſſe: qui ſemper eodẽ
ingenio ad uirtutem: uel ad maliciã moratuſ: firmũ argumẽtum
eſt accipiendi criminiſ: aut reſpuendi. Hec ego q̃q̃ poſſim merito
dicere: tamẽ uobiſ condono. nec ſatiſ mihi duco ſi me omniũ que

inſimulaſtiſ abunde purgaui. ſi nuſquã paſſuſ ſum. uel exiguam ſuſpitionem magie conſiſtere. reputate uobiſcum: quanta fiducia innocentie mee: quantoq; deſpectu ueſtri agam: ſi una cauſa uel minima fuerit inuenta: cur ego debuerim Pudentille nuptiaſ ob aliquod meum cõmodum appetere: ſi quãlibet modicum emolu/mẽtum probaueritiſ: Ego ille ſim Carinondaſ: uel Damigeron: uel Hiſmoſeſ: uel Iohanneſ: uel Apolloniuſ: uel ipſe Dardanuſ: uel quicunq; aliuſ poſt Zoroaſtren & Hoſtanen: inter magoſ celebratuſ eſt. Vide queſo Maxime quẽ tumultum ſuſcitarint: quoniã ego paucoſ magorum nomĩatim percenſui. Quid faciam tam rudibuſ. tam barbariſ? doceam Rufinũ. Hec et multo plura alia nomĩa in bibliothecaſ publiciſ: apud clariſſimoſ ſcriptoreſ me legiſſe? An diſputem: longe aliud eſſe noticiã nominũ: aliud artiſ eiuſdẽ habere cõmunionem? Nec debere doctrine inſtrumẽtum: et eruditiõiſ memoriam: pro confeſſiõe criminiſ haberi? An quod multo p̄ſtabiliuſ eſt: tua doctrina Claudi Maxime: tuaq; pfecta eruditione fretuſ: contemnã ſtultiſ & impolitiſ ad hec reſpõdere? Ita potiuſ faciã. quid illi exiſtiment nacci non putabo. quod in/ſtitui pergam diſputare: nullam mihi cauſam fuiſſe Pudentillam ueneficiiſ ad nuptiaſ prolectandi. formam mulieriſ & etatem: ipi ultro improbauerunt. idq; mihi uitio dederunt: talẽ nxorẽ cauſa auaricie concupiſſe. atq; adeo primo dotem in cõgreſſu grandem et uberem rapuiſſe. Ad hec Maxime longa oratione fatigare te non eſt conſilium. nihil uerbiſ opuſ eſt: cum multo diſertiuſ ipſe tabule loquãtur. In quibuſ om̃ia: contra q̃ iſti ex ſua rapacitate: de me quoq; coniectauerunt: facta impreſentiarum: et prouiſa impoſterum deprehendeſ. iam primũ mulieriſ locupletiſſime mo/dicam dotem: neq; eam datam: ſed tantummodo ꝓmiſſam: preter hec ea conditione factam coniectionem: ſi nulliſ ex me ſuſceptiſ liberiſ uita demigraſſet: ut doſ om̃iſ apud filioſ eiuſ Pontianũ & Pudẽtem maneret. Sin uero uno una ue ſupſtite diẽ ſuũ obiſſet. uti tũ diuidua parſ dotiſ poſteriori filio: reliqua p̄oribuſ cederet. Hec ut dico tabuliſ ipiſ docebo. Forſ fuerit ut ne ſic q̃dẽ credat Emilianuſ ſola. ccc. milia nummum ſcripta: eorũq; repetitionem filiiſ Pudẽtille pacto datam. capienſ ipẽ tu manibuſ tuiſ tabulaſ iſtaſ. da impulſori tuo Rufino legat. Pudeat illũ tumidi animi ſui: et ambitioſe mendacitatiſ. quippe ipẽ egenſ: nuduſ. cccc. mili/buſ nũmum a creditore acceptiſ filiã dotauit Pudẽtilla locupleſ

femina. ccc. milibuſ dotiſ fuit contenta. et maritũ habet. et multiſ ſepe & ingentibuſ dotibuſ ſpretiſ: inani nomine tantule dotiſ con/tentum. Ceterum preter uxorem ſuam nihil computãtem omnẽ ſupellectilem. cunctaſq; diuitiaſ in concordia coniugiſ. et multo amore ponentem. Quanq̃ quiſ omniũ uel exigue rerum perituſ culpare auderet: ſi mulier uidua & mediocri forma: at non etate mediocri: nubere uolenſ: longa dote & molli cõditiõe inuitaſſet iuuenẽ. neq; corpore: neq; aĩmo: neq; fortuna penitẽdum. Virgo formoſa et ſi ſit oppido pauper: tamen abunde dotata eſt. affert qppe ad maritum nouum aĩmi indolem. pulchritudiniſ gratiam. floriſ rudimentum. Ipſa uirginitatiſ commendatio iure meritoq; oĩbuſ maritiſ acceptiſſima eſt. Nam quodcunq; aliud in dotem acceperiſ: poteſ cũ libuit: ne ſiſ beneficio obſtrictuſ: oĩe ut acce/peraſ: retribuere. pecuniã renumerare. mancipia reſtituere. domo demigrare. prediiſ cedere. ſola uirginitaſ cũ ſemel accepta ẽ reddi nequitur. Sola apud maritũ ex rebuſ dotalibuſ remanet. Vidua autem qualiſ nuptiiſ uenit: taliſ diuortio digreditur. nihil affert impoſſibile. ſed uenit iã ab alio preflorata. certe tibi ad queueliſ: minime dociliſ. non minuſ ſuſpectanſ nouam domum: q̃ ipſa iam ob unum diuortium ſuſpectanda. ſiue illa morte amiſit maritum: ut ſceui ominiſ mulier: et infauſti cõiugii: minime appetenda. ſeu repudio digreſſa eſt: utramuiſ habeat culpa mulier: que aut tam intolerabiliſ fuit: ut repudiaretur: aut tã inſolenſ: ut repudiaret. Ob hec et alia uidue dote aucta: procoſ ſollicitãt. quod Puden/tilla quoq; in alio marito feciſſet: ſi philoſophũ ſpernẽtem dotiſ non reppeiſſet. Age uero ſi auaritie cauſa mulierem cõcupiſſem: quid mihi utiliuſ ad poſſidendam domum eiuſ fuit: q̃ ſimultatem inter matrem & filioſ ſerere? Alienare ab eiuſ animo liberorum caritatem? quo liberiuſ & arctiuſ deſolatam mulierem ſoluſ poſ/ſiderem. Fuit ne hoc predoniſ: quod eſſe uoſ fingitiſ. Ego uero quietiſ & cõcordie et pietatiſ autor. conciliator. fauiſſor. non mõ noua odia non ſerui: ſed uetera quoq; funditus extirpaui. Suaſi uxori mee: cuiuſ ut iſti aiunt iam uniuerſaſ opeſ tranſuoraram: ſuaſi inquã ac deniq; perſuaſi: ut filiiſ pecuniam ſuam repoſcen/tibuſ: de quo ſupra dixeram: ut eam pecuniã ſine mora redderet in prediiſ. uili aeſtimatiſ: et quanto ipſi uolebant. Preterea ex re familiari ſua fructuoſiſſimoſ agroſ: et grandem domũ: opulente ornatam. magnãq; uim tritici: et ordei: et uini: et olei: ceterorũq;

fructuũ. ſeruoſ quoq; haud minuſ quadringentiſ pecora ampliuſ
neq; pauca: neq; abiecti precii donaret: ut eoſ & ex ea quam tri/
buiſſet parte: ſecuroſ haberet. et ad cetera hereditatiſ bona: ſpe
inuitaret. Hec ego ab inuita Pudẽtilla. patietur enim me uti reſ
fuit: ita dicere: egre exauditus ingentibuſ precibuſ: inuite & irate
extorſi. Matrem filiiſ reconciliaui. Priuignoſ meoſ: primo hoc
uitrici beneficio: grandi pecunia auxi. Cognitum hoc eſt tota ci/
uitate. Rufinum om̃eſ execrati: me laudibuſ tulere. Venerat ad
noſ priuſ: q̃ iſtam donationem mater perficeret: ut cum diſſimili
iſto fratre ſuo Pontianuſ ante pedeſ noſtroſ aduolutuſ: ueniam
et obliuionem preteritorum omnium poſtularet: flenſ & manuſ
noſtraſ oſculabunduſ: ac dicenſ penitere: ꝙ Rufino & ſimilibuſ
auſcultarit. Petit poſtea ſuppliciter uti ſe Lolliano quoq; Auito
.C.V. purgem: cui haud pridem tirocinio profectioniſ ſue fuerat
a me commendatuſ. quippe compererat ante paucoſ dieſ omnia
me ut acta erant: ad eum perſcripſiſſe. Id quoq; a me impetrat.
Itaq; acceptiſ litteriſ carthaginem pergit. ubi iam prope exacto
cõſulatuſ ſui munere: Lollianuſ Auituſ te Maxime opperiebat̃.
Hiſ epiſtoliſ meiſ lectiſ: pro ſua eximia humanitate: gratulatuſ
Põtiano: ꝙ cito errorem ſuum correxiſſet: reſcripſit mihi per eũ.
Quaſ litteraſ dii boni? Qua doctrina? Quo lepore? Qua uerbo/
rum amenitate ſimul & iucũditate? prorſuſ ut uir bonuſ: dicendi
perituſ. Scio te Maxime libenter eiuſ litteraſ auditurũ. Et q̃dem
ſi perlegam mea uoce pronunciabo. Cedo tu Auiti epiſtolaſ. ut
que ſemper ornamẽto mihi fuerunt: ſint nunc etiam ſaluti. At tu
licebit aquã ſinaſ fluere. Namq; optimi uiri litteraſ ter & quater
ab eo quãtouiſ temporiſ diſpendio lectitarem. Non ſum neſciuſ:
debuiſſe me poſt iſtaſ Auiti litteraſ perorare. Quem enim lauda/
torem locupletiorem: quẽ teſtem uite mee ſanctiorẽ producam?
Quem deniq; aduocatum facundiorem? Multoſ in uita mea ro/
mani nominiſ diſertoſ uiroſ ſedulo cognoui. ſed ſum eque nemĩnẽ
admiratuſ. Nemo eſt hodie: quãtum mea opinio fert: alicuiuſ in
eloquentia laudiſ: ac ſpei: quin Auituſ eſſe longe malit: ſi cum eo
ſe remota inuidia uelit conferre. quippe om̃eſ fandi uirtuteſ: pene
diuerſe: in illo uiro congruunt. Quancunq; orationem ſtruxerit
Auituſ: ita illa erit undiq; ſui ꝑfecte abſoluta: ut ĩ illa neq; Cato
grauitatem: requirat. neq; Leliuſ lenitatẽ. neq; Gracchuſ impetũ.
nec Ceſar calorem. nec Hortenſiuſ diſtributionem. nec Caluuſ

argutiaſ. nec perſimoniam Saluſtiuſ. nec opulentiam Cicero.
Prorſuſ in qua ne om̄iſ perſequar: ſi Auitum audiaſ: neq; additū
quicquã uelíſ: neq; detractum. neq; autẽ aliquid commutatum.
Video Maxime q̄ benigne audiaſ. que in amico tuo Auito re/
cognoſciſ. Tua me comitaſ: ut uel pauca dicerẽ de eo: inuitauit.
At non uſq; adeo tue beniuolẽtie indulgebo: ut mihi permittam
iam ꝓpe modū feſſo: í cauſa prorſuſ ad finẽ inclinata de egregiſ
uirtutibuſ eiuſ: nunc demum incipere. Quin potiuſ eaſ integriſ
uiribuſ. et tempori libero ſeruem. Nunc enĩ mihi quod egre fero:
a cõmemoratione tanti uiri: ad peſteſ iſtaſ oratio reuoluenda ẽ.
Audeſ ne te ergo Emiliane cum Auito conferre? Quem ne ille
bonum uirum ait: cuiuſ animi diſputationem tam plene ſuiſ lit/
teriſ collaudat: eum tu magie malefícii criminiſ inſectabere? An
inuaſiſſe me domum Pudẽtille: et compilare bona eiuſ: tu magiſ
dolere debeſ: q̄ doluiſſet Pontianuſ: qui mihi ob paucoꝝ dierum:
ueſtro ſcilicet inſtinctu: ortaſ ſimultateſ: etiã abſenti apud Auitū
ſatiſfeat? qui mihi apud tãtum uirū gratiaſ egit? Puta me acta
apud Auitū: non litteraſ ipſiuſ legiſſe. quid poſſeſ: uel quaſ quiſ in
iſto negotio accuſare? Pontianuſ ipſe quod a matre donatū ac/
ceperat: meo muneri acceptum ferebat. Pontianuſ me uitricum
ſibi cõtigiſſe intimiſ affectionibuſ letabat. quod utinã incolumiſ
carthagine reuertiſſet. uel quoniã ſic ei fuerat fato decretū: utinã
tu Rufine ſummum eiuſ iudicium non impediſſeſ. quaſ mihi aut
coram. aut deniq; in teſtamento gratiaſ egiſſet. Litteraſ tñ quaſ
ad me carthagine: uel iam aduẽienſ ex itinere ꝑmiſit: quaſ adhuc
ualiduſ: quaſ iã eger: plenaſ honoriſ: plenaſ amoriſ: queſo Maxi/
me: pauliſper recitari ſinaſ. ut ſciat frater eiuſ: accuſator meuſ: q̄
in omnibuſ Minerue curriculum cū fratre optime memorie uiro
currat. Audiſti ne uocabula: que mihi Pontianuſ frater tuuſ tri/
buerat? Me parentem ſuum: me dominum: me magiſtrum: tum
ſepe aliaſ: tū in extremo tempore uite uocanſ: poſſem tuaſ quoq;
pariſ epiſtolaſ promere: ſi uel exiguã moram tanti putarẽ. potiuſ
teſtamentum illud recenſ tui fratriſ: quanq̄ imperfectum: tamen
ꝓferri cuperẽ: in quo mei officioſiſſime: et honeſtiſſime meminit.
quod tamen teſtamentum Rufinuſ neq; comparari: neq; perfici
paſſuſ: etiam pudore perdite hereditatiſ: q̄ paucorum menſium:
quibuſ ſocer Pontiani fuit: magno q̄dem precio noctium com/
putarat. Preterea neſcio quoſ chaldeoſ conſuluerat: quo lucro

filiam collocaret? Qui ut audio: utinam illud non uere reſpõdiſ/ſent: primum eiuſ maritum in paucıſ menſibuſ moriturum. Cetera enim de hereditate ut aſſolent: ad conſulentiſ uotum confinxe/rũt. uerũ ut dii uoluere: quaſi ceca beſtia: incaſſum hiauit. Ponti/anuſ enim filiam Rufini male compertam: non modo heredem non reliquit. ſed ne honeſto quidem legato impartiuit. quippe qui ei ad ignominiam lintea aſcribi ducentorum fere denariorũ iuſſit. ut intelligeretur. iratuſ potiuſ externaſſe eam: q̃m oblituſ preteriſſe. Scripſit autem heredeſ tam hoc teſtamento: q̃ priore quod lectum eſt: matrem cũ fratre: cui ut uideſ admodũ puero: tandem illam filie ſue machinam Rufinuſ admouet. Ac mulierẽ alioqui multo natu maiorem: nuperrime uxorem fratriſ: miſero puero obiicit: et obſternit. At ille puelle meretriciſ blandimentiſ: et lenoniſ patriſ illectamentiſ captuſ & poſſeſſuſ: exinde ut frater eiuſ aĩmam edidit: relicta matre: ad patruum commigrauit. quo faciliuſ: remotiſ nobiſ: cẽpta perficerentur. fauet enim Rufino Emilianuſ. et prouẽtum cupit. Ehem recte uoſ ammonetiſ. etiã ſuam ſpem bonuſ patruuſ temperat in iſto: ac fouet. qui ſciat in/teſtati pueri legitimũ magiſ: q̃ iuſtum heredem futurum. nollem hercule hoc a me profectum. non fuit mee moderationiſ tacitaſ omnium ſuſpitioneſ palam abrumpere. male uoſ qui ſuggeſſiſtiſ. Plane quidem: ſi puerum uelis: multi mirantur Emiliane tam repentinam circum puerum iſtum tuam pietatem: poſtq̃m frater eiuſ Pontianuſ eſt mortuuſ: cum antea tam ignotuſ illi fueriſ: ut ſepe ne in occurſu quidem: filium fratriſ tui de facie agnoſcereſ. at nũc adeo patientem te ei prebeſ: itaq; cũ indulgentia corrũpiſ: adeo ei nulla re aduerſariſ: ut per hec ſuſpitionibuſ fidem faciaſ. Inueſtem a nobiſ accepiſti. ueſticipem ilico reddidiſti. cũ a nobiſ regeret: ad magiſtroſ ibat. At ab iiſ nũc magna fugela in ganeũ fugit. Amicoſ ſerioſ aſpernatur. cum adoleſcentuliſ poſtremiſſimiſ inter ſcorta & pocula puer hoc eui in conuiuiũ agitat. Ipſe domi tue rector. ipſe familie dominuſ. ipſe magiſter in cõuiuio. in ludo quoq; gladiatorio frequenſ uiſitor. nomĩa gladiatorũ: et pugnaſ: et uulnera: plane q̃dem ut puer honeſte ab ipſo laniſta docetur. Loquitur nunq̃m niſi punice. et ſi quid adhuc a matre greciſſat. latine enim neq; uult neq; poteſt. Audiſti Maxime pauloante proh nefaſ: priuignum meum: fratrem Pontiani: diſerti iuueniſ: uix ſingulaſ ſyllabaſ fringultientem: cum ab eo quagereſ: donaſſet

n̄e illiſ mater que ego dicebam: me adiuuāte donata. Teſtor igit̃
te Claudi Maxime: uoſq; qui in conſilio eſtiſ: uoſq; etiā qui tri/
bunal mecum adſiſtitiſ: hec damna & dedecora morū eiuſ: patruo
huic: et candidato illi ſocero adſignanda: meq; poſt hac nil boni
conſulturum: quod taliſ priuignuſ cure mee iugum ceruice ex/
cuſſerit. neq; poſtea pro eo matri eiuſ ſupplicaturum. Nam quod
poeniſſime oblituſ ſum: nuperrime cum teſtamentum Pudentilla
poſt mortem Pontiani filii ſui: in mala ualitudine ſcripſerit: diu
ſum aduerſuſ illam reniſuſ: ne hunc ob tot inſigneſ contumeliaſ:
ob tot iniuriaſ exheredaret. Elogium grauiſſimum iam totum
mediuſfidiuſ perſcriptum: ut aboleret: impenſiſ precibuſ oraui.
Poſtremo ni impetrarem: diuerſurum me ab ea comminatuſ ſum:
mihi hāc ueniam tribueret: malum filium beneficio uinceret. me
inuidia oīm liberaret. nec priuſ deſtiti: q̄ ita fecit. Doleo me hunc
ſic ſcrupulū Emiliano dempſiſſe. tam inopinatam ſemitam indi/
caſſe. Specta queſo Maxīe: ut hiſce auditiſ ſubito obſtupuerit:
ut oculoſ ad terraſ demiſerit. enim longe ſeciuſ ratuſ fuerat. nec
immerito. mulierem filii contumeliiſ infectam: meiſ offitiiſ de/
uinctam ſciebat. de me quoq; fuit quod timeret. Quiſ enim uel
eque ut ego ſpernenſ hereditatiſ tn̄ uindicari de tam inoffitioſo
priuigno recuſaſſet? Hec precipue ſollicitudo eoſ ad accuſationē
mei ſtimulauit. hereditatē oēm mihi relictam: falſo ex ſua aua/
ricia cōiectauere. Soluo uoſ in preteritū iſto metu. Namq; aīm
meū neq; hereditatiſ: neq; ultiōiſ occaſio potuit loco demouere.
Pugnaui cū irata matre. pro priuigno malo uitricuſ: ueluti pater
pro optimo filio aduerſuſ nouercā. nec ſatiſ fuit: ni bone uxoriſ
prolyxam liberalitatem circa me: nimio pluſ equo cohercerem.
Cedo tu teſtamentum: iam inimico filio a matre factum. me quē
iſti predonem dicerēt: uerba ſingula cū precibuſ preeūte. Rumpi
tabulaſ iſtaſ iube Maxime. inuenieſ filium heredem: mihi uero
tenue neſcioquid honoriſ gratia legatum. ne ſi quid ei hūanituſ
attigiſſet: nomen marituſ in uxoriſ tabuliſ non haberem. Cape
iſta: ut matriſ tue teſtamentum. Vere hoc quidem inofficioſum.
Quid ni? in quo obſequētiſſimum maritum exheredauit: inimi/
ciſſimum filium ſcripſit heredem. immo enimuero non filium: ſed
Emiliani ſpeſ: et Rufini nuptiaſ. ſed temulentum illud collegiū:
paraſitoſ tuoſ. Accipe inquam filiorum optime: et poſitiſ paulliſper
epiſtoliſ amatoriiſ: matriſ lege potiuſ teſtamentum: ſiquid quaſi

inſana ſcripſit: hic reperieſ. et quidem mox a principio. Siciniuſ pudenſ filiuſ meuſ mihi hereſ eſto. Fateor q hoc legerit: inſanū putabit. Hiccine filiuſ hereſ: qui te in ipo fratriſ ſui funere aduo/cata perditiſſimorum iuuenum manu uoluit excludere e domo: quā ipa donaueraſ. q te ſibi a fratre coheredem relictū: grauiter et acerbe tulit. qui cōfeſtim te cum tuo luctu & merore deſeruit. et ad Rufinum & Emilianū: de ſinu tuo aufugit. q ibi plurimaſ poſtea contumeliaſ dixit coram: et adiuuante patruo fecit. q no/men tuum pro tribunalibuſ uentilauit. qui pudorem tuū tuiſmet litteriſ conatuſ eſt publice dedecorare. qui maritum tuum quem elegeraſ: quē ut ipe obiciebat: efflictim amabaſ: capitiſ accuſauit. Aperi queſo bone puer: aperi teſtamentū. faciliuſ inſaniā matriſ ſic probabiſ. Quid abnuiſ? Quid recuſaſ? poſtq̄m ſollicitudinem de hereditate materna repuliſti. At ego haſce tabulaſ Maxime hic ibidem pro pedibuſ tuiſ adicio. Teſtorq; me deincepſ incu/rioſiuſ habiturum: quid Pudentilla teſtamento ſuo ſcribat. Ipſe iam ut libet: matrem ſuam decetero exoret. Mihi ut ultra pro eo deprecer: locum non reliquit. Ipſe iam ut ſui potenſ: ac uir: acer/biſſimaſ litteraſ matri dictet. iram eiuſ deliniat: q potuit porare: potuit exorare. Mihi iam dudum ſatiſ eſt: ſi non modo crimina obiecta pleniſſime dilui: uerum etiam radicem huiuſ iudicii: id ē hereditatiſ queſite inuidiam funditus ſuſtuli. Illud etiam ne quid oīum preteream: priuſq̄ peroro: falſo obiectū reuincam. Dixiſtiſ me magia de pecunia mulieriſ pulcherrimum predium meo no/mine emiſſe. dico exiguum herediolum. lx. milibuſ nummum: id quoq; non me: ſed Pudentillam ſuo nomine emiſſe. Pudentille nomen in tabuliſ eſſe. Pudentille nomine pro eo agello tributū depēdi. preſenſ ē queſtor publicuſ. cui depenſū eſt: Coruinuſ celer uir ornatuſ. Adeſt etiam tutor autor mulieriſ. uir grauiſſimuſ: et ſanctiſſimuſ: omni cū honore mihi noīanduſ: Caſſiuſ Longinuſ. Quere Maxime cuiuſ emptioniſ autor fuerit. quantulo precio mulier locupleſ agellum ſuum preſtinarit. Teſtimonium Caſſii Longini tutoriſ. et Coruini clementiſ. quod recitatum eſt. Eſt ne ita ut dixi? uſpiam in hac emptione nomen meum aſcriptum eſt? Num ipm herediolí precium inuidioſum eſt? Num uel hoc ſaltem in me collatū? Quid etiā eſt Emiliane quod nō te iudice refutauerim: quod preciū magie mee reppiſti? Cur ego Pudētille animū ueneficiiſ flecterem? quod ex ea cōmodum caperem: uti

dotem mihi modicã potiuſ: q̃ amplã diceret? O preclara carmĩa. an ut eã dotem filiiſ ſuiſ magiſ reſtipularet̃: q̃ peneſ me ſineret? Quid addi ad hanc magiam poteſt? an uti rem familiarem ſuam meo adhortatu pleramq; filiiſ cõdonaſſet: que nihil illiſ ante me maritũ fuerat largita? mihi quicq̃ impartiret. O graue ueneficiũ dicam. an ingratum beneficiũ? an ut teſtamento quod irato filio ſcribebat: filiũ potiuſ: cui offenſa erat: q̃ me cui deuincta: heredẽ relinqueret? Hoc quidem multiſ carminibuſ difficile impetraui. Putate uoſ cauſam non apud Claudiũ Maximum agere: uirum equũ: et iuſticie pertinacem: ſed alium aliquẽ prauum & ſeuum iudicem ſubſtituite. accuſationũ fautorẽ: cupidum cõdemnandi. date ei quod ſequat̃. miniſtrate. uel tantulũ ueriſimilẽ occaſionẽ ſcdm̃ uoſ pronũciandi. Saltem fingite aliqd. reminiſcimini: quod reſpõderatiſ: qui uoſ ita rogarit. et quoniã omnẽ conatũ neceſſe eſt quepiã cauſa precedat: Reſpondete: qui Apuleiũ dicitiſ aĩm Pudentille magiciſ illectamẽtiſ adortũ: quid ex ea petierit? Cur fecerit? formam eiuſ uoluerat? negatiſ. diuitiaſ ſaltẽ cõcupierat? negant tabule dotiſ. negant tabule donationiſ. negant tabule teſtamẽti: in qbuſ nõ modo nõ cupide appetiſſe: uerum etiã dure repuliſſe. liberalitatẽ ſue uxoriſ oſtẽditur. Que igit̃ alia cauſa ẽ: Quid obmutuiſtiſ? qd tacetiſ? Vbi illud libelli ueſtri atrox prin/cipiũ: noie priuigni mei formatũ. Hunc ego dñe Maxime rerũ apud te facere inſtitui. Quin igit̃ addiſ reũ magiſtrũ? reũ uitricũ? reum deprecatorem? Sed quid deinde? plurimorũ maleficioꝝ. et manifeſtiſſimorũ. Cedo unũ de plurimiſ. Cedo dubium. uel ſaltem obſcurũ de mãifeſtiſſimiſ. Ceterũ ad hec que obieciſtiſ innumera: biniſ uerbiſ rñdeam. Denteſ ſplendidaſ: ignoſce mũdiciſ. Specula ĩſpiciſ: debet philoſophuſ. Verſuſ faciſ: licet fieri. Piſceſ exploraſ: Ariſtoteleſ docet. Lignum cõſecraſ: Plato ſuadet. Vxorẽ ducis: legeſ iubẽt. Prior natu iſ eſt: ſolet fieri. Lucrum ſectatuſ eſ dotiſ: dotalẽ accipe. donationẽ recordare. teſtamentũ lege. que ſi om̃ia affatim recudi: ſi calũniaſ om̃ſ refutaui: ſi in om̃ibuſ: nõ mõ crimi/nibuſ: uerũ etiã maledictiſ: procul a culpa phie tutuſ ſum: ſi phie honorẽ: q mihi ſalute mea antiqor eſt: nuſq̃ minui: immo contra ubiq; ſi cũ ſeptem penniſ eũ tenui: ſi hec ut dico: ita ſunt: poſſum ſecuriuſ tuã exiſtimationẽ reuereri: q̃ poteſtatẽ uereri. ꝙ minuſ graue & uerendum mihi arbitror: a ꝓconſule damnari: q̃ ſi a tam bono: tamq; emendato uiro improber: dixi.

QVi me uoluiſtiſ dicere ex tempore: accipite
rudimẽtum: poſt experimentum. quippe pro
ut mea opinio eſt: bono periculo periculum
faciam: poſtq̃ re probata meditata: ſum dic/
turuſ incognita. Nec enim metuo: ne in fri/
uoliſ diſpliceam: qui in grauioribuſ placui.
Sed me om̃ifariam noueritiſ. et in iſto ut ait
Luciliuſ ſcedico & incondito. Experimini an idẽ ſim repẽtinuſ.
qui preparatuſ. Siqui tamẽ ueſtrũ nondũ ſubitaria iſta noſttra
cognoſcitiſ. que ſcilicet audietiſ: pari labore quo ſcribimuſ: uenia
propenſiore qua legimuſ. Sic enim ferme aſſolet apud prudẽteſ
uiroſ eẽ in operibuſ elaboratiſ: iudicatio reſecratior. in rebuſ ſubi/
tariiſ uenia prolyxior. Scripta enim penſiculatiſ & examinatiſ.
repentinam autẽ noſcitiſ ſimul & ignoſcitiſ. nec iniuria. Illa enim
que ſcripta legimuſ: et tacentibuſ nobiſ talia erunt: qualia illata
ſunt. Hec uero que impreſentiarum: et quaſi nobiſcum patienda
ſunt: talia erunt: qualia uoſ illa fauendo feceritiſ. Quanto enim
exinde oratõi modificabor. tanto a uobiſ in maiuſ tolletur. Voſ
enim aduerto libenter audire. perinde in manu ueſtra ſitum eſt:
uela noſtra ſummãre: et iam immittere: ne pendula & flaccida:
neue reſtricta & caperata ſint. At ego quod Ariſtippuſ dixit ex/
periar. ¶ Ariſtippuſ ille cyrenaicie ſecte reptor: quodq; malebat
ipẽ: Socratiſ diſcipuluſ. eum quidam tyrannuſ rogauit: quid illi
philoſophie ſtudium tam impenſum: tamq; diutinum profuiſſet:
Ariſtippuſ reſpondit: ut cum omnibuſ inquit hominibuſ ſecure &
intrepide fabularer. Verbo ſubito ſumpta ſententia eſt: quia de/
repentino oborta ẽ. quaſi uelut in materia lapideſ temerario in/
teriectu poni neceſſe eſt: neq; interiecto intrinſecuſ pondere: neq;
inclinato profunde ſitu: neq; cobibẽtibuſ ad regulam lineiſ: qppe
qui ſtructum orationiſ huiuſ: egomet non e monte modo lapidẽ
e directo ceſum afferam: probe omnifariam complanatũ leniter
ad extremaſ oraſ ad unguem coequatum. Sed quẽ operi accom/
modem: uel inequalitate aſpera: uel lenitate lubrica: uel anguliſ
eminula: uel rotundo uolubila: ſine regule correctione: et men/
ſure parilitate. et ꝑpendiculi ſollertia. Nulla enim reſ poteſt eſſe
eadem feſtinata ſimul & exammata. nec eſſe quicq̃ omniũ: quod

habeat & laudem diligentie ſimul: et gratiã celeritatiſ. prebui me quorũdam uoluntati: qui oppido uoluerunt que a me deſidera/bantur: ut dicerem extempore. ¶ Et eſt hercule formido: ne id mihi euenerit: quod coruo ſuo euẽiſſe Eſopuſ fabulatur. Id erit: nedum laudem hanc nouam captare apparo: illam quam ante peperi: cogar amittere. ſed de Apologo queritiſ. nõ pigebit aliqd fabulari. Coruuſ & uulpeſ unam offulam ſimul uiderant: eãq; raptam feſtinabant pari ſtudio: impari celeritate. uulpeſ curſu: coruuſ uolatu. Igiẽ aleſ beſtia preuenit. et ſecũdo flatu: paſſiſ aliſ: utrũq; prelabiẽ. et iam anticipat. atq; ita preda ſimul & uictoria letuſ: ſublime euectuſ: in quadam proxima quercu: in ſummo eiuſ cacumine tutuſ ſedit. Eoq; tamẽ uulpeſ quo alipedem nequibat cõſequi: dolum iecit. nãq; eandem arborem ſucceſſit. et ſubſiſtenſ: cũ ſuperne uictorem preda ouantẽ uideret: laudare aſtu adorta eſt. Ne ego inſcita: que cum alite Apolliniſ fruſtra certauerim. quippe cum pridem tam concinnum eſt: neq; oppido paruũ: neq; nimiſ grande ſit: ſed ꝗtum ſatiſ ad uſum decoremq;. pluma molliſ. caput argutũ. roſtrum ualidum. Iam ipſe oculiſ pſpicax. ungui/buſ tenax. nam de colore quid dicam? enimuero cũ duo coloreſ preſtabileſ forent piceuſ & niueuſ. quibuſ inter ſe nox cũ die diſ/ferunt: utrunq; colorem Apollo ſuiſ alitibuſ cõdonauit. candidũ olori: nigrum coruo. Quod utinã ſicuti cigno cãtum indulſit: ita huic quoq; uocẽ tribuiſſet: ne tã pulchra aleſ: que ex omi auitio lõge precellit uiduata: delitie facũdi dei muta uiueret & elinguiſ. Id uero ut coruuſ audit hoc ſolũ ſibi pre ceteriſ deeſſe: dum uult clariſſime clangere: ut ne ad hoc ſaltem olori concederet: oblituſ offule: quã mordicuſ retinebat: toto rictu hiauit. atq; ita quod uolatu pepererat: cantu amiſit. Enimuero uulpeſ qđ curſu ami/ſerat: aſtu recuperauit. Eãdem iſtam fabulam in pauca cogamuſ: ꝗtum poteſt fieri cohibiliter: Coruuſ ut ſe uocalẽ preberet: quod ſolũ deeſſe tãte eiuſ forme uulpeſ ſimulauerat: crocitare adortuſ: predã quã ore geſtabat: in ſeductricẽ cõpetiuit. ¶ Iam dudũ ſcio quod hec ſignificari flagitetiſ: uobiſ latine: ut neutra parſ ueſtrũ: nec qui grece: nec q latine petebatiſ: dictiõiſ huiuſ experteſ abi/retiſ. Quapropter ſi ita uidetur: ſatiſ oratio noſtra atticiſſauerit. Tempuſ ẽ in latiũ demigrare de grecia. Nam et queſtioniſ huiuſ ferme media tenemuſ. et ꝗtum mea opinio eſt: parſ iſta poſterior pre illa greca que añuertit: nec argumẽtiſ ſit effetior: nec ſentẽtiſ

rarior: nec exemplíſ pauperior: nec oratione defectior. ¶ Plato
omnē naturam rerū: que ad aíalia iure ꝑtineat: trifariam diuiſit.
Cenſuitq; ſummoſ deoſ: ſummū. mediū. et infimū. Fac intelligaſ
non modo loci diſcluſione: uerū etiā nature dignitate: que et ipa
neq; uno neq; gemino modo: ſed pluribuſ cernitur. Ordiri tamen
manifeſtiuſ fuit a loci diſpoſitiōe. Nam ꝓinde ut maieſtaſ poſtu/
labat: diiſ immortalibuſ celum dicauit. quoſ quidem deoſ celiteſ
partim uiſu uſurpamuſ: alioſ intellectu ueſtigamuſ. Ac uiſu qdem
cernimuſ: Voſ o clariſſima mūdi lumía: labētem celo que ducitiſ
ānum. Nec modo iſta precipua ſolem diei opificē: lunamq; ſoliſ
emulam: noctiſ decuſ. ſeu corniculata. ſeu diuidua. ſeu ꝓtumida.
ſeu plena ſit. uaria ignium face: quanto longiuſ ea ceſſat a ſole:
tanto longiuſ colluſtrata: pari incremēto itineriſ: et luminiſ: mē/
ſem ſuiſ actibuſ: ac de paribuſ diſpendiiſ extimanſ. ſeu illa proprio
ſeu perpeti cādore ut chaldei arbitrantur: parte luminiſ compoſ:
parte altera caſſa: fulgoriſ pro circūuerſione oriſ: diſcoloriſ: mul/
tiuaga: pollenſ: ſpeciem ſui uariat. ſeu tota ꝓprii candoriſ experſ.
aliene luciſ indiga. denſo corꝑe. ſeu leui. ceu quodā ſpeculo radiuſ
ſoliſ obſiſtit: et aduerſi uſurpat. ut uerbiſ utar Lucretii: Notam
iactat de corpore lucem. Vtraq; ex animarū uera ſententia eſt.
Nec hec poſtea uideo ſum neq; de ſole: neq; de luna: qſq̄ grecuſ:
aut barbaruſ facile cōiectauerit deoſ eē. nec modo iſtoſ ut dixi:
uerum etiam et ſtellaſ: que uulgo ab imperitiſ nuncupantur. que
tamen indeflexo: et certo: et ſtato curſu meatuſ longe ordina/
tiſſimoſ diuiniſ uicibuſ eternoſ efficiunt. Varia quippe curriculi
uiciſſitudine aſſimulāt pro ſitu & flexu: et obſtituto circulorum
quoſ probe callet. qui ſignorū ortuſ & obituſ comperit in eorum
uiſibiliū deorum numero. Cetera quoq; ſidera: qui cum Platone
ſentiſ locato arcturum: geminoſ. leonem. alioſq; itidem radiantiſ
deoſ. quibuſ celi chorum comptum: et coronatum ſuda tēpeſtate
uiſimuſ pictiſ noctibuſ: ſeuera gratia: toruo decore: ſuſpicienteſ
in hoc perfectiſſimo mūdi ut ait Enniuſ clipeo: miriſ fulgoribuſ
uariata celamina. Eſt aliud genuſ deorum: quod natura uiſibuſ
noſtriſ denegauit. necnon tamen intellectu eoſ mirabundi con/
templamur: acie mentiſ acriuſ cōtemplanteſ. quorum in numero
ſūt illi. xii. numero: ſitu nomie í duoſ uerſuſ ab Ennio coarctati.
Iuno. ueſta. minerua. cereſ. diana. uenuſ. marſ. Mercuriuſ. iouiſ.
neptūnuſ. uulcanuſ. apollo. Ceteriq; id genuſ: quorum nomina

qdem ſunt noſtriſ auribuſ iam diu cognita. Poſſumuſ uero aímiſ
coniectare: p uariaſ utilitateſ in uita agenda aímaduerſoſ in iiſ
rebuſ: qbuſ eorú ſinguli curant. Ceterum prophane philoſophie
turba imperitorum. uana ſanctitudiniſ. priua uere rationiſ. inopſ
religióiſ. impoſ ueritatiſ. ſcrupuloſiſſimo cultu. inſolentiſſimo ſpú.
deoſ negligit: parſ in ſuperſtitionem: parſ in cótemptum tumida.
Hoſ náq; cunctoſ deoſ: in ſublimi etheriſ uertice locatoſ: ab hu/
mana contagione procul diſcretoſ plurimi: ſed nó rite uenerant.
omneſ ſed inſcie: metuunt. pauci ſed impie: diffitétur. Quoſ deoſ
Plato exiſtimat ueroſ. incorporaleſ. aímaleſ. neq; fine ullo. neq;
exordio: ſed prorſuſ ac retro euiternoſ: corporiſ contagione ſua
quidem natura: remotoſ: ingenio ad ſummam beatitudinem pro/
recto: nulliuſ extrarii boni participatione. ſed ex ſe bono: et ad
oĩa competétia prono nutu facili. ſimplici. libero. et abſoluto:
quorum parentem: qui omniú rerum dominator atq; autor eſt:
ſolum ab oĩbuſ nexibuſ patiendi aliquid: gerendi ue: nulla uice
ad alicuiuſ rei mutua obſtrictum. Cur ego núc dicere exordiar:
cum Plato celeſti facúdia predituſ: equipabilia diiſ immortalibuſ
diſſerenſ: frequentiſſime predicet. Hunc ſolum maieſtatiſ incre/
dibili quadã nimietate: et ineffabili: non poſſe penuria ſermoniſ
humani: quauiſ oratione: uel modice cóprehendi? uix ſapiétibuſ
uiriſ: cum ſe uigore animi quantum licuit: a corpore ſemouerint
intellectum huiuſ dei: id quoq; interdum uelut in arctiſſimiſ te/
nebriſ: rapaciſſimo coruſcamine lumen candidum intermicare.
Miſſum igitur hunc locum faciam: in quo nó mihi qdem tantú:
ſed ne Platoni qdem meo ualuerunt ulla uerba: pro amplitudine
rei ſuppetere. Quid igitur faciam in rebuſ. mediocritatem meam.
et qdem longe ſuperantibuſ? receptui canam. tandemq; orationé
de celo in terram deuocabo. in qua precipuum animal homineſ
ſumuſ. quanq̃ pleriq; ſe incuria diſcipline: ita omnibuſ erroribuſ
deprauarunt: ac piacularibuſ ſceleribuſ prebuerút: et prope exeſa
mãſuetudine generiſ ſui immane efferarút: ut poſſit uideri nullú
animal in terriſ homine poſtremiuſ. Sed nunc non de errorum
diſputatióe. ſed de nature diſtributione diſſeramuſ. Igitur hoíeſ
ratione plaudenteſ. oratione pollenteſ. immortalibuſ animiſ mo/
ribundiſ membriſ. leuibuſ & anxiiſ mentibuſ. brutiſ & obnoxiiſ
corporibuſ. diſſimillimiſ moribuſ. ſimillibuſ erroribuſ. peruicaci
audacia. pertinaci ſpe. caſſo labore. fortuna caduca. ſingulatim

mortaleſ. cuncti tamen uniuerſo genere perpetui. uiciſſim ſuffi/
cienda ꝑle mutabileſ. uolucri tempore. tarda ſapiētia. cita morte. ⁊
querula uita. terraſ incolūt. Habetiſ interim bina animalia. deoſ
ab hōibuſ plurimū differenteſ. loci ſublimitate. uite perpetuitate.
nature perfectiōe. nullo inter ſe propinquo cōmunicatu. cum et
habitacula ſūma ab infimiſ tāta intercapedine faſtigii diſpeſcāt.
et uiuacitaſ illic eterna. et indefecta ſit. hic caduca & ſubſiciua.
Ingenia illa ad beatitudinem ſublimata ſint: hec ad miſeriaſ infi/
mata. Quid igitur nullo ne connexu hec natura ſeiunxit: ſed in
diuinam & hūanam partem ſeiugatam eē. et interruptā. et ueluti
debilem paſſa eſt? Nam ut idem Plato ait: nulluſ deuſ miſcetur
hōibuſ. ſed hoc precipuum eorum ſublimitatiſ ſpecimen eſt: quod
nulla contractione noſtra cōtaminatur. Parſ eoꝝ tamē obtutu
hebeti uiſuntur: ut ſidera. de quorum adhuc & magnitudine: et
coloribuſ: hoīeſ ambigunt. Celo aūt ſoli intellecta. neq; ꝓmpto
noſcuntur. Quod qdem mirari ſuper hiſ immortalibuſ nequaq̄m
congruerit: cum alioquin & inter homineſ qui fortune munere
opulētia elatuſ: et uſq; ad regni mutabilem ſuggeſtū: et pendulū
tribunal euectuſ eſt: raro aditu: et longe remotiſ arbitriiſ: in qui/
buſdam dignitatiſ ſue penetralibuſ degenſ. Parit enim cōuerſatio
contemptū: raritaſ conciliat ipa rebuſ admirationem. Quid igit̄
orator obiecerit aliquiſ: primo iſtam celeſtem quidem: ſed pene
inhumanam tuam ſententiam miſſam faciam: ſi omnino homineſ
a diiſ immortalibuſ procul repellunt̄. Atq; ita ī hec terre tartara
releganturː ut omniſ ſit illiſ aduerſuſ celeſtiſ deoſ: cōmunio dene/
gata. ne quiſq̄m eoſ e celitum numero: uelut paſtor. uel equiſio.
uel bubſequa: ſeu balantum. uel hinnientiū. uel mugientiū gregeſ
interuiſat: qui ferocibuſ moderetur. morbidiſ medeatur. egeniſ
opituletur. Nulluſ inquiſ deuſ humaniſ rebuſ interuenit. Cui igit̄
preceſ allegabo? Cui uota nūcupabo? Cui uictimā cedam? Quē
miſeriſ auxiliatorē: quē fautorem boniſ: quē aduerſatorē maliſ:
cū uita ciebo? Quem deniq; quod frequētiſſimū eſt: iureiurando
uti potero inter troianoſ ſtirpe cognatoſ. et fortaſſe inter genteſ
prelio cognitaſ. At enim inter nuculoſ recenſ cognitoſ? ſi nemo
huic capiti crediderit: quiſ pro te deuſ fidem dicet? An ut feroci/
ſimo Mezentio: dextra & telum quod miſſile libro? apageſiſ tam
cruētoſ deoſ dexteram cedibuſ feſſam. telūq; ſanguīe rubiginoſū.
utrunq; idoneum non eſt: per quod adiureſ: utue per iſta iurent:

cum ſit ſummi deorum hic honor propriuſ. Nam et iuſiurandum dicitur: ut ait Enniuſ. Quid igit̃ iurabo ꝑ Iouem lapidē. romāo uetuſtiſſimo ritu? Atqui ſi Platoniſ uera ſentētia eſt: nunq̄ ſe deū cum homine cōmunicare: faciliuſ me audierit lapiſ q̄ Iupiter. nō. Reſpondebit enim Plato pro ſua ſententia mea uoce. Non uſq;/ adeo ſeiunctoſ & alienatoſ a nobiſ deoſ predico: ut ne uota q̄dem ueſtra arbitrer peruenire. Neq; enim illoſ ſacriſ rerū humanarū: ſed a contrectatione ſola remoui. ¶ Ceterum ſunt quedam diuine medie poteſtateſ: inter ſummum ethera: et infimaſ terraſ: in iſto interſite aeriſ ſpatio: ꝑ quaſ & deſideria noſtra: et merita ad deoſ cōmeant. hoſ greco nomine demoneſ nuncupant. inter mortaleſ celicolaſq; uectoreſ hinc precum: inde donorum. qui ultro citroq; portāt hinc petitiōeſ: inde ſuppetiaſ: ceu q̄dam utrinq; interp̄teſ et ſalutigeri. per hoſ eoſdē ut Plato in ſympoſio autumat: cūcta denunciata. et magorum uaria miracula. omſq; preſagioꝝ ſpecieſ reguntur. Eorum q̄ppe de numero prediti curant ſinguli eorum prouide: ut eſt cuiq; tributa prouincia: uel ſomniſ conformandiſ: uel extiſ phyſiculandiſ. uel prepetibuſ gubernandiſ: uel oſcinibuſ erudiendiſ: uel uatibuſ inſpirandiſ: uel fulminibuſ iaculandiſ: uel nubibuſ coruſcādiſ: ceteriſq; adeo: per que futura dinoſcimuſ: que cuncta celeſtium uoluntate. et numine. et autoritate: ſed demo/ num obſequio et opera atq; cura: ut Annibali ſomnia orbitatem oculi cōmoneant: Flaminio auſpicia periculum cladiſ predicēt. Accio Nauio miraculum cotiſ adducant. atq; ut nonnulla regni futuri ſigna precurrant. ut Tarquiniuſ Priſcuſ aquila obumbrēt ab apice. Seruiuſ Tulliuſ flāma collumīetur a capite. Poſtremo cūcta ariolum preſagia: fulgurū bidentalia: carmina Sibyllarū: que omnia ut dixi: medie quepiam poteſtateſ inter hoīeſ ac deoſ obeunt. Neq; enim pro maieſtate deum celeſtium fuerit: ut eorū quiſq̄ uel Annibali ſomniū pingat. uel Flaminio hoſtiā corro/ dat. uel Accio Nauio cotificet. uel Sibylle fatiloquia uerſificet. uel Tarq̄nio uelit apicem reddere. Seruio uero inflāmare uerticē. nec exurere. nō eſt opere diiſ ſuperiſ ad hec deſcendere. Medioꝝ iſta ſortitio eſt: qui in aeriſ plagiſ: terre conterminiſ: nec minuſ confinibuſ celo: perinde uerſantur: ut in quacunq; parte nature propria ſint animalia: et in ethere uolantia: et in terra gradiētia.

¶ Nam cum quattuor ſint elemēta notiſſima: ueluti quadrifaria natura magniſ partibuſ diſtermina: ſintq; ꝓpria aīalia terrarum

et flãmarꝝ: ſi qdem Ariſtoteleſ autor ẽ. in fornacibuſ flagrãtibuſ
quedã propria aĩalia pinnuliſ apta uolitare: totumq; euũ ſuũ in
igni diuerſari: cũ eo exoriri: cumq; eo extingui: Preterea cũ tot
uaga ſidera ut priuſ dictum eſt: ſurſum in ethere: hoc eſt in ipſo
liquidiſſimo igniſ ardore cõpareant: cur hoc ſolum ex quattuor
elementũ aeriſ: quod tãto ſpatio interſitũ eſt. caſſum ab oĩbuſ.
deſertũq; a cultoribuſ ſuiſ natura pateretur? qn in eo quoq; aere
aĩalia gignerent: ut in igni flãmida ĩ unda fluxa: ĩ terra glebu/
lenta. Nã qđ qdam aueſ aeri attribuat: falſũ ſentire meritiſſimo
dixeriſ. qppe que aueſ nulla earꝝ ultra olympi uerticẽ ſublimat̃.
Qui cũ excellẽtiſſimuſ oĩm phibeatur: tñ altitudinẽ ppendiculo
ſi metiare: ut geometre autumãt: ſtadia. ❡ altitudo faſtigii nõ
equiparat. cũ ſit aeriſ augmentũ immenſum uſq; ad ſtitima lune.
feliceq;. porro etheriſ ſurſum uerſuſ exordiũ eſt. Quid igit̃ tanta
uiſ aeriſ: que ab hũilibuſ lune anfractibuſ: uſq; ad ſũmũ olympi
uerticem interiacet: Quid tũ uacabit ne aĩalibuſ ſuiſ: atq; erit iſta
ṅature parſ mortua ac debiliſ? Immo enim ſi ſedulo aduertaſ: ipe
quoq; aueſ ſemper terreſtre aĩal nõ aeriũ rectiuſ perhibeãtur.
Semp enĩ illiſ uictuſ oĩſ in terra. ibidem pabulũ. ibidem cubile.
tantũ q; aera proximũ terre: uolando tranſuerberant. Ceterũ cũ
illiſ feſſa ſunt remigia pẽnarum: terra ceu portuſ eſt. Quod ſi ma/
nifeſtũ flagitat ratio: debere propria etiã aĩalia in aere intelligi:
ſupeſt. ut que tãdem & cuiuſmõi ea ſint: diſſeramuſ. Igit̃ terrena
nequaq̃: deuergũt enĩ pondere: ſed nec flãmea: ne ſurſum uerſuſ
calore rapiant̃. Temperanda ergo nobiſ ꝑ loci medietate media
natura: ut ex regioniſ ingenio ſit: et in cultoribuſ eiuſ ingenium.
Cedo igit̃ mente formemuſ. et gignamuſ. oĩno id genuſ corpuſ:
Tertia quedam aĩalia que neq; ſint tam bruta: q̃ terrea: neq; tam
leuia: q̃ etherea. ſed quodammodo utrinq; ſeiugata. Vel ut enim
utrinq; commixta ſint: ſiue amolita: ſeu modificata utriuſq; rei
participatione. ſed faciliuſ ex utroq;: q̃ ex neutro intelligentur.
Habeãt igit̃ hec demonũ corpora modicũ ponderiſ: ne ad ſupna
incedãt. aliqd leuitatiſ: ne ad inferna precipitent̃. Quod ne uobiſ
uidear poetico ritu incredibilia cõfingere: dabo primũ exemplũ
huiuſ librate medietatiſ. neq; enĩ procul ab hac corpiſ ſubtilitate
nubeſ cõcretaſ uidemuſ. que ſi uſq; adeo leueſ forẽt: ut ea que oĩo
carent põdere: nunq̃ infra iuga ut ſepenumero aĩaduertimuſ:
grauate caput editi mõtiſ: ceu qbuſdã curuiſ torqbuſ coronarẽt.

Porro ſi ſuapte natura tam ſpiſſe ac graueſ forent: ut nulla illaſ uetuſtioriſ leuitatiſ admixtio ſubleuaret: profecto non ſecuſ q̄ plumbi globuſ: uel lapiſ: ſuapte ui caduce terriſ illideretur. Nunc eníuero pēdule & mobileſ. huc et illuc uice nauiū in aeriſ pelago uentiſ gubernant̄: paululum immutāteſ proximitate & longin/quitate. Quippe ſi aliquo humore fecunde ſūt: uelut ad fletum edendū deorſū degraſſant̄. Atq; oíno humectioreſ hūiluſ meāt. aq̄loniſ agmine: tractu ſegnioreſ. Sudiſ uero ſublimior curſuſ. et cū lanarū uelleribuſ ſimileſ agunt̄. cauo agmíe. uolatu pnitiore. Nonne audiſ. q̄d ſup tonitruū Lucretiuſ facundiſſime diſſerat?
Principio tonitru quatiunt̄ cerula celi. Propterea q̄a cócurrūt ſublime uolanteſ. Etherie nubeſ cōtra pugnātibuſ uentiſ. Nec fit enim ſonituſ celi de parte ſerena. Verū ubicunq; magiſ denſo ſunt agmine nubeſ. Tā magiſ hinc magno fremituſ fit murmure ſepe.
Quod ſi nubeſ ſublime uolitant: omīſq; et exortuſ: et terminuſ: et retro defluxuſ earū in terraſ ē: quid tandē futura cenſeſ demonū corpora: que ſunt cócreta multo minuſ: et tāto ſubtiliora? Non ení ſunt ex hac feculenta nubecula: tumida caligine cóglobata: ſicuti nubiū genuſ eſt: ſed ex illo puriſſimo aeriſ liquido: et ſereno elemēto cohalita. eaq; nemini hoíum temere uiſibilia: niſi diuítuſ ſpēm ſui offerāt: quod nulla in illiſ terrena ſoliditaſ locū luminiſ occupauerit: qui noſtriſ oculiſ poſſit obſiſtere. q̄ ſoliditate noſtra offenſa acieſ immoret̄. ſed fila corporꝝ poſſident rara & ſplēdida. et tenuia uſq; adeo: ut radioſ omniſ noſtri tuoriſ: et raritate tranſ/mittāt: et ſplēdore reuerberent: et ſubtilitate fruſtrent̄. Hinc illa homerica Minerua: que mediiſ cetibuſ Graiū cohibendo Achilli interuenit. uerſum grecū ſi pauliſp̄ operiamini latine enunciabo. atq; adeo hic ſit impreſentiarꝝ:
Minerua igit̄ ut dixi: Achilli moderando iuſſu Iunoniſ aduēit:
Soli pſpicua. aſt aliorū nemo tuet̄. Hinc et illa uirgiliana ma/trona: que in mediiſ milibuſ auxiliabūda fratri cóuerſat̄. miſcetq; uiriſ: nec cernitur ulli. protinuſq; Plautinuſ mileſ ſuper clipeo ſuo gloriat̄: preſtringēſ oculorū aciem hoſtibuſ. Ac ne cūctoſ lógiuſ pſequar: Ex hoc ferme demonū numero poete ſolēt: haud pcul a ueritate: cēſoreſ cauſe & amatoreſ quorūdā hoím deoſ fingere. et tueri illoſ. Interdū aduerſari & affligere. Igitur et miſereri & indignari: et angi & letari. oēmq; hūani animi faciē pati. ac ſimili motu cordiſ & ſalo mentiſ: ad omneſ cogitationū eſtuſ fluctuare.

Que oēſ turbelle tẽpeſtateſq; ꝑcul a deoꝝ celeſtiũ tranqllitate exſulant. Cunctí ení celiteſ: ſp eodẽ ſtatu mẽtiſ: eterna eq̃bilitate potiunt̃. Que nunq̃ illiſ nec ad dolorẽ: nec ad uoluptatẽ: finibuſ ſuiſ pellitur. nec enim menſ illa a ſua perpetua ſecta: ad quempiã ſubitum habitum demouetur: nec alteriuſ ui. Nam nihil eſt deo potentiuſ: nec ſuapte ſponte: nam nihil eſt deo perfectiuſ. Porro autẽ quid poteſt uideri imperfectiuſ fuiſſe: q̃ iſ qui a priore ſtatu: ad alium rectiorem ſtatum migrarit? cum preſertim nemo ſponte capeſſat noua: niſi quẽ penituit priorũ. Non ení poteſt ſubſequi illa mutatio ſine precedentium infirmatione. Quapropter debet deuſ nullam perpeti uel operiſ uel amoriſ: tꝑalem pfũctionem. et idcirco nec indignatione. nec ira contingi. nullo angore cõtrahi. nulla alacritate geſtire. ſed ab omnibuſ paſſionibuſ animi liber: nec dolere unq̃. nec aliquãdo letari. nec aliquid repentinũ uelle: uel nolle. Sed et hec cuncta: ut hoc genuſ cetera: demonum me/diocritati congruunt. Sunt enim inter homineſ ac deoſ: ut loco regioniſ: ita ingenio mẽtiſ interſiti. habenteſ cõmunem cũ ſuperiſ immortalitatem. cũ inferiſ paſſionem. Nam perinde ut noſ pati poſſunt oĩa animorum placamenta: uel incitamenta: ut in ira incitentur. et in miſericordia flectant̃. et doniſ inuitentur et pre/cibuſ leniãtur. et cõtumeliſ exaſperẽtur. et honoribuſ mulceant̃. aliiſq; oĩbuſ ad ſimilẽ nobiſ modũ uarientur. Quippe ut finem cõprehẽdam. demoneſ ſunt genere aĩalia: ingenio rationabilia: aĩo paſſiua: corpore aeria: tẽpore eterna. Ex iiſ qnq; que cõme/moraui tria: a principio eadẽ nobiſcũ: quartũ propriũ: poſtremũ cõmune cũ diiſ immortalibuſ habent. ſed differunt ab iiſ paſſiõe. Que propterea paſſiua nõ abſurde ut arbitror: noĩaui: qa ſunt iiſdem quibuſ noſ perturbationibuſ obnoxii. Vnde et religionũ diuerſiſ obſeruatiõibuſ et ſacroꝝ uariiſ ſuppliciiſ fideſ impartiẽda eſt. Etſi nonnulli ſunt: ex hoc diuorum numero: qui nocturniſ uel diurniſ promptiſ uel occultiſ letioribuſ uel triſtioribuſ hoſtiiſ: uel ceremoniiſ uel ritibuſ gaudent. uti egyptia Minerua ferme plangoribuſ. greca plerunq; choreiſ: barbara autem ſtrepitu cym/baliſtarũ et tympaniſtarũ et choraulaꝝ. Itidem pro regionibuſ in ſacriſ differunt longe uarietate pomparum agmina: miniſtroꝝ ſilentia: ſacerdotum officia: ſacrificantium obſequia. Item deorũ effigieſ: ut eximie temploꝝ religioneſ: hoſtiarũ cruoreſ & coloreſ. Que oĩa ꝓ cuiuſq; more ſollẽnia & rata ſunt. ut plerunq; ſomniſ

et uaticinationibuſ et oraculiſ cōperimuſ ſepenumero indignata
numina ſiqd in ſacriſ ſocordia uel ſupbia negligat̃: cuiuſ generiſ
mihi exēpla affatim ſupppetūt: ſed adeo frequētata et celebrata
ſunt: ut nemo ea cōmēorare adortuſ ſit: qn multo plura omiſerit:
quam recenſuerit. Idcirco reſidebo impreſentiarum in hiſ rebuſ
orationem occupare. Quod ſi non apud omneſ certam fidem: at
certe peneſ cunctoſ noticiā ꝓmiſcuā poſſidet. hec potiuſ p̄ſtiterit
latine diſſertare: uariaſ ſpecieſ diuinorū numinum a philoſophiſ
perhiberi: quo liquidiuſ et pleniuſ de preſagio Socratiſ. deq; eiuſ
numīe cognoſcatiſ. Nam quodam ſignificatu et aīmuſ hūanuſ:
etiā nunc in corpe ſituſ demon nuncupatur. dii ne hunc ardorem
mentibuſ addunt. Euriale? an ſua cuiq; deuſ fit dira cupido? Igit̃
et bona cupido animi: deuſ bonuſ eſt. Vnde nōnulli arbitrantur
ut iam priuſ dictum eſt: Eudemonaſ dici beatoſ: quorum demō
bonnſ id eſt animuſ: uirtute perfectuſ eſt. quem noſtra lingua ut
ego interpretor: haud ſciam: an bono: certe qdem meo periculo
poteriſ geniū uocare: quoniā iſ deuſ: q eſt aīmuſ ſui cuiuſq;: q̃quā
ſit immortaliſ: tamē quodāmodo cū hoīe gignitur: ut eę preceſ:
quibuſ genium precamur ad coniunctionem noſtram: nec deſunt
qui uideantur mihi obteſtari: corpuſ atq; aīmum duobuſ nōibuſ
cōprehendenteſ: quorū cōmunio et copulatio ſumuſ. & ſecundo
ſignatu ſpecieſ demonū ſit āimuſ humāuſ exutuſ & liber ſtipēdiſ
uite corpe ſuo abiuratiſ. hūc uetere latina līgua reperio lemurem
dictitatum. Ex hiſce ergo lemuribuſ: qui poſteriorum ſuoꝝ curā
ſortituſ: pacato & quieto numīe domū poſſidet: lar dicit̃ famili/
ariſ. Qui uero propter aduerſa uite merita: nulliſ boniſ ſedibuſ in
terrauagatione: ceu quodam exſilio punit̃: inane terriculamētū
boniſ hōibuſ: ceterum noxium maliſ: hūc pleriq; laruam ꝓhibēt.
cum uero incertum eſt: que cuiq; eorum ſortitio euenerit: utrum
lar ſit: an larua: nomīe manendeum nūcupant. et honoriſ gratia
dei uocabulum additum eſt. Quippe cū eoſ deoſ appellēt: qui ex
eoꝝ numero iuſte ac prudenter uite curriculo gubernato: ꝓnoīe
poſtea ab hōibuſ prediti: faniſ: & cerimoniiſ uulgo admittuntur.
ut in Boetia: Amphiarānuſ. in Africa: Mopſuſ. in egypto Oſiriſ.
aliuſ alibi gentiū. Eſculapiuſ ubiq;. Verum hec omīſ diſtributio
eoꝝ demonū fuit: qui quondam in corporiſ numero fuere. Sunt
autem nō poſterioreſ: preſtantiore longe dignitate. Genuſ aliud
auguſtiuſ aīo demonū: qui ſemp a corporiſ cōpedibuſ et nexibuſ

liberi: procurantur certiſ precatibuſ. Quorum e numero ſomnuſ atq; amor: diuerſam inter ſe uim poſſident. Amor uigilandi. ſõnuſ ſoporãdi. Ex hac ergo ſublimiore demonũ copia: Plato autũat ſingiliſ hõibuſ in uita agẽda: teſteſ et cuſtodeſ ſinguloſ additoſ: qui nemini conſpicui: ſemper adſint: omniũ: non modo actorum teſteſ uerum etiã cogitatorum. Ac ubi uita edita: remeãdum eſt: eundẽ illũ: qui nobiſ predituſ fuit: raptare ilico: et trahere: ueluti cuſtodiam ſuam ad iudicium. atq; illic in cauſa dicenda aſſiſtere. ſiqua cõmentiatur redarguere. ſiqua uera dicat: aſſeuerare. ꝓrſuſ illiuſ teſtimonio ferri ſententiã. Proinde noſ om̃eſ q̃ hãc Platõiſ diuinam ſententiã: me interprete oſculatiſ: ita animoſ noſtroſ ad quecũq; uel agenda uel meditanda formate: ut ſciatiſ: nihil omĩo pre iſtiſ cuſtodibuſ: nec intra animum: nec foriſ: eẽ ſecreti. quãdo omnia curioſe ille participet. omnia uiſat. omnia intelligat. et in illiſ penitiſſimiſ mentibuſ uice cõſcientie diuerſetur. Hic quẽ dico ꝓrſuſ cuſtoſ: ſingulariſ ꝑfectuſ: domeſticuſ ſpeculator: indiuiduuſ arbiter: inſeꝑabiliſ teſtiſ: maloꝝ improbator: bonorum probator: ſi rite animaduertatur: ſedulo cognoſcatur: religioſe colatur: ita ut a Socrate iuſticia: et ĩnocentia cultuſ eſt: in rebuſ incertiſ proſpectator: dubiiſ premonitor: ꝑiculoſiſ tutator: egeniſ opitulator: qui tibi queat: tum ſomniſ: tũ ſigniſ: tum etiã fortaſſe coram: cũ uſuſ poſtulat mala auertere: bona proſperare: humilia ſublimare: nutãtia fulcire: obſcura clarare: ſidera aduerſa corrigere. Igitur mirũ ſi Socrateſ: uir apprime ꝑfectuſ: & Apolliniſ quoq; teſtĩonio ſapiẽſ: hũc deum ſuum cognouit: et coluit. ac propterea eiuſ cuſtoſ: prope dicam par contubernio: & premonẽda premonuit: Sicubi tamen interfectiſ ſapientie offitiiſ: nõ conſilio: ſed ꝑſagio indigebat: ut ubi dubitatõe claudicaret: ibi diuinatiõe cõſiſteret. Multa ſunt enĩ de q̃buſ etiam ſapiẽteſ uiri ad arioloſ: et oracula curſitent. Ac non apud Homerum ut in quadam ingenti ſpecula clariuſ cerniſ. hec duo diſtributa: ſeorſuſ diuinationiſ: ſeorſuſ ſapientie offitia? Nam cũ duo columina totiuſ exercituſ diſſidẽt. Agamenon regno pollenſ: et Achilleſ bello potẽſ: deſideraturq; uir facũdia laudatuſ: et peritia uite moratuſ: qui Atride ſuꝑbiã. Pellide ferociam compeſcat: exempliſ moneat: orõe ꝑmulceat. Quiſ igĩ tali in tẽpore eſt ad dicẽdũ exhortatuſ? Nẽpe Pyliuſ orator: eloquio comiſ: experimentiſ cautuſ: ſenecta uenerabiliſ: cui omneſ ſciebant: corpuſ anniſ abire: animum prudẽtia uigere:

uerba dulcedine affluere. Itidem: cum rebuſ creperiſ et afflictiſ ſpectatoreſ deligendi ſunt: qui nocte intempeſta caſtra hoſtium penetrẽt. Nonne Vlixeſ cũ Diomede deligũtur? ueluti conſiliũ: et auxiliũ: menſ: & manuſ: aĩmuſ & gladiuſ. Enimuero in Aulide deſidẽtibuſ obſeſſiſ: ac retro uentiſ abnuentibuſ: difficultaſ belli: et facultaſ itineriſ: et tranquillitaſ mariſ: et clementia uentorũ: per fibrarum notaſ: et alitum uiaſ: et ſerpentum eſcaſ: explorate ſunt. tacẽt nẽpe muta duo illa ſapiẽtie grecie ſũma cacumĩa. Ithacẽſiſ et Pylius. Calchaſ autem longe preſtabiliſ arioluſ: ſimul aliteſ: et altaria: et arborem contemplatuſ eſt. actutum ſua diuinatiõe: et tempeſtateſ flexit: & claſſem deduxit: et decenniũ predixit. Non ſecuſ etiã in Troiano exercitu: cũ diuinatione reſ indigent: tacet ille ſapienſ Senatuſ. nec audet aliquid pronuntiare. uel Hector: uel Iambo. uel Biciaſ. ſed omneſ ſilentio auſcultant: aut ingrata auguria: fleue: aut nõ credita uaticina Caſandre. Ad eũdẽ modũ Socrateſ quoq;: ſicubi locoꝝ aliene ſapiẽtie cõſultatio ingruerat: ibi ſui demõiſ p̃ſagio regebatᷣ. Verũ eiuſ mõitiſ ſedulo obediebat. eoq; erat de ſuo longe acceptior: q ante incepta Socrati demõ ille ferme probibitum ibat: nunq̃ quod ad monendũ ratio predicta eſt Socrateſ: utpote uir apprime perfectuſ: ex ſeſe ad omnia congruentia ſibi offitia promptuſ: nullo adhortatore unquam indigebat. At uero probibitore nõnunq̃: ſiqbuſ forte conatibuſ eiuſ periculũ ſuberat: ut monituſ p̃caueret ac omitteret cepta impreſentiaꝝ: que tutiuſ uel poſtea capeſſeret. uel alia uia adoriretur. In huiuſcemõi rebuſ dũtaxat uocẽ q̃piã diuinituſ exortam dicebat audire. Ita enim eſt apud Platonẽ. ne quiſq̃ arbitretur omnia eum uulgo loquentium captaſſe. Quippe etiã ſemotiſ arbitriſ: una cũ Phedro extra pomerium ſub quodã arboriſ opaco umbraculo: ſignũ illud adnuntium ſenſit: ne priuſ tranſcenderet illiuſ amniſ modicũ fluentum: q̃ increpitũ inclinatũ amore retinendum placaſſet: cum preterea ſi omnia obſeruitaret: Aliquãdo eorum nõnulla etiam opinamẽta haberet. ut uidemuſ pleroſq; qui non ſuapte corde: ſed alteriuſ uerbo reguntur. qui ex angiportu reptanteſ conſilia ex alieniſ uocibuſ colligũt. et uti ita dixerim: nõ animo: ſed auribuſ: cogitãt. Verum enimuero ut iſta ſũt: certe qui oĩum aurioloꝝ ñoceſ audiũt. Sepenumero auribuſ ſuiſ uſurpant uocem de qua nihil contentur: quam ſciunt ex ore humano profectam. At enim Socrateſ nõ uocem ſibi: ſed uocem

dixit quampiam diuinituſ oblatam. quo additamento profecto
intelligaſ: non uſitatam uocem: nec humanam ſignificari. Que ſi
foret fruſtra quepiã: cur non potiuſ aut uox: aut certe cuiuſpiam
uox diceretur? ut ait illa Terentiana meretrix: audire uocẽ uiſa
ſum modo militiſ. Quid uero uocem quampiam dicat audiuiſſe:
aut neſcit ũde exorta ſit: aut in ipſa aliquid addubitat. Aut eam
quiddam inſolitum demõſtrat habuiſſe: ita ut Socrateſ eam qdẽ
ſibi: ac diuĩtuſ editã tẽpeſtiue: accedebat. Quod eqdem arbitror
nõ modo auribuſ: uerũ eum etiã oculiſ ſignũ demõiſ ſui uſurpaſſe.
Nam frequentiuſ nõ uocẽ: ſed ſignum diuinum ſibi oblatũ pre ſe
ferebat. Id ſignũ poterat: ipſiuſ ſpecieſ habuiſſe: quã ſoluſ Socra/
teſ cerneret. ita ut homericuſ Achilleſ Mineruã. Credo pleroſq;
ueſtrũ hoc quod modo dixi cõtatiuſ credere. & impendio mirari
formã demoniſ Socrati uiſitatam. At enim pythagoricoſ mirari
oppido ſolitoſ: ſi quiſ ſe denegaret unquam uidiſſe demonem: ut
reor: idoneuſ autor eſt Ariſtoteleſ. Quod ſi cuiuiſ poteſt euenire
facultaſ cõtemplandi diuinã effigiem: cur non apprime potuerit
Socrati: quẽ cuiuiſ ampliſſimo numĩ ſapientie dignitaſ coeq̃rat?
Nihil eſt enĩ deo ſimiliuſ: & gratiuſ: q̃ uir animo perfecte bonuſ.
q tam hõibuſ ceteriſ antecellit: q̃ ipſe a diiſ immortalibuſ diſtat.
Quin potiuſ noſ quoq; Socratiſ exemplo & commemoratione
erigimur? Ac noſ ſecundũ ipſũ: ſtudio philoſophie pari: ſimilium
numinum caneteſ ꝓmittimuſ? de quo quidem neſcio qua ratiõe
diſrapimur/ et nihil eq; miror: q̃ cum omneſ et cupiant optime et
ſciant quantum uiuax animuſ colenduſ ſit: tamen animum ſuum
nõ colant. At ſi quiſ uelit acriter cernere: oculi curãdi ſunt: qbuſ
cernitẽ. Itidem ſi pugillare: uultuſ uel brachia uelanda ſũt: qbuſ
pugillatur. Similiter in om̃ibuſ ceteriſ membriſ: ſua cuiq; cura ꝓ
ſtudio eſt. Quod cum omneſ facile reſpiciant: nequeo ſatiſ mecũ
reputare. Et perinde: ut reſ eſt: admirari: cur nõ etiam animum
ſuum ratione excolant. Quandoquidem ratio uiuendi omnibuſ
eq; neceſſaria eſt: non ratio pingendi. nec ratio pſallẽdi. quaſ qſq;
bonuſ uir ſine ulla animi uituperatione: ſine turpitudĩe: ſine labe
contẽpſerit. Neſcio: ut Hiſmeniaſ: tibiiſ canere. ut Apelleſ pĩgere:
ut Lyſippuſ fingere. ſed non pudet me nõ eſſe ſignificum. & idẽ
in ceteriſ artibuſ: ne om̃eſ proſequar: licet tibi neſcire. nec pudeat.
Enimuero dic Sodeſ: neſcio bene uiuere: ut Socrateſ: ut Plato: ut
Pythagoraſ uixerũt. nec pudet me: neſcire bene uiuere. ¶ Nũq̃

boc dicere audebiſ. Sed cũ primiſ mirandũ eſt: qđ ea: que minime
uideri uolũt neſcire: diſcere tamẽ negligũt. et eiuſdẽ artiſ diſcipli/
nam ſimul: et ignorantiam decuritãt. Igitur quotidiana eorum
ora dicere inueniaſ: rationibuſ multa ꝓdige profuſa. et in ſemet
nibil: in ſui dico demõiſ cultũ: qui cultuſ nibil aliud q̃ pbiloſopbie
ſacramentum eſt. plane quidem uillaſ opipe extruunt: et domoſ
ditiſſime exornant. et familiaſ numeroſiſſime cõparant. ſed in iſtiſ
omnibuſ in tanta affluentia rerum: nibil eſt indignum preterq̃
ipſe dominuſ ediũ. nec iniuria. cumulata enim babent que ſedulo
percolũt. Ipſi autem borridi: indocti: incultiq;: circueunt. Igitur
illaſ edifitioꝝ ſpecieſ: ĩ que patrimoĩa ſua ꝓfuderũt: ameniſſimaſ
& extructiſſimaſ deprebẽdaſ. Aulaſ emulaſ urbiũ cõditaſ. domoſ
uice templorum exornataſ. familiaſ numeroſiſſimaſ calamiſtratiſ.
opiperam ſupellectilem. omnia affluentia. omnia ornata. preter
ipſum dominũ: qui ſoluſ Tantali uice: in ſuiſ diuitiiſ inopſ: egenſ:
pauper: non quidem fluentũ ullum fugitiuum captat: et fallaciſ
unde ſitim. ſed uere beatitudĩſ: et ſincere uite: et prudentie fortu/
natiſſime: eſurit et ſitit. Quippe nõ intelligit boĩeſ eque ſpectari
ſolere: ut equoſ mercamur. neq; enĩ in emẽdiſ equiſ faleraſ cõſide/
ramuſ. et baltei polimiã inſpicimuſ. et ornatiſſĩe ceruiciſ: diuitiaſ
contẽplamur. ſi ex argẽto: & auro: et gemmiſ: monilia uane gaze
dependent. ſi plena artiſ ornamenta capiti et collo circuniacẽt: ſi
frena celata: ſi epbippia fucata. ſingula armata ſint. ſed iſtiſ oĩbuſ
exuuiiſ amolitiſ: equum ipſũ nudum: et ſolũ corpuſ eiuſ: & animũ
cõtuemur. ut ſit ad ſpẽm boneſtuſ. ad curſurã uegetuſ. et ad uec/
turã ualiduſ. Iã ꝓmũ in corpore: ſi ſit: argutũ caput. breuiſ aluuſ:
obeſaq; terga: luxurietq; tboriſ aĩoſum pectuſ boneſtiſ. Preterea
ſi duplex agitur per lumboſ ſpina. Volo enim: non mõ ꝑniciter:
uerum etiam molliter peruebat. Similiter ergo et in bominibuſ
contemplandiſ: noli illa aliena eſtimare. ſed ipſũ bominẽ penituſ
conſidera. Ipſum: ut meũ Socratẽ pauperem ſpecta. Aliena autẽ
uoco: que parẽteſ pepererunt. et que fortuna largita eſt. quorũ
nibil laudibuſ Socratiſ mei admiſceo. nullam generoſitatem: nullã
proſapiã. nulloſ longoſ nataleſ. nullaſ inuidioſaſ diuitiaſ. Hec enĩ
cuncta: ut dixi: aliena ſunt. Sat e Protbomo gloria eſt: qui taliſ
fuit: ut eiuſ nepotem non puderet. Igitur omnia ſimiliter aliena
numereſ licebit. Generoſuſ eſt? parẽteſ laudaſ. diueſ eſt? nõ credo
fortune. nec magiſ iſta demiror ualiduſ eſt: egritudine fatigabit.

pernix eſt: Abibit in ſenectutem. formoſuſ eſt. expecta paulíſper: et nõ erit. At enim boniſ artibuſ doctuſ: & apprime eſt eruditus: et quantũ licet homini: ſapienſ: et boni cõſultuſ: tandẽ aliquãdo ipſum uirum laudaſ. Hoc enim nec a patre hereditarium eſt. nec caſu pendulũ. nec a ſuffragio amminiculũ. nec a corpore caducum nec ab etate mutabile. Hec oĩa meuſ Socrateſ habuit. et om̃io cetera habere cõtẽpſit. Quin ergo et tu. qui te ad ſtudiũ ſapiẽtie ingeriſ: aliquando caueſ: ut nihil alienũ in laudibuſ tuiſ audiaſ. ſed ut qui te uolet nobilitare: eq; laudet: ut Accius Vlyxem laudauit in philocteta ſuo. in eiuſ Tragedie prĩcipio: Inclite: parua ꝓdite pría: nomĩe celebri: claroq; potẽſ: pectore: Achiuiſ claſſibuſ autor. Grauiſ dardaniſ gẽtibuſ ultor: Laertiade. nouiſſĩe prẽm mẽorat. Ceterum om̃eſ laudeſ eiuſ uiri audiſti. Nihil mihi nec laerteſ: nec Anticlia: nec arctiſſimuſ uendicat. Hec enim tota ut uideſ laudiſ huiuſ propria Vlyxi poſſeſſio eſt. Nec aliud te in eodem Vlyxe Homeruſ docet: qui ſemp̃ ei comitem uoluit eẽ prudentiam: quã poetico ritu Mineruam nũcupauit. Igitur hac eadem comite oĩa horrẽda ſubiit. om̃ia aduerſa ſuperauit. Quippe ea adiutrice Cy/clopiſ ſpecuſ introiit: ſed egreſſuſ ẽ. Soliſ boueſ uidit: et abſtinuit. Ad inferoſ demeauit: et aſcendit. eadem ſapientia comite. Scyllã preternauigauit. nec abreptuſ eſt. Charybdi conſeptuſ eſt. nec re/tentuſ eſt. Circeſ poculum bibit. nec mutatuſ eſt. Ad lotophagoſ acceſſit. nec remanſit. Sireneſ audiuit: nec acceſſit.

PLatoni habitudo corporiſ cognomentũ dedit. Nanq; Ariſtocleſ priuſ nominatuſ. Ariſton ei fuiſſe pater dictuſ ẽ. Ceterũ perictiõe Glauci filia mater fuit. et de utroq; nobilitaſ ſatiſ cla/ra. Nã Ariſton pater p Codrũ ab ipõ neptũno originem duxit. Ab Solone Sapiẽtiſſimo: qui legũ atticaꝝ fundator fuit: maternuſ deriuatuſ eſt ſanguiſ. Sunt qui Platonem anguſtiore conceptu profatum dicunt. Cũ qdem Apolliniſ figuratio pictiõe ſe miſcuiſſet: Menſe etiã qui apud atticoſ Thargilion dicitur: natuſ eſt. die qua apud delon latona fertur Apollinem. dia nãq; peperiſſe. pridie Socratẽ genitũ accepimuſ. Somniũ etiã Socratiſ circũferũt. Nam uidiſſe ſibi uiſum eẽ cygni pullum ex altari: quod in academia cupidini

cõſecratum eſt: uolaſſe. et in eiuſ gremio reſidiſſe. et poſtea olorẽ illũ: penniſ celum petiiſſe: canore muſico: audituſ hominũ: deorũq; mulcẽtem. Cum hoc ergo Socrateſ in cõuentũ hominũ referret? Ariſton Platonem puerũ: oblaturuſ Socrati magiſtro cõmodum proſequebatẽ: quẽ ubi aſpexit ille: ingeniũq; intimũ: de exteriori cõſpicatuſ eſt facie. Hic ille erat amici inquit: de academia cupi/diniſ cygnuſ. Taliſ igitur: ac de talibuſ Plato: nõ ſolum heroum uirtutibuſ preſtitit: uerũ etiam equiperauit diuum poteſtatibuſ. Nam Speuſippuſ domeſticiſ inſtructuſ documentiſ: pueri eiuſ in ere partiendo ingenium: et admirande uerecundie indolẽ laudat. et pubeſcẽtiſ primiciaſ labore: atq; amore ſtudẽdi imbutaſ refert. et in uiro harum incrementa uirtutum et ceterarum: conueniſſe teſtatur. Ex iiſdem genitoribuſ Glauco: et Adimanthuſ ei fratreſ fuerunt. Doctorem habuit in prima litteratura Dionyſium. At in paleſtra Ariſtonẽ argiſ oriũdum. tantoſq; ꝓgreſſuſ exercitatio cõtulit ei: ut Pythia Iſthmia de lucta certauerit. picture nõ aſp/natuſ artem. tragoediſ et dithyrambiſ ſe utilẽ finxit. iãq; carminũ confidentia elatuſ: certatorem ſe profiteri cupiebat: niſi Socrateſ humilitatem cupidiniſ: ex eiuſ mentibuſ expuliſſet. et uere laudiſ gloriam in eiuſ animũ inſerere curaſſet. et antea quidẽ Heracliti ſecta fuerat imbutuſ. Verum cum ſe Socrati dediſſet: non ſolum ingenio: atq; doctrina: ceteroſ ſocraticoſ uicit. uerum etiã labore et elegãtia illuſtrauit. Sapientiã ab eo ſibi traditã: labore quoq; aſſerere niſuſ eſt: et elegãtia: per quã: uenuſtate et maieſtate uer/borũ: plurimũ adhibuit dignitatiſ. Sed poſtea ꝙ Socrateſ homĩeſ reliquit: queſiuit unde proficeret: et ad Pythagore diſciplinam ſe cõtulit. quã: et ſi ratiõe diligẽti: et magnifica: inſtructã uidebat: rerum tamen continentiam: et caſtitatem magiſ cupiebat imitari. et quod pythagoreorum ingeniũ adiutũ aliiſ diſciplinĩſ ſentiebat: ad Theodorum Cyrenaſ: ut Geometriam diſceret: eſt profectuſ. et aſtrologiam aduſq; Aegyptũ iuit petitum. ut inde prophetarũ etiã rituſ addiſceret. et ad Italiam iterum uenit. et Pythagoreoſ Euritatum Tarẽtinum: et ſeniorem Archytam ſectatum. atq; ad Indoſ et magoſ intẽdiſſet aĩmum: niſi eum bella tunc uetuiſſent. Aſiatica quapropter inuenta Parmenidiſ: ac Zenoniſ ſtudioſiuſ exequutuſ: ita omnibuſ: que admirationi ſunt ſingula: ſuoſ libroſ expleuit: ut primuſ tripartitã philoſophiã copularet. ſibiq; inuicẽ neceſſariaſ ꝑteſ: neq; pugnare inter ſe tantũmodo: ſed etiã mutuiſ

adiuuare auxiliiſ: oſtenderit. Nam q̃uiſ de diuerſiſ officiniſ: hec
ei eſſent philoſophie mēbra ſuſcepta: naturaliſ ab heracliticiſ: in/
tellectualiſ a Pythagoreiſ: rōnaliſ atq; moraliſ ipō Socratiſ fonte
unū tamē ex om̄ibuſ: et quaſi proprii partuſ corpuſ effecit. et cū
principeſ harum familiarū impolitaſ ſententiaſ: et incomptaſ: au/
ditoribuſ tradidiſſēt: eaſ hic cū oratione limādo. tum ad orationiſ
auguſte honeſtiſſimam ſpeciem deducendo: perfectaſ atq; etiam
admirabileſ fecit. Multi auditorum eiuſ utriuſq; ſexuſ ī philoſo/
phia floruerunt. patrimonium in hortulo: qui academie iunctuſ
fuit: et in duobuſ miniſtriſ: et in patera: q̄ diiſ ſupplicabat: reliqt.
auri tantum: q̄tum puer: nobilitatiſ inſigne: in auricula geſtauit.
Ceterū treſ eiuſ ad ſiciliā aduentuſ: mali quidam carpunt: diuerſiſ
opinionibuſ differenteſ. Sed ille primo hiſtorie gratia: ut naturā
etne: et incendia concaui montiſ intelligeret. Secūdo petitu Dy/
onyſii: ut Syracuſaniſ aſſiſteret: eſt profectuſ. et ut municipaleſ
legeſ eiuſ prouintie diſceret. Tertiuſ eiuſ aduētuſ fugiētem Dionē
impetrata a Dionyſio uenia: prie ſue reddidit. Que autē cōſulta:
que dogmata grece licet dici: ad utilitatem hominum uiuendiq;:
et intelligēdi: et loquēdi ratione extulerit: hinc ordiemur. Nam
quoniā treſ parteſ philoſophie cōgruere inter ſe: primuſ obtinuit:
noſ quoq; ſeparatim dicemuſ de ſinguliſ: a naturali philoſophia [
facieteſ exordium. ¶ Initia rerum eſſe tria: arbitratur Plato deū:
et materiā: rerumq; formaſ: quaſ ideaſ idem uocat. inabſolutaſ. in/
formeſ nulla ſpecie: uel q̄litatiſ ſignificatione diſtinctaſ. Sed hec
de deo ſentit: ꝙ ſit incorporeuſ. Iſ unuſ ait aperimetroſ: genitor:
rerūq; oīm extortor: beatuſ: et beatificuſ: optimuſ: nihil indigēſ:
ipſe conferenſ cuncta: quem quidem celeſtem pronūciāt indictū
innomiabilem. et ut ait ipe ἄρρητον ἀκατωνομαστον. cuiuſ
naturam inuenire difficile eſt. ſi inuenta ſit: in multoſ eā enūciari
non poſſe. Platoniſ hec uerba ſunt. θεὸν εὑρεῖν μὲν οὐ ῥᾴδιον
νοῆσαι δὲ ἀδύνατον. id eſt deum quidem inueniſſe haud facile
eſt. intellexiſſe autem impoſſibile. Materiam uero improcreabilē
incorruptamq; cōmemorat: non ignem: neq; aquam: nec aliud de
principiiſ abſolutiſ elementiſ eſſe. ſed ex omnibuſ primā figurarū
capacē. factioniq; ſubiectam: adhuc rudem et figurationiſ qua/
litate uiduatam. Deuſ artifex: cōformat uniuerſa. Infinitā uero
idcirco: quod ei ſit interminata magnitudo. Nam quod infinitum
eſt: indiſtinctū magnitudiniſ habet finē. Atq; ideo cū uiduata ſit

fine: infinibilis recte uideri poteſt. ſed neq; corpoream neq; ſane
incorpoream eſſe cócedit. Ideo autem non putat corpuſ. ꝙ oĩe
corpuſ ſpecie qualicũq; nó careat. ſine corpre uero eſſe: nó poteſt
dicere: quia nihil incorporale corpuſ exhibeat. ſed ui: et ratione
ſibi eã uideri corpoream. atq; ideo nec actu ſolo: neq; tamẽ ſola
opinione cognitionis intelligi. Nanq; corporea propter inſignẽ
euidentiam ſui: ſimili iudicio cognoſci. Sed que ſubſtantiam non
habent corpeã: cogitatióibuſ ea uideri. unde adulterata opinióe:
ambiguã huiuſ materie intelligi qualitatem. Ideaſ uero: ideſt for/
maſ omniũ ſimpliceſ: et eternaſ eſſe. nec corporaleſ tamẽ. Eſſe autẽ
ex iiſ: que deuſ ſumpſerit: exempla rerum: que ſunt: erunt ue: nec
poſſe ampliuſ: q̃ ſingularum ſpecierũ ſingulaſ imagineſ in exem/
plaribuſ inueniri. gignentiũq; omnium ad inſtar cere: formaſ et
ſignificatióeſ ex illa exemploꝝ figuratióe ſignari. Τασ ουσιασ:
quaſ eſſentiaſ dicimuſ: duaſ eſſe ait: per quaſ cuncta gignantur.
mũduſq; ipſe. quarũ una cogitatióe ſola cócipitur. altera ſenſibuſ
ſubiici poteſt. ſed illa que mentiſ oculiſ comprehenditur: ſemper:
et eodem modo: et ſui par: ac ſui ſimiliſ inuenitur. ut que uere ſit.
Etenim altera opinióe ſenſibili: et irrationabili: eſtimãda eſt: quã
naſci: et interire ait. et ſic ſuperior: uere eſſe memorat́. Hanc uere
nó eſſe: poſſumuſ dicere. Et prime quidem ſubſtantie: uel eſſentie
primum deum eſſe: et mentem. formaſq; rerum: et animam: ſecũde
ſubſtantie. omnia que informantur: queq; gignuntur: et que ab
ſubſtãtie ſuperioriſ exẽplo originẽ ducũt: que mutari: & cóuerti
poſſunt: labẽtia: et ad inſtar fluminum profuga adhuc illa: quã
dixi intelligẽdi ſubſtantia: quoniam conſtanti nititur robore: et
que de ea diſputantur: ratione ſtabili: et fide: plena ſunt. At huiuſ
que ueluti umbra: et imago eſt ſuperioriſ: ratióeſ quoq;: et uerba:
que de ea diſputãtur: inconſtanti ſunt diſciplina. Initium omniũ
corporum: materiã eſſe memorauit. Hanc et ſignari impreſſione
formarum. Hinc prima elementa eſſe progenita: ignem. et aquã.
terrã et aera. que ſi elemẽta ſũt: ſimplicia eſſe debẽt. neq; ad inſtar
ſyllabarum: nexu mutuo copulari. que iſtiſ euenit: quarum ſub/
ſtãtia multimoda poteſtate: comitione cóficiũt. que cũ ordinata:
pmixtaq; eſſẽt: ab illo edificatore mũdi deo: ad ordinẽ: numeriſ:
et menſuriſ: in ambitum deducta ſunt. Hec e pluri miſ elemẽtiſ ad
unum redacta eſſe: et ignẽ quidẽ: et aera: et aquam habere prin/
cipiũ ex trigono. que fit anguli recti: nó paribuſ anguliſ. et poriſ

quidem forme treſ ſpecieſ exiſtere. pyramidem. et octangulam. et uigeſieſ angulã. ſpheram: nõ paribuſ. terrã uero: directiſ quidẽ anguliſ: trigoniſ: et paribuſ eſſe. et prioriſ quidẽ forme treſ ſpecieſ exiſtere. pyramidem. octangulam. et uiginti angulam. ſpheram et pyramidem figurã ignem in ſe habere. octangulam uero aeriſ. angulatã uigieſ ſpheram aque dicatã eẽ. Equipedũ uero trigonũ efficere ex ſeſe quadratum. Quadratum uero cubum: que terre ſit propria. quapropter mobilem pyramidiſ formã igni dedit. quod eiuſ celeritaſ agitationi uideatur eſſe cõſimiliſ. Seũde uelocitatiſ octãgula ſphera eſt. Hãc aeri detulit: qui leuitate: et pernicitate: poſt ignem ſecunduſ eſſet. Vigeſialiſ ſphera eſt loco tertio. huiuſ forma fluida: et uolubiliſ: et aque ſimilior ẽ uiſa. Reſtat teſſeraꝝ figura: que cum ſit ĩmobiliſ: terre conſtantiã: non abſurde ſortita eſt. Et alia initia inueniri forſitã poſſe: aut que deo nota ſũt: uel ei: qui ſit diiſ amicuſ. ſic de primiſ elementiſ igni & aqua: ceteriſq; & illa cõſtare particulatim aĩalium: et inaĩantiũ corpora: mundũq; oẽm ex omĩ aqua: totoq; igni: et aeriſ uniuerſitate: cũctaq; terra eſſe factũ. et non ſolũ nullam hoꝝ partem extra orbem relinqui: ſed nihil ꝗdem eiuſ & extrinſecuſ inueniri. Hec aũt inuicem ex ſe apta & cõnexa eẽ. Idcircoq; in igne: atq; in terra: et aqua: et aere eſſe ſituſ. et ſicut igniſ aeriſ cognatiõe cõiungitur: ita humor affinitati terrene iungatur. hinc unum eſſe mumdum. et in eo omĩa. nec relictum eſſe locum. neq; elementa ſupereſſe: ex ꝗbuſ alteriuſ mundi corpuſ poſſit eſſe. Ad hec attributa eſt ei ꝑpetua iuuentuſ: et inuiolata ualitudo. Eoq; nihil preterea extrinſecuſ eſt relictũ: quod corrũpere poſſet eiuſ ingeniũ. et ſi ſupeſſet: non eũ lederet. cum ita apud ſe ex omĩ parte compoſituſ atq; ordinatuſ foret: ut aduerſãtia & cõtraria nature diſciplineq; eiuſ officere nõ poſſent. idcirco aũt ꝑfectiſſimo & pulcherrimo mundo: inſtar pulchre & ꝑfecte ſphere a fabricatore deo queſitũ eſt: ut ſit nihil indigenſ. ſed operienſ omĩa. coercenſq; cõtinua. pulcher & admirabiliſ. ſuiq; ſimiliſ. ſibiq; reſpõdenſ. Hinc illi et ſeptem motuſ locoꝝ habeantˢ: progreſſuſ & retroceſſuſ: dexterioriſ ac ſiniſtri. ſurſum & deorſum nitentiũ. et que in gyrum circuitũq; torquentˢ. Hec una mundo relicta eſt ſapiẽtie & prudentie ꝓpria. ut rationabiliter uolueretˢ. Et hunc ꝗdem mũdum nunc ſine initio eſſe dicit. aliaſ originem habere. natũq; eſſe. nullũ aũt eiuſ exordiũ atq; initiũ eſſe: ideoq; ſemper fuerit. natiuum uero uideri: quod ex hiſ totiuſ natura &

ſubſtantia conſtet: que naſcendi ſortite ſunt qualitatem. Hinc et tangiť: et uidetur. ſenſibuſq; corꝑiſ eſt obuiuſ. ſed quod ei naſcēdi cauſam deuſ preſtitit: ideo immortaliſ eſt ſemper futuruſ. Animā uero animantiū omnium: non corpoream eſſe. nec ſane perituram: cum corpore fuerit abſoluta. omniq; gignētium: eſſe ſeniorē. atq; ideo et intemperare: et regere ea: quorū curam fuerit diligentiāq; ſequuta. ipſamq; ſemper: et per ſe moueri: agitatricem aliorū: que natura ſui immota ſunt: atq; pigra. Sed illā celeſtem aíam: fontē animaꝝ omniū: optimam: et ſapiētiſſimā uirtutem eſſe genitricē. ſubſeruire fabricatori deo. et preſto eſſe ad omnia inuēta eiuſ an/nuntiat. Verum ſubſtantiam mentiſ eiuſ numeriſ: et modiſ cōfici: congeminatiſ: ac multiplicatiſ augmentiſ: incrementiſq; per ſe: et extrīſecuſ partiſ. et hinc fieri: ut muſice mūduſ: et canore moueať. naturaſq; rerū binaſ eſſe. et earū alteram eſſe que ueniat in mētem quā ꝗdem δοξαστην. id ē opinabilem appellat ille. et que uideri oculiſ: et attingi manu poſſit. alteram cogitabilē: et intelligibilē. Detur enī uenia nouitati uerboꝝ: rerū obſcuritatibuſ ſeruiēti: et ſupiorē ꝗdem ꝑtem mutabilē eſſe. ac facilē cōtuēti. Hāc aūt: que mētiſ acie uideť: et penetrabili cogitatiōe ꝑcipitur: atq; conſpiciť: incorruptam: immutabilem: cōſtantem: eandemq; et ſemper eſſe. Hinc & duplicē rationē: interꝑtationēq; dicit. nanq; illa uiſibiliſ: fortuita: et muta: perſeueranti ſuſpitione colligiť. At hec intelli/gibiliſ: uera: peremni: et conſtanti ratione probatur eſſe. tempuſ uero eui eſſe imaginem. ſiquidem tempuſ mouetur. & peremnitaſ fixa et immota ē natura. & ire in eā tēpuſ. et in eiuſ magnitudinē finiri: ac diſſolui poſſe: ſiquando hoc decreuerit fabricator mundi deuſ. Eiuſdem temporiſ ſpatiiſ menſuraſ mundane conuerſioniſ intelligi. Soliſ quippe & lune globum: hoc facere. ceteraſq; ſtellaſ: quaſ recte erroneaſ et uagaſ dicimuſ: noſtre enī ſup eaꝝ curſibuſ opinioneſ: diſputationeſq; poſſunt in errorē intellectum inducere. Ceterum ille rerum ordinator: ita reuerſioneſ earum: ortuſ: obituſ receſſuſ: moraſ: progreſſuſq;: cōſtituit: ut ne modico quidē errori locuſ eſſet. Dieſ quippe cum noctibuſ menſiū ſpatia cōplere. mēſeſ uiciſſim annorum orbeſ inuoluunt. nec priuſ: ꝙ ſigna hec in lucem ardere ceperunt: iniri potuerunt. temporum numeri. peritură eſſe obſeruationem computationiſ huiuſ: ſi hic olim choruſ antiquuſ ſteterit. nanq; ut menſure: et reuerſioneſ temporum noſcerentur: circuituſq; mūdi uidereť: ſoliſ intenſa ſūt lumina uiciſſim: ut quieſ

deſiderata ꝓueniret animātibuſ: opacitaſ ē inuēta noctiſ. mēſeſqꝫ effici: cum luna circuli ſui completo curriculo. ad eundem locum reuertatur. Anni uero ſpatia concludi: cum ſol quadrinaſ tēporū cōtigerit uiceſ. et ad idem ſignū fuerit inuectuſ. hoꝝ enumeratio in ſe reuertentium: et a ſe proficiſcentium: intellectu cogitationiſ inuenit. Eſſe autē ſtellaꝝ nihilominuſ certoſ ambituſ: legittimiſ curriculiſ ꝑpetuo ſeruatiſ: quoſ uix hominū ſollertia cōprehēdit. Vnde fit: ut et magnuſ ille uocitatuſ ānuſ: facile noſcatur: cuiuſ tempuſ implebitur: cū uagātium ſtellarum comitatuſ: ad eūdem peruenerit finem nouumqꝫ ſibi exordium: et itinera ꝑ uiaſ mundi repauerit. globorū uero celeſtiū inter ſe nexorū: ꝑ uiceſ mutuaſ: omnium ſupremum eſſe eum: qui inerrabili meatu cenſetur. eiuſ amplexu ceteroſ coerceri. et eſſe aplaneſ primū ordinem. Secūdū Saturno datum. Ioui tertium. Martem quartum tenere. Quintū Mercurio dari. Sextum Veneriſ eſſe. Septimum ſoliſ itineribuſ incedi. Octauū metiri lunā. Exinde elemētiſ omnia ac principiſ occupari. ignem autem aliiſ ſuꝑiorem eſſe. mox aeriſ locum. hinc aque proximū. et tunc globum terre in medio ſitū. equalem loco: ac figura: immobilem ſtare. Hoſ aſtrorum igneſ: ſpheriſ affixoſ perpetuiſ: atqꝫ indefeſſiſ curſibuſ labi. et hoſ animaleſ deoſ dicit eē. Spherarum uero ingenium: ex igne coalitum: et fabricatū. Iam ipſa animantium genera in treſ ſpecieſ diuiduntur. quarū una eſt ex natura igniſ eiuſmodi: qualē ſolem et lunā uidemuſ. ceteraſqꝫ ſyderum ſtellaſ. alterum ex aeria qualitate. hanc eſſe demonum dicit. tertium ex aqua terraqꝫ coaleſcere: & mortale genuſ corpoꝝ ex eo diuidi: terrenū atqꝫ terreſtre. ſic enim χοϊκα cenſuit nominanda. terrenūqꝫ eſſe arborum. ceteraꝝqꝫ frugum: que humi fixe: uitam trahunt. terreſtria uero: que alit: ac ſubſtinet telluſ. Deoꝝ trinaſ nuncupat ſpecieſ: quorum eſt unuſ ſummuſ: primuſ: et ſoluſ ille. ultramūdanuſ. incorporeuſ. quē patrem. et architectū huiuſ diui orbiſ ſuperiuſ oſtēdimuſ. aliud genuſ eſt: quale aſtra habent: ceteraqꝫ numina quoſ celicolaſ uocamuſ. tertiū habēt: quoſ medioximoſ romani ueteres appellāt: ꝙ ex ſui rōe et loco & poteſtate diiſ ſummiſ ſūt minoreſ: hominum natura profecto maioreſ. Sed omnia que naturaliter: et propterea recte feruntur: prouidentie cuſtodia gubernantur: nec ulliuſ mali cauſa deo poterit aſcribi. [Quare hec oīa ad fati ſortē arbitranẽ eē referēda. Ita enī definit prouidentiam eſſe diuinam ſententiam: conſeruatricē ꝓſperitatiſ

eiuſ:cuiuſ cauſa tale ſuſcipit offitium:diuinam legem eſſe fatum:
ꝑ quod ineuitabileſ cogitationeſ dei:atq; incepta cõplẽtur:unde
ſi qd ꝓuidẽtia agit᷑:id agit᷑ etiã fato. & quod fato terminat᷑:ꝓui/
dẽtia debet ſuſceptũ uideri:et primã quidẽ ꝓuidentiã eſſe ſummi:
exuꝑantiſſimiq; deoꝝ omĩũ. qui nõ ſolũ deoſ celicolaſ ordinauit
quoſ ad tutelam: et decuſ:per omnia mundi membra diſperſit.ſed
natura etiam mortaleſ deoſ:qui preſtarẽt ſapiẽtia ceteriſ terreniſ
animantibuſ:ad euitatẽ temporiſ edidit.fundatiſq; legibuſ reliq̃ꝝ
diſpoſitionum:ad tutelam rerum:quaſ quottidie fieri neceſſe eſt:
diiſ ceteriſ tradidit.unde ſuſceptã ꝓuidentiã dii:ſecũde ꝓuidẽtie:
ita grauiter retinent:ut omnia:etiam:que a celeſtibuſ mortalibuſ
exhibentur:immutabilem ordinationiſ paterne ſtatum teneant.
Demõeſ uero:quoſ genioſ et lareſ poſſumuſ nũcupare:miniſtroſ
deorum arbitrantur: cuſtodeſq; hominum:et interpreteſ:ſi quid
a diiſ uel.nt.nec ſane omnia referẽda ad uim fati putat. Sed eſſe
aliquid in nobiſ:et in fortuna non nihil.& fortune improuidoſ
caſuſ ignorari a nobiſ fatetur.Inſtabile enim quidam:et incurrẽſ
intercedere ea ſolere:que conſilio fuerũt:et meditatione ſuſcepta
que non patiatur: meditata ad finem uenire.et tunc quidem:cũ
impedimen tũ illud utiliter prouenit:reſ illa felicitaſ nominatur.
at ubi repugnationeſ iſte nociue erũt:infelicitaſ dicitur. Omniũ
uero terrenoꝝ:nihil homine preſtãtiuſ: prouidẽtia dedit. Quare
iidem homineſ bene pronuntiarunt:eſſe animam corpiſ dominã.
At enim cũ treſ ꝑteſ animi dicat eſſe:Rationabilem id eſt mẽtiſ
optimam portionem:hãc ait capitiſ arcẽ tenere. Iraſcentiã uero:
procul a ratione:ad domiciliũ cordiſ deductam eſſe.obſequi eam
et reſpõdere in loco ſapiẽtie.cupidinem:atq; appetituſ poſtremã
portionẽ:infernaſ ab dominiſ ſedeſ obtinere:ut popinaſ quaſdam
et latrinaꝝ latebraſ.diuerſoria nequitie atq; luxurie. Relegatã
uero idcirco longiuſ a ſapientia hanc partẽ uideri:ne importuna
uicinitaſ:et rationem conſtitutam deſuper cunctoꝝ ſaluti:in ipſa
cognationum uicinitate ꝑturbaret.totum uero hominẽ in capite
uultuq; eſſe. Nanq; prudentiã:ſẽſuſq; omneſ:nõ aliaſ:q̃ illa parte
corpiſ contineri:cetera enim membra ancillari:et obſeruire.ciboſ
et alia ſubminiſtrare:uectare:ut in ſublime poſſit:ut dominum
atq; rectorem prudẽtiaq; eiuſ a periculiſ uendicare. Sed machi/
namenta quibuſ ad ſẽtiẽdaſ:diiudicãdaſq; q̃litateſ:ſẽſuſ inſtructi
ſunt:ibidẽ erga regiã capitiſ conſtituta:in conſpectu rationiſ:ut

intelligendi atq; perſentiendi ueritaſ adiuuetur. Senſuſ uero ipſi:
ad ea: que ſūt ſēſibilia: apte cōpoſita: nature intelligētiā. cognatā
tenent. at oculorum acieſ perlucidaſ eſſe. eaſ quadam luce uiſioniſ
illuſtreſ: noſcendi litteraſ offitium tenere. Auditionem uero aeree
nature participem: aereiſ nūtiiſ ꝑcipere ſonoreſ. Iam guſtuſ com/
mēdatoſ: tactū etiam terrenum atq; corporeū: ſolidiora: quecūq;
cōtingi offendiq; poſſūt: ſentire. eoꝝ etiam: que corrupta imitant̄:
ſeparanda uiſ intelligenda eſt. In media nanq; regione oriſ nareſ
natura conſtituit: quarum Symphonia odor cum ſpiritu cōmeat.
conuerſioneſ: aut mutationeſ odoratuſ cauſaſ dare: eaſq; de cor/
ruptiſ: uel aduſtiſ: uel madeſcentibuſ: uel madefactiſ ſentire. cum
q̄dem ea querunt̄ uapore: et fumo exhalant̄. odor in hiſ iudiciū:
ſenſuſq; ſuccedūt. Nam ſi reſtent integre: et aer puriuſ nunquam
eiuſmodi auraſ inficiunt. et ſenſuſ quidem ipſi nobiſ cōmuneſ ſunt:
cum ceteriſ animantibuſ. At enim hominiſ ſollertia eiuſdem modi
bn̄ficio diuino inſtructior: aptiorq; ꝙ audituſ ille eſt: uiſuſq; pre/
ſtātior. oculiſ nanq; metituſ eſt celum: ſydeꝝ circuituſ: et aſtrorū
obituſ: atq; ortuſ cum ſignificatibuſ ſpatia comprehēdit ex quo
pulcherrimuſ: et uberrimuſ fōſ ille philoſophie profluxit. auditu
uero quid homini magnificētiuſ potuit euenire? ꝑ quē prudentiā
ſapientiāq; diſceret. numeroſq; oratiōiſ metiret̄. ac modoſ faceret.
fieretq; totuſ ipſe modulatuſ: ac muſicuſ. lingua: et dētium uallū:
et ipſiuſ oſculi uenuſtaſ acceſſit: quod quidē aliiſ animantibuſ ad
explendā uictuſ neceſſitatē: inferendaſq; uentri copiaſ compatū
eſt. ſed hominiſ promptuariū potiuſ recte rationiſ: et ſuauiſſime
datū eſt: ut que prudētia corde cōceperit: ea ſenſa promat oratio:
ſed totiuſ corporiſ habituſ et figura membroꝝ alia cōditione ſūt
optima: alia lōge peiora. Inferiora reguntur optimatū preſtātia
et ipſa miniſterium ſuggerunt uictuale. pedeſ deniq; humotenuſ
capiti obediunt. ac ſupercilioꝝ ſepeſ premuniūt oculoſ: ne deſuꝑ
proruat: quod teneraſ uiſioneſ: molleſq; ꝑturbet. Pulmoneſ loco:
ac ſui genere: cordi plurimum conſulunt. cum exardeſcit ira: tre/
pidanſq; celerioribuſ motibuſ uertex cordiſ ipſiuſ madenſ ſāguine:
pulmoniſ excipitur mollitia: ſiti: frigore. Splenem uero iecori nō
fruſtra eē finitium: ut eiuſ redūdātia ꝑticipatiſ hauſtibuſ releuet:
abſtergatq; ea: que ſordium fuerint. purumq; ac ſincerū preſtet:
quod maxime fibriſ eſt commodum. Ventrem gyriſ inteſtinorū
circunplexū: et nexibuſ impeditū eſſe: ne eſculēta: & poculenta

ſeſe penetrarent. ſed ut retenta paulıſper utılıtatem ſuı:et ſenſum
anımātıbuſ exhıberēt. neq; exhauſtıſ et labētıbuſ ııſ: que ınferūt
momentıſ omnıbuſ appetendı cıbı neceſſıtaſ ımmıneret. et ad hec
unū occuparı nobıſ dıeſ: noctesq; eſſet neceſſe. Vıſcerıbuſ oſſa ſūt
tecta. eadem reuıncta ſunt neruıſ. et tamē ea: que ſūt ınternūtıa
ſentıendı: ſıc ſunt opta uıſcerıbuſ: ne craſſıtudıne ſenſuſ hebetent.
ılla etıā que ın ıuncturıſ et copulıſ nexa ſūt: ad celerıtatē facılıuſ
ſemouendam. haud multıſ ımpedıta ſunt uıſcerıbuſ. Denıq; ıpſıuſ
capıtıſ uertıcem ſpecta: contectum tenuı cute: capıllıſq; hırſutū
uıdebıſ: aduerſū uım frıgorıſ: et calorıſ. Quıd de cıbatu ıpo loq̄r?
quem ıtınera ex utero manentıa: fıbrıſ ıecorıſ adıuncta dıſpıunt
ın cruorıſ ſımılıtudınē uerſum: ut eum ex eo loco per om̄eſ artuſ
natura ſollerſ derıuarı facıat. ſed e regıone cordıſ uenarū meatuſ
orıūtur: per pulmonıſ ſpıracula uıuacıtatem tranſferenteſ. quam
de corde ſuſceperunt. et rurſuſ ex ıllo loco dıuıſe per membra ın
totum homınem ıuuāt ſpırıtū. Hınc ılle anhelandı uıceſ hauſte:
reddıteq; alterno modo: ne mutuıſ ımpedıant occurſıbuſ. Venaꝝ
dıuerſe ſunt qualıtateſ. quaſ ad procurandum e regıone ſeruıtıū:
per medullaſ renum cōmeare: et ſuſcıpı ıgnıum loco certum eſt: &
rurſum uenarum genıtale femınum humanıtatıſ exıre. At cum
totıuſ corporıſ dıcat eſſe ſubſtantıaſ: prımam uult uıderı ex ıgne:
et aqua: et ceterıſ elementıſ. alıā ex conſımılıbuſ partıbuſ uıſcerū:
oſſıculoꝝ: cruorıſ: et ceteroꝝ. tum eam de dıſcrepātıbuſ dıuerſıſq;
membrıſ: ıdeſt capıte: utero: et artıculıſ dıſparıbuſ: unde ſubſtātıa:
que de ſımplıcıbuſ cōſtat elementıſ. ſı ıd: qđ ex neceſſıtate uıctuſ
extrınſecuſ arrogat. quomodo congruıt generı ſınguloꝝ q̄lıtatē
corporıſ temperıemq; cuſtodıt. et ıllıſ que de conſımılıbuſ robur:
hıſ que ınter ſe dıſparıa ſupradıxımuſ: pulchrıtudınem nutrıt. et
ſımul eq̄lıtaſ ıſta: ſıccı: humıdı: feruentıſ: ac frıgıdı: ſanıtatē: uıreſ:
ſpecıem q; larg ıt. ſıcut ılla ıntemperanſ atq; ımmoderata pmıxtıo
ſıngulıſ unıuerſıſq; uıtıatıſ alııſ celerı exıtıo corrıpıt. Trıpartıtā
anımam eſſe dıcıt. prımam euıſ ratıonabılem eſſe partem: alıam
excādeſcentıā: uel ırrıtabılē. tertıā appetıtū eandēq; cupıdıtatē
poſſumuſ dıcere. ſed tūc anımātı ſanıtatē adeſſe: uıreſ: & pulchrı/
tudınē: cū ratıo totā regıt. parētq; ınferıoreſ due pteſ: cōcordeſq;
ınter ſe ıracundıa: et uoluptaſ: nıhıl appetūt. nıhıl mouent. quod
ınutıle eſſe dıxerıt ratıo. eıuſmodı ad equalıtatē partıbuſ anıme
temperatıſ: corpuſ nulla perturbatıone frangıt. alıoquın ınuehıt

egritudinē inualentiāq; et feditatem:cum incompoſite et ineq̄leſ inter ſe erūt:cū iraſcentiam:et conſilium ſubegerit. ſibiq; ſubiecerit cupiditaſ. aut cū dominā illā reginamq; rationem licet obſequēte et placata cupidine ira flagrantior uicerit. Sed egritudinē mētiſ ſtulticiā dicit eſſe.eāq; in parteſ duaſ diuidit.quaꝝ unā impiciam nominat.alterā inſaniam uocat.& imperitie morbū ex glorioſa iactatione contingere.cum eoꝝ quorū ignaruſ eſt aliqſ: ſciētiam mentitur. Furorem uero peſſima cōſuetudine:et libidinoſa uita ſolere euenire. Hancq; inſaniam nominari:quā uitioſa qualitaſ corporiſ prodidit. cum ea que ſunt rationi parata:in ipſo uertice importuniſ auxiliiſ coartantur. Atenim tunc hominē eſſe pfectū: cum anima et corpuſ equaliter copulantur.et inter ſe conueniūt. ſibiq; reſpōdent ut firmitaſ mētiſ preualentibuſ corporiſ uiribuſ non ſit inferior. Corpuſ uero tūc natiuiſ incrementiſ augetur: cū ualitudiniſ portio procurata ſalubriter modum neceſſarii uictuſ neſcit excedere. nec ualitudo obteritur magnitudine externorū laborū:nec pabuli ſarcine immoderatiuſ inuecti:uel nō ut optet digeſti:diſtributiq; per corpuſ.tūc enim artuſ ac mēbra uigoriſ debiti modum:& uireſ retinēt:cū id:quod inferť ad totiuſ corpiſ conſeruationē ueluti ſigillatim exeq̄tum cūctiſ partibuſ diuidiť. Verum enimuero cum id minime fit tunc ſequi exitium corporiſ

MOraliſ philoſophie caput eſt Fauſtine fili:ut ſciaſ: qbuſ ad beatam uitam perueniri ratiōibuſ poſſit. Verū ad beatitudinē ante alia bonorū fine contingenti:ut oſtendā: que de hoc Plato ſenſerit. Bonorum igitur alia eximia:ac prima: per ſe dicebat eſſe.per preceptionē cetera fieri bona exiſtimabat. Prima bona eſſe deū ſūmū: mentemq; illam:quam τηυ νοιυ idem uocat. Secundum ea.illaſ que ex priorum fonte profluerent eſſe:animi uirtuteſ: prudentiā iuſticiā:pudiciciā:fortitudinē. Sed hiſ omībuſ pſtare prudētiam. Secūdam numero ac poteſtate cōtinentiam poſuit:haſ iuſticiam ſequi.fortitudinem quartam eſſe. Differentiam hanc bonoꝝ eſſe conſtituit.partim diuina per ſe:et prima:ſimplicia dici bona.alia hominum:nec eadem omnium exiſtimari.diuina quippe eē:atq; ſimplicia uirtuteſ animi. Minora autē bona eaq; quorūdam eſſe.

que cũ corporiſ cõmodiſ cõgruunt. ut illa que noíamuſ externa:
ſapiẽtibuſ: et cũ ratiõe ac modo uiuẽtibuſ: ſũt ſane bona. ſtolidiſ:
et eorum uſum ignorantibuſ: oportet eſſe mala. Bonum primum
eſt uerum: et diuinũ: illud optimũ: et amabile: et concupiſcendũ:
cuiuſ pulchritudinem rationabileſ appetunt menteſ: natura duce:
inſtructe eadẽ eiuſ ardore: et quod nõ om̃eſ adipiſci queunt. Qui
neq; p̄mi boni adipiſcendi facultatẽ poſſũt habere: ad id ferũtur:
quod hominum eſt. Secundum: nec cõmune multiſ. nec quidem
omnibuſ ſimiliter bonum. Nanq; appetituſ. & ad aliquid cupido
aut uero bono incitatᷓ: aut eo: quod uideatur bonũ. unde natura
duce cognatio quedã eſt cũ boniſ: ei anime: portioni que rationi
cõſentit. Accidenſ autem bonum eſſe putatᷓ quod corpori: rebuſq;
uenientibuſ extrinſecuſ: copulatᷓ. et aliquãdo quidem: qui natura
imbutuſ eſt: ad ſequendum bonum: nõ modo ſibimet intimatum
putat: ſed om̃ibuſ etiã hominibuſ: nec pari: aut ſimili modo: uerũ
etiam unũquenq; acceptum eſſe. dehinc proximiſ: et mox ceteriſ:
qui familiari uſu: uel noticia iunguntur. hominem ab ſtirpe ipſa:
neq; abſolute bonum: nec malum naſci. ſed ad utrunq; procliue
ingenium eſſe. habere quidem ſemina quedã utraꝝq; rerum: cum
naſcẽdi origine copulata: que educatiõiſ diſciplina: in partem al/
teram debeãt emicare. Doctoreſq; pueroꝝ: nihil antiquiuſ curare
oportet: q̃ ut amatoreſ uirtutũ: uel inter ſe moribuſ: et inſtitutiſ
eoſ ad id ꝓrſuſ imbibere: ut regere: et regi: diſcãt magiſtra iuſticia.
Quare preter cetera induci ad hoc ceteroſ oportere: ut ſciãt: que
ſequenda: fugiendaq; ſint: honeſta eſſe: ac turpia: illa uoluptatiſ
hec laudiſ. hactenuſ dedecoriſ ac turpitudiniſ. honeſta eademq;
que ſũt bona: conſidẽter optare noſ oportere. Tria genera inge/
niorũ ab eo ſũt cõprehenſa. quoꝝ preſtãſ: egregiũ appellat nuũ.
alteꝝ deterrimũ: peſſimũq;. tertiũq; ex utroq; medio temperatũ:
mediũ nũcupauit. Mediocritatiſ huiuſ uult eſſe participẽ pueꝝ
docilẽ et uirum progredientem ad modeſtiam. eũdẽq; cõmodũ.
ac uenuſtũ. Eiuſmodi enim medietateſ inter uirtuteſ et uitia in/
tercidere dicebat. Tertium quiddam ex quo alia laudanda: alia
culpanda eſſent. Inter ſcientiam ualidam: alteram falſam puicaci
uanitate iactatã. Inter pudiciciã: libidinoſãq; uitã: et abſtinẽtiã:
intemperantiamq; poſuit. fortitudini ac timori medioſ pudorem:
et ignauiã fecit. Hoꝝ quoq;: quoſ mediocreſ uult uideri: neq; ſin/
ceraſ eẽ uirtuteſ: nec uitia tñ mera: et intẽperata. ſed hinc atq; inde

permixta eſſe. Maliciam uero: deterrimi et omnibuſ uitiiſ imbuti
hominiſ dicebat eſſe. quod accidere dicebat: cum optima et ratio/
nabiliſ proportio: et que etiam imperare ceteriſ debet: ſeruit aliiſ.
Ille uero uitiorum doctriceſ iracundia et libido: ratione ſub iugo
miſſa: dominant᷑. eandem malitiā de diuerſiſ conſtare: abūdantia
inopiaq;. nec ſolū ea in qualitatiſ uitio claudicare arbitratur: ſed
etiam incumbere diſſimilitudinem. Neq; enim poſſet cū bonitate
congruere: que a ſemetipſa tot modiſ diſcrepet. et non ſolū diſpa/
rilitatē: ſed etiā concinnitatem pre ſe gerat. Quapropter treſ ꝑteſ
anime: tribuſ dicit uitiiſ urgeri. prudētiam indocilitaſ impugnat.
que nō abolitionē infert ſciētie. ſed cōtraria eſt diſcipline diſcēde.
Huiuſ duaſ ab eo ſpecieſ accepimuſ imperitiā. et fatuitatem. quaꝝ
impitia ſapiētie: et fatuitaſ prudētie inuēiunt᷑ inimice. Iracundiā:
audacia. eiuſ comitatum ſequuntur indignatio et incōmobilitaſ
dicta grece αραλΓΗσία. ita enim dixerim. que non extinguit in/
citamenta irarum: ſed ea ſtupore deficit immobili. Cupiditatibuſ
luxuriam applicat. ideſt appetituſ uoluptatem: et deſyderium: ad
fruēdū potiēdūq; hauſtuſ inexplebileſ. Ex hac manat auaricia:
atq; laſciuia. quarū altera liberalitatē coerciat. altera īmoderatiuſ
fūdēdo: patrimonii ꝑdigat facultateſ. Sed uirtuteſ Plato habitū
eſſe dicit mentiſ: optime: et nobiliter figurate. que concordem ſibi
quietē: conſtantē etiam eum faciūt. cui fuerint fideliter intimate.
nō tantummodo uerbiſ: ſed factiſ et etiam ſecum: et cum ceteriſ.
Hoc uero ꝓcliuiuſ: ſi ratio ī regni ſui ſolio cōſtituta ſit: appetituſ:
et iracundiaſ ſemꝑ domitaſ. et infreniſ habet. Ipſeq; ita obediūt:
ut tranquillo miniſterio fungantur. Vnimodā uero eſſe uirtutē:
ꝙ bonū ſuapte natura adminiculo non indiget. perfectum autē
cum ſit: ſolitudine debet eſſe contentum: nec ſolum qualitaſ: uerū
etiam ſimilitudo: cum uirtutiſ ingenio cōiungitur. Ita enim ſecū
ex omni parte congruit: ut ex ſe apta ſit: ſibiq; reſpondeat. Hinc
etiā medietateſ: eaſdemq; uirtuteſ: ac ſummitateſ uocat. nec ſolū
quod careant redūdantia: et egeſtate: ſed ꝙ in meditullio quodā
uitiorum ſite ſunt. fortitudo quippe circunſiſtitur hinc audacia.
inde timiditate. audacia quidem cōfidentie fit abūdantia: metuſ
uero uitium defitientiſ audacie. Virtutum perfecte quedam ſunt
imperfecte alie. et imperfecte ſunt. que in om̄ibuſ beneficio ſolo
nature ꝓueniunt: uel que ſoliſ diſciplinis tradunt᷑. et magiſ ratiōe
diſcuntur. Eaſ igitur: que ex omnibuſ hiſ conſtant: dicimuſ eſſe

pfectaſ. Imperfectaſ uirtuteſ ſemet comitari negat: eaſ uero: que perfecte ſũt: indiuiduaſ ſibi: et inter ſe cõnexaſ eſſe: ideo maxime arbitratur: quod ei: cui ſit egregiũ ingenium: ſi accedat induſtria: uſuſ: et diſciplina: quã dux rerũ ratio fundauerit: nihil relinquetᷣ: quod non uirtuſ adminiſtret. Omneſ uirtuteſ cũ anime partibuſ diuiſit. et illã uirtutẽ: que ratione ſit nexa: et eſt ſpectatrix omniũ rerum: prudentiã dixit: atq; ſapientiã. quaꝝ ſapientiã: diſciplinã uult uideri: diuinarum: humanarumq; rerum. prudentiam uero ſcientiam eſſe intelligendoꝝ bonorum: et malorum. eorum etiam media: que dicuntur. In ea uero parte: que iracundior habeatur. fortitudiniſ ſedeſ eſſe: uireſ anime: neruoſq; ad ea implenda: que nobiſ ſeueriuſ agenda legum imponuntur imperio. Tertia parſ mentiſ eſt cupidinum: et deſideriorum: cui neceſſario abſtinentia comeſ eſt. quam uult eſſe ſeruatricẽ conueniẽtie eoꝝ: que natura recta prauaq; ſunt. In homine ad placentiam: ac mediocritatem libido reflectitur. actuſq; uoluptarioſ ratione huiuſ dicit ac mo/deſtia coerceri. Per haſ treſ anime pteſ iuſticiã eqͤliter diuidenteſ que cauſam eſſe dicit: ut unaqueq; potiorem ratiõe: ac modo ad fũgendũ munuſ obediat. Hanc ille heroſ iuſticiã modo nomĩat nũc uniuerſe uirtutiſ nũcupatione cõplectitur. et item fidelitatiſ uocabulo nũcupatᷣ. ſed cũ ei: a quo poſſidetᷣ: ẽ utiliſ: beniuolẽtia ẽ. ac cũ foraſ ſpectat: et ẽ fida ſpeculatrix utilitatiſ aliene: iuſticia nominatᷣ. Eſt et illa iuſticia: que qͬtũ: uulgata diuiſiõe: uirtutũ locũ poſſidet: que cum religioſitate copulantᷣ. quaꝝ religioſitaſ deũ honori: ac ſuppliciiſ diuine rei mãcipata ẽ. illa uero hominũ ſocietatiſ et concordie remedium: atq; medicina eſt. Duabuſ autẽ equalibuſ de cauſiſ utilitatem hominũ iuſticia regit. quarum eſt prima minorum obſeruantia. & diuiſionum equalitaſ. & eoꝝ que pacta ſunt ſymbole. adhec ponderum menſurarũq; cuſtoſ: & cõ/municatio opum publicaꝝ. Secũda finaliſ eſt: et ueniẽſ ex eqtate partitio: ut ſinguliſ in agroſ dominatuſ congruenſ deferatur. ac ſcruteᷣ bonuſ optimiſ potior: minor nõ boniſ. Ad hec bonuſ qſq; natura et induſtria in honoribuſ et officiiſ pferatur. Peſſimi ciueſ luce careãt dignitatiſ. ſed ille iuſtuſ in deferẽdo honore: ac ſeruã/do: moduſ eſt ei: qui eſt ſuffragator bonoꝝ: et maloꝝ ſubiugator ut ſemp in ciuitate emineãt. que ſunt omnibuſ profutura. taceãt et ſubiecta ſint: cum ſuiſ actoribuſ uitia. Hinc rhetorice due ſunt apud eum parteſ. quarũ una eſt diſciplina contemplatrix bonoꝝ:

iuſti tenax. apta et conueniens cum ſecta eius: qui politicuſ uult uideri. alia uero adulãdi ſcientia eſt. captatrix uerisimilium. uſus nulla ratione collectuſ. Hanc rem diffiniuit. Plato: quam ciuilis articuli umbram: ideſt imaginẽ nominauit. ¶ Ciuilitatem: quam politicem uocat: ita uult a nobis intelligi: ut eam eſſe ex uirtutũ numero ſẽtiamuſ. nec ſolũ agentẽ: atq; in ipſis adminiſtratiõibuſ. Verum ſpectari ab ea uniuerſa. atq; diſcerni. nec ſolũ ꝓuidentiã prodeſſe ciuilibuſ rebuſ: ſed omnem ſenſum eius: atq; propoſitum: fortunatum: et beatũ ſtatũ facere ciuitatiſ. Hec eadem utilitatẽ anime procurat duobuſ modis: altera nanq; legalis eſt. iuridicialis altera. Sed prior cõſimilis eſt exercitationi. per quã pulchritudo anime et robur acquiritur: ſicut exercitatione ualitudo corporis: gratiaq; cõtinetᷣ. Iuridicialis illa medicine pars eſt. Nam morbis anime medetᷣ: ſicut illa corporis: has diſciplinas uocat: plurimũq; earum curationẽ cõmoditatis afferre ꝓfitetur. Harũ imitatrices eſſe. coquinariã et unguentariam: ſed artẽ ſophiſticã ꝓfeſſionẽq; iuris blandã: et aſſentationũ illecebris turpes ꝓfitẽtibus: inutiles cũ ɔ̃lis: quoꝝ ſophiſticã coquine cõiungit. Nam ut illa medicine profeſſione interdum opinionem imprudentium captat: quaſi ea que agit. cum morborum medela cõueniãt: ſic ſophiſtice imitata iuridicialẽ ſtatum dat opinionẽ ſtultis: quaſi iuſticie ſtudeat: quã iniqtati fauere cõſtat. unguentariã uero ꝓfeſſores iuris imitantᷣ. Nam ſicut illa remedio uult eſſe: per quod ſpecies corporibus: ac ualitudo ſeruentur: non modo utilitatem corporum minuit: ſed robur etiam uireſq; frãgit. et iterũ colorem ad deſidiam ſ[illegible]guinis mutat: ſic hec in ſcientiam mutata iuris: ſimulat quidem uirtutem ſe aĩmis augere. eneruato quod in illis natiue fuerit induſtrie: uirtutes eas doceri: et ſtuderi poſſe arbitratur. que ad rationabilem animam ptinent: ideſt ſapientiã et prudentiã: et illas que uitioſis partibus pro remedio reſiſtũt: ideſt fortitudinẽ: et cõtinentiam: rationabiles quidẽ eſſe. ¶ Supiores uirtutes pro diſciplinis haberi. ceteras: ſi perfecte ſunt: uirtutes appellat. ſi ſemiperfecte ſunt: non illas diſciplinas uocandas eſſe cenſet. ſed non in totum exiſtimat diſciplinis alienas. ¶ Iuſticia uero: ꝙ trinis aĩme regiõibus ſparſa ſit: artem uiuendi ac diſciplinam putat. et nunc docilem eſſe: nunc uſu et experientia prouenire. Bonorum autem quedam ſui gratia aſſerit appetenda: ut beatitudinem: ut bonum gaudium. alia non ſui gratia: ut medicinã: alia ſui: & alterius: ut ꝓuidẽtiam: ceteraſq;

uirtuteſ: q̃ſ et ſui cauſa expetimuſ: ut preſtãteſ ꝑ ſe: et honeſtaſ: et alteriuſ: ideſt beatitudĩſ: que eſt uirtutũ exoptatiſſimuſ fructuſ. ¶ Hoc pacto etiã mala: quedã: ſui cauſa fugiẽda ſũt: alia ceteroꝝ. pleraq; et ſui: et aliorum. ut ſtulticia: et huiuſmodi uitia: que et ſui cauſa uitãda ſũt: et eoꝝ: que accidere ex iiſ poſſũt: id ẽ miſerie: atq; infelicitateſ. ¶ Eoꝝ: que appetẽda ſũt: quedã abſolute bona dicimuſ: que ſemp: atq; oĩbuſ: cum aſſunt: inuehunt cõmoda: ut uirtuteſ. quaꝝ beatitudinitaſ: fructuſ ẽ. Alia qbuſdam: nec cũctiſ: uel ꝑpetuo bona: ut uireſ: ualitudo: diuitie. et quecũq; corporiſ: ac fortune ſunt. ¶ Pari pacto: et eorũ: que declinanda ſunt: quedã oĩbuſ ac ſemp uideri mala: qm̃ nocẽt. atq; obſũt: ut ſunt uitia: et infortunia: quedã aliiſ: nec ea ſp nocere: ut egritudinẽ: egeſtatẽ: et ſimilia. Sed uirtutẽ liberam: et in nobiſ ſitam: et nobiſ uolũtate appetendã. peccata uero eſſe nõ minuſ libera: et in nobiſ ſita: nõ tñ ea ſuſcipi uolũtate. Nanq; ille uirtutiſ ſpectator: cũ eã penituſ intellexit bonã eſſe: et benignitate ꝓſtare: eã affectabit ꝑfecto: et eã ſectandã exiſtimabit ſui cauſa. Ac itẽ ille: qui ſenſerit uitia: nõ ſolũ turpitudinẽ exiſtimatõi inuehere: ſed nocere alio pacto fraudiq; eſſe: qſ põt ſponte ad earũ conſortiũ ſe ingerere? ſed ſi ad huiuſmodi mala pergit: ac ſibi uſum eorum utilẽ credit: deceptuſ errore: et imagine boni: ſollicitatuſ quidem: ſcienſ uero ad mala precipitat̃: diſcrepeſ qdem a cõmuni ſentẽtia: ſi nõ quidẽ ignoreſ: qd inter pauperiem: ac diuiciaſ interſit: et cum hec in procliui ſita ſint: nec pauperieſ. honeſtatem: uel turpitudinem diuicie allature ſint. Si egeſtatẽ rerum uictui neceſſariaꝝ copiuſ preferaſ: ineptire uidearíſ. et adhuc illud abſurdiuſ: ſi qſ ſanitatẽ corpiſ ſpernat: eli/gẽſ morboſ. Sed illud poſtreme demẽtie eſt: cũ qſ pulchritudinẽ uirtutiſ oculiſ aĩe uiderit: utilitatẽq; uſu et ratiõe pſpexerit: non ignaruſ: q̃tum dedecoriſ atq; incõmodi adipiſcat̃: ex pticipatõne uitioꝝ: tñ addictũ ſe uelit uitiiſ. ¶ Corpoꝝ ſanitatẽ: uireſ: indolẽ/tiam: ceteraq; eiuſmodi bona extraria. Item diuitiaſ: & cetera: que fortune cõmoda dicimuſ: ea non ſimpliciter bona nũcupãda eſſe. Nã ſi qſ ea poſſidẽſ: uſu ſe abdicet: ea ſibi inutilia erũt. ſiquiſ autẽ eoꝝ uſũ cõuerterit ad malaſ arteſ: ea illi etiã noxia uidebũt̃ unde colligit̃ bona hec ſimpliciter dici non optere. nec etiã ea: que ſunt morboſa: ut pauperiẽ ceteraq; exiſtimari mala optet. Nam qui tenuiſ eſt: ſi modificet̃: nullã noxam ex eo ſentiet. etiã qui recte paupꝛe ſua utit̃: non ſolũ nihil capiet incõmodi. uerũ ad tolerãda

cetera melior atq; preſtātior erit. Si igitur nec babere pauperiē:
neq; eam ratiōe regere cōtrarium eſt: paupertaſ malum non eſt.
¶ Voluptatem uero neq; bonum eſſe abſolute neq; ſimpliciter
malum: ſed eam: que ſit boneſta: nec pudendiſ rebuſ: ſed glorioſiſ
actibuſ ueniat: nō eē fugiēdā. Illā uero: quā aſpnat natura ipa:
turpi delectatiōe queſitā: uitari oportere cenſebat. ¶ Solitudinē:
et laborē: ſi naturaleſ eſſēt: et ab ipſa uirtute deſcēderēt: & eſſent
ꝓ aliqua ꝑclara adminiſtratiōe ſuſcepte: appetibileſ dicebat eſſe.
Sed ſi aduerſū naturam turpiſſimaꝝ reꝝ cauſa gignerent: malaſ
deteſtabileſq; eſſe. ¶ Ex iiſ que in nobiſ ſunt: primū bonum: atq;
laudabile: eſt uirtuſ: bonū ſtudēti. Ideo boneſtū appellari optet
ſolū qppe qđ boneſtum ē: bonū dicimuſ. et malū: turpe: et merito
qđ turpe ē: bonū nō poteſt dici. ¶ Amiciciā ait ſotiā: eāq; cōſenſu.
cōſiſtere: reciprocamq; eē: ac dilectiōiſ uicē reddere: qn̄ reclamat
eq̄liter: boc amicicie cōmodo ꝓuenit: cū amicuſ eum quē diligit:
ꝑiter: ac ſe cupit ꝓſperiſ rebuſ potiri. eq̄litaſ iſta nō aliter ꝓuenit:
niſi ſimilitudo in utroq; parilitate caritateq; cōueniat: pareſ enim
ꝑibuſ inreſolubili nexu iūgunt. ita diſcrepāteſ: & inter ſe diſiūcti
ſūt: nec alioꝝ amici. ¶ Inimiciciaꝝ autē uitia gignūt: ex maliuo/
lētia: ꝑ moꝝ diſſimilitudinē: et diſtātiā uite. & ſectaſ: atq; ingeīa
cōtraria. ¶ Alia etiā amicicie genera dicit eſſe: quaꝝ pſ uoluptatiſ
gignit cauſa. pſ neceſſitatiſ. Neceſſitudiſ & liberoꝝ amor: nature
congruuſ eſt. Aliuſ abborrēſ ab bumanitatiſ clementia: qui uulgo
amor dicit. et eſt appetituſ ardenſ cuiuſ inſtinctu ꝑ libidinē capti
amatoreſ corpoꝝ: in eo qđ uiderint: totū boīem putāt. Eiuſmodi
calamitateſ animaꝝ amiciciaſ idē appellari uetat. que nec mutue
ſunt: nec reciprocari queāt. ut amēt: que redamant. nec cōſtantia
illiſ aſſit. et diutnitaſ deſit. amoreſq; eiuſmodi ſatietate ac penitē/
tia terminent. Plato treſ amoreſ boc genere dinūerat. ꝙ ſit unuſ
diuinuſ: cū incorrupta mēte: et uirtutiſ rōe cōuenīēſ: nō penitēduſ
alter degeneriſ aīmi: & corruptiſſime uoluptatiſ. tertiuſ ex utroq;
ꝑmixtuſ: mediocriſ ingenii: & cupidiniſ modice. ut igit ille amor
deterrimuſ: ac inbumaniſſimuſ: atq; turpiſ: nō ex rerū natura: ſed
egritudīe cor: palimorboq; colligit: ſic ille diuinuſ deoꝝ munere:
beneficioq; cōceſſuſ aſpirāte celeſti cupidīe in aīmoſ boīm credat
uenire. Eſt amoriſ tertia ſpecieſ: quā diximuſ mediam: diuini atq;
terreni ꝓximitate collectuſ. nexuq; & cōſortio parili copulatuſ.
et ut rōi ꝓpinquuſ ē diuinuſ ille: ita terrenuſ ille tēpitudini iūctuſ

eſt uoluptatiſ. Culpabiliū autē uiroꝝ q̄ttuor forme ſunt: quaꝝ
p̄ma bonoripetaꝝ ē: ſequēſ abſtemioꝝ: tertia populariſ. tyrānice
dominatōiſ ultima. Quapropter euenit p̄mū illud mētibuſ uitiū:
cū uigor ratiōiſ elāguerit. ſupiorq; robuſtior fuerit: aīme portio
in qua ira domīatur. oligarchia dicit̄. ea ſic naſcitur cum propter
peſſimū paſtū eiuſ ptiſ aīme: que ex cupiditatibuſ cōſtat: nō ſolū
rationabiliſ et iraſcētie loca poſſidet̄: ſed etiā eiuſ: que nō neceſſa/
riaſ cupidineſ acuūt. Hūc talē Plato lucricupidinē atq; accipitrē
pecunie noīauit. q̄litaſ populariſ exiſtit: cū indulgētia cupidineſ
laborate: non ſolū iuſtiſ deſideriſ exardeſcūt: ſed hiſ eque obuie:
atq; occurſāteſ: et illā conſiliariā: & illā alterā racionabilē animā
cōditionibuſ ſuiſ preſſerūt. Tyrānidiſ ex luxurioſa & plena libi/
dinīſ uita: que ex diuerſiſ et illicitiſ uoluptatibuſ conflata: mente
tota dominat̄. quiſ itaq; ut peſſimū eū: nō ſolū turpē: & damnoſū
et cōtemptorē deoꝝ: et īmoderatā: et inhumanā: atq; inſotiabilē
uitam: ait uiuere. Sed nec cum p̄ximiſ ſecūue cōgruere: atq; ideo
nō modo a ceteriſ: uerū etiā a ſe diſcrepare. nec aliiſ tantū ſed ſibi
inimicū eſſe. & idcirco hunc talē: neq; boniſ: nec omnino cuiq̄: nec
ſibi quidē amicū eſſe. ſed illū peſſimū uideri: quod nulla maligni/
tatiſ ſuperlatio poſſit excedere. Hunc talē nunq̄ in agēdiſ rebuſ
expedire ſe poſſe: non ſolū propter inſcitiā: ſed ꝙ ipſe etiā ſibimet
ſit ignotuſ. & quod perfecta malitia ſeditionem mentibuſ pariat:
impedienſ incepta eiuſ: atq; meditata conſilia: nec p̄mittenſ quicq̄
eorum: que uolet. quapropter peſſimo deterrimoq;: non ea tantū
uitia: que ſecundum naturam ſuut: pariunt execrabilitatē: ut eſt
inuidētia: nec ē de alieniſ incōmodiſ gaudūi: ſed etiā que natura
reſpuit: uoluptatem dico: atq; egritudinem: deſyderium: amorem:
miſericordiā: metū: pudorem: iracūdiam. Idcirco autē hoc euenit:
ꝙ immoderatū ingeniū: in quecūq; p̄uenit: modū non habet. atq;
ideo ſemp ei: aut deeſt aliquid. aut redūdat. Hinc eiuſmodi hoīſ
amor omni tenore corruptuſ. ꝙ non ſolū effrenatiſ cupiditatibuſ
et inexplicabili ſiti haurire auet oīa genera uoluptatiſ: ſed etiā
ꝙ forme iudicio: irrationabili errore diſtrahitur: ignoranſ ueram
pulchritudinē et corpiſ effetam: & eneruē: & fluxā cutē deamāſ.
Nec ſaltem coloratoſ ſole: aut exercitatione ſolidatoſ: & opacoſ
umbra: uel molleſ deſidia: ſed cura nimia modulatoſ artuſ magni/
facit. ¶ Non ſpōte graſſari malitiā: multiſ modiſ conſtat. Nanq;
iniuriam inordinatā paſſionē: et egritudinē mentiſ eſſe ait: unde

liquido arbitratur homineſ nó ſponte ferri. quiſ enim tantú mali
uoluntate ſuſciperet: ut in optima mentiſ ſue ꝑte ſceluſ & flagitiú
ſciens ueheret? Cum ergo poſſeſſio mali ab imprudẽtibuſ capitur:
uſum eiuſ et actioneſ oportet ab ignorantibuſ ſuſtineri. idcircoq;
id peiuſ eſt: q̄ noceri. etenim in iiſ rebuſ nocetur: que ſunt uiliores:
corpiſ.ſ. que uel imminui poſſút: uel fraudibuſ interire: illeſiſ po/
tioribuſ: que ad ipſam attinent animá. ſed eiſ nocere longe peiuſ
eſſe. ex quo intelligi pót: ꝙ animiſ boniſ eo uitio ꝑnicieſ infertur.
pluſq; illi nocet: qui aliú cupit ꝑditum: q̄ illi nocet aduerſum quẽ
talia machinatur. & cú noceri alteri: malorú omniú noxium ſit:
multo grauiuſ ẽ: ſiqui nocet: abeat impune. grauiuſq; & acerbiuſ
eſt omi ſupplitio: ſi noxio impunitaſ differat: nec boíum interim
animaduerſione plectatur. Sed grauiuſ q̄ acerbiſſimoꝝ morboꝝ
carere medicina: medenteſ fallere: nec uri: nec ſecari: eaſ ꝑteſ: quaꝝ
dolore incolumitati reſiduarú partiú cóſulatur. Quare ut optimi
medici cóclamatiſ deſperatiſq; corporibuſ nó adhibent medenteſ
manuſ: ne nihil ꝓfutura ratio doloribuſ ſpatia promulget: ita eoſ:
quoꝝ anime uitiiſ imbute ſút: nec curari queút: medicina ſapiẽtie
emori p̄ſtat. Nam cui nec ex natura: nec ex induſtria: recte ui/
uendi ſtudiú cóciliari pót: uita exiſtimate populo eſſe pellendú.
uel ſi cupido uite eú teneat: oportere ſapientibuſ tradi: quoꝝ arte
quadam ad rectiora flectant. Et eſt ſane meliuſ talem regi: nec
ipm in alioſ habere poteſtatẽ. nec dominari. ſed ſeruire. ipm alioꝝ
adiici poteſtati: parendi potiuſ q̄ iubẽdi officia ſortitum. uirum
peſſimú non ſolú deteriorẽ eẽ dicebat: ꝙ diſtrahat ſemꝑ additióe
uitioꝝ: et ſi deſyderiú eſtibuſ differt. qui q̄to pluriú cupidior ſit:
tãto ſibimet egẽtior: & ꝓpterea aliiſ uideri poteſt. Sperata qppe:
atq; exoptata uix pauca & cum maxima erúna ꝓueniunt. Hiſq;
flagrantioreſ cupidineſ floreſq; ſuccedunt. nec futuriſ tantúmodo
angit maliſ: uerúetiam p̄teritiſ tranſactiſq; torquet: quoſ omneſ
morte ſola ab eiuſmodi maliſ deduci poſſe manifeſtum eſt ¶ Sed
apprime bonoſ: etiá ſine mediocritate. deterrimoſ: paucoſ admodú:
rarioreſq; etiá: ut ipſe ait innumerabileſ eẽ: qui nec plane optimi:
nec oppido deterrimi ſint. Sed q̄i medie morigerati. ſed neq; ſupe/
rioreſ obtinere recta omia. neq; inferioreſ in omibuſ labi. ꝑfecte
ſapientẽ eẽ nó poſſe dicit Plato: niſi ceteriſ ingenio p̄ſtet. artibuſ:
et prudentie partibuſ abſolutuſ: atq; a puero iam imbutuſ factiſ
cógruentibuſ: & dictiſ aſſuetuſ: purgata & effeta aími uoluptate.

eiectiſ ex animo hinc abſtinentia atq; patiētia atq; doctriniſ ex
rerum ſcientia eloquentiaq; uenientibuſ. eum qui per hec ꝓfectuſ
fidēti et ſecuro gradu uirtutiſ uia graderet̄: adeptū ſolidā uiuēdi
rationē repente fieri ꝑfectum. hoc eſt repente p̃teriti futuriq; eui
ultimaſ ꝑteſ attingere: et eſſe quodāmodo in tempa letū. poſt hec
ut hiſ excluſiſ: inſertiſq; et immiſſiſ omnibuſ: que ad beatam uitā
fuerūt: nō ex aliiſ pendere: nec ab aliiſ deferri ſibi poſſe: ſed in ſua
manu eſſe ſapiēſ recte putat. quare nec in ſecūdiſ rebuſ afferet̄: nec
cōtrahitur in aduerſiſ. cum ſe ornamentiſ ſuiſ ita inſtructum ſciat:
ut ab iiſ nulla ui ſegreget̄. Hunc talem nō ſolum inferre. ſed nec
referre quidem oꝑtet iniuriā. Non enim eam cōtumeliam putat:
quā patientia firmiter tolleret. Qua quidē nature lege in animo
eiuſ ſculptum ſit: ꝙ nihil hoꝝ poſſit nocere ſapienti: que opinātur
ceteri mala eſſe. Equidem ſapientem illum: conſcientia ſua fretum:
ſecurū: & cōfidentē: in omni uita dici futurū: ꝙ & oīa accidētia
reputet. et ad melioreſ rationeſ trahat. & ꝙ nihil moroſe uel diffi/
culter excipiat. ſibiq; ꝑſuaſerit pertinere reſ ſuaſ: ad immortaleſ
deoſ. Idem ille diem mortiſ ſue ꝓpitiuſ nec inuituſ expectat: ꝙ de
anime immortalitate cōfidat. Nam uinculiſ liberata corporeiſ:
ſapientiſ anima remigrat ad deoſ. & ꝓ merito uite puriuſ: caſtiuſ
ue tranſacte: hoc ipſo deoꝝ ſe cōditioni cōciliat. Eundē ſapientē
optimū nominat: ac bonū. ac prudentē. recte arbitrat̄. cuiuſ ſane
cōſilia cū factiſ rectiſſimiſ cōgruunt. & cui principia ꝓfecta ſūt a
iuſti ratione. Adhec & ſapientem & fortiſſimū dicit eſſe eum: qui
uigore mētiſ ad omnia ꝑcipienda ſit ꝑatuſ. Inde ē ꝙ fortitudinē
neruoſ animi: ipſaſq; ceruiceſ ait: ut ignauiam aīmi anime ait im/
becillitati eſſe finitimā. diuitē hunc ſolū ꝗdem recte putat: ꝗppe
cum theſauriſ omnibuſ p̃cioſioreſ ſoluſ uideat̄ poſſidere uirtuteſ.
quia etiam ſoluſ ſapiēſ: opeſ pōt in uſibuſ neceſſariiſ regere: uideri
ditiſſimuſ debet. Nam ceteri q̃uiſ ſint opibuſ affluenteſ: tamē ꝙ
uel uſum earū neſciant: uel diducant eaſ ad peſſimaſ ꝑteſ: inopeſ
uident̄. Egeſtatē nanq; nō abſtinētia pecunie: ſed p̃ſentia immo/
deratarum cupidinū gignit. ¶ Philoſophū oꝑtet: ſi nihil indigēſ
erit: et omni fortune cōtumax: et ſupior iiſ que homineſ acerba
toleratu arbitrant̄: nihil ſic agere: q̃ ut ſemper ſtudeat: animam
corpiſ cōſortio ſeꝑare. et ideo exiſtimādā philoſophiā eē mortiſ
affectū: cōſuetudinemq; moriendi. ¶ Bonoſ omneſ inter ſe oꝑtet
amicoſ eſſe. & ſi ſint minuſ noti: et poteſtate ipa: qua moreſ eorum

iectéq; couenıunt:amıcı ſunt habēdı.parıa quıppe:a ſımılıbuſ nó
abhorrēt.unde ınter ſoloſ bonoſ fidē amıcıtıe eē cóſtat. Sapıētıa
amatorē bonı adoleſcentem facıt.ſed eum:quı ꝓbıtate ıngenıı ſıt
ad arteſ bonaſ promptıor. Nec deformıtaſ corporıſ talē poterıt
abıgere appetıtū. Nam cū ıpſa anıma cóplacıta eſt:homo totuſ
adamatur.ſed cū corpuſ expetıť.parſ eıuſ deterıor eſt cordıdure
ıgıtur putandum eſt:eum quı ſıt ıgnaruſ bonoꝝ:cupıdum quoq;
eıuſmodı rebuſ eſſe. Hıſ enım ſoluſ bonuſ deſyderııſ accendıť:quı
bonū ıllud oculıſ anımı uıdet.hoc eſt eſſe ſapıentem. Iſtud quoq;
quonıā quı eſt ıgnaruſ oſor quoq;:nec amıcuſ uırtutū ſıt neceſſe
eſt. Nec fruſtra hıc talıſ amator eſt turpıum uoluptatū. Sapıenſ
nó mó mere uoluptatıſ quıdē:alıcuıuſ gratıa:uenıet ad agēdum:
nıſı p̄ſto fuerınt honeſta emolumēta uırtutıſ. Hunc eūdem cum
huıuſmodı uoluptate oꝑtet uıtā uıuere honeſtā.et admırabılē.
plenāq; laudıſ:& glorıe.neq; haꝝ modo rerū cauſa ceterıſ omıbuſ
preferrı:uerū etıā ıucundıtate et ſecurıtate ſolum & ſemꝑ:fruı.nec
angeť carıſſımıſ orbatuſ affectıbuſ:uel ꝙ ex ſe omnıa ſunt apta:
que ad beatıtudınē pergunt.uel ꝙ decreto et lege recte ratıonıſ
ınterdıcıť eıuſmodı affuctatıo. Sed neq; obıtuſ cauſa lamētatıo/
neſ ſuſcıpı oportet:ſı ſcıamuſ ıllum:neq; alıquıd malı paſſum:ac ſı
bone fuerıt uolūtatıſ etıā melıorıbuſ aggregať.neq; enım alıenı
gratıa ut quı ın ſe reponıt oía. Igıť ſapıēſ nó erıt trıſtıſ. Sapıētıe
fınıſ eſt:ut deı merıtıſ ſapıēſ prouebať. Hancq; futurā eıuſ oꝑam
ut emulatıone uıte ad deoꝝ actuſ accedat. Verum hoc eı poterıt
ꝓuenıre:ſı uırū ꝑfecte ıuſtum.pıum.prudētem.ſe prebeat.unde
non ſolū ın ꝓſpectandı cogıtatıone. uerū etıā agendı oꝑa:ſequı
eum conuenıt:que dııſ atq; homınıbuſ ſınt probata.quıppe cum
ſummuſ deoꝝ cūcta hec nó ſolum cogıtatıonū ratıóe cóſyderet.
Sed prıma:medıa:et ultıma obeat.cópertaq; ıntıme prouıdentıe
ordınatıonıſ unıuerſıtate et cóſtantıa regat. Verū enıuero ıllud
omıbuſ beatū uıderı:cuı et bona ſuppetūt:& quēadmodū carere
uıtııſ debeat:callet. Vna quıdem beatıtudo eſt:cū ıngenıı noſtrı
p̄ntıa tutamur:que ꝑfıcımuſ.alıa cū ad ꝑfectıonē uıte nıhıl deeſt:
atq; ıpſa ſumuſ cótemplatıone contentı. Vtrarūq; autē felıcıtatū
orıgo:& ex uırtute manat.et ad ornamētum quıdē genıalıſ locı
ē:uel uırtutıſ:nullıſ extrıſecuſ:eoꝝ que bona dıcımuſ:admınıculıſ
ındıgere. Ad uſum autem uıte cómunıſ:corporıſ cura:et eoꝝ que
extrınſecuſ uenıunt:p̄ſıdııſ opuſ eſt:ıta tamen:ut hec eadē fıant

uirtute meliora: eiuſq; ſuffragio beatitudinis commodiſ copulētur.
ſine qua: hec in boniſ minime ſunt habēda. Nec fruſtra eſt: ꝙ ſola
uirtuſ fortunatiſſimoſ poteſt facere: cū abſq; hac ex aliiſ proſpiſ
nō poſſit felicitaſ inueniri. Sapientē q̄ppe pediſſequū & imitatorē
dei dicimuſ. & ſequi arbitramur deū. ideſt. τὸν θεόν. non ſolū aūt
oportet: dum uitam colit: digna diſcere. nec ea agere: que eorum
maieſtati diſpliceant: uerū & tūc cum corpuſ relinquit. quod nō
faciet inuito deo. Nam et ſi in eiuſ manu eſt mortiſ facultaſ: q̄uiſ
ſciat ſe terreniſ relictiſ conſecuturū eſſe meliora: niſi perpetiendū
iſtud lex diuina decreuerit: accerſire tamē eum mortē nō debere.
et ſi anteacte uite ornamenta cohoneſtant. Honeſtiorem tamē
eſſe: et ſecūdi rumoriſ op̄tet: cum ſecuruſ de poſteritatiſ ſue uita:
ad immortalitatem animam ire ꝑmittit. eoq;: ꝙ pie uixerit: p̄capit
fortunatorū habitaturam locū in deoꝝ choreiſ. Semideūq; per/
mixtā. De ciuitatū uero cōſtitutiōe: de obſeruatiōe regendaꝝ
rerū publicarū: Ita iubet Plato: iam principio ciuitatiſ diffiniuit
formam ad hunc modum. ciuitatem eſſe coniunctionem hominū
plurimorum. in quibuſ ſunt regenteſ: alii citerioreſ: coniūcti inter
ſe concordia: et inuicem ſibi opem: atq; auxilium deferenteſ: iiſdē
legibuſ: rectiſ tamen: offitia ſua temperanteſ. unamq; ciuitatem
iiſdem menibuſ illam futuram. et eadem uelle: et nolle incolarum
mentem aſſueuerunt. Quare ſuadendum fundatoribuſ rerū pub/
licarum: ut uſq; ad id locorum: plebeſ ſuaſ ab eodem eidem rectori
noti eſſe poſſint: nec ſibimet incogniti. ſic enim fiet: ut omneſ una
mente ſint: equumq; ſibi factum uelint. magnam ſane ciuitatem
nō habitantium multitudine: eorumq; magiſ uiribuſ uti oportet.
Vireſ enim: nō corpiſ: nec pecunie collectaſ: dominatiōe multoꝝ
eſtimandaſ putat: cum uecordia impotentiaq;: ſed cum decreto
communi uirtutibuſ omnibuſ ornati uiri: incole: et omneſ fūdati
legibuſ obſequūtur. ceteraſ uero: que non ad hunc modum forēt
cōſtitute: non arbitrabatur ſanaſ ciuitateſ. Eaſ demum fundataſ
ratione dicebat eſſe: que ordinate ad inſtar animarum forent. ut
parſ optima: que ſapientia: prudentiaq; precellit: imperaret mul/
titudini. et ut illa totiuſ habet curam corpiſ: ita prudētie delectuſ
tueatur. uniuerſe commoda ciuitatiſ. Fortitudo etiā parſ uirtutiſ
ſecūda: ut ui ſua appetentiam caſtigat: et reprimit: ita in ciuitate
uigilet. excubitorum loco quidem militet iuuentuſ: pro utilitate
cunctorum. ſed inquietoſ & indomitoſ ac ꝓpterea peſſimoſ ciueſ

refrenet.contineat.ac ſi neceſſe ſit:frangat:potioriſ cum conſilii.
diſciplina.Illam uero deſyderioꝝ tertiā partem plebi:et agricoliſ
parem dicit.quam exiſtimat moderatiſ utilitatibuſ ſubſtinēdam.
At enim rēpublicā.negat poſſe cōſiſtere niſi iſ:q imperat:habeat
ſapiētie ſtudium:aut iſ ad imperandum eligatur:quem eſſe inter
omneſ ſapientiſſimum conſtet. et huiuſcemodi moribuſ cunctoſ
ciueſ imbuēdoſ eē dicit:ut iiſ in quorum tutelam atq; fidem reſ/
publica ulla credatur:auri atq; argenti habendi cupido nulla ſit.
Nec ſpecie cōmuni:priuataſ opeſ appetant.nec huiuſmodi hoſ/
pitia ſuccedant:ut ceteriſ ianua nō recluſa:ciboſ:uictumq; ita ſibi
curent:ut acceptam mercedem ab iiſ quoſ protegunt:cōmunibuſ
epuliſ inſumant. ¶ Matrimoniaq; non priuatim maritanda eſſe:
ſed fieri communia diſponentibuſ ipſiſ eiuſmodi nuptiaſ:publice
ciuitatiſ:ſapientibuſ:et magiſtratibuſ:& ſorte quadam ei negotio
p̄ditiſ:idq; p̄cipue curantibuſ:ne diſpareſ ſui:uel inter ſe diſſimileſ
copulentur. Hiſ aduertitur utiliſ:neceſſariaq; cōfuſio:ut ꝑmixta
nutrimenta puerorum:ignotorum:ad hec agnitioniſ parentibuſ
afferat difficultatem:ut dum ſuoſ liberoſ neſciunt: omneſ:quoſ
uiderint eiuſ etatiſ:ſuoſ credant.et ueluti communium liberorum
omneſ omnium ſint parenteſ.hec ipſorum connubiorum queritur
tempeſtiua coniunctio:cuiuſ futuram ſtabilem fidem credit.ſi cū
harmonia muſice dieꝝ cōſonent numeri.et qui de talibuſ nuptiiſ
erunt orti:ſtudiiſ cōgruentibuſ imbuentur.et optimiſ diſciplinīſ:
cōmuni p̄ceptorum magiſterio docebunt:nō uirile tantūmodo:
uerū etiam feminaꝝ q̃ſ uult Plato om̄ibuſ ꝑtibuſ:que ꝓprie uiroꝝ
putātur:coniungendaſ eſſe:bellicīſ etiam:ꝗppe cū utriſq; natura
una ſit:eandem eſſe uirtutē.Eiuſmodi ciuitatē nulliſ extrinſecuſ
latiſ legibuſ indigere.regia ꝗppe prudētia:et eiuſmodi inſtitutiſ:
ac moribuſ:quibuſ dictum eſt:fundata:ceteraſ legeſ nō requirat.
Et hanc quidem:ut figmentum aliquod ueritatiſ exempli cauſa
ꝑ ſe compoſitam uult eſſe rempublicā. Sed et alia optima q̄dem:
& ſatiſ iuſta:et ip̄a quidem ſpecie:et ditiſ cauſa ciuitatiſ fabricata:
non ut ſuperior ſine euidenti . Sed iam cum aliqua ſubſtantia:in
hac non ſuo nomine:et de ſtatu:et de cōmodo ciuitatiſ requirēſ
originiſ eiuſ principia:et fundamenta diſponit.ſed eo tēdit:quē/
admodū ciuiliſ gubernator eiuſmodi locū cōuētuſq; multitudinū
nactuſ iuxta naturam preſentium rerum:et cōuenarum:debeat
facere ciuitatem:plenam bonarum legum:et moꝝ bonorum. In

hac equidem eaſdem puerorum nutricatiõeſ. eaſdẽ uult eſſe artiũ
diſciplinaſ: ſed in cõnubiiſ et partubuſ ac domibuſ deſciſcit a ꝓriſ
obſeruatiõe reipublice matrimonia priuata: et ſingularia faciẽſ
pro quoq; ipſorum. Et ſi in contrahendo matrimonio conſulere
uoluntatem ſuam debeant: uniuerſe tamẽ ciuitatiſ principibuſ ut
communiſ commodi cauſam decernit ſpectandam eſſe. Quare et
duceſ: inferioreſ nuptiaſ non recuſent. et locupletium: conſortium
inopeſ conſequantur. et ſi uireſ opum congruunt: ingenia tamen
diuerſa miſcẽda eẽ: ut iracũdo tranquilla iungat᷑. & ſedato homini
incitatior mulier applicetur: ut talibuſ obſeruationum remediiſ:
ſoboleſ natura diſcrepãte cõfecta: mox ꝓuentu meliore coaleſcat.
et ita compoſitarum domorum opibuſ ciuitaſ augeat᷑. ¶ Domoſ
uero et poſſeſſioneſ habeant priuataſ: ut queũt ſinguli: que quidẽ
nec in immenſum augeri per auaritiam: nec prodigi per luxuriã.
aut deſeri per negligentiam ſinit. legeſq; ciuitati huic promulgari
iubet: et legũ moderatorẽ: cũ aliq̄d tale cõcipiet: ad contẽplandaſ
uirtuteſ hortat᷑. Hi taleſ cõplectent᷑ ꝓximoſ. honoreſ cuſtodient.
intẽperantiam arcebũt. iniuriã refrenabũt. prudentie ornamẽtiſ
ceteriſq; honoreſ maximoſ deferẽteſ. Nec temere multitudo cõ/
uolet ad eiuſmodi rerũ publicarũ ſtatuſ: niſi qui optimiſ legibuſ:
et egregiiſ inſtitutiſ fuerĩt educati: moderati erga ceteroſ: inter ſe
cõgruenteſ. ¶ Quattuor culpabilium ciuium genera ſunt. unum
eoꝝ qui ſunt honore p̄cipui. alterũ paucoꝝ: peneſ quoſ rerum eſt
poteſtaſ. Tertiũ omniũ. Vltimum dominatiõiſ tyrãnice. et p̄mũ
quidem fit. cũ prudẽtioreſ uiri per magiſtratuſ ſeditioſoſ ciuitate
pellunt᷑. deferturq; ad illoſ poteſtaſ: qui ſunt manu tãtummodo
ſtrenui. nec ii: qui blandiore conſilio agere reſ poſſint: adipiſcunt᷑
iam iam imꝑii facultatem: ſed qui turbidi uiolentiq; ſunt. paucoꝝ
uero ſtatuſ obtinetur: cum inopeſ criminoſi multi ſimul paucorũ
diuitum potentie ſubiacenteſ dederint ſe: atq; ꝑmiſerint. om̄emq;
regẽdi poteſtatem: nec moreſ boni ſed opulẽtia fuerit cõſequuta.
Populariſ aũt factio roboratur: cũ inopſ multitudo obtinuerit
aduerſuſ diuitum facultateſ: lexq; iuſſu populi fuerit ꝓmulgata:
ut ex equo liceat om̄ibuſ honoreſ capeſſere. Ad hec tyranniſ illa
ſingulare dominationiſ caput tũc oritur: cum ciuiſ :q legeſ cõtu/
matia ſua ruperit: ſimili legum coniuratione adoptatuſ impium
inuaſerit: cõſtituẽſ deincepſ: ut om̄iſ ciuium multitudo deſyderiiſ
eiuſ et cupiditatibuſ: parenſ: obſequiũ ſuũ tali fine moderetur.

COnſideranti mihi: et diligẽtius intuẽti: et ſepe
alias Fauſtine: mihi uirtutis indagatrix: ex/
pultrixq; uitiorum: diuinarum pticeps rerũ:
philoſophia uidebatur. et nunc maxime: cum
nature interp̃tationem: et remotaꝝ ab oculis
rerum: inueſtigationem ſibi uendicet. Nam
cũ ceteri: magnitudine rei territi: eiuſmodi la/
borem arduum: et ꝓfundum exiſtimarent. Sola philoſophia ſuũ
non deſpexit ingeniũ. nec indignam ſe exiſtimauit: cui diuinarũ:
et humanarũ rerũ diſceptatio deferat̃. Sed condiſcere: ac docere
tam bonas res: et eiuſmodi opera: cum ingenuitate profeſſionis
ſue: credidit. et cõgruere iſtiuſmodi curam talibus ſtudiis: et mo/
ribus. Nam cum mundi penetralia homines adire non poſſent: ut
e terreno domicilio illas regiones inſpicerent: philoſophiam ducẽ
nacti ſunt. eiuſq; imbuti inuentis: animo peregrinari auſi ſunt per
celi plagas: his itineribus: que exploratione acuminis ſui: peruia
ſapiẽtie: ſolis cogitatiõibus uideãt. ut cũ ipſius interualli cõditiõe:
a mũdi uicinia: natura nos ſecretos eẽ uoluiſſet: immenſitati tamẽ
eius uolucriq; curriculo cogitationum noſtrarum: nos pernicitas
intimaret. Facillimeq; ea: de quibus origo eius eſt: anima diuinis
oculis ſuis aſpexit. et agnouit alius etiã eius ſcientiã tradidit. ueluti
prophete quidam qui dum deoꝝ maieſtati complecti ſũt: effant̃
ceteris: que diuino beneficio ſoli uident. Quare et eos: qui nobis
unius ingenia qualitateſq; deſcribũt: aut menia urbis: aut alicuius
amnis fluẽta: aut amenitates: & magnitudines mõtiũ: alia multa
deſcripta ab aliis pleriq; ſtudioſe legunt. Nyſe iuga: et penetralia
Cirrhi: & olympi ſacra: et oſſe ardua: & alia huiuſcemodi: ſola dũ/
taxat: et ſingula: extollunt. quorum miſeret me: cũ tantope: nec
magnis: et oppido paucis: inexplebili admiratione capiunt̃. hec
illis euenire adeo non eſt admirabile: cũ nihil maius ſuſpexerint.
neq; ad aliquid intẽderint: quod maiore diligẽtia contẽplandum
eſſet. Ceterum ſi terrarũ orbem: omnẽq; mũdum: contẽplari pariter
aliquando potuiſſent: minus exiguas eius: et ſingulas ptes: dignas
laudibus credidiſſẽt. qbus eſſet uniuerſitas comp̃henſa. Quare nos
Ariſtotelẽ prudẽtiſſimũ et doctiſſimũ phõrum: & Theophraſtũ
autorem ſequuti: q̃tum poſſumus cogitatiõe contingere: dicemus

de omni hac celeſti ratione: naturaſ et offitia complexi. et cur: et queēadmodum moueant̄: explicabimuſ. ¶ Munduſ omniſ ſotietate celi & terre cōſtat: et eoꝝ naturiſ: que utriuſq; ſunt. uel ſic: mūduſ eſt ornata ordinatio. dei munere. deorū recta cuſtodia. cuiuſ car/dinem. ſic enī dixerim centrū. robuſtū. et incontingibilē genitrix atq; altrix animantiū oīum habet telluſ: ſupniſ omībuſ ut uideri pōt aeriſ liq̄ditate: ad modū tegminiſ ſeptiſ & opertiſ. ultra deoꝝ domuſ eſt. quod uocamuſ celū. qđ q̄dem diuiniſ corpibuſ honuſtū uidemuſ. ignibuſ pulcherrimiſ. et plucidiſ ſoliſ & lune: et reliquorū ſiderū: cum q̄buſ fertur per orbem. dierū noctiūq; curriculiſ. agenſ ſtellarū choroſ intimo lapſu: finem nulla eui defectiōe factura. Sed cū oīe celum ita reuoluatur ut ſphera: ipm tamē radicibuſ oportet teneri. quaſ diuina machinatio uerticibuſ affixit. ut in tornādo artifex ſolet forcipe materiam ſolā reciproco uolumine rotundare. Eoſ poloſ dicimuſ. a quibuſ uelit a cardinibuſ directio quedam profecta: axiſ eſt ductuſ: diuiſor & diſcriminator mūdi: orbem terre in medietate conſtituenſ. Verū hi uerticeſ quoſ im/mobileſ diximuſ: ita ſunt: ut ſupra caput alter appareat ex parte boree: q ſeptentrionaliſ uocat̄. Alter antarcticuſ humo tegitur: humidiſ & auſtriniſ uaporibuſ molliſ. ſed celū ipm ſtelleq;: oīſq; ſyderea compago ether uocatur. non ut q̄dam putant: ꝙ igneuſ ſit & intenſuſ: ſed ꝙ curſibuſ rapidiſ ſemꝑ rotetur. elementum uero unū ex quattuor que nota ſunt cūctiſ. Sed longe aliud: numero q̄ntum. ordine primū: genere diuinū. et inuiolabile. Iam aſtrorū innumerabiliſ multitudo ꝑtim labitūr. cū orbiſ in erranti regiōe: quē circulorum ambit ſignifer: obliqua complexione circūdatuſ: et ſigniſ duodecim illuminatuſ. partim errantibuſ ſtelliſ: que neq; prioꝝ motuſ habent: nec ſane inter ſe ſimilē & equalem. ſed affixe diuerſiſ globiſ inordiate. ut ſic dixerim: ordinē ſeruāt. alieq; ultra ſunt: alie citra ſtelle: que ꝓpter naturam eiuſmodi: nulliſ credun/tur erroribuſ uage. et infinitoſ numero gregeſ ducunt. et ſimplex etheriſ dorſum. alma & ſacrata amenitate luciſ coronant. Septem uero deorum nominibuſ illuſtreſ. totidem orbibuſ affixe ſunt. et gradatim ſibimet ſuplate: ut ſupior inferiore ſit maior. ac uiciſſim mutuiſ adheſiōibuſ nexe: complexu illiuſ: que inerrabiliſ dicitur: continentur. Hic Phenoniſ globuſ: quē appellamuſ Saturnum. poſt quē Phetontiſ ſecunduſ eſt. quē Iouē dicimuſ. et loco tertio Pyroentiſ. quem multi Herculiſ: plureſ Martiſ ſtellam uocant.

Hanc ſeq̄tur Stilbon: cui q̄dam Apollinis: ceteri Mercurii nomē dederūt. Quītuſ Phoſphoruſ iunonia. īmo Veneriſ ſtella cenſet̄. Deinde ſoliſ eſt orbiſ. et ultima omnium luna: altitudiniſ etheree principia diſcriminanſ. que diuinaſ & immortaleſ uiuacitateſ igniū paſcenſ. ordinatiſ ac ſemper equalibuſ inuectionibuſ ſoluitur. atq; reparatur. Poſt eā uero parſ eſt: que ſancti etheriſ finibuſ coerce/tur: cuiuſ menſu appenſuq; diſtincta ē natura immutabiliſ regio. et mortaliſ. ac iam pene terrena: cuiuſ prime ſūt parteſ tenuioreſ et uaporate. quippe cum finitimiſ etheriſ attingantur ardoribuſ: quantū maximiſ parua: et q̄tum rapidiſ poſſunt pigriora cōtingi. Sed ex ea parte: qua curriculiſ finitimi inurit̄ ſoliſ eiaculari. atq; emicare flamme quedam: oſtendere ſe oculiſ noſtriſ uidētur. quaſ greci cometaſ. et docidaſ. et bothynoſ appellant: quaſq; labi & fluere frequenter uidemuſ. lucere faciliuſq; reſtingui. Exinde in/ferioriſ aeriſ qualitaſ turbidior infunditur: cui pmixtuſ ē glacialiſ rigor. ſed ſuperior uicinia claritatiſ: et propinqui caloriſ afflatu niteſcit. ac ſinceriore interdū luce ueſcitur. Huiuſ ſepe mutabiliſ conuertitur ſpecieſ: cum ſit natura uariabiliſ in nubeſ cogitur. et reciprociſ flabriſ aperitur. et hymbribuſ uehementibuſ rumpitur. niuibuſ etiam & glacie inhorreſcit. et precipiti grandine deſuper uerberatur: turbine. flatibuſ. typhonumq; conflictu. fit procelloſa: ſed teliſ fulminum & miſſilium celeſtium iaculiſ igneſcit. Aeri terra cōiungitur. eaq; in ſe ſuſcipit maria. ſed frequentatur animātibuſ. ſed fontium peremnitate recreatur. Hec fluminū frigidoſ lapſuſ. nūc exterioribuſ terriſ uehit. modo profundo in maria confūdit. eadem infiniti coloriſ floreſ. altitudine montium. camporumq; eq̄litate. nemorum opacitate uariatur. ſinuoſiſ inflexa littoribuſ: diſtincta inſuliſ. uilluliſ. urbibuſq; collucenſ: quaſ ſapienſ genuſ homo cōmunibuſ uſibuſ fabricauit. ❡ Nec ſum neſciuſ: pleroſq; huiuſ operiſ autoreſ terrarū orbem ita diuiſiſſe: partē eiuſ inſulaſ eſſe. partem uero continentem uocari. neſcii omēſ hanc terrenam immenſitatem atlantici mariſ ambitu coerceri. Inſulāq; hanc unā eſſe cum inſuliſ ſuiſ omībuſ. nam ſimileſ huic aliaſ: et aliaſ minoreſ circunfundit oceanuſ. que tamē merito uidentur ignote: cum ne hanc q̄dem: cuiuſ cultoreſ ſumuſ: omēſ peragrare poſſimuſ. Nam ſicut he inſule īterfluunt: que ſūt in noſtro mari: ita ille uniuerſo ſalo fretiſ latioribuſ ambiuntur. ❡ Elementorum inter ſe mutui nexuſ arctiſ affinitatibuſ implicantur. et quinq; cōiugeſ copule

biſ ordinate uicibuſ attinentur: ut adhereant etiam grauioribuſ leuiora. aquā in ſe habet telluſ. et aqua ut alii putant: uehit terram. aer ex aqua gignitur. igniſ ex aeriſ condenſitate conflatur. ether uiciſſim: igneſq; illi immortaliſ dei uiuacitate flammantur. Huiuſ diuini igniſ origine incenſi: per totiuſ mundi conuexa: illuſtribuſ facibuſ igneſcunt ſuperna. Quapropter dii ſuperaſ ſedeſ habēt. infima ceterorū aīantium terrena poſſident. et erūpunt. et ſcatent flumina. fōteſ & maria. que meatuſ: et lacunaſ: et origineſ habent in gremio terre. ¶ Nebula cōſtat. aut ex ortu nubecule. aut ex eiuſ reliquiiſ. eſt autē exhalatio uaporata. humore uiduata: aere craſſior. nube ſubtilior: cui ſerenitaſ abolitionem infert. Nec aliud ē ſerenitaſ: q̄ aer purgatuſ caligine. et ꝑſpicue ſinceruſ. Roſ uero nocturnuſ humor eſt: quem ſerenitaſ tenuiter ſpergit. Glaciem dicimuſ humorem: ſereno frigore concretum. Huic eſt pruina conſimiliſ: ſi mollicieſ roriſ matutiniſ frigoribuſ incanuit. Ergo aer actuſ in nubem: nubilū denſet. et ea craſſitudo aquarū fetu grauidatur. hymber exprimitur: cum inter ſe urgentur nubium denſitateſ. totq; diuerſitatibuſ pluuie cadunt: quot modiſ aer nubium conditionibuſ cogitur. Raritaſ enim nubium ſtillicidia diſpergit. Que concrete uehemētiuſ effundunt agmina largiora. et eaſ aquaſ. quaſ hymbreſ uocamuſ. a quibuſ hoc differūt nimbi: ꝙ pluuia iugiſ eſt. Nimbuſ autem quanto repentinior eſt: tanto uehementior. et quāto improuiſior & precipitatior ē: tanto breuiore caſu reſtingitur. Niueſ autem colligi iactatione denſarum nubium cōſtat. nam priuſ q̄ in aquam defluant: fracte ac diſciſſe ſpumaſ agitationibuſ ſuiſ faciunt. et mox gelatuſ humor rigore frigoriſ inhorreſcit. hec uictiſ nubibuſ crebrior ad terram uenit.

Nunc nomina exequemur. regioneſq; uentorū: euroſ orienſ: boreaſ ſeptentrio: occidenſ zephyroſ: auſtroſ mediuſ dieſ mittit. Turbo enim dicitur. qui repentiniſ flabriſ proſilit. atq; uniuerſa perturbat. Vortex ille eſt: uel uti dicitur pinea: cum torquetur humuſ arida. et ab infimo erigitur ad ſummum. Anaphyſemata greci uocant eoſ ſpirituſ: qui de fundo uel hiatibuſ terre exploſi: ad ſuperna mariſ ſolent deuenire. hi cum maiore ui torti ſunt: fit procella: et a greciſ preſter nomen accepit. Sed cū tormentū illud ire pergit: denſaſq; & tumidaſ nubeſ preſagit: coactaſq; collidit: fit ſonituſ & intonat celum: non ſecuſ. ac ſi cōmotum uentiſ mare cum ingenti fragore undaſ littoribuſ illidat. Nunc de nubium

preſagiſ referam: quãdo illa profecta nubecula patefecerit celũ: ignеſcũt penetraleſ ſpũſ. emicatq; lux clara. hoc dicitur coruſcare. et ordine quidem priuſ tonare oportet: poſtea coruſcare. qppe ut ignis fertur ad ſaxa attrita. obtutuſ ueIociuſ illuſtriora cõtingit. auditus dũ ad aureſ uenit: ſeriore ſenſu cõcipit. ita priuſ coruſcare celũ creditur. et mox tonare. tũ qa igneſ pnicitate ſui coruſcãteſ: dicto citiuſ noſtre uiſioni occurrunt. ſonuſ uero uerberati aeriſ ſeriuſ indicio ſentitur. Flãma uero illa quã nubiũ conflictuſ ex/cuſſit: ſi robuſtiore fuerit incendio: impetu deuehitur in terraſ. et fulminiſ habet nomẽ. atq; formidinẽ habet. Preſteraſ uero noĩa/muſ: cũ flãmaꝝ in illiſ minuſ fuerit. ſed ſi ignitũ nõ fuerit fulmẽ: typhon uocat̃. Sceptoſ generale omĩbuſ que de nubibuſ cadunt: nomẽ eſt. Irin uulgo arquum eſſe aiunt. qñ imago ſoliſ uel lune: humidã & cauã nubẽ denſãq; ad inſtar ſpeculi: colorat & medie/tatẽ orbiſ eiuſ ſecat. Rhabdoſ aũt generiſ eiuſdẽ. ad uirge rigorẽ. per longum colorata nubecula dicitur. Alyſiſ eſt cathena quedã luminiſ clarioriſ. per ſoliſ ambitum in ſe reuertenſ. Selaſ aũt greci uocant incenſi aeriſ lucem. Hoꝝ pleraq; iaculari credaſ. alia labi. alia ſtare. Iaculatio igit̃ tũc fieri putat̃: cũ meatu aque impulſe. generatuſ igniſ celeritatẽ ſui: curſumq; rapide feſtinatiõiſ oſtẽdit. Statiua lux ẽ: quã ſterigmon illi uocãt: ſine curſu iugi: ſed plyxa lux. ſtelleq; fluor. ignituſq; liquor. qcunq; latiuſ pãditur: cometeſ uocat̃. Sed plerũq; luceſ iſte repentino orte. ſtatim occidũt ¶ Sed non aquarũ tm̃modo telluſ in ſe habet fonteſ. uerũ ſpiritu & igni fecũda eſt. Nã qdam ſub terra oculti ſunt ſpũſ. et flanteſ incẽdia itidem ſuſpirant. Illi etiam igneſ: qui terre ſecretariiſ continentur: pretereunteſ aquaſ uaporant: et prodũt. longinqtate enim flãme tepidioreſ aquaſ reddũt. uicinia feruentioreſ. Appoſito incendio aque utũtur: ut flegetontiſ amniſ: quẽ poete ſciũt in fabulaſ infe/rorũ. Sepe accidit: ut ſtatim ſpũſ p terre cõcauaſ parteſ erranteſ: continerent ſolida terrarũ. ſepiuſ ut ſpirituſ creſcente uiolentia: et inſinuãteſ ſe telluriſ anguſtiiſ: nec inuenienteſ exitũ: terram mo/uerẽt. Hiſ paſſiõibuſ cõtingit: ut quedam terre expirent halituſ: alie uomãt ſaxa: nõnulle etiã ſunt: que fonteſ pariũt inſolẽtibuſ lociſ: pegrinorũ fluminũ ſaltanteſ uiaſ. Iſti ſunt motuſ: qbuſ ſolũ quatitur. Palmatie uero appellantur: quorũ pauitatiõe illa que trepidant: ſine inclinationiſ periculo nutant: cũ directi tñ rigoriſ ſtatum retineãt. Miceciaſ uocatur tetri odoriſ inqetudo terrena.

Audiuntur mugituſ. interioribuſ gemitibuſ expreſſiſ. cum ſpirituſ inualiduſ ad terram mouendā: p aperta telluriſ inuentiſ itineribuſ fertur. ¶ Hiſ talibuſ marina ſunt paria: cū fluctuū concurrentiū mole: nunc pgreſſibuſ littora: nunc recurſibuſ ſinuſ ceſi quatiūtur. Sentitur etiam celi mariſq; cognatio: cum menſtruiſ curſibuſ lune decrementa: et acceſſuſ fretorum atq; eſtuum deprebenduntur. Verum eninuero: ut q̃tenuſ poſſum de uniuerſitate quod ſentio: breuiter abſoluam. Elemētorum inter ſe tanta diſcordia eſt: aeriſ mariſ atq; terre: ut admirari minuſ deceat: ſi illiſ incommoda ſo/leant: atq; ſecunda contingere. particulatim quidem rebuſ ortuſ. atq; obituſ afferēteſ. uniuerſitatē uero fine atq; initio uindicāteſ: et quibuſdam mirum uideri ſolet: ꝙ cum ex diuerſiſ: atq; inter ſe pugnātibuſ elemētiſ mundi natura conflata ſit: aridiſ atq; fluxiſ. glacialibuſ. et igniiſ. tanto rerum diuortio. nondū ſit eiuſ morta/litaſ diſſoluta. qbuſ illud ſimile ſatiſfaciet: cum in urbe ex diuerſiſ et contrariſ corporata rerum inequalium multitudo concordat. Sunt enim pariter diuiteſ. et egenteſ. adoleſcenſ etaſ permixta ſe/nioribuſ. ignaui cū fortibuſ. peſſimi cum optimiſ congregati. aut profecto fateātur banc eſſe ciuiliſ ratiōiſ admirandā tempantiā: cum qdem de plurimiſ una ſit facta: et ſimiliſ ſui tota. cū membra diſſimilia ſint. receptrixq; ſit naturarum ad diuerſa tendentium. et fortunarū per uarioſ fineſ: exituſq; pergentium: et contrariorum per ſe natura flectitur. et ex diſſoniſ fit unuſ idemq; conſenſuſ. ſic maſ & femina ſecū iungūtur. ac diuerſuſ utriuſq; ſexuſ ex diſſimi/libuſ ſimile aīal facit. Arteſq; ipe naturam imitanteſ: ex impibuſ paria faciūt. pictura ex diſcordibuſ pigmētorum coloribuſ. atriſ. albiſ. luteiſ. et puniceiſ: cōfuſione modica temperatiſ: imagineſ biſ que imitatur: ſimileſ facit. Ipaſq; muſica: que de lōgiſ & breuibuſ acutiſ & grauioribuſ ſoniſ conſtat: tam diuerſiſ & diſſoniſ uocibuſ barmoniam cōſonam reddit. Grammaticorum arteſ unde queſo? cum ex diuerſiſ collecte ſint litteriſ: ex qbuſ alie ſint inſone: alie ſemiſonanteſ: tamē mutuiſ ſe auxiliiſ adiuuāteſ ſyllabaſ pariunt. et de ſyllabiſ uoceſ. Sic totiuſ mundi: ſua inſtantia initioꝝ inter ſe impareſ cōuentuſ: pari nō diſcordante conſenſu: natura ueluti muſicam temperauit. Nanq; liqdiſ arida: et glacialibuſ flammida: uelocibuſ pigra: directiſ obliqua confudit: unumq; ex oīmibuſ: et ex uno oīa iuxta Heraclitum conſtituit. Principiorum igitur conſenſuſ ſibi concordiam peperit. Perſeuerantiam uero amicicie

inter ſe elementiſ dedit. ſpecierum ipſarum partitio. et dū in nullo
alia ab alia uincitur mō. uel poteſtate eq̄liſ. qppe oīum diuerſitaſ
grauiſſimoꝝ & leuiſſimorū: feruentiū & frigidoꝝ: docente ratione
nature. diuerſiſ licet rebuſ equalitatem deferre cōcordiam. om̄ia
parentiſ mūdi amenitatē eternitatēq; repperiſſe. Quid enī mūdo
preſtātiuſ? Lauda quā putaſ ſpēm: portio a te laudabitur mūdi.
admirare quā uoleſ temperantiā. ordinationē. figuram. hic et ꝑ
hunc illud quodcūq; eſt: inuenitur eē laudandū. Nam qd oro te
ornatū atq; ordinatū uideri poteſt: quod non ab ipſiuſ exemplo
imitatura ſit ratio? Vnde coſmoſ grece nomen accepit. Euntibuſ
ſole atq; luna ceteraq; luce ſyderea ꝑ eaſdē uiaſ: cuſtoditiſ tēporū
uicibuſ. nec ulliuſ tēporiſ interiectiōe cōfuſuſ: digerunt᷑ tempora.
et rurſuſ incipiunt. Atq; pulchre & fecunde hore ꝓcreantur: nunc
eſtiuoſ uaporeſ reſoluēteſ. nūc pruinaſ hyemiſ circūferenteſ: dierū
etiā noctiūq; curriculiſ ordiūtur menſeſ. texūt annoſ. anni ſeriem
conficiunt ſeculorū. Et qdem hic munduſ magnitudine immēſuſ.
curſibuſ rapiduſ. ſplendore ꝑluciduſ. ualenti habitudine. puberāte
iuuenili. Hic aīalium natantiū: atq; terreſtrium: pennigerorū:
cūctorūq; diſtinxit genera. in ſpecieſ ſeꝑauit. fixitq; legeſ uiuēdi
atq; moriendi: ex hoc aīmantia uitaliſ ſpirituſ ducūt. illiſ ſtatutiſ
curſibuſ temporū euentuſ. q admirationi eſſe ſolent. cū uel inter ſe
cōcutiunt᷑: uel directiſ nubibuſ fulmina. celū & tēpeſtateſ inter ſe
ſerene: hyberneq; cōfligūt. micāt hymbreſ. igneſ rūpunt᷑. et rurſuſ
placatiſ om̄ibuſ amena leticia mūdi reſerat᷑. uideaſ & uiridantibuſ
comiſ ceſariatā eſſe terram. et ſcatebriſ fontiū manantē. et aquaꝝ
agmina cōcipientem. pariētem. atq; educātem. nec occaſibuſ fati/
gari: nec ſecundiſ excuſſam erūpentibuſ ſꝑ tā pigriſ: q̃ mouētibuſ
fecibuſ aquarū. ſepe alluuiōibuſ merſam. flāmaꝝ ꝑ ꝑteſ uoracitate
cōſumptam: que tn̄ cū regionaliter uideant᷑ eſſe peſtifera: ad oēm
ſalutaria ſunt. et ad redintegrationem eiuſ ualēt. et cū mouetur:
ꝑfecto ſpirat illoſ ſpūſ: qbuſ clauſiſ & effugia querentibuſ: moue/
batur. hymbribuſ etiā madefacta: nō ſolum ad educandoſ fetuſ
ſuoſ opimat᷑: uerū etiā peſtifera cōtagione proluitur. flabriſ aūt
ſpirantiū aurarū grauioreſ: et minuſ puri aeriſ ſpūſ differunt᷑. atq;
purgantur. teporeſ friguſ glaciale mitificant. et brumaliſ auſtroſ
fauoniuſ ac terre terreſtriūq; uiſcerū uenaſ remittit. et parſ gignē/
tium: alia adoleſcētium: cetera occidentiū uiceſ ſubſtinent. et ſorſ
naſcētiū: obitoꝝ loco pullulāt. et occidentiū numeruſ naſcētibuſ

locũ pandit. Reſtat qđ caput eſt ſermõiſ huiuſ: ut ſuper mũdi
rectore uerba faciamuſ. Indigenſ qppe oratiõiſ huiuſ uidebat̃ de
mũdo reputanteſ: ut etſi minuſ curioſe: at quomõ poſſemuſ diſſe/
remuſ. De rectore qppe omniũ nõ ut ait ille: ſilere meliuſ eſt. ſed
uel parũ dicere. uetuſ opinio eſt: atq; in cogitationeſ omniũ hoím
penituſ incidit: deũ eſſe. originiſ nõ habere autorem. deumq; eſſe
ſalutem. et pſeuerantiam earũ quaſ effecerit: rerum. Neq; ulla reſ
eſt tam preſtantibuſ uiribuſ: que uiduata dei auxilio: ſui natura
contenta ſit. Hanc opinionẽ uateſ ſequuti profiteri auſi ſunt: oía
Ione plena. cuiuſ pñtiam: nõ iam cogitatio ſola: ſed oculi & aureſ
et ſenſibiliſ ſubſtantia cõprehẽdit. ad hec compoſita eſt poteſtati
dei cõuenienſ oratio. Soſpitator qdem ille genitor eſt oíum: q ad
cõplendum mundũ nati. factiq; ſunt. non tñ: ut corporei laboriſ
officio orbẽ iſtũ manibuſ ſuiſ inſtruxerit. ſed q q̃dam infatigabili
ꝓuidẽtia. et procul poſita: cũcta cõtingit. et maximiſ interualliſ
diſiũcta circũplectit̃. nec ambigit̃ eũ preſtantẽ atq; ſublimẽ ſedẽ
tenere. et poetarũ laudibuſ nomẽ eiuſ conſulũ: ac regũ nuncupa/
tiõibuſ predicari. et in arduiſ arcibuſ habere ſolium conſecratum.
Deniq; ꝓpioreſ quoſq; de poteſtate eiuſ ampliuſ trahere. corpora
celeſtia illa: q̃to finitima ſunt ei: tãto ampliuſ de deo cape. multo
minuſ: que ab illiſ ſunt ſecũda. et ad hec uſq; terrena: ꝑ interual/
lorũ modo indulgentiã dei ad noſ uſq; beneficiaq; ꝑuenire. Sed
cũ credamuſ deũ per oía ꝑmeare: et ad noſ: et ultra poteſtatẽ ſui
nomíſ tendere: q̃tum abeſt: uel imminet: tm̃ exiſtimandũ eſt eum
ampliuſ minuſue rebuſ utilitatiſ dare. Quoniam tamẽ rectiuſ &
honeſtiuſ ſic arbitrari ſummã illã poteſtatẽ: ſacratã celi penetrali/
buſ: et illiſ q lõgiſſime ſeparant̃: una et eadẽ ratiõe ꝑ ſe: et ꝑ alioſ
opem ſalutiſ afferre. neq; penetrantem. atq; adeuntem ſpecialiter
ſingula. nec indecore attrectãtem cominuſ cũcta. taliſ qppe hu/
militaſ deiecti. et minuſ ſublimiſ offitii: nec cũ hoíe qdẽ conuenit:
q ſit paululũ conſcientie celſioriſ. militie principeſ. et curie ꝓcereſ.
et urbiũ ac domorũ rectoreſ dico nunq̃ cõmiſſuroſ eſſe: ut id ſuiſ
mãibuſ factũ uelint: qđ ſit cure leuioriſ. nihil ení poſſunt equiuſ
facere dñorũ imperia: miniſteria ſeruulorũ exemplo ut intelligi
poſſit. Cambyſeſ. et Xerſeſ. et Dariuſ. potentiſſimi regeſ fuerunt.
hoꝝ prepotẽtia: quã ex opibuſ collegerant: lenocíniũ uite effe/
cerat celſioriſ. cũ eorum alter apud ſuſam & ecbatanaſ: ut in fano
quodã ſacratuſ nulli temere noticiã moriſ ſui panderet. ſed circũ/

ſeptuſ admirabili regia: cuiuſ tecta fulgerent: eboriſ niue. argenti luce: flāmiſ ex auro. uel electri claritate. lumia uero alia pre aliiſ erant. Interioreſ foreſ. exterioreſ ianue īminebāt. porteq; ferrate et muri adamātina firmitate. ante foreſ uiri forteſ. ſtipatoreſq; re/ galiū laterum. tutela puigili. cuſtodiā p uiceſ ſortiū ſubſtinebant. erant inter eoſ & diuiſa offitia. in comitatu regio armigeri qdam. At extrinſecuſ ſinguli cuſtodeſ locoꝝ erāt. et ianitoreſ. et atrīēſeſ. ſed inter eoſ aureſ regie. et impatoriſ oculi: qdam hoīeſ uocabanť. p que offitioꝝ genera rex ille ab hōibuſ deuſ eſſe credebatur: cū oīa quecūq; ibi gererenť: ille pdictoꝝ delatiōe diſcebat. Diſpen/ ſatoreſ pecunie. queſtoreſ uectigaliū. tribunoſ erarioſ habebat: alioſ & alioſ prefecerat ceteriſ urbibuſ. alii uenatibuſ agendiſ pro/ uintiam nacti. parſ domibuſ & muneribuſ prefecti putabātur. et ceteri ppetuiſ magniſq; curiſ: obſeruatiōe ſingularū rerū appoſiti erant. Duceſ ac ſatrape ubiq; diſpoſiti. et permixta lociſ omnibuſ mācipia regalia ex eo numero erant. et curſoreſ diurni atq; noc/ turni exploratoreſ. et per uiceſ incenſe faceſ: ex omnibnſ regni ſublimibuſ lociſ in uno die imperatori ſignificabāt: quod erat cito opuſ. Igiť regnū illud ita cōponi oportet cū mūdi aula: ut inter ſe cōparentur ſūmuſ atq; exupantiſſimuſ diuū. et homo ignauuſ. et peſſimuſ. Quod ſi cui uiro: uel cuilibet regi indecoꝝ ē. p ſemet/ ipm procurare oīa & pficere: multo magiſ deo incōuenienſ erit. Quare ſic putādum eſt: eū maxime maieſtatem retinere: ſi ipe in alto reſideat loco: eaſ aūt poteſtateſ per oēſ mūdi parteſ orbiſq; diſpēſet: que ſint pareſ: ſolē ac lunā cunctūq; celū. Hoꝝ enī cura ſalutē terrenoꝝ oīum gubernat. nec multiſ ei opuſ eſt. nec ptiçepſ hominū cōuerſatione. qbuſ ppter ignauiā appoſitū eſt pluribuſ indigere. at nō eiuſmōi cōpendio machinatoreſ fabricaꝝ: aſtutia uniuſ cōuerſiōiſ multa & uaria pariter adminiſtrant. etiā illi q in ligneoliſ hoīm figuriſ geſtuſ mouent qn filum membri. qđ agitari ſolet: traxerint: torquebiť ceruix. nutabit caput. oculi uibrabūt. manuſ ad miniſteriū pſto erūt: nec iuenuſte totuſ uidebiť uiuere. haud ſecuſ etiā celeſtiſ ptāſ: cū initium ſciētia & ſalutifera opa mo/ uerit: ab uno ad ſecūdum: et deinceps ad tertiū: et uſq; ad ſupmū: attactu cōtinuo uim ſue maieſtatiſ īſinuat. aliud alio cōmoueť. motuſq; unuſ alteri mouendi ſe originem tradit. Mūdo equidem conſentiūt: nō una ſed diuerſa uia. et plerūq; contraria. Sed pma remiſſiore admodū data. ſimpliciq; inchoato pncipio. impulſibuſ

mutuiſ ut ſupradictũ ẽ: mouent̃ qdem oĩa. ſed ita ut ſi qſ ſpherã: aut quadratũ: et cylindrum: et aliaſ figuraſ in ꝓcliue ſimul iaciat: deferent̃ qdem om̃ia: ſed nõ eodem genere mouebũtur. nec illud diſſimile exemplũ uideri oportet: ſiqſ pariter patefacto gremio: aĩalium multitudinẽ ſimul abire patiatur: uolucrũ. natatiliũ. atq; terreſtriũ. eníuero ad ſuũ locũ: queq; duce natura ꝓperabũt. parſ aquam repetenſ: illa inter agroſ: legibuſ & inſtitutiſ ſuiſ naturali lege aggregabunt̃. ibunt per aeriſ uiaſ prepeteſ. qbuſ hec natura largita ẽ. ſic natura uiuendi eſt cõſtituta. Nã cũ om̃e celũ ſimplici circũactu uoluat̃ nocte dieq; diſtinctũ: diuerſiſ mẽſuraꝝ eq̃lita/tibuſ ſeparatũ: q̃uiſ una ſphera oĩa cõcluſerit: incrementiſ tñ globi ſui: deciſioneq;: lumina mẽſtrua luna ſignificat. et celi ſpatium ſol annua reuerſiõe colluſtrat. eiuſq; comiteſ amoenuſ lucifer: et cõiſ cylleniuſ ſtella. etení prioribuſ mauortiũ ſyduſ circuliſ in biennio cõfecit ſpatia. Iouiſ clarum fulgenſq;: ſexieſ eadem multiplicatiſ curſibuſ ſuiſ tẽpora: que Saturnuſ ſublimior. xxx. ſpatiiſ annoꝝ cirũerrat. Verũ inter hec. una mundi cõuerſio orbiſ: et unuſ con/centuſ: atq; unuſ ſtellaꝝ choruſ: ex diuerſiſ occaſibuſ ortibuſq; hoc ornamẽto: et ut monile rectiſſime greca lingua ſignificat. Atení: ut in choreiſ: cũ dux carminiſ hymno p̃cinit: concinentiũ uulguſ uiroꝝ: et feminarũ mixtiſ grauibuſ & acutiſ clamoribuſ unã har/moniã reſonãt: ſic diuia mẽſ mũdanaſ uarietateſ: ad inſtar uniuſ cõcentiõiſ reuelat. Nã celũ confixit: ut uaporatiſ & radiantibuſ ſtelliſ inerranti curſu ferat̃. et reciprociſ itineribuſ aſtra cõſurgãt. Sol qdem cõtuenſ: ortu ſuo diem pandit: occaſu noctem reducit. condituſq; uel relatuſ p plagaſ mũdi: q̃ttuor tempoꝝ uiceſ mutat. Hiſ oppoſiti ſũt torrentiũ curſuſ. et hũoreſ undaꝝ. emicationeſq; ſiluarũ: frugaliſ maturitaſ: fetuſ aĩmalium. educatiõeſ atq; obituſ ſinguloꝝ. Cum igit̃ rex oĩm: et pater quẽ tm̃modo mentiſ oculiſ noſtre cogitatiõeſ uident: machinã oẽm iugiter per circuitũ ſuiſ legibuſ terminatã: clarã ſyderibuſ relucentẽ. ſpẽſq; innumeraſ mõ ꝓpalam ſepe cõfectaſ: ab uno ut ſupradixi p̃ncipio agitari iubet: ſimile iſtud eẽ bellicĩ rebuſ: hinc liceat arbitrari. Nam cum tuba bellicũ cecinit: militeſ clãgore incenſi: aliuſ accingit̃ gladio: aliuſ clipeũ capit. ille lorica ſe induit. hic galea caput: ille crura ocreiſ inuoluit. ille equũ tẽpat. freniſ & loriſ iugaleſ ad cõcordiã copu/lat. et ꝓtinuſ unuſqſq; cõpetenſ capeſſit offitiũ. militeſ executionẽ adornant ordineſ. principeſ curant. equiteſ ordinibuſ preſunt.

ceteri negotia que nacti ſunt: agitant. cũ interea uniuſ ducıſ im/
perio: cũctuſ exercituſ paret: quem rex prefecerit. peneſ quem eſt
ſumma rerũ. Non aliter diuinarũ & hũanaꝝ rerũ ſtatuſ regitur:
qñ uno moderamine contenta oĩa: penſum ſui operiſ agnoſcũt.
curaq; oĩſ occulta: uiſ nulliſ oculiſ obuia niſi qbuſ menſ ſue luciſ
aciem intendit. Nec tamẽ hoc: uel illi ad moliendũ: uel nobiſ ad
intelligendũ obeſt. De inferiore licet imagine capiamuſ exẽpla.
aĩa in hoĩe nõ uidetur. et tamẽ fateant̃ omneſ neceſſe eſt: huiuſ
opa: omnia: que p hoĩem preclara fiunt: prouenire. neq; aĩe ipiuſ
qlitatem: ac figuram oculiſ occurrere. Sed mom̃etiſ ab ea geſto/
rum intelligi: qualiſ et qta ſit. Omne qppe humane uite pſidium
ingenio eiuſ eſt paratum. cultuſ agrorum. uſuſq; frugum: artificũ
ſollertia. ꝓuentuſ artiũ. cõmoditaſ uite humane. Quid de legibuſ
dicam? qua ui faciẽte inuenteq; ſunt? quid de ciuilibuſ inſtitutiſ:
ac moribuſ qui nunc populorũ accitiſ conuentibuſ: frequentant̃
aſpitate belloꝝ: et pacata mitigãtur quiete? Niſi forte iniuſtuſ
rerũ eſtimator poteſt eſſe: q hec eadem de deo neget: quẽ uideat
eẽ uiribuſ exupantiſſimũ: auguſtiſſimũ: immortaliſ eui genitorẽ.
Vnde nihil mirũ eſt: ſi mortaleſ oculi nõ capiũt aſpectum eiuſ:
quãdo diuinoꝝ operum ui ſit perſpicuuſ: atq; manifeſtuſ. Huiuſ
locum querimuſ: qui neq; infimuſ eſt: cum rerum contagionibuſ:
neq; in aere turbido. uerum in mundano faſtigio: quẽ greci τον
ουρανον. id eſt celum recte uocant. ut qui ſit altitudiniſ finiſ. et
idẽ ea ratiõe eũ nominãt: quẽ ab omni fuſcitate ac pturbatiõe
uident liberum. neq; enim caliginem nubium recipit: uel pruinaſ:
et niueſ ſuſtinet. nec pulſatur uentiſ. nec hymbribuſ ceditur. Hec
enim de olympo: q eſt celſitudiniſ ſũme: poeta: hiſ uerbiſ: cecinit.
ζευσ δ᾽ ελαχ᾽ ουρανον ευρυν εν αιθερι και νεφελησι. i. Sorſ
Iouiſ aula poli enubiſ: ſuper ethere facta eſt. Hanc opinionem
cõmuniſ moſ et hominũ obſeruatiõeſ ſequute: affirmant: ſupiora
eſſe deo tradita. nanq; habituſ orantiũ ſic eſt: ut manibuſ extẽſiſ
in celum: precemur. Romanuſ etiam poeta ſic ſenſit. Aſpice licet
ſublime tuenſ. quem inuocãt oẽſ Iouem: unde illa: que uident̃:
ſuntq; oĩbuſ preſtantia. Eaſdem ſublimitateſ regionum tenẽt
aſtra celeſtia. et mũdi lumina. ac merito: licet illiſ ordine ppetuo
frui: nec diuerſiſ ea in ſpatiiſ temporibuſ ue obſeruantiſſimam legẽ
ſuorum aliquando itinerũ metiunt̃. terrena omnia mutationeſ:
et cõuerſioneſ: poſtremo interituſ: habent. Poſtremo quod eſt in

triremi gubernator: in curru rector: pcẽtor in choriſ: dux ĩ urbe: dux in exercitu: hoc ẽ in mũdo deuſ. niſi quod ceteriſ erumnoſũ: et multiplex: et curarum innumerabiliũ uidetur eſſe: hoc ipſum: alicuiuſ offitii principem fieri. Deo uero nec triſtiſ: nec oneroſa eſt impii ſui cura. Nanq; nobiſ circũfert: et regit cũctaſ formaſ natura: quaſ diuerſiſ regionibuſ commouenſ: ut eſt lex ciuitatiſ ſemel promulgata: perpetuiſ obſeruationum ratiõibuſ fixa: ipa qdem immutabiliſ: ac eiuſ arbitrio parẽſ menteſ agitant̃. nutuq; eiuſ: et dominatiõe flectunt̃. et ſatiſ eiuſ magiſtratuſ: tribunalia. principia: militeſ: frequẽtabunt. recuperatoreſ iudiciiſ pſidebunt. Videaſq; illã ciuitatẽ piter ſpirantẽ odoribuſ: et graue olẽtibuſ: cenſ. et reſonantem hymniſ: et carminibuſ: et canticiſ: eandẽ etiã lamentiſ: et ploratibuſ eiulentẽ. et ad hunc modũ reſ agi in mũdo eſtimemuſ. lex illa: uel genſ: ad eqtatiſ tenorẽ. reducenda ſit: nulla indigẽſ correctiõe mutabili. Quippe ſicut mũdi uniuerſitaſ regit̃: dum ſpeculatur ad omnia rector eiuſ: atq; immutabiliter incũbit: ſpargit̃q; uiſ illa ſeminibuſ incluſa: per naturaſ omnium: ſpecieſq;: et genera digeſta: ſic facileſ uiciũ lapſuſ: & palmaꝝ ardua: pſicoꝝ robur. leuitaſ mali: gignit̃: ſic et que infelicia: ppter infecũditatẽ uocamuſ: tamẽ utilia ſũt alio pacto. Platani ut ait poeta: ũbraſ potantibuſ miniſtranteſ. Et cũ ſit unuſ: pluribuſ nominibuſ cıet̃ ppter ſpecierum multitudinem: qrum diuerſitate fit multiformiſ. & a iuuandiſ ſuiſ Iupiter dicit̃: quẽ zena greci: quod uite noſtre autor ſit: rectiſſime appellãt: fulgurator: et tonitrualiſ: et fulmi/nator. et item dicitur ſerenator. et plureſ eum frugiferum uocant. multi urbiſ cuſtodẽ. alii hoſpitalẽ: amicalemq;: et omniũ offitioꝝ nominibuſ appellanteſ: et multo plura eiuſmodi apud aruſpiceſ: et romanoſ ueteres inuenieſ. Orpheuſ uero hanc effari poteſtatẽ uolenſ: hiſ de eo uerbiſ canit.

ζεὺσ πρῶτοσ γένετο. ζεὺσ ὕστατοσ ἀρχικέραυνοσ.
ζεὺσ κεφάλη. ζεὺσ μέσσα. διὸσ δ᾽ἐκ πάντα τέτυκται.
ζεὺσ πυθμὴν γαίησ τε καὶ οὐρανοῦ ἀστερόεντοσ.
ζεὺσ ἄρσην γένετο. ζεὺσ ἄμβροτοσ ἔπλετο νῦμφη.
ζεὺσ πνοιὴ πάντων. ζεὺσ ἀκαμάτου πυρὸσ ὁρμή.
ζεὺσ πόντου ῥίζα. ζεὺσ ἥλιοσ. ἠδὲ σελήνη.
ζεὺσ βασιλεύσ. ζεὺσ ἀρχὸσ ἁπάντων ἀρχικέραυνοσ.
πάντασ γὰρ κρύψασ αὖθισ φάοσ ἐσ πολυγηθέσ.
ἐξ ἱερῆσ κραδίησ ἀνενέγκατο μέρμερα ῥέζων. id eſt

Iupiter omnipotenſ eſt primuſ. & ultimuſ idem.
Iupiter eſt caput. & medium. Iouiſ omnia munuſ.
Iupiter eſt fundamen humi. ac ſtellantiſ olympi.
Iupiter & maſ eſt: & neſcia femina mortiſ.
Spirituſ eſt cunctiſ. ualidi uiſ Iupiter igniſ.
Et pelagi radix. ſol. luna eſt Iupiter ipſe.
Omnipotenſ rex eſt. rei omniſ Iupiter ortuſ.
Nam ſimul occuluit: rurſum extulit omnia leto
Corde ſuo e ſacro: conſultor lumine: rebuſ.

Fatum qđ greci ειμαρμενην uocant: tractu quodam: inuicem cauſaꝝ ſe continentiũ: uolunt dici decretum. Idem pepromenen dicunt. ꝙ oĩa in hoc ſtatu rerũ definita ſint. nec ſit in hoc mũdo aliquid interminatum. idem fatum moeran uocãt: qđ ex ꝑtibuſ conſtet. hinc emiomon: quod unicuiq; attributio ſua ſit aſſcꝑta. ac pacti eadem rerum ineffugibiliſ neceſſitaſ ultõniſ. ſed tria fata ſũt. numeruſ cum ratione temporiſ facienſ: ſi poteſtatẽ earum: ad eiuſdem ſimilitudinẽ tẽporiſ referaſ. Nã quod in fuſo perfectum eſt: preteriti temporiſ habet ſpeciẽ. & quod torquetur in digitiſ: momenti preſentiſ indicat ſpatia. & quod nondũ colo tractũ eſt: ſubactũq; cura digitorũ: id futuri: & conſequẽtiſ ſeculi poſteriora uidetur oſtendere. Hec illiſ condicio ex nominum eorundem proprietate contingit: ut ſit atropoſ preteriti temporiſ fatum: lachesiſ a fine cognominata. qđ etiam illiſ que futura ſunt: finem ſuum deuſ dederit. Cloto preſentiſ temporiſ habet curam: ut ipſiſ actionibuſ ſuadeat: ne cura ſollerſ rebuſ oĩbuſ deſit. deum uero ire per omneſ terraſ: non fruſtra arbitrabitur: qui audiet Platõiſ hec uerba. Deuſ nanq; inqt: ſicut & uera continet ratio: principia: fineſ & media rerum omniũ penetrat. atq; illuſtrando curſu uo/lucri ſuperfertur. Eũdem deum ultrix neceſſitaſ ſemper: & ubiq; comitatur: eorũ qui a ſacra lege diſceſſerint: uindex futura. quã ille facit mitificã: q ſtatim a tenero: & ipſiſ incunabuliſ intellexit & timuit. eiq; ſe totum dedit: atq; permiſit.

A SClepiuſ iſte pro ſole mihi eſt deuſ. Deuſ te
nobiſ o Aſclepi: ut diuino ſermoni intereſſeſ:
adduxit. eiq; tali: qui merito omnium antea
a nobiſ factorum: uel nobiſ diuino munere
inſpiratorum: uideatur eſſe religioſa pietate
diuinior: quẽ ſi intelligenſ uideriſ: eriſ omniũ
bonoꝝ tota mente pleniſſimuſ. Sed cũ multa
ſint bona: & nõ unum: in quo ſunt omnia. alterum enim alteriuſ
conſentaneum eſſe dinoſcitur. omnia uniuſ eſſe: aut unũ eſſe oĩa.
Ita enim unum alteri connexum: ut ſeparari alterum ab utroq;
nõ poſſit. Sed de futuro ſermõe hoc diligẽti intentõe cognoſceſ.
Tu uero o Aſclepi ꝓcede paululũ. atq; nobiſ: qui interſit: euoca.
¶ Quo ingreſſo: Aſclepiuſ etiam Ammonem intereſſe ſuggeſſit.
¶ Trimegiſtuſ ait: nulla inuidia Ammonẽ ꝓhibet a nobiſ: etenĩ
ad eiuſ nomen multa meminimuſ a nobiſ eſſe ſcripta: ſicut et ad
amãtiſſimũ & bonũ filium: multa de phyſica: & ex ethica q̃plu/
rima: tractatũ hunc aũt tuo aſſcribam nomini: preter Ammonẽ
uero nullũ uoca alterũ: ne tãte rei religioſiſſimuſ ſermo multorũ
interuentu uenientium: preſentiaq; uioletur. tractatum aũt tota
numiniſ maieſtate pleniſſimum irreligioſe mentiſ eſt: multorum
conſcientie publicare. Ammõe etiam adytum ingreſſo: ſanctoq;
illo: quattuor uirorum religione: & diuino dei completo p̃ſentia:
cõpetenti uenerabiliter ſilentio ex ore Hermeſ animiſ ſinguloꝝ
mentibuſq; pendentibuſ: diuinuſ cupido ſic exorſuſ eſt dicere.
¶ .TRIMEGISTVS. O Aſclepi omniſ hũana immor/
taliſ eſt anima: ſed non uniformiter cũcte: ſed alie alio more: uel
tempore. ¶ .ASCLEPIVS. Non enĩ o Trimegiſte omniſ
uniuſ qualitatiſ eſt aĩa. ¶ .TRIME. O Aſclepi: ut celeriter
de uera rationiſ continentia didiciſti. Non enim hoc dixi: omnia
unum eſſe: & unũ omnia. ut que in creatore ſunt omnia: anteq̃m
creaſſet omnia. nec immerito ipſe dictuſ eſt omnia: cuiuſ membra
ſunt omnia. huiuſ itaq; qui eſt unuſ oĩa: uel ip̃e eſt creator oĩum:
in hac tota diſputatõe curato meminiſſe. de celo cũcta deſcendũt
in terram. & in aquam. & in aera. Igniſ ſolum: ꝙ ſurſum uerſum
fertur: uiuificat: quod deorſum ei deſeruienſ. at uero quicquid de
alto deſcendit: generanſ eſt. quod ſurſum uerſuſ emanat nutrienſ.

terra ſola in ſeipſam conſiſtenſ: omnium eſt receptrix. omniumq;
generum: quæ accapit: reſtitutrix. ¶ Hoc ergo totum: ſicut me/
miniſti: quod eſt omnium: uel omnia: anima: & munduſ: a na/
tura comprehenſa agitantur: ita omnium multiformi imaginum
equalitate uariata: ne infinite qualitatum ex interuallo ſpecieſ
eſſe noſcantur. adunate tamẽ ad hoc: ut totum unum. & ex uno
omnia eſſe uideantur. Totuſ itaq; quibuſ formatuſ eſt munduſ.
elementa ſunt quattuor. Ignis. aq̃. terra. aer. munduſ unuſ. anima
una. deuſ unuſ. Nunc mihi adeſto totuſ: quantum ualeſ. quãtum
calleſ aſtutia: diuinitatiſ etenĩ ratio diuina ſenſuſ intentione noſ/
cenda. torrenti ſimillima eſt fluuio: e ſummo in pronum precipiti
rapacitate currenti. quo efficitur: ut intentionem noſtram: non
ſolum audientium: uerum etiam tractantium ipſorum celeri ue/
locitate pretereat. Celũ ergo ſenſibiliſ deuſ adminiſtrator eſt om/
niũ corporum: quorũ augmenta detrimentaq; ſol & luna ſortiti
ſunt. Celi uero: & ipſiuſ anime: & omniũ que in mundo ſunt: ipſe
gubernator eſt: qui eſt omnium effector deuſ. a ſupradictiſ enim
omnibuſ: quorum gubernator eſt: omnium frequentatio fertur
influẽſ per mundum: & per animam omniũ generum: & ſpecierũ
omnium: perq; rerum naturam. munduſ autem preparatuſ eſt a
deo receptaculũ omniformium ſpecierum: naturam aũt p ſpecieſ
imaginanſ: mundũ per quattuor elementa ad celũ uſq; adduxit:
cuncta dei uiſibuſ placitura: omnia autem deſuper pendentia: in
ſpecieſ diuiduntur: hoc quod dicturuſ ſum genere. Genera rerũ
omnium ſuaſ ſpecieſ ſequunť: ut ſit ita ſoliditaſ genuſ: ſpecieſ ge/
neriſ particula. genuſ ergo deorũ: demonũq; genuſ eque & hoĩm.
ſimiliter uolucrum. & omnium que in ſe munduſ habet: ſui ſimileſ
mundi ſpecieſ generat. genuſ eſt & aliud aĩmal. genuſ ſine anima
quidem: nec carenſ tñ ſenſibuſ: unde beneficiiſ gaudet. & aduerſiſ
minuitur: atq; uitiatur. omniũ dico: que in terra radicũ: ſtirpiũq;
incolumitate uiuiſcunt. quaꝝ ſpecieſ per totam terram ſparſe ſũt.
¶ Ipſum celum plenum eſt deo. ſupradicta autẽ genera inhabitant
uſq; ad loca ſpecierum. quarum omnium rerum immortaleſ ſunt
ſpecieſ. Specieſ enim generiſ eſt parſ: ut homo humanitatiſ. quam
neceſſe eſt ſequi qualitatem ſui generiſ: unde efficitur. ut q̃uiſ oĩa
genera ſint immortalia: ſpecieſ tamen non omneſ immortaleſ ſũt.
Diuinitatiſ enim genuſ: & ipſum & ſpecieſ immortaleſ ſunt. Re/
liquoꝝ genera quorum eternitaſ eſt genuſ: q̃uiſ p ſpecieſ occidat:

naſcendi tamen fecunditate ſeruatur. ideoq; ſpecieſ mortaleſ ſūt. ut homo mortaliſ. immortaliſ humanitaſ. Omnibuſ tn̄ generibuſ omnium generum ſpecieſ miſcentur: quedam que ante facte ſunt: quedam que de hiſ facte ſunt. Hec autem que fiūt. aut a diiſ. aut a demonibuſ. aut ab hominibuſ: omneſ ſimillime generibuſ ſuiſ ſpecieſ. Corpora enī impoſſibile eſt conformari ſine nutu diuino. ſpecieſ figurari: ſine adiutorio demonum. animalia inſtitui & coli ſine hominibuſ non poſſunt. Quicūq; igitur demonum a genere ſuo defluenteſ: in ſpeciem fortuito coniuncti ſunt: alicuiuſ ſpeciei generiſ diuini ꝓximitate: & conſortio: diiſ ſimileſ habenť. Quoꝝ uero demonū ſpecieſ: qualitate ſui generiſ perſeuerant: hi amāteſ hominum rationem: demoneſ nuncupanť. Similiſ eſt & hominū. aut eo amplior. multiformiſ enim: uariaq; humāi generiſ ſpecieſ. & ipſa a predicto deſuper adueniens conſortio. omnium aliarum ſpecierum multaſ: & prope omnium per neceſſitatem coniunctiones facit. propter quod: & prope deoſ accedit: qui ſe mente: qua diiſ iunctuſ eſt diuina religiōe diiſ iunxerit: & demōeſ q iiſiū ctuſ eſt. Humani uero qui medietate ſui generiſ contenti ſunt: & relique omnium ſpecieſ iiſ ſimileſ erunt. quorum ſe generiſ ſpeciebuſ adiunxerunt. Propter hoc o Aſclepi magnū miraculū eſt homo animal adorandum: & honorandum. Hoc enim in naturam dei tranſit: quia ipſe ſit deuſ. hoc demonum genuſ nouit. utpote qui cum iiſdem ortum ſe eſſe cognoſcat. Hoc humane nature partē: in ſeipſo deſpicit: alteriuſ partiſ diuinitate confiſuſ. O hominum q̄nta eſt natura: temperata feliciuſ: ac diiſ cognata diuinitate cōiunctuſ: partem ſui qua terrenuſ eſt: deſpicit. cetera om̄ia quibuſ ſe neceſſarium eſſe celeſti diſpoſitione cognoſcit: nexu ſecum caritatiſ aſtrīgit. ſicq; ſuſpicit celū. ſic ergo feliciore loco medietatiſ eſt poſituſ: ut que infra ſe ſunt: diligat: ipſe a ſuperioribuſ diligať. elementiſ uelocitate miſcetur. acumine mentiſ in mariſ profunda deſcendit. omnia illi lucent. non celum uidetur altiſſimum: quaſi enim e proximo ſagacitate animi intuetur. Intentionem animi eiuſ caligo aeriſ non confūdit. non denſitaſ eiuſ operam eiuſ impedit: non aque altitudo profūda deſpectū eiuſ obtundit. omnia idem eſt. & ubiq; idem eſt. Horum omnium generum: quæ ſunt animalia: deſuper: deorſū radiceſ peruenienteſ habent. animalia de imo in ſuperna una radice ſilueſcunt. Quedā duplicibuſ alunť elementiſ. quædam autem ſimplicibuſ. alimenta autem ſunt bina

anime & corporiſ:e qbuſ animalia cõſtant. Anima mundi inqeta
ſemper agitatione nutritur. corpora ex aqua & terra inferioriſ
mundi alimentiſ augeſcũt. ſpirituſ quoq; plena ſunt oĩa. p̄mixtuſ
cunctiſ cũcta uiuificat: ſenſu addito. ad hominiſ intelligentiam.
que quinta parſ ſola homini conceſſa eſt ex ethere. Sed de ani/
malibuſ cunctiſ humanoſ tantum ſenſuſ ad diuine rationiſ intel/
ligentiam exornat. erigit. atq; ſuſtollit. Sed quoniam de ſenſu
commoneor. paulopoſt & huiuſ rationem uobiſ exponam. Eſt
enim ſanctiſſima & magna. & nõ minor q̃ ea: que eſt diuinitatiſ
ipſiuſ. Sed nunc uobiſ expediam: que ceperam. Dicebam enim in
ipſo initio rerum de cõiunctione deorum. quomodo homineſ
ſoli eorum dignatione perfruuntur. Quicunq; etenim hominum
tantum felicitatiſ adepti ſunt: ut illum intelligẽtie diuinum per/
ciperent ſenſum: qui ſenſuſ eſt diuinior in ſolo deo: & in humana
intelligentia. ¶. ASCLEPIVS. Non enim omniũ hoĩum
o Trimegiſte uniformiſ eſt ſenſuſ. ¶. TRIMEGISTVS.
Non omneſ o Aſclepi intelligentiam ueram adepti ſunt. ſed ima/
ginem temerario impetu: nulla uera ratione inſpecta ſequenteſ:
decipiũtur. que in mentibuſ maliciã parit. & transformat optimũ
animal in naturam feræ: moreſq; beſtiarum. de ſenſu autem: & de
omnibuſ ſenſualibuſ quãdo & de ſpiritu tunc totã uobiſ p̄ſtabo
rationem. Solum enim animal homo duplex eſt. & eiuſ una parſ
ſimplex eſt: que ut greci aiunt ουσιωδησ aut quam uocamuſ
diuine ſimilitudiniſ formam. Eſt autem quadruplex: quod
greci nos mundanum dicimuſ. ex quo
factum eſt corpuſ: quo circuntegitur illud: quod in homine di/
uinum eſſe iam diximuſ. in quo mentiſ diuinitaſ recta ſola: cum
cognatiſ ſuiſ: id eſt mentiſ pure ſenſibuſ: ſecum ipſa conquieſcat:
tanq̃ muro corporiſ ſepta. ¶. ASCLEPIVS. Quid ergo
oportuit. o Trimegiſte hominem in mundo conſtitui: & non in
ea parte: q̃ deuſ eſt: eum in ſũma beatitudine degere? ¶. TRI/
MEGISTVS. Recte queriſ o Aſclepi. & noſ enĩ rogamuſ
deum: ut tribuat nobiſ facultatem reddendæ rationiſ iſtiuſ. cum
enim omnia uoluntate eiuſ dependeãt: tum illa uel maxime quæ
de tota ſummitate tractãt. quam rationem preſenti diſputatõe
cõquirimuſ. Audi ergo Aſclepi. Dominuſ & omniũ conformator:
quem recte deum dicimuſ: quem a ſe ſecundum fecerit: qui uideri
& ſentiri poſſit: eundem ſecundũ ſenſibilem ita dixerim: non ideo

ꝙ ipſe ſentiat. de hoc enim an ipſe ſentiat: an nō: alio dicemuſ tē/
pore: ſed eo quod uidentium ſenſuſ incurrit: quoniam ergo hunc
fecit: ex ſe primum & a ſe ſecundum: uiſuſq; eſt ei pulcher: utpote
qui ſit omnium bonitate pleniſſimuſ: amauit eum: ut diuinitatiſ
ſue partem: ergo ut tantuſ: & tam bonuſ eſſet uoluit alium: qui
illum: quem ex ſe fecerat: intueri potuiſſet: ſimulq; & ratōniſ imi/
tatorem: & diligentie fecit hominem. Voluntaſ etenim dei ipſa
ſumma eſt perfectio: utpote cū uoluiſſe: & perfeciſſe: uno eodēq;
temporiſ puncto compleat. Quum itaq; ουσιωδη aīaduerteret
deuſ: non poſſe omnium rerum eſſe diligentem: niſi eum mūdano
integumento contegeret: texit eum corporea domo: taleſq; oēſ
eſſe precepit. ex utraq; natura in unū confundenſ: miſcenſq; q̄tū
ſatiſ eſſe debuiſſet. Itaq; hominem conformauit ex animi & cor/
poriſ: id eſt ex eterna & mortali natura: ut aīal ita conformatū:
utriq; origini ſue ſatiſfacere poſſit: & mirari: atq; orare celeſtia:
& æterna: incolere: atq; gubernare terrena. Modo autem dico
mortalia non aquam & terram. quæ duo de quattuor elementiſ
ſubiecit natura hominibuſ. ſed ea quæ ab hominibuſ: aut in hiſ:
aut de hiſ fiunt: ut ipſiuſ terre cultuſ: paſcua: ædificatio: portuſ:
nauigationeſ: communicationeſ. commodationeſ alterne: qui eſt
hūanitatiſ firmiſſimuſ nexuſ. & parſ mūdi: que eſt aqua et terra:
que parſ terrena mundi artium diſciplinarumq; cognitione: atq;
uſu ſeruatur. ſine quibuſ mūdum deuſ noluit eſſe perfectum. pla/
citum enim dei neceſſitaſ ſequitur. uolūtatem comitatur effectuſ.
Neq; enim credibile eſt deo diſplicaturum eſſe: quod placuit. cum
& futurum id: et placiturum: multo ante ſciuerit. Sed o Aſclepi
animaduerto ut celeri mentiſ cupiditate feſtineſ audire: quomō
homo celi: uel que in eo ſunt: dilectum poſſit habere: uel cultum.
Audi itaq; o Aſclepi: dilectuſ dei celi: cum hiſ: que inſunt om̄ibuſ:
una eſt obſequiorum frequentatio. hanc aliud animal non con/
fecit: nec diuinorum: nec annalium: niſi ſoluſ homo: hominum
enim admirationibuſ. adorationibuſ. laudibuſ. obſequiiſ. celum:
celeſteſq; delectātur. nec immerito in hominum cetum muſarum
choruſ eſt a ſūma diuinitate demiſſuſ: ſcilicet ne terrenuſ mūduſ
uideretur incultior: ſi modulorum dulcedine caruiſſet. ſed potiuſ
ut in uſitatiſ hominum cātileniſ concelebraretur. & laudibuſ. nec
in terriſ harmōie ſuauitaſ defuiſſet. aliqui enim ipſiq; pauciſſimi
pura mente prediti. ſortiti ſunt celi ſuſpiciēdi uenerabiliorē curā.

quicunq; autem ex duplici nature ſue confuſione interiorem in/
telligentiam mole corporiſ reſederunt: curandiſ elementiſ: hiſq;
inferioribuſ ſunt prepoſiti. Animal ergo homo: non quidem eſt
minor ꝙ ex parte mortaliſ ſit. ſed ex eo forte aptiuſ efficatiuſq;
compoſituſ: ad certam rationem mortalitate auctuſ eſſe uideat̃.
ſcilicet quoniam utrunq;: ubi ex utraq; materia ſubſtinere non
potuiſſet: ex utraq; formatuſ eſt: ut & terrenum & diuinū poſſet
habere dilectum. Rationem uero tractatuſ iſtiuſ Aſclepi: non
ſolum ſagaci intentione uerum etiam cupio te animi uiuacitate
percipere. Eſt enim ratio plurimiſ incredibiliſ. integra autem et
uera ꝑcipienda ſanctioribuſ mētibuſ. itaq; hinc exordiar. Eter/
nitatiſ dominuſ deuſ primuſ. ſecūduſ eſt mūduſ. homo eſt tertiuſ.
effector mundi deuſ: & eorum que inſunt omnium: ſimul cuncta
gubernādo: cum ipſo homine gubernatore compoſita. quod eſt
totum ſuſcipienſ. homo id eſt curam proprie efficit diligētie ſue:
ut ſicut & ipſe munduſ uterq; ornamento ſibi: ut ex hac hominiſ
diuina cōpoſitione mūduſ grece rectiuſ κοσμοσ dictuſ uideat̃:
iſ nouit ſe: nouit & mūdum: ut meminerit quid partibuſ cōueniat
ſuiſ. que ſibi utenda: qbuſ ſibi inſeruiendū ſit: recognoſcat. laudeſ
grateſq; maximaſ agenſ deo: eiuſ imaginem ueneranſ. nō ignaruſ
ſe etiam: ſecundum eſſe imaginem dei. cuiuſ ſunt imagineſ duæ:
mūduſ ſcilicet & homo. unde efficitur ut quoniam eſt ipſiuſ una
compago: parte qua ex anima: & ſenſu: & ſpiritu: atq; ratione di/
uinuſ eſt: uelut ex elementiſ ſuperioribuſ aſcendere poſſe uideat̃
in celū. parte uero mundana: que cōſtat ex igne: & aqua: & aere:
mortaliſ reſiſtat in terram. ut nature ſue omnia mundana uidua
deſertaq; dimittat. ſic enim hūanitaſ ex parte diuīa: & ex parte
mortaliſ eſt effecta in corpora cōſiſtenſ. Eſt autem menſura eiuſ
utriuſq; id eſt hominiſ ante omneſ religio. quam ſequitur bōitaſ.
ea demum tūc uidetur eſſe perfecta: ſi etiam cupiditatū omnium
alienaꝝ rerum ſit deſpectuſ uirtute munita. ſūt enim ab oīībuſ
diuine cognationiſ partibuſ aliena: oīa quecūq; terrena: corꝑali
cupiditate poſſidentur. & merito poſſeſſionum noīe nuncupant̃.
quoniam nō nata ſunt nobiſcum: ſed poſtea a nobiſ poſſideri ce/
perunt. omnia ergo huiuſmodi ab homīe aliena ſunt: etiā corpuſ:
ut & ea que appetimuſ. & illud ex quo appetētie nobiſ eſt uitiū:
deſpiciamuſ: ut enim meum animum rationiſ ducit intentio: homo
hactenuſ eſſe debuit: ut contemplatione diuinitatiſ partem quæ

ibi iũcta mortaliſ eſt: mũdi interioriſ neceſſitate ſeruãdi deſpiciat atq; contemnat. Nam ut homo ex utraq; parte poſſit eſſe pleniſ/ſimuſ: quaterniſ eũ utriuſq; partiſ elementiſ animaduerte eſſe for/matum: manibuſ & pedibuſ: utriſq; biniſ: aliiſq; corporiſ membriſ: quibuſ inferiori id eſt terreno mundo deſeruiat. Illiſ uero p̄tibuſ quattuor ſenſuſ: animi: memorie: atq; prouidentie. quarũ ratione cuncta diuina norit: atq; ſuſpiciat. Vnde efficitur: ut rerum di/uerſitateſ: qualitateſ effectuſ: q̄ntitateſ: ſuſpicioſa indagine homo ſectet̃. Retardatuſ uero graui & nimio corporiſ uitio haſ nature rerum cauſaſ: que ſunt proprie: prouidere non poteſt. Hũc ergo ſic effectum conformatumq;: & tali miniſterio obſequioq; pre/poſitũ: a ſummo deo: eũq; competenter munde mundũ ſeruãdo; deum pie colendo: digne & competenter in utroq; dei uoluntati parentem: talem quo munere crediſ eſſe munerandum? Siquidem cum dei opera ſit munduſ: eiuſq; pulchritudinem: qui diligentia ſeruat: atq; auget: operamq; ſuam cum dei uoluntate coniungit: cum ſpeciem quam ille intentione diuina formauit: adminiculo ſui corporiſ: diuino opere curaq; componit: niſi eo quo parenteſ noſtri munerati ſunt: quo etiã noſ quoq; munerari ſi fuerit diuine pietati cõplacitũ: optamuſ piiſſimiſ uotiſ. ut emeritaſ atq; exutaſ mundana cuſtodia nexibuſ mortalibuſ abſolutoſ: nec ſuperioriſ partiſ id ē diuine puroſ: ſanctoſq; reſtituat. ¶ ASCLEPIVS.

Iuſte & uere diciſ o Trimegiſte. Hec eſt enim merceſ pie ſub deo diligenter cum mũdo uiuentibuſ: ſecuſ enim impieq; qui uixerint: & redituſ denegatur in celum: et cõſtituitur incorporalia alia indigna ſancto animo & feda eſt commigratio: ut iſte rationiſ ſermo ꝓceſſit o Trimegiſte future eternitatiſ ſpe aĩe in humana uita periclitantur. Sed aliiſ incredibile: aliiſ fabuloſum. aliiſ for/ſitan uideatur eſſe deridẽdum. Reſ enim dulciſ eſt in hac corp̄ali uita: qui capitur de poſſeſſionibuſ fructuſ. quare animã obtorto ut aiũt detinet collo: ut ĩ parte ſui que mortaliſ eſt inhereat. nec nec ſinit pacem diuinitatiſ agnoſcere: inuidẽſ immortalitati ma/lignitaſ. Ego enim tibi quaſi prediuinanſ dixero: nullũ poſt noſ habiturum delectum ſimplicem. qui eſt philoſophie: que ſola eſt in cognoſcẽda diuinitate frequẽſ obtutuſ: & ſãcta religio. multi etenim eam multifaria ratõe confundũt. Quomodo ergo multi incomprehenſibilem philoſophiam afficiũt: aut quemadmodum multifaria ratione confundũt? ¶ TRIME. O Aſclepi hoc

modo in uariaſ diſciplinaſ. nec comprebenſibileſ: eam callida cō/
mentatione miſcenteſ: aritbmeticam: muſicam: geometriā: puram
aūt pbiloſopbiam: eamq; tantū diuina religione pendentem: tm̄
intendere in reliquaſ oportebit: ut apocataſtaſiſ aſtroꝝ ſtatiōeſ
prefinitaſ: curſumq; cōmutationiſ numeriſ conſtare miret᷑. Terre
uero dimenſioneſ. qualitateſ. quātitateſ. mariſ profunda. & igniſ
uim & borū omniū effectuſ naturam cognoſcenſ miret᷑. adoret.
atq; collaudet artē: diuinamq; mentem. Muſice uero noſſe: nibil
aliud eſt: niſi cunctarum rerum ordinem ſcire: queq; ratio diuina
ſortita eſt. Ordo enī rerū ſingularū in unū omniū artifici ratōe
collatuſ: concentum quendā melo diuino dulciſſonū uериſſimūq;
conficiet. ❡ ASCLEP. Quid ergo bomineſ poſt noſ erunt.
❡ TRI. Sopbiſtaꝝ calliditate decepti a uera pura ſanctaq;
pbiloſopbia auertentur: ſimplici enim mente & anima diuinitatē
colere: eiuſq; facta uenerari agere etiam dei uolūtati gratiaſ. que
eſt bonitatiſ ſola pleniſſima: bec eſt nulla aīmi importuna curi/
oſitate uiolata pbiloſopbia. & de biſ ſit bucuſq; tractatū. de ſpū
uero & de iiſ ſimilibuſ: bic ſumat᷑ exordiū. Fuit deuſ & byle: quē
grece credimuſ mundū. & mundo comitabat᷑ ſpūſ. ſed nō ſimiliter
ut deo: nec deuſ ſūt bec: de q̄buſ mūduſ ē: idcirco nō erant: q̄ndo
nata non erāt. ſed in eo iam tūc erant: unde naſci babuerūt. Nō
enī ea ſola nō nata dicunt᷑: que necdū nata ſūt. ſed ea que carent
fecūditate generandi: ita ut ex eiſ nibil naſci pōt. Quecūq; ergo
ſūt: q̄buſ ineſt natura generādi: generabilia ſūt. de q̄buſ naſci pōt.
tametſi ea ex ſe nata ſint. Neq;. n. dubitat᷑ ex iiſ: que ex ſe nata
ſūt: facile naſci poſſe de q̄buſ cūcta naſcūt᷑. Deuſ ergo ſempiter/
nuſ. deuſ eternuſ. nec naſci pōt: nec potuit: bic eſt: bic fuit ſemper:
bic erit. Hec ergo eſt. que ex ſe tota eſt. natura dei. byle aūt uel
mūdi natura. & ſpūſ q̄uiſ nata uideāt᷑ a p̄ncipio. tñ ex ſe naſcēdi
ꝓcreādiq; uim poſſidēt atq; naturam fecūditatiſ. Etenī initiū in
q̄litate nature ē: que cōceptuſ & partuſ ī ſe poſſidet uim atq; ma/
teriā. Hec itaq; ſine alieno cōceptu ē ſola generabiliſ. at uero que
uim ſolā cōcipiēdi babeāt: ex alteriuſ cōnexione nature: ita diſ/
cernēda ſūt. ut bic locuſ mūdi cū biſ: que in ſe ſūt: uideat᷑ eſſe nō
natuſ: q utiq; in ſe uim totiuſ nature babet. locū aūt dico in quo
ſunt om̄ia. Neq; enī bec oīa eſſe potuiſſent: ſi locuſ deeſſet: q oīa
ſuſtinere potuiſſet. oībuſ. n. rebuſ que fuerūt: p̄cauendū eſt loco:
nec q̄litateſ. n. nec q̄ntitateſ: nec poſitioneſ. nec effectuſ: dignoſci

potuiſſent earum rerum:que nuſquam ſunt. Sic ergo & munduſ
q̃uiſ natuſ non ſit:in ſe tamen omnium naturam babet:utpote:q
omnibuſ iiſ ad concipiendũ ſinuſ preſtat fecundiſſimoſ. boc ergo
eſt totum qualitatiſ:materieq; creabiliſ eſt:tametſi creata nõ eſt:
ſicut enim in natura materie: qualitaſ fecunda eſt:ſic & maligni/
tatiſ eadem eſt eque fecunda. Nec ego dixi o Aſclepi: & Amon:
quod a multiſ dicitur: non poterat deuſ incidere: atq; auertere a
rerum natura maliciam quibuſ reſpondendum nibil omnino eſt.
unde tamẽ cauſa: & id proſequar:quod ceperã. & rationẽ reddã.
dicunt enim ipſi omnifariam deum mundum a malicia liberaſſe.
Ita enim in mundo eſt:ut quaſi membrũ ipſiuſ uideatur eſſe. biſ
enim rebuſ quibuſ ceteriſ anteſtamuſ animalibuſ:ſoli poſſumuſ
malicie fraudeſ:doloſ uitiaq; uitare. Ea enĩ q anteq̃ iiſ implicituſ
eſt:ex aſpectu uitarit:iſ bomo eſt diuĩa intelligentia:prudẽtiaq;
munituſ. Fundamentum enim eſt diſciplinæ:in ſumma bonitate
conſiſtenſ. Spiritu autem miniſtrantur omnia: & uegetantur in
mundo: & quaſi organum uel macbina ſummi dei uoluntati ſub/
iectuſ eſt. Itaq; bactenuſ intelligatur a nobiſ mente ſola intelli/
gibiliſ:ſũmuſ: qui dicitur deuſ rector: gubernatorq; ſenſibiliſ dei
eiuſ:qui in ſe complectitur omnẽ locum: omnem rerũ ſubſtantiã:
totamq; gignentium:creantiumq; materiã: & omne quicquid eſt
quantumcunq; eſt: ſpiritu uero agitatur:ſeu gubernatur omniſ
in mundo ſpecieſ:unaqueq; ſecundum naturam ſuam a deo diſ/
tributam ſibi. Hyle autem uel munduſ omnium eſt receptaculũ
omniumq; agitatio: atq; frequentatio:quorum deuſ gubernator
diſpenſanſ omnibuſ rebuſ bumaniſ quantum unicuiq; neceſſariũ
eſt. Spirituſ autem implet omnia cuiuſcunq; nature qualitaſ eſt.
Eſt enim caua mundi rotũditaſ:in modum ſpbere. Ipſa ſibi qua/
litatiſ:uel forme ſue cauſa:inuiſibiliſ tota:quippe cum quencunq;
in ea ſummum:ſubter deſpiciendi cauſa delegeriſ locum: ex eo in
imo quid ſit:uidere non poſſiſ. propter quod multiſ lociſ inſtat:
qualitatẽq; babere creditur. per formaſ enim ſola ſpecierũ: qua/
rum imaginibuſ uidetur inſculpta: quaſi uiſibiliſ creditur. cum
depicta monſtratur. Re autem uera eſt ſibiipſi inuiſibiliſ ſemp:
ex quo eiuſ unũ uel parſ locuſ eſt in ſpbera grece αδиσ dicitur:
ſiquidem ειδειν grece uidere dicitur. quo uiſu primum ſpbere ca/
reant. unde & ειδи dicuntur ſpecieſ quod ſint inuiſibiliſ forme ab
eo itaq; ꝗ uiſu priuantur: grece adeſ: ab eo ꝗ in imo ſpbere ſunt

latine inferi nuncupant᷑. Hec ergo principia & ātiquiora & quaſi initia: uel capita omnium. que ſunt in hiſ: aut per hec: aut de hiſ.

¶ .ASCLEPIVS. Omnia ergo ipſa ut dicis o Trimegiſte mūdana ut ita dixerim ſpecierū omniū: que inſunt in uniuſcuiuſq;: ſicuti eſt: tota ſubſtantia. .TRIMEGISTVS. Munduſ itaq; nutrit corpora. ſpirituſ. animaſ. ſenſuſ autē: quo dono celeſti ſola felix ſit humanitaſ: alit mentem. Neq; enim omneſ ſed pauci. quorum ita menſ eſt: ut tanti beneficii capax eſſe poſſit. Vt enim ſole munduſ: ita menſ humana iſto lumine clareſcit: & eo ampliuſ. Nam ſol quicquid illuminat: aliquando terre & lune interiectu: interueniente nocte: eiuſ priuatur lumine. Senſuſ autem cū ſemel fuerit anime cōmixtuſ: humana: fit una: ex bene coaleſcente com/mixtione: materia. ita ut nunq̄ eiuſmodi mēteſ caliginiſ impediant᷑ erroribuſ. Vnde iuſte: ſenſuſ deorum animaſ eſſe dixerunt: Ergo nec eorum dico omniū: ſed magnorum quorūcunq; & principaliū.

¶ .ASCLEPIVS. Quoſ dicis rerū capita uel initia primor/diorum o Trimegiſte. .TRIMEGISTVS. Magna tibi pando: & diuina nudo myſteria: cuiuſ rei initium facio ex optato fauore celeſti. Deorum genera multa ſunt. eorumq; omnium parſ intelligibiliſ dicitur. non ideo: ꝙ putentur non ſubiacere ſenſibuſ noſtriſ. magiſ enim ſentimuſ eoſ: q̄ quoſ uiſibileſ nuncupamuſ. ſicut diſputatio ꝑdocebit. Sublimiſ enim ratio: eoq; diuinior: ultra ho/minum menteſ: intentioneſq; conſiſtenſ: ſi nunc attentiore aurium obſequio uerba loquentium acceperit: tranſuolabit. & tranſfluet. aut magiſ refluet. ſuiq; fontiſ liquoribuſ miſcebit ſe. ſunt ergo om/nium ſpecierum principeſ dii hoſ ſequuntur dii: quoꝝ eſt princepſ. κ ουσια. hi ſenſibileſ: utriuſq; originiſ ſue conſimileſ qui per ſenſi/bilem naturā cōficiunt omnia: altera per alterū. Vnuſquiſq; opuſ ſuum illuminanſ celi: uel quicquid eſt: qđ eo nomine cōprehendit᷑. κ ουσια. eſt Iuppiter. per celum enim Iuppiter omnibuſ prebet uitam. Soliſ. ουσια. eſt lumen. bonum enim luminiſ per orbem ſoliſ nobiſ infunditur. xxxvi: quoꝝ uocabulum eſt horoſcopii: in eodem loco ſemper defixorū ſiderum. horū uſiarcheſ uel princepſ eſt: quē pantomorphon: uel omniformē uocant: qui diuerſiſ ſpe/ciebuſ diuerſaſ formaſ facit. vii. ſphere que uocant᷑ habent. ideſt ſui principeſ: quā fortunam dicūt: & Hemarmenem. quibuſ imitantur omnia lege nature ſtabilitate firmiſſima & ſempiterna agitatione uariata. Aer uero organū eſt:

uel machina: omnium: per quã omnia fiũt. eſt autẽ uſiarcheſ.huiuſ
ſecunduſ mortalibuſ & hiſ ſimilia. Hiſ ergo ita ſe habẽtibuſ: ab uno
ad ſummũ ſe mouentibuſ. Sic igiť connexa ſunt omnia ꝑtinentia
ad ſe naturaliter. ut mortalibuſ mortalia: ſenſibiliaq; ſẽſibilibuſ an/
nexa ſint. Summa uero gubernationiſ ſũmo illi domino paret. ut
non multa: aut potiuſ unum ex uno. etenim cũcta pendentia ex
eoq; potiuſ defluentia cũ diſtantia uidenť. creduntur eſſe plurima
diuiſim adunata uero unum uel duo: unde fiunt omnia. & a quo
fiunt. id eſt de materia: de qua fiunt. & ex eiuſ uolũtate: cuiuſ nutu
efficiuntur alia. ❡ ASCLEPIVS. Hec iterum ratio que eſt
o Trimegiſte. ❡ TRIMEGISTVS. Taliſ o Aſclepi Deuſ
etenim uel pater: uel dominuſ omnium: uel quocunq; nomine ab
omnibuſ ſanctiuſ: & religioſiuſ nuncupetur: quod inter noſ intel/
lectuſ noſtri cauſa debet eẽ ſacrata: tãti eiuſ numiniſ cõtemplatiõe
nullo ex iiſ nominibuſ eum definite nũcupamuſ. Si enim uox hec
eſt ex aere percuſſo ſpiritu: ſonuſ eſt declaranſ omnẽ hominiſ uo/
luntatem: uel ſenſũ: quẽ forte ex ſenſibuſ mente ꝑceperit: cuiuſ nõiſ
tota ſubſtãtia paucíſ compoſita ſyllabiſ definita: atq; circũſcripta
eſt: ut eſſet in homine neceſſariũ uociſ: auriũq; cõmertium: ſimiliter
etiã & ſpirituſ: & aeriſ & omniũ in hiſ: & per hec: aut cum hiſ nomẽ
eſt totũ dei. Non enim ſpero totiuſ maieſtatiſ effectorẽ omniũq;
rerum patrẽ: uel dominũ uno poſſe q̃uiſ e multiſ cõpoſito nomine.
nuncupari. Hunc uero uno nomine: uel potiuſ omni nomine. ſi/
quidem ſit unuſ: & omnia: ut ſit neceſſe. aut omnia eſſe eiuſ nomine
aut ipſum omniũ nominibuſ nuncupari. Hic ergo ſoluſ ut omnia:
utriuſq; ſexuſ fecũditate pleniſſimuſ: ſemp uoluntatiſ ſue pregnãſ
parit quicquid uoluerit procreare. Volũtaſ eiuſ eſt bonitaſ omniſ.
hec eadẽ bonitaſ omniũ rerum eſt: ex diuinitate eiuſ natura nata:
ut ſint omnia ſicut ſunt: & fuerũt: & futuriſ omnibuſ dehinc natura
ex ſe naſcẽdi ſufficiat. Hec ergo ratio o Aſclepi: tibi ſit reddita: q̃re
& quomõ fiant omnia utriuſq; ſexuſ. ❡ ASCLEPIVS. Ergo
deum diciſ o Trimegiſte. ❡ TRIMEGISTVS. Non ſolũ
deũ o Aſclepi ſed animalia omnia: & inanimalia: impoſſibile ení eſt
aliquid eorũ: que ſunt infecundũ eſſe. fecunditate enim dempta ex
omnibuſ que ſũt: impoſſibile erit ſp eẽ que ſũt. Ego ení naturã: &
ſenſũ: & mundũ dico in ſe cõtinere naturã. & nata omĩa cõſeruare.
ꝑ creatione ení uterq; plenuſ eſt ſexuſ: & eiuſ utriuſq; cõnexio. aut
qđ ẽ uerius: unitaſ incõprehẽſibiliſ ẽ: qm̃ ſiue cupidinẽ: ſiue uenerẽ:

ſiue utrunq; poteriſ recte nūcupare. Hoc ergo ueriuſ uero mēte precepto: quod ex om̄i illo loco totiuſ nature deo: hec ſit in eternū cunctiſ procreandi inuentum: tributumq; miniſterium: cui ſūma caritaſ. leticia. hylaritaſq; et cupiditaſ. amorq; diuinuſ innatuſ ē. et dicendum foret. q̄ta ſit eiuſ miniſterii uiſ: atq; neceſſitaſ: niſi ex ſui cōtemplatione unicuiq; ex intimo ſenſu nota eſſe potuiſſet. ſi enim illud extremū tempiſ: quo ex cerebro ad ritū peruenimuſ: ut utraq; fundat natura ꝓgeniem: aīaduertiſ: ut altera alteriuſ auide rapiat ſemē: interiuſq; recōdat: deniq; eo tempore ex cōnexione cōmuni: uirtutem marū etiā femine adipiſcunt̄: et mareſ femineo corpore lateſcūt. effectuſ itaq; huiuſ tā blādi neceſſariiq; miſterii in occulto perpetrat̄: ne uulgo irridētibuſ impitiſ: utriuſq; nature diuinitatiſ ex cōmixtōe ſexuſ cogat̄ erubeſcere: multo magiſ etiā ſi uiſibuſ irreligioſorum hoīum ſubiciat̄. ſunt aūt non multi: aut admodum pauci: ita ut numerari etiā in mundo poſſint religioſi. Vnde cōtingit in multiſ remanere maliciam defectu prudentie: ſciētieq; rerū oīm: que ſunt. ex nō intellectu enī religiōiſ diuine: qua cōſtituta ſunt om̄ia: contēptuſ: medelaq; naſcit̄ uitioꝝ totiuſ mūdi: ꝑſeuerante autē impitia atq; inſcitia uicia om̄ia cōualeſcūt. & uulnerant aīam inſanabilē. uiciiſq; infecta: iiſdem atq; uitiata quaſi uenenis tumeſcit. niſi eoꝝ: quoꝝ aīarum diſciplina: & intellectuſ: et ſūma curatio eſt. Si ergo ſoliſ et pauciſ hoc ꝓderit. dignū eſt hūc ꝓſequi atq; expedire tractatū. Quare ſcilicet ſoliſ hōibuſ intelligētiam. et diſciplinam ſuam diuinitaſ ſit impartiri dignata audi itaq;. Deuſ pater et dominuſ cum poſt deoſ hoīeſ efficeret: ex pte corruptiore mundi: et ex diuina pari lance cōponderanſ: cōtingit uitia mundi corporibuſ cōmixta remanere. et alia ꝓpter ciboſ uictumq;: quem neceſſario habemuſ cū om̄ibuſ animalibuſ communem. quibuſ de rebuſ neceſſe eſt cupiditatum deſideria: et reliqua mētiſ uitia animiſ humaniſ incidere. Diſ uero: utpote ex parte mundiſſima nature effectiſ: et nulliſ indigentibuſ rationiſ diſciplineq; adminiculiſ: q̄uiſ immortalitaſ et uniuſ ſemper etatiſ uigor ipſe ſit prudētia et diſciplina: tū propter rationiſ unitatem: pro ratione et intellectu ne ab hiſ eſſet alieni ordinē neceſſitatiſ lege cōſcriptum eterna lege conſtituit: hominem ex animalibuſ cūctiſ de ſola ratiōe diſciplinaq; cognoſcēſ: per que uitia corporum homineſ auertere: atq; abalienare potuiſſet. ipſoſ ad intētionem ſpemq; immortalitatiſ pretēdenſ. deniq; et bonū hominē: q poſſet

immortaliſ eſſe: ex utraq; natura compoſuit diuina: atq; mortali:
et ſic cópoſitum per uoluntatem dei: hominem cóſtitutum eſt eẽ
meliorem diiſ: qui ſunt ex ſola immortali natura formati: & oím
mortaliũ: propter quod homo diiſ cognatione coniunctuſ: ipſoſ
religione: et ſancta mente ueneratur. diiq; ꝓpio affectu humana
omnia reſpiciunt. atq; cuſtodiunt. ſed de hominibuſ paucíſ iſtud
dictum eſt pia mente preditiſ. de uitioſiſ uero nihil dicendum eſt:
ne ſanctiſſimuſ ſermo eorũ contẽplatione uioletur. et quoniam
de cognatiõe & cõſortio hominum deorũq; ſermo nobiſ indicit:
poteſtatem hominiſ o Aſclepi uimq; cognoſce. dominuſ & pater:
uel quod eſt ſummũ deuſ: ut effector ẽ deorũ celeſtiũ: ita homo
effector ẽ deoꝝ q in tẽpliſ ſũt humana ꝓximitate cõtenti: et nõ
ſolũ illuminãtur: uerum etiã illuminãt. nec ſolum ad deũ ꝓficit:
uerũ etiam confirmat deuſ. Miraríſ o Aſclepi an nunqd diffidiſ:
ut multi. ¶ ASCLE. Confundor o Trimegiſte: ſed tuiſ uerbiſ
libẽter aſſenſuſ: feliciſſimũ hoíem iudico: qui ſit tantam felicitatẽ
conſecutuſ. ¶ TRIME. Nec immerito miraculo ení dignuſ ẽ.
qui maximuſ eſt oím deoꝝ. Genuſ ení oím confuſiõe manifeſtũ
ẽ: de mundiſſima pte nature ꝓpagatũ. ſignaq; eoꝝ ſola ꝓ omĩbuſ
eſſe: q̃ſi capita: ſpecieſ uero deoꝝ q̃ſ cõformat hũanitaſ ex natura
utraq; cõformata eſt. ex diuina que ẽ prior: multoq; diuinior: et
ex ea: que intra hoíeſ eſt: id ẽ ex materia qua fuerũt ꝓcreate: uel
fabricate. et nõ ſolũ capitibuſ ſoliſ. ſed mẽbriſ omĩbuſ: totoq; cor/
pore cõfigurantẽ. Ita hũanitaſ ſemꝑ uicina nature: et origini ſue
in illa diuinitatiſ imitatione perſeuerat: ut ſicut deuſ ac dñſ: ut ſui
ſimileſ eẽnt: deoſ fecit eternoſ: ita hũanitaſ deoſ ſuoſ ex ſui uultuſ
ſimilitudine figuraret. ¶ ASCLE. Statuaſ diciſ o Trimegiſte?
TRIME. Statuaſ o Aſclepi. uideſ ne q̃tenuſ tu ipſe diffidaſ:
ſtatuaſ aíataſ ſenſu: et ſpiritu plenaſ: tãta et talia faciẽteſ: ſtatuaſ
futuroꝝ preſciaſ. eaſq; forte uateſ omẽſ ſomniſ: multiſq; aliiſ rebuſ
predicenteſ imbecillitateſ hõibuſ faciẽteſ: eaſq; curanteſ: triſticiãq;
pro meritiſ. An ignoraſ o Aſclepi. ꝙ egyptuſ imago ſit celi: aut qd̃
eſt ueriuſ tranſlatio et deſcenſio oím: que gubernãtur: atq; exer/
centur in celo: et ſi dicẽdum eſt: ueriuſ terra noſtra totiuſ mundi ẽ
templum. et tamen quoniã preſcire cuncta prudenteſ decet: iſtud
uoſ ignorare faſ nõ eſt. futurũ tempuſ eſt: cũ appareat egyptioſ
incaſſum pia mente diuinitatem ſedula religione ſeruaſſe. et omĩſ
eorũ ſancta ueneratio in irritũ caſura fruſtrabitur. e terriſ enim

ad celum eſt recurſura diuinitaſ. linquetur egyptuſ: terraq;: que fuit diuinitatiſ ſedeſ: religiõe uiduata: numinum preſentia deſti/ tuetur. alienigeniſ enim regionem iſtam terramq; complentibuſ: non ſolum neglectuſ religionum: ſed qđ eſt duriuſ: q̃ſi de legibuſ a religione: pietate: cultuq; diuino ſtatuetur proſcripta: plena prohibitio erit. tunc terra iſta ſanctiſſima ſedeſ delubrorum: atq; templorum: ſepulchroꝝ etiam: mortuoꝝq; pleniſſima. O egypte egypte religionũ tuaꝝ ſole ſupererũt fabule. et eque incredibileſ poſteriſ ſuiſ. ſolaq; ſupererũt uerba lapidibuſ ĩſciſa: tua pia facta narrãtibuſ. et ĩhabitabit egyptũ Syruſ: aut Induſ: aut aliqſ taliſ. Diuinitaſ enim repetet celum deſerti. homineſ toti moriẽtur. atq; ita egyptuſ deo & homĩe uiduata deſeretur. Te uero apello ſãc/ tiſſimum flumen. tibiq; futura predico. torrenti ſanguine plenuſ ad ripaſ uſq; erumpeſ. undeq; diuine: nõ ſolum proluentur ſãguĩe ſed tote rumpentur: & uiuiſ multo maior erit numeruſ ſepultorũ. ſuperſteſ uero: qui erit lingua ſola cognoſcetur egyptiuſ. actibuſ uero uidebitur alienuſ. Quid fleſ o Aſclepi: & hiſ ampliuſ: multoq; deteriuſ ipſa egyptuſ ſuadebitur. imbueturq; maioribuſ maliſ: que ſancta quondã: & diuinitatiſ amantiſſima: deorum in terra reli/ gioniſ ſue merito: ſola ſeductio ſãctitatiſ: et impietatiſ magiſtra erit. maxime crudelitatiſ exemplum: & tunc tedio hominum non adiuuanduſ uidebitur munduſ: neq; adoranduſ. hoc totum bonũ quo meliuſ: nec ẽ: nec fuit: nec erit: quod uideri poſſit: piclitabit̃. eritq; tedium omnibuſ. ac per hoc cõtemnetur. nec diliget̃ totuſ hic munduſ. dei opuſ immutabile: glorioſa conſtructio. bonum multiformi imaginũ uarietate compoſitum. machina uolũtatiſ dei in ſuo opere ſine inuidia ſuffragantiſ omnium in unum que uenerari. laudari. amari deniq; a uidẽtibuſ poſſunt: multiformiſ adunata congeſtio. Nam et tenebre preponent̃ lumini. & morſ uita melior iudicabitur. nemo ſuſpiciet celũ. religioſuſ pro ĩſano: irreligioſuſ putabitur prudenſ. furioſuſ fortiſ. pro bono habebit̃ peſſimuſ. anima enim & omnia circũ eam: quibuſ: aut mortaliſ nata eſt. aut immortalitatẽ ſe conſecuturam eſſe preſumit: ſecũdũ quod uobiſ expoſui: nõ ſolum riſuſ ſed etiam putabitur uanitaſ. Sed mihi credite etiam periculum capitale conſtituetur in eum: qui ſe mẽtiſ religioni dederit: noua conſtituentur iura: lex noua: nihil ſanctum: nihil religioſum: nec celo: nec celeſtibuſ dignũ au/ dietur. aut mente credetur. fit deoꝝ ab hominibuſ ſeceſſio dolẽda

ſoli nocenteſ angeli remanent: q̇ humanitati commixti ad omnia
audacie mala miſeroſ: manu infecta compellent ad bella. in ra/
pinaſ. in fraudeſ. & in omnia que ſunt animarum nature cõtraria:
tunc nec terra conſtabit. nec nauigabitur mare. nec celũ aſtrorũ
curſibuſ. nec ſiderum curſuſ conſtabit in celum. omniſ uox diuía
neceſſaria taciturnitate muteſcet: fructuſ terre corrumpentur.
nec fecunda erit telluſ. et aer ipſe meſtọ corpore langueſcet. Hec
et taliſ ſenectuſ ueniet mundi: irreligio: & inordinatio: & irratio/
nabilitaſ bonorum hominum. cum hec cuncta contigerint o Aſ/
clepi: tunc ille dñſ: et pater: deuſ primipotenſ: & unuſ gubernator
mundi intuenſ in moreſ factaq; uoluntaria uoluntate ſua: que
eſt dei benignitaſ: uitiiſ reſiſtenſ: & corruptele omnium errantem
reuocãſ. malignitatẽ omnẽ: uel alluuiõe diluẽſ. uel igne cõſumẽſ:
uel morbiſ peſtilentibuſ ubiq; per diuerſa loca diſperſiſ finienſ:
ad antiquam faciem mundum reuocabit. ut et munduſ ipẽ ado/
randuſ uideatur. & miranduſ. & tãti operiſ effector: & reſtitutor
deuſ: ab omnibuſ: qui tunc erunt: frequentibuſ laudum preconiiſ
benedictionibuſq; celebretur. Hac enim mũdi genitura cũctarũ
reformatiſ rerum bonarum: & nature ipiuſ: ſanctiſſima & religi/
oſiſſima reſtitutio: peracto tempiſ curſu: que eſt: et fuit ſine ĩitio:
ſempiterna/uoluntaſ etenim dei caret initio. que eadem ẽ. & ubiq;
eſt ſempiterna ¶ ASCLEPIVS. Dei enim natura cõſiliũ
eſt uoluntatiſ o Trimegiſte. ¶ TRIMEGISTVS. O
Aſclepi uoluntaſ conſilio naſcitur. & ipſum uelle eſt ex uolũtate.
neq; enim impenſe aliquid uult: qui eſt omnium pleniſſimuſ: & ea
que uult: habet. uult autem omnia bona. et habet oĩa: que uult.
hic aũt eſt deuſ. eiuſ boni imago: mũduſ. ¶ ASCLE. Bonuſ
o Trimegiſte? ¶ TRIMEGISTVS. Bonuſ o Aſclepi:
ut ego te docebo. Sicuti enĩ deuſ omĩbuſ ſpeciebuſ: uel generibuſ:
que in mundo ſunt: diſtributor. diſpenſatorq; eſt bonorum: id eſt
ſenſuſ anime: & uite: ſic et mũduſ preſtitor eſt: & tributor omniũ:
que mortalibuſ uidentur bona: id eſt alternationiſ partium tem/
poralium fructuum natiuitatiſ: augmentorum: & maturitatiſ: &
horum ſimilium: ac per hoc deſupra uertice ſummi celi cõſiſtenſ
ubiq; eſt. omniaq; circunſpicit. ſic eſt enim ultra celum locuſ ſine
ſtelliſ ab omĩbuſ rebuſ corpulentiſ alienuſ diſpenſator: qui ẽ inter
celum: et terram: locum obtinet: quẽ Iouem uocamuſ. terre uero
et mari dominatᷣ Iupiter. Plutoniuſ & hic nutritor ẽ animantiũ

mortalium & fructiferarum horum omnium uiribus fructus ar/
busta & terra uegetantur. aliorum uero uires et effectus per oía:
que sunt: distribuũtur. Distribuentur uero: qui terre dominenẽ:
& collocabuntur in ciuitate: in summo initio egypti. que a parte
solis occidentis condetur. ad quam terra mariq; festinabit omne
mortale genus. ¶ ASCLEPIVS. Modo tñ hoc tpe ubi
ille sunt o Trimegiste? ¶ TRIMEGISTVS. Collocati
sunt in maxiá ciuitate in mõte libyco. et hec eousq; narrata sint.
de immortali uero: & mortali modo differendum est: multos ení
spes timorq; mortis: uere rationis ignaros: excruciat. Mors igiẽ
efficitur dissolutiõe corporis labore defessi: & numeri completi:
quo corporis membra in unã machinam ad usus uitales aptanẽ.
Moritur enim corpus: quãdo corporis uitalia ferre posse destitit.
hoc ergo est mors corporis dissolutio: & corporalis sensus interitus:
de quo sollicitudo superuacua est. Sed alia necessaria: quam: aut
ignorãtia: aut ícredulitas cõtemnit hũana. Audi ergo o Asclepi.
Cum fuerit anime a corpore facta discessio. tunc arbitrium ex/
amenq; meriti eius transiliet in summi demonis potestatem. isq; eã
cum piam iustamq; prouiderit: in sui competentibus locis manere
permittet. Si autem delictorum illitam maculis uitiisq; oblitam
uiderit: desuper ad ima deturbans ꝑcellis: turbinibusq; aeris: igni:
et aque: sepe discordantibus tradet. atq; inter celum et terrã mũ/
danis fluctibus in diuersa semper eternis penis agitata raptabiẽ.
ut in hoc obsit anime eternitas: ꝙ sit immortali sententia eterno
iudicio subiugata. Ergo ne his implicemur uerendum tantũdem
cauendumq; eẽ cognosce. Incredibiles enim post delicta cogenẽ
credere: non uerbis: sed exemplis: nec minis: sed ipsa passione pe/
narum. ¶ ASCLEPIVS. Non ergo Trimegiste hominũ
delicta sola humana lege puniuntur. ¶ TRIME. Primo
enim o Asclepi terrena omnia: que sunt: mortalia sunt. nunc oía
etiam que sunt rationi corporali uiuentia: et a uiuendo eadem
corporali lege deficientia: ea omnia pro uite meritis: aut delictis:
penis obnoxia: tanto post mortem seuioribus subiiciũtur: quãto
multa forsitan fuerunt celata: dum uiueret. prescia enim rerum
omnium diuinitate reddentur perinde: ut sint pro delictoꝝ qua/
litatibus pene. ¶ ASCLEPIVS. Qui sũt digni maioribus
penis o Trimegiste: ¶ TRIMEGISTVS. Qui damnati
humanis legibus uitam uiolenter amittunt. ut nõ nature animã

debitam:ſed penam pro meritiſ reddidiſſe uideantur·contra iuſto
homini in dei religione: et in ſumma pietate preſidium eſt. deuſ
enim taleſ ab omnibuſ tutatur maliſ. pater enim omnium & do/
minuſ: qui ſoluſ eſt omnia:omnibuſ ſe libenter oſtendit. Non ubi
ſit loco.nec qualiſ ſit qualitate:nec quantuſ quãtitate.ſed hoíem
ſola intelligentia mentiſ illuminanſ:qui diſcuſſiſ ab animo erroꝝ
tenebriſ et ueritatiſ claritate precepta toto ſe ſenſu intelligentie
diuine commiſcet cuiuſ amore a parte nature qua mortaliſ eſt li/
beratuſ immortalitatiſ future concipit fiduciam. Hoc ergo inter
bonoſ maloſq; diſtabit. Vnuſqſq; ení pietate.religione.prudẽtia.
cultu.et ueneratione dei:clareſcit. quaſi oculiſ uera ratione per/
ſpecta: & fiducia credulitatiſ ſue:in tãtum inter homineſ p̄ſtanſ:
quantum ſol ceteriſ aſtriſ lumine ſuo anteſtat. Ipſe enim ſol non
tã magnitudine numiniſ:q̃ diuinitate & ſanctitate ceteraſ ſtellaſ
illuminat.ſecundú enim deum:húc crede o Aſclepi cetera guber/
nãtẽ.omniaq; mundana illuminãtem.animalia:ſiue animantia:
ſiue inanimantia. Si enim animal munduſ uiuenſ ſemper:et fuit:
et eſt:et erit:nihil in mundo mortale eſt.uiuentiſ etenim uniuſ
cuiuſq; partiſ:que ẽ in ipſo mundo:ſicuti in uno eodẽq; animali:
ſemper uiuẽte:nulluſ ẽ mortalitatiſ locuſ. Ergo uite eternitatiſq;
deuſ ipſe:eſſe debet pleniſſimuſ. ſi ſemper eum uiuere neceſſe eſt.
Sol enim ſicut munduſ ſempiternuſ:ſic & ipſe ſemper gubernator
uitalium uel totiuſ uiuacitatiſ eorum frequẽtator: & diſpenſator:
eſt. Deuſ ergo uiuentium: uel uitalium:que ſunt in múdo:ſempi/
ternuſ gubernator ẽ.ipſe diſpenſator eternuſ.ſemel aút diſpẽſauit
eterna lege:cunctiſ uitalibuſ uitam preſtanſ:hoc more:quo dicá.
In ipſa enim uiuacitate eternitatiſ munduſ agitatur.et ipſa uitali
eternitate locuſ eſt mundi.propter qđ nó corrumpetur aliquádo
ſempiternitate uiuẽdi circúuallatuſ:et q̃ſi cóſtrictuſ ipſe múduſ:
Eſt igitur diſpenſator uite omnibuſ: que in ſe ſunt. et eſt locuſ
omnium que ſub ſole gubernantur.cuiuſ mundi cómotio ex du/
plici cóſtat effectu. Viuificat́ ení ipſe extrinſecuſ ab eternitate.
uiuificatq; ea:que intra ſe ſunt.differenſ numeriſ:& temporibuſ
ſtatutiſ:atq; infixiſ:cúcta per ſoliſ effectum.ſtellarúq; diſcurſú:
omnia temporalia ratione diuinaq; lege conſcripta.terrenú autẽ
tempuſ:aeriſ qualitate:eſtuumq; frigoriſq; uarietate dignoſcitur:
celeſte uero recurſionibuſ ſiderú ad eadẽ loca tẽporali cóuerſióe
recurrentium:& munduſ eſt receptaculum temporiſ cuiuſ curſu &

agitatione uegetatur. tempuſ aũt ordine ſeruatur. ordo & tẽpuſ innouatione omnium rerum: que in mũdo ſunt: per alternationẽ faciunt. Cunctiſ ergo ita ſe habentibuſ: nihil ſtabile: nihil fixũ: nihil immobile: nec naſcentium: nec celeſtium: nec terrenorum. Soluſ enim deuſ: et merito ſoluſ: in ſe: & a ſe: & circum ſe: totuſ eſt plenuſ. atq; perfectuſ. iſq; ſua firma ſtabilitaſ eſt. nec alicuiuſ im/pulſu: nec loco moueri poteſt. cum in eo ſint omnia. & in omnibuſ ipſe eſt ſoluſ: niſi aliqſ audeat dicere: ſui cõmotionẽ in eternitate eſſe. ſed magiſ et ipa immobiliſ eternitaſ: in quam omnium tẽpoꝝ agitatio ſumit exordium. Deuſ igitur ſtabiliſ fuit: ſemperq; eſt: & cum eo ſimiliter eternitaſ conſtitit. mundum non natum: quem recte ſenſibilẽ dicimuſ: ĩtra ſe habẽſ. Huiuſ dei imago hic mũduſ effectuſ eſt eternitatiſ imitator. Habet autem tempuſ ſtabilitatiſ ſue uim: atq; naturam: q̃uiſ ſemp agitetur: ea ipſa in ſe reuertendi neceſſitate. Itaq; q̃uiſ ſit eternitaſ: ſtabiliſ: immobiliſ: atq; fixa. tñ quoniam mobilitate temporiſ in eternitatem ſemper reuocatur agitatio. ipſiuſ enim magnitudiniſ ĩmobiliſ lex eſt. hoc ergo qđ eſt tale: quod non ſubiicitur ſenſibuſ: infinitum: incomprehẽſibile: eſt ineſtimabile: nec ſubſtineri: nec ferri: nec indagari: põt. Vnde enim: & quo: & ubi: aut quomodo. aut quale ſit: incertũ eſt. ferẽ enĩ in ſumma ſtabilitate. & ĩ ipſo ſtabilitaſ ſua: ſeu deuſ: ſeu eter/nitaſ: ſeu uterq;: ſeu alter ĩ altero. ſeu uterq; ĩ utroq; ſint: propter quod eternitaſ. ſine definitione eſt temporaliſ. tempuſ autem qđ definiĩ: põt uel numero: uel alternatiõe: uel p alteriuſ ãbitudinẽ rediẽſ eternum eſſe. Vtrunq; ergo infinitum eſt. utrũq; uidetur eternũ. ſtabilitaſ enim utpote defixa: quo ſubſtinere: que agita/bilia ſunt: poſſit. beneficio firmitatiſ: merito obtinet principatum. Omnium enĩ que ſunt: primordium deuſ eſt. et eternitaſ. mũduſ autẽ ꝙ ſit mobiliſ non habet principatũ. preuenit enĩ mobilitaſ ſtabilitatẽ ſuam in legẽ agitationiſ ſempiterne habẽdo ĩmobilẽ firmitatem. Omniſ ergo ſenſuſ diuinitatiſ immobiliſ ẽ. ipſe in ſta/bilitate ſua ſe commouet. Sanctuſ et incorruptuſ & ſempiternuſ eſt. et ſiquid meliuſ poteſt nuncupari: dei ſummi in ipſa uolũtate aſſiſtenſ eternitaſ: pleniſſimuſ omnium ſenſibiliũ: & totuſ diſciplinę conſiſtenſ. ut ita dixerim: cum deo. Senſuſ uero receptaculum eſt omnium ſenſibiliũ: & ſpecierum & diſciplinarum. Humanuſ uero ex memorie tenacitate. ꝙ memor ſit quaſ geſſerit rerũ. uſque ad humanum tamẽ animal ſenſuſ diuinitatiſ deſcendendo peruenit.

Deuſ enim ſenſum ſummum diuinumq; cunctiſ confundi noluit. ne erubeſceret commixtione aliorum animantium. Intelligentia enim ſenſuſ humani. qualiſ aut quanta ſit: tota eſt immemor pre/teritorum: per eam ení memorie tenacitatẽ gubernator effectuſ eſt terre. Intellectuſ autem nature qualitate et ſenſuſ mundi ex omnibuſ que in mundo ſenſibilia ſunt: poterit peruideri eternitaſ que eſt ex ſenſibili mundo: ſenſuſ datuſ: qualitaſq; dignoſcitur. at intellectuſ qualitatiſ: qualitaſq; ſenſuſ ſummi dei ſola ueritaſ eſt. cuiuſ ueritatiſ in mūdo ne qdem extrema linea umbra dignoſcitᷣ. Vbi ſunt mendacia: ubi geniture. ubi erroreſ uidentᷣ. Videſ ergo o Aſclepi in quibuſ conſtituti: que tractemuſ: aut que audeamuſ attingere. Tibi deuſ ſūme gratiaſ ago. qui me uidende diuinitatiſ tue illuminaſti lumine. et uoſ o Cati et Aſclepi & Ammon: intra ſecreta pectoriſ diuina myſteria ſilentio tacete. et taciturnitate ſeruate. Hoc ení differūt intellectuſ a ſenſu. ꝙ intellectuſ noſter ad qualitatem ſenſuſ mundi intelligendam: & dignoſcendā mētiſ preuenit intentionem. Intellectuſ autem mūdi peruenit ad eter/nitatem: & deoſ noſcendoſ: qui ſupra ſe ſunt. & ſic cōtingit hōibuſ: ut q̄ſi per caliginem: que in celo ſunt. uideamuſ: quantū poſſibile eſt per cōditionem ſenſuſ humani. hec aūt intentio anguſtiſſima eſt peruidendiſ tantiſ boniſ. Latiſſima uero cum uiderit felicitate conſcientie. ¶ De inani uero: quodq; magnū uidetᷣ eē q̄plurimiſ: ſic ſentio: inane nec eſſe aliquid: nec eſſe potuiſſe. nec futurū unq̄. omnia ení mundi ſunt membra pleniſſima. ut ipſe munduſ plenuſ ſit: atq; perfectuſ corporibuſ qualitāte formaq; diuerſiſ: ſpeciem ſuam habētibuſ: & magnitudinem. quorū unū eſt alio maiuſ. aut alio minuſ & ualitudīe: & tenuitate diuerſa. Nam & quedā eorū ualidiora uidentur: & maiora. minora autem & tenuiora: aut uix aut omnino uideri non poſſunt. quaſ ſolum eſſe attrectatione cognoſcimuſ unde contingit multiſ credere. hic non eſſe corpora: ſed inaneſ locoſ: quod ē impoſſibile. ut hic ether ſenſibiliſ mūduſ qui dicitur: pleniſſimuſ ſit corporum: & animalium: nature ſue et qualitati cōuenientium. quorum facieſ non omneſ uidemuſ: ſed quaſdam ultra modum grandeſ: quaſdā breuiſſimaſ: aut pro pter ſpatii interiecti longitudinem. aut quod acie ſumuſ obtuſi: taleſ nobiſ eſſe uideantur: aut omnino propter nimiam breuitatem a multiſ nō eſſe credantᷣ. Dico nūc demoneſ: quoſ credo cōmorari nobiſcum. et heroaſ: quoſ inter aeriſ puriſſimam partem ſupra noſ

et terram ubi nec nebuliſ locuſ: nec ex ſignoꝝ aliquorũ agitatiõe cõmotio. propter quod o Aſclepi. ĩane nihil eſſe dixeriſ: niſi cuiuſ rei inane ſit: hoc quod diciſ inane: predixeriſ. ut inane ab igne: & ab aqua: & ab hiſ ſimilibuſ: q̃uiſ breue ſit: uel magnum qđ inane uidetur: ſpiritu tamẽ: & aere uacuum eẽ non poſſit. ¶ Similiter uero de loco dicendum. quod uocabulum ſolum intellectu caret. locuſ enĩ ex eo: cuiuſ eſt: quid ſit apparet. principali etenĩ nomĩe dempto: ſignificatio mutatur. Quare aque locuſ: igniſ locuſ: aut hiſ ſimilium: recte dicimuſ. ſicut enim inane eſſe aliquid ĩpoſſibile eſt: ſic et locuſ ſoluſ: quid ſit: dignoſci nõ poteſt. Nam ſi poſueriſ: locũ: ſine eo: cuiuſ eſt: inaniſ uidebitur locuſ: quem in mundo eſſe non credo. qđ ſi inane nihil eſt: nec per ſe: quid ſit locuſ: apparet. niſi ei aut longitudineſ: aut latitudineſ: addideriſ: ut corporibuſ hominũ ſigna. hiſ uero ſic ſe habentibuſ o Aſclepi: & uoſ q adeſtiſ: ſcitote intelligibilem mundum: & deum. qui mentiſ ſolo obtuitu dignoſcitur: eſſe ĩcorporalẽ. nec eiuſ nature miſceri poſſe aliquid corporale. id eſt qđ poſſit q̃litate: quantitate: numeriſq; dignoſci. in ipſo enim nihil tale conſiſtit. hic ergo munduſ q dicit̃ ſenſibiliſ receptaculum oĩm ſenſibiliũ ſpecierum: qualitatum uel corporũ: que omnia ſine dubio uegetari non poſſunt. Omnia enĩ deuſ: et ab eo omnia. et eiuſ uoluntatiſ oĩa. quod totum eſt bonũ: decenſ: immutabile: & prudenſ. et ipĩ ſoli ſenſibile: atq; ĩtelligibile: & ſine hoc nec fuit aliquid: nec eſt. nec erit. omnia enim ab eo: & in ipſo: et per ipſum. et multiformeſ qualitateſ: & magne quantitateſ. et omnem menſurã excedenteſ magnitudineſ: & omniformeſ ſpecieſ: q̃ſ ſi ĩtellexeriſ o Aſclepi gratiaſ acturuſ eſ deo: ſi totũ aĩaduerteſ uera ratione perdiſceſ mundum ipſũ ſenſibilẽ. et que in eo ſũt oĩa a ſuperiore illo mũdo: quaſi ex ueſtimento eiuſ contecta. Vnũ/quodq; enim genuſ animalium o Aſclepi: cuiuſcũq; uel ĩmortaliſ uel rationaliſ: ſiue ſit animãſ: ſiue anima ſit: prout cuiuſq; ẽ genuſ: ſic ſingula ſecundum generiſ imagineſ habẽt. et q̃uiſ unũquodq; animaliſ genuſ omnẽ ſui generiſ poſſideat formã: in eadem tamen ſui forma ſingula diſſimilia ſunt. Specieſ enĩ que diuina ẽ: incor/poraliſ eſt. et qcqd mente cõprehẽdit̃. Cũ itaq; hec duo ex qbuſ conſtat forma: et corporalia. & incorporalia ſint: impoſſibile ẽ: unamquãq; formam alteri ſimillimã naſci horarum et climatum diſtãtibuſ punctiſ. ſed ĩmutat̃ totiẽſ: quot hora momẽta habet: circuli circũcurrẽtiſ: in quo eſt ille omniformiſ quẽ diximuſ deuſ.

Speciesergo per inane ex ſe totienſ parienſ imagineſ tantaſ tãq̄ diuerſaſ: q̄ta habet cõuerſio mũdi momẽta: q̄ mũduſ in cõuerſiõe mutatur. ſpecieſ uero: nec mutatur nec cõuertitur. ſic generũ ſin/gulorum forme ſunt permanenteſ in eadem forma ſua diſſimileſ.
¶ .ASCLEPIVS. Et mũduſ ſpeciẽ mutat o Trimegiſte?
¶ .TRIMEGISTVS. Videſ ergo o Aſclepi tibi omnia: quaſi dormienti: eſſe narrata. Quid eſt enĩ munduſ: aut ex q̄buſ conſtat: niſi ex om̃ibuſ natiſ? Ergo uiſ dicere de celo: terra: et ele/mẽtiſ. Nãq̄ alia magiſ frequẽter mutãt in ſpecieſ. celũ humeſcẽſ: uel areſcenſ: uel frigeſcenſ: uel clareſcẽſ: uel ſordeſcenſ: in una celi ſpecie: he ſunt que ſepe alternantur ſpecieſ. terra uero ſue ſpeciei multaſ immutationeſ ſemper habet. et cum parturit frugeſ: & cũ eadẽ partu nutriat ſuo. tum reddit oĩm fructuũ uariaſ diuerſaſq̄ qualitateſ: & quãtitateſ: ac ſtationeſ: & curſuſ: ad omneſ arborum florum. bacarum qualitateſ: odoreſ: ſaporeſ: ſpecieſ. Igniſ etiam facit cõuerſiõeſ plurimaſ atq̄ diuerſaſ. Soliſ. n. & lune om̃iformeſ imagineſ ſunt. Sunt autẽ q̄ſi ſpeculorũ noſtrorum ſimileſ imaginũ ſimilitudineſ emulo ſplendore reddentium. Sed iam de talibuſ ſit ſatiſ dicta talia. ¶ Iterũ ad hominẽ: rationẽq̄ redeamuſ. ex quo diuino dono homo aĩal dictum eſt rationale. minuſ aũt mirãda de homĩe dicta. ſed oĩm mirabiliũ uincit admirationẽ: q̄d homo potuit inuenire naturam: eamq̄ efficere: quoniam ergo proaui noſtri multum errabant contra rationem deorũ increduli: & non animaduertẽteſ ad cultũ: religionemq̄ diuinam: inuenerũt artem qua deoſ efficerent. cui inuente adiũxerunt uirtutem de mundi natura cõuenientem. eamq̄ miſcenteſ. et quoniam animaſ facere non poterant: euocanteſ animaſ demonum: uel angelorum: eaſ indiderunt imaginibuſ ſuiſ: diuiniſq̄ myſteriſ: per quaſ ſola idola & benefaciẽdi & malefaciẽdi uireſ habere potuiſſent. Auuſ enim tuuſ o Aſclepi medicine primuſ inuentor: cui templũ conſacratũ eſt in monte libye: circa littuſ crocodilorum: in quo eiuſ iacet mũ/danuſ homo: id ẽ corpuſ. Reliquuſ enĩ uel potiuſ totuſ ſicut hõ: totuſ in ſenſu uite melior remeauit in celum. omnia etiam nunc adiumenta hominibuſ preſtanſ. Hermeſ: cuiuſ nomini aui mihi nomen eſt: ſi cognomen patrie conſiſtenſ: omneſ mortaleſ undiq̄ uenienteſ adiuuat: atq̄ conſeruat. Vnde contingit ab egyptiſ hec ſancta animalia nuncupari. & per ſingulaſ ciuitateſ coli eorum animaſ: quorum ſunt conſecrate uiuenteſ ita: ut eorum legibuſ

incolantur: et eorum nominibus nuncupentur. per hanc cauſam
o Aſclepi ꝙ aliis que colenda uidentur: atq; ueneráda: apud alios
habentur: ac propterea bellis ſe laceſſere egyptioꝝ ciuitates ſolēt.
ASCLEPIVS. Et horum Trimegiſte deorum ꝗ ter/
reni habentur: cuiuſmodi ē qualitas? TRIMEGISTVS.
Cōſtat o Aſclepi de lapidibus: & de aromatibus: uí diuinitatis
naturalem habentibus í ſe. et propter hanc cauſam ſacrificiis fre/
quentibus oblectantur hymnis: & laudibus: et dulciſſimis ſonis: in
modum celeſtis harmonie concinentibus: ut iſtud quod ē celeſti
uſu & frequentatione illectum in idola poſſit letum humanitas
patiens longa durare per tempora. ſic deorum actor eſt homo. &
ne putaſſes fortuitos effectus eſſe terrenorum deorum o Aſclepi:
dii celeſtes inhabitant: ſumma celeſtia unuſquiſq; per ordinē quē
accepit cōplens: atq; cuſtodiens. Hi uero noſtri ſigillatim quedá
curantes: quedam ſortibus & diuinatione precedentes: his pro mō
ſubuenientes humanis: quaſi amica cognatione conciliantur.
ASCLEPIVS. Quam ergo partē rationis ειμαρμενη
uel fata incolunt. o Trimegiſte. ſi celeſtes dii dominantur terreni
incolunt ſingula: quā ειμαρμενη nūcupamus. TRIME/
GISTVS. O Aſclepi ea eſt neceſſitas omnium: que gerunť:
ſemper ſibi cathenatis nexibus iuncta: hec itaq; eſt aut effectrix
rerum: aut ſummus deus: aut ab ipſo deo: qui ſecundus effectus ē
deus: aut oíum celeſtium terrenarūq; rerū firmata diuinis legibus
diſciplina. Hec itaq; ειμαρμενη et neceſſitas ambe ſibi inuicem
indiuiduo cónexe ſunt glutino quarum prior ειμαρμενη rerū
omnium parit initia. Neceſſitas uero cogit ad effectum: que ex
illius primordiis pendent. Has ordo conſequitur: id eſt cōtextus:
et diſtinctio temporis: rerum perficiendarum. Nihil eſt enim ſine
ordinis compoſitione. In omnibus iſtis mundus iſte perfectus eſt:
ipſe enim mundus ordine geſtatur. uel totus conſtat ex ordine.
Hec ergo tria ειμαρμενη: id ē fatū: neceſſitas: ordo: uel maxíe
dei nutu ſunt effecta: qui mundū gubernat ſua lege: & ratione
diuía. ab his ergo oīe uelle: et nolle diuinitus auerſū ē totū: nec
ira eteni cōmouenť. nec flectunť gratia. ſed ſeruiunt neceſſitati
rationis eterne. que eternitas. inauerſibilis: ímobilis: inſolubilis eſt.
Prima ergo ειμαρμενη ē. que uelut iacto ſemine futuroꝝ oím
ſuſcipit prolē. Seqtur neceſſitas qua ad effectū cogūtur omnia.
Tertius ordo: textū ſeruans eaꝝ rerū: ꝗs ειμαρμενη neceſſitaſq;

diſponit. Hec ergo eternitaſ: que nec cepit eſſe: nec deſinet: que
fixa ímutabili lege currēdi ſempiterna cómotione ſeruat̄: orit̄q̄:
& occidit alterna ſepe ꝑ membra: ita ut uarietatiſ tēporibuſ. iiſdē
q̄buſ occiderat mēbriſ: oriat̄: ſic ení & rotūditatiſ uolubiliſ ratio:
ut ita ſint ſibi coartata cuncta: ut quid ſit uolubilitatiſ initiū ig/
noreſ: cum oía ſe ſemper & precedere: & ſequi uideantur. Euentuſ
aūt uel ſorſ inſunt omnibuſ ꝑmixta mūdaniſ. ¶ Dictū eſt nobiſ
de ſinguliſ: ut humanitaſ potuit. ut uoluit: permiſitq̄ diuinitaſ.
Reſtat hoc ſolū nobiſ: ut benedicēteſ deum: oranteſq̄: ad curam
corporiſ redeamuſ. Satiſ enim de diuiniſ rebuſ tractanteſ mētem
uelut animi pabuliſ ſaturauimuſ. De adyto uero egreſſi: cū deū
orare cepiſſent: in auſtrū reſpiciēteſ erāt. Sole etenim occidēte:
cum quiſ deum orare uoluerit: illuc debet reſpicere. ſicut et ſole
oriente in eum qui ſubſolanuſ dicitur. Iam ergo dicētibuſ preca/
tionem Aſclepiuſ: ait: ſubmiſſa uoce oranti ſuggeramuſ patri: q̄d
iuſſerit: ut thure addito: & pigmentiſ precem dicamuſ deo. quem
Trimegiſtuſ audienſ: atq̄ commotuſ ait: meliuſ oía re o Aſclepi.
Hoc enim ſacrilegiiſ ſimile eſt: cum deum rogeſ: thuſ atq̄ cetera
incendere. Nihil enim deeſt ei: qui ipſe eſt omnia. Sed noſ agēteſ
gratiaſ adoremuſ. He enim ſunt inceſioneſ dei cum agunt̄ grateſ
a mortalibuſ. ¶ Gratiaſ tibi agimuſ ſumme & exſuperantiſſime:
tua enim gratia tantum ſumuſ cognitioniſ tue lumen conſecuti.
nomen ſanctum: & honorandum nomen unum: quo ſoluſ deuſ ē
benedicenduſ religione paterna: quoniā omībuſ paternā pietatē:
& religionem: & amorem: & quecunq̄ eſt dulcior efficacia ꝓbere
dignariſ: & donaſ noſ ſenſu: ratione. intelligētia. ſenſu: ut te cog/
noſcamuſ: ratione: ut te ſuſpicionibuſ indagemuſ: intelligentia: ut
te cognitione cognoſcenteſ gaudeamuſ: ac numine ſaluati tuo.
gaudeamuſ quod nobiſ te oſtenderiſ totū. gaudeamuſ quod noſ
in corporibuſ ſitoſ: et eternitate fueriſ conſacrare dignatuſ. Hec
ē ení ſola hūana gratulatio: cognitio maieſtatiſ tue. cognouimuſ
te: & lumē maxím ſolo ítellectu ſēſibili ítelleximuſ te o uite uera
uia. o natorū oím fecūda generatio: cognouimuſ te totiuſ nature
tue pleniſſime. cognouimuſ te eterna ꝑſeueratio. In omī ení iſta
oratiōe adorāteſ bonū bonitatiſ tue: hoc tm̄ deꝓcamur: ut noſ
ueliſ ſeruare ꝑſeuerāteſ in amore cognitioniſ tue & nunq̄ ab hoc
genere uite ſeparari. Hoc optāteſ cóuertimuſ noſ ad purā: & ſine
animalibuſ cenam.

CVm te intelligam ſapientiſſime atq; optime patrum: tum Ariſtoteliſ acutiſſimi doctrinã: ceteroꝝq; priſcoꝝ philoſo/phorum magnifacere: tum uero diui Platoniſ ſapientiam purgatiſſimam imprimiſ admirari: ſepe diuq; mecũ cogitaui: ſuoꝝq; documentorũ aliquid in latinum uertere. & quod tibi gratum fore exiſtimarem: tuo potiſſimum nomini dedicare. Itaq; cum libelloſ meoſ nuper euoluerem: Alcinoi opuſculum quoddã repperi: in quo ſub compẽdiaria: miraq; breuitate: opinio. atq; ſingula documenta Platoniſ attingunť. Feci igitur ut potui: hoc latinum. Tua quidẽ fretuſ humanitate: beniuolentiaq;: quã ſemper erga me oſtendiſti: Quod ſiquid in eo aut mendoſum: aut non bene poſitum reperieſ: tuo. recto. certoq; iudicio. corrigereſ. Neq; ſane curaui in cunctiſ: ſingulisq; uerbiſ. ut facillime uidebiſ: antiquoſ imitari. ſed illiſ potiuſ uſuſ ſum uocabuliſ: in plerisq; lociſ: que hiſ noſtriſ tẽporibuſ in ſcho/liſ philoſophorum frequentantur. putaui enim ad hunc modum orationem fore clariorem. preſertim cum poptime ſciam: tue tante ſapiẽtie reſ magiſ cure eſſe: q̃ uerba. Legaſ igiť uelim hunc libellũ ſapientiſſime patrum. Quod ſi tibi tãto uiro: tanta doctrina: totq; uirtutibuſ donato celituſ: atq; illuſtrato: meuſ hic trãſferẽdi labor dignuſ uidebitur: ad eiuſmodi cetera me deincepſ q̃ maxime allicieſ: atq; incitabiſ. Vale.

QVe ſint ꝓpriuſſima Platoniſ documẽta: que ue doctrina: ꝑbreuiter hinc ordinẽ. Philoſophia eſt affectio ſapientie. que ſoluit: ac reducit ad intelligibilia. Conuertitq; noſ ad ea: que ſunt ſcdm̃ ueritatem. ¶ Sapientia autem eſt ſcientia humanaꝝ: diuinarumq; reꝝ cognitio. Philo/ſophuſ eſt: qui a philoſophia ita denominatur: ut a muſica muſicuſ. Hinc enĩ oportet imprimiſ affectũ eſſe. erga eaſ preſertim diſciplinaſ: que conuertere: atq; trahere eum poſſunt: ad cognitionem intelligibiliſ ſubſtãtie. que neq; fluxa: neq; caduca eſt. deinde q̃ ardẽtiſſime ſe habere erga ueritatẽ. neq; ullo pacto mendacio adherere. Preterea et natura quidem admodũ honeſtũ eſſe. Ac ſecundũ partem anime: que paſſiua eſt: naturaliter remiſſũ.

qppe qui erga eorum: que ſūt: diſciplinam affectuſ ē: atq; ad eam ſuum uertit animum: Illecebraſ oīno ſpernit uoluptatū. Opuſ eſt etiā eum et ſentētia eſſe liberum: qui philoſophuſ eſt futuruſ. Nā puſillanimitaſ illi aīe q̄maxime aduerſat̄: que diuina hūanaq; debeat cōtemplari. Itē erga iuſticiā affici. Erga ueritatē. liberali/tatem. & temperantiā. Facilitatem deniq; diſcipline: ſibi uēdicare. atq; memoriam. Siquidem reſ huiuſcemodi philoſophiam pficiūt. Ceterū ingenia que digne ſint educata: Vendicarūtq; ſibi rectā diſciplinam: perfectam aſſequuntur uirtutē. Que uero negligēter ſe habent erga hec: que dicta ſunt: et male peunt. & peſſimi uadūt.

¶ Hec autē inter uirtuteſ Plato nominare conſueuit: tempantiā. ſcilicet fortitudinē: & iuſticiā. ¶ Duplicē eſſe uitā: cōtemplatiuam. et practicam. Principatum tenere cōtemplatiuam. que cognitiōi ueritatiſ uacet. Practicam uero rebuſ agendiſ operam dare: que a rōe precipiunt̄. Itaq; uenerandā imprimiſ eſſe uitā cōtemplatiuā. deinde practicā neceſſariā. qd̄ aūt ita ſe habeat: deincepſ māifeſtū erit. Eſt igit̄ contemplatio actuſ mētiſ: intelligibilia intelligētiſ.

¶ Operatio autem: anime rationaliſ. actuſ: per corpuſ confectuſ:

¶ Anima igit̄ contemplanſ reſ diuinaſ: atq; rei diuine intellectiōeſ: cū bene pati dicitur: que qdem paſſio prudentia nuncupat̄. quod nil aliud eſſe uidetur: q̄ rei diuine aſſimilari: quā ob rē reſ eximia ē: ac ueneranda: cum acquiſibiliſ ſit: nobiſq; ꝓpriſſima: nec ullo modo prohibita: ſed peneſ noſ iacet. atq; cauſa nobiſ eſt ꝓpoſiti finiſ. At operatio: & que agūtur per corpuſ: ꝓhiberi poſſunt. atq; in rebuſ agendiſ eorū eget preſidio: que ſpeculant̄ in uita cōtemplatiua: & meditantur moreſ hominum. Vir nanq; ſtudioſuſ: ad reſ publicaſ accedet: cū eaſ uiderit: a qbuſdā male gubernari. putanſ reſ claraſ fore: aut militare: aut iudicare: aut legatū ire. & que ī rebuſ agēdiſ ſplendide ſūt. atq; excellenteſ: ut legeſ inſtituere. rempublicam re/formare. Iuueneſ inſtruere. qbuſ in rebuſ ne unq̄ qdē philoſophuſ: a cōtemplatiōe deſiſtit: ſed ſemper eam maiorem in modū nutrit. atq; pro uiribuſ auget: ac tanquam ex cōſequenti: ad reſ gerendaſ accedit. ¶ Studium quippe philoſophi: ut Platoni placet: tribuſ in rebuſ eſſe uidet̄. In eoꝝ ſcilicet que ſunt ſpeculatione. atq; noticia. Itē in rebuſ gerēdiſ: que bone ſunt. Item in ipſa ratiōiſ ſpeculatiōe. Que in noticia rerum uerſat̄: ſpeculatiua ē. Que in rebuſ gerēdiſ: practica noīatur. Tercia uero: que uerſat̄ erga rōnem: dialectica uocatur. Hec autē diuidit̄. in diuiſiuam: diffinitiuā: inductiuam.

& ſyllogiſticã. que quidẽ itẽ in demóſtratiuã: que circa neceſſariũ
uerſatur ſyllogiſmũ: & in probabilẽ: qui in opinione fundat̃. & in
rhetoricã enthymema ſcilicet qui imperfectuſ uocat̃ ſyllogiſmuſ.
Itemq; in ſophiſmate: que parſ quidem licet apud philoſophũ non
ſit principaliſ: neceſſaria tamen habetur. quod practice quidẽ p̃tiſ
aut de moribuſ: aut de refamiliari: aut de ciuili: de ciuitatiſq; ſa/
lute: ſpeculatur. Horum quod primum eſt morale uocatur. Alterũ
domeſticum. poſtremũ ciuile. Speculatiue uero partiſ: quod circa
immobileſ: primaſq; cauſaſ: atq; reſ diuinaſ: theologicũ nuncupat̃.
quod circa ſtellarum fluxum: ac circuitum: ſtatumq; habetur: atq;
huiuſ mundi conſtitutionẽ: uocatũ; naturale. quod in geometria
reliquiſq; diſciplinĩſ: uerſatur: mathematicum nomĩatur. Itaq; hac
diuiſione: & philoſophie ſpecierum partitione premiſſa. De ſpecu/
latione dialectica primo dicendũ eſt: ut Platoni placet. & in p̃miſ
de re iudiciali. cum aliud ſit: quod iudicat: & aliud quod iudicatur.
deniq; quod ab hiſ perficitur: iudicium nominamuſ. proprie tamẽ
quidam iudicium: ubi reſ iudicatur: nominaret. ſed cómuniuſ quod
iudicat. hoc autẽ eſt duplex. unũ a quo iudicatur: quod iudicatũ
eſt. alteꝝ: per quod. quoꝝ id quidem: menſ eſt. Alterum uero: per
qđ organũ naturale poteſt iudicare: p̃ncipaliter quidem reſ ueraſ:
ſed cóſequenter falſaſ: quod ꝑfecto nil aliud eſt: q̃ naturaliſ ratio.
Veꝝ ut enucleatiuſ id exp̃mamuſ: iudex q̃ppe philoſophuſ dice/
ret̃ a quo reſ ipſe decernunt̃. Iudex item eſt: & ipſa ratio: per quã
ueritaſ iudicat̃: qđ inſtrumentũ diximuſ eſſe. Ratio autẽ duplex
eſt: una quidem incóprehenſibiliſ atq; immutabiliſ. altera ſecũdum
rerum noticiam infallibiliſ. quaꝝ prima deo quidem poſſibiliſ. ſed
hominibuſ minime. Altera uero quam & homineſ aſſequi poſſunt.
etiã duplex eſt. una circa intelligibilia. altera circa ſenſibilia: quaꝝ
e prima: ſciẽtia & ſcientifica ratio habet̃. ex ſecũda uero que circa
ſenſibilia uerſat̃: & opinio eſt: & opinatiua. Itaq; ea quidẽ parſ:
que ſcientifica eſt ſtabilitatiſ q̃ddã: firmitatiſq; habet: cũ de ſolidiſ
atq; firmiſ p̃ncipiiſ fiat. At ſuaſiua opĩabiliſq; circa ueriſimile uer/
ſat̃: cũ in ſe nihil p̃manẽtiũ habeat. p̃ncipia igit̃ ſciẽtie & opiniõiſ:
que circa intelligibilia: ſẽſibiliaq; uerſant̃. ſũt & ĩtellectio: & ſẽſuſ.
Senſuſ ergo eſt paſſio aĩme: p corpuſ: enuntiatiua uirtutiſ p̃ncipa/
liter paſſiue. quãdo aũt in aĩma per organa ſenſuũ ſecundũ ſenſũ
imp̃ſſio fit: qđ q̃dẽ ſenſuſ eſt: deĩde p multũ tẽpuſ: cũ ipã indelebi/
liſ fiat: ac permanenſ: & firma: firmitaſ ipã: memoria nuncupatur.

Opinio autẽ eſt cõplexio memorie & ſenſuſ. Nam cum in aliqḋ primũ ſenſibile incidimuſ: a quo ſenſuſ in nobiſ fiat: deinde ſi in idẽ ſenſibile incidamuſ: preſuppoſitam memoriam componimuſ huic ſenſui: ſecundo accepto. & in ipſiſ dicimuſ: hic Socrateſ eſt. equuſ. igniſ. & cetera eiuſmodi. & hec uocatur opinio. cũ cõponamuſ pre/ſuppoſitam memoriã ei ſenſui: qui nuper fiat. que quidẽ cũ inuicẽ conſentiunt: fit opinio uera: cum uero diſſentiunt: falſa. Siquiſ enĩ Socratiſ memoriam haberet obuiãq; fieret Platoni: quẽ Socratẽ ob ſimilitudinẽ putaret: hic quidẽ ſenſuſ a Platone acceptuſ: tanq̃ a Socrate: ſi cum memoria Socratiſ iungat̃: falſa fit opinio. Illud autem in quo memoria & ſenſuſ fit Plato ceree ſimilat impreſſiõi. que autẽ ex ſenſu: & memoria opinata ſunt: aĩa mẽte reformãſ: in ipſa reſpicit: tanq̃ in ea: a quibuſ facta ſunt. rem huiuſcemodi. imaginem uocat Plato. quandoq; etiam phantaſiam. Mentẽ aũt eſſe inquit animum apud ſe ratiocinantem. orationẽ autẽ: fluẽtem ab eo per oſ: cauſatum ſonitum. Iutellectio autẽ eſt actuſ intel/lectuſ ad primaſ intelligẽtiaſ cõtẽplandaſ. que duplex eſſe uidet̃. Vna anteq̃ animuſ hoc in corpore fieret: cum ipſe intelligentiaſ cõtemplabatur. Altera poſtq̃ huic corpori adueniret. quarum illa quidem: que anteq̃ anima in corpore fieret: intellectio uocabatur. que uero in corpore fit: & cum intellectio uocabat̃: nũc naturaliſ intelligeutia dicta eſt. que intellectio quedam eſt: in anima ad/iacenſ. quãdo igitur dicimuſ intellectionem: principiũ eẽ ſciẽtifice rationiſ: non eam: que nunc dicta eſt dicimuſ: ſed que tũc: quãdo ſine corpore anima erat: que ut diximuſ: tunc quidem intellectio uocabatur. nunc uero naturaliſ intelligentia. Vocatur autem ab ipſo naturaliſ intelligentia ſcientia ſimplex & euolatuſ: anime. in/terdũ etiã & memoriã. Itaq; ex hiſ ſimplicibuſ ſcientiiſ ſcientifica: naturaliſq; ratio conſtituitur: que natura conſtat. idcirco cum ſit ſcientifica ratio: & opinatiua: ſitq; intellectio: & ſenſatio: ſint etiam que iiſ ſubiiciantur: neceſſe eſt utputa que intelligenda ſunt. atq; ſentienda. Atq; intelligendorum: quedam prima conſiſtunt: ut ea: que appellantur Idee. quedã uero ſecunda in materia ſunt ſpecieſ a materia ſeparata. Erit igitur duplex intellectio. quedã primoꝝ altera ſecundorum. Itemq; ſenſibilium: quedã prima ſunt: ut qua/litateſ: color: & albedo. quedam ſecundum accidenſ: utputa albũ coloratũ. Preterea quod compactũ eſt: ut igniſ & mel. ſic deniq; ille ſenſuſ primorũ eſt: qui primuſ dictuſ eſt. Alter uero ſecundoꝝ

ſecūduſ.que igiť prime habenť intelligētie intellectuſ diſcernūt.
Neq; id fit ſine ſcientifica ratione.ſed comprehenſione quadam
& ſine diſcurſu. Secunda uero ſcientifica ratio non eſt ſine intel/
lectione.p̄ma uero ſenſibilia.& ſecūda ſenſuſ diiudicat.nó tamē
ſine ratione opinatiuam. congeriem uero ratio opinatiua: neq;
tn̄ ſine ſenſu. Intelligibiliſ deniq;.mūduſ primū intelligibile eſt:
ſenſibiliſ uero quid agregatum. quem quidē intelligibilē mun/
dum intellectio iudicat: ratione ſcilicet quod eſt nó ſine ratione.
Senſibilem uero ratio opinatiua:& id quidem non ſine ſenſu.Cū
autem & ſpeculatio ſit:& operatio:non eodem modo recta ratio
diiudicat: que ſubiiciuntur ſpeculationi: operationiq;.ſed quod
uerum eſt: perſpicit in ſpeculando. & quod econtrario ſe habet.
In agendo uero quid familiare:quidq; alienum perficiēdum ſit.
Nam cum cognitionem habeamuſ naturalem: boni.honeſtiq;:
utamurq; ratione:atq; ad naturaleſ cognitióeſ id referamuſ:tāq̄
ad menſuram quandam determinatam: diiudicamuſ.ſiue ſic hec
huiuſmodi ſe habent:ſiue altero modo.Arſ elementumq; dialec/
tice: q̄maxime excellit primum in conſideranda ſubſtantia uni/
uſcuiuſq; rei: deinde & accidentibuſ.Conſiderat autem quid unū
qđq; ſit:aut a ſuperiori:diuidēdo:ac definiendo:aut ab inferiori
reſoluendo. Accidentia uero . & que in ſubſtantiiſ ſunt: aut ex
rebuſ contentiſ:per inductionem:aut ex continentibuſ:per ſyl/
logiſmum: quaſi catalogoſ eſſet.Dialectice parteſ. una quidem
diuiſiua eſt.altera definitiua. altera reſolutiua. Itēq; inductiua:
& ſyllogiſtica.Diuiſio quidem eſt partitio generiſ:que fit in ſpe/
cieſ.& totiuſ:in parteſ. ut quando animam diuidimuſ:in partem
rationalem:& paſſiuam.Itemq; paſſiuam:in iraſcibilem:& concu/
piſcibilem.atq; diuiſio uociſ in ſignificata.& quando unum idēq;
nomen ad plureſ contrahitur reſ.diuiſio uero accidētium in ſub/
iecta:ut quando dicimuſ:bonorum:aut corporiſ:aut anime:aut
externorum ſunt.que autem ſubiectorum ſunt. in accidētia di/
uiduntur:ut quando dicimuſ:quidam boni: quidam mali:quidā
medii:ſunt.Itaq; in primiſ neceſſe eſt:diuiſione generiſ in ſpecieſ
uti:ſut unumquodq; quid ſit:ſecundum ſubſtātiam cognoſcatur.
quod quidem ſine definitione minime fieri poteſt. Oritur autē
definitio:ex diuiſione ad hunc modum: illiuſ rei:que definitioni
eſt ſubiicienda: primum eiuſ genuſ capiendum eſt:ut hominiſ
animal.deinde diuidendum ſecundum adherenteſ differētiaſ:que

ad ſpecieſ uſq; deſcendant: ut rationale: & irrationale. ac mortale & immortale. quapropter ſi adherenteſ differentie generi componantur: hominiſ definitio conſtituitur.

¶ Reſolutioniſ autem ſpecieſ ſunt treſ. ſiquidem: a ſenſibilibuſ: ad prima intelligibilia eſt aſcenſuſ. & per probabilia & ſub probabilia: ad indemōſtrabileſ & immedietaſ propoſitioneſ. & eſt aſcenſuſ: a ſuppoſitiōe ad p̄ncipia: que non ſubiiciuntur. Primuſ quidem taliſ eſt: ut ſi a bono: quod eſt circa corpuſ: tranſcendimuſ: ad illud bonum: quod in animo cōſiſtit. ab hoc uero: ad id: quod eſt ſtudiorum: deinde ab hoc ad illud qđ eſt in legibuſ: poſtremo ad illud plurimū pelaguſ boni. deniq; ita noſ permittemuſ: quouſq; id: quod extremū eſt bonum inueniamuſ. Secunda uero ſpecieſ reſolutioniſ ad hūc modum fit. Id quod queritur: oportet ſupponi. ac ſpeculari: que ſint eiuſ priora: & demōſtrare: que ſunt aſcendentia priora a poſterioribuſ: quouſq; deuentum ſit: ad id: quod primum: & firmū eſt: a quo incipienteſ: modo compoſitiuo deſcendemuſ. ut ſiquiſ querat: an immortaliſ animuſ ſit: ſupponenſ idipſum: querat an ſemper mobiliſ? quo demonſtrato. querat iterum: an id quod eſt ſemper mobile ſit per ſe mobile? quo etiam demonſtrato: perſpiciat: an per ſe mobile: id principium ſit motuſ? deinde ſi p̄ncipiū: an ingenitum: quod tanq̄ confitendum eſſe ponunt. ingenitum atq; incorruptibile cum ſit. ab eo igitur: quod manifeſtum eſt incipienſ: compono hanc demonſtrationem: principiū ingenitum: & incorruptibile: eſt. principium motuſ: eſt per ſe mobile: quod per ſe mouetur: eſt anima incorruptibiliſ igitur & ingenita: atq; immortaliſ eſt anima. Reſolutio autem: per ſuppoſitionem taliſ eſt. querat aliquiſ quicq̄: idipſum ſupponit. deinde ad ſuppoſitionem perſpiciat: quid ſequatur. poſtea ad rationem reddendā. Si ſuppoſitione indiget: aliam ſupponat ſuppoſitionem: & querat: an quod priuſ fuit ſuppoſitum: rurſuſ ad aliam ſequitur ſuppoſitionem: atq; id: quouſq; ad quoddam principium inſuppoſitum: deueniat: faciat. Inductio autem eſt omīſ methoduſ: que fit per orationem: uel a ſimili in ſimile tranſienſ: uel a ſingularibuſ: ad uniuerſalia.

¶ Vtiliſſima autem inductio eſt ad naturaleſ ſenſuſ cōmouendoſ. Orationiſ uero: quam propoſitionem uocamuſ: due ſunt ſpecieſ. Vna affirmationiſ. altera negationiſ: Affirmatio quidem taliſ eſt. Socrateſ ambulat. Negatio uero. Socrateſ non ambulat. Negationiſ aut affirmationiſ: quedam uniuerſaliſ eſt:

quedã particularíſ. Affirmatio pticularíſ talíſ eſt: quedã uoluptaſ eſt bonum. Negatio uero: quedam uoluptaſ non eſt bonum. Vniuerſalium autem affirmatiua quidem: omne turpe malũ eſt. Negatiua uero: nullum turpe bonum. Propoſitionum quedam cathegorice: quedam hypothetice. Cathegorice ſimpliceſ ſunt: ut omne iuſtum: bonum eſt. Hypothetice autem ſunt: que ſequen/tiam: autem pugnantiam ſignificant. Plato autem ſyllogiſmorũ tractatu utitur: & arguẽdo: & demõſtrando. redarguẽdo qdem falſa. per inquiſitionem. Vera quoq; demonſtrando: p doctrinã quandam. Syllogiſmuſ autem: eſt oratio: in qua quibuſdã poſitiſ: alteꝝ qddã iacentiũ: per ea que: poſita ſũt: ex neceſſitate ꝓuenit. Syllogiſmorũ: quidã cathegorici: quidam hypothetici: quidam ex hiſ mixti ſunt. Cathegorici quorum premiſſe & concluſioneſ: ſimpliceſ ſunt propoſitiõeſ. hypothetici qui ex hypotheticiſ pro/poſitionibuſ. mixti uero qui hec duo cõprehendunt. Vtitur aũt hic uir demonſtratiuiſ: in narratiuiſ. dialogiſ. opinatiuiſ uero: & ad ſophiſtaſ. & adoleſcenteſ. obiurgatiuiſ autem ad eoſ qui ꝓprie obiurgatoreſ dicti ſunt: ut ad Eutidemũ fere. & Hippiam. Ca/thegoricaꝝ: treſ figuraſ poſuit. primam in qua cõmuniſ terminuſ. & ſubiicitur: & predicatur. Alteram in qua communiſ terminuſ predicatur de duobuſ. Tertiam in qua cõmuniſ terminuſ ſubiicitẽ in utraq;. Terminoſ autem dico parteſ propoſitionum. ut in hac homo eſt animal. homo & animal terminoſ nuncupamuſ. ac per primam figuram. Plato ſepenumero interrogat. ſuaſq; ducit per ſecundam & tertiã rationeſ: per primã ſic: in Alcibiade. que iuſta: honeſta. que honeſta: bona. iuſta: igitẽ bona. per ſecundã uero: ut apud Permenidẽ: ſic. quod nõ habet parteſ: neq; rectum eſt: neq; obliquum. quod particepſ eſt figure: aut rectũ eſt: aut ob/liquum: quod igitur non habet parteſ: omnino experſ eſt figure. Per tertiam ſic in eodẽ libro. Id quod particepſ eſt figure: quale eſt. quod particepſ eſt figure terminatur. quod igitur quale: ter/minatur. Per hypotheticoſ autem ſyllogiſmoſ: in pluribuſ eiuſ libriſ reperiemuſ interrogatiõeſ ab eo factaſ. preſertim in Per/menide: huiuſmodi inuenimuſ ſermoneſ. Si unum nõ habet pteſ: neq; initium: neq; medium: neq; finem: habet. ſi neq; initium: neq; medium: neq; finem habet: neq; terminum habet: ſi nõ habet ter/minum: neq; particepſ figure eſt. Si igitur unum nõ habet pteſ: neq; figuram habet. Per alteram uero hypotheticam figuram:

quam plurimi tertiam uocāt: ubi cómuniſ terminuſ ambaſ ſequit̄ extremitateſ: ſic interrogat. Si unū non habet parteſ: neq; rectū eſt neq; tortuoſum: ſi particepſ eſt figure: aut rectū eſt aut ob/ liquum: ergo ſi partem non habet: neq; figuram habet. p tertiam etiam figuram: ſecundū quoſdā uero ſecundam: in qua cómuniſ terminuſ ſubiicitur in utraq;. in Phedone ſic. Cum potentia ac/ cipiamuſ ſcientiam paritatiſ: & non obliuiſcimur: ſcimuſ. ſi uero obliti ſumuſ. reminiſcimur. Mixtarum autem recordamur pro/ bationum quidem ex conſequētia ſic. Si unum totum eſt: & hoc quidem terminatum: principium: medium: & finem habenſ: id & figure non eſt experſ. quod autem precedit: igitur deſinenſ eſt. Argumentorum uero que ſunt ex conſequentia: ad hunc modū differentiaſ contemplamur. Itaq; ſiquiſ diligenter diſcernat: aīme potentiaſ hominumq; differentiaſ: & orationum genera: que & illi anime aptande ſunt: ac perſenſit ante: a quibuſ orationibuſ quiſq̄: & a quolibet poteſt perſuaderi: ipſe ſi ad uſū accipiat aptā opportunitatem: perfectuſ rhetor habenduſ eſt. atq; ſua rheto/ rica ſcientia benedicendi poteſt nuncupari. Diſciplinam quoq; ſophiſmatum: apud Platonem quidem in Euthydemo reperie/ muſ ſcriptam: ſi diligenter in eo libro: quod ibi mandatum litteriſ eſt: perueſtigemuſ: quedā quidem ſophiſmata habentur in uoce: quedā uero habētur: in rebuſ. & horum deinde ſolutioneſ. Nem/ pe decem quoq; predicamenta in Permenide ſubiecit. & in ceteriſ. preſertim in Cratylo totuſ etymologie locuſ expoſituſ eſt: mire ſubtilitatiſ: atq; aptiſſimi ingenii fuit uir ipſe: ad negotium defi/ niendi: diuidendiq;. que reſ preſertim omneſ dialecticaſ dilucidat uireſ. que uero in Cratylo habentur: hec in ſumma ſunt. queritur nanq; illic utrum natura nomina ſint: an poſitione placet autem ſibi rectam nominum rationem: eſſe poſitione: non ſimpliciter tamē. nec caſu quodam: ſed ut poſitio ipſa: rerum naturam om/ nino conſequatur. Nam neq; aliud recta ratio nominiſ eſt: q̄m poſitio: nature rerum conſona. Nulla enim quāuiſ poſitio no/ miniſ: ad rectum aliquid exprimēdum apta: ſufficienſq; eſt: neq; natura ipſa: primaq; uociſ expreſſio: ſed quod ex utroq; conſti/ tuitur: ut ſit cuiuſq; nominiſ: ſecundum quod poſitum eſt: aliquid proprium nature rei. Haud enī ſiquando nomina caſu ponerē/ tur: quicquā recti ſignificarent: uelut ſi hoc nomen equuſ: homī poneremuſ. & enim ipſum dicere in rebuſ agendiſ: quedam deniq;

actio eſt. ut nequaq̃ iſ recte dicat: ſi quicq̃d ad buccam uenerit:
dicat. ſed ſiquiſ ita loquatur: ut ipſe reſ ex ſe ſunt apte nate. Cum
autem parſ dicendi ſit nomina facere: ut & parſ orationiſ nomen
eſt: recte: & non recte nomina facere: nequaq̃ caſu quodã fiũt:
ſed potiuſ ſecũdum naturalem nominiſ proprietatem ad rem ipſã.
At ille profecto foret optimuſ nominum inuentor: qui per no/
men: naturam rei ſignificandam daret. Siquidem nil aliud nomẽ
eſt: q̃m quoddam rei inſtrumentum. non ut caſu contingit: ſed
quadam inuicem natura: cum per ipſum reſ doceamuſ inuicem:
percipiamuſq; eaſ. Nomen nanq; eſt quaſi magiſter quidam: atq;
inſtrumentum: per quod omneſ rerum ſubſtantiaſ diſtinguimuſ:
ut textura ſubteminiſ. & cetera eiuſmodi. apud dialecticoſ: id qui/
dem principium eſt: ut recte nominibuſ utantur. ut enim apud
textorem ſubtemen utendum eſt: cum uir ipſe ſciat: quid ad opuſ
perficiendum: ſibi aptum: commodumq; ſit: & ſic dialecticuſ no/
mine ab impoſitore poſito: utitur ſecundum aptitudinẽ: & modũ
quendam. & enim ut a fabro lignario faciendus eſt clauuſ: ſed a
gubernatore bene utenduſ: ita & impoſitor nominiſ: caute: atq;
diligenter ſua utatur poſitione. haud aliter: q̃ ſi dialecticuſ: qui
naturam ſubiectarum rerum non ignorat: preſenſ eſſet. & de dia/
lecticiſ quidẽ hactenuſ. ( ) Deincepſ uero de ſpeculatiuiſ dicendũ
eſt diſciplinis: quaſ in treſ parteſ Plato diuiſit. Theologicã ſcilicet
phyſicam: ac mathematicam. Theologice finiſ eſt primarum cau/
ſarum: principalium: altiſſimarumq; cognitio. Naturaliſ autem
eſt: diſcere quid ſit natura uniuerſi: quale. uel q̃d aĩmal ſit homo.
& quem locum in mũdo teneat. & an deo rerum uniuerſarũ cure
ſit: ceteriſq; diiſ: qui ſub eo: ſuo ordine habent. quiſ etiã reſpectuſ
hominum ſit ad deoſ. Mathematicuſ uero planiciem: triplicemq;
naturalem diſtantiam contemplatur. et de motu circulaticemq;.
quo pacto ſe habeãt. Ponatur quoq; et mathematica ſpeculatio
in capituliſ. Plato hanc exercuit ad ingenium acuendum. exci/
tat enim animum: ac diligẽtem perſpicacemq; reddit. Numeruſ
autem q parſ eſt mathematice diſcipline. haud parum habet ppri/
etatiſ ad animum ducenſ ad cognitionẽ primi entiſ. et ſubſtantie:
atq; ad omnem errorem fugãdum. & inſcitiam horum ſenſibiliũ.
Ad exercenda quoq; bella: ob mirum ordinem ſuum: aptiſſimuſ
eſt. Sed quid de geometria dicendum: q̃tum ad cognitionẽ boni
conferat? quiſ enim in negotiiſ exercendiſ: nõ utitur geometria?

que cum circa rem generatam aut corruptam nō uerſetur: ſemꝑ
ad id aſcendit: quod uere eſt. Eſt enim utiliſſima geometria ipſa:
cum poſt ſecundum augumētum: conſequens per ſeſe: ſpeculatio
tertium habet augumētum. utilis autem eſt: tanq̃ diſciplinarum
quarta. et ipſa aſtrologia: cuius contemplatione aſtrorum rati/
onē: et totius celi perſpicimus ac nouimus noctis: et diei: mēſium:
et annorum fabricatorem: quibus deniq; diſciplinis imbuti: quaſi
ſcalis quibuſdam: que ad rectam ac propriā uiam tendant: om̄i/
um reꝝ creatorem perquirimus. Muſice quoq; operam dabimus:
ut ad illa eadem auditum alliciamus: trahamuſq;. Nā ut oculorū
acies ad aſtronomiam: ſic auditus ad numerum ſe habet ſonorū.
Atq; aſtronomie uacantes: a uiſibilibus ad inuiſibilē illam intel/
ligibilemq; ſubſtantiam contemplandam ducimur. Ita & uocem
auribus ſonoram ꝑcipientes a rebus que auditu ꝑcipiūtur: ad ea:
que mente contemplanda ſunt: eodē modo tranſimus. At ſi aliter
ac dictum eſt: hiſce utimur diſciplinis: inutilis ac ſuperuacanea:
nulliuſq; ratiōis digna: noſtra ſpeculatio erit. Siquidem in primis
opus ē: ab hiſce uiſibilibus: audibilibuſq; rebus: ad ea tranſire: que
ſola animi cognitione decernuntur. Nam & ad diſciplinaꝝ per/
ceptionem: haud ſecus aīmaduertere debemus: q̃ ad eoꝝ que ſunt:
ſpeculationem. qui enim cupiūt id aſſequi: quod eſt: & geometriā
arithmeticamq; dumtaxat ſequūtur: circa illud qđ eſt: ſomniāt.
ac preter illud minime ꝑſpicere quicq̃ poſſunt. principioꝝ omni/
um: & que ex principiis componuntur: ignari. ueruntamen ut
p̄diximus utiliſſime ſunt. unde Plato: non ſcientias: ſed diſciplinas
eas uocauit: dialectica tn̄ diſciplina a geometricis ſuppoſitiōibus:
ad prima: & principalia: & inſuppoſita: aſtendere apta eſt. quam
obrem: dialecticā quidem ſcientiam nūcupauit. diſciplinas uero:
non opinionem: cum clariores: ſenſibilibus ſint: neq; ſciētias: cum
intelligibilibus ſint obſcuriores. ſed opinionē: corpoꝝ eē: ſcientiā
primorum: intelligentiam: diſciplinarum inquit. Ponit autem &
fidē: & coniecturam. fidem eē ſenſibiliū. coniecturam imaginū:
& ſpecierum. Cum autē dialectica omniū diſciplinarū fortiſſima
ſit: & quaſi erga firma. diuinaq; uerſet: idcirco om̄ibus diſciplinis
ſuperior cōſtituitur. tanq̃ arx quedā ſit: & conſeruatio reliquaꝝ.
p̄terea conſequēter de p̄ncipiis: ac theologicis ſpeculatiōibus dicē/
dum. Ordiemur nanq;: a primis: ſupmiſq; a quibus deſcendentes:
dicemus de mūdi primū: deinde hominū generatiōe atq; natura.

¶ Materiã Plato impreſſum quoddã: ac uniuerſum: receptaculũ nutricemq; nomĩat: matrem: regionem ſubiectum: atq; palpabile quiddam: cum inſenſibilitate: atq; uero legittima cogitatione ſuſ/ceptiuum. Talem autem habere proprietatem: ut omnẽ recipiat generationẽ: rationẽ nutricis: retinens: et eas ferẽdo: et recipiẽdo omnes ſpecies: deformis per ſe eſt: et ſine ulla ſpecie: et qualitate: cõtrita uero: ac taliter impſſa: ut ab his figurata: formataq;: nullã propriam figuram aut qualitatem habeat. Nam nihil ad uarias impſſiones: formasq; bene: atq; apte paratũ eſſe poteſt: niſi q̃litatũ ſpecierunq; ſit expers: quas ipſum recepturum ẽ. Videmus autem qui ex oleo uuguẽta conficiũt odorabilia: eo ipõ fetido uti. quiq; ex cera aut luto imagines formãt: molles in primis eiuſmodi ma/terias: ac pro uiribus infiguratas reddunt. Conuenit aũt omnino ſuſceptibili materie: ſi uarias formas ſit ſuſceptura: nulli eoꝝ ſubeẽ nature: ſed nulla ſine q̃litate: ad ſpecies ſuſcipiẽdas: ac ſine ſpecie eẽ. Veruntamen cum talis ſit: neq; res corporea eſt: neq; incorporea: ut es potentia ſtatuã eſſe dicimus: quia ſuſcepta forma iam ſtatua confecta eſt. ſed principalem rationem materia recipit. Rurſus et alia principia amplexus eſt: quod eſt ſcilicet idearum: et patris et cauſe omniũ dei. Vniuerſaliter autẽ quicquid fit: ſcd'm intẽtionẽ ad aliquid fieri debet tanq̃ ſi a quodam quicquid fieret: ut a me imago mea ut exemplar proponatur: neceſſe eſt. Alioquin extra exemplar unuſquiſq; artificũ eſſet. qui in ſe prorſus exemplar cõ/tinet: cuius formam materie apponit. Finiũt autem ideã exẽplar externum eorum: que ſunt ſcd'm naturam. Neq; Platoni placet: pluribus artificum eſſe Ideas: utputa ſcuti aut lyre. Neq; eorũ que ſunt preter naturam: utputa: febris. et bilis. neq; ſingulariũ: ut So/cratis et Platonis. neq; minutiſſimarum rerum: ut ſitus: et feſtuce. neq; ad aliquid: ut maioris et excellẽtis. Sunt enĩ Idee intelligẽtie eterni dei et res perfecte. q; autem ſint Idee: ſic probari põt. Siue enim deus ſit mens ſiue intelligentia: quedam ſunt intellectiones: et he quidem eterne atq; immutabiles. Sint aũt: hoc eſt: ſunt idee. etenim ſi materia ſcd'm ſuam rationem: ſine menſura eſt: ab altero quodam: et immateriali ſuas menſuras aſſequi debet. quod quidem ꝓcedit. excellitq;. deſſiat ergo ipſa. ſi aũt hoc eſt: ſunt idee. mẽſure quedam immateriales exiſtentes. Item ſi mundus non eſt talis ex caſu: nõ ſolum ex quodam factus eſt: ſed etiam a quodã: nec ſolũ hoc: ſed ad quiddam. Id uero ad quod factum eſt. quid nã aliud

eſt: q̃ Idea? quare ſunt igitur idee. Veruntamen et ſi intellectuſ a uera opinióe differt: et intelligibile differt ab opinabili: qđ qdẽ ſi eſt: et intelligibilia aliena ſunt ab opinabilibuſ. Idcirco et prima intelligibilia ſunt: ſicut et prima ſenſibilia: ſi autem hoc: ſunt igitur idee. Itaq; ſi intellectuſ a uera opinióe differt. igitur ſunt idee. de/inceps autem de tertio principio ſermo faciendus eſt: quod Plato putat minuſ oportere: neq; de eo dicendum. Narrem uſ tamen de ipſo ſecundum húc modum. ſi autẽ hec intelligibilia: nec ſenſibilia ſunt: nec participantia ſenſibilium: ſed primorú quorúdam intel/ligibiliú: ſunt prima intelligibilia ſimplicia: ſicut et p̃ma ſenſibilia. precedenſ autem eſt. igitur et ſequenſ. homineſ quippe tanquam paſſióe ſenſuſ affecti: repletiq;. ut p̃ligerẽt intelligere intelligibile haberent ſenſibile in phantaſia. et magnitudiniſ ſuper intelligunt. et figuram. intelligibilia pure non intelligunt: dii autem remote a ſenſibilibuſ: pure et immixte: quoniam anima: intellectuſ melior eſt. intellectu uero: qui in potentia eſt: iſ qui ſcđm actum omnia intelligit: et ſimul: et ſemper. hoc aũt melior eſt: qui eſt eiuſ cauſa. ille ſcilicet qui ſublimior hiſ extat. Iſ eſt eni deuſ prima cauſa: que ſemper intellectu agit: cum toto celo agit tamen in illud ipſe im/mobiliſ maneſ. ut ſol oculorú aciem. ſi quãdo quiſq̃ in eú intueat̃. Vtq; appetibile mouet appetitum: immobile permaneſ: ita et ip̃e intellectuſ una cú toto celo mouet intellectum. Cum aũt p̃muſ intellectuſ optimuſ ſit opuſ ẽ enim: ut illi optimo intellectuſ ſub/iiciatur: cum nihil meliuſ ip̃o ſit. Seipſum igitur ſuaq; intelligibilia intelligit ſemper. et ipſe eiuſ actuſ habet̃ idea. At uero primuſ deuſ eternuſ eſt: ineffabiliſ: per ſe perfectuſ id ẽ ſemper perfectuſ. omĩ modo perfectuſ id eſt ex omni tempore perfectuſ. diuinitaſ. ſub/ſtantialitaſ ueritaſ commẽſuratio: bonú haud quaq̃ tanq̃ diuideſ: hec dixi: ſed tanq̃ ſcđm omnia: uniuſ rei intellecte: et bonú quidẽ eſt. qui omnia in ſua potentia operat̃: uniuerſi boni exiſteſ cauſa. honeſtum: cum et nature ipſe ſit complemẽtum & mẽſura ueritaſ: quia uniuerſe ueritatiſ ipſe principiú eſt: ſicut eſt ſol totiuſ lumiſ. pater autem ẽ: cum omnium cauſa ſit: cunq; celeſtem ornet intel/lectú animãq; mundi: et apud ſemetip̃m: et apud eiuſ intellectóeſ. Nam ſcđm eiuſ uoluntatem: omnia replet: animam ipſiuſ mundi excitanſ: et in ipſum reflectitur intellectuſ: cum ſit eiuſ cauſa: qui a patre ornatuſ hoc in mundo uniuerſam ſimul naturam ornat. Ineffabiliſ aũt eſt: ac ſolo intellectu cóprehẽſibiliſ: ut p̃diximuſ:

quoniam neq; genuſ eſt: neq; differētia. At uero nihil penituſ ſibi
accidit: non malum: haud enim dictu faſ eſt. nō bonum: ſecundū
participationem enim cuiuſdam rei ipſe et maxime bonitatiſ eſt.
neq; differentia: non enim id eſt ſcđm ſententiā: neq; quale: haud
enim qualificatum eſt. neq; effectum eſt a qualitate. neq; enī ſine
qualitate: cum non priuetur eſſentia qualitatiſ. cum ipſum eſſe ad/
ueniat ipſi qualitati. neq; parſ alicuiuſ eſt. neq; ut totum habenſ
quaſdam parteſ. neq; ut idem: cum aliquo eſt aut alterū: nil deniq;
ſibi accidit: ſcđm ꝙ poteſt ab aliiſ ſepari. neq; mouet. neq; mouet̄.
Erit igitur prima eiuſ intellectio ſcđm horum ſemotionem: ut &
ſignum intelleximuſ ſcđm remotionē a ſenſibili ſuperficiem ꝑmū
intelligenteſ: inde lineam: poſtremo punctum. Secunda autem in/
tellectio eiuſ eſt ſcđm analogiā ut habet ſol quodāmodo ꝓpriā
rationem ad aſpectum: et ad ea: que uidentur: cum ipſe aſpectuſ
non ſit: ſed quibuſdā uiſum prebet: quibuſdam ut uideātur: eandē
habet intellectuſ rationē: et ad eā que eſt in anima intellectionē:
et ad ea que intelliguntur: quippe cum non ſit intellectio: ei p̄bet
ad intelligendum: atq; intelligibilibuſ: ut intelligant illam. que in
ſe ipſa eſt: illuminānſ ueritatē. Tertia uero intellectio huiuſcemōi
eſt. proſpitienſ enim quidam honeſtum: quod in corporibuſ eſt:
deinde tranſcendat ad eiuſ decorem: tum quod in ſtudiiſ eſt: et le/
gibuſ: poſtea ad plurimū pelaguſ honeſti. poſt qđ intelligit ipſum
bonum: et rem amandam: et deſyderandam: quaſi lumen quodam
apparenſ: atq; irradianſ: et ſic allectam: atq; tractam ſurſum aīmā
eo aūt bono deum ſimul intuetur: propter bonoriſ excellentiam:
et ſine magnitudine: primum quoddam eiuſ. parſ enī: et id de quo
priuſ eſt: huiuſ cuiuſ parſ. etenim ſuperfitieſ priuſ ē: q̄ corpuſ et li/
nea priuſ q̄ ſuperficieſ. quippe qui parteſ non habet: immobiliſ eſt
ſcđm locū et alterationē. Nam ſi alteratur. uel a ſe: uel ab altero:
ſi ab altero illud erit eo fortiuſ. Si autem a ſe: uel in deteriuſ alte/
rabitur: uel in meliuſ. utrunq; deniq; abſurdum. ex quibuſ om̄ibuſ
inducitur: ipſum incorporeū eſſe: quod ex hiſ quoq; demōſtrabit̄.
Si enim deuſ corpuſ eſt: ex materia et forma utiq; eſſet: cū omne
corpuſ ex binario quodam ſit. ex materia ſcilicet et ea: que cum
ip̄a eſt forma: que quidem ideiſ ſimiliſ eſt: et earum particepſ. Ne/
fandum autem atq; abſurdum profecto eſt: deum ex materia eē
et forma: cū neq; ſimplex eēt: neq; principaliſ. quapropter incor/
poreuſ erit deuſ. Si corpuſ iſ eēt. ex aliqua foret materia. aut igniſ

denique eſſet: aut aqua: aut terra: aut aer: aut quiddam ex his. At et horum unumquodque haud principale eſt. Preterea ſi ex materia eſſet: poſterius materia foret: quibus inconuenientibus datis: concedendum eſt: ipſum incorporeū eſſe. Nanque ſi corpus eſt: genitus erit et corruptibilis: atque tranſmutabilis: que omnia in eo abſurda ſunt. Et enim qualitates ad hunc modum in corpore eſſe demonſtrantur. Omne corpus ſubiectum eſt. qualitas aūt nō ē ſubiectū ſed accidens. non igitur corpus qualitas eſt. Item qualitas qualitati contrarium: ſed corpus corpori minime: corpus quoque a corpore inquantum corpus: nihil differt: qualitati aūt differt: mīme corpe. Non igitur q̄litates ſunt corpora. Optime dictum eſt: quod materia eſt ſine qualitate: qualitatem immaterialem eſſe. ſi autem qualitas immaterialis: incorporea utique qualitas eſt. At ſi qualitates corpa ſunt: duo triaque corpora: eodem in loco erūt: quod quidem abſurdiſſimum eſt. Si igitur qualitates in corpore ſunt: et eorū creator incorporeus eſt. Item q̄lificantia nequaq̄ alia ſunt: q̄ incorporea. Nam corpora paſſibilia: fluxaque ſunt: et non ſemper ſcd̄m eadem et eodem modo ſe habentia: neque manentia: neque firma que quidē in quibus uidentur: quiddam agere multo cum additamento inueniuntur patientia. Itaque quemadmodum quiddam eſt paſſibile ſimpliciter: ita adhuc dandum eſt ſimpliciter agens: quod profecto non aliud: q̄ incorporeū inuenimus. Hec de theologicis principiis dicta ſint. Et deinceps ad naturalem locum tranſeamus: principiū hinc ſumentes. Cum enim ſenſibilium ſecundum naturam: ſingulariumque oporteat eſſe ideas. Exemplaria quedā determinata: quorum et ſcientie fiant: et definitiones. Nam preter omnes homines: intelligere quendam hominē opus eſt: et preter omnes equos equū: et preter animalia animal ingenitum: atque incorruptum. et quemadmodum ex uno ſingillo cōplures fiunt impreſſiones: ſic ex uno homine milies milia imaginum: quarum Idea cauſa eſt. principiū quoque eſſendi uniuſcuiuſque talium: ut ipſa: eſt apparatus quidam neceſſarius. et maxime decorus: ut cum mundus ab illo fabricatore deo factus eſt in quandā ideam mundi proſpexit: que mundi exemplar ē: ac ſi ſculptus ab ea ſit: cui aſſimulatus eſt: qui denique deus ſecundum mirabiliſſimam prouidentiam ſuam: et iudicium: ſuaque bonitate: uenit ad mundum perficiendū. Ex tota igitur materia cōfecit ipſum: que inordinate: deformiterque mouebatur: ante celi generationē: ex ſua ordinatione eā recipiens: ad optimū induxit

ordinem. Condecētibuſ numeriſ: atq; figuriſ: eiuſ ptes formauit.
ut diſcerni dilucide poſſit: quo mō nunc ſe habeāt igniſ et terra:
ad aerem et aquam: ueſtigia quidem nuper habentia: ac recep/
taculum uirtutiſ elementorū: que antea ſine menſura: ratiōeq;:
et materiam mouebant: et ab ea ipſa mouebantur. ex quolibet
enim toto quattuor elementorum generauit: et ex igne toto: &
terra et aqua et aere: nullam partem cuiuſuiſ neq; potētiam p̄/
termittenſ. intellexit primū quidem id: quod efficiē: oportere
corporeum eſſe: ac omnino palpabile: uiſibileq;. ſine igne autem
et terra: non poteſt aliquid uiſibile eē: aut palpabile. Itaq; ſcd̄m
conuenientem rationem ex terra: igneq; illum fecit. Ceterū quia
aliquo egebant uinculo ad regimen amborum: ut manerēt: di/
uinum illud analogie uinculum in medio poſuit: quo ligarētur
et ſeruarētur. Planuſ quidē nō fuit mūduſ. nā illi una medietaſ
defuiſſet: ſed ſphericuſ: cum ad ordinem complendum: duarum
medietatum indigeret. Idcirco in medio igniſ: et terre aer con/
ſtitutuſ eſt et aqua: ſecundum analogie modū: ut ſicut ſe habet
igniſ ad aerem: ita ſe habeat et aer ad aquā: et aqua ad terram:
et econuerſo. Nihil uero foriſ reliquit: et unigenitum mūdum
fecit: et ſecūdum numerum uni idee aſſimilatum. Preterea neq;
egrotantem eum fecit: neq; ſeneſcentem. neq; ita: ut aliquid ac/
cidere illi poſſet: quod intentum propoſitumq; auferret: ex om̄i
parte ſufficientē: ac nihilo extrinſecuſ omnino egentem: ei cir/
cumpoſuit figuram pulcherrimam: capaciſſimamq; figurarum:
ad motumq; aptiſſimam. Cunq; neq; uiſuſ indigeret: neq; audituſ
neq; aliuſ prorſuſ huiuſmodi alicuiuſ non illi p̄hibuit ad ad miniſ/
trationem talia inſtrumenta. pretermiſſiſ autem ceteriſ motibuſ
ſolum ei tradidit circularem: qui propriuſ eſt intellectuſ: et pru/
dentie. Duo autē ſunt: ex quibuſ conſtitutuſ ē munduſ: corpuſ
ſcilicet et anima: quoꝝ primum uiſibile: corruptibileq; ē. Alterū
inuiſibile: et impalpabile: quorūq; potentia: cōſtitutioq; ad al/
terutrum: et inter ſe magnopere differunt. Corpuſ nāq; eiuſ ex
igne terra: aqua: et aere factum eſt. Hec enim quattuor opifex
ipſe mundi accipienſ: nundum ordinem habentia elementorum
pyramide: cubo octāgula figura: atq; uiginti angula figurauit:
ac in omnibuſ duodecim angula. At ſecundū quod materia py/
ramidiſ accepit figuram. Igniſ effectuſ eſt: figura maxime diui/
ſibiliſ cum ſit: anguliſq; paucioribuſ conſtituta: ac rariſſima: ſcd̄m

autem φ figuram octangulam accepit: qualitatē aeris ſumpſit: ſecūdum uero: φ figuram uigintiangulam ſumpſit: qualitatem aque habuit. Cubi uero figuram terre tradidit: cum ſolidiſſima: ſtabiliſſimaq; ſit. Figuram autē duodecimangulam: ad uniuerſum accommodauit. Harum autem principaliorꝶ omniū natura planorum eſt: que plana aūt ſunt: ſolida precedunt. Plane uero nature tanquā duo progenitoreſ: duo ſunt triāguli: qui optimi ſunt orthogonii. Scalenuſ et iſoſceleſ. Scalenuſ unum quidem angulum habet rectum. Alterum uero āgulum duplum: ad tertium ſuum angulum: qui igitur Scalenuſ triangulus pyramidiſ et octaedri: et icoſiedri: elementum ſit. Pyramide quidem ex quattuor equilateribuſ triangulis conſtituente in ſex triangulos ſcalenoſ: que dicta ſunt uno quoq; diuiſo. Octaedro autem: ex octo ſimiliter diuiſorꝶ unūquodq; in ſex ſcalenoſ. Icoſiedro aūt ex uiginti. Alter aūt ſcilicet Iſoſceleſ cū conueniūt q̄drangulū cōſtituūt: ex q̄buſ ſex q̄drāgulus cubuſ cōſtituit. Dodecaedro uero ad uniuerſū deuſ uſuſ ē: qm̄ et ī celo duodecī ſigna ſpeculamur. in zodiaco circulo: quorꝶ ſingula in pteſ triginta diuidūt. Eodē mō in dodecaedro: ex quinquanguliſ duodecim exiſtēte diuiſiſ in quinq; triāguloſ: ut ſingulū. ex ſexanguliſ ſit cōſtitutū. In toto dodecaedro trecentiquadraginta inueniunt triāguli et tot in zodiaco exiſtūt parteſ: quibuſ igitur a deo informata materia. primum quidem ſuiſ ueſtigiiſ inordinate mouebatur: deinde diuiniſ parentia preceptiſ: inuicem omnia aptata ſunt analogia. Non manent aūt hec diſcreta ſecundum locum. Sine intermiſſione autem et terre: et materie motum prebent: quoniam mundi circumfluxu compelluntur: atq; concretiſ inuicem que tenuiſſima remanent ferūtur in ampliorem locū. quaq̄dem igitur decauſa nullum uacuum relictum ē: quod corpe deſertū ſit. Diſcordia autem que adhuc permanet: tonitruum cauſat. Ab hiſ enim rebuſ materia mouetur: et hereſ ab illa. Corpora q̄dem per potentiaſ: que in animo ſunt eiuſ doctrinam conſituunt. nā cum eorum: que ſunt: unumquodq; animuſ noſter iudicet: omnium rerum ſibi conſtituit principia. Itaq; ſemper unumquodq; accidentium: ſecundum affinitatem quandam: ac propinquitatē ſpeculanteſ: concordiam operibuſ: et ſubſtantiam eiuſ ſubſtituamuſ. Cum igitur intelligat quandā eſſe intellectualē ſubſtātiā indiuiſibilēq;: atq; aliā circa corpora diuiſibilem: ſubiecit oñdenſ:

ꝙ utraq; ſubſtantia pőt adherere intellectui. Reſpiciens autem et ſimilitudinem: et diuerſitatem: que ſunt in rebus intelligendis: ex omnibus his collectis conformauit animum. Aut enim ſimile ſimili cognoſcitur: ut pythagoricis placet. Aut diſſimile diſſimili: ut Heraclito physico. Cum uero dicat genitum eſſe mundum: non ſic illud: audiendum eſt: ut aliquando tempus fuerit: quo non eſſet mundus: ſed quia ſemper in generatione. at eius ſub/ſtantie principalem: oſtendit quandam eſſe cauſam: atq; animã quidem mundi: que ſemper eſt: nequaq̃ deus facit: ſed perornat eamq; excitat: et ad ſe conuertit: et ſuum intellectum. Ac ex profunda quaſi quadam ebrietate: aut ſomno: ut ad eius intel/ligibilia proſpiciens reſpiciat: ſpecies et formas eius intelligibilia concupiſcat. Itaq; dilucidum eſt: ꝙ mundus animal ſit: et intel/ligibile quippe cũ ſummus ille artifex deus: eum optimũ facere uellet: conſequenter animatum: atq; intellectualem ipm fecit. nam quod animatum eſt: melius eſt non animato. totũ melius: non toto: et intellectuale: non intellectuali: cum intellectus fortaſſe: ſine anima nequeat ſubſiſtere. Anima uero extenſa cum ſit: a medio: ad extremitates uſq;: contingit ipam: corpus mũdi: circumcirca: ubiq; continere. implereq;: ut in toto mundo ipſa extendatur: colligatq; eũ: atq; contineat: et que extrinſeca ſunt in inferioribus coartentᷣ. nã que extra ſunt: abſciſſa manſerunt: que uero intus: in ſeptem circulos diuiſa ſunt ab initio diſtributa: ſecundum dupla ac tripla interualla: que quidem circũducitur: & ipſa immobili ſphere proxima eſt: que uero mouetᷣ altero mo/uetur. Motus enĩ celi: qđ omnia cõtinet: nullo errore uagatur: ſed unus eſt: et ordinatus: qui uero interiorũ: uarius eſt: et a pmo alienus eſt: ortu: et occaſu: qua de cauſa et error quidam uocatᷣ. Fertur autem quod extra mouetur: uerſus dextram: ab ortu in occaſum: quod uero intra eſt: econuerſo in ſiniſtram: ab occaſu ad ortum mundo aduerſans. Fecit autẽ deus & ſtellas: et aſtra: et horum quedam ſine errore q̃plurima numero: ad ornatum celi et noctis: que uero ſint ad generatõnem numeri: et tempo/ris: rerumq; probationem: ſeptem ſunt. etenĩ tempus: temporiſq; interuallum: mundi motus fecit: quaſi imaginem quãdam ſeculi. Stellarum uero inerrantes: nec illis ſimiles ſunt uirtute. Siquidem et ſol omnium dominatur. omnes illuminat: omneſq; oſtendit. Lunam uero ordine ſecundam: ob ſuam uirtutem ſpeculamur.

Aliorum autem planetarum analogice:ſecundum portionem:
quilibet propriam habet uirtutem.luna quidē menſiſ menſuram
facit:orbem ſuum circumagenſ:quo in tempore ſolem compre/
hendit. Sol uero in anno circumienſ quidem orbem zodiacum:
complet tempora anni. Ceterorumq; ſinguli propriiſ per ſe re/
uolutionibuſ utuntur:que non ab omnibuſ contēplari queunt.
ſed ab iiſ dumtaxat:qui diſciplinis dediti ſunt. Ex omnibuſ uero
reuolutionibuſ perfectuſ numeruſ:ac tempuſ determinatur:cū
ad idem punctum.planete omneſ conuenerint:atq; hunc reci/
piant ordinē:ut a ſphera non errantiū:linea intellecta reſpiciat
in terram ꝑpendiculariter:eorū centra in ipa ſpeculemur. Septē
igitur globiſ:qui in ſphera non errante ſunt.ſeptem corpa deuſ
uiſibilia condidit:ingentiſ ſubſtantie:ac in altero circulo errāte
aliaſ aptanſ ſpheraſ.lunā quidem ipam primo circulo impoſuit.
Solem in ſecūdo.luciferum uero: et ſtellam ſacram:que Mer/
curii nūcupatur:hec in equa ſoliſ celeritate:ſuū tranſigit orbē:
ab eo tamen remota. Supra ceteroſ omneſ ſed illiſ tamen tardi/
orem ſecundum propriam ſpheram:ſub ſphera non errantium:
ſtellam poſuit: quam quidam Saturni nuncuparunt: que uero
a tarditate ſecūda eſt.poſt hanc. Iouiſ ſtella eſt denominata.ſub
q̄m ſtella eſt Martiſ. Octaua uero que ſuperior ē:hoſ ſeptem
orbeſ ambit. Omneſ autem hi intelligibilia ſunt animalia:ſunt
dii:et ſphērice figure. Sunt autem et alii demoneſ:quoſ quiſpiā
uocaret Semideoſ in ſinguliſ elementiſ. Illi quidem inuiſibileſ:
ſed hi inuiſibileſ ſunt in ethere ſcilicet et igne:in aere:et aqua ut
nulla quidem mundi parſ anime ſit expſ:cum nullū principium
nature ſit aīmali meliuſ:hiſ ſubordinata ſunt oīa:que ſublima
ſunt:et terreſtria. Deuſ quidem ipſe uniuerſi conditor eſt:et de/
orū:et demonum:qđ quidem uniuerſum ſolutionem:interitūq;
non habet. Ceterarum uero rerum illiuſ filii duceſ ſunt:ſecundū
eiuſ preceptum:et ſecundum mutationeſ agenteſ quicqd agant:
a quibuſ ſortilegia uiſa:ſomnia:oracula et quicquid deniq; uati/
cinii a mortalibuſ machinatur. Terra in medio omnium ſita ē:
ſuo ordine, coartata infra polum p totum.cuſtoſ diei:ac noctiſ
deorum antiquiſſima:infra celum et poſt animam mūdi:que a/
bundanter cibum nobiſ prebet. Aſtrum quoddā et ipſa eſt:que
in medio iacet:ac manet eā cōtinentiū. Ether aūt ab extremo
diuiſuſ in ſpheram inerrantium & errantium poſt quaſ & ſphera

aeriſ eſt: cuiuſ in medio terra ſita eſt: cum ſuo ipſiuſ humore. Cũ
autẽ illi hec ornamenta cuncta feciſſet. Tria animantiũ genera
deerant: que futura mortalia eſſent. Volatile ſcilicet aquatile: &
pedeſtre. Filiiſ ſuiſ diiſ precepit: horum faciẽdorum negocium:
ne forte ſi ab eo plaſmarentᷣ immortalia fierẽt. Nam hi a ꝑma
materia quaſdã partiũ mutuo capientеſ ad determinata tẽpora
tanq̃ id rurſuſ redituri mortalia animantia cõdiderũt. Cũ uero
de humano genere tanq̃ maxime diiſ finitimo: patri omnium
rurſuſ cure fuit: una cũ ſuiſ natiſ diiſ in terram miſit huiuſ generiſ
animaſ: omniũ plaſmator numero: aſtriſ eq̃leſ. Omniſq; miſciens
in conſtitutum quoddam aſtrum: tanq̃ in uehiculum. Poſuitq;
eiſ more legiſ latoriſ fataleſ legeſ. ne cauſa ipſe foret: ꝙ paſſioneſ
a corpore mortaleſ naſcerentur. Primo quidem ſenſuſ adhibituſ
eſt. deinde uoluptaſ: et dolor. timor. et ira: qui dominaretᷣ q̄dẽ:
ſed nullo modo cogerent: que iuſticiam ergo ſequerẽtur: uiuẽt
ac in conſtitutũ aſtrũ deſcendent. Que uero iniuſticiã mulieriſ
uitam: in ſecunda generatione uiuent: non ceſſanteſ autẽ: quod
extremum eſt: in naturam beſtiarum. atq; finiſ laborum erit: ut
uincant: que ſibi inata ſunt: ac in proprium deueniant habitum.
dii deniq; hominẽ principaliter formarunt ex terra: igne: aere:
et aqua: particulaſ quaſdam mutuo ſumẽteſ reſtituendaſ. Com/
poſuerũt ſingula corpora ſuo ope inuiſibilibuſ uinculiſ. Infuſe
anime dominium capiti alligarunt. cui quaſi campũ quondam:
cerebrum ſubiecerunt. Circa oſ uultumq; inſtrumenta ſenſuum
poſuerũt. que dignũ proficerẽt miniſteriũ. Cerebrũ aũt: ex in/
uertibilibuſ: leuibuſq; triangulĩſ: ex quibuſ elemẽta cõfecta ſunt
compoſuerũt: ad generationẽ ſeminiſ futurũ. Oſ uero ex terra
medullaq; commixta: que aqua igneq; intincta ſit. Nerui uero
ex oſſe: carneq;: caro aũt: quaſi confecta ex ſalſo: acidoq;. Cir/
cumpoſuerunt quidem cerebro oſſa. Oſſibuſ uero ad uinculum
eorũ neruoſ: ut ꝑ neruoſ ãnecterentᷣ articuli: et faciliuſ flecte/
rentᷣ: ac ꝑ carnem opimentũ eſſet hiſ quoddã: que tum albatum
nigra: plaſmata eſt: ad bonũ corporiſ uſũ. q̄buſ q̄dem et maiora
uiſcera cõtexta ſunt: et uenter: et interiora circa eum reuoluta.
ab ore autem arteria et fauceſ: illa quidẽ in ſtomachũ. ipſe uero
in pulmonem tendũt. coquiuntᷣ autem cibi in uentre: et ſpiritu:
caloreq; preciduntur: et mollificantur. et ita per totum corpuſ
recepti mutantur in propriaſ ſubſtãtiaſ. due aũt uene per reneſ

tranſeūt: que mō cōtrario caput cōplicāt: ſibi inuicē occurrētes:
ex quo loco deinde in plurimas diuidunt̄. Itaq; cum dii hoīem
fecissent: illiusq; animam corpore induissent: ei dominatem: ipsius
principatū: ſcd'm rationē in capite formarunt: ubi ſūt medulle:
neruorumq; principia. et ſecundum ſuaſiones amētie: ubi et ſen/
ſus circumdant: qui principatum in capite muniunt: quo in loco
potentia eſt rationatiua: et iudicatiua: et ſpeculatiua. Paſſibili/
tatem quidem anime inferius poſuerūt. Iracundiā quidem circa
cor. Concupiſcentiam uero circa iecur: et loca: que ſunt prope
umbilicū: de qbus poſtea dicet̄. Apud faciē uero oculos firma/
rūt: q lucē afferant: ſed in ipſis recluſerūt uim ignis illuminatiuā:
lenem ac denſam: quā fratrem: ſororem ue putauerūt cotidiani
luminis. Hec igit̄ uis p totos oculos p̄ſertim circa eorū medium:
diſpoſita eſt: que puriſſima: pfectiſſimaq; eſt: que cū re externa
cōformata: ut ſimilis ſimili: ſenſū uiſus pbet. Vnde nocte lumīe
abſente: aut ꝓximo aere obtenebrato: non amplius ꝓducitur. a
nobis radioꝝ fluxus: que uero intus continet̄: lene facit: et pro/
fūdit motus qui ſunt in nobis: ac effectū ſomni īducit: apud qd̄
palpebre clauduntur. Itaq; ꝓfūda qete facta: ſomni incidūt in
illis: q breuia ſōnia hn̄t. Suſceptis aūt qbuſdā motibus: frequētia
fiūt in nobis phantaſmata. fiūt circa nos ac conſtituūt̄ phātaſie
ducte ſcd'm ꝓceritatē: ut et uiſio: et ſomniū. hec autem ſequūt̄
imaginatiōes: que p ſpecula fiūt: et ceteroꝝ quecūq; diaphana:
leuiaq; ſūt: nec aliter pficiunt̄: q̄ ſcd'm refractionē: ut ſi ſpecula:
cōuexitatē: aut cōcauitatē: aut longitudinē habeāt: differētes
cauſant̄ phātaſie: cū ecōtra repellāt uerſus alteras ptes: ac labāt̄
quidē: a conuexitate: ſed concurrant in concauitatē. Sic eni in
qbuſdā quidē et cōtrariis ſiniſtrū: et dextrū uidetur. In qbuſdā
ſcilicet equalitatē. In quibuſdam autem inferiora: in ſuperiora
et econuerſo coincidunt. Auditus aūt factus ē: ad cognitionem
uocis. Incipit a motu q circa caput ē. finit apud ſedē pricipātis.
Vox uero ē ad cerebrū: et ſanguinē: ſed delata uſq; ad animam
pcuſſā. Ac cuta que celeriter mouet̄: grauis que tarde: magna q/
dē: que multa eſt: ſed pua que pauca. hāc uero ſequit̄ uariū uis:
que in ſenſu odoratorū cōſtat. Odoratus aūt ē paſſio: deſcendēs
a uenis: que ſūt in naribus: uſq; ad loca umbilico ꝓpinq̄. Species
huius ſēſus nō ſūt noiāte: exceptis duabus. & he qdē generaliſſie.
odor. ſ. et fetor: que denominationem hn̄t doloris et uoluptatis.

Omnem odoratū aere conſtat eſſe craſſiorem:ſed aqua ſubtiliorē.
Noſ uero in quibuſ genuſ odoriſ dicitur:quoniā eorum eſt: que
nunq̄ mutationem recipiūt perfectā:ſed cum aere & aqua:habēt
cōmunitatem.hec autem eſſe: & ſecundū fumum:& caliginem: qui
cum inuicem uiciſſitudinē habeāt.ſenſuſ perficit̄ adoratuſ. Guſtuſ
quidem ex diuerſiſſimiſ cibiſ cum ſit: regulam quandā poſuerunt ei
dii:ab ipſa uſq; ad cor uenaſ extendenteſ:ad futura experimenta
& iudicia ſaporum.hec autē collata: & diſcreta: ſecundū accidentia
ſaporum: diuidunt in hiſ differentiaſ. Sunt autē ſaporū differentie
ſeptē. dulciſ:acutuſ:mordax:auſteruſ:ſalſuſ:acerbuſ: amaruſ. Sed
dulciſ ceteriſ omnibuſ contrariuſ habetur.diffundit autē propriā
humiditatem: que apud linguam eſt. Reliquorum uero ſaporum
qui perturbant lacerantq; acutoſ uocant.qui calefaciunt:ac ſurſū
tendunt:mordaceſ. Qui ualide muudant.ac liquefaciunt:amaroſ.
qui paulatim mundāt:ac purgant:ſalſoſ uocāt. Qui uero afferāt.
indicentq; doloreſ: ſintq; aſperioreſ:acerbi ſūt. Qui uero minuſ id
cogant:auſteri. Viſ autē tactuſ:a diiſ fabricata eſt:receptiua fri/
goriſ: & caloriſ. molliumq; rerum: atq; duriorū. leuium: & aſperarū.
Vtq; in hiſ differentiaſ indicemuſ: conuenientia quidem dicimuſ:
que tactū recipiunt. Contraria uero: que non ſunt ſimilia. Id autē
contingit circa fundamenta horum corporum? Que quidē habēt
maiora corpora: firma ac ſtabilia ſūt. Que uero ꝓcedunt in paruo.
ſubtilia & mollita. & que de facili mutentur: conſiſtunt. Aſperum
autem eſt: quod non lene:ſed durum eſt. Lene autem: quod cum
denſitate politū eſt. Paſſioneſ quidem caloriſ & frigoriſ. cū inuicē
q̄ maxime aduerſentur: & cōtrariiſ cauſiſ conſtant. Nam id quod
parteſ diuidit: acutie quadā: ac celeritate: calidū perficiat affectū.
Frigidū uero quod ſuo introitu uberiuſ eſt. cū minora ac parua
quidem expellant: que uim afferant: ut intrent in eorum ſedem.
Motuſ enim quidā: ac tremor tunc cōficitur. & hec paſſio in cor/
poribuſ tremor ē. Graue uero & leue per ſurſum quidē: & deorſū
minime diuidēda ſunt. cum horum nihil: aut ſurſum: aut deorſum
ſit. quippe cum totum celum ſperice ſit figure. & accuratiſſime per/
politum. ſecundū ſuperficiē exteriorē: haud digne quiſ q̄ ſupra: aut
infra: leuia: aut grauia: nominaret. Sed illud quidem eſſe graue: qđ
difficulter in locū: naturam: trahitur. Leue autē: quod facillime.
Preterea graue quidem: quod ex pluribuſ ē compoſitum partibuſ.
Leue autem quod ex pauciſſimiſ. Reſpiramuſ autem hoc modo:

circunfunditur quidem nobiſ exteriuſ: aer multuſ: qui per oſ: per nareſ: ceteroſq; corporiſ poroſ: qui ratione cóprehendunt: intrat. q calefactuſ: ad exteriora rurſuſ: ad cognatú feſtinat. Vtq; parſ aliqua eiuſ exit: externum circunpellit. econtra: ille rurſuſ aerem internú. & ſic ſine inter miſſione iſ circuluſ. cum cóficiatur: ſpiratio. & reſpiratio conſtituitur. Egrotationú uero cauſe cóplureſ ſunt. Primum quidem elementoꝝ: aut defectuſ: aut ſuperabundátia: ac tranſmutatio ad aliena loca. Sin autē conuerſa homogenorú ge/neratio. ut ſi ex carne ſanguiſ fiat. Sanguiſ autem biliſ. aut pituita. Nam per hec omnia: nil aliud fit: q̄ conſumptio. Pituita quidem conſumptio eſt noue carniſ. Sudor autem & lachryma eſt quaſi terminuſ quidam pituite. Pituita extra quidem ſi relinquatur: ma/culaſ & uitiligineſ generat. Intuſ uero ſi atre bili cómiſcetur: quem ſacrum morbum uocant: inducit. Acutum autē & ſalſum phlegma ſút egrotationú cauſa: que í fluxu ſút. Omnia uero: que a cholera inflámant: a cholera id patiunt. Innumeraſ ení paſſioneſ cholera: & phlegma cóficiút. Febriſ quidē cótinua fit: cú igniſ ſupabúdet. Cotidiana uero: cú aer. Terciana: cum aqua. Quartana uero: cú terra. Deincepſ autem de anima dicerem. hinc exordium ſumemuſ. q̄uiſ uideamur reiterare. Animá enim immortalē humaná a ſupre/mo deo accepimuſ: ut ipſi demonſtrabimuſ. Dii genera immortalia cum condidiſſent: duaſ appoſuerunt parteſ mortaleſ. & ne plene forent mortalibuſ nugiſ: diuinum quiddam: & immortale: in eorú corporibuſ collocarunt. quaſi in arce dominaſ: atq; regnanſ: caput eiſ in habitaculum tribuenteſ: demonſtrarunt. quod figurá inſtar uniuerſi cótinet. Aliud autem ad miniſterium corpuſ ſubiecerunt. illud tanq̄ uehiculú adhibenteſ. cuiuſ mortalibuſ partibuſ habita/culú: aliud ſinguliſ tribuerút. Iraſcibilem quidē partē cóſtituerút in corde. Cócupiſcibilem in loco. qui eſt inter umbilicum: & reneſ: eam illic uincienteſ: tanq̄ aſilum quoddam: atq; ſilueſtrē beluam. pulmoneſ autem cordiſ cauſa fabricarunt: ſine ſanguine. molleſ. ac quibuſdam foraminibuſ: poriſq; inſtar ſpógie affectoſ: ut cor ele/uatum ira: inflammatumq;: aliquid habeat refrigerii. Iecur & ad excitandá: & ad mitigandam: anime concupiſcentiam: dulcedinē: ac denſitatem habet. preſertim ad uaticinium ſomniorum patefaci/endum. Nam in eo propter lenitatem: ſpiſſitudinem: & luciditatē. ea uiſ apparet: que ex animo fertur. Splen uero ē iecinoriſ gratia. quo eú purget: ſplendidúq; reddat. corruptióeſ que ex quibuſdá

egritudinibuſ in interiore fiunt: in eum recipiuntur. Quod autem anima partita eſt ſecundũ potentiam: & ſecundum ratione̅ parteſ eiuſ: que ꝓpriiſ locis diſtribuuntur: hoc in loco addiſcemuſ. Primũ quidem illa altera natura: que natura ſunt ſeparata. Natura aute̅ ſeparantur paſſibile: & rationabile. quorum hoc circa intelligibilia Illud circa doloriſ uoluptateſq; affectioneſ uerſatur. Verſatur preſertim apud animalia paſſibilitaſ. Itaq; cũ alia ſint natura paſſibilitaſ: & rationabilitaſ: ut locis ſepararent̃: cõgruum fuit. Siquide̅ pugnare ſecum inuicem reperiũtur: cum nihil ſit: quod per ſeipſũ contra ſe pugnare queat. Neq; contrariorum aliqua inuice̅: circa ſe: ſecundum idem tempuſ conſtitui poſſunt. Intelligitur enim: in Medea ira ratiõi pugnã. Illud igit̃: ediſco inquit que agere debeo mala. Ira autem meiſ conſiliiſ melior ẽ. de Laio autem. Chryſippũ rapienſ libido cogitationi repugnat. dicit enim ſic: a areſ quippe diuina hominibuſ mala eſt: quando quiſpiam bonum uideat: quo minime utatur. Ite̅ ꝙ alterũ ſit ratiõabilitaſ: a paſſibilitate patet: cum aliud dilige̅tie adhibeat̃ rationabilitati ſcilicet per diſciplinã: hunc modum Plato demonſtrat eſſe immortalem. Anima cui quidem aduenit: huic affert uitam: quaſi id cognatum ſibi exiſtat: quod uero alicui affert uitam: incapax eſt mortiſ: cũ reſ eiuſmod immortaliſ ſit. Sin aute̅ anima immortaliſ eſt: perire nõ poteſt: cum incorporea: & immortaliſ: ſe undũ eſſentiam: ac intellect[illegible] aliſ: & uniformiſ ſit ſubſtãtia. Igit̃ incõpoſita [illegible] tibiliſq;. Corpuſ aute̅ omnino cõtrariũ. [illegible] poſitum: multiforme. & enim anima ad rem [illegible] affecta: obtenebratur. & perturbatur: [illegible] intelligibile uero: ipſa per ſe aff[illegible] ergo circa quod perturbat̃ [illegible] intelligibili. Intelligibile uero [illegible] tibile. Anima nanq; natura [illegible] diuinitati aſſimilatur. Itaq; anim[illegible] eſt: & perire non poteſt. Que uero [illegible] per ſe: ſed ſecundũ accidenſ nata [illegible] trarium autem eſt id: quod homine[illegible] eſt diſcretio anime: a corpore: ſit [illegible] corpore: ante corpuſ ſcilicet [illegible] tem & fuit ante: q̃ in corpuſ [illegible]

credendũ eſt. haud enim intelligi poteſt: eam aliquando corrũpi. Si diſcipline quidem reminiſcentie ſunt: immortaliſ denique anima eſt. ꝙ autem diſcipline reminiſcentie ſint: ad hunc modum inducit. Haud enim aliter diſcipline ſubſtarent: q̃ ſecundum eorum reminiſcentiam: que diu cognite ſunt. Nam ſi a pticularibuſ uniuerſalia cognoſcimuſ: quomodo pticularia queſo ptranſibimuſ: cũ infinita ſint? aut quomodo in paucíſ opinio noſ falleret? ut id utique ſolũ animal eſſe iudicemuſ: quod reſpiratiõe utatur. Aut quomodo igit̃ principaleſ erunt animi conceſſioneſ? Reminiſcentia igitur intelligimuſ a prauiſ phantaſiiſ: quibuſdãque particularibuſ incidentibuſ: eorũ reminiſcẽteſ: que iã diu acta ſunt. quorũ obliuionem aſſũpto corpore ſuſcepimuſ. Item anima: neque ꝓprio uitio. neque alio quodã. neque ſimpliciter: a quouiſ alio corrũpitur. Cum autẽ ita ſe habeat: incorruptibiliſ ergo eſt. quod quidẽ per ſe mobile ẽ principaliter: ſemper mobile eſt. quod uero huiuſcemodi: immortale. per ſe mobiliſ autem anima. quod uero per ſe mobile: principium eſt omniſ motuſ. & generationiſ. Principium autem innatum eſt. & perire nõ poteſt. Quamobrem. ſi omnium anima taliſ ſit. & humana ipſa. cũ ãbe uniuſ mixtioniſ participẽt. per ſe mobilẽ autẽ inquit animam cognatam habere uitam. ſemperque per ſe agentẽ. quod autẽ anime immortaleſ exiſtant. ſecundum uirum hunc affirmaret quiſpiam. Si uero de irrationabilibuſ quiſpiam dubitaret: credendum enim irrationabileſ animaſ: & nuda phãtaſia receptaſ: ac neque cogitatiõe neque iudicio utenteſ: neque ſpeculationibuſ. horumque aggregatione: neque uniuerſalibuſ perceptionibuſ: nõ intellectualeſ omnino eſſe. neque eiuſdem ſubſtantie eſſe: cũ intellectu rationabilique natura. ſed mortaleſ eſſe: atque corruptibileſ. ꝙ autem anime ſint immortaleſ: ratione concluſum eſt. quia ipſe corporibuſ decernuntur milibuſ plaſmatiſ naturiſ. ac multa permutare corpora: & humana: & non humana. uel numeroſ expectãteſ. uel deorũ uoluntatẽ. uel ꝓpter luxuriẽ. uel ꝓpter corpiſ amorẽ. Habent autẽ quodãmodo proprietatẽ inuicẽ corpuſ: & anima. ut igniſ & bitumen. qđ autẽ deoꝶ eſt. & ipſa anima poſſidet: ſcilicet iudicatiuum. quod & cognitiuum quiſpiam uocaret. & appetitum quidem: quã partem cupiditatem poſſumuſ nũcupare. & excandeſcentiã. aut irã. que potentie. cũ in animiſ hominũ ſint: poſt corpuſ acceptum: quaſi mutationẽ recipiunt. ut excandeſcentia in deſiderium. & appetituſ in iram. ¶ De fato autem. que huic uiro placent: talia ſunt. Omnia enim inquit:

in fato eſſe.nõ tamē omnia fato agi. quippe: cũ fatum legiſ ordinē
contineat: non eiuſmodi dicit. quoniã id quidem hec faciet. Id autē
hec operabitur. In infinitum enim hoc progrederetur. cũ infinita
ſint: que facta ſunt: infinita eſſent: que eiſdem acciderent. quoniã
laudeſ auferrent a nobiſ. & uituperationeſ. & quicquid eiuſmodi ē.
At cum anima recipiat talem uitã: opereturq; aliqua: unde & aliq̄
ſequentur. Sine dominio igitur: eſſet anima. & non neceſſe in ipſa
effectum eſſet: egiſſe quidem aliquid: aut non. Id quod ordine ſe/
quitur. ſecundum fatum cõplebitur. ut hoc: Pariſ rapiet Helenã.
ea poſito: illud ſequetur. Pugnabũt propter Helenam greci. Sic
enim Apollo Laio predixit. Si enim cõcipieſ filiũ: qui genituſ erit:
te interficiet. Itaq; in oraculo continetur quidem & Laiuſ. & eum
generare filium. Fatum uero fuit: quod ſequutũ eſt. Natura autē
poſſibiliſ in medium quo dãmodo cecidit & ueri & falſi. Id autem
cum natura in nobiſ tanq̃ infinitum deuehatur. nobiſ eligentibuſ
illud fit. hoc erit. aut uerum. aut falſum. eiuſ uero potentia diſtulit
hec: quod ſecundũ habitum: & actum dicitur. quod uero potētia
eſt: aptitudinem quandam ſignificat: ad quoddam: quod nondum
habeat habitũ. ut puer potentia grãmaticuſ. tibicen: & faber lig/
nariuſ dicitur. Erit autē eo tempore in habitu. aut hoꝝ ſinguloꝝ:
aut duorum: cum addiſcat: & acquirat quendam: aut quoſdam ex
eorum habitibuſ. ſecundũ actum. aut cum operatur: ab eo habitu:
quem acquiſiuit. fieri autem poteſt. nihil horum eſſe futurum. In/
finite autem dicendum eſt. ꝙ in nobiſ ſecũdum uerticulũ quoddã:
ad utrunq; capitur: aut uerificandum: aut non. Deincepſ autem
tangenda ſunt capita eorũ: que apud hũc uirum de moribuſ trac/
tantur. Itaq; honoratiſſimũ: maximũq; bonorum: quod ne inuētu
quidem facillimũ: putauit: neq; ſecurum inuentoribuſ: ut ad omneſ
id proferat: ualde ꝑfecto pauciſ cognitũ. tradidit tamen de bono
preeligentibuſ audiendũ. Bonum quidem noſtrum: ſiquiſ diligenter
eiuſ tractatuſ inſpiciat: poſuit in ſciētia: ſpeculationeq; ſũmi boni:
quod & deum: & mentem primam quiſpiam nominaret. Siquidem
ea que apud homineſ quomodocunq; bona putantur: hanc deno/
minationem receperunt quomodocunq; participent illiuſ primi:
ac uetuſtiſſimi: que modo dulcia: calidaq; ſunt. ſecundum partici/
pationem primorum denominationem habent. Sola autem: que
in nobiſ ſũt: ueniũtq; in eiuſ ſimilitudiniſ conprehenſionē. menſ ſci/
licet & ratio. Itaq; hoc noſtrum bonum honeſtum eſſe inquit: ac

dignum diuinum: amabile: modeſtum: feliciterq; uocatum. Cetera uero que a plurimiſ dicunt bona: ut ualitudo & pulcritudo. robur diuitie: & hiſ ſimilia. nihil horum eſſe penituſ bonum: niſi eorũ uſuſ: cum uirtute ſit coniunctuſ. Nam cum ab ea hec ſeparantur: ordinẽ dumtaxat materie retinent. illiſ ad malum effectum. qui eiſ praue utuntur. bene ergo interdũ ipſa mortalia nominauit bona. Felicitatem autẽ haud in boniſ putauit eſſe hominibuſ. ſed in diuiniſ: & beatiſ. q̃obrem magniſ. ac mirandiſ rebuſ. refertaſ eẽ animaſ uere philoſophantium: affirmauit. Conuiuaſ eſſe diiſ: inter eoſ uerſari: contemplariq; campum ueritatiſ. quare dum hic uiuerent: in eiuſ ſcientia uerſate. atq; eam in ingenti ueneratione habuerunt. a qua quaſi lumen quoddã purgauerunt: ac redegerunt. ad uitã: deperditum. & ob cecatum ut ſaluetur meliuſ: cum & poſſit milia lumina appetere. omniſ deniq; nature rei rationaliſ. Similes enĩ inſipienteſ eſſe: hominibuſ in ſubterraneiſ cauerniſ collocatiſ: q ne lumẽ quidẽ unq̃ ſplendidum reſpiciũt. caliginoſaſ quaſdam umbraſ corporum: que apud noſ ſũt putãteſ earũ rerũ que ſunt: apertã recipere cognitionem. Nam cum ex tenebroſo quodã aſcenſu ad purum lumẽ hoſ accedere contingat: tum ratione ductu contemnunt. queq; ꝑuſ apparebãt: tanq̃ magnopere ab eiſ decepti. Sic autẽ iiſ euenit: qui ab huiuſ uite tenebriſ: ad diuina quedam: & ſecundum ueritatẽ honeſta: migrant. ea quidem contemnunt: que priuſ ſibi fuerant admirationi. harum deniq; rerum: que huiuſ ſpeculationiſ ſunt: appetitum illi ualidiorem habebunt: quibuſ uiſ dicendi conſona reperietur. hoc dumtaxat inquit: bonum eſſe honeſtum: ac integrã uirtutẽ ad felicitatem. quod quidẽ bonum: honeſtumq;: in primi: ſupremiq; ſcientia ſit. Sed cetera ſecundum participationem per omneſ tractatuſ demõſtrauit. in primo legum ſic. Duplicia autem ſunt bona humana quidem: ac diuina. & que hec ſequuntur. Sin autem quicq̃ ſeparatum exiſtat: ſitq; prime ſubſtantie experſ: ac id ab inſipientibuſ bonum nũcupetur: hoc quidem inquit habenti maiuſ eſſe malum. Item in Euthydemo. Quoniam autem uirtuteſ per ſe eligendaſ: ut ſequitur accipiendum: cum ipſe ſoluſ putaret honeſtum eſſe bonũ: quod deniq; pluribuſ in lociſ apud ipſum demonſtratum eſt. & preſertim in toto de repu. Illud ſcilicet qui eam ſciẽtiam aſſequitur de qua predictũ eſt: fortiſſimum feliciſſimumq; fore. non quidem propter honoreſ: quoſ ipſe cum taliſ ſit: aut prima: recipiat. Verum & ſi id omneſ lateat homineſ: ſi conuitia: ſi

uituperia: ſi exſilia. ſi deniq; morteſ contingat. qui uero ſine hac
ſcientia: omnia que putantur bona: aſſequatur: utputa diuitiaſ:
amplum regnum: corporiſ ualitudinem: robur pulchritudinemq;
nihil magiſ eſſe felicem. quibuſ omnibuſ minime aſſequutum finem
attingit. ſe ſcilicet deo quoad fieri poteſt aſſimilari. quod quidem
eleganter ac uarie tractat. Nam quando ſimilem deo hominem
dicit: prudentem eum iuſtum: ſanctumq; eſſe uult. ut in theeteto.
Idcirco tentare opuſ eſt. hinc atq; illinc fugere q̃ maxime. Fuga
uero ſimilitudo dei eſt: quoad fieri poteſt. Similiſ uero deo eſt:
qui iuſtuſ: ſanctuſ: prudenſq; efficitur. Interdum uero dumtaxat
ſi iuſtuſ eſt: ut etiam in ultimo reipu. Siquidem a diiſ nemo unq̃
negligitur: q pro uiribuſ conatur iuſtuſ fieri: magnifaciat uirtu/
tem. & quoad fieri poteſt: deo aſſimiletur. In Phedone autem
ſimilem quempiam deo dicit fieri: ſi modeſtuſ ſit: ſimul atq; iuſtuſ.
Sic quodammodo beatoſ inquit eſſe: ac feliciſſimoſ. ac etiam op/
timum locum adeptoſ: qui ſuo offitio. et popularē. et publicam
uirtutem exerceant. quamquidem modeſtiam. iuſticiamq; uo/
cāt. Interdum quippe deo finem aſſimilari dicit. Interdum autē
ſequi. ut ſiquando dicatur. deuſ quidem: ſicut antiqua ratio: prin/
cipium et finiſ eſt. et que hec ſequunt́. Interdū autem utraq;. que
deum uero ſequitur et aſſimilatur. anima ē. et que ſunt deincepſ.
etenim uoluntatiſ principium: bonum eſt. Hoc autem ex deo
dicatur: ſequitur igitur principium. Finiſ eſt utiq; deo aſſimilari:
deo ſcilicet ſuperceleſti. aut per Iouem ſupraceleſti. qui uirtutem
non habet. potior hic eſt hac. Vnde recte. ſiquiſ dicat infelici/
tatem quidem: demoniſ eſſe maliciam. Felicitatem uero: bonam
demoniſ habitudinem. Deſideremuſ igitur deo ſimileſ fieri. Vta/
mur condecenti natura: conſuetudine. ductu. ſenſuq;. ſecundum
legem. quodq; propriiſſimum eſt ratione: doctrina diuinorumq;
uerborum traditiōe: ut plurimiſ quidem humanarū rerū omiſſiſ:
que ad mentem attinent: ſemper rebuſ uacemuſ. Hec imprimiſ
purgamēta: medeleq; ſunt eiuſ demoniſ: q in nobiſ eſt. Si maioreſ
diſcipline addiſcende ſunt. Ille forent que per muſicam. arith/
meticam. aſtronomiam. geometriamq;. cura ſimul adhibita. ut
corpuſ per gymnaſticam exerceamuſ. que & ad bellū. et ad pacē
corpora bene apta: diſpoſitaq; reddit. Re autē diuina: uirtuteq;
operante: hec diſpoſitio anime ē perfecta: atq; optima: que for/
moſum: aptum: ac firmum hominē reddat: in dicendo: in agendo

per ſe. et apud alioſ: in eiuſ ſpecie. Sunt autem rationaleſ parteſ: que irrationabilibuſ. utputa. fortitudo: et modeſtia. Ire quidem fortitudo obſiſtit. Appetitui uero modeſtia. Quippe cum alterū rationabile. alterum iraſcibile ſit. borū igitur differenſ eſt ſingu/lorum perfectio. Rationaliſ quidem partiſ: prudētia perfectio eſt. Iraſcibiliſ fortitudo. Appetitiue: modeſtia. Prudentia quidē ſcientia eſt bonorum: malorumq;: atq; neutrorum. Modeſtia ue/ro eſt ordo quidam circa deſideria: et appetituſ. et perſuaſionem eorum. ad eam partem: que eſt principaliſ. bec autem utiq; eſt ra/tionaliſ. cum autem dicimuſ ordinem quendam perſuaſionemq; modeſtiam. tale quiddam oſtendimuſ: ꝙ uiſ quedam ſit: ſecundum quam ordinate fideliterq; appetituſ ſe babeat: erga partem natura principantem ſcilicet rationalem. Fortitudo autem eſt ſaluſ que/dam opinioniſ legaliſ. & grauiſ. & non grauiſ. boc eſt uiſ ſalutifera opinioniſ legaliſ. Iuſticia eſt concordia quedam borū inuicem: uiſ ſecundum quam conſentiunt. & concordant inter ſe treſ animi. parteſ. & circa ſingulaſ propria ſit: atq; aduenit ſecundum digni/tatem. ut quedam penituſ perfectio ſit trium uirtutum: prudētie: fortitudiniſ: modeſtie. Principante quidē ratione. Reliquae uero anime parteſ: ſecundum ſuam proprietatem: a ratione: ſuiſq; ſuaſi onibuſ contrabuntur. unde putandum eſt. uirtuteſ omneſ inuicem conſequi: atq; cōgruere. Nam fortitudo cum ſit opinioniſ legaliſ conſeruatrix: recte quoq; rationiſ eſt conſeruatrix. Opinio enim legaliſ eſt. ratio quedam recta. Ratio autem recta a prudentia ſit. & enim prudentia cum fortitudine conſtanſ eſt. Scientia enim eſt bonorum. Nemo autem poteſt bonum proſpicere formidine obtenebratuſ ac paſſionibuſ que formidinem conſequūtur. Simi/liter. neq; ſi luxurie quiſ ꝗ affectuſ ſit: prudenſ fieri poteſt. Deniq; uniuerſaliter: ſiquiſ preter rationē quicꝗ agit: a ruditate. & impru/dentia: ceteriſq; paſſionibuſ ſuperatur. Idipſum pati inquit Plato. Quare aut luxurioſuſ. aut timiduſ quiſꝗ prudenſ eſſe nequit. Se/parande igitur ſunt uirtuteſ inuicem. perfecte dicuntur enim alter uirtuteſ. ut ſunt ingenia: & proceſſuſ ad uirtutem equiuoce. ſecun/dum ſimilitudinem. quam babēt ad perfectaſ. Itaq; ad bunc mo/dum. et quoſdam militeſ forteſ uocamuſ. atq; interdum quoſdam dicimuſ inſipienteſ eſſe forteſ. tum uerba de impfectiſ uirtutibuſ facienteſ. Perfecte igitur uirtuteſ dilucidum eſt. ꝙ neq; remit/tuntur: neq; intenduntur: uitia tamen & intentionem recipiunt:

et remiſſionem. Nam alter altero inſipientior eſt. atq; iniuſtior. uerum uitia inuicem nó conſequũtur. Sunt enim alique inter ſe contrarie: que peneſ eũdem minime eſſe poſſunt. Ita ení ſe habet audacia ad timiditatẽ. et prodigalitaſ ad auariciam. Deniq; fieri minime poteſt. ita affectum eſſe. et corruptũ quenq̃ hominẽ: ꝙ uniuerſiſ uitiiſ ſubiiciatur: quãdoqdem nequeat corpuſ ullũ: oía in ſe habere uitia. Interdũ aũt recipiẽda eſt diſpoſitio media. que neq; praua ſit. neq; ſtudioſa. nequaq̃ enim om̃ſ hoíeſ aut ſtudioſi ſũt aut praui. Nam q ad dignitatem ꝑcedũt: ſunt eiuſmói. haud enim facile q̃primũ a uitio ad uirtutẽ tranſcendunt: cũ ſit horum extremorum plurimũ interualli: atq; cótrarietatiſ. Virtutũ autẽ quedã principanteſ ſunt: quedã ſequẽteſ. Principanteſ que in pte ſunt rationali. a qbuſ & relique recipiũt perfectionem. Sequẽteſ uero. que ſunt in affectu. Ipſe enim ſcdm̃ rationẽ honeſta agũt: nó per ſe. haud enim habent. ſed ſcdm̃ eũ qui tradituſ eſt et con/ſuetudine: atq; exercitatione confecte ſunt. Cumq; neq; ſcientia. neq; arſ. in alia parte aíme cóſtet: niſi ſola in rationali. Virtuteſ qdem que circa affectuſ ſunt: minime ſunt ſub diſciplina: cũ neq; arteſ ſint: neq; ſcientie: neq; ꝓpriam qdem habeãt ſpeculationem. Prudẽtia qdem cũ ſcientia ſit: unicuiq; que ꝓpria ſunt: tribuit. ut et gubernator quedam nautiſ precipit: ab ipſiſ minime uiſa: tamẽ adhibent ei fidem. Eadem aũt ratio eſt: et de militibuſ: et de im/peratore: cum uero uitia: et intendanť: et remittanť. neq; peccata qdem paria ſunt. ſed quedam maiora: quedã minora: que etiã ea ſequũtur: a legiſlatoribuſ lata. cum quedã magiſ: quedam minuſ puniant. Cum ení uirtuteſ excelſe ſũmeq; ſint: qa pfecte. rectoq; aſſimilanť: ſcdm̃ aliũ modũ medie eſſent. cũ circa om̃eſ pſpiciant: aut circa plurimaſ. Apud ſingulaſ ex atraq; parte duo ſunt uitia. aut per exceſſum. aut p defectũ. ut í largitate qdem perſpicitur. in una parte auaricia. in altera ꝓdigalitaſ. Fit autẽ et in affecti/buſ. ut in tempantia. ſcdm̃ ꝙ cóuenientiã excedunt: aut deficiunt. Nã ſi quiſ nó iraſcereť uidenſ parenteſ iniuriiſ cóuitiiſq; affectoſ: impaſſibiliſ haberetur. qui uero in om̃ibuſ: et cótingentibuſ: non eque paſſibiliſ. ſed oíno ex cótrario. Rurſuſ eodẽ mó defunctiſ parentibuſ. qui dolet: quidem paſſibiliſ eſt. qui uero adeo dolore afficitur: ut corrũpatur: et ſuperpaſſibiliſ. immodeſteq; paſſibiliſ. q uero dolore affectuſ ẽ: et id eque fert: eſt eque paſſibiliſ. qppe qui om̃ia timet: q̃uiſ equaliter timiduſ ẽ. q uero nil timet: audax.

Fortiſ aũt eſt: qui eque ſe habet: erga audaciam. & timorem. Et de ceteriſ quoq; idem eſt ſermo. Quoniam igitur equitaſ quidem in affectibuſ optima ē. Nil aliud q̄dem ē equitaſ: q̄ mediocritaſ quedam. inter exceſſuſ atq; defectuſ. Idcirco huiuſmodi uirtuteſ p medium tendunt. quia in affectibuſ nobiſ prebent: ut medium teneamuſ. Cum aũt et ſiquid aliud in nobiſ ē: quod ſine dominio ſit: taliſ ē uirtuſ: neq; bonũ aliq̄d laudandũ eēt: ſi aut a natura. aut a diuīa q̄dam ſorte: ꝓgrederetur. ac eſſet p ſe. ſponteq; uirtuſ cõſtaret: ſecũdum impetum quēdam. aut ſecũdũ ardēſ. pmaneſq; ingenium: ad hoc ſequeret̃: ſi motuſ ſua quidem ſpõte cõſtaret: ꝙ uitiũ uolũtariũ eēt. quiſ enim queſo in optima ſui: honoratiſſimaq; pte: id habere uellet: aut eligeret: quod maximum eſt malorum? Siquiſ aũt eſt: q ad uitiũ tendat. p̄mum q̄dem: nõ ut ad uitiũ tēdit: ſed tanq̄ ad bonũ. Si ergo ad uitiũ quiſq̄ accedit: eiuſmodi homo penituſ decipit̃: tanq̄ p minuſ malũ: maiuſ depellat. ad hoc inuo/lũtarie deueniet. Fieri deniq; nullo modo põt: ut id quiſq̄ uolēſ: ad malũ accedat. neq; ſpe boni: neq; timore maioriſ mali. que igit̃ quiſ cũ prauuſ pperam agit: inuolũtaria ſũt. Iniuria enim inuo/lũtaria cũ ſit: lõge magiſ iniuriam inferre: inuolũtariũ ē. Multo maiuſ malũ id ē iniuria quicquid agere: q̄ eã in ſe habere q̄eſcēte. quippe cũ iniurie nõ uolũtarie fiant: iniuſti differentia quadam ſunt puniēdi. cũ multo enim inter ſe diſtēt: damna. que afferunt̃. Inuoluntariumq; illud in ſtulticia: pturbationeq; iaceat: cuncta deniq; eiuſmodi: et ratione meditatiõeq;: et ciuilibuſ moribuſ ſũt comprimēda. ¶ Amicicia aũt que p̄cipua: et ꝓpria ē: haud aliter ſe habet: q̄ que ſecũdum reciprocam beniuolentiam conſtat. hec uero pmanet. dum ex eq̄litate q̄dam uterq; uult. et erga ꝓximũ. et erga ſemetipſum bene agere. que q̄dem eq̄litaſ minime ſeruari poteſt: niſi ſit inter eoſ morũ ſimilitudo. Nam ſimile ſimili amicũ fit: p̄ſertim ſi moduſ ſeruetur. que uero ſine mõ ſunt: neq; inter ſe inuicē: neq; mēſura aliqua coaptari põt. Sunt aũt: et alie quedã: que amicicie uident̃. neq; utiq; ſub uirtute ſũt. tanq̄ ab ea ſepate. quippe que naturaliſ erga filioſ eſt: et que neceſſariorum inter ſe inuicem: et que ciuiliſ: et que deniq; a conſuetudine quadam fit. nam he ſemp beniuolētiam reciprocam nequaq̄ habent. Specieſ aũt amicicie treſ ſũt. Vna ciuiliſ. ac ſtudioſi animi. Altera praua: atq; improba. Tertia media. que ſcilicet medio modo diſpoſita ē. Itaq; ut treſ ſunt habituſ aīe: rationaliſ. aīaliſ. unuſ bonuſ: alter

maluſ. Tertiuſ mediuſ. ſic treſ ſunt amicicie ſpẽſ. inter ſe differẽteſ
praua: ſcilicet corpiſ eſt. a uoluptate ſupata: que beſtialiſ habet̃.
Ciuiliſ uero nude anime gratia: in q̃ pſpicit̃ ad uirtutem aptitudo
quedam. Media que ſunt utriuſq; pultbritudinem appetit corpiſ
ſcilicet & animi. Si quiſ igitur eſt amanduſ: cum neq; prauuſ: neq;
ciuiliſ ſit: ipſe mediuſ quidam eſt. Quapropter amor qui corpora
conficit. ac procreat. demon quidam magiſ. fatenduſ eſt: q̃ deuſ:
nequaq̃ enim terreno corpe natuſ eſt: q diuina hominibuſ. tribuit.
ac econuerſo. In treſ igitur ſpecieſ: cũ amicicia communiter diſtri/
buatur: ut predictum eſt: boni ratio. honeſtiq;. omnem depellit
fugatq; perturbatióem. Vnde quod artifitiale eſt: id in rationali
pte anime cóſiſtit. Speculatióeſ aũt etiã ſunt ad eũ cognoſcẽdũ:
qui amanduſ: qui acquirenduſ: et quo uti amico quiſquã debeat.
Iudicat autem ipſum ex illiuſ propoſito: atq; impetu: ſi feruẽter:
ſi generoſe: ſi deniq; apte ad bonum mouetur. ſibi autem uẽdicat
amiciciam: qui eam acquiſituruſ eſt: deliciiſ uacanſ: non puerilia
laudãſ. uere ꝓhibenſ potiuſ. atq; oſtẽdenſ: quod nó ita uiuendum
ſit: ut impſentiaꝝ ſe habet. Ea deniq; pſuadẽſ: p que exercitator
erit pfectuſ. Finiſ tamen eiſ eſt. pro amato fore amicoſ. Tantum
autẽ mali iniuſticia eſt: ut magiſ iniuriã facere: q̃ pati fugiẽdum
ſit. Nam illud puerſi hominiſ eſt: alterũ egroti. morbuſ quidam.
Turpe tamen utrinq;. Verum iniuriam inferre: tanto deteriuſ
eſt: q̃to ꝓfecto turpiuſ. Confert autem facienti iniuriam: iniurie
ſubiici: ut egrotãti corpuſ medico curandum pbere. Omniſ nanq;
pena quedam medela eſt peccati anime. Cunq; uirtutũ cóplureſ
p affectuſ uerſẽtur: de affectũ dicendum: quale: aut quid ſit. Eſt
igit̃ affectuſ motuſ anime: ſine ratióe. ut in malo. aut ut in bono.
Dictum quippe eſt: motuſ ſine ratione: quoniam nó ſunt iudicia
affectuſ: neq; opinioneſ: ſed irrationabilium anime ptium motuſ.
Siquidem in pte anime paſſibili. noſtre operationeſ conſtant. In
nobiſ deniq; nolẽtibuſ. ac reſiſtẽtibuſ. interdũ etiã cognoſcẽtibuſ:
ſepe fiũt: quanq̃ neq; dolore affecta: que coincidũt. neq; iucũda:
neq; terrenda ſint: nihilominuſ ab ipſiſ ducimur: neq; ſi hec pacia/
mur: q̃uiſ iudiciiſ eadem ſint. Hec enim contemnenteſ abiicimuſ:
ſiue decenter: ſiue indecenter. aut in bono: aut in malo. quoniam
ſecũdum indifferentiſ rei ſpeciem: nó mouet̃ affectuſ. Nam om̃ia
cóſtant. ſub ſpecie boni: aut mali. Si enĩ bonũ adeẽ intelligimuſ.
delectamur. ſi futurũ cócupiſcimuſ. & ecótra: malum: ſi adeẽ qdem

illud intelligimuſ: dolore afficimur. Futurũ uero metuimuſ. Sũt
aũt paſſiões ſimpliceſ: & elemẽtaleſ. due. uoluptaſ. & dolor. Cetere
uero ex hiſ fiũt. haud enim cum hiſ computanda ſunt. appetituſ.
et timor: quaſi principaleſ ſimpliceſq; ſint. ſiquidem qui timet: nõ
penituſ priuatur uoluptate. Neq; ſiquiſ deſperatione aliqua per
tempuſ afficiatᷣ: circa remotionem. aut leuationem mali: abũdat
tamen dolore. moleſte ferendo. et hac de cauſa dolori copulatur.
Appetenſ quippe in expectatiõe manenſ aſſequẽdi boni: delectatᷣ
neq; tamen omnimodam fiduciam habẽſ: neq; ſpem firmã. dolet.
moleſteq; fert. Itaq; appetituſ & metuſ: cũ reſ nõ ſint pncipaleſ:
concedendũ eſt. neq; aliarũ q̃uiſ pturbationũ. ſimplicẽ. ut ſcilicet
deſiderium. et emulationẽ. et ceteraſ eiuſmodi: cum in hiſ plucide
inſpiciatur. aut uoluptaſ. aut dolor. tanq̃ ex hiſ mixte. Affectuũ
aũt: alii q̃dem. ſilu eſtreſ[illegible]c. alii domeſtici. quicũq; inſunt ſecundũ
naturam homini neceſſa[illegible]et proprii. ſic aũt ſe habent. quouſq;
& eq; moderati ſũt. Hiſ uero cũ accedat immodeſtia. immoderati
habẽtur. huiuſmodi autem ſunt uoluptaſ. dolor. ira. miſericordia.
pudor. delectari enim pprium ẽ: in iiſ: que ſunt ſecũdũ naturam.
Dolere autem in cõtrariiſ. Iracundia ad uindictam de inimiciſ
ſumendam: ulciſcendãq; neceſſaria eſt. Miſericordia aũt eſt ppriũ
humanitatiſ. Pudor deniq; aptuſ eſt ad turpitudinem euitãdam.
Silueſtreſ pturbatiões ſunt: que pter naturam habentᷣ. ac puer/
ſitate q̃dam. prauaq; cõſuetudine cõſtant. ut ſũt riſuſ gaudiũ de
malo. immanitaſ que aut intenſa remiſſaq;. aut quomodocũq; ſe
habeant. peccata eſſe conſtat. nullam recipiẽtia eqtatem. de uo/
luptate aũt: doloreq; inqt Plato: haſ pturbatiõeſ: quodãmodo
nature notaſ. a principio ferri. dolore. moleſtiaq; aduenientibuſ:
pter naturam mouemur. Voluptate uero in iiſ que ſecũdũ natu/
ram conſtituimur. Putat aũt conſtitutionem ſecũdum naturam:
mediũ quoddã eſſe: inter moleſtiam. et uoluptatẽ. neq; in altero
illorũ idem eſt: in quo et pluſ temporiſ ſumuſ. Docet etiã plureſ
eſſe ſpecieſ uoluptatum. aliaſ ſcilicet corpiſ. aliaſ anime. Preterea
uoluptatum. quaſdam ex contrariiſ pmiſceri. quaſdam puraſ eſſe
atq; integraſ. quaſdam rememoratiuaſ. quaſdam cũ ſpe detentaſ:
et q̃ſdam turpeſ: quecũq; luxu aliquo fiunt: atq; iniuſticia: q̃ſdã
deniq; mediaſ: que quodãmodo boni quiddam pticipãt. utputa
leticiam in boniſ: ac eaſ uoluptateſ. que de uirtutibuſ habentur:
cumq; plureſ uoluptateſ reprobate ſint: non eſt querendum. an

ſimpliciter uoluptaſ queat inter bona connumerari. tenuiſ enim
uidet: ac ſua quidem natura minime digna. cum neq; principale
quicq̃ babeat: neq; ſubſtantiale: ſed etiam cum contrario. ſimul
cōſtet: cōmiſcentur nanq; inter ſe uoluptaſ. et dolor. qđ nequaq̃
contingeret: ſi alterū ſimplex bonū. alterū malum eſſet. Rerum
autem publicarum inqt: quaſdam ſubiectaſ eſſe parteſ: de quibuſ
in libro de republica tractauit. Vbi ꝑmam exptem belli deſcrip/
ſit. Alteram ardentē: atq; bellatricē: qbuſ ꝑquirenſ ſique potioreſ
eſſent: et quo etiam pacto cōſtarent: deniq; inſtar fere diuiſiōiſ
anime ptituſ eſt. In treſ ſcilicet rēpublicā diuiſit pteſ. in municipeſ.
adiutoreſ. et magiſtratuſ. Magiſtratui. conſiliū et regimen tradit.
Municipibuſ primum locum. ſi opuſ eſt ad pugnandum. qui ad
partem iraſcibilem ſunt ponendi. quaſi una cū quadam ſocietate
rationali decertent. Ceteriſ adiutoribuſ arteſ: et ceteraſ opationeſ.
Principeſ uero uult pbiloſophoſ eſſe: primi ſupmiq; boni contem/
platoreſ. Sic enim ad būc modū gubernarēt. Nā niſi pbiloſophi
regnēt: nunq̃ maliſ uacabūt reſ bumane. uel qui regeſ decernunť:
diuina quadam ſorte pbiloſophentur. Optime quippe. et om̄i cū
iuſticia. ea tēpeſtate traberent ciuitateſ ad ſuaſ. ut decet legeſ ex/
ercendaſ. Quapropter in primiſ ſuadet ut biſ et principeſ plebiſ
et cōmilitoneſ parcant: pugnentq; ante eoſ. cum ceteri facile ad
eoſ ſequendoſ ſuadeantur. Quinq; igitur inquit eſſe reſpublicaſ.
Ariſtocraciam ſcilicet quādo optimateſ dominanť. Timocraciam.
cum principanteſ uenerentur. Tertiam democraciam. Quartam
olygarcbiam. Poſtremam deniq; tyrannidem. ceteriſ deteriorem.
Subſcribit autem ex materia. et aliaſ reſ publicaſ. quarū illa eſt.
de qua in libro de legibuſ tractauit. et que ex correctiōe in epi/
ſtoliſ: ad egrotāteſ ciuitateſ: que ſunt in legibuſ iā. et locū ſepatū
babent. & bomineſ ex omni etate ſelectoſ. quare ſecūdum eorum
nature: locorūq; differēciaſ: propria diſciplina: exercitio armiſq;
indigere. Itaq; qui maritimaſ oraſ colūt. nauibuſ belloq; nauali
uti: qui uero mediterranei babenť. armenť ad pedeſtrem pugnā.
Vſuſq; armorum mōtaniſ leuiorum ſit. ſed illiſ grauiorum qui in.
uallibuſ uerſātur. Liberi uero eoꝝ. ad uſum equeſtrē exerceanť.
Verū in eiuſmodi ciuitate. nequaq̃ muliereſ eē cōmuneſ inſtituit
Eſt igiť ciuiliſ uirtuſ. et tbeoricam: et practica. et imp̄miſ appe/
titiua ad bonam: optimamq; ciuitatem cōficiendam. que cōſenſū
babeat ciuium. et cōcordiam que precipiat: ac illaſ pteſ ſubiectaſ

habeat. bellicam ſcilicet militarem: et legalem. Conſiderat autem
reſpublica et cetera mſ̃nita. et illud preſertim. utrum bellandum
ſit: an non. qualiſ autem philoſophuſ ſit: iam p̄dictum eſt. differt
ab eo ſophiſta hac in re. Modo q̄dem ip̄o: ꝙ mercedem iuuenum
recipiat. Quod potiuſ exſtimari uelit: ꝗ̃ eſſe honeſtuſ et bonuſ.
Materia uero. quoniam philoſophuſ circa ea: que ſemper: et per
ſe: ac eodem modo ſe habēt. ipſe uerſatur. Sophiſta autem circa
id: quod non eſt: exercet: ſecedenſ in locū: ubi ad tenebraſ q̄ſdam
difficulter perſpici poteſt. Nam illi: quod eſt: nō opponit quod
nō eſt. cum hoc inſubſtantiale. et nō intelligibile: nec ullā denique
ſubſtantiam habeat: quod ſi quiſ dicere. aut intelligere conatur:
cū in ſemetip̄o pugnet: uacillabit. Eſt aūt quod nō eſt: ſecūdum
ꝙ auditur: non nuda negatio eiuſ: quod eſt. ſed cum declaratiōe
quadam ad alterū. Cui quidem et primo quod eſt: accidit: ut niſi.
et hec reciperent: quod nō eſt: nō poſſent: a ceteriſ ſeparari. Nunc
uero quotcunque ſunt: ea que ſunt: tot ſunt ea: que nō ſunt. Nam
non quoddam quod eſt. non eſt: quod eſt. Hec denique ſufficiant
ad introductionem dixiſſe: ad doctrinam ꝑcipiendam Platoniſ.
quorum fortaſſe quedam cū ordine dicta ſunt. quedā ſine ordine:
atque diſperſe. Ab iiſ tamē que diximuſ ſpeculāteſ: et perquirenteſ:
cetera Platoniſ precepta: conſequi poſſunt.

Lucii Apuleii platonici madaurēſiſ philoſophi metamorphoſeoſ
liber: ac nōnulla alia opuſcula eiuſdem: necnon epitoma Alcinoi
in diſciplinarū Platoniſ deſinunt. Anno ſalutiſ. M. CCCC. lxix.
Paulo ueneto regnante ſecundo. anno eiuſ q̄nto. die uero ultima
menſiſ Februarii. Rome in domo Petri de Maximo.